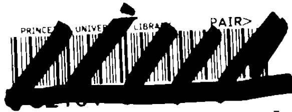
سوزلر

❁ برنجی جلد ❁

..::::: مؤلفی :::::..

بديع الزمان
سعيد النورسی

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ ۞ وَبِهِ نَسْتَعِينُ ۞

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِهِ وَصَحْبِهِ اَجْمَعِينَ ۞

أى قارداش .. بندن بر قاچ نصيحت ايستدك .. سن بر عسكر اولديغك ايچون عسكرلك تمثيلاتيله سكز حكايه جكرايله .. بر قاچ حقيقتى نفسمله برابر ديكله .. چونكه بن نفسمى هركسدن زياده نصيحته محتاج كوريورم .. وقتيله سكز آيتدن استفاده ايتديكم [[سكز سوزى]] بر آزاوزون نفسمه ديمشدم .. شيمدى قيصه جه وعوام لسانيله نفسمه ديه جكم .. كيم ايسترسه برابر ديكله سين ..

[[برنجى سوز]]

بِسْمِ اللّٰهِ هر خيرك باشيدر .. بزده باشده اوكا باشلارز .. بيل أى نفسم .. شو مبارك كلمه اسلام نشانى اولديغى كبى .. بتون موجوداتك لسان حاليله ورد زبانيدر .. بِسْمِ اللّٰهِ نه بيوك توكنمز بر قوت .. نه چوق بيتمز بر بركت اولديغنى آكلامق ايسترسه ك شو تمثيلى حكايه جكه باق ديكله .. شويله كه : بدوى عرب چوللرنده سياحت ايدن آدمه كركدركه .. بر قبيله رئيسنك اسمنى آلسين وحمايه سنه كيرسين .. تا شقيلرك شرندن قورتولوب حاجاتنى تدارك ايده بيلسين .. يوقسه تك باشيله حدسز دشمان واحتياجاتنه قارشو پريشان اولاجقدر .. ايشته بويله بر سياحت ايچون ايكى آدم صحرايه چيقوب كيديورلر .. اونلردن بريسى متواضع ايدى .. ديكرى مغرور .. متواضعى بر رئيسك اسمنى آلدى .. مغرور آلمدى .. آلانى هر يرده سلامتله كزدى .. بر قاطع الطريقه راست كلسه .. ديردى فلان رئيسك اسميله كزه رم .. شقى دفع اولور .. ايليشه مز .. بر چادره كيرسه .. او نام ايله حرمت كورور .. اوته كى مغرور بتون سياحتنده اويله بلالر چكركه :

تعریف ایدلمز. دائما تیترەر. دائما دیلنجیلك ایدردی. هم ذلیل هم رذیل اولدی.
ایشته أی مغرور نفسم. سن او سیاحسك. شو دنیا ایسه بر چولدر. عجزك
وفقرك حدسزدر. دوشمنك حاجاتك نهایتسزدر. مادام اویله در. شو صحرانك
مالك أبدیسی وحاكم أزلیسنك اسمنی آل. تا بتون كائناتك دیلنجیلكندن وهر
حادثاتك قارشوسنده تیترەمەدن قورتولاسك. أوت بو كلمه اویله مبارك
بر دفینه در كه. سنك نهایتسز عجزك وفقرك. سنی نهایتسز قدرته رحمته
ربط ایدوب قدیر رحیمك درگاهنده. عجزی فقری أك مقبول بر شفاعتجی
یاپار. أوت بو كلمه ایله حركت ایدن او آدمه بڭزر كه عسكره قید اولور. دولت
نامنه حركت ایدەر. هیچ بر كیمسەدن پرواسی قالماز. قانون نامنه دولت نامنه
دیر. هر ایشی یاپار. هر شیئه قارشو طیانیر. باشده دیمشدك بتون موجودات
لسان حال ایله بسم الله دیر. اویله می.
أوت. ناصلكه كورسەڭ. بر تك آدم كلدی. بتون شهر آهالیسنی جبراً بر یره
سوق ایتدی. وجبراً ایشلرده چالیشدیردی. یقیناً بیلیرسڭ. او آدم. كندی
نامیله كندی قوتیله حركت ایتمه یور. بلكه او بر عسكردر. دولت نامنه حركت ایدر.
بر پادشاه قوتنه استناد ایدر. اویله ده هر شی جناب حقك نامنه حركت
ایدر كه. ذرەجكلر كبی تخوملر. چكردكلر باشلرنده قوجه آغاجلری طاشیور؛
طاغ كبی یوكلری قالدیریورلر. دیمك هر بر آغاج بسم الله دیر. خزینهٔ
رحمت میوەلرندن اللرینی طولدیریور. بزلره طبالا جیلق ایدییور. هر بر بوستان
بسم الله دیر. مطبخهٔ قدرتدن بر قازان اولور كه چشید چشید پك چوق
مختلف لذیذ طعاملر ایچنده برابر پیشیریلیور. هر بر اینك، دوه، قویون،
كچی كبی مبارك حیوانلر بسم الله دیر. رحمت فیضندن بر سوت
چشمه سی اولور. بزلره رزاق نامنه أك لطیف أك نظیف آب حیات كبی

بر غدایی تقدیم ایدیورلر. هر بر نبات و آغاج و اوتلرك ایپك كبی یوموشاق كوكجك
لری. بسم الله دیر. سرت اولان طاش و طوپراغی دەلرگیچر. الله نامنه
رحمن نامنه دیر. هر شی اوكا مسخر اولور. اوت هواده داللرك انتشاری و میوه ویرمسی
كبی، او سرت طاش و طوپراقده‌كی كوكلرك كمال سهولتله انتشار اتمسی، و یر آلتنده
یمش ویرمسی، هم شدت حرارته قارشو آیلرجه نازك یشیل یاپراقلرك یاش قالمسی
طبیعیونك آغزینه شدتله طوقات اوریور. كور اولاسی كوزینه پارمغنی صوقیور؛
و دیورکه: آڭ كووندیگك صلابت و حرارت دخی، امر تحتنده حرکت ایدیورلرکه:
او ایپك كبی یوموشاق طمارلر بر عصای موسی (ع.ص.م) كبی ﴿فَاضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ﴾
امرینه امتثال ایدرك طاشلری شق ایدر. و او سیغاره كاغدی كبی اینجه نازنین
یاپراقلر بر اعضای ابراهیم (ع.ص.م) كبی آتش صاچان حرارته قارشو ﴿يَا نَارُ كُونِي بَرْدًا وَسَلَامًا﴾
آیتنی اوقویورلر. مادام هرشی معنا بسم الله دیر. الله نامنه اللهك نعمتلرینی
كتیروب بزلره ویریورلر. بز دخی بسم الله دیملی یز. الله نامنه ویرملی یز. الله
نامنه آلملی یز. اویله ایسه الله نامنه ویرمەین غافل انسانلردن آلمامالی یز.
(سؤال): طبلەجی حكمنده اولان انسانلره بر فیات ویریورز. عجبا اصل مال صاحبی
اولان الله نه فیات ایستهیور؟ (الجواب): اوت او منعم حقیقی بزدن او قیمتدار
نعمتلره بدل ایستدیگی فیات ایسه اوچ شیدر: بری ذكر، بری شكر،
بری فكردر. باشده بسم الله ذكردر. آخرده الحمد لله شكردر. اورتەده
بو قیمتدار خارقهٔ صنعت اولان نعمتلر، احد صمدك معجزهٔ قدرتی و هدیهٔ
رحمتی اولدیغنی دوشونمك و درك ایتمك فكردر. بر پادشاهك قیمتدار بر هدیه‌سنی
سڭا كتیرن بر مسكین آدمڭ آیاغنی اوپوب هدیه صاحبنی طانیمامق نه درجه
بلاهت ایسه. اویله ده ظاهری منعملری مدح و محبت ایدوب منعم حقیقی یی

اونوتمق. اوندن بيك درجه داها بهالا هتدر..

أى نفس بويله أَبْلَهْ اولمامق ايسترسه ك. الله نامنه وير. الله نامنه آل.

الله نامنه باشلا. الله نامنه ايشله والسلام..

ایکنجی سوز

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ ۞ اَلَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ ۞

ايمانده نه قدر بيوك بر سعادت ونعمت و نه قدر بيوك بر لذّت وراحت بولونديغنى آڭلامق ايسترسه ك.. شو تمثيلى حكايه جكه باق ديڭله.. بر وقت ايكى آدم هم كيف هم تجارت ايچون سياحته كيديورلر. بری خودبين طالعسز بر طرفه، ديگرى خدابين بختيار ديگر طرفه سلوك ايدر كيديورلر. خودبين آدم: هم خودكام هم خودفروش. هم بدبين اولديغندن بدبينلك جزاسى اولارق نظرنده پك فنا بر مملكته دوشر. باقار كه: هر يرده عاجز بيچاره لر.. ظوربه مدهش آدملرڭ أللرندن وتخريباتلرندن واويلا ايديورلر.. بتون گزديگى يرلرده بو الم حزين بر حالى كورور. بتون مملكت بر ماتمخانهٔ عمومى شكلنى آلمش. كندى سرخوشلغندن باشقه چاره بولاماز. چونكه هركس اوكا دشمان واجنبى كورونيور. واوته لقده دخى مدهش جنازه لرى ومأيوسانه آغلايان يتيملرى كورور وجدانى عذاب ايچنده قالير. ديگرى خدابين خداپرست وحق انديش كوزل اخلاقلى ايديكه نظرنده پك كوزل بر مملكته دوشر. ايشته بو ايى آدم كيرديگى مملكتده بر عمومى شنلك كورويور. هر طرفده بر سرور بر شهرآيين بر جذبه ونشئه ايچنده ذكرخانه لر هركس اوكا

دوست وأقربا كورونور. بتون مملكتده پاشا سينلر و تشكرلر ايله بر ترفيصات عموميه
شنلكى كورويور. هم تكبير و تهليل ايله مسرورانه اخذ عسكر ايچون برطاوول بر موسيقى
سسى ايشيديور. أولكى بدبختك هم كندى هم عمومى خلقك أليله متألم اولماسنه
بدل. شو بختيار هم كندى هم عموم خلقك سروريله مسرور و مفرح اولور. هم كوزلجه
بر تجارت أليه كيجر. اللّهه شكر ايدر. صوكره دونزاوته كى آدمه راست كلير. مالنى
آلور. اوكا دير. يا اهو ديوانه اولمشسك، يا باطنكده كى چيركينلكلر ظاهريكه عكس ايتمش
اولمالى كه: كوملكى آغلامق ترفيصاتى صومق و تالانى ايتمك توهم ايتمشسك. عقلكى
باشكه آل. قلبكى تميزله. تا شو مصيبتلى پرده سنك نظركدن قالقسين. حقيقتى كوره
بيله سك: زيرا نهايت درجه ده عادل مرحمتكار، رعيتپرور، مقتدر، انتظامپرور مشفق
بر مليكك مملكتى هم بودرجه كوزاوكنده آثار ترقيات و كمالات كوسترن بر مملكت سنك
وهمكك كوستر ديكى صورتده اولاماز. صوكره او بدبختك عقلى باشنه كلير. ندامت
ايدر. أوت بن عشرتدن ديوانه اولمشدم. اللّه سندن راضى اولسون كه: جهنمى بر حالتدن
بنى قورتاردك دير.

أى نفسم بيلكه: أولكى آدم كافردر. ويا فاسق غافلدر. شو دنيا اونك نظرنده بر
ماتمخانهٔ عموميه در. بتون ذى حيات فراق و زوال سيللهسيله آغلايان يتيملردر.
حيوان و انسان ايسه. أجل پنجه‌سيله پارچالانان كيمسه‌سز باشى بوزوقلردر: طاغلر
و دكزلر كبى بيوك موجودات. روحسز، مدهش جنازه‌لر حكمنده درلر. داها بونلرك كبى
چوق أليم، أزعجى دهشتلى أوهام كفرندن و ضلالتندن نشئت ايدوب اونى معناً
تعذيب ايدر. ديكر آدم ايسه. مؤمندر. جناب خالقى طانير. تصديق ايدر. اونك
نظرنده شو دنيا بر ذكرخانهٔ رحمن بر تعليمگاه بشر و حيوان و بر ميدان امتحان انس
وجاندر. بتون وفيات حيوانيه و انسانيه ايسه. ترخيصاتدر. وظيفهٔ حياتنى
بتيره‌نلر بو دار فانيدن معناً مسرورانه دغدغه‌سز ديكر بر عالمه كيده‌رلر.

تایکی وظیفه دارلره بر آچیاسین. کلوب چالیشسینلر. بتون تولدات حیوانیه وانسانیه ایسه. أخذ عسکره سلاح آلتنه وظیفه باشنه گلمکدر. بتون ذی حیات بر ر موظف عسکر، بر ر مستقیم ممنون مأمورلردر. بتون صدالر ایسه. یا وظیفه باشلاماسنده کی ذکر وتسبیح و یا بیدوسندن گلان شکر وتفریح ویا ایشلهمك نشئه سندن نشئت ایدن نغماتدر. بتون موجودات او مؤمنك نظرنده سیدکریمك ومالك رحیمك بر ر مونس خدمتکاری بر ر دوست مأموری. بر ر شیرین کتابیدر. داها بونك کبی پك چوق لطیف علوی ولذیذ طاتلی حقیقتلر ایماننده تجلی ایدر. تظاهر ایدر. دیمك ایمان بر معنوی طوباء جنت چکردهگنی طاشییور. کفر ایسه. معنوی بر زقوم جهنم تخومنی صاقلایور. دیمك سلامت وأمنیت یالکز اسلامیتده وایمانده در. اویله ایسه بز دائما. . . .

﴿ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلٰى دِينِ الْاِسْلَامِ وَكَمَالِ الْاِيمَانِ ﴾

دیملی یز.

﴿ اوچنجی سوز ﴾

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ * يَا اَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا *

عبادت. نه بیوك بر تجارت وسعادت، فسق وسفاهت. نه بیوك بر خسارت وهلاکت اولدیغنی آکلامق ایسترسهك. شو تمثیلی حکایهجگه باق دیکله. بر وقت ایکی عسکر. اوزاق بر شهره گیتمك ایچون أمر آلییورلر. برابر گیدهرلر. تا یول ایکیلاشیر. بر آدم اوراده بولونور. اونلره دیر. شو صاغده کی یول. هیچ ضرری اولمامقله برابر اونده گیدهن یولجیلردن اوندن طقوزی بیوك کار وراحت گورور. صولده کی یول ایسه. منفعتی اولمامقله برابر اونده گیدن یولجیلردن اوندن طقوزی ضرر گورور. هم ایکیسی قیصهده واوزونلقده بردرلر. یالکز بر فرق وار که: انتظامسز، حکومتسز اولان صول یولك یولجیسی چانطهسز، سلاحسز گیدهر. ظاهری بر خفت یالانجی بر راحت

کورور. انتظام عسکری آلتنده کی صاغ یولك یولجیسی ایسه.

مقدسی خلاصه لردن طولودرت اوقه لق بر چانطه. و هر عدوسی آلت و مغلوب ایده جك ایکی قیه لق بر مکمل میری سلاحی طاشیمغه مجبوردر. او ایکی عسکر او معرف آدمك سوزینی دیگله دکدنصکره. شو بختیار نفر صاغه کیده ر. بر بطمان آغیرلغی اوموزینه و بلینه یوکلر. فقط قلبی و روحی بیکلر بطمان منتلردن و قورقولردن قورتولور. او ته کی بدبخت نفر ایسه. عسکرلگی بیراقیر نظامه تابع اولمق ایسته مز. صوله کیده ر. جسمی بر بطمان آغیرلقدن قورتولور. فقط قلبی بیکلر بطمان منتلر آلتنده وروحی حدسز قورقولر آلتنده آزیلیر. هم هر کسه دیلنجی. هم هر شیدن هر حادثه دن تیتره ر بر صورتده کیده ر. تا محل مقصوده یتیشیر. اوراده عاصی و قاچاق جزاسنی کورور. عسکرلك نظامنی سه ون چانطه وسلاحنی محافظه ایدن و صاغه کیدن نفر ایسه. کیمسه دن منت آلمایه رق کیمسه دن خوف ایتمیه رك راحت قلب و وجدان ایله کیده ر. تا او مطلوب شهره یتیشیر. اوراده وظیفه سنی کورلجه پایان بر ناموسلی عسکره مناسب بر مکافات کورور.

ایشته ای نفس سرکش. بیلکه. او ایکی یولجی. بری مطیع قانون الهی.. بریسی ده عاصی و هوایه تابع انسانلردر. او یول ایسه. حیات یولیدر که: عالم ارواحدن کلوب قبردن کیچر. آخرته کیده ر. او چانطه و سلاح ایسه. عبادت و تقوادر. عبادتك چندان ظاهری بر آغیرلغی وار. فقط معناسنده اویله بر راحتلق و خفیفلك وار که: تعریف ایدلمز. چونکه عابد غازنده دیر. [اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ] یعنی خالق و رزاق اوندن باشقه یوقدر. ضرر و منفعت اونك النده در. او هم حکیمدر. عبث ایش یاپماز. هم رحیمدر. احسانی مرحمتی چوقدر. دییه اعتقاد ایتدیکندن هر شیده بر خزینهٔ رحمت قاپوسی بولور. دعا ایله چالار. هم هر شیئی کندی ربنك امرینه مسخر کورور. ربنه التجا ایدر. توکل ایله استناد ایدوب هر مصیبته

قارشو تحصّن ايدر. ايمانى اوكا بر امنيت تامّه ويرر. أوت هم حقيقى حسنات كبى: جسارتك دخى
منشئى ايماندر، عبوديتدر. هم سيّئات كبى، جبانتك دخى منشئى ضلالتدر. أوت تام
منوّر القلب بر عابد، كرهٔ ارض بومبا اولوب پاطلاسه؛ احتمالدركه اونى قورقوتماز:
بلكه خارقه بر قدرت صمدانيه يى لذتلى بر حيرت ايله سير ايده جك. فقط مشهور بر
منوّر العقل دينيلان قلبسز بر فاسق فيلسوف ايسه، كوكده بر قويروقلى يلديزى كورسه.
يرده تيترر. عجبا بو سرسرى يلديز ارضمزه چارپماسون مى دير؛ اوهامه دوشر. [بر وقت
بويله بر يلديزدن امريقا تيتره دى. چوقلرى كيجه وقتى خانه لرينى ترك ايتديلر.] ..
أوت انسان نهايتسز شيلره محتاج اولديغى حالده، سرمايه سى هيچ حكمنده. هم نهايتسز
مصيبتلره معروض اولديغى حالده اقتدارى هيچ حكمنده برشى. عادتا سرمايه و اقتدارينك
دائره سى الى نه يه يتيشيرسه او قدردر. فقط امللرى، آرزولرى و المرى و بلالرى ايسه
دائره سى كوزى خيالى نره يه يتيشيرسه و كيدينجه يه قدر كنيشدر. بو درجه عاجز و
ضعيف، فقير و محتاج اولان روح بشره عبادت، توكل، توحيد، تسليم نه قدر عظيم بر
كار، بر سعادت، بر نعمت اولديغى بتون بتون كور اولميان كورور، درك ايدر. معلومدركه
ضررسز يول ضررلى يوله، [ولو اوندن احتمالدن بر احتمال ايله اولسون] ترجيح ايديلير.
حالبوكه مسئله مز اولان عبوديت يولى ضررسز اولمقله برابر [اوندن طقوز احتمال ايله]
بر سعادت ابديه خزينه سى واردر. فسق و سفاهت يولى ايسه، [حتى فاسقك
اعترافيله دخى] منفعتسز اولديغى حالده [اوندن طقوز احتمال ايله] شقاوت ابديه
هلاكتى بولونديغى اجماع و تواتر درجه سنده حدسز اهل اختصاصك و مشاهده نك
شهادتيله ثابتدر. و اهل ذوقك و كشفك اخباراتيله محققدر.
[الحاصل] آخرت كبى دنيا سعادتى دخى عبادتده و الله ه عسكر اولمقده در. اويله
ايسه بز دائما [اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلَى الطَّاعَةِ وَالتَّوْفِيقِ] ديمه ليز.. و مسلمان
اولديغمزه شكر ايتمه ليز.. ..

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ ۞ [وَقَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صلعم]

اِنَّ الصَّلٰوةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْقُوتًا الى آخر ۞ [اَلصَّلٰوةُ عِمَادُ الدِّينِ]

نماز ـ نه قدر قيمتدار ومهم ـ هم نه قدر اوجوز ـ وآز بر مصرفله قزانيلير ـ هم نمازسز آدم نه قدر ديوانه وضررلى اولديغنى ايكى كرّه ايكى درت ايدر درجه سنده قطعى آكلامق ايسترسه ڭ . شو تمثيلى حكايه جگه باق كور . بر زمان بر بيوك حاكم ـ ايكى خدمتكارينى هر برينه يگرمى ٢٤ درت آلتون ويروب . ايكى آيلق اوزاقلقده خاص وكوزل ـ بر چفتلكنه اقامت ايتمك ايچون كونده ريبور . واونلره أمر ايدر كه ـ شو پاره ايله يول و بيلت مصرفى ياپيكز ـ هم اوراده كى مسكنكزه لازم بعض شيلرى مبايعه ايديكز . بر كونلك مسافه ده بر استاسيون واردر ـ هم آرابه ـ هم كمى ـ هم شمندوفر ـ هم طياره بولونور . سرمايه يه كوره بنيلير . ايكى خدمتكار درس آلدقدن صوڭره كيدرلر . [بريسى بختيار ايديكه] استاسيونه قدر بر پارچه پاره مصرف ايدر . فقط او مصرف ايچنده أفنديسنڭ خوشنه كيده جك اويله كوزل بر تجارت ايلده ايدركه ـ سرمايه سى بردن بيڭه چيقار ـ اوته كى خدمتكار بدبخت سرسرى اولديغندن استاسيونه قدر يگرمى ٢٣ اوچ آلتوننى صرف ايدر . قوماره موماره ويروب ضايع ايدر . بر تك آلتونى قالير . آرقداشى اوڭا دير . يا هو شو ليراڭى ـ بر بيلته وير . تا بو اوزون يولده ياياڭ وآج قالمايه سڭ . هم بزم أفنديمز كريمدر . بلكه مرحمت ايدر . ايتديگڭ قصورى عفو ايدر . سنى ده طياره يه بيندير رلر بر كونده محل اقامتمزه كيده رز . يوقسه ايكى آيلق بر چولده آج ياياڭ يالڭز كيتمكه مجبور اولورسڭ . عجبا شو آدم عناد ايدوب اوتك ليراسنى ـ بر دفينه آناختارى حكمنده اولان بر بيلته ويره جك موقت بر لذت ايچون سفاهته صرف ايتسه : غايت عقلسز ضررلى بدبخت اولديغنى ـ أڭ عقلسز آدم دخى آڭلامازمى .

ايشته أى نمازسز آدم ـ وأى نمازدن خوشلانميان نفسم ـ او حاكم ايسه ـ ربمز ، خالقمزدر ـ او ايكى خدمتكار يولجى ايسه ـ برى متديّن نمازينى شوق ايله قيلار ـ

و دیگری غافل نمازسز انسانلردر. او یگرمی درت آلتون ایسه، یگرمی درت ساعت هرکونده کی عمردر. او خاص چیفتلك ایسه، جنتدر. او استاسیون ایسه قبردر. او سیاحت ایسه، قبره، حشره، ابده گیده جك بشر یولجیلغیدر. عمله کوره، تقوا قوتنه کوره او اوزون یولی متفاوت درجه ده قطع ایدرلر. بر قسم اهل تقوی برق کبی بیك سنه لك یولی برکونده کسر. بر قسمیده خیال کبی، اللی بیك سنه لك بر مسافه یی برکونده قطع ایدر. قرآن عظیم الشان شو حقیقته ایکی آیتیله اشارت ایدر. او بیلت ایسه نمازدر: برتك ساعت بش وقت نمازه ابدست ایله کافی کلیر. عجبا یگرمی اوچ ساعتنی شو قیصه جق حیات دنیویه یه صرف ایدن و او اوزون حیات ابدیه یه برتك ساعتنی صرف ایتمه ین نه قدر ضرر ایدر. نه قدر نفسنه ظالم ایدر. نه قدر خلاف عقل حرکت ایدر. زیرا بیك آدملك اشتراك ایتدیگی بر پیانقو قومارینه یاری مالنی ویرمك عقل قبول ایدرسه. حالبوکه قزانج احتمالی بیكده بردر. صوکره یگرمی درتدن بر مالینی یوزده طقسان طقوز احتمال ایله قزانجی مصدّق بر خزینهٔ ابدیه یه ویرمه مك نه قدر خلاف عقل وحکمت حرکت ایتدیگنی نه قدر عقلدن اوزاق دوشدیگنی کندینی عاقل ظن ایدن آدم آکلامازمی. حالبوکه نمازده روحك وقلبك وعقلك بیوك بر راحتی واردر. هم جسمه دخی او قدر آغیر بر ایش دگلدر. هم نماز قیلانك دیگر مباح دنیوی عمللری گوزل بر نیت ایله عبادت حکمنی آلیر. بو صورتده بتون سرمایهٔ عمرینی آخرته مال ایده بیلیر. فانی عمرینی بر جهتده ابقا ایدر.

بشنجی سوز

بسم الله الرحمن الرحیم ﴿ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ ﴾

نماز قیلمق و بیوك کناهلری ایشله مه مك. نه درجه حقیقی بر وظیفهٔ انسانیت. ونه قدر فطری مناسب بر نتیجهٔ خلقت بشریه اولدیغنی کورمك ایسترسه ك..

شو تمثیلی حکایه جگه باق دیکله.

سفربرلکده بر طابورده بری معلّم وظیفه پرور. دیکری عجمی نفسپرور ایکی عسکر وار بولونیوردی. وظیفه پرور نفر تعلیمه وجهاده دقت ایدر. ارزاق وتعییناتنی هیچ دوشونمزدی. چونکه آکلامشکه اونی بسله مك وجهازاتنی ویرمك خسته اولسه تداوی ایتمك. حتی عند الحاجه لوقمه یی آغزینه قویغه قدر دولتك وظیفه سیدر. واونك آصل وظیفه سی تعلیم وجهاددر. فقط بعض ارزاق وجهازات ایشلرنده ایشلر. قازان قایناتیر. قاراوانه یی ییقار کتیریر. اوکا صورولسه نه یاپیورسك؟ دیر. دولتك آنقاریه سنی چکییورم، دیه بور. نفقه م ایچون چالیشیورم .. دیکر شکمپرور عجمی نفر ایسه، تعلیمه وحربه دقت ایتمزدی. او دولت ایشیدر. بکانه دیردی. دائم نفقه سنی دوشونوب اونك پشینه طولاشیر. طابوری ترك ایدر. چارشویه کیدر. آلیش ویریش ایدردی. برکون معلّم آرقداشی اوکا دیدی. برادر آصل وظیفه ك تعلیم ومحاربه در. سن اونك ایچون بورایه کتیریلمشسك. پادشاهه اعتماد ایت. او سنی آچ بیراقماز. اواونك وظیفه سیدر: هم سن عاجز وفقیرسك هر یرده کندیکی بسله تیره مزسك. هم مجاهده وسفربرلك زمانیدر هم سکا عاصیدر دیر. جزا ویررلر. اوت ایکی وظیفه پشیمزده کورونیور دبری پادشاهك وظیفه سیدر. بعضاً بز اونك آنقاریه سنی چکه رزکه بزی بسله مکدر. دیکری بزم وظیفه مزدر. پادشاه بزه تسهیلات ایله یاردیم ایدرکه. تعلیم وحربدر. عجبا او سرسری نفر او مجاهد معلّمه قولاق ویرمزسه نه قدر هلکه ده قالیر آکلارسك.

ایشته أی تنبل نفسم: او طالغه لی میدان حرب. بو دغدغه لی دنیا میاتیدر. او طابورلره تقسیم ایدیلان اوردو ایسه جمعیت بشریه در. واو طابور ایسه. شو عصرك جماعت اسلامیه سیدر. او ایکی نفر ایسه. بری فرائض دینیه سنی بیلان وایشله ین. و کبائری ترك وکناهلری ایشله مه مك ایچون نفس وشیطانله مجاهده ایدن متّقی مسلماندر. دیکری رزاق حقیقی یی اتهام ایتمك درجه سنده درد معیشته طالوب

فرائضی ترك . ومعیشت یولنده راست گلان گناهلری ایشله ین فاسق خاسردر . واو تعلیم وتعلیمات ایسه باشده نماز اولان عبادتدر . واو حرب ایسه . نفس وهوا ؛ جن وانس و شیطانلره قارشو مجاهده ایدوب گناهلردن وآخلاق رذیله دن قلب وروحنی هلاکت أبدیه دن قورتارمقدر . واو ایکی وظیفه ایسه . برینسی حیاتی ویروب بسله مکدر . دیگری حیاتی ویره نه وبسله یه نه پرستش ایدوب یالوارمقدر . او گا توکل ایدوب وامنیت ایتمکدر . أوت أڭ پارلاق بر معجزۀ صنعت صمدانیه . وبر خارقۀ حکمت ربانیه اولان حیاتی کیم ویرمش . یاپمش ایسه ؛ رزقله او حیاتی بسله ین وادامه ایدن ده اودر . اوندن باشقه اولماز . دلیلمی استرسك . أڭ ضعیف . أڭ آبدال حیوان أڭ ای بسله نیر ؛ میوه قوردلری وبالقلر کبی . أڭ عاجز أڭ نازك مخلوق أڭ ای رزقی آلیرلر ؛ چوجقلر ویاورولر کبی . أوت واسطۀ رزق حلال اقتدار واختیار ایله اولمدیغی . بلکه عجز وضعف ایله اولدیغنی آکلامق ایچون بالقلر ایله تیلکیلری . یاورولر ایله جناورلری . آغاچلر ایله حیوانلری موازنه ایتمك کافیدر . دیمك دردمعیشت ایچون نمازینی ترك ایدن اونفره بکزرکه . تعلیمی و سیرینی براقوب چارشوده دیلنجیلك ایدر . فقط نمازینی قیلدقدنصوکره . جناب رزاق کرمنك مطبخنه دن تعییناتنی کندیسی آرامق باشقه لره بار اولمامق ایچون بالذات گیتمك گوزلدر . مردلکدر . او دخی بر عبادتدر . هم انسان عبادت ایچون خلق اولوندیغنی فطرتی وجهازات معنویه سی گوستریور . زیرا حیات دنیویه سنه لازم اولان عمل واقتدار جهتنده أڭ ادنا بر سرچه قوشینه یتیشمز . فقط حیات معنویه واخرویه سنه لازم اولان علم وافتقار ایله تضرع وعبادت جهتنده . حیواناتك سلطانی وقوماندانی حکمنده در .

دیمك ای نفسم : اگر حیات دنیویه یی غایۀ مقصد یاپسه ڭ واو گا دائم چالیشسه ڭ أڭ ادنا بر سرچه قوشنڭ بر نفری حکمنده اولورسڭ . اگر حیات اخرویه یی غایۀ مقصد یاپسه ڭ وشو حیاتی دخی او گا وسیله ومزرعه ایتسه ڭ واو گا گوره چالیشسه ڭ . او وقت حیواناتك بیوك بر قوماندانی حکمنده وشو دنیاده جناب حقڭ نازلی ونیازدار بر عبد مکرم

ومحترم بر مسافری اولورسك. ایسته سکا ایکی یول ایستدیگکی انتخاب ایده بیلیرسك..
هدایت و توفیقی ارحم الراحمیندن ایسته..

آلتنجی سوز

بسم الله الرحمن الرحیم

إِنَّ اللّٰهَ اشْتَرٰى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اَنْفُسَهُمْ وَاَمْوَالَهُمْ بِاَنَّ لَهُمُ الْجَنَّةَ

نفس و مالنی جناب حقه صاتمق.. و اوکا عبد اولمق و عسکر اولمق.. نه قدر کارلی بر تجارت
نه قدر شرفلی بر رتبه اولدیغنی آڭلامق ایسترسه ك.. شو تمثیلی حکایه جگی دیڭله: بر زمان
بر پادشاه رعیتندن ایکی آدمه هر برینه أمانةً بر چیفتلك ویرركه: ایچنده فابریقه ماکینه
آت سلاح کبی هر شی وار.. فقط فرطنه لی بر محاربه زمانی اولدیغندن هیچ بر شی قرارنده
قالماز.. یا محو اولور.. ویا تبدل ایدر کیدر.. پادشاه او ایکی نفره کمال مرحمتندن بر یاور اکرمنی
گوندردی.. غایت مرحمتکار بر فرمان ایله اونلره دیبوردی.. الکزده اولان امانتمی بڭا صاتیڭز:
تا سزلر ایچون محافظه ایده یم.. بیهوده ضایع اولماسین.. هم محاربه بیتدکدن صوڭره سزه
داها گوزل بر صورتده اعاده ایده جگم.. هم گویا او أمانت مالکزدر.. پك بیوك بر فیئات
سزه ویره جگم.. هم او ماکینه و فابریقه ده کی آلتلر بنم نامیمله و بنم تزگاهمده ایشلتیله‌جك
هم فیئاتی هم اجرتلری بردن بیڭه یوکسله جك.. بتون او کاری سزه ویره جگم.. هم ده
سز عاجز و فقیرسڭز.. او قوجه ایشلرك مصارفاتنی تدارك ایده مزسڭز.. بتون مصارفاتی
ولوازماتی بن درعهده ایده رم.. بتون وارداتی و منفعتی سزه ویره جگم.. هم ده ترخیصات
زمانه قدر الیڭزده بیراقه جغم.. ایشته بش مرتبه کار ایچنده کار.. اگر بڭا صاتمازسڭز..
مقدر:
ذاتاً گوریورسڭز که.. هیچ کیمسه الینده کنی محافظه ایده میبور.. هر کس کبی الیڭزدن چیقا
جق بیهوده کیده جك.. هم او یوکسك فیئاتدن محروم قالاجقسڭز.. هم او نازك قیمتدار آلتلر

میزانلر استعمال ایدیله‌جك شاهانه معدنلر وایشلر بولونمه‌یغندن بتون بتون قیمتدن
دوشه‌جكلر. هم اداره و محافظه زحمتی وكلفتی باشكزه قالاجق. هم امانتده خیانت جزاسنی
كوره‌جكسكز. ایشته بش درجه خسارت ایچنده خسارت. هم ده بكا صاتمق ایسه: بكا
عسكر اولوب بنم نامیله تصرف ایتمك دیمكدر. عادی بر اسیر و باشی بوزوغه بدل: عالی بر
پادشاهك خاص سربست بر یاور عسكری اولورسكز.

اونلر شو التفاتی و فرمانی دیكله‌دكدن صوكره. اولاكی آدمدن عقللی باشنده اولانی دیدی:
باش اوستنه بن مع الافتخار رضادارم. هم بیك تشكر ایدرم. دیكری مغرور نفسی
فرعونلشمش خودبین، عیاش كویا ابدی او چیفتلكده قالاجق كبی دنیا زلزله‌لرندن
دغدغه‌لرندن خبری یوق. دیدی: یوق. پادشاه كیمدر. بن ملكمی صاتمام. كیفمی بوزمام:
بر آز زمان صوكره. برنجی آدم اویله بر مرتبه‌یه چیقدیكه: هركس حالنه غبطه ایدردی.
پادشاهك لطفنه مظهر اولمش، خاص سراینده سعادتله یاشایور. دیكری اویله بر حاله
گرفتار اولمشكه: هم هركس اوكا آجیبور، هم ده مستحق دییور. چونكه: هم سعادتی، ملكی
خطاسنك نتیجه‌سی اولارق كیتمش. هم جزا و عذاب چكیبور.

ایشته ای نفس پرهوس: شو مثالك دوربینیله حقیقتك یوزینه باق. اما او
پادشاه ایسه: ازل ابد سلطانی اولان ربك خالقكدر. و او چیفتلكلر، ماكینه‌لر، آلتلر،
میزانلر ایسه: سنك دائرهٔ حیاتك ایچنده‌كی مالكك. و او مالكك ایچنده‌كی جسم، روح
و قلبك و اونلر ایچنده‌كی كوز و دیل عقل و خیال كبی ظاهری و باطنی حاسه‌لركدر. و او
یاور اكرم ایسه. رسول اكرمدر (ع‌سم). و او فرمان احكم ایسه. قرآن حكیمدركه: بحثده بولوندیغمز
تجارت عظیمه‌یی شو آیتله اعلان ایدیبور. [اِنَّ اللّٰهَ اشْتَرٰى مِنَ الْمُؤْمِن۪ينَ اَنْفُسَهُمْ وَ
اَمْوَالَهُمْ بِاَنَّ لَهُمُ الْجَنَّةَ] و او طالغه‌لی محاربه میدانی ایسه: شو فرطنه‌لی دنیا یوزیدركه:
طورمیبور. دونیبور. بوزولیبور. و هر انسانك عقلنه شو فكری ویریبور: [مادام هر شی
الیمزدن چیقاجق. فانی اولوب غائب اولاجق. عجبا باقی‌یه تبدیل ایدوب ابقا ایتمك

چاره‌سی یوقمی؟ دییوب دیڭلرکن بردن سماوی صدای قرآن ایشیدیلیور. دیر. اوت وار؛ هم بش مرتبه كارلی برصورتده. كوڭل وراحت برچاره‌سی وار. سؤال نه‌در؟ ـ

الجواب: امانتی صاحب حقیقیسنه صاتمق. ایشته او صاتیشده بش درجه كار ایچنده كار وار. برنجی كار: فانی مال بقا بولور. چونكه قیوم باقی اولان ذات ذوالجلاله ویریلان و اونڭ یولنده صرف ایدیلان شو عمر زائل باقی‌یه انقلاب ایدر. باقی میوه‌لر ویرر. او وقت عمر دقیقه‌لری عادتا تخوملر چكردكلر حكمنده ظاهراً فنا بولور چورور. فقط عالم بقاده سعادت چیچكلری آچارلر وسنبلله نیرلر. وعالم برزخده ضیادار مونس برر منظره اولورلر.

ایكنجی كار: جنت كبی برفیئات ویریلیور. اوچنجی كار: هر اعضا وحاسه‌لرڭ قیمتی بردن بیڭه چیقار. مثلا عقل برآلتدر. جناب حقه صاتمه‌یوب بلكه نفس حسابنه چالیشدیرسه‌ڭ اویله مشئوم ومزعج ومعجز برآلت اولور كه: كیچمش زمانڭ آلام حزینانه‌سنی وكله‌جك زمانڭ اهوال مخوفانه‌سنی سنڭ بو بیچاره باشڭه یوكلته‌جك. یعنی مضر برآلت درجه‌سنه اینر. ایشته بونڭ ایچوندركه: فاسق آدم عقلڭ ازعاج وتعجیزندن قورتولمق ایچون غالباً یا سرخوشلغه ویا اكلنجه‌یه قاچار. اگر مالك حقیقیسنه صاتیلسه واونڭ حسابنه چالیشدیرسه‌ڭ عقل اویله طلسملی برآنافتار اولور كه: شو كائناته اولان خزائن رحمت خزینه‌لرینی وحكمت دفینه‌لرینی آچار. وبونڭله صاحبنی سعادت ابدیه‌یه مهیا ایدن بر مرشد ربانی درجه‌سنه چیقار. مثلا كوز بر حاسه‌دركه: روح بو عالمی او پنجره ایله سیر ایدر. اگر جناب حقه صاتمه‌یوب بلكه نفس حسابنه چالیشدیرسه‌ڭ بعض كچیجی و دائمسز بعض كوزللكلری منظره‌لری سیر ایله شهوت وهوس نفسانیه‌یه برقواد درجه‌سنده برخدمتكار اولور. اگر كوزی كوزڭ صانع بصیرینه صاتسه‌ڭ واونڭ حسابنه واذنی دائره‌سنده چالیشدیرسه‌ڭ او زمان شو كوز شو كتاب كبیر كائناتڭ برمطالعه‌جیسی وشو عالمده‌كی معجزات صنعت ربانیه‌نڭ برسیرجیسی وشو كره‌ٔ ارضبا‌غچه‌سنده‌كی رحمت چیچكلرینڭ مبارك برآریسی درجه‌سنه چیقار. مثلا دیلده‌كی قوه‌ٔ ذائقه‌یی

فاطر حكيمنه صاتمازسه‌ڭ بلكه نفس حسابنه معده نامنه چاليشديرسه‌ڭ او وقت معده‌ڭ
طاولاسنه و فابريقه‌سنه بر قاپوجى دركه‌سنه اينر سقوط ايدر. اگر رزاق كريمه صاتسه‌ڭ
او زمان ديله‌ده‌كى قوۀ ذائقه رحمت الهيه خزينه‌لرينڭ بر ناظر ماهرى و قدرت صمدانيه
مطبخلرينڭ بر مفتش شاكرى رتبه‌سنه چيقار. ايشته اى عقل دقت ايت. مشئوم بر آلت
نره‌ده، كائنات آنختارى نره‌ده.. اى گوز گوزل باق: عادى بر قواد نره‌ده. كتبخانۀ الهيه‌نڭ
متفنن بر ناظرى نره‌ده.. و اى دل ايى طات. بر طاولا قاپوجيسى و بر فابريقه ياسقجيسى
نره‌ده.. خزينۀ خاصۀ رحمت ناظرى نره‌ده. و هكذا بونلر كبى باشقه آلتلرى و اعضالرى قياس
ايتسه‌ڭ آكلارسڭ كه: حقيقتاً مؤمن جنته لايق و كافر جهنمه موافق بر ماهيت كسب ايدر. و اونلر
هربرى اويله بر قيمت آلمالرينڭ سببى مؤمن ايمانيله خالقڭ امانتنى اونڭ نامنه و اونڭ
دائره‌سنده استعمال ايتديكيچوندر. و كافر خيانت ايدوب نفس اماره حسابنه چاليشديرديغيچوندر.

دردنجى كار: انسان ضعيفدر، بلالرى چوق. فقيردر، احتياجى پك زياده. عاجزدر، حيات
يوكى پك آغير. اگر قدير ذو الجلاله طايانوب توكل ايتمزسه و اعتماد ايدوب تسليم اولمازسه
وجدانى دائم عذاب ايچنده قالير. ثمره‌سز مشقتلر، المر، تأسفلر اونى بوغار. يا سرخوش و يا
جنون ايدر. بشنجى كار: بتون او اعضا و آلتلرڭ عبادتى و تسبيحاتى و او يوكسك اجرتلرى
الڭ محتاج اولديغڭ بر زمانده جنت ميوه‌لرى صورتنده سكا ويريله‌جكنه اهل ذوق و
كشف و اهل اختصاص و مشاهده اتفاق ايتمشلر. ايشته بو بش مرتبه كارلى تجارتى ياپمازسه‌ڭ
شو كارلردن محروميتدن باشقه بش درجه خسارت ايچنده خسارته دوشه‌جكسڭ.

برنجى خسارت: او قدر سودكڭ مال و اولاد و پرستش ايتديكڭ نفس و هوا و مفتون
اولديغڭ گنجلك و حيات ضايع اولوب غائب اولاجق. سنڭ الكدن چيقه‌جقلر. فقط
گناهلرينى الملرينى سكا بيراقوب بوينڭه يوكلته‌جكلر. ايكنجى خسارت: امانته خيانت
جزاسنى چكه‌جكسڭ. چونكه الڭ قيمتدار آلتلرى الڭ قيمتسز شيلرده صرف ايدوب نفسڭه
ظلم ايتدڭ. اوچنجى خسارت: بتون او قيمتدار جهازات انسانيه‌يى حيوانلقدن چوق آشاغى

بر درکه یه دوشوروب حکمت الٰهیه یه افترا و ظلم ایده‌لك. ۴ دردنجی خسارت؛ عجز و فقرك
ایله برابر اولان آغیر حیات یوکینی ضعیف بلیکله یوکله‌یوب زوال و فراق سیلله‌سی آلتنده
دائم واویلا ایده‌جکسك. ۵ بشنجی خسارت؛ حیات ابدیه‌ئ اساساتنی و سعادت اخرویه
لوازماتنی تدارك ایتمك ایچون ویریلن عقل، قلب، گوز و دیل گبی، گوزل هدیهٔ رحمانیه‌یی
جهنم قاپولرینی سکا آچاجق چیرکین بر صورته چویره‌جکدر. شیمدی صاغ یوله باقه‌جغز..
عجبا او قدر آغیر بر شیمیدر که: چوقلری صاغدن قاچیورلر. یوق قطعا و اصلا هیچ اویله
آغیرلغی یوقدر. زیرا حلال دائره‌سی گنیشدر، کیفه کافیدر. حرامه گیرمگه هیچ لزوم یوقدر:
فرائض الٰهیه ایسه خفیفدر، آزدر. اللّٰهه عبد و عسکر اولمق اویله لذتلی بر شرفدر که..
تعریف ایده‌لمز. وظیفه ایسه: یالکز بر عسکر گبی اللّٰه نامنه ایشه باشلامق. واللّٰه
حسابیله ویرملی و آلملی.. و اذنی و قانونی دائره‌سنده حرکت ایتملی سکونت بولملی..
قصور ایتسه استغفار ایتمه‌لی. یا رب قصورمزی عفو ایت. بزی کندیکه قول قبول
ایت. امانتکی قبض ایتمك زماننه قدر بزی امانتده امین قیل آمین. ۴ دیملی و اوکا یالوارملی:

۷ یدنجی سوز ۷

بسم الله الرحمن الرحیم ﴿یؤمنون بالله والیوم الآخر﴾ ﴿ان وعد الله
حق فلا تغرنکم الحیوة الدنیا ولا یغرنکم بالله الغرور﴾ شو کائناتك
طلسم مغلقنی آچان.. ﴿آمنت بالله﴾ ﴿و بالیوم الآخر﴾ روح بشر ایچون سعادت
قاپوسنی فتح ایدن نه قدر قیمتدار ایکی طلسم مشکلکشا اولدیغنی و صبر ایله خالقنه توکل
و التجا.. و شکر ایله رزاقندن سؤال و دعا.. نه قدر نافع و تریاق گبی ایکی علاج اولدیغنی:
و قرآنی دیکله‌مك، حکمنه انقیاد ایتمك، نمازی قیلمق، کبائری ترك ایتمك.. ۴ ابد الآباد
یولجیلغنده نه قدر مهم.. دگرلی، رونقدار بر بیلت بر زاد آخرت بر نور قبر اولدیغنی آکلامق

قارشو تحصّن ایدر. ایمانی اوکا بر أمنیت تامّه ویرر. أوت هم حقیقی حسنات کبی؛ جهادک دخی منبعی ایماندر، عبودیتدر. هم سیّئات کبی، جبانتک دخی منبعی ضلالتدر. أوت تام منوّر القلب بر عابد، کرۀ آرض بومبا اولوب پاطلاسه؛ احتمالدرکه اونی قورقوتماز: بلکه فارقه بر قدرت صمدانیه یی لذتلی بر حیرت ایله سیر ایده جك. فقط مشهور بر منوّر العقل دینیلان قلبسز بر فاسق فیلسوف ایسه، کوکده بر قویروقلی ییلدیزی کورسه، تیترر. عجبا بو سرسری ییلدیز آرضمزه چارپماسونمی دیر؟ اوهامه دوشر. (بر وقت بویله بر ییلدیزدن آمریقا تیتره دی. چوقلری کیجه وقتی خانه لرینی ترك ایتدیلر..)

أوت انسان نهایتسز شیلره محتاج اولدیغی حالده، سرمایه سی هیچ حکمنده. هم نهایتسز مصیبتلره معروض اولدیغی حالده اقتداری هیچ حکمنده برشی. عادتا سرمایه و اقتدارینك دائره سی الی یتیشیر سه او قدردر. فقط أمللری، آرزولری و آلملری و بلالری ایسه دائره سی کوزی خیالی نره یه یتیشیر سه وکیدنجه یه قدر کنیشدر. بو درجه عاجز، و ضعیف، فقیر و محتاج اولان روح بشره عبادت، توکل، توحید، تسلیم نه قدر عظیم بر کار، بر سعادت، بر نعمت اولدیغی بتون بتون کور اولمیان کورور.. درك ایده ر، معلومدرکه ضررسز یول ضررلی یوله، (ولو اون احتمالدن بر احتمال ایله اولسون) ترجیح ایدیلیر.

حالبوکه مسئله مز اولان عبودیت یولی ضررسز اولمقله برابر (اوندن طقوز احتمال ایله) بر سعادت أبدیه خزینه سی واردر. فسق و سفاهت یولی ایسه، (حتی فاسقك اعترافیله دخی) منفعتسز اولدیغی حالده (اوندن طقوز احتمال ایله) شقاوت أبدیه هلاکتی بولوندیغی اجماع و تواتر درجه سنده حدسز أهل اختصاصك و مشاهده نك شهادتیله ثابتدر.. و أهل ذوقك و کشفك اخباراتیله محققدر.

(الحاصل) آخرت کبی دنیا سعادتی دخی عبادتده و اللّهه عسکر اولمقده در. اویله ایسه بز دائما (اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلَى الطَّاعَةِ وَالتَّوْفِيقْ) دیمه لی یز.. و مسلمان اولدیغمزه شکر ایتملی یز.. ..

بسم الله الرحمن الرحيم [وقال رسول الله صلعم]
إنّ الصلاة كانت على المؤمنين كتاباً موقوتاً الآخره [الصلاة عماد الدين]

نماز . نه قدر قیمتدار و مهم . هم نه قدر اوجوز . و آز بر مصرفله قزانیلیر . هم نمازسز
آدم نه قدر دیوانه و ضررلی اولدیغنی ایکی کره ایکی درت ایدر درجه سنده قطعی
آکلامق ایسترسه ك . شو تمثیلی حکایه جگه باق کور . بر زمان بر بیوك حاکم . ایکی
خدمتکارینی هر بریسنه یکرمی درت آلتون ویروب . ایکی آیلق اوزاقلقده خاص
وکوزل . بر چفتلکنه اقامت ایتمك ایچون کونده ریبور . و اونلره أمر ایدر که . شو پاره
ایله یول و بیلت مصرفی یاپیکز . هم اوراده کی مسکنکزه لازم بعض شیلری مبایعه
ایدیکز . بر کونلك مسافه ده بر استاسیون واردر . هم آرابه . هم کمی . هم شمندوفر .
هم طیاره بولونور . سرمایه یه کوره بنیلیر . ایکی خدمتکار درس آلدقدنصکره کیدیلر .
[بریسی بختیار ایدیکه] استاسیونه قدر بر پارچه پاره مصرف ایدر . فقط او مصرف ایچنده
أفندیسنك خوشنه کیده جك اویله کوزل بر تجارت ایلده ایدر که . سرمایه سی بردن
بیکه چیقار . اوته کی خدمتکار بدبخت سرسری اولدیغندن استاسیونه قدر یکرمی اوچ
آلتونی صرف ایدر . قوماره موماره ویروب ضایع ایدر . بر تك آلتونی قالیر . آرقداشی
اوکا دیر . یاهو شو لیرا کی . بر بیلته ویر . تا بو اوزون یولده یایان و آج قالمایه سك . هم بزم
أفندیمز کریمدر . بلکه مرحمت ایدر . ایتدیککك قصوری عفو ایدر . سنی ده طیاره یه بیندیررلر
بر کونده محل اقامتمزه کیده رز . یوقسه ایکی آیلق بر چولده آج یایان یالکز کیتمکه مجبور
اولورسك . عجبا شو آدم عناد ایدوب او تك لیراسنی . بر دفینه آناختاری حکمنده اولان
بر بیلته ویرمیوب موقت بر لذت ایچون سفاهته صرف ایتسه : غایت عقلسز
ضررلی بدبخت اولدیغنی . أك عقلسز آدم دخی آکلامازمی .

ایشته أی نمازسز آدم . و أی نمازدن خوشلانمیان نفسم . او حاکم ایسه . ربمز ،
خالقمزدر . او ایکی خدمتکار یولجی ایسه . بری متدین نمازینی شوق ایله قیلار .

و ایکی غافل نمازسز انسانلردر. او یگرمی درت آلتون ایسه، یگرمی درت ساعت
هرکونده کی عمردر. او خاص چیفتلك ایسه، جنتدر. او استاسیون ایسه قبردر. او
سیاحت ایسه، قبره، حشره، ابده کیده جك بشر یولجیلغیدر. عمله کوره، تقوا قوتنه
کوره او اوزون یولی متفاوت درجه ده قطع ایدرلر. بر قسم اهل تقوی برق کبی بیك
سنه لك یولی برکونده کسر. بر قسمیده خیال کبی الی بیك سنه لك بر مسافه یی برکونده
قطع ایدر. قرآن عظیم الشان شو حقیقته ایکی آیتیله اشارت ایدر. او بیلت ایسه نمازدر:
بر تك ساعت بش وقت نمازه آبدستیله کافی کلیر. عجبا یگرمی اوچ ساعتنی شو
قیصه حیات دنیویه یه صرف ایدن و اوزون حیات ابدیه یه بر تك ساعتنی صرف
ایتمه ین نه قدر ضرر ایدر. نه قدر نفسنه ظلم ایدر. نه قدر خلاف عقل حرکت ایدر. زیرا بیك
آدمك اشتراك ایتدیکی بر پیانقو قمارینه یاری مالنی ویرمك عقل قبول ایدرسه.
حالبوکه قزانج احتمالی بیکده بردر. صوکره یگرمی درتدن بر مالینی یوزده طقسان طقوز
احتمال ایله قزانجی مصدّق بر خزینۀ ابدیه یه ویرمه مك نه قدر خلاف عقل و حکمت
حرکت ایتدیکنی نه قدر عقلدن اوزاق دوشدیکنی کندینی عاقل ظن ایدن آدم آکلامازمی
حالبوکه نمازده روحك و قلبك و عقلك بیوك بر راحتی واردر. هم جسمه ده او قدر
آغیر بر ایش دکلدر. هم نماز قیلانك دیگر مباح دنیوی عمللری کوزل بر نیت ایله
عبادت حکمنی آلیر. بو صورتده بتون سرمایۀ عمرینی آخرته مال ایده بیلیر. فانی عمرینی
بر جهتده ابقا ایدر.

بشنجی سوز

بسم الله الرحمن الرحیم ◎ انّ الله مع الذین اتّقوا والذین هم محسنون ◎
نماز قیلمق و بیوك کناهلری ایشله مه مك. نه درجه حقیقی بر وظیفۀ انسانیت.
و نه قدر فطری مناسب بر نتیجۀ خلقت بشریه اولدیغنی کورمك ایسترسه ك..

شو تمثیلی حکایه جگه باق دیکلّه.

سفرلرلکده، طابور ده بری معلّم وظیفه‌پردر. دیکری عجمی نفیرور. ایکی عسکر برابر بولونیپوردی. وظیفه‌پر و نفر تعلیم وجهاده دقت ایدر. ارزاق وتعیناتنی هیچ دوشونمزدی. چونکه آکلامشکه اونی بسله‌مك وجهازاتنی ویرمك خسته اولسه تداوی ایتمك، حتی عند الحاجه لوقمه‌یی آغزینه قویعغه قدر دولتك وظیفه سیدر. واونك آصل وظیفه سی تعلیم وجهاددر. فقط بعض ارزاق وجهازات ایشلرنده ایشلر. قازان قاینادیر. قاراوانه‌یی بیقار کتیریر. اوکا صورولسه نه‌یاپیورسك؟ دیر. دولتك آنقاریه سنی چکیبیورم، دیه‌جك. نفقه م ایچون چالیشیبیورم. دیکر شکمپرور عجمی نفرایسه تعلیم وحربه دقت ایتمزدی، او دولت ایشیدر، بکا نه دیردی، دائم نفقه سنی دوشونور اونك پشینه طولاشیر، طابوری ترك ایدر، چارشویه کیدر. آلیش ویریش ایدردی. برکون معلم آرقداشی اوکا دیدیکه: برادر آصل وظیفه‌ك تعلیم ومحاربه در، سن اونك ایچون بورایه کتیریلمشسك. پادشاهه اعتماد ایت، او سنی آج بیراقماز. او اونك وظیفه سیدر. هم سن عاجز وفقیرسك هر یرده کندیکی بسلتیره مزسك. هم مجاهده وسفربرلك زمانیدر. هم سکا عاصیدر دیر، جزا ویررلر. اوت ایکی وظیفه پشیمزده کورونیور. بری پادشاهك وظیفه سیدر. بعضاً بز اونك آنقاریه سنی چکه‌رزکه بزی بسله‌مکدر. دیکری بزم وظیفه‌مزدر. پادشاه بزه تسهیلات ایله یاردیم ایدرکه تعلیم وحربدر. عجبا او سرسری نفر او مجاهد معلّمه قولاق ویرمزسه نه قدر تهلکه‌ده قالیر آکلارسك.

ایشته ای تنبل نفسم: او طالغه‌لی میدان حرب. بو دغدغه‌لی دنیا حیاتیدر. او طابورلره تقسیم ایدیلان اوردو ایسه جمعیت بشریه‌در. واو طابور ایسه شو عصرك جماعت اسلامیه سیدر. او ایکی نفرایسه بری فرائض دینیه سنی بیلان وایشله‌ین، وکبائری ترك وکناهلری ایشله‌مه‌مك ایچون نفس وشیطانله مجاهده ایدن متّقی مسلماندر. دیکری رزاق حقیقی‌یی اتهام ایتمك درجه سنده درد معیشته طالوب

فرائضی ترك. و معیشت یولنده راست كلان كناهلری ایشله ین فاسق خاسردر. و اوتعلیم وتعلیمات ایسه ۳ باشده نماز ٤ عبادتدر. و اوحرب ایسه. نفس وهوا: جن وانس و شیطانلره قارشو مجاهده ایدوب كناهلردن و آخلاق رذیله دن قلب و روحنی هلاكت ابدیه دن قورتارمقدر. و اوایكی وظیفه ایسه. برنجی حیاتی ویروب بسله مكدر. ایكنجی حیاتی ویره نه و بسله یه نه پرستش ایدوب یالوارمقدر. اوكا توكل ایدوب و امنیت ایتمكدر. اوت آلك پارلاق بر معجزهٔ صنعت صمدانیه. و بر خارقهٔ حكمت ربانیه اولان حیاتی كیم ویرمش. یاپمش ایسه: رزقله او حیاتی بسله ین و ادامه ایدن ده اودر. اوندن باشقه اولماز. دلیلمی ایسترسك. آلك ضعیف. آلك آبدال حیوان آلك ایی بسله نیر. ۳ میوه قوردلری ویا تقلركبی ٤ آلك عاجز آلك نازك مخلوق آلك ایی رزقی او یه ر ۳ چوجقلر ویا ورولركبی ٤ اوت واسطهٔ رزق حلال اقتدار واختیار ایله اولمدیغی. بلكه عجز و ضعف ایله اولدیغی آكلامق ایچون بالقلر ایله تیلكیلری. یاورولر ایله جناورلری. آغاچلر ایله حیوانلری موازنه ایتمك كافیدر. دیمك درد معیشت ایچون نمازینی ترك ایدن اونفره بكزهركه. تعلیمی و سیرینی براقوب چارشوده دیلنجیلك ایدر. فقط نمازینی قیلدقدنصوكره. جناب رزاق كریمك مطبخ رحمتندن تعییناتنی (كندیسی) آرامق باشقه لره بار اولمامق ایچون (بالذات) كیتمك كوزلدر. مردلكدر. او دخی بر عبادتدر. هم انسان عبادت ایچون خلق اولندیغنی فطرتی وجهازات معنویه سی كوستریور. زیرا حیات دنیویه سنه لازم اولان عمل و اقتدار جهتنده آلك ادنا بر سرچه قوشینه یتیشمز. فقط حیات معنویه و اخرویه سنه لازم اولان علم و افتقار ایله تضرع و عبادت جهتنده. حیواناتك سلطانی و قوماندانی حكمنده در.

دیمك آی نفسم: اكر حیات دنیویه یی غایهٔ مقصد یاپسه ك واوكا دائم چالیشسه ك آلك ادنا بر سرچه قوشنك بر نفری حكمنده اولورسك. اكر حیات اخرویه یی غایهٔ مقصد یاپسه ك وشو حیاتی دخی اوكا وسیله ومزرعه ایتسه ك واوكا كوره چالیشسه ك. او وقت حیواناتك بیوك بر قوماندانی حكمنده و شو دنیاده جناب حقك نازلی ونیازدار بر عبدی مكرم

ومحترم بر مسافری اولورسڭ. ایشته سڭا ایکی یول ایستدیگڭی انتخاب ایده بیلیرسڭ.. هدایت وتوفیقی ارحم الراحمیندن ایسته..

التنجی سوز

بسم الله الرحمن الرحیم

اِنَّ اللّٰهَ اشْتَرٰى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اَنْفُسَهُمْ وَاَمْوَالَهُمْ بِاَنَّ لَهُمُ الْجَنَّةَ

نفس ومالنی جناب حقه صاتمق.. واوڭا عبد اولمق وعسکر اولمق.. نه قدر کارلی بر تجارت نه قدر شرفلی بر رتبه اولدیغنی آڭلامق ایسترسه ڭ. شو تمثیلی حکایه جگی دیڭله: بر زمان بر پادشاه رعیتندن ایکی آدمه هر بریسنه أمانةً بر چیفتلك ویرر که: ایچنده فابریقه ماکینه آت سلاح کبی هر شی وار.. فقط فرطنه لی بر محاربه زمانی اولدیغندن هیچ بر شی قرارنده قالماز.. یا محو اولور.. ویا تبدل ایدر کیدر.. پادشاه او ایکی نفره کمال رحمتندن بر یاور اکرمنی کوندردی.. غایت مرحمتکار بر فرمان ایله اونلره دییوردی..: الکزده اولان امانتمی بڭا صاتیکز: تا سزلر ایچون محافظه ایده یم. بیهوده ضایع اولماسین.. هم محاربه بیتدکدن صوکره سزه داها کوزل بر صورتده اعاده ایده جگم.. هم کویا او أمانت مالکزدر. پك بیوك بر فیئات سزه ویره جگم.. هم او ماکینه و فابریقه ده کی آلتلر. بنم ناممله و بنم تزکاهمده ایشلنه جك. هم فیئاتی هم اجرتلری بردن بیکه یوکسله جك. بتون او کاری سزه ویره جگم.. هم ده سز عاجز و فقیرسڭز. او قوجه ایشلرڭ مصارفاتنی تدارك ایده مزسڭز.. بتون مصارفاتی و لوازماتی بن در عهده ایده رم.. بتون وارداتی و منفعتی سزه ویره جگم.. هم ده ترخیصات زمانه قدر الیکزده بیراقه جغم.. ایشته بش مرتبه کار ایچنده کار.. اگر بڭا صاتمازسڭز. ذاتاً کورییورسڭزکه.. هیچ کیمسه الیڭده کنی محافظه ایده میور. هر کس کبی الیکزدن چیقار هم بیهوده کیده جك.. هم او یوکسك فیئاتدن محروم قالاجقسڭز.. هم او نازك قیمتدار آلتلر

میزانلر استعمال ایدیله‌جك شاهانه معدنلر و ایشلر بولونمدیغندن بتون بتون قیمتدن دوشه‌جکلر. هم اداره و محافظه زحمتی و کلفتی باشقه‌سنه قالاجق. هم امانته خیانت جزاسنی کوره‌جکسکز. ایشته بش درجه خسارت ایچنده خسارت.. هم ده بقالیه صاتمق ایسه: بقال اولوب بو نامحرمه تصرف ایتمك دیمکدر. عادی بر اسیر و باشی بوزوغه بدل: عالی بر پادشاهك خاص سربست بر یاور عسکری اولورسکز..

اونلر شو التفاتی و فرمانی دیکله‌دکدن صوکره.. او ایکی آدمدن عقللی باشنده اولانی دیدی: باش اوستنه بن مع الافتخار صاتارم. هم بیك تشکر ایدرم.. دیکری مغرور نفسی فرعونلشمش خودبین، عیاش کویا ابدی او چیفتلکده قالاجق کبی دنیا زلزله‌لرندن، دغدغه‌لرندن خبری یوق.. دیدی یوق. پادشاه کیمدر. بن ملکمی صاتمام. کیفمی بوزمام: بر آز زمان صوکره.. برنجی آدم، اویله بر مرتبه‌یه چیقدیکه: هرکس حالنه غبطه ایدردی.. پادشاهك لطفنه مظهر اولمش، خاص سراینده سعادتله یاشایور.. دیکری اویله بر حاله کرفتار اولمشکه: هم هرکس اوکا آجییور. هم ده مستحق دییور. چونکه: هم سعادتی، ملکی خطاسنك نتیجه‌سی اولارق کیتمش. هم جزا و عذاب چکییور..

ایشته ای نفس پرهوس: شو مثالك دوربینیله حقیقتك یوزینه باق.. اما او پادشاه ایسه: ازل ابد سلطانی اولان ربك خالقکدر.. و او چیفتلکلر، ماکینه‌لر، آلتلر، میزانلر ایسه: سنك دائرهٔ حیاتك ایچنده‌کی مامِلکك.. و او مامِلکك ایچنده‌کی جسم، روح و قلبك و اونلر ایچنده‌کی کوز و دیل عقل و خیال کبی ظاهری و باطنی حاسه‌لردر.. و او یاور اکرم ایسه.. رسول اکرمدر.. و او فرمان احکم ایسه.. قرآن حکیمدرکه: بحث ایتدیکمز تجارت عظیمه‌یی شو آیتله اعلان ایدییور.. [اِنَّ اللّٰهَ اشْتَرٰى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اَنْفُسَهُمْ وَ اَمْوَالَهُمْ بِاَنَّ لَهُمُ الْجَنَّةَ] و او طالغه‌لی محاربه میدانی ایسه: شو فرطنه‌لی دنیا یوزیدرکه: طورمیور.. دونیور.. بوزولیور.. و هر انسانك عقلنه شو فکری ویرییور.. [مادام هر شی الیمزدن چیقاجق. فانی اولوب غائب اولاجق.. عجبا باقی‌یه تبدیل ایدوب ابقا ایتمك

چاره سی یوقمی؟ دییوب دوشونورکن بردن سماوی صدای قرآن ایشیدیلییور. دیر. آوت وار:

هم بش مرتبه کارلی برصورتده، کوزل وراحت بر چاره سی وار. سؤال نه در. ؟

(الجواب) [امانتی صاحب حقیقیسنه صاتمق: ایشته اوصاتیشده بش درجه کار ایچنده کاروار. [برنجی کار] فانی مال بقا بولور. چونکه قیوم باقی اولان ذات ذوالجلاله ویریلان و اونك یولینده صرف ایدیلان شوعمر زائل باقی یه انقلاب ایدر. باقی میوه لر ویرر، اووقت عمر دقیقه لری: عادتا تخوملر چکردکلر حکمنده ظاهراً فنا بولور. چورور. فقط عالم بقاده سعادت چیچکلری آچارلر. وسنبلله نیرلر. وعالم برزخده ضیادار. مونس بر منظره اولورلر. ..

[ایکنجی کار] جنت کبی برفیئات ویریلیور. [اوچنجی کار] هراعضا وحاسه لرك قیمتی بردن بیگه چیقار. مثلا، عقل برآلتدر. جناب حقه صاتمه یوب بلکه نفس حسابنه چالیشدیرسه ك. اویله مشئوم ومزعج ومعجز برآلت اولورکه: کیچمش زمانك آلام حزینانه سنی وکله جك زمانك اهوال مخوفانه سنی: سنك بوبیچاره باشکه یوکلته جك. بی ثمر ومضر برآلت درکه سنه اینر: ایشته بوندن ایچوندرکه: فاسق آدم عقلك ازعاج وتعجیزندن قورتولمق ایچون غالباً یا سرخوشلغه ویا اگلنجه یه قاچار. اگر مالك حقیقیسنه صاتیلسه واونك حسابنه چالیشدیرسه ك عقل اویله طلسملی برآناختار اولورکه: شوکائناتده اولان خزائن رحمت خزینه لرینی وحکمت دفینه لرینی آچار: وبونکله صاحبنی سعادت ابدیه یه مهیا ایدن بر مرشد ربانی درجه سنه چیقار. مثلا کوز برحاسه درکه: روح بوعالمی اوپنجره ایله سیرایدر: اگر جناب حقه صاتمه یوب، بلکه نفس حسابنه چالیشدیرسه ك: کچیجی ودوامسز بعض کوزللکلری، منظره لری سیرایله شهوت وهوس نفسانیه یه برقواد درکه سنه برخدمتکار اولور. اگر کوزی کوزك صانع بصیرینه صاتسه ك واونك حسابنه واذنی دائره سنده چالیشدیرسه ك. اوزمان شوکوز، شوکتاب کبیر کائناتك بر مطالعه جیسی وشو عالمده کی معجزات صنعت ربانیه نك برسیرجیسی وشوکرهٔ ارض باغچه سنده کی رحمت چیچکلرینك مبارك برآریسی درجه سنه چیقار. مثلا دیلده کی قوهٔ ذائقه یی

فاطر حكيمنه صاتمازسەڭ؛ بلكه نفس امّارە حسابنه معدە نامنه چاليشديرسەڭ او وقت معدەنڭ طاولەسنه و فابريقەسنه بر قاپوجى درجەسنه اينر، سقوط ايدر. اگر رزاق كريمه صاتسەڭ؛ او زمان ديلدەكى قوّۀ ذائقه رحمت الهيه خزينەلرينڭ بر ناظر ماهرى و قدرت صمدانيه مطبخلرينڭ بر مفتّش شاكرى رتبەسنه چيقار. ايشته اى عقل دقّت ايت. مشئوم بر آلت نره‌ده، كائنات آيتلرى نره‌ده.. اى كوزل كوزل باق: عادى بر قپو نره‌ده، كتبخانۀ الهينڭ متفنّن بر ناظرى نره‌ده.. و اى ديل اى طات. بر طاوله قاپوجيسى و بر فابريقه ياساقجيسى نره‌ده.. خزينۀ خاصّۀ رحمت ناظرى نره‌ده. و داها بونلر كبى باشقه آلتلرى و اعضالرى قياس ايتسەڭ آڭلارسڭكه: حقيقةً مؤمن جنّته لايق و كافر جهنّمه موافق بر ماهيت كسب ايدر. و اونلر هر برى اويله بر قيمت آلملرينڭ سببى مؤمن ايمانيله خالقنڭ امانتنى و اونڭ نامنه و اذنى دائرەسنده استعمال ايتمەسيدر. و كافر خيانت ايدوب نفس امّارە حسابنه چاليشديرمەسيدر.

دردنجى كار: انسان ضعيفدر بلالرى چوق: فقيردر احتياجى پك زياده. عاجزدر حيات يوكى پك آغير. اگر قدير ذو الجلاله طايانوب توكل ايتمزسه و اعتماد ايدوب تسليم اولمازسه وجدانى دائم عذاب ايچنده قالير. ثمرەسز مشقتلر، الملر، تأسفلر اونى بوغار. يا سرخوش و يا جنايتكار ايدر. بشنجى كار: بتون او اعضا و آلتلرڭ عبادتى و تسبيحاتى و يوكسك اجرتلرى الڭه محتاج اولديغڭ بر زمانده جنّت ميوەلرى صورتنده سڭا ويريله‌جكنه اهل ذوق و كشف و اهل اختصاص و مشاهده اتفاق ايتمشلر. ايشته بو بش مرتبه كارلى تجارتى ياپمازسەڭ بو كارلردن محروميتدن باشقه بش درجه خساريته دوشه‌جكسڭ.

برنجى خسارت: او قدر سوديكڭ مال و اولاد و پرستش ايتديكڭ نفس و هوا و مفتون اولديغڭ كنجلك و حيات ضايع اولوب غائب اولاجق. سنڭ الڭدن چيقه‌جق. فقط گناهلرينى، الملرينى سڭا بيراقوب بوينڭده يوكلته‌جكلر. ايكنجى خسارت: امانته خيانت جزاسنى چكه‌جكسڭ. چونكه الڭ قيمتدار آلتلرى الڭ قيمتسز شيلرده صرف ايدوب نفسڭه ظلم ايتدڭ. اوچنجى خسارت: بتون او قيمتدار جهازات انسانيه‌يى حيوانلقدن چوق آشاغى

بر دردكه يه دوشورور. حكمت الهيه يه افترا وظلم ايتدرك. ايكنجى درد غمى خسارت و عجز وفقرك
ايله برابر اويله آغير حيات يوكينى ضعيف بليكه يوكلەيوب زوال وفراق سيلله سى آلتنده
دائم واويلا ايده جكسك. ايشته بو غمى خسارت و حيات ابديه نك اساساتنى وسعادت اخرويه
لوازماتنى تدارك ايتمك ايچون ويريلن عقل، قلب، گوز ودل كبى گوزل هدية رحمانيه يى
جهنم قاپولرينى سكا آچاجق چيركين بر صورته چويرمكدر. شيمدى صاتغه باقه جغز..
عجبا او قدر آغير بر شى ميدر كه: چوقلرى صاتقەدن قاچييورلر. يوق قطعا واصلا هيچ اويله
آغيرلغى يوقدر. زيرا حلال دائره سى گنيشدر. كيفه كافيدر. حرامه گيرمگه هيچ لزوم يوقدر:
فرائض الهيه ايسه خفيفدر. آزدر. الله عبد وعسكرى اولمق اويله لذتلى بر شرفدر كه..
تعريف ايدلمز. وظيفه ايسه يالكز بر عسكر كبى الله نامنه ايشله مك باشلامق. والله
صاتيله ويرمك وآلمق. واذنى وقانونى دائره سنده حركت ايتمك سكونت بولمق.
قصور ايتسه استغفار ايتمه لى. يارب قصورمزى عفو ايت. بزى كندينكه قول قبول
ايت. امانتكى قبض ايتمك زماننه قدر بزى امانتده امين قيل آمين. ديه دعا

يدنجى سوز

بسم الله الرحمن الرحيم « يؤمنون بالله واليوم الآخر » ان وعد الله
حق فلا تغرنكم الحيوة الدنيا ولا يغرنكم بالله الغرور » شوكائناتك
طلسم مغلقنى آچان: «امنت بالله» و «باليوم الآخر» در. وبشر ايچون سعادت
قاپوسنى فتح ايدن نه قدر قيمتدار ايكى طلسم مشكلكشا اولديغنى وصبر ايله خالقنه توكل
والتجا، وشكر ايله رزاقندن سؤال ودعا. نه قدر نافع وترياق كبى ايكى علاج اولديغنى:
وقرآنى ديكلەمك حكمنه انقياد ايتمك. نمازى قيلمق. كبائرى ترك ايتمك. ابد الآباد
بر يولجيلغنده نه قدر مهم. دگرلى، رونقدار بر بيلت بر زاد آخرت بر نور قبر اولديغنى آكلامق

ایسترسه‌ك شو تمثیلی حکایه‌جگه باق دیکله.

برزمان برعسکر میدان حرب ولامتحانده کار و ضرر دورانده یك مدهش بر ضیقته دوشر. شویله که: صاغ و صول ایکی طرفنده دهشتلی درین ایکی یاره ایله یاره‌لی و آرقه‌سنده هیبتلی برآرسلان اوكا صالدیرمق ایچون آمر بکله‌یور کبی طوریور. و کوزی اوکنده بردار آغاجی دیکلمش. بتون سودکلرینی آصوب محو ایدیور. اونی ده بکله‌یور. هم بو حالیله برابر اوزون بر یولجیلغی وار. نفی ایدیلیور. او بیچاره شو دهشت ایچنده مأیوسانه دوشونورکن. صاغ جهتنده حضر کبی بر خیرخواه نورانی بر ذات پیدا اولور. اوكا دیر: مأیوس اولمه؛ سکا ایکی طلسم ویروب اوگره‌ته‌جگم. کوزلجه استعمال ایتسه‌ك. او آرسلان سکا مسخر بر آت اولور؛ هم او دار آغاجی سکا کیف و تنزه ایچون خوش بر صالینجاغه دونر. هم سکا ایکی علاج ویره‌جگم؛ کوزلجه استعمال ایتسه‌ك او ایکی متعفن یاره‌لرك ایکی کوزل قوقولی گل محمدی علیه الصلاة والسلام دینیلان لطیف چیچگه انقلاب ایدرلر. هم سکا بر بیلت ویره‌جگم. اونكله اوچار کبی بر سنه‌لك بر یولجه برگونده کیدرسك. ایشته اگر اینانمایورسه‌ك بر پارچه تجربه ایت. تا طوغری اولدیغنی آکلایاسك. حقیقتاً بر پارچه تجربه ایتدی، دوغری اولدیغنی تصدیق ایتدی.

أوت بن یعنی شو بیچاره سعید دخی بونی تصدیق ایده‌رم. چونکه بر آز تجربه ایتدم. پاك طوغری کوردم. بوندن صوکره بردن کوردیکه: صول جهتنده شیطان کبی دسّاس عیّاش آلدایجی بر آدم. چوق زینتلر سوسلی صورتلر فانطازیه‌لر مسکرلر برابر اولدیغی حالده کلدی؛ قارشوسنده طوردی. اوكا دیدی: هی آرقداش که‌ل که‌ل. برابر عشرت ایدوب کیف ایده‌لم. شو کوزل قیز صورتلرینه باقالم. شو خوش شرقیلری دیکله‌یه‌لم. شو طاتلی یمکلری یه‌یه‌لم. «سؤال»: هانه در آغزکده کیزلی اوقویورسك؟ «جواب»: بر طلسم. براق شونی آکلاشیلماز ایشی. حاضر کیفمزی بوزمیه‌لم. «سؤال»: ها شو الکده‌کی نه در؟ «جواب»: بر علاج. آت شونی صاغلامسك نه یك وار. آلقیش زمانیدر. «سؤال»: ها شو بش نشانلی کاغد نه در؟ «جواب»: بر بیلت. بر تیپینا سندی. ییرت بونلری.

شو گوزل بهار موسمنده بولنجیلق بزم نه مزه لازم دیر. هر بر د سیسه ایله اونی اقناعه چالیشیر. حتی او بیچاره اوکا بر آز میل ایدر. آوت انسان آلدانیر؟ بنده اویله بر دسیسه آلدانیدم؟ بردن صاغ جهتندن رعد کبی بر سس کلیر. دیر صاقین آلدانمه. دا و دسیسه دیکر آکرارقامده کی آرسلانی ئولدیر وب اوکوموه کی دار آغاجنی قالدیر وب صاغ و صولمده کی یاره لری دفع ایدوب پیشمه کی برلجیلغی منع ایده جک بر چاره سنده وارسه، بولورسه لك هایدی یاپ.

کوستر کوره لم. صوکره دی. کل کیف ایده لم. بر قسه صوص هی سرسم؛ تا حضرکبی بو ذات سماری دیدیکنی دیسین.

ایشته ای کنجلکنده کولمش. شیمدی کولدیکینه آغلایان نفسم. بیل او بیچاره عسکر ایسه. سنسك. وانسانیدر. و او آرسلان ایسه؛ اجلدر. و او دار آغاجی ایسه زوال و فراقدر که. کیجه کوندوزك دونمه سنده هر دوست وداع ایدر. غائب اولور. و او ایکی یاره ایسه. بریسی عجز و حدسز بر عجز بشری. دیکری الیم نهایتسز بر فقر انسانیدر. و او نفی و بولنجیلق ایسه. عالم ارواحدن. رحم مادردن. صباوتدن. اختیارلقدن. دنیادن قبردن. برزخدن. حشردن. صراطدن کیچر براوزون سفر امتحاندر. و او ایکی طلسم ایسه. جناب حقه ایمان و آخرته ایماندر. آوت شو قدسی طلسم ایله ئولوم؛

انسان مؤمنی زندان دنیادن بوستان جنانه حضور رحمانه کوتورنه بر مسخر آت و براق صورتنی آلیر. اونك ایچون درکه. ئولومك حقیقتنی کورن کامل انسانلر. ئولومی سومشلر. داها ئولوم کلمه دن ئولمك ایسته مشلر. هم زوال و فراق. ممات و وفات و دار آغاجی اولان مرور زمان او ایمان طلسمی ایله صانع ذوالجلالك تازه تازه رنك رنك چشید چشید معجزات نقشنی. خوارق قدرتنی تجلیات رحمتنی کمال لذتله سیر و تماشایه واسطه صورتنی آلیر. آوت کونشك نورنده کی رنکاری کوسترن آیینه لرك تبدل ایدوب تازه لنمسی و سینما پرده لرینك دکیشمه سی داها کوزل منظره لر تشکیل ایدر.

و او ایکی علاج ایسه. بری صبر ایله توکلدر. خالقك قدرتنه استناد حکمتنه اعتماددر؛

اویله می؟ أوت [امرکن فیکونه] مالك بر سلطان جهانه عجزینی تذکره سیله استناد ایدن بر
آدمك نه پرواسی اولابیلیر. زیرا أنك مدهش بر مصیبت قارشوسنده [اِنّا لِلّٰهِ وَاِنّا اِلَیْهِ
راجِعُونَ] دییوب اطمئنان قلب ایله ربِّ رحیمنه اعتماد ایدر.. أوت عارف بالله عجزدن،
مخافة اللّهدن تلذذ ایدر.. أوت خوفده لذت واردر؛ اگر بر یاشنده کی بر چوجغك عقلی
بولونسه؛ واوندن سؤال ایدیلسه، أڭ لذیذ وأڭ طاتلی حالتك نه‌در. بلکه دییه‌جك
عجزینی ضعفنی آڭلایوب والده‌مك طاتلی طوقاتندن قورقارق ینه والده‌مك شفقتلی
سینه‌سنه صیغینشیغم حالتدر؛ حالبوکه بتون والده‌لرك شفقتلری.. آنجق بر لمعهٔ
تجلئ رحمتدر.. آنك ایچوندرکه؛ کامل انسانلر عجزده وخوف اللّهده اویله بر لذت
بولمشلرکه. کندی حول وقوتلرندن شدتله تبری ایدوب اللّهه عجز ایله صیغینمشلر..
عجزی وخوفی کندیلرینه شفاعتجی یاپمشلر. دیگر علاج ایسه؛ شکر وقناعت ایله
طلب ودعا ورزاق رحیمك رحمتنه اعتماددر.. اویله می؟ أوت بتون یریوزینی بر
صوفرهٔ نعمت ایدن وبهار موسمنی بر چیچك دسته‌سی یاپان؛ واو صوفره‌نك یاننه قویان
واوستنه سرپن بر جواد کریمك مسافرینه فقر واحتیاج ناصل أليم وآغیر اولابیلیر. بلکه
فقر واحتیاجی خوش بر اشتها صورتنی آلیر. اشتهالی فقرك تزییدینه چالیشیر. آنك
ایچوندرکه، کامل انسانلر فقر ایله فخر ایتمشلر. [صاقین یاڭلیش آڭلامه. اللّهه قارشی
فقرینی حس ایدوب یالوارمق دیمکدر. یوقسه فقرینی خلقه گوستروب دیلنجیلك
وضعیتنی آلمق دیمك دگلدر.] واو بیلت وسند ایسه؛ باشده نماز اولارق أداءِ فرائض
وترك کبائردر.. اویله می؛ أوت بتون أهل اختصاص ومشاهده‌نك وبتون أهل ذوقه
وکشفك اتفاقیله او اوزون وقراڭلقلی أبد الآباد یولنده زاد وذخیره.. ایشیق وبراق،
آنجق قرآنك أوامرینی امتثال ونواهیسندن اجتناب ایله أله ایدیله‌بیلیر. یوقسه فن و
فلسفه صنعت وحکمت او یولده بش پاره ایتمز.. اونلرك ایشیقلری قبرك قاپوسنه قدردر؛
ایشته أی تنبل نفسم: بش وقت نمازی قیلمق یدی کبائری ترك ایتمك نه قدر آز

وراحت وخفيفدر. نتيجه سى وميوه سى وفائده سى نه قدر چوق مهم وبيوك اولديغنى عقلك وارسه بروزلامش ايسه آكلارسڭ. وفسق وسفاهته سنى تشويق ايدن شيطانه واداًمه ديرسڭ. اگر ئولومى ئولديروب زوالى دنيادن ازاله ايتمك وعجزى وفقرى بشردن قالديروب قبر قاپوسنى قپامق چاره سى وارسه. سويله ديكله يه لم، يوقسه صوص: كائنات مسجد كبيرنده قرآن كائناتى اوقويور. اونى ديكله يه لم. او نور ايله نورلانالم: هدايتيله عمل ايده لم واونى وردزبان ايده لم. تا سوز اودر. واو كا ديرلر. حق اولوب حقدن كلوب حق دييه ن وحقيقتى كوسترن ونورانى حكمتى نشر ايدن اودر.

اللهم نوّر قلوبنا بنور الايمان والقرآن ۞ اللهم اغننا بالافتقار اليك ولا تفقرنا بالاستغناء عنك تبرأنا اليك من حولنا وقوتنا والتجأنا الى حولك وقوتك فاجعلنا من المتوكلين عليك ولا تكلنا الى انفسنا واحفظنا بحفظك وارحمنا وارحم المؤمنين والمؤمنات ۞ وصلّ وسلم على سيدنا محمد عبدك ونبيك وصفيك وخليلك وجمال ملكك ومليك صنعك وعين عنايتك وشمس هدايتك. ولسان حجّتك ومثال رحمتك. ونور خلقك وشرف موجوداتك وسراج وحدتك فى كثرت مخلوقاتك وكاشف طلسم كائناتك ودلاّل سلطنت ربوبيتك ومبلغ مرضياتك ومعرف كنوز اسمائك ومعلّم عبادك وترجمان آياتك ومرآت جمال ربوبيتك ومدار شهودك واشهادك وحبيبك ورسولك الذى ارسلته رحمة للعالمين وعلى اله وصحبه أجمعين وعلى اخوانه من النبيين والمرسلين وعلى ملئكتك المقربين وعلى عبادك الصالحين آمين.

[سكزنجى سوز]

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ ۞ اَللّٰهُ لَاۤ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الْحَىُّ الْقَيُّومُ ۞ اِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللّٰهِ الْاِسْلَامُ ۞

شو دنیا و دنیا ایچنده کی روحانی و انسانه دینک ماهیت و قیمتلرینی .. و اگر دین
حق اولمازسه دنیا بر زندان اولماسی .. و دینسز انسان اڭ بدبخت مخلوق اولدیغنی ..
و شو عالمڭ طلسمنی آچان و روح بشری بی ظلماتدن قورتاران [یا الله . و لا اله الا الله]
اولدیغنی آڭلامق ایسترسه ڭ .. شو تمثیلی حکایه جگه باق دیڭله ..

اسکی زمانده ایکی قارداش اوزون بر سیاحته برابر گیدییورلر .. گیت گیده .. تا یول
ایکیلشدی .. او ایکی یول باشنده جدّی بر آدمی گوردیلر .. اوندن صوردیلر : هانکی یول
ایيدر .. او دخی اونلره دیدیکه : صاغ یولده قانون و نظامه تبعیّت مجبوریّتی واردر ..
فقط او کلفت ایچنده بر امنیت و سعادت واردر .. صول یولده ایسه سربستیت و
حریت واردر .. فقط او سربستیت ایچنده بر تهلکه و شقاوت واردر .. شمدی انتخابده
اختیار سزده در .. بونی دیڭلدکدن صوڭره ، گوزل خویلی قارداش صاغ یوله .. [
توکلت علی الله] دییوب گیتدی .. و نظام و انتظامه تبعیتی قبول ایتدی .. آخلاقسز و
سرسری اولان دیگر قارداش .. صرف سربستلك ایچون صول یولی ترجیح ایتدی .. ظاهراً خفیف
معناً آغیر و ضعیتده گیدن بو آدمی خیالاً تعقیب ایدییورز .. ایشته بو آدم دره دن تپه دن
آشوب گیت گیده .. تا خالی بر صحرایه گیردی .. بردن مدهش بر صدا ایشیتدی .. باقدیکه ..
دهشتلی بر آرسلان میشه لکدن چیقوب اوڭا هجوم ایدییور .. او ده قاچدی .. تا آلتمش آرشون
درینلگنده صوسز بر قیویه راست کلدی . قورقوسندن کندینی ایچنه آتدی .. یاریسنه
قدر دوشوب اللری بر آغاجه راست کلدی .. یاپیشدی .. قیونڭ دیوارنده کوگرمش اولان
او آغاجڭ ایکی کوکی وار .. ایکی فاره .. بری بیاض .. بری سیاه .. او ایکی کوکه مسلط اولوب
کسییورلر .. یوقاری یه باقدی گوردیکه .. آرسلان نوبتچی کبی قیونڭ باشنده بکله یور ..
آشاغی یه باقدی گوردیکه .. دهشتلی بر اژدرها ایچنده در .. باشنی قالدیرمش اوتوز ٣
آرشون یوقاری یه کی آیاغنه تقرب ایتمش .. آغزی قیو آغزی کبی گنیشدر .. قیونڭ
دیوارینه باقدی گوردیکه .. ایصیریجی مضر حشرات اطرافنی آلمشلر .. آغاجڭ باشنده

با قدی کور دیکم. بر انجیر آغاجیدر. فقط فارق اولارق . مختلف چوق آغاچلرك میوه‌لری چوزدن نار قدر باشنده پیشلری وار.

ایشته شو آدم سوء فهمندن عقلسزلغندن آکلامیورکه: بر عادی برایش دکلدر. بو ایشلر تصادفی اولاماز. بو عجیب ایشلر ایچنده غریب أسرار وار. دیك بیوك بر ایشجی وار اولدیغنی انتقال ایتمدی. شیمدی بونك قلبی وروح وعقلی شو أليم وصنعتندن کیزلی فریاد وفغان ایتدکلری حالده نفس اماره سی کویا برشی یوقمش کبی تجاهل ایدوب روح وقلبنك آغلاما قولاغنی قپایوب کندی کندینی آلداته رق بر باغچه ده بولونیور کبی او آغاجلك میوه لرینی یمکه باشلادی. حالبوکه او میوه لرك برقسمی زهیرلی ومضرایدی. بر حدیث قدسیده جناب حق بیورمش. [أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِى بِى] یعنی قولم بنی ناصل ظن ایدرسه.. اونکله اویله معامله ایدرم. ایشته بو بدبخت آدم. سوء ظن ایله وعقلسزلغیله کوردیکنی عادی وعین حقیقت تلقی ایتدی. واویله ده معامله کوردی. وکوریور. وکوره جك. نه قورتولویورکه.. قورتولسون. نه ده یشایور. بویله جهنم عذاب چکیور.. بزده شو مشئوم بو عذابده براقو دونه جکز. تا اوته کی قرداشك حالنی آکلایه جغز.

ایشته بو مبارك عقللی ذات کیدیور.. فقط براداری کبی صیقنتی چکمیور. چونکه کوزل آخلاقلی اولدیغندن کوزل شیلری دوشونور. کوزل خولیالر ایدر. کندی کندینه انسیت ایدر. هم براداری کبی زحمت ومشقت چکمیور. چونکه نظامی بیلیر. تبعیت ایدر. تسهیلات کورور. آسایش وأمنیت ایچنده سربست کیدیور. ایشته بر باغچه یه راست کلدی. ایچنده هم کوزل چیچك ومیوه لر وار. هم باقیلمدیغی ایچون مردار شیلر ده بولونیور قرداشی ده بویله برینه کیرمشدی. فقط مردار شیلره دقت ایدوب مشغول اولمش معده سنی بولاندیرمش. هیچ استراحت ایتمه دن چیقوب کیتمشدی. بو ذات ایسه. هر شیئك أیینه باق. قاعده سیله عمل ایدوب مردار شیلره هیچ باقمدی.. أیی شیلردن أیی استفاده ایتدی. کوزلجه استراحت ایدرك چیقوب کیدیور.

صوڭره كيت كيده بودفعه اولكى برادرى كبى بر صحراى عظيمه يه كيردى. بردن هجوم ايدن بر آرسلانڭ سسنى ايشيتدى. قورقدى، فقط برادرى قدر قورقمادى. چونكه حسن ظنله وكوزل فكرله شو صحرانڭ بر حاكمى وار. وبو آرسلان او حاكمڭ تحت امرنده بر خدمتكار اولمسى احتمالى وار ديه دوشونوب تسلّى بولدى. فقط ينه قاچدى، تا آلتمش آرشون درينلكنده بر صوسز قويويه راست كلدى. كنديني ايچنه آتدى، برادرى كبى اورته سنده بر آغاجه الى ياپيشدى، هواده معلّق قالدى. باقدى ايكى حيوان او آغاجڭ ايكى كوكنى كسيورلر. يوقارى يه باقدى آرسلان. آشاغى يه باقدى بر اژدرها كوردى. عينى قارداشى كبى بر عجيب وضعيت كوردى. بودفعه تدقيق ايتدى. فقط قرداشنڭ دهشتندن بيڭ درجه خفيف. چونكه كوزل آخلاقى اوڭا كوزل فكر ديرمش وكوزل فكر ايسه اوڭا هر شيئڭ كوزل جهتنى كوستريور. ايشته بو سببدن شويله دوشنو بو عجيب ايشلر بربريله علاقه داردر. هم بر امرله حركت ايدرلر كبى كورينيور: اويله ايسه بو ايشلرده بر طلسم واردر. اوت بونلر بر كيزلى حاكمڭ امريله دونرلر: اويله ايسه: بن يالڭز دكلم، او كيزلى حاكم بڭا باقيور. بنى تجربه ايديور. بر مقصد ايچون بنى بر يره سوق ايدوب دعوت ايديور. شو طاتلى قورقو وكوزل فكردن بر مراق نشئت ايدركه: عجبا بنى تجربه ايدوب كنديني بڭا طانيتديرمق ايستهين وبو عجيب يول ايله بر مقصده سوق ايدن كيمدر. صوڭره طانيمق مراقندن طلسم صاحبنڭ محبتى نشئت ايتدى؛ وشو محبتدن طلسمى آچمق آرزوسى نشئت ايتدى. واو آرزودن طلسم صاحبنى راضى ايده جك وخوشنه كيده جك بر كوزل وضعيت آلمق ارادهسى نشئت ايتدى. صوڭره آغاجڭ باشنه باقدى، كوردى كه انجير آغاجيدر. فقط باشنده بيڭلرله آغاجڭ ميوه لرى واردر. او وقت بتون بتون قورقوسى كيتدى. چونكه قطعى آڭلادى كه. بو انجير آغاجى بر ليستهدر. بر فهرستهدر. بر سركيدر. او مخفى حاكم. باغ وبوستاننده كى ميوه لرڭ نمونه لرينى بر طلسم وبر معجزه ايله

اوآغاجه طاقمش. وكندی مسافرلرینه: احضار ایتدیگی اطعمه یه برر بشارت صورتنده اوآغاجی تزیین ایتمش اولملی. یوقسه برتك آغاج بیكلرآغاجلرك میوه لرینی ویرمز. صوكره نیازه باشلادی. تاطلسمك آناهتاری اوكا الهام اولدی. باغیردیكه: ای بو یرلرك مالكی. سنك بختكله دوشدم. سكا دخالت ایدییورم. وسكا خدمتكارم. وسنك رضاكی ایسته یورم. وسنی آرایورم. وبو نیازدن صوكره بردن قویونك دیواری یاریلوب شاهانه تزیینه وكوزل باغچه یه برقاپو آچیلدی. بلكه اژدرها آغزی اوقاپویه انقلاب ایتدی. وآرسلان. واژدرهالكی خدمتكار صورتنی كیردیلر. واونی ایچری یه دعوت ایدییورلر. حتی اوآرسلان كندیسنه مسخر برآت شكلنه كیردی.

ایشته ای تنبل نفسم: وای خیالی آرقداشم كلیكز: بو ایكی قرداشك وضعیتلرینی موازنه ایدهلم. تا ایلك ناصل ایلك كیتیر. وفنالق ناصل فنالق كیتیر. كوره لم بیلهلم باقیكز صول یولك بدبخت یولجیسی هروقت اژدرهانك آغزینه كیرمكه منتظردر. تیتره یور. وشو بختیار ایسه. میوه دار ورونقدار برباغچه یه دعوت ایدیلیر. هم او بدبخت الیم بردهشتده وعظیم برقورقو ایچنده قلبی پارچه لانییور. وشو بختیار ایسه. لذیذ برعبرت طاتلی برخوف محبوب برمعرفت ایچنده غریب شیلری سیر و تماشا ایدییور. هم او بدبخت وحشت ومأیوسیت وكیمسه سزلك ایچنده عذاب چكییور: وشو بختیار ایسه. انسیت وامید واشتیاق ایچنده تلذذ ایدییور. هم او بدبخت كندینی وحشی جناوارلرك هجومنه معروض برمحبوس حكمنده كورییور. وشو بختیار ایسه: برعزیز مسافردركه: مسافر اولدیغی مهماندار كریمك عجیب خدمتكارلریله انسیت ایدوب اكله نییور. هم او بدبخت ظاهراً لذیذ معناً زهیرلی یمشلری ییمكله عذابنی تعجیل ایدییور. زیرا او میوه لر نمونه لردر. طاتمغه اذن وار. تا آصللرینه طالب اولوب مشتری اولسون. یوقسه حیوان كبی یوتمغه اذن یوقدر. . .

وشو بختيار ايسه: طاتاريشى آغلار؛ بيمه سنى تأثير ايدر. و انتظار ايله تلذذ ايدر:
هم او بدبخت. كندى كنديـنه ظلم ايتمش، كوندوز كبى كوزل بر حقيقتى و پارلاق
بر وضعيتى بصيرتسزلكيله كنديسنه مظلم و ظلماتلى بر آو وهام بر جهنم شكلنه
كيرمش، نه شفقته مستحقدر؛ ونه دە كيمسەدن شكوايه حقى واردر
مثلا، بر آدم كوزل بر باغچه دە احبابلرى اورتەسندە ياز موسمندە خوش بر ضيافتده كى
كيفه قناعت ايتمەيوب كنديـنى پيس مسكرلرله سرخوش ايدوب، كنديسنى قيش
اورتەسندە جناورلر ايچندە. آچ چيپلاق تخيل ايدوب باغيرمغه و آغلامغه
باشلاسه. ناصل شفقته لايق دگل؛ كندى كنديـنه ظلم ايديور. دوستلرينى جناور
كوروب تحقير ايديور؛ ايشته بو بدبخت دخى اويله در. وشو بختيار ايسه: حقيقتى
كورور. حقيقت ايسه كوزلدر. حقيقت حسنى درك ايتمك ايله حقيقت صاحبنك
كمالنه حرمت ايدر. رحمتنه مستحق اولور. ايشته فنالغى كندكدن، ايلكى اللهدن
بيل؛ اولان حكم قرآنيه نك سرى ظاهر اولويور. داها بونلر كبى سائر فرقلرى موازنه
ايتسه‌ك آڭلايه جقسڭكه، او لكيسنڭ نفس اماره‌سى اوكا بر معنوى جهنم احضار
ايتمش. واو كيسنڭ حسن نيتى و حسن ظنى و حسن خصلتى و حسن فكرى اونى بيوك
بر احسانه و سعادته و پارلاق بر فضيلته و فيضه مظهر ايتمش.

اى نفسم و اى نفسملە برابر بو حكايه‌يى ديڭله‌ين آدم، اگر بدبخت قارداش اولمق
ايسته‌مزسه‌ك: و بختيار قرداش اولمق ايسترسه‌ك، قرآنى ديڭله. و حكمنه مطيع
اول. و اوڭا ياپيش. و احكاميله عمل ايت. شو حكايهٔ تمثيليه‌ده اولان حقيقتلرى
اگر فهم ايتدكسه. حقيقت دينى و دنيايى و انسانى و ايمانى اوكا تطبيق ايده بيلير
مهملرينى بن سويليه‌جگم. ايجه‌لرينى سن كندڭ استخراج ايت. ايشته باق:
او ايكى قارداش ايسه: برى روح مؤمن و قلب صالحدر. ديگرى، روح كافر و قلب
فاسقدر. و او ايكى طريقدن صاغ ايسه طريق قرآن و ايماندر. صول ايسه طريق

عصیان وکفراندر. واو بولده کی باغچه ایسه: جمعیت بشریه ومدنیت انسانیه ایچنده
موقت حیات اجتماعیه درکه: خیر وشر. اییی وفنا. تمیز وپیس شیلر برابر بولونور. عاقل
اودرکه: [خذ ما صفا. دع ما کدر] قاعده سیله عمل ایدر. سلامت قلب ایله کیدر.
واو صحرا ایسه. شو آرض ودنیادر. واو آرسلان ایسه. ئولوم وأجلدر.
واو قویو ایسه. بدن انسان وزمان حیاتدر. واو آلتمش آرشون درینلك ایسه. عمر
وسطی وعمر غالبی اولان آلتمش سنه یه اشارتدر. واو آغاج ایسه مدت عمر ومادهٔ
حیاتدر. واو سیاه وبیاض ایکی حیوان ایسه کیجه وکوندوزدر. واو أژدرها ایسه:
آغزی قبر اولان طریق برزخیه ورواق أخرویه در. فقط او آغاز مؤمن ایچون زنداندن
بر باغچه یه آچیلان بر قاپودر. واو حشرات مضرة ایسه. مصیبات دنیویه در. فقط
مؤمن ایچون غفلت اویقوسنه طالماماق ایچون طاتلی ایقاظات الهیه والتفات
رحمانیه حکمنده در. واو آغاجده کی یمشلر ایسه: دنیوی نعمتلردرکه: جناب کریم
مطلق اونلری آخرت نعمتلرینه بر لیسته. هم اخطار ایدیجی. هم شاهدلری. هم
جنت میوه لرینه مشتریلری دعوت ایدن نمونه لر صورتنده یاپمش. واو آغاجك
برلگیله برابر مختلف باشقه باشقه میوه لر ویرمسی ایسه. قدرت صمدانیه نك سکه
وربوبیت الهیه نك خاتمه وسلطنت الوهیتك طرة سنه اشارتدر. چونکه بر تك
شیدن هر شیئی یاپمق. یعنی بر طوپراقدن بتون نباتات ومیوه لری یاپمق. هم بر صودن
بتون حیواناتی خلق ایتمك. هم بسیط بر یمکدن بتون جهازات حیوانیه یی ایجاد ایتمك
بونکله برابر هر شیئی بر تك شی یاپمق؛ یعنی ذی حیاتك ییدیکی غایت مختلف الجنس
طعاملردن او ذی حیاته بر لحم مخصوص یاپمق: بر جلد بسیط طوقومق کبی؛ صنعتلر ذات احد
صمد اولان سلطان ازل وأبدك سکهٔ خاصه سیدر. خاتم مخصوصیدر. تقلید ایدلمز بر طره
سیدر. أوت بر شیئی هر شی. وهر شیئی بر شی یاپمق. هر شیئك خالقنه خاص. وقادر
کل شیئه مخصوص بر نیشانه در. بر آیتدر. واو طلسم ایسه. سر ایمان ایله آچیلان سر

حكمت مطلقه‌در. واو معمانك مفتاحى ده: «يا الله و لا اله الا الله، الله لا اله الا هو الحى القيوم» در. واو أژدرها آغزى بانجه قاپوسنه انقلاب ايتمه سى ايسه. اشارتدركه: قبر اهل ضلالت وطغيان ايچون وحشت ونسيان ايچنده زندان كبى صيقينتيلى وبر أژدرها بطنى كبى طار بر مزاره آچيلان بر قپو اولديغى حالده، أهل قرآن وايمان ايچون زندان دنيادن بوستان بقايه وميدان امتحاندن روضهٔ جنانه ورحمت حياتدن رحمت رحمانه آچيلان بر قپودر. واو وحشى آرسلانك دخى مونس بر خدمتكاره دونمسى ومسخر بر آت اولمسى ايسه اشارتدركه: موت أهل ضلالت ايچون بوتون محبوباتندن أبدى بر فراق أليمدر. هم كندى جنت جاذبهٔ دنيويه‌سندن اخراج ووحشت وياڭلزلق ايچنده زندان مزاره ادخال وحبس اولديغى حالده، أهل هدايت وأهل قرآن ايچون اوته‌كى عالمه كيتمش اسكى دوست واحبابلرينه قاووشمغه وسيله‌در. هم حقيقى وطنلرينه وأبدى مقام سعادتلرينه كيرمگه واسطه‌در. هم زندان دنيادن بوستان جنانه بر دعوتدر. هم رحمن رحيمك فضلندن كندى خدمتنه مقابل اخذ اجرت ايتمگه بر نوبتدر. هم وظيفهٔ حيات كلفتندن بر ترخيصدر. هم عبوديت وامتحانك تعليم وتعليماتندن بر پايدوسدر.

الحاصل: هر كيم حيات فانيه‌يى أساس مقصد يا پسه، ظاهرا بر جنت ايچنده اولسه ده، معنا جهنمده‌در. وهر كيم حيات باقيه‌يه جدى متوجه ايسه، سعادت دارينه مظهردر. دنياسى نه قدر فنا وصيقينتيلى اولسه ده، دنياسنى جنتك انتظار صالونى حكمنده كورديگى ايچون خوش كورور، تحمل ايدر، صبر ايچنده شكر ايدر.

اللهم اجعلنا من أهل السعادة والسلامة والقرآن والايمان، آمين. اللهم صل وسلم على سيدنا محمد وعلى اله وصحبه بعدد جميع الحروفات المتشكلة فى جميع الكلمات المتمثلة باذن الرحمن فى مرايا تموجات الهواء عند قرائة كل كلمة من القرآن من كل قارئ من اول النزول الى آخر الزمان وارحمنا واستادنا والى طلبة رسائل النور ووالدينا وارحم المؤمنين والمؤمنات بعددها برحمتك يا أرحم الراحمين آمين

والحمد لله رب العالمين

طقوزنجی سوز

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ ۞ فَسُبْحَانَ اللّٰهِ حِينَ تُمْسُونَ وَحِينَ تُصْبِحُونَ وَلَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَعَشِيًّا وَحِينَ تُظْهِرُونَ ۞

أی برادر. بندن نمازك شو معين بش وقتنه حكمت تخصيصنى صوريورسك: پك چوق حكمتلرندن يالكز بريسنه اشارت ايدرز. أوت هر بر نمازك وقتى، مهم بر انقلاب باشى اولديغى كبى، عظيم بر تصرف الهينك آيينه سى. و او تصرف ايچنده احسانات كليهٔ الهيه نك بر معكسى اولديغندن، قدير ذو الجلاله او وقتلرده داها زياده تسبيح و تعظيم و حدسز نعمتلرينك ايكى وقت اورته سنده طوپلانمش يكوننه قارشو شكر و حمد ديمك اولان نمازه أمر ايدلمشدر. شو اينجه و درين معنايى بر پارچه فهم ايتمك ايچون بش نكته يى نفسمله برابر ديكله مك لازم.

«برنجی نكته» نمازك معناسی جناب حقی تسبيح و تعظيم و شكردر. يعنی جلالنه قارشو قولاً و فعلاً «سُبْحَانَ اللّٰهِ» ديوب تقديس ايتمك. هم كمالنه قارشو لفظاً و عملاً «اَللّٰهُ اَكْبَرُ» ديوب تعظيم ايتمك. هم جمالنه قارشو قلباً و لساناً و بدناً «اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ» ديوب شكر ايتمكدر. ديمك «تسبيح و تكبير و حمد» نمازك چكردكلری حكمنده درلر. اوندندركه نمازك حركات و اذكارنده بو اوچ شی هر طرفنده بولونيورلر. هم اوندندركه نمازدن صوكره نمازك معناسنی تأكيد و تقويه ايچون شو كلمات مباركه اوتوز اوچ دفعه تكرار ايديلير. نمازك معناسی شو مجمل خلاصه لرله تأكيد ايديلير.

«ايكنجی نكته» عبادتك معناسی شودركه: دركاه الهيده عبد كندی قصورينی و عجز و فقرينی كوروب كمال ربوبيتك و قدرت صمدانيه نك و رحمت الهيه نك اوكنده حيرت و محبتله سجده ايتمكدر. يعنی ربوبيتك سلطنتی ناصل عبوديتی و طاعتی ايستر. ربوبيتك قدسيتی پاكلكی دخی ايستركه: عبد كندی قصورينی كوروب استغفار ايله

و ربنی بتون نقائصدن پاك و مبرّا . و أهل ضلالتك افكار باطله سندن منزّه و معلّا . و كائناتك بتون قصوراتندن مقدّس و معرّا اولدیغنی تسبیح ایله [سُبْحَانَ اللّٰهْ] ایله اعلان ایتسین : هم ده ربوبیتك كمال قدرتی دخی استركه : عبد كندی ضعفنی و مخلوقاتك عجزینی كورمكله قدرت صمدانیه نك عظمت آثارینه قارشو استحسان و حیرانله [اَللّٰهُ اَكْبَرْ] دییوب خضوع ایله ركوعه كیدوب اوكا التجا و توكّل ایتسین . هم ربوبیتك نهایتسز خزینهٔ رحمتی ده استركه : عبد كندی احتیاجنی و بتون مخلوقاتك فقر و احتیاجاتنی سئوال و دعا لساننده اظهار و ربّنك احسان و انعاماتنی شكر و ثنا ایله و [اَلْحَمْدُ لِلّٰهْ] ایله اعلان ایتسین . دیمك نمازك افعال و اقوالی بو معنالری تضمّن ایدییور . و بونلر ایچون طرف الهیدن وضع ایدلمشلر .

[اوچنجی نكته] ناصلكه : انسان شو عالم كبیرك بر مثال مصغّریدر ؛ و فاتحهٔ شریفه شو قرآن عظیم الشانك بر تمثال منوّریدر . نماز دخی بتون عباداتك أنواعنی شامل بر فهرستهٔ نورانیه در ؛ و بتون اصناف مخلوقاتك ألوان عباداتلرینه اشارت ایدن بر خریطهٔ قدسیه در .

[دردنجی نكته] ناصلكه هفته لق بر ساعتك ثانیه و دقیقه و ساعت و كونلرینی صایان میللری بربرینه باقارلر . بربرینك مثالیدرلر . و بربرینك حكمنی آلیرلر . اویله ده جناب حقك بر ساعت كبراسی اولان شو عالم دنیانك ثانیه سی حكمنده اولان كیجه و كوندوز دورانی . و دقیقه لری صایان سنه لر . و ساعتلری صایان طبقات عمر انسان . و كونلری صایان أدوار عمر عالم بربرینه باقارلر . بربرینك مثالیدرلر . و بربرینك حكمنده درلر . و بربرینی خاطرلاتیرلر .

مثلا . فجر زمانی طلوعه قدر أوّل بهار زمانه . هم انسانك رحم مادره دوشدیكی آواننه : هم سموات و أرضك آلتی كون خلقتندن برنجی كوننه بكزه ر و خاطرلاتیر . و اونلرده كی شئونات الهیه یی اخطار ایدر .

ظهر زمانی ایسه : یاز موسمنك اورته سنه . هم كنجلك كماله . هم عمر دنیاده كی خلقت انسان دورینه بكزه ر . و اشارت ایدر . و اونلرده كی تجلیات رحمتی و فیوضات نعمتی خاطرلاتیر .

عصر زمانی ایسه . كوز موسمنه هم اختیارلق وقتنه . هم آخر زمان پیغمبری علیه الصلاة والسلامك

عصر سعادتنه بگزه‌ر. و اوزنلرده‌كی شئونات الٰهیه‌یی و انعامات رحمانیه‌یی اخطار ایدر..

مغرب زمانی ایسه: كوز موسمنك آخرنده پك چوق مخلوقاتك غروبنی هم انسانك وفاتنی هم دنیانك قیامت ابتداسنده‌كی خرابیتنی اخطار ایله تجلیات جلالیه‌یی افهام و بشری غفلت اویقوسندن اویاندیرر، ایقاظ ایدر.

عشاء وقتی ایسه: عالم ظلمات. نهار عالمنك بتون آثارینی سیاه كفنی ایله ستر اتمه‌سنی، هم قیشك بیاض كفنی ایله اولمش یرك یوزینی اورتمسنی؛ هم وفات اتمش انسانك بقیه آثاری دخی وفات ایده‌رك نسیان پرده‌سی آلتنه كیرمسنی. هم بو دار امتحان اولان دنیانك بتون بتون قپانمسنی اخطار ایله قهار ذوالجلالك جلالی تصرفاتنی اعلان ایدر. كیجه وقتی ایسه: هم قیشی هم قبری، هم عالم برزخی افهام ایله روح بشر رحمت رحمانیه‌یه نه درجه محتاج اولدیغنی انسانه خاطرلاتیر: و كیجه‌ده تهجد ایسه؛ قبر كیجه‌سنده و برزخ قرانلغنده نه قدر لزوملی بر ایشیق اولدیغنی بیلدیرر، ایقاظ ایدر.. و بتون بو انقلابات ایچنده جناب منعم حقیقینك نهایتسز نعمتلرینی اخطار ایله نه درجه حمد و ثنایه مستحق اولدیغنی اعلان ایدر.. ایكنجی صباح ایسه؛ صباح حشری اخطار ایدر. اوت شو كیجه‌نك صباحی و شو قیشك بهاری نه قدر معقول و لازم و قطعی ایسه حشرك صباحیده، برزخك بهاریده او قطعیتده‌در. دیمك بو بش وقتك هر بری بر مهم انقلاب باشنده اولدیغی و بیوك انقلابلری اخطار ایتدیگی كبی.. قدرت صمدانیه‌نك تصرفات عظیمه یومیه‌سنك اشارتیله هم سنوی هم عصری هم دهری قدرتك معجزاتنی و رحمتك هدایاسنی خاطرلاتیر. دیمك آصل وظیفه فطرت و اساس عبودیت و قطعی بورج اولان فرض نماز شو وقتلرده لایقدر و انسبدر.

[بشنجی نكته] انسان فطرةً غایت ضعیفدر. حالبوكه هر شی اوكا ایلیشیر، اونی متأثر و متألم ایدر. هم غایت عاجزدر. حالبوكه بلالری و دشمنلری پك چوقدر. هم غایت فقیردر. حالبوكه احتیاجاتی پك زیاده‌در.. هم تنبل و اقتدارسزدر. حالبوكه حیاتك تكالیفی غایت آغیردر.. هم انسانیت اونی كائناتله علاقه‌دار ایتمشدر. حالبوكه سودیگی انسیت ایتدیگی

شیلرك زوال وفراقی متمادیاً اونی اینجیتیبور. هم عقل اوکا یوکسك مقصدلر وباقی میوه‌لر
کوستریبور. حالبوکه الی قیصه، عمری قیصه، اقتداری قیصه، صبری قیصه در..
ایشته بو وضعیتده بر روح.. عجز مانده بر قدیر ذوالجلالك بر رحیم ذوالجمالك درکاهنه
نیاز ایله نماز ایله مراجعت ایدوب عرضحال ایتمك، توفیق ومدد ایسته‌مك نه قدر الزم
و پیشنده کی کوندوز عالمنده باشنه کله‌جك، بلینه یوکلنه‌جك ایشلری وظیفه‌لری
تحمل ایچون نه قدر لزوملی بر نقطهٔ استناد اولدیغی بداهةً آکلاشیلیر. وظهر زماننده کی:
او زمان کوندوزك کمالی وزواله میلی و یومی ایشلرك آوان تکملی ومشاغلك تضییقندن
موقت بر استراحت زمانی وفانی دنیانك بقاسزلغی ایشلرك ویردیکی غفلت و
سرسمکلکدن روحك تنفسه احتیاج وقتی، وانعامات الهیه‌نك تظاهر ایتدیکی بر آندر.
روح بشر او تضییقدن قورتولوب او غفلتدن صیبریلوب او معناسز و بقاسز شیلردن
چیقوب قیوم باقی اولان منعم حقیقینك درکاهنه کیدوب ال باغلایه‌رق بتکون نعمتلرینه
شکر و حمد ایدوب واستعانه ایتمك وجلال وعظمتنه قارشو رکوع ایله عجزینی اظهار ایتمك
وکمال بی‌زوالنه وجمال بی‌مثالنه قارشو سجده ایدوب حیرت ومحبت ومحویتنی اعلان
ایتمك دیمك اولان ظهر نمازینی قیلمق نه قدر کوزل، نه قدر خوش، نه قدر لازم و
مناسب اولدیغی آکلامیان انسان انسان دکل.. عصر وقتنده که: او وقت هم کوز موسم
خزینانه‌سنی واختیارلق حالت محزونانه‌سنی وآخر زمان موسم الیمانه‌سنی آکدیریر..
وخاطرلاتدیریر.. هم یومی ایشلرك نتیجه لنمه‌سی زمانی.. هم او کونده مظهر اولدیغی صحت و
وسلامت وخیرلی خدمت کبی نعم الهیه‌نك بریکون عظیم تشکیل ایتدیکی زمانی.. هم او قوجه
کونشك افوله میل ایتمسی اشارتیله انسان بر مسافر مأمور وهرشی کیچیجی بی قرار اولدیغنی
اعلان ایتمك زمانیدر. شیمدی، ابدیتی ایسته‌ین وابد ایچون خلق اولنان واحسانه قارشو
پرستش ایدن و فراقدن متألم اولان روح انسان.. قالقوب آبدست آلوب شو عصر وقتنده
ایکندی نمازینی قیلمق ایچون قدیم باقی وقیوم سرمدینك درکاه صمدانیه‌سنه عرض

مناجات ایدرك زوالسز و نهایتسز رحمتنك التفاتنه التجا ایدوب حسابسز نعمتلرینه
قارشو شکر و حمد ایدرك عزت ربوبیتنه قارشو ذلیلانه رکوعه کیدوب سرمدیت الوهیتنه
قارشو محویتکارانه سجده ایدرك حقیقی بر تسلی بر راحت روح بولوب حضور کبریاسنده
کریستهٔ عبودیت اولمق دیمك اولان عصر نمازینی قیلمق نه قدر علوی بر وظیفه: نه قدر
مناسب بر خدمت نه قدر برنده بر بورج فطرة ادا ایتمك. بلکه غایت خوش بر سعادت
الده ایتمك اولدیغنی انسان اولان آکلار. مغرب وقتنده که: او زمان هم قیشك
باشلاماسندن یاز وکوز عالمنك نازنین وکوزل مخلوقاتنك وداع حزینانه سی ایچنده
غروب ایتمه سنك زمانینی آکدیرر. هم انسانك وفاتیله بتون سه ودکلرندن بر فراق الیمانه
ایچنده آیریلوب قبره کیرمك زمانینی خاطرلاتیر. هم دنیانك زلزلهٔ سکرات ایچنده وفاتیله
بتون سکنه سی باشقه عالملره کوچمه سی و بودار امتحانك لامباسنك سوپوندیرلمسی زمانینی
آکدیرر خاطرلاتیر. وزوالده غروب ایدن محبوبلره پرستش ایدنلری شدتلی ایقاظ ایدهرك
زمانده آیشته آقشام نمازی ایچون بو بله بر وقتده فطرةً بر جمال باقی یه آیینهٔ مشتاق اولان
روح بشر شو عظیم ایشلری یاپان و بو جسیم عالملری چویرن تبدیل ایدن قدیم لم یزل. و باقی
لایزالك عرش عظمتنه یوزینی چویروب بو فانیلردن اوستنده «الله اکبر» دیوب اونلردن
الینی چکوب خدمت مولا ایچون ال باغلایوب دائم باقینك حضورنده قیام ایدوب «الحمد
لله» دیمکله قصورسز کمالنه. مثلسز جمالنه. نهایتسز رحمتنه قارشو حمد و ثنا ایدوب..
«ایاك نعبد و ایاك نستعین» دیمکله معینسز ربوبیتنه، شریکسز الوهیتنه. وزیرسز
سلطنتنه قارشو عرض عبودیت و استعانه ایتمك. هم نهایتسز کبریاسنه حدسز قدرتنه
و عجزسز عزتنه قارشو رکوعه کیدوب بتون کائناتله برابر ضعف و عجزینی فقرونی لتنی اظهار ایتمکله
«سبحان ربی العظیم» دیوب رب عظیمنی تسبیح ایدوب هم زوالسز جمال ذاتنه. تغیرسز
صفات قدسیه سنه. تبدلسز کمال سرمدیتنه قارشو سجده ایدوب حیرت و محویت ایچنده
ترك ماسواالله محبت و عبودیتنی اعلان ایدوب.. هم بتون فانیلره بدل بر جمیل باقی بر رحیم

سرمدی بولوب.. [سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى] دیمکله زوالدن منزّه. قصوردن مبرّا ربّ اعلاسنی
تقدیس ایتمله. صوکره تشهّد ایدوب اوطوروب بتون مخلوقاتك تحیات مبارکه لرینی وصلواة
طیبه لرینی کندی حسابنه اوجمیل لم یزل وجلیل لایزاله تهدیه ایدوب.. ورسول اکرمنه سلام
ایتمکله بیعتنی تجدید وأوامرینه اطاعتنی اظهار ایدوب وایمانینی تجدید ایله تنویر ایتمك ایچون
شو قصر کائناتك انتظام حکیمانه سنی مشاهده ایدوب صانع ذوالجلالك وحدانیتنه شهادت
ایتمك. هم سلطنت ربوبیتك دلاّلی ومبلّغ مرضیاتی وکتاب کائناتك ترجمان آیاتی اولان..
محمد عربی علیه الصلاة والسلامك رسالتنه شهادت ایتمك دیمك اولان مغرب نمازینی قیلمق
نه قدر لطیف، نظیف بر وظیفه نه قدر عزیز لذیذ بر خدمت. نه قدر خوش وکوزل بر عبودیت
یعنی
نه قدر جدی بر حقیقت وبوفانی مسافرخانه ده باقیانه بر صحبت ودائمانه بر سعادت اولد
آکلامیان آدم ناصل آدم اولابیلیر؛ عشاء وقتنده که: او وقت کوندوزك افقده قالان
بقیۀ آثاری دخی غائب اولوب کیجه عالمی کائناتی قاپلار. [مقلّب اللّیل والنهار] اولان قدیر
ذوالجلالك او بیاض صحیفه یی بو سیاه صحیفه یه چویرمه سنده کی تصرفات ربانیه سیله
یازك مزیّن یشیل صحیفه سنی قیشك بارد بیاض صحیفه سنه چویرمه سنده کی [مسخّر الشمس
والقمر] اولان حکیم ذوالکمالك اجراآت الٰهیه سنی خاطرلاتیر: هم مرور زمانله اهل قبورك
بقیۀ آثاری دخی شو دنیادن کسیلمسیله بتون بتون باشقه عالمه کیچمه سنده کی [خالق
موت وحیاتك] شئونات الٰهیه سنی آکدیرر؛ هم طار وفانی وحقیر دنیانك تماما خراب اولوب
عظیم سکراتیله وفات ایدوب کیتمسی وباقی وعظمتلی عالم آخرتك انکشافنده [خالق ارض
وسمواتك] تصرفات جلالیه سنی وتجلیات جمالیه سنی آکدیرر. خاطرلاتدیرر بر زماندر..
هم شو کائناتك مالك ومتصرف حقیقیسی معبود ومحبوب حقیقیسی او ذات اولابیلیر که.
کیجه کوندوزی.. قیشی ویازی.. دنیا وآخرتی بر کتابك صحیفه لری کبی سهولتله چویرر:
یازار بوزار دکیشدیرر.. بتون بونلره حکم ایدر.. بر قادر مطلق اولدیغنی اثبات ایدن بر
وضعیتدر.. ایشته نهایتسز عاجز: ضعیف: هم نهایتسز فقیر محتاج: هم نهایتسز

برا ستقبال ظلماتنه طالمقده.. هم هایتسز حادثات ایچنده چالقانمقده اولان روح بشر.
یا تسونمازینی قیلمق ایچون شومعناده کی عشاءده. ابراهیم واری.. [لَا أُحِبُّ الْآفِلِينَ] دییوب
معبود لم یزل: محبوب لایزالك درکاهنه نماز ایله التجا ایدوب شو فانی عالمده وفانی عمرده
وقراکلق دنیاده. وقراکلق استقبالده بربا قی سرمدی ایله مناجات ایدوب برپارچه چق
برصحبت باقی یه برقاچ دقیقه چق برعمرباقی ایچنده دنیاسنه نورسرپه جك استقبالنی
ایشیقلاندیراچق. موجوداتك واحبابنك فراق وزوالندن نشئت ایدن یاره لرینه مرهم
سوره جك اولان رحمن رحیمك التفات رحمتنی ونور هدایتنی کوروب ایستەمك: هم موقتاً
اونی اونوتان وکیزله نن دنیایی.. اودخی اونوتوب دردلرینی قلبك آغلاماسیله درکاه رحمتده
دوکوب. هم نه اولور نه اولماز.. ئولومه بکزه ین اویقویه کیرمه دن اوّل. صوك وظیفهٔ
عبودیتی یاپوب. یومیه دفتر عملنی حسن خاتمه ایله باغلامق ایچون صلاته قیام ایتمك یعنی
بتون فانی سه وددکلرینه بدل برمعبود ومحبوب باقینك. وبتون دیلنجیلك ایتدیکی عاجزلره
بدل. برقدیرکریمك وبتون تیتره دیکی مضرلرك شرندن قورتولمق ایچون برحفیظ رحیمك
حضورینه چیقمق. هم فاتحه ایله باشلامق.. یعنی برشیئه یارامایان ویرنده اولمیان ناقص
فقیر مخلوقلری مدح ومنتدارلغه بدل برکامل مطلق وغنی مطلق اولان رب العالمینی مدح
ثنا ایتمك. هم [إِيَّاكَ نَعْبُدُ] خطابنه ترقی ایتمك. یعنی کوچوکلکی، هیچلکی کیمسه سزلکی
ایله برابر ازل وابد سلطانی اولان [مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ] ه انتسابیله.. شوکائناته نازدار
برمسافر واهمیتلی بر وظیفه دار مقامنه کیروب [إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ] دیمکله:
بتون مخلوقات نامنه کائناتك جماعت کبراسی وجمعیت عظماسنده کی عبادات واستعا
نات اوکا تقدیم ایتمك. هم [اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ] دیمکله: استقبال قراکلغی
ایچنده سعادت ابدیه یه کیدن. نورانی یولی اولان. صراط مستقیمه هدایتی ایستەمك
هم شیمدی یاتمش. (تا) نبات حیواناتکبی کیزلنمش کونشلر، دهشیار ییلدیزلر: بر نفر
مثللو امرینه مسخّر وبومسافرخانهٔ عالمده بر لامباسی وخدمتکاری اولان ذات ذوالجلالك

کبریاسنی دوشونوب [اللّهُ اَکْبَرْ] دییوب رکوعه وارمق: هم بتون مخلوقاتک سجدهٔ
کبراسنی دوشونوب. یعنی شو کیجه ده یاتمش مخلوقات کبی هر سنه ده هر عصرده کی انواع
موجودات. حتی آرض. حتی دنیا. بر منتظم اوردو بلکه بر مطیع نفر کبی وظیفهٔ عبودیت
دینویه سندن [أمر کن فیکون] ایله ترخیص ایدلدیکی زمان. یعنی عالم غیبه کوندریلدیکی
وقت. نهایت انتظام ایله زوالده غروب سجاده سنده [اللّهُ اَکْبَرْ] دییوب سجده
ایتدکلری. هم [أمر کن فیکون] دن کلن بر صیحهٔ احیا و ایقاظ ایله. ینه بهارده قسماً
عیناً. قسماً مثلاً حشر اولوب قیام ایدوب کمربستهٔ خدمت مولا اولدقلری کبی. شو انسان دخی
اونلره اقتداءً او رحمن ذو الکمالک او رحیم ذو الجمالک بارکاه حضورنده حیرت آلود بر محبت
بقا آلود بر محویت. عزت آلود بر تذلل ایچنده [اللّهُ اَکْبَرْ] دییوب سجوده کیتمک
یعنی بر نوع معراجه چیقمق دیمک اولان عشاء نمازینی قیلمق نه قدر خوش نه قدر کوزل نه قدر شیرین
نه قدر یوکسک نه قدر عزیز و لذیذ نه قدر معقول و مناسب بر وظیفهٔ خدمت بر عبودیت
بر جدی حقیقت اولدیغنی البته آکلادک. دیمک شو بش وقت هر بری بر انقلاب
عظیمک اشاراتی و اجراآت جسیمهٔ ربانیه نک اماراتی و انعامات کلیهٔ الهیه نک علاماتی
اولدقلرندن بورج و ذمت اولان فرض نمازک او زمانلره تخصیصی نهایت حکمتدر.

[سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَآ اِلَّا مَا عَلَّمْتَنَآ اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ]

اللّهمّ صلّ وسلّم على من ارسلته معلّماً لعبادك ليعلّمهم كيفية معرفتك
والعبودية لك ومعرفاً لكنوز اسمائك وترجماناً لآيات كتاب كائناتك ومرآتاً
بعبوديته لجمال ربوبيتك وعلى آله وصحبه اجمعين وارحمنا وارحم المؤمنين
والمؤمنات آمين برحمتك يا ارحم الرّاحمين

﴿ رسالهٔ نور میزانلرندن ایمان آخرت برهانلرندن ﴾

﴿ اونبخی سوز ﴾

مؤلفی

سعید النورسی (رض)

﴿ اخطار ﴾

شو رساله لرده تشبیه و تمثیللری حکایه لر صورتنده یازدیغمك سببی، هم تسهیل، هم حقائق اسلامیه، نه قدر معقول، متناسب، محکم، متساند اولدیغنی کوسترمکدر. حکایه لرك معنالری، صوکلرنده کی حقیقتلردر. کنائیات قبیلندن یالکز اونلره دلالت ایدرلر. دیمك خیالی حکایه لر دکل، طوغری حقیقتلردر.

[اوننجی سوز حشر بحثی]

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ ۞ فَانْظُرْ اِلٰى اٰثَارِ رَحْمَتِ اللّٰهِ كَيْفَ يُحْيِى الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا اِنَّ ذٰلِكَ لَمُحْيِى الْمَوْتٰى وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۞

برادر حشر وآخرەتی بسیط وعوام لسانیله وواضح برطرزده بیاننی ایسترایسه‌ك اویله ایسه شو تمثیلی حکایه‌جگه نفسمله برابر باق دیکله. برزمان ایکی آدم. جنت کبی کوزل برمملکته کیدیورلر. بقارلرکه هرکس أو خانه. دکان قاپولرینی آچیق براقوب محافظه‌سنه دقت ایتمه‌یورلر. مال و پاره میدانده صاحبسز قالیر. او آدملردن بریسی. هر ایستدیگی شیئه ألینی اوزاتیور. یاچالیور. یاغصب ایدیور. هوسنه تبعیت ایدوب هرنوع ظلمی، سفاهتی ارتکاب ایدیور. آهالیده اوکا چوق ایلیشمیورلر. دیگر آرقداشی اوکا دیدیکه. نه یاپیورسك. جزا چکه‌جکسك. بنی ده بلایه صوقه‌جقسك. بومالللر میری مالیدر. بوآهالی چولوق چوجغیله عسکر اولمشلر. ویامأمور اولمشلر. شو ایشلرده سیویل اولارق استخدام ایدیلیورلر. اونك ایچون سکا چوق ایلیشمیورلر. فقط انتظام شدیددر. پادشاهك هریرده تلفونی وار. ومأمورلری بولونور. چابوق کیت دخالت ایت دیدی. فقط او سرسم. عناد ایدوب دیدی یوق میری مالی دگل. بلکه وقف مالیدر. صاحبسزدر. هرکس ایستدیگی کبی تصرف ایده‌بیلیر. بوکوزل شیلردن استفاده‌یی منع ایده‌جك هیچ برسبب کورمیورم. کوزمله کورمزسه‌م ایناممیاجغم دیدی. هم فیلسوفانه چوق سفسطیاتی سویلدی. ایکیسی آراسنده جدّی برمناظره باشلادی. أوّلا او سرسم دیدی. پادشاه کیمدر طانیمام. صوکره آرقداشی اوکا جواباً. برکوی مختارسز اولماز. براگنه اوسطه‌سز اولماز. صاحبسز اولاماز. برحرف کاتبسز اولاماز بیلیورسك. ناصل اولویورکه. نهایت درجه‌ده منتظم شو مملکت حاکمسز اولور. وبوقدر چوق ثروتکه. هرساعتده برشمندوفر [حاشیه] غایبدن کلیرکی قیمتدار مصنّع ماللر طولو کلیر. بوراده دوکولویور کیدیور. ناصل صاحبسز اولور. وهر یرده کوردوکن اعلان نامه‌لر وبیاننامه‌لر. وهر مال اوستنده کوردوکن طرّه وسکّه‌لر،

(حاشیه) سنه‌یه اشارتدر. أوت بهار مخزن أرزاق برواغوندر غایبدن کلیر.

دغمه‌لر. وهرکوشه‌سنده صاللانان پاراقلر ناصل مالکسز اوله بیلیر. سن آکلاشیله‌بیلیورکه.
برپارچه فرنکی اوقومشسک. بو اسلام یازیلرینی اوقویامیورسک. هم ده بیلمدن صورمیورسک
ایشته کل. آلک بیوک فرمانی سکا اوقویه‌جغم: اوسرسم درندی دیدی. هایدی پادشاه
وار. فقط بنم جزئی استفادم اوکا نه ضرر ویره بیلیر. خزینه‌سندن نه نقصان ایدر. هم بوراده
حبس ماپیس بوقدر جزا کوروغیبور: آرقداشی اوکا جواباً دیدی: یا هوشکورونن
مملکت برمانورا میداندر. هم صنایع غریبهٔ سلطانیه‌نک مشهریدر. هم موقت تماسز.
مسافرخانه‌لردر، کورمیورمیسک که. هرکون بر قافله کلیر. بری کیدر. غائب اولور. دائما
طولار بوشالیر. برزمان صوکره شو مملکت تبدیل ایدیله‌جک. بو اهالی باشقه ودائمی بر
مملکته نقل ایدیله‌جک. اوراده هرکس خدمتنه مقابل، یا جزا، یا مکافات کوره‌جک دیدی.
ینه او خائن سرسم تمرد ایدوب اینانمام. هیچ ممکنمیدرکه. بو مملکت خراب ایدیلسین باشقه
برمملکته کوچ ایتسین دیدی. بونک اوزرینه امین آرقداشی دیدی. مادام بودرجه عناد
وتمرد ایدیورسک. کل حدوحسابی اولمیان دلائل ایچنده اون ایکی صورت ایله سکا
کوستره‌جکم که: برمحکمهٔ کبرا وار. بردار مکافات واحسان. وبردار مجازات وزندان وار.
وبومملکت هرکون بردرجه بوشالدیغی کبی: برکون کلیرکه: بتون بتون بوشالوب خراب ایدیله‌جک:

‹برنجی صورت› هیچ ممکنمیدرکه: برسلطنت بالخصوص بویله محتشم برسلطنت. حسن خدمت
ایدن مطیعلره مکافات وعصیان ایدنلره مجازات بولونماسین. بوراده یوق حکمنده در.
دیمک باشقه برده برمحکمهٔ کبرا واردر.

‹ایکنجی صورت› بوکیدیشاته: اجراآته باق. ناصل آلک فقیر آلک ضعیفه‌دن طوت: تا
هرکسه مکمل مکلف ارزاق ویریلیور. کیمسه‌سزخسته‌لره چوق کوزل باقیلیور. هم غایت
قیمتدار وشاهانه طعاملر، قابلر، مرصع نیشانلر، مزین البسه‌لر، محتشم ضیافتلر وار.
باق سنک کبی سرسملردن باشقه هرکس وظیفه‌سنه غایت دقت ایدر. کیمسه ذره‌جه

حدّندن تجاوز ایتمز. آك بيوك شخص اك بيوك بر اطاعتله متواضعانه بر خوف وهيبت آلتنده خدمت ایدر. دیمك شو سلطنت صاحبنك پك بيوك بر كرمی. پك كنيش بر مرحمتی وار. هم پك بيوك عزّتی پك جلاللی بر حيثيتی ناموسی واردر. حالبوكه كرم ايسه انعام ايتمك ايستر. مرحمت ايسه احسانسز اولاماز. عزّت ايسه، غيرت ايستر. حيثيت وناموس ايسه، ادبسزلرك تأديبنی ايستر. حالبوكه: شو مملكتده او مرحمت او ناموسه لايق بيكدن برى ياپيلمايور. ظالم عزّتنده. مظلوم ذلّتنده قالوب بورادن كوچوب كيديورلر. ديمك بر محكمهٔ كبرايه بيراقيليور. . .

«اوچنجی صورت» باق نه قدر عالی بر حكمت بر انتظامله ايشلر دونيور. هم نه قدر حقيقی بر عدالت بر ميزانله معامله لر كورولويور. حالبوكه. حكمت حكومت ايسه. سلطنتك جناح حمايه سنه التجا ايدن ملتجيلرك تلطيفنی ايستر. عدالت ايسه. رعيتنك حقوقنك محافظه سنی ايستر. تا حكومتك حيثيتی سلطنتك حشمتی محافظه ايديلسين. حالبوكه. شورالرده او حكمته او عدالته لايق بيكدن برى اجرا ايديلميور. سنك كبی سرسريلر چوغی جزا كورمه دن بورادن كوچوب كيديورلر. ديمك بر محكمهٔ كبرايه بيراقيليور.

«دردنجی صورت» باق حد وحسابه كلمه ين شو سركيلرده اولان مثلسز مجوهرات. شو صفره لرده اولان امثالسز مطعومات كوستريورلركه: بورالرك پادشاهنك حدسز بر سخاوتی. حسابسز طولو خزينه لری واردر. حالبوكه. بويله بر سخاوت وتوكنمز خزينه لر دائمی وابسته يلان هرشی ايچنده بولونور بر دار ضيافت ايستر. هم ايستركه. اوضيافتدن تلذّذ ايدنلر اوراده دوام ايتسينلر. تا زوال وفراق ايله الم چكمه سينلر. چونكه زوال الم لذّت اولديغی كبی. زوال لذّت دخی المدر. بو سركيلره باق. وشو اعلانلره دقت ايت. وبو دلاللره قولاق وير كه. معجزنما بر پادشاهك آنتيقه صنعتلرينی تشكيل وتشهير ايديورلر. كمالاتنی كوستريورلر. مثلسز جمال معنويسنی بيان ايديورلر. حسن

مخفیسناك لطائفندن بحث ایدییورلر. دیمك اونك پك مهم حیرت ویریجی کمالات وجمال معنویسی واردر. کیزلی قصورسز کمال ایسه تقدیر ایدیجی استحسان ایدیجی ماشاء الله دیبوب مشاهده ایدیجیلرك باشلرنده تشهیر ایستر. مخفی نظیرسز جمال ایسه کورونمك وکورمك ایستر. یعنی کندی جمالنی ایکی وجهله کورمك دیر. مختلف آیینه لرده بالذات مشاهده ایتمك. دیگری مشتاق سیرجی ومتحیر استحسان ایدیجیلرك مشاهده سیله مشاهده ایتمك ایستر. هم کورمك هم کورونمك هم دائمی مشاهده. هم ابدی اشهاد ایستر. هم او دائمی جمال مشتاق سیرجی واستحسان ایدیجیلرك دوام وجودلرینی ایستر. چونکه دائمی برجمال زائل مشتاقه راضی اولاماز. زیرا دونمامك اوزره زواله محکوم اولان برسیرجی زوالك تصوریله محبتی عداوته دونر. حیرت وحرمتی تحقیره میل ایدر. چونکه انسان بیلمدیکی ویتیشمدیکی شیئه دوشماندر. هالبوکه: شو مافوقانه لردن هرکس چابوق کیدوب غیب اولیور: او کمال واو جمالك برایشیغنی بلکه ضعیف برکولکه سنی برآنده باقوب طویمادن کیدییور. دیمك برسیرانگاه دائمی یه کیدیلییور.

[بشنجی صورت] باق بو اشلرا چنده کورونیور که: او مثلسز ذاتك پك بیوك برشفقتی واردر. چونکه هرمصیبتزده نك امدادینه قوشدیرییور. هرسؤاله ومطلوبه جواب ویرییور. حتی باق. اك ادنا برحاجت. اك ادنا بر رعیتدن کورسه. شفقتله قضا ایدییور. برچوبانك برقوزیونی برآیاغی ایتجینسه. یا مرهم یا بیطر کوندرییور. کل کیدهلم شو آطه ده بیوك براجتماع وار. بتون مملکتك اشرافی اوراده طوپلانشلر. باق پك بیوك برنشانلی لهاشیان بریاور اکرم برنطق اوقویور. او شفقتلی پادشاهندن برشیلر ایستهیور. بتون اهالی اوت اوت بزده ایستهیورز دییورلر. اوذاتی تصدیق وتأیید ایدییورلر. شیمدی دیقتله بو پادشاهك سوکیلیسی دییورکه: ای بزی نعمتلریله پرورده ایدن سلطانمز. بزه کوستردیکك نمونه لرك وکولکه لرك آصللرینی، منبعلرینی کوستر. وبزی مقر سلطنتکه

جلب ایت .. بزی برچوللرده محو ایتدیرمه .. بزی حضوریکه آل . بزه مرحمت ایت .. بوراده
بزه طاتدیردیغك لذیذ نعمتلریکی اوراده ییدیر . بزی زوال و تبعید ایله تعذیب ایتمه ..
سکا مشتاق و متشکر شو مطیع رعیتکی باشی بوش براقوب اعدام ایتمه دیبور . ویك چوق
یالواریبور . سنده ایشیدیبورسك .. عجبا بو قدر شفقتلی و قدرتلی بر پادشاه هیچ ممکنمیدر که:
أك أدنا بر آدمك أك أدنا بر مرامنی ؟ همیشه یرینه کتیرسین .. أك سوکیلی بر یاورا کرمنی . أك
کوزل بر مقصودینی یرینه کتیرمه سون . حالبوکه: او سوکیلینك مقصودی عمومکده مقصو
دیدر . هم پادشاهك مرضیسی . هم مرحمت و عدالتنك مقتضاسیدر . هم اوکا راحتدر ..
آغیر دکل . بو مسافرخانه لرده کی موقت نزهتکاهلر قدر آغیر کلمز . مادام نمونه لرینی کوستر
مك ایچون بش آلتی کون سیرانکاهلره بو قدر مصرف ایدیبور . بو مملکتی قوردی . ألبته حقیقی
خزینه لرینی . کمالاتنی . هنرلرینی مقر سلطنتنده اویله بر طرزده کوستره جك . اویله
سیرانکاهلر آچاجقکه: عقللری حیرته براقه جق . دیمك بو میدان امتحانده اولانلر باشی
بوش دکلدر . سعادت سرایلری . و زندانلر . اونلری بکله یورلر .

«آلتنجی صورت» ایشته کل باق .. بو محتشم شمندوفرلر، طیاره لر، تجهیزاتلر، دپولر، سرکیلر،
[حاشیه]
اجراآتلر کوستریبورلرکه: پرده آرقه سنده پك محتشم بر سلطنت واردر . حکم ایدیبور .
بویله بر سلطنت کندیسنه لایق بر رعیت ایستر . حالبوکه: کوریبورسك . بتون رعیت بو
مسافرخانه ده طوپلانمشلر . مسافرخانه ایسه . هرکون طولار بوشانیر . هم بتون رعیت
مانورا ایچون بو میدان امتحانده بولونیورلر . میدان ایسه هر ساعت تبدیل ایدیلیور . هم بتون رعیت ده
پادشاهك قیمتدار اماناتنك نمونه لرینی و خارقه صنعتلرینك انتیقه لرینی سرکیلر
ده برقاچ دقیقه طوروب سیر ایدیبورلر . مشهر ایسه
تماشا ایتمك ایچون شو تشهیر کاهده
هر دقیقه تحول ایدیبور . کیدن کلمز . کلان کیده ر: ایشته بو حال . شو وضعیت قطعی
کوستریبورکه: شو مسافرخانه . و شو میدان . و شو مشهرلرك آرقه سنده دائمی سرایلر ..

[حاشیه] مثلا : ناصل شو مانده ماتورا میدانده حرب اصولنده سلاح آل سونکو

مستمر مسكنلر شو نمونه‌لرك وصورتلرك خالص دیوكسك آصللریله طولو باغ وخزینه‌لردر؛ دیمك بوراده چاپالامق اونلر ایچوندر. بوراده چالیشیرلر، اوراده اجرت ویریر. هر كسك استعدادینه كوره اوراده بر سعادتی وار.

«یدنجی صورت» كل بر پارچه كزه‌لم. شو مدنی آهالی ایچنده نه وار نه یوق كوره‌لم: ایشته باق، هر یرده هر كوشه‌ده متعدد فطوغرافلر قورولمش. صورت آلیورلر. باق هر یرده متعدد كاتبلر اوطورمشلر هر شیلری یازیورلر. هر شیئی قید ایدیورلر. أڭ اهمیتسز بر حادثه‌نك عادی بر وقوعاتی ضبط ایدیورلر. ها شو یوكسك طاغده

«حاشیه‌نك مابعدی» طاق أمریله قوجه اوردو باشدن باشه تكنلی بر میشه كاهه بكزه دیكی كبی هر بر بایرام كوننده رسم كچید ایچون فورمالریكزی طاقوب نشانلریكزی آصیكز أمرینه قارشو اوردوگاه سراسر نكارنك چیچك آچمش مزین بر باغچه‌یی تمثیل ایتدیكی مثللو؛ اویله ده روی زمین میداننده سلطان ازلینك نهایتسز أنواع جنودندن ملك وجن وانس وحیوانلر كبی شعورسز نباتات طائفه‌سی دخی محفظ حیات جهادنده (أمر كن فیكون) ایله مدافعه ایچون سلاحلریكزی وجهازاتكزی طاقیكز أمر الهی یی آلدقلری وقت زمین باشدن آشاغی‌یه بتون اونده‌كی تكنلی آغاچلر ونباتاتلر سونكوجكلرینی طاقدقلری زمان، عیناً سونكولرینی طاقمش محتشم بر اوردوگاهه بكزه‌یور. هم بهارك هر بر كونی هر بر هفته‌سی بر بر طائفه نباتاتك بر بایرامی حكمنده اولدیغی ایچون هر بر طائفه‌سی دخی كندی سلطاننك او طائفه‌یه احسان ایتدیكی كوزل هدیه‌لری تشهیر ایچون اوكا طاقدیغی مرصع نشانلری بر رسم كچید طرزنده او سلطان ازلینك نظر شهود واشهادینه عرض ایتدیكندن و اویله بر وضعیت كوستردیكندن بتون نباتات واشجار كویا صنعت ربانیه مرصعاتنی و چیچك ومیوه دینیلان فطرت الهیه‌نك نشانلرینی طاقیكز، چیچكلر آچیكز أمر ربانیه‌یی دیكله‌یورلركه، روی زمین دخی غایت محتشم بر بایرام كوننده شاهانه رسم كچیده سورمه‌لی فورمه‌لری و مرصع نشانلری پارلایان بر اوردوگاهی تمثیل ایدیور. ایشته شویله حكمتلی وانتظاملی تجهیزات و تزیینات، البته نهایتسز قدیر بر سلطانك نهایت درجه‌ده حكیم بر حاكمك أمریله اولدیغنی كور اولمیانلره كوستریر.

[حاشیه]
پادشاهه مخصوص بر بیوك فطوغراف قورولشکه: بتون بویرلرده نه جریان ایدر صورتنی آلیورلر. دیمك اوذات امر ایتمشکه: ملکنده جریان ایدن بتون معامله وایشلر ضبط ایدیلسین. دیمك اولیورکه: اوذات معظم بتون حادثاتی قید ایتدیریر. صورتنی آلیر. ایشته شو دقتلی حفظ ومحافظه البته بر محاسبه ایچوندر. شمدی اك عادی رعیتك اك عادی معامله‌لرینی اهمال ایتمه‌ین بر حاکم حفیظ هیچ ممکنمیدرکه: رعیتك اك بیوکلرندن اك بیوك عمللرینی محافظه ایتمه‌سین. محاسبه ایتمه‌سین. مکافات ومجازات ویرمه‌سون. حالبوکه اوذاتك عزتنه وغیرتنه طوقونه‌جق. وشأن مرحمتی هیچ قبول ایتمیه‌جك معامله‌لر او بیوکلردن صدور ایدییور. بوراده جزایه چارپه‌یور. دیمك بر محکمهٔ کبرایه بیراقیلیور.

[سکزنجی صورت] کل. اوندن کلان بو فرمانلری سکا اوقویه جغم. باق مکرر وعد ایدییور: وشدتلی تهدید ایدییورکه: سزلری اورادن آلوب مقر سلطنتمه گتیره‌جکم. ومطیعلری مسعود. عاصیلری محبوس ایده‌جکم. او موقت یری خراب ایدوب مؤبد سرایلری زندانلری حاوی دیکر بر مملکت قوراجغم. هم او وعد ایتدیگی شیلر اوکا غایت راحتدر. رعیتنه غایت مهمدر. وعدنده خلف ایسه. عزت اقتدارینه غایت ضددر. ایشته باق ای سرسم

[حاشیه] شو صورتك اشارت ایتدیگی معنالرك برقسمی یدنجی حقیقتده بیان ایدلمش. یالکز بوراده پادشاهه مخصوص بربیوك فطوغراف اشارتی حقیقتی. لوح محفوظ دیمکدر. لوح محفوظك تحقق وجودی یگرمی آلتنجی سوزده شویله اثبات ایدلمشکه: ناصل کوچك کوچوك جزدانلر بیوك بر کوتوگك وجودینی احساس ایدر: وکوچك کوچوك سندلر بر دفتر کبیرك بولونمسنی اشعار ایدر. دکوچك کثرتلی ترشحاتلر بیوك بر صومنبعی اشمام ایدر. عیناً اویله ده کوچك کوچك جزدانلرحکمنده هم بر کوچك لوح محفوظ معناسنده. هم بیوك لوح محفوظی یازان قلمدن ترشح ایدن کوچك کوچك نقطه‌لر صورتنده اولان بنی بشرك قوهٔ حافظه‌لری: آغاجلرك میوه‌لری. میوه‌لرك چکردکلری تخملری. البته بر حافظهٔ کبرایی بر دفتر اکبری. بر لوح محفوظ اعظمی احساس ایدر. اشعار ایدر. واثبات ایدر. بلکه گسکین عقللره کوستریر.

سن يالكز عقلكي. هم يالكز نفسكي تصديق ايديورسك: وهيچ بر وجهله خلف وخلافه مجبوريتي اولميان. وهيچ بر جهتله خلاف حيثيتنه ياقيشميان وبتون كورونن ايشلر صدقنه شهادت ايدن برذاتي تكذيب ايديورسك.. البته بيوك برجزايه مستحق اولورسك: مثالك شوكا بكزه ركه: بريولجي كونشك ضياسندن كوزيني قپايور. خيالنه باقييور. وهمي بر ييلديز بوجكي كبي قفافنارينك اشيغيله دهشتلي يولني تنوير ايتمك ايستهيور. مادام وعد ايتمش ياپاجقدر. حالبوكه: ايفاسي اوكا چوق راحت وبزه وهرشيئه واوكا وسلطنته پك چوق لازمدر. ديمك بر محكمهٔ كبرا. بر سعادت عظمى واردر.

[1 حاشيه] طقوزنجي صورت: شيمدى كل. بو دائره لرك وجماعتلرك بعض رؤسالرينه كه. هربري بالذات پادشاهله كوروشه جك خصوصي بر تلفوني وار. هم بعضي اونك حضورينه چيقمشلر: نه ديورلر باق.. بونلر اتفاقله اخبار ايديورلركه، اوذات مكافات ومجازات ايچون پك محتشم ودهشتلي بر ير احضار ايتمش: غايت قوى وعد وشدتلى تهديد ايديور. هم اونك عزت وجلالى هيچ بر وجهله خلف الوعده تنزل ايدوب تذللى قبول ايتمز. حالبوكه او مخبرلر هم تواتر درجه سنده چوق. هم اجماع قوتنده بر اتفاقله خبر ويريورلركه: شو بعض آثارى كورونن سلطنت عظيمه نك مدارى ومقرى بورادن اوزاق بر باشقه مملكتده در. وشو ميدان امتحانده بنالر موقتدرلر: صوكره دائمي سرايلره تبديل ايديله جك. بونلر دكيشه جكلر. چونكه أثرلريله عظمتي آكلاشيلان شو محتشم زوالسز سلطنت. بويله كچيجي. دوامسز. بيقرار. اهميتسز. متغير. بقاسز. ناقص: تكملسز. أمورلر اوزرنده قورولماز. طورولماز. ديمك اوكا لايق دائمي، مستقر، زوالسز، مستمر. مكمل. محتشم. امورلر اوزرنده طوريور: ديمك بر ديار آخر وار. البته اومقره كيديله جك..

[2 حاشيه] شو صورتك اثبات ايتديكي معنالر سكزنجي حقيقتده كورونه جك. مثلا دائره لرك رئيسلري شو تمثيلده أنبيا وأوليايه اشارتدر. وتلفون ايسه. منعكس وحي ومظهر الهام اولان قلبدن اوزانان بر نسبت ربانيه دركه: قلب او تلفونك باشيدر. وقولاغي حكمنده در. . .

(حاشیه)

۹ دوقوزنجی صورت (۹) كل: بوكون نوروز سلطانیدر. بر تبدلات اولاجق. عجیب ایشلر یاپاجق. شو بهارك شو كوزل كوننده شو كوزل چیچكلی اولان شو یشیل صحرایه كیدوب برسیران ایدهلم: ایشته باق، اهالیده بو طرفه كلیورلر. باق بر سحر وار. او بنالر بردن خراب اولدیلر. باشقه بر شكل آلدی باق بر معجزه وار. او خراب اولان بنالر بردن بوراده یاپیلدی. عادتا بو حالی بر چول بر مدنی شهر اولدی: باق سینما پردهلری كبی هر ساعت باشقه بر عالم كوستریر. باشقه بر شكل آلیر. بوكا دقت ایت كه: او قدر قاریشیق، سرعتلی، كثرتلی حقیقی پردهلر ایچنده نه قدر مكمل بر انتظام وار دركه: هر شی یرلی یرینه قونولیور. خیالی سینما پردهلری دخی بونك قدر منتظم اولاماز. میلیونلرجه ماهر سحربازلر دخی بو صنعتلری یاپامازلر. دیمك بزه كورونمهین او پادشاهك چوق بیوك معجزهلری واردر. أی سرسم سن دییورسك: ناصل بو قوجه مملكت تخریب ایدیلوب باشقه یره قورولاجق. ایشته كوریورسك كه: هر ساعت سنك عقلك قبول ایتمدیكی او تبدیل دیار كبی چوق انقلابلر، تبدیللر اولویور. شو طوپلامق، طاغیلمق و شو حاللردن آكلاشیلیور كه: بو كورونن سرعتلی اجتماعلر، طاغیلمالر، تشكیللر، تخریبلر ایچنده باشقه بر مقصد وار. بر ساعتلك اجتماع ایچون اون سنه قدر بر مصرف یاپیلیور. دیمك بو وضعیتلر مقصود بالذات دكللر. بر تمثیلدر، بر تقلیدكارلر، او ذات معجزه ایله یاپییور. تا صورتلری آلینوب تركیب ایدیلسین: و نتیجهلری حفظ ایدیلوب یازیلسین. ناصلكه مانورا میدان امتحاننك هر شیئی قید ایدیلیوردی: و یازیلیوردی. دیمك بر مجمع اكبرده معامله بونلره كوره دوام ایدوب دونهجك:

(حاشیه۹) بو صورتك رمزینی طقوزنجی حقیقتده كوره جكسك: مثلا نوروز كونی بهار موسمنه اشارتدر. چیچكلی یشیل صحرا ایسه. بهار موسمندهكی روی زمیندر. دكیشن پردهلر منظرهلر ایسه. فصل بهارك ابتداسندن یازك انتهاسنه قدر صانع قدیر ذوالجلالك فاطر حكیم ذوالجمالك كمال انتظام ایله دكیشدردیكی و كمال حكمت ایله تازهلندیردیكی و بربری آرقهسنده كوندردیكی موجودات بهاریه طبقاتنه. و مصنوعات صیفیه طائفهلرینه. و أرزاق حیوانیه و انسانیهیه مدار اولان مطعوماته اشارتدر.

٣ بر شهر اعظمده دائمی کوستریله جك. دیمك شو کیجی. قرارسز وصنعیتلر. ثابت صورتلر. باقی میوه لر ویر بیورلر.. دیمك بو احتفالات بر سعادت عظما، بر محکمۀ کبرا.. بیلمدیگمز علوی غایه لر ایچوندر..

---

٤ اون برنجی صورت)) کل.. أی معندّار قداش: برطیاره یه. یا شرقه و یاغربه: یعنی ماضی ومستقبله کیدن بر شمندوفره بینه لم. شو معجزه کار ذاتك سائر یرلرده نه چشید معجزه لر کوستردیکنی کوره لم: ایشته باق: کوردیگمز منزل ومیدان ومشهر کبی عجائبلر هر طرفده بولونیور. لکن صنعتچه، صورتچه بربرندن آیریدرلر. فقط بوکا ایی دقت ایت که: او ثباتسز منزللرده، او دوامسز میدانلرده، او بقاسز مشهرلرده نه قدر باهر بر حکمتك انتظاماتی، نه درجه ظاهر بر عنایتك اشاراتی. نه مرتبه عالی بر عدالتك اماراتی. نه درجه واسع بر مرحمتك ثمراتی کوستریبور که بصیرتسز اولمیان هرکس یقیناً آکلار که: اونك حکمتندن داها اکمل بر حکمت، و عنایتندن داها اجمل بر عنایت.. و مرحمتندن داها اشمل بر مرحمت: وعدالتندن داها اجل بر عدالت اولاماز.. و تصور ایدیله مز. اگر فرضا توهم ایتدیکك کبی دائرۀ مملکتنده دائمی منزللر، عالی مکانلر، ثابت مقاملر، باقی مسکنلر، مقیم اهالی، مسعود رعیتی بولونمازسه.. شو حکمت، عنایت، مرحمت، عدالتك حقیقتلرینه شو بقاسز مملکت مظهر اولامدیغی معلوم: واونلره مظهر اولاجق باشقه یرده ده بولونمازسه: او وقت کوندوز اورته سنده کونشك ایشیغنی کوردیگمز حالده کونشی انکار ایتمك درجه سنده بر احمقلقله شو کوزیمز اوکنده کی حکمتی انکار ایتمك وشو مشاهده ایتدیگمز عنایتی انکار ایتمك.. وشو کوردیگمز مرحمتی انکار ایتمك.. وشو پك قوتلی اماراتی، اشاراتی کورونن عدالتی انکار ایتمك لازم کلیر.. ٣ بو کوردیگمز اجراآت حکیمانه وافعال کریمانه واحسانات رحیمانه نك صاحبی حاشا ثم حاشا.. سفیه بر اویونجی، غدّار بر ظالم اولدیغنی قبول ایتمك لازم کلیر.. بو ایسه حقیقتلرك ضدلرینه انقلابیدر: حالبوکه: انقلاب حقائق بتون اهل عقلك اتفاقیله محالدر، ممکن دکلدر. یالکز هر شیئك

وجودینی انکار ایدن سوفسطائی ابلهلر خارجدر: دیمك بودیاردن باشقه بردیار واردر. اونده بر محکمهٔ کبرا، بر معدلهٔ علیا، بر مکرمهٔ عظما واردرکه: تاشو مرحمت وحکمت وعنایت وعدالت تماماً تظاهر ایتسینلر.

[اون ایکنجی صورت] کل شیمدی دونه جگز. شو حماعتلرك رئیسلریله ضابطلریله کوروشه جگز. وتجهیزاتلرینه باقه جغزکه: اوتجهیزات یالکز اومیدانده کی قیصه برمدت ایچنده کیچنمك ایچونمی ویرلشدر. یاخود باشقه برده اوزون بر سعادت حیاتی تحصیل ایتمك ایچونمی ویرلشدر کوره لم. هرکسه وهرتجهیزاته باقه مایز. فقط نمونه ایچون شو ضابطك جزدان ودفترینه باقه جغز. بو جزداننده ضابطك رتبه سی، معاشی، وظیفه سی، مطلوباتی، دستور حرکاتی واردر. باق بو رتبه بر قاچ کونلك ایچون دگل: پك اوزون بر زمان ایچون ویریله بیلیر. شو معاشی فلان تاریخده آلابیلیر. حالبوکه او تاریخ چوق زمان صوکره وبو میدان قپاندقدن صوکره کلیر. شو وظیفه ایسه شو موقت میدانه کوره دگل. بلکه پادشاهك قربنده دائمی بر سعادتی قزانمق ایچون ویرلشدر. شو مطلوبات ایسه بر قاچ کونلك بو مسافرخانه ده کیچنمك ایچون اولامار. بلکه اوزون ومسعودانه بر حیات ایچون اولابیلیر. شو دستور ایسه: بتون بتون آچیغه ویررکه: جزدان صاحبی باشقه بره نامزددر. باشقه عالمه چالیشیر. باق شو دفترلرده آلنان تجهیزاتك صورت استعمالی ومسئولیتلر واردر. حالبوکه اکر یالکز بو میداندن باشقه عالی، دائمی بر یر بولونماز سه، شو محکم دفتر، او قطعی جزدان بتون بتون معناسز اولور. هم شو محترم ضابط ومکرم قوماندان ومعزز رئیس. بتون آهالیدن آشاغی، هرکسدن داها بدبخت، داها بیچاره، داها ذلیل، داها مصیبتلی، داها فقیر، داها ضعیف بردرکه یه دوشر. ایشته بوکا قیاس ایت. هانکی شیئه دقت ایتسه ك شهادت ایدرکه: بو فانیدن صوکره بر باقی وار.

ای آرقداش. دیمك بو موقت مملکت بر تارلا حکمنده در. بر تعلیمگاهدر. بر پازاردر. البته آرقه سنده بر محکمهٔ کبرا، بر سعادت عظما

کله جکدر: اگر بونی انکار ایتسه‌لر. بتون ضابطه‌لرده‌کی جزدانلری، دفترلری، تجهیزا
تلری. دوستورلری. بلکه شو مملکتده‌کی بتون انتظاماتی. حتی حکومتی انکار ایتمگه مجبور
اولورسڭ. و بتون واقع اولان اجراآتڭ وجودینی تکذیب ایتمك لازم گلیر. او وقت سڭا
انسان و ذی شعور دینیلمز. سوفسطائیلردن داها عقلسز اولورسڭ.

صاقین ظن ایتمه. تبدیل مملکت دلیللری بو اون ایکی صورته منحصردر. بلکه حد و حسابه
گلمز اماره‌لر دلیللر واردر: شو قرارسز متغیّر مملکت زوالسز مستقر بر مملکته تحویل ایدیله جکدر:
حد و حسابه گلمز اشارتلر، علامتلر وار که: بو آلله تعالی شو موقت مسافرخانه‌لردن آلینه‌جق
سلطنتڭ مقرّ دائمیسنه گوندریله‌جك.

با خصوص گل سڭا. اون ایکی صورت قوتندن داها قوتلی بر برهان داها گوستره‌جگم.
ایشته گل باق: شو اوزاقده‌کی گورونن جماعت عظیمه ایچنده اول آطه‌ده گوردیگمز
بیوك نیشانلی صاحبی یاور اکرم (ع ص م) بر تبلیغاتده بولونیور. گیده‌لم دیڭله‌یه‌لم. باق او
پارلاق یاور اکرم (ع ص م). باق او بویوکده تعلیق ایدلمش فرمان اعظمی آلله تعالی یه بیلدیریور. و
دیبورکه: حاضرلانیڭز. باشقه دائمی بر مملکته گیده‌جکسڭز. اویله بر مملکت که. بو
مملکت اوڭا نسبةً بر زندان حکمنده‌در. پادشاهمزڭ مقرّ سلطنتنه گیدوب مرحمتنه.
احسانلرینه مظهر اولاجقسڭز. اگر گوزلجه بو فرمانی دیڭله‌یوب اطاعت ایتسه‌ڭز.
یوقسه عصیان ایدوب دیڭله‌مزسڭز مدهش زندانلره آتیلاجقسڭز کبی تبلیغاتده
بولونیور. سنده گوریورسڭ که: او فرمان اعظمده اویله اعجازکار بر طرّه وار که:
هیچ بر وجهله قابل تقلید دگل. سنڭ کبی سرسملردن باشقه هرکس او فرمان پادشاهڭ
فرمانی اولدیغنی قطعی بیلیر. و او پارلاق یاور اکرم (ع ص م) ده اویله نیشانلر وار که: سنڭ کبی کورلردن
باشقه هرکس اوذاتی (ع ص م). پادشاهڭ بك طوغری ترجمان اوامری اولدیغنی یقیناً آڭلار..
عجبا او یاور اکرم (ع ص م). او فرمان اعظمله برابر بتون قوتیله دعوا ایدوب تبلیغ ایتدکلری. شو
تبدیل مملکت مسئله‌سی هیچ قابل میدرکه: اعتراض قبول ایتسین. قطعاً قابل دگل.

اِلّا كه: بتون بو كورديگمز هر شيئى انكار ايده سڭ. شيمدى أى آرقداش سوز سنڭدر سويله: نه ديورسڭ دى! بن نه دييه جكم، داها بوڭا قارشو برشى دينيله بيليرمى. كوندوز اورته سنده كونشه قارشو سوز سويله نيرمى. يالڭز ديرمكه: اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ. يوز بيڭ دفعه شكر اولسونكه: وهم وهوا تحكمندن نفس وهوس أسارتندن قورتولوب دائمى حبس وزندانندن خلاص اولدم: وايناندمكه. بو قارما قاريشيق قرارسز مسافرخانه لردن باشقه. وقرب شاهانه ده بر ديار سعادت واردر. بزده اوڭا نامزدز..

ايشته حشر وآخرتدن كنايه وعبارت اولان. شو حكايهٔ تمثيليه بوراده تمام اولدى.. شيمدى توفيق آلهى ايله حقيقت عليايه كيچه جكز. كيچمش اون ايكى صورته مقابل «اون ايكى متساند حقيقت» ايله «بر مقدمه» بيان ايده جكز..

«مقدمه» برقاچ اشارتله باشقه يرلرده يعنى يگرمى ايكنجى. اون طقوزنجى. يگرمى آلتنجى سوزلرده ايضاح ايديلان برقاچ مسئله يه اشارت ايده رز..

«برنجى اشارت» حكايه ده كى سرسم آدمله امين آرقداشيله «اوچ حقيقتلرى وار». «برنجيسى» نفس أماره ايله قلبدر. «ايكنجيسى» فلسفه شاكردى ايله قرآن حكيم تلميذلريدر: «اوچنجيسى» امت اسلاميه ايله ملت كفريه در. فلسفه شاكردلرى.. وملت كفريه. ونفس أماره نڭ اڭ مدهش ضلالتى. جناب حقى طانيمامقده در. حكايه ده نا صل أمين آدم ديشدى. برحرف كاتبسز اولماز. برقانون حاكمسز اولماز. بزده ديرز. ناصلكه بر كتاب. باخصوص اويله بر كتابكه: هر كلمه سى ايچنده كوچك قلمله بر كتاب يازلمش. هر حرفى ايچنده اينجه قلم ايله منتظم بر قصيده يازلمش. كاتبسز اولمق صوڭ درجه محالدر: اويله ده شو كائنات. نقاشسز اولمق صوڭ درجه محال أندر محالدر. زيرا بو كائنات اويله بر كتابدركه: هر صحيفه سى چوق كتابلرى تضمن ايدر. حتى هر كلمه سى ايچنده بر كتاب واردر. هر بر حرفى ايچنده بر قصيده واردر. يريوزى بر صحيفه در. نه قدر كتاب ايچنده وار. بر آغاج بر كلمه در. نه قدر صحيفه سى واردر. بر ميوه بر حرف: بر چكردك بر

نقطه‌در. او نقطه‌ده قوجه بر آغاجك بر دیگر فهرسته‌سی وار. ایشته بویله بر كتاب
أوصاف جلال و جمال ایله نهایتسز قدرت و حكمته مالك بر ذات ذوالجلالك نقش قلم
قدرتی اولابیلیر. دیمك عالمك شهودیله بو ایمان لازمكلیر. الّا كه: مثلا لقدن سرخوش
اولمش اوله: هیچ ناصلكه بر خانه اوسطه‌سز اولماز. بالخصوص اویله بر خانه كه: خارقه
صنعتلرله. عجیب نقشلرله. غریب زینتلرله تزیین ایدیلمش. حتی هر بر طاشنده
بر سرای قدر صنعت درج ایدیلمش: اوسطه‌سز اولمق هیچ بر عقل قبول ایده‌مز: غایت
ماهر بر صنعتكار ایستر. بالخصوص او سرای ایچنده سینما پرده‌لری كبی هر ساعتده
حقیقی منزللر تشكیل ایدیلوب كمال انتظام ایله البسه دگیشدیریلدیگی كبی دگیشدیریلیور:
حتی هر بر حقیقی پرده ایچنده متعدد كوچك كوچك منزللر ایجاد ایدیلیور. اویله ده
شو كائنات نهایتسز حكیم. علیم. قدیر بر صانع ایستر. چونكه شو محتشم كائنات اویله بر
سرایدر كه: آی. كونش لامبالری. یلدیزلر مومللری. زمان بر ایپ بر شریددر كه: او صانع
ذوالجلال هر سنه بر باشقه عالمی اوكا طاقوب كوستریور. او طاقدیغی عالمك ایچنده
٣٦٠
اوچیوز آلتمش طرزده منتظم صورتلرینی تجدید ایدیور. كمال انتظام و حكمتله
٣٠٠٠٠٠
دگیشدیریور. یریوزینی بر سفرهٔ نعمت یاپمشكه. هر بهار موسمنده اوچیوز بیك
انواع مصنوعاتیله تزیین ایدیور. حد و حسابه كلمز انواع احساناتیله طولدیریور:
اویله بر طرزده كه.. نهایت اختلاط ایچنده و قاریشمش اولدقلری حالده: نهایت درجه‌ده
امتیاز و فرقله بربرلرندن آیریلیور. باشقه جهتلری بوكا قیاس ایت: ناصل بویله بر
سرایك صانعندن غفلت ایدیله بیلیر. هیچ ناصلكه بلوطسز كوندوز اورته‌سنده
كونشك دكز یوزنده بتون قبارجقلر اوستنده و قره‌ده بتون پارلاق شیلرده و
قارك بتون پارچه‌لرنده جلوه‌سی كورونیگی و عكسی مشاهده ایدلدیگی حالده
كونشی انكار ایتمك نه درجه عجیب بر دیوانه‌لك هذیانیدر. چونكه او وقت بر تك
كونشی انكار و قبول ایتمه مقابله قطرات صاییسنجه قبارجقلر مقدار لجه‌یارجقلر

عدد نجمه حقیقی و بالاصاله کونشجکلری قبول ایتمک لازم کلیبور. هر ذره چکده‌کی آنجق بر ذره صیغیشه بیله‌جکی حالده. قوجه بر کونشک حقیقتنی ایچنده قبول ایتمک لازم کله‌جککی. عیناً اویله‌ده. شو صیره واری ایچنده هر زمان مکمّله دکیشن و دون کونلک ایچنده هر وقت تازه‌لنن شو منتظم کائناتی کوروب خالق ذوالجلالی اوصاف کمالیله تصدیق ایتمه‌مک اوندن داها بر، باد بر ضلالت دیوانه‌لکیدر. بر مجنونلق هذیانیدر: زیرا هر شیده حتی هر بر ذره‌ده بر الوهیت مطلقه قبول ایتمک لازم کلیر. چونکه: مثلا هوانک هر بر ذره‌سی هر بر چیچک ایله هر بر میوه‌یه هر بر یاپراغه کیرر و ایشله‌یه بیلیر. ایشته شو ذره اکر مأمور اولمازسه بتون کیره بیله‌جکی و ایشله‌دیکی مصنوعلرک طرز تشکیلاتنی و صورتلرینی و هیئتلرینی بیلمک لازم کلیر. تا ایچنده ایشلیه بیلسین. دیمک محیط بر علم و قدرته مالک اولمالی که: بویله یاپه بیلسین. مثلا: طوپراقده هر بر ذره‌سی قابیلدر که: مختلف بتون تخوملر و چکردکلره مدار و منشأ اولسون. اکر مأمور اولمازسه لازم کلیبور که: اونلر و آغاجلر عدد نجمه معنوی جهازات و ماکینه‌لری تضمن ایتسین. ویاخود اونلرک بتون طرز تشکیلاتنی بیلیر. یاپار. بتون اونلره کیدیریلان صورتلری طانیر دیکه بیلیر. بر صنعت و قدرت ویرمک لازم کلیر. داها سائر موجوداتی ده قیاس ایت: تا آکلایه‌جقسک که: هر شیده آشکاره وحدانیتک چوق دلیللری وار. اوت بر شیدن هر شی یاپمق. و هر شیئی بر تک شی یاپمق. هر شیئک خالقنه خاص بر ایشدر. ﴿وَاِنْ مِنْ شَيْءٍ اِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ﴾ فرمان ذیشاننه دقت ایت. دیمک واحد احدی قبول ایتمه‌مک ایله. موجودات عدد نجمه الهلری قبول ایتمک لازم کلیر.

﴿ایکنجی اشارت﴾ حکایه‌ده بر یاور اکرمدن بحث ایدلمش. و دینلمشکه: کور اولمیان هرکس اونک نشانلرینی کورمکله آکلار که. او ذات پادشاهک امریله حرکت ایدر. و اونک خاص بنده‌سیدر. ایشته او یاور اکرم رسول اکرم علیه الصلاة والسلامدر.

أوت شويله مزيّن بر كائناتك اويله مقدّس بر صانعنه بويله بر رسول اكرم عليه الصلاة والسلام ايشيق شمسه لزومى درجه سنده لازمدر. چونكه ناصل كونش ضيا ويرمكسزين ممكن دگلدر. اويله ده الوهيته پيغمبرلرى (ع ص م) كوندرمكله كنديني كوسترمكسزين ممكن دگلدر.

هم هيچ ممكن اولورميكه: نهايت كمالده اولان بر جمال كوسترجى و تعريف ايدجى بر واسطه ايله كنديني كوسترمك ايسته مسون. هم ممكن اولورميكه: غايت جمالده بر كمال صنعت اونك اوزرينه انظار دقتى جلب ايدن بر دلّال واسطه سيله تشهير ايسته مسون. هم هيچ ممكن اولورميكه: بر ربوبيت عامّه نك سلطنت كليه سى كثرت و جزئيات طبقاتنده وحدانيت و صمديتنى ذو الجناحين بر مبعوث واسطه سيله اعلاننى ايسته مسون. يعنى اوذات عبوديت كليه جهتيله كثرت طبقاتنك دركاه الهى يه ألچيسى اولديغى كبى. قربيت و رسالت جهتيله دركاه الهينك كثرت طبقاتنه مأموريدر. هم هيچ ممكن اولورميكه: نهايت درجه ده بر حسن ذاتى صاحبى. جمالنك محاسننى. و حسننك لطائفنى آيينه لرده كورمك و كوسترمك ايسته مسون. يعنى بر حبيب رسول (ع ص م) واسطه سيله كه: هم حبيبدر. عبوديتله كنديني اوكا سوديرر. آيينه دارلق ايدر. هم رسولدر. اونى مخلوقاتنه سه وديرر. جمال اسماسنى كوسترر: هم هيچ ممكن اولورميكه: عجيب معجزه لرله غريب و قيمتدار شيلر ايله طولو خزينه لر صاحبى صرّاف بر تعريف ايدجى و وصّاف بر تشهير ايدجى واسطه سيله انظار خلقه عرض و باشلرنده اظهار ايتمكله كيزلى كمالاتنى بيان ايتمك اراده ايتمه سون وايسته مه سون.

هم ممكن اولورميكه: بو كائناتى بتون اسماسنك كمالاتنى افاده ايدن مصنوعاتله تزيين ايدرك سير ايچون غريب و انيجه صنعتلرله سوسله نيلمش بر سرايه بكزتسون ده رهبر بر معلّم تعيين ايتمه سون: هم هيچ ممكن اولورميكه: بو كائناتك صاحبى شو كائناتك تحوّلاتنده كى مقصد و غايه نه اولاجغنى مشعر طلسم مغلقنى. هم موجوداتك نره دن؟ نره يه؟ نه جيك؟ اوچ سؤال مشكلك معماسنى بر ايلچى واسطه سيله آچديرماسون:

هم هيچ ممكن اولورميكه: بو كوزل مصنوعات ايله كنديني ذى شعوره طانيتديران

وقيمتلى نعمتلرايله كنديني سوديرن صانع ذوالجلال. اونك مقابلنده ذى شعوردن مرضياتنى

وآرزولرى نه اولديغنى برايلچى واسطه سيله بيلديرمسون. هم هيچ ممكن اولورميكه.. نوع انسانى

شعوربجه كثرته مبتلا.. استعدادجه عبوديت كليه‌يه مهيا صورتنده يا راتوب معلم بررهبر

واسطه سيله اونلرى. كثرتدن وحدته يوزلرينى چويرمك ايسته‌مسون.. داها بونلركبى

چوق وظائف نبوت واركه. هربرى بربرهان قطعيدركه: الوهيت رسالتسز اولاماز.

شيمدى عجبا عالمده محمد عربى عليه الصلاة والسلامدن بيان اولنان أوصاف ووظائفه

داها أهل وداها جامع كيم ظهور ايتمش. ورتبهٔ رسالته ووظيفهٔ تبليغه اوندن داها

أليق.. داها أوفق. هيچ زمان كوسترمشميدر؟ خير! أصلا وقطعا. بلكه اوذات بتون رسوللرك

سيديدر. بتون أنبيانك اماميدر.. بتون آصفيانك سروريدر.. بتون مقربينك أقربيدر..

بتون مخلوقاتك أكمليدر. بتون مرشدلرك سلطانيدر.. أوت أهل تحقيقاتك اتفاقيله

شق قمر. ويارمقلرندن صوآقماسى كبى.. بيكه بالغ معجزاتندن مد وحسابه كلمز دلائل

نبوتندن باشقه قرآنك عظيم الشانكبى برعجمقائق وقرق وجهله معجزه اولان او

معجزهٔ كبرا. كونش كبى رسالتنى كوسترمگه كافيدر.. باشقه رساله‌لرده وبالخاصه يكرمى

بشنجى سوزده قرآنك قرقه قريب وجوه اعجازندن بحث ايتديگمزدن بوراده قيصه

كسيورز..

۸ اوچنجى اشارت: فاطره كلمه سونكه.. بركرچوجك انسانك نه قدر اهميتى واركه: بوعظيم دنيا

اونك محاسبهٔ اعمالى ايچون قيانسون. باشقه بردائره آچيلسين. چونكه بوكوچوجك انسان

جامعيت فطرت اعتباريله شوموجودات ايچنده براوسطه باشى دبردلال سلطنت الهيه:

وبرعبوديت كليه مظهرى اولديغندن بيوك اهميتى واردر. هم فاطره كلمه سونكه: قيصه

برعمرده ناصل أبدى برعذابه مستحق اولور.. زيرا كفر شومكتوبات صمدانيه درجه سنده

وقيمتنده اولان كائناتى. معناسز. غايه سز بردركه‌يه دوشوردگى ايچون بتون كائناته

قارشو برتحقير اولديغى كبى بوموجوداتده جلوه‌لرى نقشلرى كورونن بتون أسماء قدسيه

الهيه‌يى انكار ايله ردّ. وجناب حقّڭ حقانيت وصدقنى كوسترن غير متناهى بتون دليللرينى تكذيب اولديغندن نهايتسز بر جنايتدر. نهايتسز جنايت ايسه نهايتسز عذابى ايجاب ايدر:

[دردنجى اشارت] ناصلكه حكايه‌ده اون ايكى صورتله كوردك كه: هيچ بر جهتله ممكن دكل. اويله بر پادشاهڭ اويله موقت مسافرخانه كبى بر مملكتى بولونسون ده مستقر و حشمتنه مظهر وسلطنت عظماسنه مدار ديكر دائمى بر مملكتى بولونماسون. اويله ده هيچ بر وجهله ممكن دكل كه: بو فانى عالمڭ باقى خالقى بونى ايجاد ايتسون ده باقى بر عالمى ايجاد ايتمه‌سون. هم ممكن دكل: شو بديع و زائل كائناتڭ سرمدى صانعى بونى خلق ايتسين ده مستقر و دائمى ديكر بر كائناتى ايجاد ايتمه‌سين. هم ممكن دكل: بو مشهر و ميدان امتحان و تارلا حكمنده اولان دنيانڭ حكيم و قدير و رحيم اولان فاطرى اونى يارادسون، اونڭ بتون غايه‌لرينه مظهر اولان دار آخرتى خلق ايتمه‌سون. بو حقيقته [اون ايكى قاپو ايله كيريليور.] اون ايكى حقيقت ايله او قاپولر آچيليور: الڭ قيصه و بسيطدن باشلارز:

[برنجى حقيقت] باب ربوبيت و سلطنتدر كه: اسم ربّڭ جلوه‌سيدر. هيچ ممكنميدر كه: شأن ربوبيت و سلطنت الوهيت، بالخصوص بويله بر كائناتى كمالاتنى كوسترمك ايچون غايت عالى غايه‌لر و يوكسك مقصدلر ايله ايجاد ايتسين. اونڭ غايات و مقاصدينه قارشو ايمان و عبوديتله مقابله ايدن مؤمنلره مكافاتى بولونماسين. و او مقاصدى ردّ و تحقير ايله مقابله ايدن اهل ضلالته مجازات ايتمه‌سين.

[ايكنجى حقيقت] باب كرم و رحمتدر كه: كريم و رحيم اسمنڭ جلوه‌سيدر. هيچ ممكنميدر كه: كوستر ديكى آثار ايله نهايتسز بر كرم، و نهايتسز بر رحمت، و نهايتسز بر عزت، و نهايتسز بر غيرت صاحبى اولان شو عالمڭ ربّى؛ كرم و رحمتنه لايق مكافات، عزّت و غيرتنه شايسته

مجازنده بولونماسين؛ أوت شو دنيا كيديشاتنه باقيلە كورولييوركه: أك عاجز . أك ضعيفدن طوت . تا أك قوى يه قدر هر جانلى يه لايق بر رزق ويريليور . أك ضعيف أك عاجزه أك أى رزق ويريليور . هر دردلى يه اومماديغى يردن درمان يتيشديريليور . اويله علوى بر كرمله ضيافتلر ، اكراملر اولونيوركه: نهايتسز بر كرم ألى ايچنده ايشلديكنى بداهةً كوستريور . مثلا . بهار موسمنده جنت حوريلرى طرزنده بتون آغاجلرى سندس مثال لباسلر ايله كيديروب . چيچك وميوه لرك مرصعاتيله سوسلنديروب خدمتكار ايدرك اونلرك لطيف أللرى اولان دالللريله . چشيد چشيد أك طاتلى . أك مصنّع ميوه لرى بزه تقديم ايتمك . هم زهيرلى بر سينكك أليله شفالى أك طاتلى بالى بزه يديرمك . هم أك كوزل ويوموشاق بر لباسى ألسز بر بوجككك أليله بزه كيديرمك . هم رحمتك بيوك بر خزينه سنى كوچك بر چكردك ايچنده بزم ايچون صاقلامق نه قدر جميل بر كرم . نه قدر لطيف بر رحمت أثرى اولديغى بداهةً آكلاشيلير . هم انسان وبعض جناوارلردن باشقه . كونش وآى وآرضدن طوت . تا أك كوچك مخلوقه قدر هر شى كمال دقتله وظيفه سنه چاليشماسى ، ذرّه جه حدّندن تجاوز ايتمه مسى بر عظيم هيبت تحتنده عمومى بر اطاعت بولونماسى . بيوك بر جلال وعزّت صاحبنك أمريله [حاشيه]
حركت ايتدكلرينى كوستريور . هم كرك نباتى وكرك حيوانى . وكرك انسانى بتون والده لرك ده

[حاشيه] رزق حلال اقتدار ايله آليمديغنه . بلكه افتقاره بناءً ويرلديكنه دليل قطعى اقتدارسز ياورولرك حسن معيشتى ومقتدر جناوارلرك ضيق معيشتى . هم ذكاوتسز بالقلرك سميزلكى وذكاوتلى حيله لى تيلكى ومايمونك درد معيشتله وجودجه ضعيفلكيدر: ديمك رزق اقتدار واختيار ايله معكوساً متناسبدر . نه درجه اقتدار واختيارينه كووه نسه او درجه درد معيشته مبتلا اولور .

[حاشيه] أوت آچ بر آرسلان ، ضعيف بر ياوروسنى كندى نفسنه ترجيح ايدەرك ألده ايتديكى بر أتى ييه يوب ياوروسنه ويرمسى . هم قورقاق طاووق ياوروسنى حمايه ايچون ايته آرسلانه صالديرمسى . هم اينجير آغاجى كندى چامور ييه رك ياوروسى اولان ميوه لرينه خالص سوت ويرمسى . بالبداهه نهايتسز رحيم كريم ، شفيق بر ذاتك

اورحیم شفقتلریله وسوت کبی اولطیف غدالیله اوعاجز ضعیف یاورولرك تربیه سی نه قدر کنیش بر رحمتك جلوه سی ایشلدیکنی بداهةً آکلاشیلیر. بوعالمك متصرفنك مادام نهایتسز بویله بر کرمی، نهایتسز بویله بر رحمتی، نهایتسز اویله بر جلال وعزتی واردر. نهایتسز جلال وعزت ادبسزلرك تأدیبنی ایستر. نهایتسز کرم نهایتسز اکرام ایستر. نهایتسز رحمت کندینه لایق احسان ایستر. حالبوکه، بوفانی دنیاده دقیقه عمرده دکزدن بر دامله کبی میلیونلر جزؤدن آنجق برجزؤ یرلشیر وتجلی ایدر. دیمك اوکرمه لایق واو رحمته شایسته بر دار سعادت اولاجقدر. یوقسه کوندوزی ایشیغیله طولدیران کونشك وجودینی انکار ایتمك کبی بوکورونن رحمتك وجودینی انکار ایتمك لازم کلیر. چونکه بر داها دونمه مك اوزره زوال ایسه، شفقتی مصیبته، محبتی حرقته، ونعمتی نقمته وعقلی مشئوم بر آلته ولذتی المه قلب ایتدیرمکله حقیقت رحمتك انتفاسی لازم کلیر. هم او جلال وعزته اویغون بر دار مجازات اولاجقدر. چونکه اکثریا ظالم عزتنده، مظلوم ذلتنده قالوب بورادن کوچوب کیدییورلر. دیمك بر محکمهٔ کبرایه بیراقیلیور. تأخیر ایدیلیور. یوقسه باقیلمییور دکل. بعضاً دنیاده دخی جزا ویریر. قرون سالفه ده جریان ایدن عاصی ومتمرد قوملره کلان عذابلر کوستریورکه: انسان باشی بوش دکل؟ بر جلال وغیرت سیلله سنه هر وقت معروضدر. اوت هیچ ممکنمیدرکه: انسان عموم موجودات ایچنده اهمیتلی بر وظیفه سی، اهمیتلی بر استعدادی اولسونده انسانك ربی ده انسانه بو قدر منتظم مصنوعاتیله کندینی طانیتدیرسه مقابلنده انسان ایمانیله اونی طانیمازسه. هم بو قدر رحمتك سوسلی میوه لریله کندینی سوددیرسه مقابلنده انسان عبادتیله کندینی اوکا سودیرمسه. هم بو قدر بردرلو نعمتلریله محبت ورحمتنی اوکا کوسترسه مقابلنده انسان شکر وحمد ایله اوکا حرمت ایتمسه جزاسز قالسین. باشی بوش

حسابیله حرکت ایتدکلرینی کوراولمیانه کوستریورلر. اوت نباتات وبهیمات کبی شعورسزلرك غایت درجه ده شعورکارانه وحکیمانه ایشلر کورمسی، بالضروره کوسترر که: غایت درجه ده علیم وحکیم بریسی واردرکه: اونلری ایشلتدیریور. اونلر اونك نامیله ایشلیورلر...

بیراقیلسین. او عزت غیرت صاحبی ذات ذوالجلال بو دار مجازاتی حاضرلاماسون. هم هیچ ممکنمیدرکه: او رحمن رحیمك کندینی طانیتدرمسنه مقابل. ایمان ایله طانیتمقله. وسودیرمسنه مقابل عبادتله سومك وسودیرمكله. ورحمتنه مقابل شکر ایله حرمت ایتمکله مقابله ایدن مؤمنلره بو دار مکافاتی. بو سعادت ابدیه‌یی ویرمسون.

﴿اوچنجی حقیقت﴾ باب حکمت وعدالت اولوب اسم حکیم وعادلك جلوه‌سیدر. هیچ ممکنمیدرکه (حاشیه) ذره‌لردن کونشلره قدر جریان ایدن حکمت وانتظام عدالت ومیزان ایله ربوبیتك سلطنتنی کوسترن ذات ذوالجلال. ربوبیتك جناح حمایه‌سنه التجا ایدن و او حکمت وعدالته ایمان وعبودیتله توفیق حرکت ایدن مؤمنلری تلطیف ایتمه‌سین. واو حکمت وعدالته کفر وطغیان ایله عصیان ایدن ادبسزلری تأدیب ایتمه‌سین. حالبوکه. بو موقت دنیاده او حکمت او عدالته لایق بیکدن بری انسانده اجرا ایدیلمیور. تأخیر ایدیلیور. اهل ضلالتك چوغی جزا آلمادن. اهل هدایتك ده چوغی مکافات کورمه‌دن بورادن کوچوب کیدییورلر. دیمك بر محکمۀ کبرایه بر سعادت عظمایه بیراقیلیور. اوت کوروینیورکه: شو عالمده تصرف ایدن ذات. نهایتسز بر حکمتله ایش کورییور. اوکا بر برهان می ایسترسك؟ هر شیده مصلحت وفائده‌لره رعایت ایتمه‌سیدر. کورمیورمیسن که: انسانده بتون اعضا. کمیکلر وطمارلرده. حتی بدنك حجیراتنده هر برنده، هر جزئنده فائده‌لر وحکمتلر کوزه‌دیلمسی. حتی بعض اعضاسی. بر آغاجك نه قدر میوه‌لری وارسه او درجه او عضوه حکمتلر وفائده‌لر طاقمسی کوستریورکه: نهایتسز بر حکمت الیله ایش کورولیور. هم هر شیئك صنعتنده نهایت درجه‌ده انتظام بولونماسی کوسترر که:

(حاشیه) اوت هیچ ممکنمیدر که: شو جمله چوق تکرار ایدیلیور. چونکه مهم بر سری افاده ایدر. شویله که: اکثر کفر وضلالت. استبعاددن ایلری کلیر. یعنی عقلدن اوزاق ومحال کورور. انکار ایدر. ایشته حشر سوزنده قطعیاً کوسترلشدرکه: حقیقی استبعاد. حقیقی محالیت وعقلدن اوزاقلق وحقیقی صعوبت حتی امتناع درجه‌سنده مشکلات کفر یولنده‌در. وضلالتك مسلکنده‌در. وحقیقی امکان وحقیقی معقولیت حتی وجوب درجه‌سنده سهولت ایمان یولنده‌در. واسلامیت جاده‌سنده‌در. الحاصل: اهل فلسفه استبعاد ایله انکاره کیدر. اوننجی سوز استبعاد هانکی طرفده اولدیغنی او تعبیر ایله کوسترر. اونلرك آغیزلرینه بر شامار اورور.

نهایتسز بر حکمت ایله ایش کورولیور. اوت کوزل بر چیچکڭ دقیق بر دغرامنی کوچوجك بر تخمده درج ایتمك. بیوك بر آغاجڭ صحیفهٔ اعمالنی، تاریخچهٔ حیاتنی، فهرستهٔ جهازاتنی کوچوجك بر چکردکده معنوی قدر قلمیله یازمق. نهایتسز بر حکمت قلمی ایشلهدیکنی کوسترر. هم هرشیئڭ خلقتنده غایت درجهده حسن صنعت بولونمسی، نهایت درجهده حکیم بر صانعڭ نقشی اولدیغنی کوسترر. اوت شو کوچوجك انسان بدنی ایچنده بتون کائناتڭ فهرستهسنی، بتون خزائن رحمتڭ آناختارلرینی، بتون اسمالرینڭ آیینهلرینی درج ایتمك. نهایت درجهده بر حسن صنعت ایچنده بر حکمتی کوسترر. شیمدی هیچ ممکنمیدر که: شویله امرآت ربوبیتده حاکم بر حکمت، او ربوبیتڭ قنادینه التجا ایدن و ایمان ایله اطاعت ایدنلرڭ تلطیفنی ایستهمهسون. و ابدی تلطیف ایتمهسون. هم عدالت و میزان ایله ایش کورولدیکنه بر اقناعمی ایسترسڭ؟ ؟ هرشیئه حساس میزانلرله، مخصوص اولچولرله وجود ویرمك. صورت کیدیرمك. یرلی یرینه قویمق نهایتسز بر عدالت و میزان ایله ایش کورولدیکنی کوسترر. هم هر حق صاحبنه استعدادی نسبتنده حقنی ویرمك. یعنی وجودینڭ بتون لوازماتنی بقاسنڭ بتون جهازاتنی الڭ مناسب بر طرزده ویرمك. نهایتسز بر عدالت الینی کوسترر. هم استعداد لسانیله، احتیاج فطری لسانیله، اضطرار لسانیله سؤال ایدیلان و ایستهنیلان هرشیئه دائمی جواب ویرمك. نهایت درجهده بر عدل و حکمتی کوستریور. شیمدی هیچ ممکنمیدر که: بویله الڭ کوچك بر مخلوقڭ الڭ کوچك بر حاجتنڭ امدادینه قوشان بر عدالت و حکمت، انسان کبی الڭ بیوك بر مخلوقڭ بقا کبی الڭ بیوك بر حاجتنی مهمل بیراقسین. الڭ بیوك استمدادینی و الڭ بیوك سؤالنی جوابسز بیراقسین. ربوبیتڭ حشمتنی عبادینڭ حقوقنی محافظه ایتمکله محافظه ایتمهسون. حالبوکه شو فانی دنیاده قیصه بر حیات کچیرن انسان اویله بر عدالتڭ حقیقتنه مظهر اولاماز. و اولامیور. بلکه بر محکمهٔ کبرایه براقیلیور. زیرا حقیقی عدالت ایسترکه: بو کوچوجك

انسان شوكوچوكلگی نسبتنده دگل، بلكه جنايتنك بيوكلگی، ماهيتنك اهميتی و وظيفه
عظمتی نسبتنده مكافات و مجازات كورەسون. مادام شو فانی كيچيجی دنيا، ابد ايچون
خلق اولنان انسان خصوصنده اويله بر عدالت و حكمته مظهر ييتدن چوق اوزاقدر؛ البته
عادل اولان او ذات جليل ذو الجمالك و حكيم اولان او ذات جميل ذو الجلالك دائمی بر جهنمی
و ابدی بر جنتی بولوناجقدر.

«دردنجی حقيقت» باب جود و جمالدر، اسم جواد و جميلك جلوه سيدر. هيچ ممكنميدر كه
نهايتسز جود و سخاوت، توكنمز ثروت، بيتمز خزينه‌لر، مثلسز سرمدی جمال، قصورسز
ابدی كمال، بردار سعادت و محل ضيافت ايچنده دائمی بولوناجق و ابدًا محتاج شاكرلری،
مشتاق آينه دارلری، متحير سيرجيلری ايسته‌مه‌سونلر. اوت دنيا يوزينی بو قدر مزين
مصنوعاتيله سوسلنديرمك، آی ايله كونشی لامبا ياپمق، يربوزينی بر صوفرۀ نعمت ايدرك
مطعوماتك الذ كوزل چشيدلريله طولديرمق، ميوه‌لی آغاجلری بر قاب ياپمق، هر موسمده
برچوق دفعه‌لر تجديد ايتمك، حدسز بر جود و سخاوتی كوسترر. بويله نهايتسز بر جود و
سخاوت، اويله توكنمز خزينه‌لر رحمت، هم دائمی، هم آرزو ايديلان هرشيئی ايچنده بولونور
بردار ضيافت و محل سعادت ايستر. هم قطعی ايستر كه: او ضيافتدن تلذذ ايدنلر او محل
سعادتده دوام ايتسونلر، ابدی قالسونلر، تا زوال و فراقله الم چكمه‌سونلر. چونكه زوال
المی لذت اولديغی كبی، زوال لذت دخی المدر. اويله سخاوت الم چكديرمك ايسته‌مز.
ديمك ابدی بر جنتی، هم ايچنده ابدی محتاجلری ايستر. چونكه نهايتسز جود و سخا
نهايتسز احسان ايتمك ايستر. نعمتلنديرمك ايستر. نهايتسز احسان و نعمتلنديرمك
ايسه، نهايتسز منتدارلق نعمتلنمك ايستر. بو ايسه احسانه مظهر اولان شخصك دوام
وجودينی ايستر، تا دائمی تنعمله او دائمی انعامه قارشو شكر و منتدارلغنی كوسترسون.
يوقسه زوال ايله آجيلاشان جزئی بر تلذذ قيصه‌جق بر زمانده اويله بر جود سخانك
مقتضاسيله قابل توفيق دگلدر. هم دخی مشهر صنعت الهيه اولان آقطار عالم

سركيلرينه باق. بريوز وندەكى نباتات وحيواناتڭ اللرندە اولان اعلانات ربانيەيە دقت (حاشيه ١) ايت. محاسن ربوبيتڭ دلاللرى اولان انبيا و اوليايە قولاق وير. ناصل متفقاً صانع ذوالجلالڭ قصورسز كمالاتنى. خارقە صنعتلرينڭ تشهيريلە كوستريورلر. بيان ايديورلر: انظار دقتى جلب ايديورلر. ديمك بو عالمڭ صانعنڭ پك مهم وحيرت ويريجى وكيزلى كمالاتى واردر. بو خارقە صنعتلرله اونلرى كوسترمك ايستر. چونكە كيزلى قصورسز كمالات ايسە. تقدير ايديجى. استحسان ايديجى. ماشاء الله ديەرك مشاهدە ايديجيلرندە باشلر تشهير ايستر. دائمى كمالات ايسە. دائمى تظاهر ايستر. او ايسە. تقديروا ستحسان ايديجيلرڭ (حاشيه ٢) دوام وجودينى ايستر. بقاسى اولميانا استحسان ايديجنڭ نظرندە كمالاتڭ قيمتى سقوط ايدر: هم دخى كائناتڭ يوزيندە سريلمش اولان غايتلە كوزل وصنعتلى وپارلاق وسوسلو شو (حاشيه ٣) موجودات. ايشيق كونشى بيلديرديكى كبى. مثلسز معنوى برجمالڭ محاسننى بيلديرر. ونظيرسز خفى برحسنڭ لطائفنى اشعار ايديور. او منزه حسن. او مقدس جمالڭ جلوەسندن اسمالردە. بلكە هراسمدە چوق كيزلى دفينەلر بولونديغنى اشارت ايدر. ايشتە شودرجە

(حاشيه ١) اوت كيلەكبى بر قوروآغاجڭ اوجندەكى تل كبى اينجە بك برصاپدە غايت منقش. مزين برچيچك وغايت مصنع ومرصع برميوە. البتە غايت صنعتپرور معجزەكار وملتدار برصانعڭ محاسن صنعتنى ذى شعورە اوقوتديران براعلاننامەدر. ايشتە نباتاتە حيواناتى دخى قياس ايت.

(حاشيه ٢) اوت ضروب امثالدندركه: بردنيا كوزلى. برزمان كنديسنە مفتون اولمش عادى بر آدمى حضورندن طرد ايدر. او آدم كنديسنە تسلى ويرمك ايچون. توە نە قدر چيركيندر ديە. اوكوزللڭ كوزللكنى نفى ايدر. هم بر وقت بر آيى غايت طاتلى بر اوزوم آصماسى آلتنە كيرەر. اوزوملرى يمك ايستر قوپارمغە الى يتيشمز آصمايە دە چيقاماز. كندى كنديسنە تسلى ويرمك ايچون كندى لسانيلە اكشيدر ديە. كوملر كيدەر.

(حاشيه ٣) آيينە مثال موجوداتڭ بربرى آرقەسندە زوال وفنالريلە برابر. آرقەلرندن كلنلرڭ اوستندە ويوزلرندە عين حسن وجمالڭ جلوەسنڭ بولونمسى كوستركە: جمال اونلرڭ دكل. بلكە او جماللر برحسن منزە وبرجمال مقدسڭ آياتى وامارەلريدر...

لنك

عالی نظیرسز کیزلی برجمال ایسه: کندی محاسنی برمرآتده کورمك وحسننك درجاتنی وجما

مقیاسلرینی ذی شعور ومشتاق برآینه ده مشاهده ایتمك ایستدیکی کبی باشقه لرینك

نظرلریله ینه سوکیلی جمالنه باقمق ایچون کورونمکه ایستر. دیمك ایکی وجهله کندی جمالنه

عشق

باقمق: بری: هربری باشقه باشقه رنکده اولان آینه لرده بالذات مشاهده ایتمك: دیکری:

مشتاق اولان سیرجی ومتحیّر اولان استحسانجیلرك مشاهده سیله مشاهده ایتمك ایستر.

دیمك حسن وجمال کورمك وکورونمك ایستر. کورمك کورونمك ایسه.

سرمدی

ـ مشتاق سیرجی. متحیّر استحسان ایدیجیلرك وجودینی ایستر. حسن وجمال أبدی

اولدیغندن مشتاقلرك دوام وجودلرینی ایستر. چونکه دائمی برجمال ایسه. زائل برمشتاقه

راضی اولاماز. زیرا دونمه مك اوزره زواله محکوم اولان برسیرجی زوالك تصوریله محبّتی

عداوته دونر. حیرتی استخفافه حرمتی تحقیره میل ایدر. چونکه خودکام انسان بیلمدیکی

شیئه دوشمان اولدیغی کبی. یتیشمدیکی شیئه ده ضددر. حالبوکه. نهایتسز برمحبّت.

حدسز برشوق واستحسان ایله مقابله یه لایق اولان برجماله قارشو ضمناً برعداوت

وکین وانکار ایله مقابله ایدر. ایشته کافراللهك دشمانی اولدیغنك سرّی بوندن

آکلاشیلیور. مادام او نهایتسز سخاوت جود. اومثلسز جمال حسن. او قصورسز کمالات

أبدی متشکرلری. مشتاقلری مستحسنلری اقتضا ایدرلر. حالبوکه. مشومسافرخانهٔ

دنیاده کورییورز. هرکس چابوق کیدوب غائب اولویور. او سخاوتك احسانی آنجق

آز برپارچه طاتار. اشتهاسی آچیلیر. فقط یمز کیده ر. اوجمال وکمالك دخی آنجق

برآز ایشیغنی. بلکه برضعیف کولکه سنی برآنده باقوب طویمادن کیده ر. دیمك برسیرانکاه

دائمی یه کیدیلیور.

(الحاصل) ناصلکه شو عالم. بتون موجوداتیله صانع ذوالجلالنه قطعی دلالت ایدر.

صانع ذوالجلالکده صفات واسماء قدسیّه سی دار آخرته دلالت ایدر. دکرستر. وایستر.

﴿ بشنجی حقیقت ﴾ باب شفقت وعبودیت محمدیه (علیه الصلاة والسلام) در. اسم مجیب ورحیمك جلوه‌سیدر. هیچ ممکنمیدر که: أك ادنا بر حاجتی. أك أدنا بر مخلوقندن کوروب کمال شفقتله اومادیغی یردن اسعاف ایدن. و أك کیزلی بر سسی. أك کیزلی بر مخلوقندن ایشیدوب امداد ایدن. لسان حال و قال ایله ایسته‌ییلان هر شیئه اجابت ایدن نهایتسز بر شفقت و بر مرحمت صاحبی بر رب. ﴿حاشیه﴾ أك بیوك بر عبدندن. أك سوکیلی بر مخلوقندن. أك بیوك حاجتنی کوروب بتیرمه‌سون. اسعاف ایتمه‌سون. أك یوکسك دعاسنی ایشیدوب قبول ایتمه‌سون: أوت مثلا حیوانانك ضعیفلرینك و یاورولرینك رزق و تربیه‌لری خصوصنده کورونن لطف و سهولتی کوستریور که: شو کائناتك مالکی نهایتسز بر رحمت ایله ربوبیت ایدر. ربوبیتنده بو درجه رحیمانه بر شفقت. هیچ قابلمیدر که: مخلوقاتك أك أفضلنك أك کوزل دعاسنی قبول ایتمه‌سون. بو حقیقتی اون طقوزنجی سوزده (١٩) ایضاح ایتدیکم وجهله شوراده دخی مکرراً شویله بیان ایده‌لم.

أی نفسمله برابر بنی دیکله‌ین آرقداش. حکایهٔ تمثیلیه ده دیمشدك. بر آطه ده بر اجتماع وار: بریاور اکرم (ع‌م) بر نطق اوقویور. اوتك اشارت ایتدیکی حقیقت شویله در که: کل بو زماندن تجرد ایدوب فکراً عصر سعادته و خیالاً جزیرة العربه کیدیورز. تاکه: رسول اکرم

﴿حاشیه﴾ أوت بیك اوچیوز اللی سنه سلطنت سورن و سلطنتی دوام ایدن.. و اکثر زمانده اوچیوز اللی میلیوندن زیاده رعیتی بولنان. و هر کون بتون رعیتی اونکله تجدید بیعت ایدن و اونك کمالاتنه شهادت ایدن و کمال اطاعتله أوامرینه انقیاد ایدن آرضك نصفنی و نوع بشرك خمسی اوذاتك صبغی ایله صبغیلانه. یعنی معنوی رنکیله رنکلنه و اوذات اونلرك محبوب قلوب و مربی أرواحی اولسه.. ألبته اوذات شو کائناتده تصرف ایدن ربك أك بیوك عبدیدر. هم اکثر انواع کائنات اوذاتك بر میوهٔ معجزه‌سی لهاشیتی صورتیله اونك وظیفه‌سنی و مأموریتنی آلقیشلاسه ألبته اوذات شو کائنات خالقنك أك سوکیلی مخلوقیدر. هم بتون انسانیت. بتون استعدادیله ایستدیکی بقاکبی بر حاجتی که: او حاجت ایسه انسانی اسفل سافلیندن اعلای علیینه چیقاریور. ألبته او حاجت أك بیوك بر حاجتدر. و أك بیوك بر عبد عمومك نامنه اونی قاضی الحاجاتدن ایسته‌یه‌جك..

٤ صم

عليه الصلاة والسلامى وظيفه باشنده عبوديت ايچنده كوروب زيارت ايدەرز: باق اوذات

ناصلكه، رسالتيله. هدايتيله سعادت أبديه نك سبب حصولى وو سيلهٔ وصوليدر: اونك كبى

عبوديتيله ودعاسيله او سعادتك سبب وجودى وجنتك وسيلهٔ ايجاديدر. ايشته باق

٤ صم

اوذات. اويله برصلاة كبراده. برعبادت علياده. سعادت أبديه ايچون دعا ايديوركه..

كويا بوجزيره. بلكه بتون آرض اوذاتك عظمتلى نمازيله نماز قيلار. نياز ايدر. چونكه عبوديتى

ايسه. اوكا اتباع ايدن امتك عبوديتنى تضمن ايتديكى كبى. موافقت سريله: بتون أنبيانك

سرّ عبوديتنى تضمن ايدر. هم او صلاة كبرايى اويله برجماعت عظماده قيلار نياز ايديوركه:

كويا بنى آدمك حضرت آدمدن عصريمزه قدر. بلكه قيامته قدر بتون نورانى كامل انسانلر:

(حاشيه)

اوذاته تبعيتله اقتدا ايدوب دعاسنه آمين ديرلر. باق هم اويله بقاكبى برحاجت

عامّه ايچون دعا ايديوركه: دگل أهل آرض. بلكه أهل سموات. بلكه بتون موجودات

نيازينه اشتراك ايدوب. لسان حاليله اوت يا ربنا وير. دعاسنى قبول ايت: بزده

ايسته يورز ديورلر. هم باق اويله حزينانه. اويله محبوبانه. اويله مشتاقانه. اويله

تضرعكارانه سعادت باقيه ايسته يوركه. بتون كائناتى آغلاتديروب دعاسنه اشتراك

ايتديريور. باق هم اويله برمقصد. اويله برغايه ايچون سعادت ايسته يوب دعا ايديوركه:

انسانى وبتون مخلوقاتى اسفل سافلين اولان فناء مطلقه سقوطدن قيمتسزلكدن.

فائده سزلكدن. عبثيتدن. اعلاى عليين اولان قيمته. بقايه. علوى وظيفه يه. مكتوبات

٤ صم

(حاشيه) أوت مناجات احمديه زماننده شمدى يه قدر بتون امتك بتون صلاتلرى وصلواتلرى

اوذاتك دعاسنه برآمين دائمى وبراشتراك عموميدر. حتى اوكا كتيريلان هر صلواة دخى اوذاتك دعا

برر آمين در. وامتنك هر برفردى هر برنمازك ايچنده اوذاته صلاة وسلام كتيرملك وقامتدن

صوكره شافعيلرك اوذاته دعا ايتمسى اوذاتك سعادت أبديه خصوصنده كى دعاسنه غايت

قوتلى وعمومى برآمين در. ايشته بتون بشرك فطرت انسانيت لسان حاليله بتون قوتيله

ايستديكى بقا وسعادت أبديه يى اوذات نوع بشرنامنه ذات احمديه عليه الصلاة والسلام

ايسته يور. وبشرك نورانى قسمى اوذاتك آرقه سنده آمين ديورلر. عجبا هيچ ممكنميدركه:

شودعا قبوله قرين اولماسين.

صمدانيه اولماسى درجه‌سنه چيقاريور. باق هم اويله يوكسك بر فيزار استمدادكارانه

ايله ايسته‌يور. واوڭا طاتلى بر نيازِ استرحامكارانه

ايله يالواريورركه: كويا بتون موجوداته. سماواته. عرشه ايشيتديرروب وجده كتيرروب

[حاشيه]

دعاسنه آمين اللهم آمين ديديرتيور. باق هم اويله سميع وكريم بر قديردن.

اويله بصير ورحيم بر عليمدن سعادت وبقاي ايسته‌يوركه: بالمشاهده اڭ كيزلى بر ذى حيا

اڭ كيزلى بر آرزوسنى. اڭ خفيف بر نيازينى كورور. ايشيدر. قبول ايدر. مرحمت ايدر.

لسان حال ايله ده اولسه اجابت ايدر. اويله صورت حكيمانه. بصيرانه. رحيمانه ده

ويرر واجابت ايدركه: شبهه براقماز او تربيه وتدبير. او سميع وبصيره مخصوص.

اويله بر كريم ورحيمه خاصدر. عجبا بتون بنى آدمى آرقه‌سنه آلوب. شو آرض اوستنده

طوروب عرش اعظمه متوجهاً ال قالديروب نوع بشرڭ خلاصهٔ عبوديتنى جامع حقيقت

[حاشيه] أوت شو عالمڭ متصرفى. بتون تصرفاتى بالمشاهده شعورانه. عليمانه: حكيمانه

اولديغى حالده هيچ بر جهتله ممكن دكلدركه: او متصرف كندى مصنوعاتى ايچنده اڭ ممتاز بر فردڭ

حركاتنه شعورى واطلاعى بولونماسين. هم هيچ بر وجهله ممكن دكلدركه: او متصرف عليم اوفرد

ممتازڭ حركاتنه ودعواتنه اطلاعى بولونديغى حالده اوڭا قارشو لاقيد قالسين. اهميت ويرمسون.

هم هيچ بر جهتله ممكن دكلدركه: او متصرف قدير رحيم اوذاتڭ دعالرينه لاقيد قالديغى حالده

عليه الصلاة والسلامڭ

او دعالرى قبول ايتمه‌سين: أوت ذات احمديه نڭ نوريله عالمڭ شكلى دكيشدى: انسانڭ

وبتون كائناتڭ ماهيت حقيقيه لرى او نورڭ ضيا ايله انكشاف ايتدى: وكوروندى كه: شو

كائناتڭ موجوداتى اسماء الهيه يى اوقوتان بر ر مكتوبات صمدانيه بر ر موظف مأمور. وبقايه مظهر قيمتدار

ومعنيدار بر ر موجوددرلر. اكر او نور اولمسه ايدى موجودات فناء مطلقه محكوم قيمتسز. معناسز.

فائده‌سز: عبث، قارما قاريشيق تصادف اويونجاغى بر ظلمت أوهام ايچنده قاليرلردى.. ايشته

عليه الصلاة والسلامڭ

شو سردندركه: انسانلر ذات احمديه دعاسنه آمين ديديكارى كبى عرشدن فرشه وثرادن ثريايه قدر بتون

عليه الصلاة والسلامڭ

موجودات اوذاتڭ نوريله افتخار ايدوب علاقه دارلغى كوستريورلر. ذاتاً عبوديت احمديه روحى

دعادر. بلكه كائناتڭ حركاتى وخدماتى بر نوع دعادر. مثلا بر چكردكڭ حركتى خالقندن بر آغاج

اولمسنه بر نوع دعادر.

عليه الصلاة والسلام
عبوديت احمديه ايچنده دعا ايدن شو شرف نوع انسان و فريد كون و زمان اولان فخر كائنات نه ايستيور. ديڭليه لم. باقى كنديسنه و امتنه سعادت ابديه ايستيور. بقا ايستيور. جنت ايستيور. هم موجودات آيينه لرنده جماللرينى كوسترن بتون اسماء قدسيهٔ الهيه ايله برابر ايستيور. اوا سمادن شفاعت طلب ايديور. كوريورسڭ. اگر آخرتك حسابسز اسباب (حاشيه) موجبه سى. دلائل وجودى اولماسه ايدى. يالكز شو ذاتك (ع ص م) تك دعاسى بهارعزك ايجادى قدر خالق رحيمك قدرتنه خفيف كلان شو جنتك بناسنه سببيت ويره جكدى: اوت بهارعزده يريوزينى بر محشر ايدن. يوز بيڭ حشر نمونه لرينى ايجاد ايدن قدير مطلقه جنتك ايجادى ناصل آغير اوله بيلير. ديمك ناصلكه اوذاتك رسالتى شو دار امتحانك آچيلماسنه سببيت ويردى: ﴿لَوْلَاكَ لَوْلَاكَ لَمَا خَلَقْتُ الْأَفْلَاكَ﴾ سرينه مظهر اولدى. اونك كبى. عبوديتى دخى اوتهكى دار سعادتك آچيلماسنه سببيت ويردى. عجبا هيچ ممكنميدركه: بتون عقللرى حيرتده براقان شو انتظام عالم وكنيش رحمت ايچنده قصورسز حسن صنعت. مثالسز جمال ربوبيت. اودعايه اجابت ايتمه مكله بويله بر چيركينلكى. بويله بر مرحمتسزلكى. بويله بر انتظامسزلغى قبول ايتسون. يعنى اڭ جزئى. اڭ اهميتسز آرزولرى سسلرى اهميتله ايشيدوب ايفا ايتسين. يرينه كيترسين. اڭ اهميتلى لزوملى آرزولرى اهميتسز كوروب ايشيتميه سين آڭلاماسون؛ ياپماسون. حاشا وكلا. يوز بيڭ دفعه حاشا. بويله بر جمال بويله بر چيركينلكى قبول ايدوب

(حاشيه) اوت آخرته نسبةً غايت طار بر صحيفه حكمنده اولان روى زمينده حد و حسابه كلميه ن خارقه صنعت نمونه لرينى وحشر وقيامتك مثاللرينى كوسترمك: واوچيوز بيڭ كتاب حكمنده اولان منتظم انواع مصنوعاتى اوتك صحيفه ده كمال انتظام ايله يازوب درج ايتمك. البته كنيش اولان عالم آخرتده لطيف ومنتظم جنتك بناسندن وايجادندن داها مشكلدر. اوت جنت بهاردن نه قدر يوكسك ايسه. اودرجه بهار باغچه لرينك خلقتى ده جنتدن داها مشكلدر. وحيرتفزادر. دينيله بيلير.

[حاشیه ۱] چیرکین اولاماز. دیمك رسول اکرم علیه الصلاة والسلام رسالتیله دنیانك
قاپوسنی آچدیغی کبی [illegible] عبودیتیله ده آخرتك قاپوسنی آچار.
علیه صلواة الرحمن ملء الدنیا ودار الجنان. اللّهمّ صلّ وسلّم علی عبدك ورسولك
ذالك الحبیب الذی هو سید الکونین وفخر العالمین وحیات الدّارین ووسیلة
السعادتین وذو الجناحین ورسول الثقلین وعلی اله وصحبه اجمعین وعلی اخوانه
من النبیین والمرسلین. آمین.

[۳ آلتنجی حقیقت] باب حشمت وسرمدیت اولوب. اسم جلیل وباقی جلوه سیدر،
هیچ ممکنمیدرکه: بتون موجوداتی کونشلردن. آغاجلردن. ذرّه لره قدر. امر برنفر
حکمنده تسخیر واداره ایدن برحشمت ربوبیت. شو مسافرخانهٔ دنیاده موقّت برچیاد
کبی ییرن پریشان فانیلره استنده طورسون. سرمدی. باقی بردائرهٔ حشمت وابدی عالی
برمدار ربوبیتی ایجاد ایتمه سین. اوت شو کائناتده کورونن موسملرك دکیشمه سی کبی
حشمتلی اجراآت. وسیارّاتك طیاره مثال حرکتلری کبی عظمتلی حرکات. وارضی انسانه
بشیك. کونشی فلقه لامبه یاپعق کبی دهشتلی تسخیرات. وئولمش، قورومش کرهٔ
ارضی دیریلتمك. سوسلندیرمك کبی کنیش تحویلات کوستریورکه: پرده آرقه سنده
بویله معظم بر ربوبیت وار: محتشم بر سلطنتله حکم ایدیور. بویله برسلطنت ربوبیت
کندینه لایق بر رعیت ایستر. وشایسته برمظهر ایستر. هالبوکه کورییورسك ...

[حاشیه ۱] اوت انقلاب حقائق اتفاقاً محالدر. وانقلاب حقائق ایچنده محال اندر
محال برضد. کندی ضدیتده انقلابیدر. وبو انقلاب اضداد ایچنده بالبداهه بیانك
درجه محال شودرکه: ضد کندی ماهیتنده قالمقله برابر کندی ضدینك عینی اولسون.
مثلا ماهیتنز برجمال. حقیقی جمال ایکن. حقیقی چیرکینلك اولسون. ایشته شو مثالمزده
مشهور وقطعی الوجود اولان برجمال ربوبیت. جمال ربوبیت ماهیتنده دائم ایکن
عین چیرکینلك اولسون. ایشته دنیاده محال وباطل مثالرك اك عجیبیدر.

ما هیتجه أك جامع و مهم رعیتی و بنده لری شو مسافرخانهٔ دنیاده پریشان بر صورتده
موقةً طوپلانمشلر. مسافرخانه ایسه. هرکون طولار بوشانیر. هم بتون رعیت تجربهٔ خدمت
ایچون شو میدان امتحانده موقةً بولونییورلر. میدان ایسه. هر ساعت تبدّل ایدهر. هم بتون او
رعیت صانع ذوالجلالك قیمتدار احساناتنك نمونه لرینی و خارقه صنعت آنتیقه لرینی
چارشوی عالم سرکیلرنده تجارت نظرنده تماشا ایتمك ایچون شو شهرکاهده بر قاچ دقیقه
طوروب سیر ایدییورلر. صوکره غائب اولییورلر. شو شهر ایسه. هر دقیقه تحوّل ایدییور.
کیدن کلمز، کلان کیدر. ایشته بو حال و شو وضعیت قطعی کوستریبور که: شو مسافرخانه.
و شو میدان و شو شهرلرك آرقه سنده او سرمدی سلطنته مدار و مظهر اولاجق دائمی سرایلر.
مستمر مسکنلر. شو دنیاده کوردیگمز نمونه لرك و صورتلرك أك خالص و أك یوکسك آصللریله
طولو باغ و خزینه لری واردر. دیمك بوراده چابالامق اونلر ایچوندر. شوراده چالیشدیرر.
اوراده اجرت ویرر. هر کسك استعدادینه کوره اگر غائب ایتمزسه اوراده بر سعادتی
واردر. أوت او یله سرمدی بر سلطنت محالدر که: شو فانیلر و زائل دلیللر اوستنده طورسون:
شو حقیقته شو تمثیل دوربینیله باق که: مثلا سن یولده کیدییورسك، کورییورسك که:
یول ایچنده بر خان واردر. بر بیوك ذات اوخانی کلنینه کلان مسافرلرینه یاپمش. او مسافر
لرك بر کیجه تنزّه و عبرتلری ایچون او خانك تزییناتنه میلیونلر آلتونلر صرف ایدییور. هم او
مسافرلر. او تزییناتدن پك آز عمدو آز بر زمانده یاقوب او نعمتلردن پك آز بر وقتده آز برشی
طاتوب طویمدن کیدییورلر. فقط هر مسافر کندینه مخصوص فطوغرافیله او خانده کی
شیلرك صورتلرینی آلییورلر. هم او بیوك ذاتك خدمتکارلری ده مسافرلرك صورت معامله
لرینی غایت دقتله آلییورلر. و قید ایدییورلر. هم کورییورسك که: او ذات هر کونده او قیمتدار
تزییناتك چوغنی تخریب ایدر. یکی کله جك مسافرلره یکی تزییناتی ایجاد ایدر. بونی کوردکدن
صوکره هیچ شبهه لك قالیرمیکه: بو یولده بو خانی یاپان ذاتك دائمی، پك عالی منزللری:
هم توکنمز پك قیمتلی خزینه لری. هم مستمر پك بیوك بر سخاوتی واردر. شوخانده

کوستردیکی اکرام ایله مسافرلرینی کندی یاننده بولنان شیلره اشتهالرینی آچییور. واونلره حاضرلادیغی هدیه‌لره رغبتلرینی اویاندیرییور. عیناً اونک کبی شو مسافرخانهٔ دنیاده‌کی وضعیتی سرخوش اولمادن دقت ایتمه‌لک. [طرز اساسی] آکلارسک.

[برنجی اساس] آکلارسک که: او مان کبی بو دنیا دخی کندی ایچون دکل. کندی کندینه ده بو صورتی آلماسی محالدر.. بلکه قافلهٔ مخلوقاتک طوب قونمق وکوچمک ایچون طولوب بوشانمقده حکمتله یاپیلمش برمسافرخانه‌سیدر..

[ایکنجی اساس] هم آکلارسک که: شو ماناتک ایچنده اوطورانلر مسافرلردر. اونلرک رب کریمی.. اونلری دار السلامه دعوت ایدر..

[اوچنجی اساس] هم آکلارسک که: شو دنیاده‌کی تزیینات.. یالکز تلذذ ویا تنزه ایچون دکل. چونکه برزمان لذت ویرسه.. فراقیله برچوق زمان الم ویرر. سکا طاتدیریر: اشتهاکی آچار. فقط طویورماز. چونکه یا اونک عمری قیصه. یا سنک عمرک قیصه در. طویمغه کافی دکل. دیمک [حاشیه] قیمتی یوکسک مدتی قیصه اولان شو تزیینات عبرت ایچوندر. شکر ایچوندر. اصول دائمیسنه تشویق ایچوندر. باشقه غایت علوی غایه‌لر ایچوندر..

[حاشیه]
[دردنجی اساس] هم آکلارسک که: شو دنیاده‌کی مزینات ایسه جنتده اهل ایمان ایچون رحمت رحمانله ادخار اولنان نعمتلرک نمونه‌لری، صورتلری حکمنده در..

[حاشیه] اوت مادام هرشیئک قیمتی و دقائق صنعتی غایت یوکسک وکوزل اولدیغی حالده مدتی قیصه عمری آزدر. دیمک او شیلر نمونه‌لردر. باشقه شیلرک صورتلری حکمنده درلر. ومادام مشتریلرک نظرلرینی آصیللرینه چویرییورلر کبی بر وضعیت واردر. اویله ایسه: البته شو دنیاده‌کی اوچشیده تزیینات بر رحمن رحیمک رحمتیله سودیکی عبادینه حاضرلادیغی نعم جنتک نمونه‌لریدر. دینیله بیلیر. و دینیلر واویله‌در.

[حاشیه] اوت هرشیئک وجودینک متعدد غایتلری و حیاتنک متعدد نتیجه‌لری

واردر. اهل ضلالتك توهم ايتدكلرى كبى دنيايه، نفسلرينه باقان غايه لره منحصر
دكلدر. تا عبثيت وحكمتسزلك ايچنه كيره بيلسين. بلكه هرشيئك غايات وجودى و
نتائج حياتى اوچ قسمدر.

[برنجيسى و اك علويسى] صانعنه باقاركه: او شيئه طاقديغى خارقۀ صنعت
مرصعاتنى شاهد ازلينك نظرينه رسم كچيد طرزنده عرض ايتمكدركه: او نظره برآن سياله
يشامق كافيدر. بلكه وجوده كلمه دن بالقوه نيت ايتمكده اولان استعدادى بيله كافيدر.
ايشته سريع الزوال لطيف مصنوعات.. وجوده كلمه ين يعنى سنبل ويرمه ين برر خارقۀ
صنعت اولان چيچكلر، تخملر شو غايه يى تماماً ويرر. فائده سزلك و عبثيت اونلره كلمز.
ديمك هرشى حياتيله، وجوديله صانعنك معجزات قدرتنى و آثار صنعتنى تشهير ايدرك
سلطان ذو الجلالك نظرينه عرض ايتمك برنجى غايه سيدر. لك

[ايكنجى قسم غايۀ وجود ونتيجۀ حيات] ذى شعورلره باقار. يعنى هرشى صانع ذو الجلا
برر مكتوب حقائق نما، برر قصيدۀ لطافت نما، برر كلمۀ حكمت ادا
[illegible] اوله رق، ملائكه وجن وحيوانات وانسانك انظارينه عرض ايدر. مطالعه يه
دعوت ايدر. ديمك اوكا باقان هر ذى شعوره عبرت نما بر مطالعه كاهدر.

[اوچنجى قسم غايۀ وجود و نتيجۀ حيات] او شيئك نفسنه باقاركه: تلذذ و تنزه و بقا و
راحتله يشامق كبى جزئى نتيجه لردر. مثلا: عظيم بر سفينۀ سلطانيه ده بر خدمتكارك سكانه
دومنجيلك ايتديكنك غايه سى سفينه اعتباريله يوزده برى كنديسنه اجرت جزئيه
عائد. طوقسان طوقوزى سلطانه عائد اولديغى كبى. هرشيئك نفسنه و دنيايه عائد
غايه سى بر ايسه، صانعنه عائد طوقسان طقوزدر. ايشته بو تعدد غاياتدندركه: بربرينه
ضد ومنافى كورونن حكمت واقتصاد، جود وسخا دبا لحاصته نهايتسز سخا ايله سر توفيقى
شودركه: بر بر غايه نقطۀ نظرنده جود و سخا حكم ايدر. اسم جواد تجلى ايدر. ميوه لر، حبوبلر
اوتك غايه نقطۀ نظرنده بغير حسابدر. نهايتسز جودى كوستريور. فقط عموم غايه لر نقطۀ
نظرنده حكمت حكم ايدر. اسم حكيم تجلى ايدر. بر آغاجك نه قدر ميوه لرى وار. بلكه هرميوه نك
او قدر غايه لرى واردركه: بيان ايتديكمز اوچ قسمه تفريق ايديلير. شو عموم غايه لر
نهايتسز بر حكمتى و اقتصادى كوستريور. ضد كبى كورونن نهايتسز حكمت، نهايتسز جود ايله
سخا ايله اجتماع ايديور. مثلا: عسكر اوردوسنك بر غايه سى تأمين آسايشدر. بو غايه يه
كوره نه قدر عسكر ايسترسه لك وار. وحتى پك فضله در. فقط حفظ حدود و مجاهدۀ اعدا
كبى سائر وظيفه لر ايچون بر موجود آنجق كافى كليبر. كمال حكمتله موازنه ده در. ايشته
حكومتك حكمتى حشمت ايله اجتماع ايديور. او حالده او عسكرلكده فضله لق يوقدر
دينيله بيلير. --

«بشنجی أساس» هم آکلارسڭ که: شو فانی مصنوعات فنا ایچون دگل، بر پارچه کورونوب محو اولمق ایچون یاراديلمامشلر. بلکه وجودده قیصه بر زمانده طوپلانوب مطلوب بر وضعیت آلوب تا صورتلری آلینسون، تمثاللری طوتولسون معنالری بیلینسون، نتیجه‌لری ضبط ایدیلسین. مثلا: أهل أبد ایچون دائمی منظره‌لر نسج ایدیلسون؛ هم عالم بقاده باشقه غایه‌لره مدار اولسون. أشیا بقا ایچون یارادیلدیغی فنا ایچون اولمدیغی، بلکه صورةً فنا ایسه ده، تمام وظیفه و ترخیص اولدیغی بونکله آکلاشیلیر که: فانی بر شی بر جهتله فنایه کیدر، چوق جهتلرله باقی قالیر. مثلا: قدرت کلمه‌لرندن اولان شو چیچگه باقکه: قیصه بر زمانده او چیچك تبسم ایدوب بزه باقار؛ دردعقب فنا پرده‌سنده صاقلانیر. فقط سنڭ آغزکدن چیقان کلمه کبی او کیدر. فقط بیکلرجه مثاللرینی قولاقلره تودیع ایدر. دیڭله‌ین عقللر عددنجه معنالرینی عقللرده ابقا ایدر. چونکه وظیفه‌سی اولان افادهٔ معنا بیتدکدن صوڭره کندیسی کیدر. فقط اونی کورن هر شیئڭ حافظه‌سنده ظاهری صورتنی و هر بر تخمنده معنوی ماهیتنی براقوب اویله کیدییور. کویا هر حافظه ایله هر تخم حفظ زینتی ایچون بر فوطوغراف و دوام بقاسی ایچون بر منزلدرلر. آڭ بسیط مرتبهٔ حیاتده اولان مصنوع بویله ایسه، آڭ یوکسك طبقهٔ حیاتده و أرواح باقیه صاحبی اولان انسان، نه قدر بقا ایله علاقه‌دار اولدیغی آکلاشیلیر. چیچکلی و میوه‌لی قوجه نباتاتڭ بر پارچه روحه بڭزه‌ین هر برینڭ قانون تشکلاتی، تمثال صورتی ذره جگلر کبی تخملرده کمال انتظامله دغدغه‌لی انقلابلر ایچنده ابقا و محافظه ایدیلمسیله غایت جمعیتلی و یوکسك بر ماهیتده مالك خارجی بر وجود کیدیرلمش ذی شعور نورانی قانون أمری اولان روح بشر، نه درجه بقا ایله مربوط و علاقه‌دار اولدیغی آکلاشیلیر.

«آلتنجی أساس» هم آکلارسڭ که: انسان ایپی بوغازینه صاریلوب ایسته‌دیگی یرده اوتلامق ایچون باشی بوش براقیلمامشدر. بلکه بتون عملرینڭ صورتلری آلینوب

یازیلیر. و بتون فعللرینک نتیجه لری محاسبه ایچون ضبط ایدیلیر.

(یدنجی اساس) هم آکلارسک که: کوز موسمنده یاز، بهار عالمنک کوزل مخلوقاتنک تخریباتی اعدام دکل. بلکه وظیفه لرینک تمامیله ترخیصاتیدر. (حاشیه) هم یکی بهارده کله جک مخلوقاته یر بوشالتمق ایچون تفریغاتدر. و یکی وظیفه دارلر کلوب قونامق. و وظیفه دار موجوداتنک کلمه سنه بر حاضرلامقدر. و احضاراتدر.. ذی شعوره وظیفه سنی اونوتدیران غفلتدن. و شکری اونوتدیران سرخوشلقدن ایقاظات سبحانیه در..

(سکزنجی اساس) هم آکلارسک که: شو فانی عالمک سرمدی صانعی ایچون باشقه و باقی بر عالمی وار که: عبادینی اورایه سوق و اوکا تشویق ایدر..

(طقوزنجی اساس) هم آکلارسک که: اویله بر رحمن. اویله بر عالمده.. اویله خاص عبادینه اویله اکراملر ایده جک. نه کوز کورمش. نه قولاق ایشیتمش. نه قلب بشره خطور ایتمشدر.. آمنّا.

(یدنجی حقیقت) باب حفظ و حفیظیت اولوب. اسم حفیظ و رقیبک جلوه سیدر..

هیچ ممکنمیدر که: کوکده.. یرده.. قره ده.. دکزده.. یاش قورو. کوچک بیوک.. عادی عالی هر شیئی کمال انتظام و میزان ایچنده محافظه ایدوب.. بر درلو محاسبه ایچنده نتیجه لرینی آله بیلن بر حفیظیت.. انسان کبی بیوک بر فطرتده و خلافت کبری کبی بر رتبه ده. امانت کبرا کبی بیوک وظیفه سی اولان بشرک ربوبیت عامه یه تماس ایدن عمللری و فعللری محافظه ایدیلمه سین. محاسبه الکندن کچیرلمه سین.. عدالت ترازوسنده طارتیلماسین..

(حاشیه) اوت رحمتک ارزاق خزینه لرندن اولان بر شجره نک اوچلرنده و داللرینک باشلرنده کی میوه لر چیچکلر یاپراقلر اقتضا اولونان وظیفه لرینک ختامه ایرمسیله کیتملیدرلر: تا آرقه لرندن آقوب کلنلره قاپو قاپاماسین. یوقسه رحمتک وسعتنه و سائر افرادلرینک خدمتنه سد چکیلیر. هم کندیلری کنجلک زوالیله هم ذلیل هم پریشان اولورلر. ایشته بهار دخی.. محشرنما بر میوه دار آغاجدر. هر عصرده کی انسان عالمی عبرتنما بر شجره در. ارض دخی محشر عجائب بر شجرهٔ قدرتدر. حتی دنیا دخی میوه لری آخرت بازارینه کوندریلان بر شجرهٔ عبرتنمادر..

شايسته جزا ومكافات چكمه سين. خير. آصلا. آوت شوكا ثناتى اداره ايدن ذات. هر شيئى
نظام وميزان ايچنده محافظه ايديور. نظام وميزان ايسه. علم ايله حكمت واراده ايله قدرتك
تظاهريدر. چونكه كوريبورز. هر مصنوع وجودنده غايت منتظم وموزون ياراديليور.
هم حياتى مدتنجه دكيشديرديكى صورتلردخى. بر انتظامى اولديغى حالده حيثيت
مجموعه سيده بر انتظام تحتنده در. زيرا كوريبورز كه: وظيفه سنك بيتمه سيله عمرينه
نهايت ويريلان وشو عالم شهادتدن كوچوب كيدن هر شيئك. حفيظ ذو الجلال برچوق
(حاشيه) بو بحثى صورتك حاشيه سنه باق
صورتلرينى الواح محفوظه ملكمنده واولان حافظه لرده وبر دورلو مثالى آيينه لرده حفظ
ايدوب اكثر تاريخچه حياتنى چكردكنده نتيجه سنده نقش ايدوب يازديور. ظاهر وباطن
آيينه لرده ابقا ايديور. مثلا بشرك حافظه سى. آغاجك ميوه سى. ميوه نك چكردكى.
چيچكك تخومى قانون حفيظيتك عظمت احاطه سنى كوستريور. كورميور ميسك كه: قوجه
بهارك حسب چيچكلى ميوه لى بتون موجوداتى وبونلرك كنديلرينه كوره بتون صحائف
اعمالى وتشكيلاتنك قانونلرى وصورتلرينك تمثاللرى محدود بر مقدار تخومجقلر
ايچلرنده يازارق محافظه ايديليور. ايكنجى بر بهارده اونلره كوره بر محاسبه ايچنده صحيفه
عمللرينى نشر ايدوب كمال انتظام وحكمت ايله قوجه ديكر بر بهار عالمنى ميدانه كتيرمكله.
حفيظيتك نه درجه قوتلى احاطه ايله جريان ايتديكنى كوستريور. عجبا كيچمش عاديه
بقاسز. اهميتسز شيلرده بويله محافظه ايديليرسه. عالم غيبده. عالم آخرتده.
عالم ارواحده. ربوبيت عامه ده مهم ثمره ويرن بشرك عمللرى حفظ ايچنده كوزه تيلمك
صورتيله اهميتله ضبط ايدلمه مسى قابلميدر. خير وآصلا. آوت شو حفيظيتك بو
صورتده تجليسندن آكلاشيليور كه: شو موجوداتك مالكى. ملكنده جريان ايدن هر
شيئك انضباطنه بيوك بر اهتمامى وار. هم حاكميت وظيفه سنده نهايت درجه ده
دقت ايدر. هم ربوبيت سلطنتنده غايت اهتمامى كوزه در. او درجه كه: اك كوچك بر
حادثه يى. اك اوفاق بر خدمتى يازار. يازديرر. ملكنده جريان ايدن هر شيئك صورتنى

متعدد شیلرده حفظ ایدر. شو حفیظیت اشارت ایدرکه: اهمیتلی بر محاسبهٔ اعمال دفتری آچیلاجق. وبالخاصّه ماهیتجه اك بیوك، اك مکرّم، اك مشرّف بر مخلوق اولان انسانك بیوك اولان عملری، مهم اولان فعللری، مهم بر حساب و میزانه کیره جك. صحیفه عملری نشر ایدیله جك. عجبا هیچ قابلمیدرکه: انسان خلافت و امانتله مکرّم اولسون ربوبیتك کلیات شئوننه شاهد اولارق کثرت دائره‌لرنده وحدانیت الهیه‌نك دلاللغنی اعلان ایتمکله، اکثر موجوداتك تسبیحات و عبادتلرینه مداخله ایدوب ضابطلك و مشاهده درجه‌سنه چیقسونده صوکره قبره کیدوب راحتله یاتسون. واویاندیریلماسون کوچك بیوك هر عملرندن سئوال ایدلمه‌سون. محشره کیدوب محکمهٔ کبرایی کورمه‌سون. خیر و آصلا. هم بتون کله جك زمانده اولان ممکناته قدیر اولدیغنه بتون کچمش زمانده کی (حاشیه ۱) معجزات قدرتی اولان وقوعاتی شهادت ایدن و قیامت و حشره پك بکزه‌ین قیشی ایله بهاری هر وقت بالمشاهده ایجاد ایدن بر قدیر ذوالجلالدن انسان ناصل عدمه کیدوب قاچابیلیر. طوبراغه کیروب صاقلانه‌بیلیر. مادام بو دنیاده اولا لایق محاسبه کورولوب حکم ویریلمه‌یور. البته بر محکمهٔ کبرا بر سعادت عظمایه کیده جکدر..

(سکزنجی حقیقت) باب وعد و وعیددر. اسم جمیل و جلیلك جلوه‌سیدر: هیچ ممکنمیدرکه: علیم مطلق و قدیر مطلق اولان شو مصنوعاتك صانعی بتون انبیانك تواترله خبر ویردکلری، و بتون صدیقین و اولیانك اجماع ایله شهادت ایتدکلری مکرّر وعد و وعید الهیسنی یرینه کتیرمه‌یوب حاشا عجز و جهلنی کوسترسون.. حالبوکه: وعد و وعید ندهٔ بولندیغی امرلر قدرتنه هیچ آغیر کلمز. پك خفیف و پك قولایدر. کچمش بهارك (حاشیه ۲) (حاشیه ۳) سابق موجوداتنی کله جك بهارده قسماً عیناً، قسماً مثلاً اعاده‌سی

(حاشیه ۲) آغاج و اوتلرك کوکلری کبی: (حاشیه ۳) یاپراقلر و میوه‌لر کبی..

(حاشیه ۱) آوت زمان حاضردن تا ابتداء خلقت عالمه قدر اولان زمان ماضی. عموماً

وقوعاتدر. وجوده گلمش هر بر گونی، هر بر سنه سی، هر بر عصری بر سطردر، بر صحیفه
در، بر بر کتابدر که: قلم قدر ایله ترسیم ایدلشدر. دست قدرت معجزات آیاتنی اونلره
کمال حکمت و انتظام ایله یازمشدر. شو زماندن تا قیامته، تا جنته، تا أبده قدر اولان
زمان استقبال عموماً امکاناتدر. یعنی ماضی وقوعاتدر، استقبال امکاناتدر. ایشته
او ایکی زمانك ایکی سلسله سی بر برینه قارشو مقابله ایدیلسه: ناصلکه دونکی گونی
خلق ایدن و او گونه مخصوص موجوداتی ایجاد ایدن ذات یارینکی گونی موجوداتیله خلق
ایتمگه مقتدر اولدیغنی هیچ بر وجهله شبهه گترمز. اویله ده شبهه یوقدر که: شو میدان
غرائب اولان زمان ماضینك موجوداتی و خارقه لری بر قدیر ذوالجلالك معجزاتیدر.
قطعی شهادت ایدرلر که: او قدیر بتون استقبالك بتون ممکناتك ایجادینه بوتون
عجائبنك اظهارینه مقتدردر. أوت ناصلکه: بر المایی خلق ایدەبلمك؛ البته دنیاده بتون
الملری خلق ایتمگه و قوجه بهاری ایجاد ایتمگه مقتدر اولمق گرکدر. بهاری ایجاد ایتمه‌ین
بر المایی ایجاد ایدەمز. زیرا او الما او تزگاهده طوقونیور. بر المایی ایجاد ایدن بر بهاری
ایجاد ایدەبیلیر. بر الما بر آغاجك بلکه بر باغچه نك بلکه بر کائناتك مثال مصغریدر. حکم
صنعت اعتباریله قوجه آغاجك بتون تاریخ حیاتنی طاشییان الماناك چکردەگی اعتبا
ریله اویله بر خارقۀ صنعتدر که: اونی اویله جه ایجاد ایدن هیچ بر شیدن عاجز قالماز.
اویله ده بو گونی خلق ایدن قیامت گوننی خلق ایدەبیلیر؛ و بهاری ایجاد ایدەمك مشرك
ایجادینه مقتدر بر ذات اولابیلیر. زمان ماضینك بتون عالملرینی زمانك شریدینه کمال
حکمت و انتظام ایله طاقوب گوسترن، البته استقبال شریدینه دخی باشقه کائناتی
طاقوب گوسترەبیلیر و گوسترەجکدر. قاچ سوزلرده بالخاصه یگرمی آلتنجی سوزده غایت
قطعی اثبات ایتمشز که: هر شیئی یاپامایان هیچ بر شیئی یاپاماز. و بر تك شیئی خلق ایدن هر شیئی
یاپابیلیر. هم أشیانك ایجادی بر تك ذاته ویریلسه بتون أشیا بر تك شی گبی قولای اولور.
و سهولت پیدا ایدر. اگر متعدد اسبابه ویریلسه و کثرته اسناد ایدیلسه بر تك شیئك
ایجادی، بتون اشیانك ایجادی قدر مشکلاتلی اولور. و امتناع درجه سنده صعوبت
پیدا ایدر.

قدر قولایدر. ایفای وعد ایسه، هم بزه، هم هرشیئه، هم کندیسنه، هم سلطنت ربوبیتنه پك چوق لازمدر. خلف الوعد ایسه، هم عزت اقتدارینه ضددر، هم احاطهٔ علمیه سنه منافیدر. زیرا خلف الوعد یا جهلدن یا عجزدن کلیر. أی منکر! بیلیرمیسك که: کفر وانکارکله نه قدر آحمقجه برجنایت ایشلیه یورسك که: کندی یالانجی وهمکی هذیانجی عقلکی.. آلدانیجی نفسکی تصدیق ایدوب، هیچ بروجهله خلف وخلافه مجبوریتی اولمیان، وهیچ بروجهله خلافی اونك عزتنه وحیثیتنه یاقیشمیان وبتون کورونن شیلر وایشلر صدقنه وحقانیتنه شهادت ایدن برذاتی تکذیب ایدیورسك. نهایتسز کوچکلك ایچنده نهایتسز بیوك جنایت ایشلیه یورسك. البته ابدی بیوك جزایه مستحق اولورسك. بعض اهل جهنمك بر دیشی طاغ قدر اولماسی جنایتنك بیوکلکنه برمقیاس اولارق خبرویرلمش. مثالك شو یولجی یه بکزه رکه: کونشك ضیاسندن کوزینی قاپار. قافاسی ایچنده کی خیالنه باقار. وهمی بر خیالیله بوجك کبی قافا فنارینك ایشیغیله دهشتلی یولنی تنویر ایتمك ایستهیور. مادام شو موجودات حق سویلهین صادق کلمه لری، شو حادثات کائنات طوغری سویلهین ناطق آیتلری اولان جناب حق وعد ایتمش. البته یاپاجقدر. برمحکمهٔ کبرا آچاجقدر. برسعادت عظما ویره جکدر.

طقوزنجی حقیقت: باب احیا واماته در. اسم حی قیوم، محیی ومیتك جلوه سیدر. هیچ ممکنمیدرکه: ئولمش قورومش قوجه آرضی احیا ایدن.. واو احیا ایچنده هر بری بشر حشری کبی عجیب اوچیوز بیکدن زیاده انواع مخلوقاتی حشرونشر ایدوب قدرتنی کوسترن واو حشرونشر ایچنده نهایت درجه ده قاریشیق واختلاط ایچنده نهایت درجه ده امتیاز وتفریق ایله احاطهٔ علمیه سنی کوسترن. وبتون سماوی فرمانلریله بشرك حشرینی وعد ایتمکله بتون عبادینك انظارینی سعادت ابدیه یه چویرن وبتون موجوداتی باشه باش اوموز اوموزه آل آله ویردیروب أمر وأراده سی دائره سنده دوندیروب بربرینه یاردیمجی ومسخر قیلمقله عظمت ربوبیتنی کوسترن. وبشری شجرهٔ کائناتك اك جامع

وآلهٔ نازك. وآلهٔ نازنين. آلهٔ نازدار. آلهٔ نيازدار بر ميوه سى ياراتوب. كنديني مخاطب اتخاذ
ايدرك هرشيئى اوڭا مسخّر قيلمقله انسانه بوقدر اهميت ويرديگنى كوسترن بر قدير. رحيم.
بر عليم حكيم قيامتى كتيرمسون. حشرى ياپماسون. ز ياپاماسون. بشرى احيا ايتمه سون. ويا ايده مسون؛
محكمهٔ كبراسنى آچاماسون. جنت وجهنمى ياراداماسون. حاشا وكلا.

أوت شو عالمك متصرّف ذى شانى. هر عصرده. هر سنه ده. هر كونده. بو طار موقت روى زميننده
حشر اكبرك وميدان قيامتك بيك چوق أمثالنى ونمونه لرينى واشاراتنى ايجاد ايديور. أز جمله حشر
بهاريده كوريورز كه: بش آلتى كون ظرفنده كوچك وبيوك حيوانات ونباتاتدن اوچيوز بيكدن
زياده أنواعى حشر ايدوب نشر ايديور. بتون آغاجلرك. اوتلرك كوكلرينى وبر قسم حيوانلرى عيناً احيا
ايدوب اعاده ايديور. باشقه لرينى عينيت درجه سنده بر مثليت صورتنده ايجاد ايديور.
هالبوكه: مادهٔ فرقلرى پك آز اولان تخمجقلر اوقدر قاريشمشكن كمال امتياز وتشخيص ايله
اوقدر سرعت ووسعت وسهولت ايچنده كمال انتظام وميزان ايله آلتى كون. ويا آلتى هفته
ظرفنده احيا ايديليور. هيچ قابل ميدر كه: بو ايشلرى ياپان ذاته بر شى آغير كله بيلسون.
سموات وأرضى آلتى كونده خلق ايده مسون. انسانى بر صيحه ايله حشر ايده مسون. حاشا.

عجبا معجزنما بر كاتب بولونسه: حرفلرى يا بوزولمش. ويا محو اولمش اوچيوز بيك كتابى تك
بر صحيفه ده قاريشديرمقسزين. غلطسز. سهوسز. نقصانسز. هپسنى برابر غايت كوزل
بر صورتده. بر ساعتده يازارسه. بريسى سڭا ديسه. شو كاتب كندى تأليف ايتديگى سنڭ
صويه دوشمش اولان كتابڭى يڭيدن بر دقيقه ظرفنده حافظه سندن يازاجق. سن ديبه
بيليرميسڭ كه: ياپاماز واينانمام. ويا خود بر سلطان معجزه كار كندى اقتدارينى كوسترمك ايچون
ويا عبرت وتنزه ايچون بر اشارتله طاغلرى قالديرر. مملكتلرى تبديل ايدر. دڭزى قره يه
چويرديگنى كوزديگڭ حالده صوڭره كوروسڭ كه: بيوك بر طاش دڭزه يووارلانمش اوذاتڭ
كندى ضيافتنه دعوت ايتديگى مسافرلرك يولنى كسمش كيچه ميورلر. بريسى سڭا ديسه: اوذات
بر اشارتله او طاشى نه قدر بيوك اولورسه اولسون قالديره جق ويا طاغيداجق مسافرلرينى

یولده براقیله جق. سن دیه‌لك كه: قالدیرماز. ویا قالدیراماز. ویاخود بر ذات بر كونده
یكیدن بیوك برادر دوبی تشكیل ایتدیكی حالده برى دیه. او ذات بر بوروسیله افرادی
استراحت ایچون طاغیلمش اولان طابورلری طوپلار. طابورلر نظامی آلتنه كیررلر. سن
دیه‌لك كه: اینانمام. نه قدر دیوانه‌جه حركت ایتدیكنی آكلارسك. ایشته شواهد
تمثیلی فهم ایتدك ایسه. باقی نقاش ازلی كوزیمزك اوكنده قیشك بیاض صحیفه‌سنی
چوروب: بهار ویاز یشیل یاپراغنی آچوب روی ارضك صحیفه‌سنده اوچیوز بیكدن زیاده
انواعی قدرت و قدر قلمیله احسن صورتده یازار. بربری ایچنده، بربرینه قاریشماز
برابر یازار. بربرینه مانع اولماز. تشكیلجه، صورتجه بربرندن آیری هم شاشیرتماز یاكلیش
یازماز. اوت اك بیوك بر آغاجك روحی پروغرامنی بر نقطه كبی اك كوچك بر چكردكده
درج ایدوب محافظه ایدن ذات حكیم حفیظ. وفات ایدنلرك روحلرینی ناصل محافظه
ایدر دینیلیرمی؟ وكره‌ٔ ارضی بر صاپان طاشی كبی چویرن ذات قدیر. آخرته كیدن مسافر
لرینك یولنده ناصل بو ارضی قالدیراجق ویا طاغیده‌جق دینیلیرمی؟ هم هیچدن یكیدن
بتون ذی حیاتك اوردولرینی. بتون جسدلرینك طابورلرنده كمال انتظامله ذراتی [امر
كن فیكون] ایله قید ایدوب یرلشدیرن. اوردولر ایجاد ایدن ذات ذو الجلال. طابور مثال
جسدلك نظامی آلتنه كیرمكله بربریله طانیشان ذرات اساسیه و اجزای اصلیه‌سنی بر
صیحه ایله ناصل طوپلایه بیلیر دینیلیرمی؟ هم بو بهار حشرینه بكزه‌ین دنیانك هر دوره‌سنده
هر عصرنده حتی كیجه كوندوزك تبدیلنده. حتی جو هواده بلوطلرك ایجاد وافناسنده حشره
نمونه ومثال و اماره اولاجق نه قدر نقشلر یاپدیغنی كوز وكله كوریبورسك. حتی اكر
خیالاً بیك سنه اول كندیكی فرض ایتسه‌لك. صوكره زمانك ایكی جناحی اولان ماضی
ایله مستقبلی بربرینه قارشیلاشدیرسه‌لك. عصرلر، كونلر عددنجه مثال حشر وقیامتك
نمونه‌لرینی كوره‌جكسك. صوكره بو قدر نمونه ومثاللری مشاهده ایتدیكك حالده حشر
جسمانیی عقلدن اوزاق كوروب استبعاد ایتمكله انكار ایتسه‌لك. نه قدر دیوانه‌لك

اولدیغنی سنده آڭلار سڭ. باقی فرمان اعظم بحث ایتدیگمز حقیقته دائر نه دییور.
﴿فَانْظُرْ اِلٰٓى اٰثَارِ رَحْمَتِ اللّٰهِ كَيْفَ يُحْيِى الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا اِنَّ ذٰلِكَ لَمُحْيِى الْمَوْتٰى وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ﴾ ﴿الحاصل﴾ حشره مانع هیچ برشی یوقدر. مقتضی ایسه هرشیدر. أوت
محشر عجائب اولان شو قوجه آرضی عادی برحیوان کبی اماته واحیا ایدن وبشره حیوانه
قوش برشیله. کوزل برکمی یاپان وکونشی اونلره شو فرقانه ده ایشیق دیریجی و
ایصیندیریجی برلامبا ایدن و سیاراتی ملکلرینه طیاره یاپان برذاتڭ بودرجه محتشم و
سرمدی ربوبیتی وبودرجه معظم ومحیط مالکیتی، البته یالڭز بوتله کچیجی، دوامسز، بی قرار،
أهمیتسز، متغیر، بقاسز، ناقص، تکملسز امور دنیا اوزرنده قورولماز. وطورماز. دیمك
اوڭا شایسته دائمی، برقرار، زوالسز، محتشم، بر دیار آخر وار. باشقه باقی برمملکتی
واردر. بزی اوناڭ ایچون چالیشدیریر. اورایه دعوت ایدر. واورایه نقل ایدیله جکنه
ظاهردن حقیقته کچن وقرب حضورینه مشرف اولان بتون ارواح نیره اصحابی، بتون
قلوب منوره اقطابی، بتون عقول نورانیه اربابی شهادت ایدیورلر. وبرمکافات ومجازات
احضار ایتدیگنی متفقاً خبر ویریورلر. ومکرراً ایله قوتلی وعد ویك شدتلی تهدید ایدهر.
جائز:
نقل ایدرلر. خلف الوعد ایسه، هم ذلت، هم تذللدر. هیچ برجهتله جلال وقدسیتنه یناشماز.
(حاشیه)
خلف الوعد ایسه، یا عفودن، یا عجزدن کلیر. حالبوکه: کفر جنایت مطلقه در. عفوه
قابل دکل. قدیر مطلق ایسه، عجزدن منزه ومقدسدر. شاهدلر مخبرلر ایسه، مسلکلرنده
مشربلرنده، مذهبلرنده مختلف اولدقلری حالده: کمال اتفاق ایله شو مسئله نڭ اساسنده

(حاشیه) أوت کفر، موجوداتڭ قیمتنی اسقاط ومعناسزلقله اتهام ایتدیگندن بتون کائناته
قارشو بر تحقیر وموجودات آیینه لرنده جلوهٔ اسمای انکار اولدیغندن بتون اسماء الٰهیه یه
قارشو بر تزییف وموجوداتڭ وحدانیته اولان شهادتلرینی رد ایتدیگندن بتون مخلوقاته
قارشو بر تکذیب اولدیغندن استعداد انسانی یی اویله افساد ایدرکه: صلاح وخیری قبول
لیاقتی قالماز. هم بر ظلم عظیمدرکه: عموم مخلوقاتڭ وبتون اسماء الٰهیه نڭ حقوقنه بر
تجاوزدر. ایشته شو حقوقڭ محافظه سی ونفس کافره خیره قابلیتسزلگی کفرڭ عدم
عفوینی اقتضا ایدر. [اِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ] شو معنایی افاده ایدهر.

متحد درلر. كثرتجه تواتر درجه سنده درلر. كيفيتجه اجماع قوتنده درلر. موقعجه هربرى نوع بشرك بريلديزى. برطائفه نك كوزى. برملتك عزيزيدرلر. أهميتجه شومسئله ده هم اهل اختصاص. هم اهل اثباتدرلر. حالبوكه برفنده ويا برصنعتده ايكى اهل اختصاص بيكلر باشقه لردن مرجحدرلر. و اخبارده ايكى مثبت. بيكلر نافيلره ترجيح ايديليرلر. مثلا: رمضان هلالنك ثبوتنى اخبار ايدن ايكى آدم. بيكلر منكرلرك انكارلرينى هيچه آتارلر.

الحاصل: دنياده بوندن دها طوغرى برخبر. دها صاغلام بردعوا. دها ظاهر بر حقيقت اولاماز. ديمك شبهه سز دنيا برمزرعه در. محشر ايسه بربيدردر. خرمانردر. جنت، جهنم ايسه برر مخزندر.

اوننجى حقيقت: باب حكمت، عنايت، رحمت، عدالتدر. اسم حكيم، كريم، عادل، رحيمك جلوه سيدر. هيچ ممكنميدركه: شو بقاسز مسافرخانهء دنياده، و شو دوامسز ميدان امتحانده. و شو ثباتسز تشهيرگاه ارضنده بو درجه باهر بر حكمت. بو درجه ظاهر برعنايت. و بو درجه قاهر بر عدالت. و بو درجه واسع بر مرحمتك آثارينى كوسترن. مالك الملك ذوالجلالك دائرهء مملكتنده و عالم ملك وملكوتنده دائمى مسكنلر. أبدى ساكنلر. باقى مقاملر. مقيم مخلوقلر بولونمايوب شو كورولن حكمت، عنايت، عدالت، مرحمتك حقيقتلرى هيچه اينسين. هم هيچ قابلميدركه: او ذات حكيم شو انسانى بوتون مخلوقات ايچنده كنديسنه كلى مخاطب و جامع بر آيينه ياپوب بتون خزائن رحمتنك مشتملاتنى اوكا طاتديرسون. هم طارتديرسون. هم طانيتديرسين. كنديسنى بتون اسماسيله اوكا بيلديرسون اوكا سوسون و سوديرسون. صوكره او بيچاره انسانى او أبدى مملكته كوندرمه سون. او دائمى سعادتكاهه دعوت ايدوب مسعود ايتمه سين. هم هيچ معقولميدركه: حتى چكردك قدر هر بر موجوده بر آغاج قدر وظيفه يوكلى يوكله سون. چيچكلرى قدر حكمتلرى بيندرسون. ثمره لرى قدر مصلحتلرى طاقسونده. بتون او وظيفه يه. او حكمتلره، او مصلحتلره دنيايه متوجه باكلكز بر چكردك قدر غايه ويرسون. بر خردال قدر أهميت

اولميان دنيوى بقاسنى غايه ياپسون. وبونلرى عالم معنايه چكردكلر. وعالم آخرته بر
مزرعه ياپماسون. تا حقيقى ولايق غايه لرينى ويرسونلر. وبوقدر مهم احتفالات حكيمه
غايه سز. بوش، عبث براقسون. ادنلرك يوزينى عالم معنايه . عالم آخرته چويرسون:
تا اصل غايه لرى ولايق ميوه لرينى كوسترسون. آوت هيچ ممكنميدركه: بوشيلرى بويله
خلاف حقيقت ياپمقله كندى اوصاف حقيقيه سى اولان حكيم، كريم، عادل، رحيمك
ضدلريله. حاشا ثم حاشا. متصف كوستروب حكمت وكرمنه، عدل ورحمتنه دلالت
ايدن بتون كائناتك حقائقنى تكذيب ايتسون. بتون موجوداتك شهادتلرينى رد
ايتسون. بتون مصنوعاتك دلالتلرينى ابطال ايتسون. هم هيچ عقل قبول ايدرميكه.
انسانك باشنه واچنده كى حواسنه صاچلرى عددنجه وظيفه لر يوكلتسونده يالكز
برصاچ حكمنده اولا براجرت دنيويه ويرسون. عدالت حقيقيه سنه ضد اولارق
وحكمت حقيقيه سنه منافى، معناسز ايش ياپسون. هم هيچ ممكنميدركه: بر آغاجه
طاقديغى نتيجه لر، ميوه لر مقدارنجه هر برذى حياته. بلكه لسان كبى هر برعضو ينه.
بلكه هر برمصنوعه اودرجه حكمتلرى، مصلحتلرى، طاقمقله كنديسنك برحكيم
مطلق اولديغنى اثبات ايدوب كوسترسون. صوكره بتون حكمتلرك اك بيوكى وبتون
مصلحتلرك اك مهمى. وبتون نتيجه لرك اك لزومى. وحكمتى حكمت. نعمتى نعمت.
رحمتى رحمت ايدن. وبتون حكمتلرك، نعمتلرك، رحمتلرك، مصلحتلرك منبعى و
غايه سى اولان بقا ولقايى وسعادت ابديه يى ويرميوب ترك ايدرك بتون ايشلرينى
عبثيت مطلقه دركه سنه دوشورسون. وكنديني اوذاته بكزه تسونكه. اويله برسراى
ياپار. هر برطاشنده بيكلر نقشلر، هر برطرفنده بيكلر زينتلر. وهر برمنزلنده بيكلر
قيمتدار آلات ولوازمات بيتيه برلوندرسونده صوكره اونى طام ياپماسون هرشيئى
چوروسون بيهوده بوزولسون. حاشا وكلا. خير مطلقدن خير كلير. جميل مطلقدن
كوزللك كلير. حكيم مطلقدن عبث برشى كلمز. آوت هركيم فكرا تاريخه بينوب

ماضی جهتنه کیتسه: شو زمان حاضرده کوردیکمز منزل دنیا. میدان ابتلا: مشهر أشیا:
کبی سنه‌لر عددنجه وفات ایتمش منزللر، میدانلر، مشهرلر، عالملر کوره‌جك صورتجه،
کیفیتجه بربرندن آیری اولدقلری حالده: انتظامجه، عجائبجه، صانعڭ قدرت و
حکمتنی کوسترمکجه بربرینه بکزرلر. هم کوره‌جکسڭ که: او ثباتسز منزللرده.. او دوامسز
میدانلرده.. او بقاسز مشهرلرده او قدر باهر بر حکمتڭ انتظاماتی. او درجه ظاهر بر
عنایتڭ اشاراتی. او مرتبه قاهر بر عدالتڭ أماراتی.. او درجه واسع بر مرحمتڭ
ثمراتی کوره‌جکسڭ. بصیرتسز اولمامق شرطیله یقیناً بیله‌جکسڭ که: او حکمتدن داها اکمل بر
حکمت اولاماز. و او آثاری کورونن عنایتدن داها أجمل بر عنایت قابل دکل. و او أماراتی
کورونن عدالتدن داها أجل بر عدالت یوقدر.. و او ثمراتی کورونن مرحمتدن داها
أشمل بر مرحمت تصور ایدلمز. اکر فرض محال اولارق شو ایشلری چویرن. شو مسافرلری
و مسافرخانه‌لری دکیشدیرن سلطان سرمدینڭ دائرهٔ مملکتنده دائمی منزللر. عالی مکانلر:
ثابت مقاملر. باقی مسکنلر، مقیم آهالی. مسعود عبادی بولونمازسه.. ضیا. هوا. صو.
طوپراق کبی قوتلی و شمولی درت عناصر معنویه اولان حکمت. عدالت. عنایت. مرحمتڭ.
حقیقتلرینی نفی ایتمك و او عناصر ظاهریه کبی کورونن وجودلرینی انکار ایتمك لازم کلیر:
چونکه شو بقاسز دنیا و ما فیها. اونلرڭ تام حقیقتلرینه مظهر اولامدیغی معلومدر:
اکر باشقه یرده دخی اونلره تام مظهر اولاجق مکان بولونمازسه: او وقت کوندوزی
لکله
طولدیران ضیاسی کورددیکی حالده کونشڭ وجودینی انکار ایتمك درجه‌سنده بر دیوانه
شو حاضرده بولنان کوزمزڭ اوکنده‌کی حکمتی انکار ایتمك. شو نفسمزده و اکثر أشیاده
هر وقت مشاهده ایتدیکمز عنایتی انکار ایتمك. و شو پك قوتلی (حاشیه) أماراتی کورونن
عدالتی انکار ایتمك.. و شو هر یرده کوردیکمز مرحمتی انکار ایتمك لازم کلدیکی کبی شو
کائناتده کوردیکمز اجراآت حکیمانه و افعال کریمانه و احسانات رحیمانه‌نڭ صاحبنی

(حاشیه) أوت عدالت ایکی شقدر. بری مثبت. دیکری منفیدر: مثبت ایسه.

حاشا ثم حاشا.. سفیه بر اویونجی، غدار بر ظالم اولدیغنی قبول ایتمك لازمگلیرکه: نهایتسز محال بر انقلاب حقائقدر. حتی هر شیئك وجودینی وکندی نفسنك وجودینی انکار ایدن آحمق سوفسطائیلر دخی بونك تصورینه قولای یاناشامازلر.

[الحاصل]: شو گورونن شئونات دنیاده‌کی وسعتلی اجتماعات حیاتیه و سرعتلی افتراقات موتیه و حشمتلی طوپلانمالر و چابوق طاغیلمالر و عظمتلی احتفالات و بیوك تجلیات ایله و اونلرك بر عالمه عائد بو دنیای فانیده قیصه بر زمانده معلوممز اولان ثمرات جزئیه‌لری.. اهمیتسز و موقت غایه‌لری ما بیننده هیچ مناسبت اولمدیغندن عادتا کوچك بر طاشه بر بیوك طاغ قدر حکمتلر، غایه‌لر طاقمق.. بر بیوك طاغه بر کوچك طاش کبی. موقت بر غایهٔ جزئیه ویرمگه بگزه‌رکه: هیچ بر عقل و حکمته اویغون گلمز. دیمك شو موجودات و شئونات ایله و دنیایه عائد غایه‌لری اورته‌سنده بو درجه نسبتسزلك قطعیاً شهادت ایدرکه: بو موجوداتك یوزلری عالم معنایه متوجهدر. مناسب میوه‌لری اوراده ویریور. و گوزلری أسماء قدسیه‌یه دقت ایدیورلر. غایه‌لری او عالمه باقیور و تومللری دنیا طوپراغی آلتنده سنبللری عالم مثالده انکشاف ایدیور. انسان استعداد نسبتنده بوراده اكیور. و اكیلیور، آخرتده محصول آلیور. اوت شو اشیانك أسماء الٰهیه‌یه و عالم آخرته متوجه یوزلرینه باقسه‌ك گوره‌جکسك که: هر معجزهٔ قدرت اولان

حق صاحبنه حقی ویرمکدر. شو قسم عدالت بو دنیاده بداهت درجه‌سنده احاطه‌سی واردر. چونکه اوچنجی حقیقتده اثبات ایدلدیگی کبی هر شیئك استعداد لسانیله و احتیاج فطری لسانیله و اضطرار لسانیله فاطر ذو الجلالدن ایستدیگی بتون مطلوباتنی و وجود و حیاتنه لازم اولان بتون حقوقنی مخصوص میزانلرله معین اولچولرله بالمشاهده ویریور، دیمك عدالتك شو قسمی وجود و حیات درجه‌سنده قطعی واردر. ایکنجی قسم منفیدرکه: حقسزلری تربیه ایتمکدر. یعنی حقسزلرك حقنی تعذیب و تجزیه ایله ویریور.. شو شق ایسه تمامیله شو دنیاده اظهار ایتمه‌یور. فقط او حقیقتك وجودینی احساس ایده‌جك بر صورتده حدسز اشارات و امارات واردر. ازجمله قوم عاد و ثموددن طوت تا شو زمانك متمرد قوملرینه قدر گلان سیلّهٔ تأدیب و تازیانهٔ تعذیب. غایت عالی بر عدالتك حکمران اولدیغنی حدس قطعی ایله گوستریور.

هربرچیچکڭ برآغاج قدر غایه‌سی وار. کلمهٔ حکمت اولان هربر چیچکڭ برآغاج چیچکلری قدر معنالری وار. و خارقهٔ صنعت و منظومهٔ رحمت اولان هربر میوه‌نڭ برآغاجڭ میوه‌لری قدر حکمتلری وار. بزلره رزق اولمسی ایسه، او بیڭلر حکمتلرندن بر تك حکمتدرکه: وظیفه‌سی بیتر. معناسنی افاده ایدر. وفات ایدر. معده‌مزده دفن ایدیلیر. مادام بو فانی أشیا باشقه یرده باقی میوه‌لر ویررلر. و دائمی صورتلر براقیر. و باشقه جهتده ابدی معنالر افاده ایدر. سرمدی تسبیحات یاپار. و انسان ایسه، اونلرڭ شو جهتنه باقابوزلرینه باقمقله انسان اولور. فانی ده باقی‌یه یول بولور. دیمك بو حیات و موت ایچنده یوارلانان طوپلانوب طاغیلان موجودات ایچنده باشقه مقصد وار. تمثیلده قصور یوقدر. شو احوال تقلید و تمثیل ایچون تشکیل و ترتیب ایدیلان احواله بکزر. ناصل بیوك مصرفله قیصه اجتماعلر، طاغیلمالر یاپیلیور. تا صورتلر آلینسون. ترکیب ایدیلسین. سینماده دائم کوستریلسین. اونڭ کبی بو دنیاده قیصه بر مدت ظرفنده حیات شخصیه و حیات اجتماعیه کچیرمه‌نڭ بر غایه‌سی شودرکه: صورتلر آلینوب ترکیب ایدیلسین. نتیجهٔ عمللری آلینوب حفظ ایدیلسین. تا بر مجمع اکبرده محاسبه‌سی کورولسون. و بر مشهر اعظمده کوستریلسین. و بر سعادت عظمایه استعدادی کوستریلسین. دیمك حدیث شریفده دنیا آخرت مزرعه‌سیدر. دیه بو حقیقتی افاده ایدیور. مادام دنیا وار. و دنیا ایچنده بو آثاریله حکمت. عنایت. و رحمت. و عدالت وار. ألبته دنیانڭ وجودی کبی قطعی اولارق آخرتده وار. مادام دنیاده هرشی بر جهتده او عالمه باقیور. دیمك اورایه کیدیلیور. آخرتی انکار ایتمك. دنیا و ما فیهایی انکار ایتمك دیمکدر. دیمك أجل و قبر انسانی بکلدیکی کبی. جنت و جهنم ده انسانی بکلیور. و کوزلیور. - -

---

حاشیه سؤال؟ اگر دینسه نه دن الڭ چوق مثاللری چیچکدن و چچکردکدن و میوه‌دن کتیریورسڭ. [الجواب] چونکه اونلر. حکم معجزات قدرتڭ الڭ آنتیقه‌لری الڭ خارقه‌لری الڭ نازنینلریدرلر. حتی أهل طبیعت و أهل ضلالت و أهل فلسفه اونلرده‌کی قلم قدر و قدرتڭ یازدیغی اینجه خطی اوقویامدقلری ایچون اونلرده بوغولمشلر: طبیعت باطاقلغنه دوشمشلر. -

[اون برنجی حقیقت [باب انسانیتدر. اسم حقڭ جلوه سیدر. هیچ ممکنمیدرکه:
جناب حق ومعبود بالحق، انسانی شو کائنات ایچنده ربوبیت مطلقه سنه وعموم
عالمه ربوبیت عامه سنه قارشو الڭ اهمیتلی برعبد؛ وخطابات سبحانیه سنه الڭ
متفکر برمخاطب. ومظهریت اسماسنه الڭ جامع برآینه. واونی اسم اعظمڭ تجلیسنه؛
وهراسمده بولنان اسم اعظملق مرتبه سنڭ تجلیسنه مظهر براحسن تقویمده الڭ
کوزل برمعجزهٔ قدرت. وخزائن رحمتنڭ مشتملاتنی طارتیجق، طانیجق ایچون الڭ زیاده
میزان وآلتلره مالك برمدقق. وغایتسز نعمتلرینه الڭ زیاده محتاج. وفنادن
الڭ زیاده متألم وبقایه الڭ زیاده مشتاق. وحیوانات ایچنده الڭ نازك والڭ نازدار
والڭ فقیر والڭ محتاج. وحیات دنیویه جه الڭ متألم والڭ بدبخت واستعدادجه
الڭ علوی والڭ یوکسك صورتده ماهیتده یاراتسون، اونی مستعد اولدیغی و
مشتاق اولدیغی ولایق اولدیغی بردار ابدی یه کوندرمیوب حقیقت انسانیه یی ابطال
ایدەرك. کندی حقانیتنه طبان طبانه ضد. وحقیقت نظرنده چیرکین برحقسزلق
ایتسین. هم هیچ قابلمیدرکه: حاکم بالحق. رحیم مطلق. انسانه اویله براستعداد
ویروب. برایله کوکلر، وطاغلر تحملندن چکیندیگی امانت کبرایی تحمیل ایدوب یعنی
کوچوجك جزئی ترازیلرله، صنعتجکلرله خالقنڭ محیط صفتلرینی. کلی شئوناتنی.
نهایتسز تجلیاتنی تارتەرق بیلوب. هم یرده الڭ نازك. نازنین، نازدار، عاجز،
ضعیف یاراتدیغی حالده؛ بتون یرڭ نباتی وحیوانی اولان مخلوقاتنه برنوع تنظیمات
مأموری یاپوب اونلرڭ طرز تسبیحات وعباداتلرینه مداخله ایتدیروب کائناتده کی
اجرآت الهیه یه کوچوجك مقیاسده برتمثیل کوستروب ربوبیت سبحانیه یی فعلاً
وقالاً کائناتده اعلان ایتدیرمك. ملکلرینه ترجیح ایدوب خلافت رتبه سنی ویردیگی
حالده اونی بتون بو وظیفه لرینڭ غایه سی ونتیجه سی وثمره سی اولان سعادت ابدیه یی
ویرمسون. اونی بتون مخلوقاتڭ الڭ بدبخت. الڭ بیچاره. الڭ مصیبتزده. ..

آلتِ دردمنده، آلتِ ذليلِ بر دردكه يه آتوب؛ آلتِ مبارك نورانى وآلتِ تسعيد بر هديهٔ حكمى اولان عقلى او بيچاره يه آلتِ مشئوم وظلمانى بر آلتِ تعذيب ياپوب حكمتِ مطلقه سنه بوسبتون ضد، ومرحمتِ مطلقه سنه كليّاً منافى بر مرحمتسزلك ايتسين: ماشا وكلّا..

[الحاصل] ناصل حكايهٔ تمثيليه ده بر ضابطك جزدانده ودفترنده باقوب كورمش ايدك كه: هم رتبه سى، هم وظيفه سى، هم معاشى، هم دستورِ حركتى، هم جهازاتى بزه كوستر ديكه، او ضابط او موقت ميدان ايچون دكل، بلكه مستقر بر مملكته كيده جكده اوكا كوره چاليشيور. عيناً اويله كبى: انسانك قلب جزدانده كى لطائفى وعقل دفترنده كى حواسى. واستعداده كى جهازات تماماً ومتفقاً سعادتِ ابديه يه متوجهه [و] اوكا كوره ويرلمش، واوكا كوره تجهيز ايدلمش اولديغنه اهلِ تحقيق وكشف متفقدرلر.

از جمله مثلا: عقلك بر فقره متكارى وتصويرجيسى اولان قوّهٔ خياليه يه دينيلسه كه: سكا بر ميليون سنه عمر ايله سلطنتِ دنيا ويريله جك. فقط آخرده مطلقا هيچ اولاجقسك. توهم آلداتماق، نفس قاريشماق شرطيله، اوخ يرينه آه دييه جك.. وتأسف ايده جك.. ديمك آك بيوك فانى آك كوچك بر آلت وجهازاتِ انسانيه يى طويوره ميور. ايشته بو استعداددر كه: انسانك ابده اوزانمش املرى وكائناتى احاطه ايتمش افكارلرى.. وابدى سعادتلرينك انواعنه ياييلمش آرزولرى كوسترير كه: بو انسان ابد ايچون خلق ايدلمش وابده كيده جكدر. بو دنيا اوكا بر مسافرخانه در؛ وآخرتنه بر انتظار صالونيدر.

[١١] اون ايكنجى حقيقت [١١] باب الرسالة والتنزيلدر. بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِك جلوه سيدر. هيچ ممكنميدر كه: بتون انبياء معجزه لرينه استناد ايده رك سوزينى تأييد ايتدكلرى؛ وبتون اولياء كشف وكرامتلرينه استناد ايدوب دعواسنى تصديق ايتدكلرى؛ وبتون اصفياء تحقيقاتنه استناد ايده رك حقانيتنه شهادت ايتدكلرى.. –

رسول اكرم صلى اللّٰه عليه وسلّمك تحقق ايتمش بيك معجزاتنك قوتنه استناد

ایدوب بتون قوتیله هم قرق وجهله معجزه اولان قرآن حکیم بیکلر آیات قطعیه سنه
استناد ایدرك. بتون قطعیتله آچدقلری آخرت یولنی. و کشاد ایتدکلری جنت قاپوسنی
سینك قنادی قدر قوتی بولونمیان واهی وهملر. نه حدی وار که: قپاده بیلسین. کیچن
حقیقتلردن آکلاشیلدیکه حشر مسئله سی اویله راسخ بر حقیقتدرکه: کرهٔ ارضی
یرندن قالدیره جق قیروب آتاجق بر قوت او حقیقتی صارصاماز. زیرا او حقیقتی جناب حق
بتون أسماء و صفاتنك اقتضاسیله تثبیت ایدیور. و رسول اکرم علیه الصلاة
والسلامی بتون معجزات و براهینیله تصدیق ایدیور. و قرآن حکیم بتون حقائق و آیاتیله
اونی اثبات ایدیور. و شو کائنات بتون آیات تکوینیه و شئونات حکیمانه سیله شهادت
ایدیور. عجبا هیچ ممکنمیدرکه: حشر مسئله سنده واجب الوجود ایله بتون موجودات
(کافرلر مستثنا اولارق) اتفاق ایتمش اولسون. قیل قدر قوتی اولمیان شبهه لر. شیطانی
وسوسه لر او طاغ کبی حقیقت راسخهٔ عالیه یی صارصسون. یرندن قالدیرسون.
حاشا و کلا.

صاقین ظن ایتمه. دلائل حشریه بحث ایتدیکمز اون ایکی حقیقته منحصردر. خایر بلکه..
یالکز قرآن حکیم کیچن شو اون ایکی حقیقتلری بزه درس ویردیکی کبی داها بیکلر وجوهه
اشارت ایدوب هر بر وجه قوی بر أماره درکه: خالقمز بزی بو دار فانیدن بر دار باقییه
نقل ایده جکدر. هم صاقین ظن ایتمه که: حشری اقتضا ایدن أسماء الهیه بحث ایتدیکمز
کبی یالکز (حکیم. کریم. رحیم. عادل. حفیظ) اسملرینه منحصردر. خیر. بلکه کائناتك
تدبیرنده تجلی ایدن بتون أسماء الهیه آخرتی اقتضا ایدر. بلکه التزام ایدر. هم ظن
ایتمه که: حشره دلالت ایدن کائناتك آیات تکوینیه سی شو کیچن بحث ایتدیکمزه منحصردر؛
خیر. بلکه اکثر موجوداتده صاغه، صوله، آچیلیر پرده لر کبی وجه و کیفیتلری واردرکه:
بر وجهی صانعه شهادت ایتدیکی کبی، دیکر وجهی ده حشره اشارت ایدر. مثلا:
انسانك احسن تقویمده کی حسن مصنوعیتی صانعنی کوستردیکی کبی، او احسن

تقویه‌ده‌کی قابلیت جامعه سیله قیصه بر زمانده زوال بولماسی حشری کوستریر. بعض کرّه بروجهله ایکی نظرله باقیلسه. هم صانعی. هم حشری کوستریر. مثلا اکثر اشیاده کورولن حکمتك تنظیمی. عنایتك تزیینی. عدالتك توزینی. ورحمتك تلطیفی. ناصلکه ماهیتلرینه باقیلسه. بر صانع حکیم. کریم، عادل، رحیمك دست قدرتندن چیقدیغنی کوستریرلر. اویله کبی بونلرك قوتی وحدسزلکلریله برابر شونلرك مظهرلری اولان شو فانی موجوداتك اهمیتسزلکی و آز یاشاماسنه باقیلسه. آخرت کورونور. دیمك که هرشی لسان حال ایله ﴿ اٰمَنْتُ بِاللّٰهِ وَبِالْيَوْمِ الْاٰخِرِ ﴾ اوقویور. واوقوتدیرییور.

﴿ خاتمه ﴾

کیچن اون ایکی حقیقت بربرینی تأیید ایدر. بربرینی تکمیل ایدر. بربرینه قوت ویرر. بتون اونلر بردن اتحاد ایدرك نتیجه‌یی کوستریر. هانکی وهمك حدی وارکه: شو دمیرکبی: بلکه الماس کبی اون ایکی محکم سورلری ده لوب کیچه بیلسون: تا حصن حصین ده اولان حشر ایمانینی صارصسون، ﴿ مَا خَلْقُكُمْ وَلَا بَعْثُكُمْ اِلَّا كَنَفْسٍ وَاحِدَةٍ ﴾ آیت کریمه‌سی افاده ایدییورکه: بتون انسانلرك خلق اولونماسی وحشر ایدلمسی. قدرت الهیه‌یه نسبةً برتك انسانك خلقی وحشری کبی آساندر. اوت اویله‌در. ﴿ نقطه ﴾ نامنده بر رساله‌ده حشر حقنده شو آیتك افاده ایتدیکی حقیقتی تفصیلاً یازمیشم. بوراده یالکز برقسم تمثیلاتیله خلاصه‌سنه بر اشارت ایده‌جکز. اکر ایسترسه‌ك اونقطه‌یه مراجعت ایت. مثلا: ﴿ وَلِلّٰهِ الْمَثَلُ الْاَعْلٰى ﴾ تمثیلده قصور یوق. ناصلکه نورانیت سرّیله کونشك جلوه‌سی کندی اختیاریله اولسه ده بر ذرّه‌یه سهولتله ویردیکی جلوه‌یی عین سهولتله حدسز شفافاته ده ویرر. هم شفافیت سرّیله بر ذرّه شفافه نك کوچك کوزبیکی کونشك عکسنی آلماسنده دکزك کنیش یوزینه مساویدر. هم انتظام سرّیله برچوجق پارمغیله کمی صورتنده‌کی اویونجاغنی چویردیکی کبی قوجه‌مان بردریدناوطی ده چویرر.

هم امتثال سرّيله بر قوماندان بر تك نفرى بر آرش امريله تحريك ايتديگى كبى بر قوجه اوردويى ده عين كلمه ايله تحريك ايدر. هم موازنه سرّيله جوّ فضاده بر ترازو كه: اويله حقيقى حساس واو درجه بيوك فرض ايدهلم كه: ايكى جويز ترازونك ايكى گوزينه قونيلسه حس ايدر. وايكى گونشى ده استيعاب ايدوب طارتار. او ايكى كفه سنده بولنان ايكى جويزى برينى سمواته برينى يره ايندير‌ن عين قوتله ايكى شمس بولونسه، برينى عرشه، ديگرينى فرشه قالديرر، ايندير. مادام شو عادى، ناقص، فانى ممكناتده، نورانيت، وشفافيت وانتظام، وامتثال، وموازنه سرلريله اڭ بيوك شى اڭ كوچك شيئه مساوى اولور. حدسز حسابسز شيلر بر تك شيئه مساوى گورونور. البته قدير مطلقك ذاتى ونهايتسز وغايت كمالده اولان قدرتنك نورانى تجلياتى وملكوتيت اشيانك شفافيتى وحكمت وقدرتك انتظاماتى واشيانك اوامر تكوينيه سنه كمال امتثالى وممكناتك وجودى وعدمك مساواتندن عبارت اولان امكاننده كى موازنه سى سرلريله، آز، چوق، بيوك، كوچك، اوكا مساوى اولديغى كبى. بتون انسانلرى بر تك انسان كبى بر صيحه ايله حشره كتيره بيلير.

هم برشيئك قوت وضعفجه مراتبى او شيئك ايچنه ضدينك مداخله سيدر. مثلا: حرارتك درجاتى، صوغوغك مداخله سيدر. گوزللگك مراتبى چيركينلگك مداخله سيدر. ضيانك طبقاتى قرانلغك مداخله سيدر. فقط برشى ذاتى اولسه، عارضى اولماسه، اونك ضدّى اوكا مداخله ايدهمز. چونكه: جمع ضدين لازم گلير. بو ايسه محالدر. ديمك آصل ذاتى اولان برشيده مراتب يوقدر. مادام قدير مطلقك قدرتى ذاتيدر. ممكنات كبى عارضى دگلدر: وكمال مطلقده در. اونك ضدّى اولان عجز ايسه: محالدر كه: تداخل ايتسين. ديمك بر بهارى خلق ايتمك ذات ذوالجلالنه بر چيچك قدر آسوندر. اگر اسبابه اسناد ايدلسه، بر چيچك بر بهار قدر آغير اولور. هم بتون انسانلرى احيا ايدوب حشر ايتمك، بر نفسك احياسى كبى قولايدر.

مسئلهٔ شريفك باشندن بورايه قدر اولان تمثيل صورتلرينه وحقيقتلرينه دائر اولان بياناتمز؛

آصل سوز ایسه، نفسی تسلیمه، قلبی قبوله احضاردن عبارتدر. قرآن حکیمك فیضنندر. زیرا سوز اودر. و سوز اونکدر. دیکله یه لم: فَلِلّٰهِ الْحُجَّةُ الْبَالِغَةُ ۞ ﴿فَانْظُرْ اِلٰی آثَارِ رَحْمَتِ اللّٰهِ کَیْفَ یُحْیِی الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا اِنَّ ذٰلِكَ لَمُحْیِی الْمَوْتٰی وَهُوَ عَلٰی کُلِّ شَیْءٍ قَدِیرٌ﴾ ﴿قَالَ مَنْ یُحْیِی الْعِظَامَ وَهِیَ رَمِیمٌ ۞ قُلْ یُحْیِیهَا الَّذِی اَنْشَاَهَا اَوَّلَ مَرَّةٍ وَهُوَ بِکُلِّ خَلْقٍ عَلِیمٌ﴾ ﴿یَا اَیُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّکُمْ اِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَیْءٌ عَظِیمٌ ۞ یَوْمَ تَرَوْنَهَا تَذْهَلُ کُلُّ مُرْضِعَةٍ عَمَّا اَرْضَعَتْ وَتَضَعُ کُلُّ ذَاتِ حَمْلٍ حَمْلَهَا وَتَرَی النَّاسَ سُکَارٰی وَمَا هُمْ بِسُکَارٰی وَلٰکِنَّ عَذَابَ اللّٰهِ شَدِیدٌ﴾ ۞ ﴿اَللّٰهُ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ لَیَجْمَعَنَّکُمْ اِلٰی یَوْمِ الْقِیٰمَةِ لَا رَیْبَ فِیهِ وَمَنْ اَصْدَقُ مِنَ اللّٰهِ حَدِیثًا﴾ ﴿اِنَّ الْاَبْرَارَ لَفِی نَعِیمٍ ۞ وَاِنَّ الْفُجَّارَ لَفِی جَحِیمٍ﴾ ﴿اِذَا زُلْزِلَتِ الْاَرْضُ زِلْزَالَهَا ۞ وَاَخْرَجَتِ الْاَرْضُ اَثْقَالَهَا ۞ وَقَالَ الْاِنْسَانُ مَا لَهَا ۞ یَوْمَئِذٍ تُحَدِّثُ اَخْبَارَهَا ۞ بِاَنَّ رَبَّكَ اَوْحٰی لَهَا ۞ یَوْمَئِذٍ یَصْدُرُ النَّاسُ اَشْتَاتًا لِیُرَوْا اَعْمَالَهُمْ ۞ فَمَنْ یَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَیْرًا یَرَهُ ۞ وَمَنْ یَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا یَرَهُ ۞﴾ ﴿اَلْقَارِعَةُ ۞ مَا الْقَارِعَةُ ۞ وَمَا اَدْرٰیكَ مَا الْقَارِعَةُ ۞ یَوْمَ یَکُونُ النَّاسُ کَالْفَرَاشِ الْمَبْثُوثِ ۞ وَتَکُونُ الْجِبَالُ کَالْعِهْنِ الْمَنْفُوشِ ۞ فَاَمَّا مَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِینُهُ فَهُوَ فِی عِیشَةٍ رَاضِیَةٍ ۞ وَاَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَازِینُهُ فَاُمُّهُ هَاوِیَةٌ ۞ وَمَا اَدْرٰیكَ مَا هِیَهْ ۞ نَارٌ حَامِیَةٌ ۞﴾ ﴿وَلِلّٰهِ غَیْبُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَمَا اَمْرُ السَّاعَةِ اِلَّا کَلَمْحِ الْبَصَرِ اَوْ هُوَ اَقْرَبُ اِنَّ اللّٰهَ عَلٰی کُلِّ شَیْءٍ قَدِیرٌ﴾ داها بونلر کبی آیات بینات قرآنیه‌یی دیکله‌یوب آمنّا و صدّقنا دیه‌لم.

﴿آمَنْتُ بِاللّٰهِ وَمَلٰئِکَتِهِ وَکُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْیَوْمِ الْآخِرِ وَبِالْقَدَرِ خَیْرِهِ وَشَرِّهِ مِنَ اللّٰهِ تَعَالٰی وَالْبَعْثُ بَعْدَ الْمَوْتِ حَقٌّ وَاَنَّ الْجَنَّةَ حَقٌّ وَالنَّارَ حَقٌّ وَاَنَّ الشَّفَاعَةَ حَقٌّ وَاَنَّ مُنْکَرًا وَنَکِیرًا حَقٌّ وَاَنَّ اللّٰهَ یَبْعَثُ مَنْ فِی الْقُبُورِ اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللّٰهِ﴾ ۞ اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰی اَلْطَفِ وَاَشْرَفِ وَاَکْمَلِ وَاَجْمَلِ ثَمَرَاتِ طُوبَاءِ رَحْمَتِكَ الَّذِی اَرْسَلْتَهُ رَحْمَةً لِلْعَالَمِینَ وَوَسِیلَةً لِوُصُولِنَا اِلٰی اَزْیَنَ وَاَحْسَنَ وَاَحْلٰی وَاَعْلٰی ثَمَرَاتِ تِلْكَ الطُّوبَاءِ الْمُتَدَلِّیَةِ عَلٰی دَارِ الْآخِرَةِ اَیِ الْجَنَّةِ ۞

اَللّٰهُمَّ اَجِرْنَا وَاَجِرْ اُسْتَادَنَا وَالِیٰ طَلَبَةِ رَسَائِلِ النُّورِ وَاَجِرْ وَالِدِینَا
مِنَ النَّارِ وَاَدْخِلْنَا وَاَدْخِلْ استادنا وَطَلَبَةِ رِسَالَةِ نورِ وَوَالِدِینَا
الجنة مَعَ الْاَبْرَارِ بِجَاهِ نَبِیِّكَ الْمُخْتَارِ آمین. آمین آمین.

ای شورسالەیی انصاف ایلە مطالعە ایدن قرداش.. دیمە نە ایچون بو اونجی سوزی بردن تمامیلە آکلایامیورم.. و تمام آکلامدیغك ایچون صیقیلمە.. چونکە ابن سینا کبی بر داهی حکمت؛ (الحشر لیس علی مقاییس عقلیة) دیمش، (ایماناً ایرز فقط) عقل بو یولدە کیدەمز دیبە حکم ایتمشدر.. هم بتون علماء اسلام؛ حشر بر مسئلۀ نقلیەدر.. دلیلی نقلیدر.. عقل ایلە اوڭا کیدلمز دیبە متفقاً حکم ایتدکلری حالدە البتە اویلە درین و معناً پك یوکسك بر یولی بردنبرە بر جادۀ عمومیۀ عقلیە حالنە کتیرەمز. قرآنك حکمتك فیضیلە و خالق رحیمك رحمتیلە شو تقلیدی قیریلمش، و تسلیمی بوزولمش عصردە.. او درین و یوکسك یولی شو درجە احسان ایتدیکندن بیك شکرایتمەلی یز. چونکە ایمانمزی قورتارماسنە کافی کلیر. فهم ایتدیکمز مقدارینە ممنون اولوب تکرار مطالعە ایلە ازدیادینە چالیشمالی یز. حشرە عقل ایلە کیدلمە مسئلەك بر سری شودر کە: حشر اعظم.. اسم اعظمك تجلیسیلە اولدیغندن جناب حقك اسم اعظمنك و هر اسمك اعظمی مرتبەسندەکی تجلیسیلە ظاهر اولان افعال عظیمەیی کورمك و کوسترمکلە حشر اعظمی نهارکبی قولای اثبات و قطعی اذعان و تحقیقی ایمان ایدیلیر.. شو اونجی سوزدە فیض قرآن ایلە اویلە کورولیور و کوستریلیور.. یوقسە عقل طار و کوچك دستورلریلە کندی باشنە قالسە.. عاجز قالیر.. تقلیدە مجبور اولور..

او نجی سوزك کرامتکارانە لطائف توافقیەسندندر کە: مطبوع نسخەسندە اکثریت مطلقە ایلە صحیفەلرك الف عددندە توافقاری اولدیغی کبی.. برایکی مستثنا اولارق متباقیسی مدار توافق اولان (اوچ.. درت.. بش.. آلتی) عددلردخی بینە

معنیدار اولارق هر بریسی بر بریله اون اوچده توافق ایتدیگی مثللو چوق سرلر وار. بو کره
او مطبوع نسخه دن هیچ بر توافقی تعقیب ایتمیه رك حافظ علی رحمت الله علیهك یازدیغی
اوننجی سوزده کندی کندینه کلان صحیفه لرك سطرلر باشنده کی الفلر [یا اکثر بر تك صحیفه
مستثنا اولارق] بتون صحیفه لر بر برینه توافق ایتمکله برابر الفلرك مجموعی [١٩٣]
ایدرك هم بو اوننجی سوزك اسمی اولان [اوننجی سوز] عدد ابجدیسنه تام تامنه توافق
ایتدیگی کبی. اوننجی سوزك مؤلفنك ایکنجی اسمی اولان [بدیع الزمان] اسمنك بر فرقله
عدد ابجدیسنه توافقی کوردك. و بو توافق معنیدار اولدیغنه لطیف بر اماره سیده
شودر. رساله النورك ایکی طلبه سی بو سر تظاهر ایتمه دن اول عجبا بو الفلرك
عددنده بر معنی وارمی دییه دوشونورکن. هر ایکیسنك قلبلرندن لسانلرینه اوننجی سوز
کلمه سی بردن عین آنده کلمه سیله. ایکی قلبك و ایکی لسانك توافقی بو توافقی تقویه
ایدییور. [بو یوز طقسان اوچ] ١٩٣ عددینك ایکنجی معنیدار توافقی ده شودرکه.
حشری درس ویرن باشده کی [فانظر الی آثار رحمت الله] الخ. آیتك و آخرنده قیامتی
و قیامتك دهشتنی درس ویرن [یا ایها الناس اتقوا ربكم] الخ. آیتك قدسی
حرفلرینك مجموع عددی اولان [یوز طقسان اوچ] ١٩٣ عددینه. بو یوز طقسان اوچ ١٩٣ الفك
توافقی البته تصادفی دکلدر. لطیفه درکه: [والبعث بعد الموت حق] رکن ایمانیه
اولی اولان دنیانك ئولمسی. آخرکی آیت خبر ویرییور. و او رکنك آخری اولان احیای
اموات برنجی آیت خبر ویرییور. اوله ده [البعث بعد الموت حق] جمله سنده عیناً اول
کلمه آخری، آخر کلمه اولی کوسترییور. هم بینه حشری و احیای درس ویرن وفاتحه ده
مذکور اولان [مَا خَلْقُكُمْ وَلَا بَعْثُكُمْ اِلَّا كَنَفْسٍ وَاحِدَةٍ اِنَّ اللّٰهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ]
آیتیله و قیامتك زلزله کبراسنی درس ویرن و آخرده. هم اوننجی سوزك. هم یکرمی
طقوزنجی سوزك آخرنده ذکر ایدیلان [اِذَا زُلْزِلَتِ الْاَرْضُ زِلْزَالَهَا] سوره سنك
ملفوظ قدسی حروفاتنك عددی اولان [یوز طقسان درت] ١٩٤ ده بر تك فرق ایله.

بو ألفلرك مجموعى [١٩٣] عددينه توافق ايته سى سابق توافقه تام توافق ايتمكله؛ هم اونلرى تأييد ايديور. هم ده اونلرله تأيدايديور.

بينه بو سوزك توافقات لطيفه سندندركه: الفلرايله سطرلرك مجموع عددى اولان [طقوز يوز طقسان سكز] ٩٩٨ رسالت النّور شدّه لى نون ايكى نون صايلمق شرطيله عيناً [طقوز يوز طقسان سكز] ٩٩٨ ده توافق ايتديگى كبى.. بو ايكى توافق مشهور بر سرّ عظيم [حاشيه] بسمله نك مقام ابجديسى اولان [طقوز يوز طقسان طوقوز] ٩٩٩ عددينه برتك نقصان [حاشيه] ايله توافقى اوننجى سوزك نه قدر يوكسك نقطه لره باقديغنى ايما ايديور.

رسالهٔ نور شاكردلرى نامنه

رأفت ، رشدى ، خسرو ، سعيدالنورسى

[حاشيه] اوت الك أوّل نازل اولان سورهٔ علقك باشنده [إقْرَأْ بِاسْمِ] أمرينك دلالتيله قرآنده كى بتون بِسْمِ اللّٰهْ لرك قاعدهٔ صرفيه جه متعلّقى [إقْرَأْ] كلمه سيدر. [بو اقْرَأْ] أمرى قرآن اعتباريله در.. بز بِسْمِ اللّٰهْ ديه رك [إقْرَأْ] كلمه سنى [اقْرَأُ] اولارق متكلم وحده صيغه سيله اوقويه جغز. اوقومق ايشنده هر بسمله نك باشنده بو [اقْرَأُ] معناسى مقدّردر.. ايشته بَسْمَلَهٔ شريفه نك متعلق مقدّرى اولان [اقْرَأُ] ايله وشدّه وغير ملفوظلر صايلمامق شرطيله مقام ابجديسى سرلى و مشهور اولان [طوقوز يوز طوقسان طوقوز] ٩٩٩ عدديدر.

[حاشيه] هم بو اوچ توافقات غايت معنيدار ديكر ايكى توافقى ده شودركه: اوننجى سوزك قوتلى مقا نيتنى كوسترن [إنّ الحشر حق وصدق] جمله سنك مقام ابجديسى طوقوز يوز طوقسان سكز ٩٩٨ اولماسى كبى اوننجى سوز؛ باهر بر برهان اولديغى ركن ايمانيه [افطار] كوسترن [ايمان باليوم الآخرة] كلامنك مقام جفريسى بينه [٩٩٨] اولمقله هر ايكيسى بو اوچ توافق لطيفه يى بش توافق مباركه يه ابلاغ ايتدى...

[افطار] [يوم] موصوف اولسه؛ قاعدة [اليوم الآخر] اولور. مضاعف اولسه قاعدة [يوم الآخرة] اولور. [ة] وقفده [هـ] اولور.

اون برنجی سوز

بسم الله الرحمن الرحيم

وَالشَّمْسِ وَضُحٰيهَا ۝ وَالْقَمَرِ اِذَا تَلٰيهَا ۝ وَالنَّهَارِ اِذَا جَلّٰيهَا ۝ وَاللَّيْلِ اِذَا يَغْشٰيهَا ۝ وَالسَّمَاۤءِ وَمَا بَنٰيهَا ۝ وَالْاَرْضِ وَمَا طَحٰيهَا ۝ وَنَفْسٍ وَمَا سَوّٰيهَا ۝ الخ:

أى قارداش.. اكر حكمت عالمڭ طلسمنى. وخلقت انسانڭ معماسنى. وحقيقت صلاتڭ رموزينى برپارچه فهم ايتمك ايسترسه ڭ نفسمله برابر شو تمثيل حكايه يه باق. -

برزمان بر سلطان وارمش. ثروتجه اونڭ پك چوق خزينه لرى واردى.. هم او خزينه لرده هرچشيد جواهر، الماس و زمرد بولونيورمش. هم كيزلى پك عجائب دفينه لرى وارمش. هم كمالاتجه صنايع غريبه ده پك چوق مهارتى وارمش. هم حدسز فنون عجيبه يه معرفتى احاطه سى وارمش. هم نهايتسز علوم بديعه يه علم واطلاعى وارمش: هر جمال وكمال صاحبى كندى جمال وكمالنى كورمك وكوسترمك ايسته مسى سرنجه او سلطان ذيشان دخى ايسته دى كه: بر مشهر آچسون ايچنده سركيلر ديزسون. تا ناسڭ انظارنده سلطنتنڭ حشمتنى، هم ثروتنڭ شعشعه سنى، هم كندى صنعتنڭ خارقه لرينى، هم كندى معرفتنڭ غريبه لرينى اظهار ايدوب كوسترسون تا جمال وكمال معنويسنى ايكى وجهله مشاهده ايتسون: بروجهى: بالذات نظر دقائق آشناسيله كورسون: ديكرى: غيرڭ نظريله باقسون. بو حكمته بناءً جسيم و كنيش و محتشم بر قصرى ياپمغه باشلادى. شاهانه برصورتده دائره لره منزللره تقسيم ايده رك خزينه لرينڭ درلو درلو مرصعاتيله سوسلنديروب كندى دست صنعتنڭ اڭ لطيف، اڭ كوزل أثرلريله زينتلنديروب فنون حكمتنڭ اڭ اينجه لكلريله تنظيم ايدوب دوزلته رك وعلومنڭ آثار معجزه كارانه لريله دوناته رق تكميل ايتدكدنصوكره هر بر طعام ونعمتلرينڭ بتون چشيدلرندن اڭ لذيذلرينى جامع صفره لر او سرايده قوردى. هر بر طائفه يه لايق برصفره تعيين ايتدى.

اویله سخاوتکارانه صنعتپرورانه بر ضیافت عامّه اظهار ایتدیکه. کویا هر بر صفره
یوز صنایع لطیفه نك اثرلریله وجود بولمش کبی قیمتلی حدسز نعمتلری سردی.
صوکره اقطار ممالکتنده کی آهالی و رعیتنی سیره و تنزّهه و ضیافته دعوت ایتدی..
صوکره بر یاور اکرمنه سرایك هکمتلرینی و مشتملاتنك معنالرینی بیلدیره رك اونی
استاد و تعریف ایدیجی تعیین ایتدی. تاکه سرایك صانعنی سرایك مشتملاتیله آهالی‌یه
تعریف ایتسون.. و سرایك نقشلرینك رموزلرینی بیلدیروب ایچنده کی صنعتلرینك
اشارتلرینی اوکره توب درونده کی منظوم مرصّعلر. و موزون نقوش نه در.. ونه وجهله
سرای صاحبنك کمالاتنه و هنرلرینه دلالت ایتدکلرینی اوسرایه کیرنلره تعریف ایتسون. و
کیرمه‌نك آدابنی و سیرك مراسمنی بیلدیروب اوکورونمه‌ین سلطانه قارشی مرضیاتی
دائره سنده تشریفات مراسمنی تعریف ایتسون..
ایشته او معرّف استادك هر بر دائره ده بر رعونه‌سی بولونیور. کندیسی اك بیوك دائره‌ده
شاکردلری ایچنده طورمش بتون سیرجیلره شویله بر تبلیغاتده بولونیور..
دیورکه. ای آهالی. شو قصرك مالکی اولان سیدیمز بو شیلرك اظهاریله و بو سرایی
یاپماسیله کندینی سزه طانیتمق ایستیور. سزده اونی طانیکز. وکوزلجه طانیمغه
چالیشکز. هم شو تزییناتیله کندینی سزه سه‌و دیرمك ایستیور. سزده اونك
صنعتنی تقدیر و ایشلرینی استحسان ایله کندیکزی اوکا سه‌و دیریکز. هم بو کوردیککز احسانات
ایله سزه محبتنی کوستریور. سزده اطاعتله اوکا محبت ایدیکز. هم شو کورونن
انعام و اکرام ایله سزه شفقتنی و مرحمتنی کوستریور. سزده شکر ایله اوکا حرمت ایدیکز..
هم شو کمالاتك آثاریله معنوی جمالنی سزه کوسترمك ایستیور. سزده اونی کورمکه و
توجهنی قزانمغه اشتیاقکزی کوستریکز. هم بتون شو کوردیککز مصنوعات و مزیناتده
بر مخصوص سکّه. بر خصوصی خاتم. بر تقلید ایدلمز طرّه قویمقله هر شی کندیسنه خاص
اولدیغنی و کندی الی اثری اولدیغنی. و کندیسی تك و یکتا استقلال و انفراد صاحبی

اولدیغنی سزه کوسترمک ایسته یورم. سزده اونی تك و یکتا و مثالسز نظیرسز بی همتا
طانییکز و قبول ایدیکز. داها بونك کبی اوکا و اومقامه مناسب سوزلری سیرجیلره سویلدی
صوکره کیرن آهالی ایکی کروهه آیریلدیلر.

[برکروهی] کندینی طانیمش و عقلی باشنده و قلبی یرنده اولدقلری ایچون اوسرایك ایچنده کی عجائبلره باقدقلری زمان دیدیلر بونده بیوك برایش وار. هم آکلادیلرکه. بیهوده دکل. عادی بر اویونجق دکل. اونك ایچون مراق ایتدیلر عجبا طلسمی نه در. ایچنده نه وار دییوب دوشونورکن بردن او معرف استادك (ع ص م) بیان ایتدیکی نطقنی ایشیتدیلر آکلادیلرکه بتون اسرارك آناختارلری اونده در. اوکا متوجها کیتدیلر. و دیدیلر. [السلام علیك یا ایها الاستاذ] مقتضی شولر بو سرایك سنك کبی صادق و مدقق برمعرفی لازمدر. سیدیمز سکا نه بیلدیریرسه لطفا بزه بیلدیریکز: استاد (ع ص م) ایسه اوّل ذکری کیچن نطقلری اونلره دیدی. بونلر کوزلجه دیکلدیلر. نتیجه قبول ایدوب تام استفاده ایتدیلر. پادشاهك برضیاتی دائره سنده عمل ایتدیلر: اونلرك شو ادبلی معامله و وضعیتلری او پادشاهك خوشنه کلدیکندن اونلری خاص و یوکسك و توصیف ایدلمز دیکر برسرایه دعوت ایتدی. احسان ایتدی. هم اونلره برجوار ملکه لایق و اونلره مطیع آهالی یه شایسته. و اونلره ادبلی مسافرلره مناسب و اونلره یوکسك برقصره شایان برصورتده اکرام ایتدی دائمی اونلری سعادتلندیردی.

[ایکنجی کروه ایسه] عقللری بوزولمش، قلبلری سونمش اولدقلرندن سرایه کیردکلری وقت نفسلرینه مغلوب اولوب لذتلی طعاملردن باشقه هیچ برشیئه التفات ایتمدیلر. بتون او محاسندن کوزلرینی قپادیلر. و او استادك (ع ص م) ارشاداتندن و شاکردلرینك ایقاظاتندن قولاقلرینی طیقادیلر. حیوان کبی یه رك اویقویه طالدیلر. ایچیلمز فقط بعض شیلر ایچون احضار ایدیلان اکسیرلردن ایچدیلر سرخوش اولوب اونلره باغیردیلر چاغیردیلر سیرجی مسافرلری چوق راحتسز ایتدیلر. صانع ذی شانك دستورلرینه قارشو ادبسزلکده

بولونديلر سرای صاحبنك عسكرلريده اونلری طوتوب اولدقدن سزلره لايق برجيه آتديلر. ..

أی بنلو بو حكايه‌يی ديكله‌يين آرقداش ألبته آكلادڭ كه. او حاكم ذيشان بو قصری شو مذكور مقصدلر ايچون بنا ايتمشدر. شو مقصدلرڭ حصولی ايسه ايكی شيئه متوقفدر: بريسی: شو كوردیكمز و نطقنی ايشيتديكمز استادڭ وجوديدر. چونكه او بولونمازسه بتون مقصدلر هبا اولور. چونكه آكلاشيلماز بر كتاب معلمسز اولسه معناسز بر كاغددن عبارت قالير. ايكنجيسی: آهالی او استادڭ سوزينی قبول ايدوب ديكله‌مسيدر. ديمك وجود استاد وجود قصرڭ داعيسيدر. آهالينڭ استماعی قصرڭ بقاسنه سببدر. اويله ايسه دينله بيليركه. شو استاد اولمسه ايدی او ملك ذيشان شو قصری بنا ايتمزدی. هم بيله دينله بيليركه. او استادڭ تعليماتنی آهالی ديكله‌مه‌كلری وقت ألبته او قصر تبديل وتحويل ايديله جك.

أی آرقداش حكايه بوراده بيتدی. اكر شو تمثيلاتڭ سرينی آكلادڭسه: باق حقيقتڭ يوزينی كور. ايشته او سرای شو عالمدركه: طاونی تبسم ايدن يلديزلرله تنوير ايدلمش كوك يوزيدر: طاباني ايسه. شرقدن غربه قدر الوان كونه چيچكلرله سوسلنديرلمش يريوزيدر: او ملك ايسه. أزل أبد سلطانی اولان بر ذات مقدسدركه. يدی قات سموات و أرضی و ايچلرنده اولان هرشی كنديلرينه مخصوص لسانلرله او ذاتی تقديس ايدوب تسبيح ايديورلر. هم اويله بر ملك قديركه: سموات و أرضی آلتی كونده ياراتمه رق عرش ربوبيتنده طوروب كيجه و كوندوزی سياه و بياض ايكی خطلی بر بری آرقه‌سی صيره دونديروب كائنات صحيفه‌سنده آياتنی يازان و كونش آی يلديزلر أمرينه مسخر ذی حشمت و ذی قدرت صاحبيدر. او سرايڭ منزللری ايسه. شو اون سكز بيڭ عالمدركه: هربريسی كنديسنه لايق بر طرز ايله تزيين و تنظيم ايدلمشدر: ايشته او سرايده كورديكڭ صنايع غريبه ايسه. شو عالمده كوروننن قدرت الهيه‌نڭ معجزه‌لريدر. و او سرايده كورديكڭ طعاملر ايسه.. شو عالمده هله يازموسمنده. خصوصاً بارلا باغچه‌لرنده رحمت الهيه‌نڭ ثمرات خارقه‌لرينه اشارتدر. و اوراده كی اوجاق و مطبخ ايسه: بوراده قلبنده آتش اولان آرض وسطح آرضدر. و اوراده تمثيلده كورديكڭ كيزلی دفينه‌لرڭ

جوهرلری ایسه. شو حقیقتده اسماء قدسیهٔ الٰهیه نك جلوه‌لرینه مثالدر. و تمثیلده کورديكمز نقشلر واو نقشلرك رمزلری ایسه. شو عالمی سوسلندیرن منتظم مصنوعات و موزون نقوش قلم قدرتدرکه؛ قدیر ذوالجلالك اسماسنه دلالت ایدرلر. واو استاد ایسه؛

سیدمز محمد علیه الصلاة والسلامدر. عونه سی ایسه؛ انبیاء علیهم السلامدر. وشاکردلری ایسه؛ اولیاء واصفیادر. او سرایده کی حاکمك خدمتکارلری ایسه. شو عالمده ملئکه علیهم السلامه اشارتدر. تمثیلده سیروضیافته دعوت ایدیلان مسافرلر ایسه. شو دنیا مسافرخانه سنده انس وجن وانسانك خدمتکارلری اولان حیوانلره اشارتدر. واو ایکی فرقه ایسه. بورادهٔ برسی؛ اهل ایماندرکه؛ کتاب کائناتك آیاتنك مفسّری اولان قرآن حکیمك شاکردلریدر. دیکر کروه ایسه؛ اهل کفر وطغیاندرکه؛ نفس وشیطانه تابع اولوب یالکز حیاة دنیویه‌یی طانییان حیوان کبی بلکه داها آشاغی صاغیر دیلسز ضالین کروهیدر.

[برنجی قافله اولان سعدائی وابرار ایسه] ذوالجناحین اولان استادی دیکلدیلر. او استاد هم عبددر. عبودیت نقطه سنده ربنی توصیف وتعریف ایدرکه؛ جناب حقك درکاهنه امتنك الچیسی حکمنده در. هم رسولدر. رسالت نقطه سنده ربنك احکامنی قرآن واسطه سیله جن وانسه تبلیغ ایدر. شو عمتبار جماعت اورسولی دیکله یوب قرآنه قولاق ویردیلر کندیلرینی انواع عبادات‌ك فهرسته سی اولان نماز ایله برچوق مقامات عالیه ایچنده چوق لطیف وظیفه‌لرله تلبّس ایتمش کوردیلر. اوت نمازك متنوع اذکار وحرکاتیله اشارت ایتدیکی وظائفی مقاماتی مفصلاً کوردیلر. شویله که: [اولا] آثاره باقوب غائبانه معامله صورتنده سلطنت ربوبیتك محاسننه تماشاکر مقامنده کندیلرینی کوردکلرندن تکبیروتسبیح وظیفه سنی ادا ایدوب [الله اکبر] دیدیلر. [ثانیا] اسماء قدسیهٔ الٰهیه نك جلوه‌لری اولان بدایعنه وپارلاق اثرلرینه دلّاللق مقامنده کوروکلهٔ [سبحان الله] [الحمد لله] دییه‌رك تقدیس وتحمید وظیفه سنی ایفا ایتدیلر. ثالثاً؛ رحمت الٰهیه نك خزینه لرنده ادخار ایدیلان نعمتلرینی ظاهر وباطن طویغولرله طاتوب

آفاقی مقامنده شکر وثنا وظیفه سنی ادایه باشلادیلر. [رابعاً] اسماء الٰهیه نك دفینه لرنده کی جوهرلری معنوی جهازات میزانلریله طارتوب بیلمك مقامنده تنزیه ومدح وظیفه سنه باشلادیلر. [خامساً] مسطر قدراو ستنده قلم قدرتیله یازیلان مکتوبات ربانیه یی مطالعه مقامنده تفکر واستحسان وظیفه سنه باشلادیلر. [سادساً] اشیانك یرادیلیشنده ومصنوعاتك صنعتنده کی لطیف اینجه لك ونازنین کوزللکلری تماشا ایله تنزیه مقامنده فاطر ذوالجمال والجلال صانعلرینه محبت واشتیاق وظیفه سنه کیردیلر. دیمك کائناته وآثاره باقوب غائبانه معاملهٔ عبودیتله مذکور مقاماتده مذکور وظائفی ادا ایتدکدنصوکره صانع حکیمك دخی معامله سنه وافعالنه باقمق درجه سنه چیقدیلر که: حاضرانه برمعامله صورتنده: اولاً: خالق ذوالجلالك کندی صنعتنك معجزه لریله کندینی ذی شعوره طانیتدیرمسنه قارشی حیرت ایچنده برمعرفت ایله مقابله ایدرك [سبحانك ما عرفناك حق معرفتك] دیدیلر. سنك تعریف ایدیجیلرك بتون مصنوعاتکده کی معجزه لرکدر. صوکره او رحمانك کندی رحمتنك کوزل میوه لریله کندینی سودیرمسنه قارشو محبت وعشق ایله مقابله ایدوب [ایاك نعبد وایاك نستعین] دیدیلر. صوکره او منعم حقیقینك طاتلی نعمتلریله ترحم وشفقتنی کوسترمسنه قارشی شکر وحمد ایله مقابله ایتدیلر. دیدیلر. [سبحانك وبحمدك] سنك حق شکرکی ناصل ادا ایده بیلیرز. سن اویله شکره لایق برمشکورسك که: بتون کائناته سریلمش بتون انعاماتك آچیق لسان حاللری شکر وثنا کزی اوقویورلر. هم عالم چارشوسنده دیزلمش وزمینك یوزینه سریلمش بتون نعمتلرك اعلاناتیله حمد ومدحکزی بیلدیریورلر. هم رحمت ونعمتك منظوم میوه لری وموزون عشلری سنك جود وکرمکه شهادت ایتمکله سنك شکرکی مخلوقات اوکنده ایفا ایدرلر. صوکره شو کائنات یوزلرنده دکیشن موجودات آیینه لرنده جمال وجلال وکمال وکبریا سنك اظهارینه قارشی [الله اکبر] دییوب تعظیم ایچنده برعجز ایله رکوعه کیدوب محویت ایچنده برمحبت وحیرتله سجده ایدوب

مقابله ایتدیلر. صوکره او غنی مطلقك ثروتنك چوقلغنی ورحمتنك كینشلگنی كوسترمسنه قارشی فقر وحاجتلرینی اظهار ایدوب دعا ایدوب ایسته مكله مقابله ایدوب [وَاِیَّاكَ نَسْتَعِینُ] دیدیلر. صوکره او صانع ذوالجلالك كندی صنعتنك لطیفه‌لرینی فارقه‌لرینی آنتیقه‌لرینی سرگیلرله تشهیرگاه انامده نشرینه قارشی [مَاشَاءَ اللّٰهُ] دیوب تقدیر ایده‌رك نه گوزل یاپیلمش دیوب استحسان ایده‌رك [بَارَكَ اللّٰهُ] دیوب مشاهده ایتمك. آمنّا دیوب شهادت ایتمك. گلیكز باقیكز حیران اولارق [حَیَّ عَلَى الْفَلَاحِ] دیوب هركسی شاهد طوتمقله مقابله ایتدیلر. صوکره او سلطان ازل ابدك كائناتك اقطارنده كندی ربوبیتنك سلطنتنی اعلاننه و وحدانیتنك اظهارینه قارشو توحید وتصدیق ایدوب [سَمِعْنَا وَاَطَعْنَا] دیه‌رك اطاعت وانقیاد ایله مقابله ایتدیلر. صوکره او رب العالمینك الوهیتنك اظهارینه قارشو ضعف ایچنده عجزلرینی احتیاج ایچنده فقرلرینی اعلاندن عبارت اولان عبودیتله وعبودیتك خلاصه‌سی اولان نماز ایله مقابله ایتدیلر. داها بونلر گبی گونا گون عبودیت وظیفه‌لریله شو دار دنیا دینیلان مسجد كبیرنده فریضهٔ عمرینی و وظیفهٔ حیاتلرینی ادا ایدوب احسن تقویم صورتنی آلدیلر. بتون مخلوقات اوستنده بر مرتبه‌یه چیقدیلركه: یمن ایمان ایله أمن أمانت ایله مجهز امین بر خلیفهٔ آرض اولدیلر. و شو میدان تجربه و شو دستگاه امتحاندن صوکره اونلرك رب كریمی اونلرك ایمانلرینه مكافات اولارق سعادت أبدیه‌یه و اسلامیتلرینه أجرت اولارق دار السلامه دعوت ایده‌رك اویله بر اكرام ایتدی و ایده‌ركه. هیچ گوز گورمه‌مش و قولاق ایشیتمه‌مش و قلب بشره خطور ایتمه‌مش درجه‌ده پارلاق بر طرزده رحمتنه مظهر ایتدی. و اونلره ابدیت و بقا ویردی. چونكه ابدی و سرمدی اولان بر جمالك سرجی مشتاقی و آیینه‌دار عاشقی البته باقی قالوب ابده گیده‌جكدر. ایشته قرآنك شاگردلرینك عاقبتلری بویله‌در. جناب حق بزلری اونلردن ایله‌سون آمین آمین آمین.

اما فجار و اشرار اولان دیگر گروه ایسه حد بلوغ ایله شو عالم سراینه گیردکلری وقت بتون وحدانیتك دلیللرینه قارشو کفر ایله مقابله ایدوب و بتون نعمتلره قارشو کفران ایله مقابله ایده رك و بتون موجوداتی قیمتسزلکله کافرانه بر اتهام ایله تحقیر ایتدیلر. و بتون اسماء الهیه نك تجلیاتنه قارشو رد و انکار ایله مقابله ایتدکلرندن آز بر وقتده نهایتسز بر جنایت ایشلدیلر. نهایتسز بر عذابه مستحق اولدیلر. اوت انسانه سرمایهٔ عمر و جهازات انسانیه مذکور وظائف ایچون ویرلمشدر.

ای سرسم نفسم. وای پرهوس آرقداشم. آیا ظن ایدییور میسکز که. وظیفهٔ حیاتکز یالکز تربیهٔ مدنیه ایله گوزلجه محافظهٔ نفس ایتمك. عیب اولماسین بطن و فرجك خدمتنه می منحصردر. یاخود ظن ایدییور میسکز که. حیاتکزك ماکینه سنده درج ایدیلان شو نازك لطائف و معنویات و شو حساس اعضا و آلات. و شو منتظم جوارح و جهازات. و شو متجسس حواس و حسیاتك غایهٔ یگانه سی. شو حیات فانیه ده نفس رذیله نك هوسات سفلیه نك تطمینی ایچون استعمالنه می منحصردر. حاشا و کلا. بلکه وجودیکزده شونلرك یارادیلماسی و فطرتکزده بونلرك غایهٔ ارتقالی ایکی اساسدر.

برنجیسی: جناب منعم حقیقینك بتون نعمتلرینك هر برچشیه لرینی سزه احساس ایتدیرك شکر ایتدیرمکدن عبارتدر. سزده حس ایدوب شکر و عبادتنی ایتمه لیسکز.

ایکنجیسی: عالمه تجلی ایدن اسماء قدسیهٔ الهیه نك بتون تجلیاتنك اقسامنی برر برر سزه او جهازات واسطه سیله بیلدیروب طاتدیرمقدر. سزده طاتمقله طانیمه رق ایمان گتیرملیسکز. ایشته بو ایکی اساس اوزرینه کمالات انسانیه نشو و نما بولور. بونکله انسان انسان اولور. انسانیتك جهازاتی حیوان کبی حیات دنیویه یی قزانمق ایچون ویرلمه مش اولدیغنه شو تمثیل سرله باق: مثلا: بر ذات بر خدمتچیسنه یگرمی آلتون ویردی. تا مخصوص قوماشدن کندیسنه بر قات لباس آلسون. او خدمتچی گیتدی. او قماشك اعلاسندن مکمل بر لباس آلدی گیدی. صوکره گوردیکه. او ذات دیگر بر

خدمتكارينه بيك آلتون ويروب بر كاغد ايچنده بعض شيلر يازيلى اولارق اونك جبينه قويدى تجارته كوندردى. شيمدى عقلى باشنده اولان بيليركه اوسرمايه برقات لباس آلمق ايچون دكل. چونكه اولكى خدمتكار ايسه يكرمى آلتونله اك اعلا قماشدن برقات لباس آلمش اولديغندن البته بو بيك آلتون برقات لباسه صرف ايدلمز. شايد بواكنجى خدمتكار جبينه قونيلان كاغدى اوقومايوب بلكه اولكى خدمتجى يه باقوب بوتون پاره يى بر دكانجى يه برقات لباس ايچون ويروب هم اوقوماشك اك چوروگندن وآرقدا شنك لباسندن اك الدرجه آشاغى برلباس آلسه البته اوغادم نهايت درجه ده احمقلق ايتمش اولاجغى ايچون شدتله تعذيب وهدتله تأديب ايديله جكدر.

اى نفسم. واى آرقداشم. عقليكزى باشكزه طوپلايكز. سرمايۀ عمر واستعداد حياتكزى حيوان كبى بلكه حيواندن چوق آشاغى بر درجه ده شهويات فانيه ولذت ماديه يه صرف ايتميكز. يوقسه سرمايه جه اك اعلا حيواندن اك الدرجه يوكسك اولديغكز حالده اك ادناسندن اك الدرجه آشاغى دوشرسكز.

اى غافل نفسم. سنك حياتكك غايه سى. وحياتكك ماهيتى. هم حياتكك صورتى: هم حياتكك سر حقيقتى. هم حياتكك كمال سعادتى بر درجه اكلامق ايسترسه ك باق سنك حياتكك غايه لرينك اجمالى طقوز امردر.

[برنجيسى] شودركه: سنك وجودكده قونيلان طويغولر ترازولريله رحمت الٰهيه نك خزينه لرنده ادخار ايديلان نعمتلرى طارتمقدر. وكلى شكر ايتمكدر.

[ايكنجيسى] سنك فطرتكده وضع ايديلان جهازاتك آناختارلريله أسماء قدسيۀ الٰهيه نك كيزلى دفينه لرينى آچمقدر. ذات اقدسى او اسمايله طانيمقدر.

[اوچنجيسى] شو تشهيرگاه دنياده مخلوقات نظرنده مذكور اسماء الٰهيه نك سكا طاقدقلرى غريب صنعتلرينى ولطيف جلوه لرينى بيله رك حياتكله تشهير واظهار ايتمكدر.

[دردنجيسى] لسان حال وقالكله خالقكك دركاه ربوبيتنه عبوديتكى اعلان ايتمكدر.

«بشنجیسی» ناصل بر عسکر پادشاهندن آلدیغی درلو درلو نیشانلری رسمی
وقتلرده طاقوب پادشاهك نظرنده کورونمكله اونك التفاتنا آثارینی کوستردیگی
کبی سن دخی اسماء الهیه نك جلوه لرینك سکا ویردکلری لطائف انسانیه مرصعا
تیله بیله رك سوسله نوب اوشاهد ازلینك نظر شهود واشهادینه کورونمكدر.

«آلتنجیسی» ذوی الحیات اولانلرك تظاهرات حیاتیه دینیلان خالقلرینه تحیاتلری
ورموزات حیاتیه دینیلان صانعلرینه تسبیحاتلری. وثمرات وغایات حیاتیه دینیلان
واهب الحیاته عرض عبودیتلرینی بیله رك مشاهده ایتمك تفكرله کوروب شهادتله
کوسترمكدر.

«یدنجیسی» سنك حیاتكه ویریلان جزئی علم. وقدرت واراده کبی صفت وحاللرکدن
کوچك نمونه لرینی واحد قیاس اتخاذ ایله خالق ذوالجلالك صفات مطلقه سنی. و
شئون مقدسه سنی اواولچولرله بیلمكدر. مثلا: سن جزئی اقتدارك وجزئی علمك. و
جزئی اراده ك ایله بو خانه یی منتظم یاپدیغكدن شوقصر عالمك سنك خانه کدن
بیوکلگی درجه سنده شوعالمك اوسطه سنی اونسبتده قدیر. علیم. حكیم. مدبر.
بیلمك لازمدر.

«سكزنجیسی» شوعالمك موجوداتی هربری کندیسنه مخصوص بر دیل ایله خالقنك
وحدانیتنه وصانعنك ربوبیتنه دائر معنوی سوزلری فهم ایتمكدر.

«طقوزنجیسی» عجز وضعفك فقر واحتیاجك اولچوسیله قدرت الهیه وغناء
ربانیه نك درجات تجلیاتنی آكلامقدر. ناصلكه آچلغك درجه لری نسبتنده
واحتیاجك انواعی مقدارنجه طعامك لذت ودرجاتی وچشیدلری آكلاشیلیر.
اونك کبی سنده نهایتسز عجزك وفقرکله نهایتسز قدرت وغناء الهیه نك درجاتنی
فهم ایتمه لیسك. ایشته سنك حیاتكك غایه لری اجمالا بونلر کبی امورلردر...

«شیمدی کندی حیاتكك ماهیتنه باقكه. اوماهیتك اجمالی شودر.»

اسماء الهیه یه عائد غرائبك فهرسته سی. هم شئون وصفات الهیه نك برمقیاسی. هم کائناتده کی
عالملرك برمیزانی. هم بو عالم کبیرك برلیسته سی. هم شئون کائناتك برخریطه سی. هم کتاب اکبرك
برفذلکه سی. هم قدرتك گیزلی دفینه لرینی آچاجق بر آناختار کولچه سی. هم موجوداته
سرپیلان و اوقاته طاقیلان کمالاتنك براحسن تقویمیدر. ایشته ماهیت حیاتك بونلر
کبی امرلریدر. شیمدی سنك حیاتکك صورتی وطرز وظیفه سی شودرکه: حیاتك برکلمهٔ
مکتوبه در قلم قدرتله یازلمش حکمتنما برسوزدر. کوروب وایشیدیلوب اسماء حسنایه
دلالت ایدر. ایشته حیاتکك سرّ حقیقتی شودرکه: تجلیٔ احدیته، جلوهٔ صمدیته آیینه لقدر
یعنی بتون عالمه تجلی ایدن اسماءك نقطهٔ محراقیه سی حکمنده برجامعیتله ذات احد صمده
آیینه لقدر. شیمدی حیاتکك سعادت اچنده کی کمالی ایسه: سنك حیاتکك آیینه سنده
تمثل ایدن شمس ازلینك انوارینی حس ایدوب سه ومکدر. ذی شعور اولارق اوکا شوقا
کوسترمکدر. اونك محبتیله کندکدن کیچمکدر. قلبك کوز ببکنده عکس نورینی یرلشدیرمکدر:
ایشته بو سردندرکه: سنی اعلای علیینه چیقاران برحدیث قدسینك مثال شریفی اولان
﴿من نکنجم درسموات زمین. از عجب کنجم بقلب مؤمنین﴾ دینلمشدر. ایشته ای نفسم
حیاتکك بویله علوی غایاته متوجه اولدیغی وشویله قیمتلی خزینه لری جامع اولدیغی حالده
هیچ عقل وانصافه لایقمیدرکه: هیچ اندر هیچ اولان موقت حظوظات نفسانیه یه
کیچجی لذائذ دنیویه یه صرف ایدوب ضایع ایده رسك. اکر ضایع ایتمه مك ایسترسه ك
کیچن تمثیل وحقیقته رمز ایدن ﴿ وَالشَّمْسِ وَضُحٰيهَا ۝ وَالْقَمَرِ اِذَا تَلٰيهَا ۝ وَالنَّهَارِ
اِذَا جَلّٰيهَا ۝ وَاللَّيْلِ اِذَا يَغْشٰيهَا ۝ وَالسَّمَاءِ وَمَا بَنٰيهَا ۝ وَالْاَرْضِ وَمَا طَحٰيهَا ۝ وَنَفْسٍ وَمَا سَوّٰيهَا ۝
فَاَلْهَمَهَا فُجُورَهَا وَتَقْوٰيهَا ۝ قَدْ اَفْلَحَ مَنْ زَكّٰيهَا ۝ وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسّٰيهَا ۝
سوره سنده قسم وجواب قسمی دوشونوب عمل ایت. اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى شَمْسِ سَمَاءِ الرِّسَالَةِ
وَقَمَرِ الْبُرْجِ النُّبُوَّةِ وَعَلٰى اٰلِهِ وَاَصْحَابِهِ نُجُومِ الْهِدَايَةِ وَارْحَمْنَا وَارْحَمْ اُسْتَادَنَا
وارحم والدینا ووالدیه وارحم اخی ورفقائه وارحم المؤمنین والمؤمنات ۝ آمین.

اون ایكنجی سوز

بسم الله الرحمن الرحيم ﴿ وَمَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ اُوتِىَ خَيْرًا كَثِيرًا ﴾

قرآن حكيمك حكمت قدسیه سیله . فلسفه نك حكمتنك اجمالا موازنه سی . هم حكمت قرآنیه نك انسانك حیات شخصیه سنه . و حیات اجتماعیه سنه ویردیكی درس تربیه نك غایت قیصه بر فذلكه سی . هم قرآنك سائر كلمات الهیه یه و بتون كلاملره جهت رجحانیتنه بر اشارتدر . ایشته بو سوزده « درت اساس واردر »

« برنجی اساس » حكمت قرآنیه ایله . حكمت فنیه نك فرقلرینه شو كوچك . حكایۀ تمثیلیه دوربینیله باق . بر زمان ؛ هم دیندار ، هم غایت صنعتكار بر حاكم نامدار . ایستدیكه قرآن حكیمی معانیسنده كی قدسیتنه و كلماتنده كی اعجازه شایسته بر یازی ایله یازسون . او معجزنما قامتنه خارقه بر لباس كیدیریلسین . ایشته او نقاش ذات . قرآنی پك عجیب بر طرزده یازدی . بتون قیمتدار جوهرلری یازیسنده استعمال ایتدی . حقائقنك تنوعنه اشارت ایچون بعض مجسم حروفاتنی الماس و زمرد ایله . و بر قسمنی لؤلؤ و عقیق ایله ؛ و بر طائفه سنی پیرلانطه و مرجان ایله و بر نوعنی آلتون و كموش ایله یازدی . هم اویله بر طرزده سوسلندیروب منقش ایتدیكه اوقومغی بیلن و بیلمه ین هركس تماشاسندن حیران اولوب استحسان ایدردی . بالخصوص اهل حقیقتك نظرینه او صوری كوزللك . معناسنده كی غایت پارلاق كوزللكك و غایت شیرین تزیینا تنك اشاراتی اولدیغندن پك قیمتدار بر آنتیقه اولمشدر . صوكره او حاكم شو مصنع و مرصع قرآنی بر اجنبی فیلسوفه . و بر مسلمان عالمه كوستردی . هم تجربه . هم مكافات ایچون امر ایتدیكه . هر بریكز بونك حكمتنه دائر بر اثر یازیكز . اولا ، او فیلسوف . صوكره او عالم اوكا دائر بر ر كتاب تألیف ایتدیلر . فقط فیلسوفك كتابی یالكز حرفلرك نقشلرندن و مناسبتلرندن و وضعیتلرندن و جوهرلرینك خاصیتلرندن و تعریفاتندن بحث ایدر . معناسنه هیچ ایلیشمز . چونكه او اجنبی آدم . عربی خطی اوقومغی هیچ بیلمز . حتی او مزین قرآنی بیلمه یوركه . بر كتابدر . و معنایی افاده ایدن یازیدر . بلكه اوكا منقش

برآنتیقه نظریله باقیلیور. لکن چندان عرب بیلمه‌یور. فقط چوق أیی بر مهندس سدر. گوزل
بر تصویرجیدر. ماهر بر کیمیاکردر. صرّاف بر جوهرجیدر. ایشته او آدم. بو صنعتلره گوره أثرینی
یازدی. أمّا مسلمان عالم ایسه. او کتابا باقدیغی وقت آکلادیکه. او کتاب مبین در. قرآن حکیمدر.
ایشته بو حقپرست ذات. نه تزیینات ظاهریه سنه أهمیت ویردی. ونه ده حروفلرک
نقوشیله اشتغال ایتدی. بلکه او بر شیله مشغول اولدیکه. میلیون مرتبه اوته کی
آدملرک اشتغال ایتدیکی مسئله‌لردن داها عالی. داها غالی. داها لطیف. داها شریف.
داها نافع. داها جامع. چونکه نقوشلرک پرده سی آلتنده اولان حقائق قدسیه سندن و
أنوار أسرارندن بحث ایده‌رک غایت گوزل بر تفسیر شریف یازدی. صوکره ایکیسی أثر
لرینی گوتوروب او حاکم ذیشانه تقدیم ایتدیلر. او حاکم. اولا. فیلسوفک أثرینی آلدی.
باقدی گوردیکه. او خودپسند وطبیعتپرست آدم چوق چالیشمش. فقط هیچ حقیقی
حکمتنی یازمامش. هیچ بر معناسنی آکلامامش. بلکه قاریشدیرمش. او کا قارشو حرمتسزلک
بلکه أدبسزلک ایتمش. چونکه: او منبع حقائق اولان قرآنی معناسز نقوش ظن ایده‌رک
معنا جهتنده قیمتسزلکله تحقیر ایتمش اولدیغندن او حاکم حکیم دخی. اونک أثرینی باشنه
اوردی. حضورندن چیقاردی. صوکره اوته کی حقپرست مدقّق عالمک أثرینه باقدی:
گوردیکه. غایت گوزل ونافع بر تفسیر وغایت حکیمانه مرشدانه بر تألیفدر. آفرین.
بارک الله دیدی. ایشته حکمت بودر. وعالم وحکیم بونلرک صاحبنه دیرلر. اوته کی آدم
ایسه. حدندن تجاوز ایتمش بر صنعتکاردر. صوکره اونک أثرینه بر مکافات اولارق
هر بر حرفنه مقابل توکنمز خزینه سندن اون آلتون ویریلسین اراده ایتدی.
أگر تمثیلی فهم ایتدک ایسه. باق حقیقتک یوزینی ده گور. أمّا او مزیّن قرآن ایسه.
شو مصنّع کائناتدر. او حاکم ایسه. حکیم أزلیدر. واو ایکی آدم ایسه: بریسی یعنی أجنبیسی
عالم فلسفه وحکماسیدر. دیکری: قرآن وشاکردلریدر. أوت قرآن حکیم. شو قرآن عظیم
کائناتک أک عالی بر مفسریدر. وأک بلیغ بر ترجمانیدر. أوت او فرقاندرکه. شو کائناتک

صحیفه لرنده وزمانلرك یاپراقلرنده قلم قدرتله یازیلان آیات تكوینیه یی جن و انسه درس ویرر. هم هربری بر حرف معنیدر اولان موجوداته [معنای حرفی نظریله] یعنی اونلرده صانع حسابنه باقار. نه قدر گوزل یاپیلمش. نه قدر گوزل بر صورتده صانعنك جمالنه دلالت ایدییورلر دیر. وبونكله كائناتك حقیقی گوزللگنی گوستریبور.

اما علم حكمت دیدكلری فلسفه ایسه. حروف موجوداتك تزییناتنه ومناسباتنه طالمش وسرگردان قالمش. حقیقتك یولنی شاشیرمش. شو كتاب كبیرك حروفاتنه [معنای حرفی ایله] یعنی [الله] حسابنه باقمق لازم ایكن. اویله ایتمیوب [معنای اسمی ایله] یعنی موجوداته موجودات حسابنه باقار. اویله بحث ایدر. نه گوزل یاپیلمیشه بدل. نه گوزلدر دیر. چیركینلشدیریر. بونكله كائناتی تحقیر ایدوب كندیسنه مشتكی ایدر. اوت دینسز فلسفه حقیقتسز بر سفسطه در. وكائناته بر تحقیردر.

[ایكنجی اساس] قرآن حكیمك حكمتی حیات شخصیه یه ویردیگی تربیهٔ اخلاقیه. وحكمت فلسفه نك ویردیگی درسك موازنه سی. فلسفه نك خالص بر تلمیذی بر فرعوندر. فقط منفعتی ایچون اك خسیس شیئه عبادت ایدر بر فرعون ذلیلدر. هر منفعتلی شیئی كندینه رب طانیر. هم او دینسز شاگرد متمرد ومعنددر. فقط بر لذت ایچون نهایت ذلتی قبول ایدن مسكین بر متمرددر. شیطان كبی شخصلرك بر منفعت خسیسه ایچون آیاغنی اوپمكله ذلت گوسترر دنی بر معنددر. هم او دینسز شاگرد جبار بر مغروردر. فقط قلبنده نقطهٔ استناد بولمدیغی ایچون ذاتنده غایت عجز ایله عاجز بر جبار خودفروشدر. هم او شاگرد منفعتپرست خودآندیشدر كه: غایهٔ همتی نفس وبطننك وفرجك هوساتنی تطمین ومنفعت شخصیه سنی بعض منفعت قومیه ایچنده آرایان دساس بر خودكامدر.

اما حكمت قرآنك خالص تلمیذی ایسه. بر عبددر. فقط اعظم مخلوقاته ده عبادته تنزل ایتمز. هم جنت كبی اعظم منفعت اولان بر شیئی غایهٔ عبادت قبول ایتمز بر عبد عزیزدر. هم

جوهرلری ایسه. شو حقیقتده اسماء قدسیهٔ الٰهیه نك جلوه‌لرینه مثالدر. و تمثیلده
کوردیگمز نقشلر و او نقشلرك رمزلری ایسه. شو عالمی سوسلندیرن منتظم مصنوعات و
موزون نقوش قلم قدرتدرکه: قدیر ذوالجلالك اسمائنه دلالت ایدرلر. و او استاد ایسه:
سیدنا محمد علیه الصلاة والسلامدر. عونه‌سی ایسه: انبیاء علیهم السلامدر. و شاگرد
لری ایسه: اولیاء و اصفیادر. او سرایده‌کی حاکمك خدمتکارلری ایسه. شو عالمده ملئکه
علیهم السلامه اشارتدر. تمثیلده سیر و ضیافته دعوت ایدیلان مسافرلر ایسه. شو دنیا
مسافرخانه‌سنده انس و جن و انسانك خدمتکارلری اولان حیوانلره اشارتدر. و او ایکی
فرقه ایسه. بو راده برنجیسی اهل ایماندرکه: کتاب کائناتك آیاتنك مفسری اولان قرآن حکیمك
شاگردلریدر. دیکر گروه ایسه: اهل کفر و طغیاندرکه: نفس و شیطانه تابع اولوب یالکز
حیات دنیویه‌یی طانییان حیوان کبی بلکه داها آشاغی صاغیر دیلسز ضالین گروهیدر.
(برنجی قافله اولان سعدائی و ابرار ایسه) ذوالجناحین اولان استادی دیکلدیلر. او استاد،
هم عبددر. عبودیت نقطه‌سنده ربنی توصیف و تعریف ایدرکه: جناب حقك درگاهنده
امتنك الچیسی حکمنده‌در. هم رسولدر. رسالت نقطه‌سنده ربنك احکامنی قرآن
واسطه‌سیله جن و انسه تبلیغ ایدر. شو اعتبار جماعت او رسولی دیکله‌یوب قرآنه
قولاق ویردیلر. کندیلرینی انواع عباداتك فهرسته‌سی اولان نماز ایله برچوق مقامات عالیه
ایچنده چوق لطیف وظیفه‌لرله تلبس ایتمش کوردیلر. اوت نمازك متنوع اذکار و حرکاتیله
اشارت ایتدیگی وظائفی مقاماتی مفصلا کوردیلر. شویله‌که: (اولا) آثاره باقوب غائبانه
معامله صورتنده سلطنت ربوبیتك محاسننه تماشاگر مقامنده کندیلرینی کوردکلرندن
تکبیر و تسبیح وظیفه‌سنی ادا ایدوب (الله اکبر) دیدیلر. (ثانیا) اسماء قدسیه
الٰهیه نك جلوه‌لری اولان بدایعنه و پارلاق اثرلرینه دلاللق مقامنده کورونمکله (
سبحان الله، الحمد لله) دییه‌رك تقدیس و تحمید وظیفه‌سنی ایفا ایتدیلر. ثالثا:
رحمت الٰهیه نك خزینه‌لرنده ادخار ایدیلان نعمتلرینی ظاهر و باطن طویغولرله طاتوب

آثلاحق مقامنده شکر وثنا وظیفه سنی ادایه باشلادیلر. [رابعاً] اسماء الٓهیه نك دفینه سنه لرنده کی جوهرلری معنوی جهازات میزانلریله طارتوب بیلمك مقامنده تنزیه ومدح وظیفه باشلادیلر. [خامساً] مسطر قدر اوستنده قلم قدرتیله یازیلان مکتوبات ربانیه‌یی مطالعه مقامنده تفکر واستحسان وظیفه سنه باشلادیلر. [سادساً] اشیانك یرادیلیشنده ومصنوعاتك صنعتنده کی لطیف اینجه لك ونازنین کوزللکلری تماشا ایله تنزیه مقامنده فاطر ذوالجلال صانع ذوالجماللرینه محبت واشتیاق وظیفه سنه کیردیلر. دیمك کائناته وآثاره باقوب غائبانه معاملهٔ عبودیتله مذکور مقاماتده مذکور وظائفی ادا ایتدکدنصوکره صانع حکیمك دخی معامله سنه وافعالنه باقمق درجه سنه چیقدیلر که: حاضرانه برمعامله صورتنده: اولاً: خالق ذوالجلالك کندی صنعتنك معجزه لریله کندینی ذی شعوره طانیتدیرمسنه قارشی حیرت ایچنده برمعرفت ایله مقابله ایدرك [سُبْحَانَكَ مَا عَرَفْنَاكَ حَقَّ مَعْرِفَتِكَ] دیدیلر. سنك تعریف ایدیجیلرك بتون مصنوعاتکده کی معجزه لرکدر. صوکره اورحمانك کندی رحمتنك کوزل میوه‌لریله کندینی سودیرمسنه قارشو محبت وعشق ایله مقابله ایدوب [اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَعِينُ] دیدیلر. صوکره اومنعم حقیقینك طاتلی نعمتلریله ترحم وشفقتنی کوسترمسنه قارشی شکر وحمد ایله مقابله ایتدیلر. دیدیلر. [سُبْحَانَكَ وَبِحَمْدِكَ] سنك حق شکرکی ناصل ادا ایده بیلیرز. سن اویله شکره لایق برمشکورسك که: بتون کائناته سرپلمش بتون اماناتك آچیق لسان حاللری شکر وثنا کبی اوقویورلر. هم عالم چارشوسنده دیزلمش و زمینك یوزینه سرپیلمش بتون نعمتلرك اعلاناتیله حمد ومدحکزی بیلدیریورلر. هم رحمت ونعمتك منظوم میوه لری وموزون عشلری سنك جود وکرمکه شهادت ایتمکله سنك شکرکی مخلوقات اوکنده ایفا ایدرلر. صوکره شو کائنات یوزلرنده دکیشن موجودات آیینه لرنده جمال وجلال وکمال وکبریاسنك اظهارینه قارشی [اَللّٰهُ اَكْبَرُ] دییوب تعظیم ایچنده برعجز ایله رکوعه کیدوب محویت ایچنده برمحبت وحیرتله سجده ایدرك

مقابله ایته یلر. صوڭره او غنی مطلقك ثروتنك چوقلغنی و رحمتنك كینشلگنی كوسترمسنه
قارشی فقر و حاجتلرینی اظهار ایدوب دعا ایدوب استه مكله مقابله ایدوب [وَاِیَّاكَ نَسْتَعِیْنُ] دید یلر. صوڭره او صانع ذوالجلالك كندی صنعتنك لطیفلرینی فارقه
لرینی آنتیقه لرینی سرگیلرله تشهیرگاه انامده نشرینه قارشی [مَاشَاءَ اللّٰهُ] دییوب
تقدیر ایده رك نه كوزل یاپیلمش دییوب استحسان ایده رك [بَارَكَ اللّٰهُ] دییوب
مشاهده ایتمك. آمنّا دییوب شهادت ایتمك. كلیكز باقیكز حیران اولارق [حَیَّ عَلَی الْفَلَاحْ]
دییوب هركسی شاهد طوتمقله مقابله ایته یلر. ثم او سلطان ازل و ابدك كائناتك اقطارنده
كندی ربوبیتنك سلطنتنی اعلاننه و وحدانیتنك اظهارینه قارشو توحید و تصدیق
ایدوب [سَمِعْنَا وَاَطَعْنَا] دییه رك اطاعت و انقیاد ایله مقابله ایتدیلر. صوڭره
او رب العالمینك الوهیتنك اظهارینه قارشو ضعف ایچنده عجزلرینی احتیاج
ایچنده فقرلرینی اعلاندن عبارت اولان عبودیتله و عبودیتك خلاصه سی اولان
نماز ایله مقابله ایتدیلر. داها بونلر كبی كوناكون عبودیت وظیفه لریله شو دار دنیا
دینیلان مسجد كبیرنده فریضهٔ عمرینی و وظیفهٔ حیاتلرینی ادا ایدوب احسن تقویم
صورتنی آلدیلر. بتون مخلوقات اوستنده بر مرتبه یه چیقدیلركه : یمن ایمان ایله
أمن أمانت ایله مجهز امین بر خلیفهٔ آرض اولدیلر. و شو میدان تجربه و شو دستگاه
امتحاندن صوڭره اونلرك رب كریمی اونلرك ایمانلرینه مكافات اولارق سعادت أبدیه یه
و اسلامیتلرینه أجرت اولارق دار السلامه دعوت ایده رك اویله بر اكرام ایتدی و ایده ركه .. هیچ كوز كورمه مش و قولاق ایشیتمه مش و قلب بشره خطور ایتمه مش درجه ده
پارلاق بر طرزده رحمتنه مظهر ایتدی. و اونلره ابدیت و بقا ویردی. چونكه ابدی
و سرمدی اولان بر جمالك سرحی مشتاقی و آیینه دار عاشقی البته باقی قالوب ابده
كیده جكدر. ایشته قرآنك شاكردلرینك عاقبتلری بویله در. جناب حق
بزلری اونلردن ایله سون آمین آمین آمین..

٤ امّا فجّار و اشرار اولان دیکر کروه ایسه ٤ حدّ بلوغ ایله شو عالم سراینه کیردکلری وقت بتون وحدانیتك دلیللرینه قارشو کفر ایله مقابله ایدوب و بتون نعمتلره قارشو کفران ایله مقابله ایدەرك و بتون موجوداتی قیمتسزلکله کافرانه بر اتهام ایله تحقیر ایتدیلر. و بتون اسماء الهیه نك تجلیاتنه قارشو ردّ و انکار ایله مقابله ایتدکلرندن آز بر وقتده نهایتسز بر جنایت ایشلدیلر. نهایتسز بر عذابه مستحق اولدیلر. اوت انسانه سرمایۀ عمر و جهازات انسانیه مذکور وظائف ایچون ویرلمشدر.

ای سرسم نفسم. و ای برهوس ارقداشم. آیا ظن ایدییور میسکز که.. وظیفۀ حیاتکز یالکز تربیۀ مدنیه ایله کوزلجه محافظۀ نفس ایتمك. عیب اولماسین بطن و فرجك خدمتنه می منحصردر.. یاخود ظن ایدییور میسکز که. حیاتکزك ماکینه سنده درج ایدیلان شو نازك لطائف و معنویات و شو حسّاس اعضا و آلات. و شو منتظم جوارح و جهازات. و شو متجسّس حواس و حسیاتك غایۀ یکانه سی. شو حیات فانیه ده نفس رذیله نك هوسات سفلیه نك تطمینی ایچون استعمالنه می منحصردر.. حاشا و کلّا. بلکه وجودیکزده شونلرك یارادیلماسی و فطرتکزده بونلرك غایۀ ارفالی ایکی اساسدر..

٤ بری ٤ جناب منعم حقیقینك بتون نعمتلرینك هر بر چشیدلرینی سزه احساس ایتدیروب شکر ایتدیرمکدن عبارتدر. سزده حس ایدوب شکر و عبادتنی ایتمه لیسکز..

٤ ایکنجیسی ٤ عالمده تجلّی ایدن اسماء قدسیۀ الهیه نك بتون تجلیاتنك اقسامنی بر بر برسزه او جهازات واسطه سیله بیلدیروب طاتیندیرمقدر. سز دخی طاتمقله طانییه رق ایمان کتیرملیسکز. ایشته بو ایکی اساس اوزرینه کمالات انسانیه نشو و نما بولور. بونکله انسان انسان اولور. انسانیتك جهازاتی حیوان کبی حیات دنیویه یی قزانمق ایچون ویرلمه مش اولدیغنه شو تمثیل سرّیله باق: مثلا: بر ذات بر خدمتجیسنه یکرمی آلتون ویردی.. تا مخصوص قوماشدن کندیسنه بر قات لباس آلسون او خدمتجی کیتدی او قماشك اعلاسندن مکمّل بر لباس آلدی کیدی. صوکره کوردیکه.. او ذات دیکر بر

خدمتکارینه بیك آلتون ویروب بر کاغد ایچنده بعض شیلر یازیلی اولارق اونك جبینه قویدی تجارته کوندردی. شیمدی عقلی باشنده اولان بیلیر که او سرمایه بر قات لباس آلمق ایچون دکل. چونکه اولکی خدمتکار ایسه یکرمی آلتونله اك اعلا قماشدن بر قات لباس آلمش اولدیغندن البته بو بیك آلتون بر قات لباسه صرف ایدلمز. شاید بو ایکنجی خدمتکار جبینه قونیلان کاغدی اوقومایوب بلکه اولکی خدمتجی یه باقوب بوتون پاره یی بر دکانجی یه بر قات لباس ایچون ویروب هم اوقوماشنك اك چوروکندن و آرقداشنك لباسندن اللی درجه آشاغی بر لباس آلسه البته اوفادم نهایت درجه ده احمقلق ایتمش اولاجغی ایچون شدتله تعذیب و حدتله تأدیب ایدیله جکدر.

أی نفسم، وأی آرقداشم. عقلیکزی باشکزه طوپلاییکز. سرمایهٔ عمر واستعدادیکزی حیوان کبی بلکه حیواندن چوق آشاغی بر درجه ده شهوات فانیه ولذت مادیه یه صرف ایتمه ییکز. یوقسه سرمایه جه اك اعلا حیواندن اللی درجه یوکسك اولدیغکز حالده اك ادناسندن اللی درجه آشاغی دوشرسکز.

أی غافل نفسم، سنك حیاتكك غایه سی. و حیاتكك ماهیتی. هم حیاتكك صورتی. هم حیاتكك سر حقیقتی. هم حیاتكك کمال سعادتی بر درجه آکلامق ایسترسه ك. باق سنك حیاتكك غایه لرینك اجمالی طقوز امردر.

[برنجیسی] شودرکه: سنك وجودکده قونیلان طویغولر ترازولریله رحمت الهیه نك خزینه لرنده ادخار ایدیلان نعمتلری طارتمقدر. وکلی شکر ایتمکدر.

[ایکنجیسی] سنك فطرتکده وضع ایدیلان جهازاتك آنافتارلریله أسماء قدسیهٔ الهیه نك کیزلی دفینه لرینی آچمقدر. ذات اقدسی او اسما ایله طانیمقدر.

[اوچنجیسی] شو تشهیرکاه دنیاده مخلوقات نظرنده مذکور اسماء الهیه نك سکا طاقدقلری غریب صنعتلرینی ولطیف جلوه لرینی بیله رك حیاتکله تشهیر واظهار ایتمکدر.

[دردنجیسی] لسان حال وقالکله خالقكك درکاه ربوبیتنه عبودیتکی اعلان ایتمکدر.

﴿ بشنجیسی ﴾ نا صل بر عسکر پادشاهندن آلدیغی درلو درلو نشانلری رسمی وقتلرده طاقوب پادشاهك نظرنده کوروغنکه اونك التفات آثارینی کوستردیگی کبی سن ده شی اسماء الهیه نك جلوه لرینك سکا ویردکلری لطائف انسانیه مرصعا تیله بیله رك سوسله نوب اوشاهد ازلینك نظر شهودوا شهادینه کورونمکدر ∴

﴿ آلتنجیسی ﴾ ذوی الحیات اولانلرك تظاهرات حیاتیه دینیلان فعالیتلرینه تجیاتلری ورموزات حیاتیه دینیلان صانعلرینه تسبیحاتلری . و ثمرات وغایات حیاتیه دینیلان واهب الحیاته عرض عبودیتلرینی بیله رك مشاهده ایتمك تفکرله کوروب شهادت کوسترمکدر .

﴿ یدنجیسی ﴾ سنك حیاتکه ویریلان جزئی علم . وقدرت وارادهکبی صفت وحالکلرك کوچك نمونه لرینی واحد قیاس اتخاذ ایله خالق ذوالجلالك صفات مطلقه سنی . و شئون مقدسه سنی اواولچولرله بیلمکدر . مثلا : سن جزئی اقتدارك و جزئی علمك . و جزئی اراده ك ایله بو خانه یی منتظم یاپدیغکدن شو قصر عالمك سنك خانه کدن نه درجه بیوکلکی درجه سنده شو عالمك اوسطه سنی او نسبتده قدیر . علیم . حکیم . مدبر . بیلمك لازمدر .

﴿ سکزنجیسی ﴾ شو عالمك موجوداتی هربری کندیسنه مخصوص بردیل ایله خالقنك وحدانیتنه وصانعنك ربوبیتنه دائر معنوی سوزلری فهم ایتمکدر .

﴿ طقوزنجیسی ﴾ عجز وضعفك فقر واحتیاجك اولچوسیله قدرت الهیه و غناء ربانیه نك درجات تجلیاتنی آکلامقدر . نا صلکه آچلغك درجه لری نسبتنده واحتیاجك انواعی مقدارنجه طعامك لذت و درجاتی و چشیدلری آکلاشیلیر . اونك کبی سنده نهایتسز عجزك و فقرکله نهایتسز قدرت و غناء الهیه نك درجاتنی فهم ایتمه لیسك . ایشته سنك حیاتکك غایه لری اجمالا بونلر کبی امورلردر .

﴿ شیمدی کندی حیاتکك ماهیتنه باقکه . اوماهیتکك اجمالی شودر . ﴾

اسماء الهیه یه عائد غرائبك فهرسته سی. هم شئون وصفات الهیه نك برمقیاسی. هم کائناتده کی
عالملرك برمیزانی. هم بوعالم کبیرك برلیسته سی. هم شوکائناتك برفریطه سی. هم کتاب اکبرك
برفذلکه سی. هم قدرتك کیزلی دفینه لرینی آچاجق برآناختار کولجه سی. هم موجوداته
سرپیلان وأوقاته طاقیلان کمالاتنك براحسن تقویمیدر. ایشته ماهیت حیاتك بونلر
کبی أمرلیدر. شیمدی سنك حیاتکك صورتی وطرز وظیفه سی شودرکه: حیاتك برکلمۀ
مکتوبه در قلم قدرتله یازلمش حکمتنما برسوزدر. کوروب وایشیدیلوب اسماء حسنایه
دلالت ایدر. ایشته حیاتکك سرحقیقتی شودرکه: تجلیء احدیته. جلوۀ صمدیته آیینه لقدر
یعنی بتون عالمه تجلی ایدن اسمالك نقطۀ محراقیه سی حکمنده برجامعیتله ذات احد صمده
آیینه لقدر. شیمدی حیاتکك سعادت ایچنده کی کمالی ایسه: سنك حیاتکك آیینه سنده
تمثل ایدن شمس أزلینك أنوارینی حس ایدوب سومکدر. ذی ش [illegible] (١)
کوسترمکدر. اونك محبتیله کندکدن کیچمکدر. قلبك کوز بیبکنده
ایشته بوسرندرکه: سنی اعلای علیینه چیقاران برحدیث قدسی
«من نکنجم در سموات وزمین. از عجب کنجم بقلب مؤمنین» ایدر.
حیاتك بویله علوی غایاته متوجه اولدیغی وشویله قیمتلی خزینه لری
هیچ عقل وانصافه لایقمیدرکه: هیچ اندرهیچ اولان موقت
کیچیجی لذائذ دنیویه یه صرف ایدوب ضایع ایده رسك. آ
کیچن تمثیل وحقیقته رمز ایدن «وَالشَّمْسِ وَضُحٰيهَا ۝ وَا
(وَاللَّيْلِ اِذَا يَغْشٰيهَا ۝)
اِذَا جَلّٰيهَا ۝ وَالسَّمَاءِ وَمَا بَنٰيهَا ۝ وَالْاَرْضِ وَمَا طَحٰيهَا
فَاَلْهَمَهَا فُجُورَهَا وَتَقْوٰيهَا ۝ قَدْ اَفْلَحَ مَنْ زَكّٰيهَا ۝ وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسّٰيهَا»
سوره سنده قسم وجواب قسمی دوشونوب عمل ایت. اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى شَمْسِ سَمَاءِ الرِّسَالَةِ
وَقَمَرِ الْبُرْجِ النُّبُوَّةِ وَعَلٰى اٰلِهِ وَاَصْحَابِهِ نُجُومِ الْهِدَايَةِ وَارْحَمْنَا وَارْحَمْ اُسْتَادَنَا
وارحم والدینا ووالدیه وارحم اخی ورفقائه وارحم المؤمنین والمؤمنات آمین.

(١) [illegible] اطلاسن دن
فاروردالله ما اختلط حب بقلب عبد الا [illegible]
حسبه علی النار [illegible]
[illegible]

اون ایکنجی سوز

بسم الله الرحمن الرحیم ❀ وَمَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ اُوتِىَ خَيْرًا كَثِيرًا ❀

قرآن حکیمك حکمت قدسیه سیله . فلسفه حکمتنك اجمالاً موازنه سی . هم حکمت قرآنیه نك انسانك حیات شخصیه سنه وحیات اجتماعیه سنه ویردیگی درس تربیه نك غایت قیصه بر فذلکه سی . هم قرآنك سائر کلمات الٰهیه یه وبتون کلاملره جهت رجحانیتنه بر اشارتدر . ایشته بو سوزده ❀ دورت اساس واردر ❀

❀ برنجی اساس ❀ حکمت قرآنیه ایله . حکمت فلسفه نك فرقلرینه شو کلمه لر . حکایهٔ تمثیلیه دوربینیله باق : بر زمان ، هم دیندار ، هم غایت صنعتکار بر حاکم نامدار . ایستدیکه قرآن حکیمی معانیسنده کی قدسیتنه وکلماتنده کی اعجازه شایسته بر یازی ایله یازسون . او معجزنما قامته خارقه بر لباس گیدیریلسین . ایشته او نقاش ذات ، قرآنی پك عجیب بر طرزده یازدی . بتون قیمتدار جوهرلری یازیسنده استعمال ایتدی . حقائقنك تنوعنه اشارت ایچون بعضی مجسم حروفاتنی الماس وزمرد ایله . وبر قسمنی لؤلؤ وعقیق ایله ❀ وبر طائفه سنی پیرلانطه ومرجان ایله وبر نوعنی آلتون وگموش ایله یازدی . هم اویله بر طرزده سوسلندیروب منقش ایتدیکه اوقومغی بیلن وبیلمه ین هرکس تماشاسندن حیران اولوب استحسان ایدردی . بالخصوص اهل حقیقتك نظرینه او صوری گوزللك . معناسنده کی غایت پارلاق گوزللگك وغایت شیرین تزییناتنك اشاراتی اولدیغندن پك قیمتدار بر آنتیقه اولمشدر . صوکره او حاکم شو مصنع ومرصع قرآنی بر اجنبی فیلسوفه . وبر مسلمان عالمه گوستردی . هم تجربه . هم مکافات ایچون امر ایتدیکه . هر بریکز بونك حکمتنه دائر بر اثر یازیکز . اولا او فیلسوف . صوکره او عالم اوکا دائر بر کتاب تألیف ایتدیلر . فقط فیلسوفك کتابی یالکز حرفلرك نقشلرندن ومناسبتلرندن ووضعیتلرندن وجوهرلرینك خاصیتلرندن وتعریفاتندن بحث ایدر . معناسنه هیچ ایلیشمز . چونکه او اجنبی آدم . عربی خطی اوقومغی هیچ بیلمز . حتی او مزین قرآنی بیلمه یورکه . بر کتابدر . ومعنایی افاده ایدن یازیدر . بلکه اوکا منقش

بر آنتیقه نظریله باقییور. لکن چندان عربی بیلمه‌یور. فقط چوق ایی بر مهندسدر. گوزل
بر مصوّردر. ماهر بر کیمیاگردر. صرّاف بر جوهرجیدر. ایشته او آدم. بو صنعتلره گوره اثرینی
یازدی. امّا مسلمان عالم ایسه. اونی باقدیغی وقت آکلادیکه. او کتاب مبیندر. قرآن حکیمدر.
ایشته بو حقپرست ذات. نه تزیینات ظاهریه سنه اهمیت ویردی. ونه ده حروفنک
نقوشیله اشتغال ایتدی. بلکه اویله بر شیله مشغول اولدیکه. میلیون مرتبه اوته کی
آدمک اشتغال ایتدیکی مسئله‌لردن داها عالی. داها غالی. داها لطیف. داها شریف.
داها نافع. داها جامع. چونکه نقوشک پرده‌سی آلتنده اولان حقائق قدسیه سندن و
انوار اسرارندن بحث ایدرک غایت گوزل بر تفسیر شریف یازدی. صوکره ایکیسی اثر
لرینی گوتوروب او حاکم ذیشانه تقدیم ایتدیلر. او حاکم. اوّلا فیلسوفک اثرینی آلدی.
باقدی گوردیکه. او خودپسند وطبیعتپرست آدم چوق چالیشمش. فقط هیچ حقیقی
حکمتنی یازمامش. هیچ بر معناسنی آکلامامش. بلکه قاریشدیرمش. اوکا قارشی حرمتسزلك
بلکه ادبسزلك ایتمش. چونکه: او منبع حقائق اولان قرآنی معناسز نقوش ظن ایدرک
معنا جهتنده قیمتسزلکله تحقیر ایتمش اولدیغندن او حاکم حکیم دخی. اونک اثرینی باشنه
اوردی. حضورندن چیقاردی. صوکره اوته کی حقپرست مدقق عالمک اثرینه باقدی:
گوردیکه. غایت گوزل ونافع بر تفسیر وغایت حکیمانه مرشدانه بر تألیفدر. آفرین.
بارك الله دیدی. ایشته حکمت بودر. وعالم وحکیم بونک صاحبنه دیرلر. اوته کی آدم
ایسه. حدندن تجاوز ایتمش بر صنعتکاردر. صوکره اونک اثرینه بر مکافات اولارق
هر بر حرفنه مقابل توکنمز خزینه سندن اون آلتون ویریلسین اراده ایتدی.
اگر تمثیلی فهم ایتدک ایسه. باق حقیقتک یوزینی ده گور. امّا او مزیّن قرآن ایسه.
شو مصنّع کائناتدر. او حاکم ایسه. حکیم ازلیدر. واو ایکی آدم ایسه: بریسی یعنی اجنبیسی
علم فلسفه وحکماسیدر. دیکری: قرآن وشاکردلریدر. اوت قرآن حکیم. شو قرآن عظیم
کائناتک اک عالی بر مفسریدر. واک بلیغ بر ترجمانیدر. اوت او فرقاندرکه. شو کائناتك

صحیفه‌لرنده و زمانلرك یاپراقلرنده قلم قدر ایله یازیلان آیات تکوینیه‌یی جن و انسه درس ویرر. هم هر بری بر حرف معنیدار اولان موجوداته [معنای حرفی نظریله] یعنی اونلره صانع حسابنه باقار. نه قدر کوزل یاپیلمش. نه قدر کوزل بر صورتده صانعنك جمالنه دلالت ایدییور دیر. و بو نقطه‌ایله کائناتك حقیقی کوزللکنی کوستریور.

أمّا علم حکمت دیدکلری فلسفه ایسه. حروف موجوداتك تزییناتنه و مناسباتنه طالمش و سرسملشمش. حقیقتك یولنی شاشیرمش. شو کتاب کبیرك حروفاتنه [معنای حرفی ایله] یعنی الله حسابنه باقمق لازمکن. اویله ایتمه‌یوب [معنای اسمی ایله] یعنی موجوداته موجودات حسابنه باقار. اویله بحث ایدر. نه کوزل یاپیلمش یرینه نه کوزلدر دیر چیرکینلشدیریر. بو نقطه‌ایله کائناتی تحقیر ایدوب کندیسنه مشتکی ایدر. أوت دینسز فلسفه حقیقتسز بر سفسطه‌در. و کائناته بر تحقیردر.

[ایکنجی اساس] قرآن حکیمك حکمتی حیات شخصیه‌یه ویردیکی تربیهٔ اخلاقیه. و حکمت فلسفه‌نك ویردیکی درسك موازنه‌سی. فلسفه‌نك خالص بر تلمیذی بر فرعوندر. فقط منفعتی ایچون اك خسیس شیئه عبادت ایدر بر فرعون ذلیلدر. هر منفعتلی شیئی کندینه رب طانیر. هم او دینسز شاکرد متمرّد و معنّددر. فقط بر لذّت ایچون نهایت ذلّتی قبول ایدن مسکین بر متمرّددر. شیطان کبی شخصلرك بر منفعت خسیسه ایچون آیاغنی اوپمکله ذلّت کوستریر دنی بر معنّددر. هم او دینسز شاکرد جبّار بر مغروردر. فقط قلبنده نقطهٔ استناد بولمدیغی ایچون ذاتنده غایت عجز ایله عاجز بر جبّار خودفروشدر. هم او شاکرد منفعتپرست خوداندیشدرکه: غایهٔ همّتی نفس و بطننك و فرجك هوساتنی تطمین و منفعت شخصیه‌سنی بعض منفعت قومیه ایچنده آرایان دسّاس بر خودکامدر.

امّا حکمت قرآنیه‌نك خالص تلمیذی ایسه. بر عبددر. فقط اعظم مخلوقاته ده عبادته تنزّل ایتمز. هم جنّت کبی اعظم منفعت اولان بر شیئی غایهٔ عبادت قبول ایتمز بر عبد عزیزدر. هم

هم تلميذى متواضعدر، سليم، حليمدر. فقط فاطرينڭ غيرينه دائرۀ اذنى خارجنده اختياريله تذلّله تنزل ايتمز. هم فقير وضعيفدر. فقر وضعفنى بيلير. فقط اونڭ مالك كريمى اوڭا آخرتده ادخار ايتديگى اخروى ثروت ايله مستغنيدر. وسيدينڭ نهايتسز قدرتنه استناد ايتديگى ايچون قويدر. هم يالڭز لوجه الله رضاى الٰهى ايچون فضيلت ايچون عمل ايدر چاليشير. ايشته ايكى حكمتڭ ويرديگى تربيه ايكى تلميذڭ موازنه سيله آڭلاشيلير.

«اوچنجى اساس» حكمت فلسفه ايله حكمت قرآنيه نڭ حيات اجتماعيۀ بشريه يه ويرديگى تربيه لر. امّا حكمت فلسفه ايسه. حيات اجتماعيه ده نقطۀ استنادى قوت قبول ايدر. هدفى منفعت بيلير. دستور حياتى جدال طانير. جماعتلرڭ رابطه سنى عنصريت منفى مليتى طوتار. ثمراتى ايسه. هوسات نفسانيه يى تطمين وحاجات بشريه يى تزييددر. حالبوكه قوتڭ شأنى تجاوزدر. منفعتڭ شأنى هر آرزويه كافى گلمديگندن اوستنده بوغوشمقدر. دستور جدالڭ شأنى چارپيشمقدر. عنصريتڭ شأنى باشقه سنى يوتمقله بسلنمك اولديغندن تجاوزدر. ايشته بو حكمتدندركه: بشرڭ سعادتى سلب اولمشدر. أمّا حكمت قرآنيه ايسه. نقطۀ استنادى قوته بدل حقى قبول ايدر. غايه ده منفعته بدل فضيلت ورضاى الٰهيى قبول ايدر. حياتده دستور جدال يرينه دستور تعاونى اساس طوتار. جماعتلرڭ رابطه لرنده عنصريت مليت يرينه رابطۀ دينى وصنفى ووطنى قبول ايدر. غاياتى هوسات نفسانيه نڭ تجاوزاتنه سد چكوب روحى معالياته تشويق وحسيات علويه سنى تطمين ايدر. وانسانى كمالات انسانيه يه سوق ايدوب انسان ايدر. حقڭ شأنى اتفاقدر. فضيلتڭ شأنى تساندر. دستور تعاونڭ شأنى بربرينڭ امدادينه يتيشمكدر. دينڭ شأنى اخوتدر، انجذابدر. نفسى گمله مكله باغلامق. روحى كمالاته قامچيلامقله سربست براقمه نڭ شأنى سعادت دارينڭدر.

«دردنجى اساس» قرآنڭ بتون كلمات عاليه سى ايچنده جهت علويتى وبتون كلاملر

اوستنده مهمت تفوقنی آکلامق ایسترسه‌ڭ. شو ایکی تمثیله باق. [برنجیسی] برسلطانك
ایکی چشید مکالمه سی ایکی طرزده خطابی واردر. [بریسی] عادی بررعیتیله جزئی برایش
ایچون خصوصی برحاجته دائر خاص برتلفونله قونوشمقدر. دیکری: سلطنت عظمی عنوانیله
وخلافت کبری نامیله وحاکمیت عامه حیثیتیله أوامرینی اطرافه نشر وتشهیر مقصدیله
برایلچیسیله ویا بیوك برمأموریله قونوشمقدر. وحشمتنی اظهار ایدن علوی برفرمانله
مکالمه در. [ایکنجی تمثیل] برآدم ألینده برآیینه یی کونشه قارشو طوتار. او آیینه مقدارنجه
برایشیق ویدی رنکلی جامع برضیا آلیر. او نسبتله کونشله مناسبتدار اولور، صحبت ایدر.
واو ایشیقلی آیینه یی قرانلقلی خانه سنه ویا طام آلتنده کی باغچه سنه توجیه ایتسه کونشك
حقیقی نسبتنده دکل. بلکه او آیینه نك قابلیتی مقدارنجه استفاده ایده بیلیر. دیکری ایسه:
خانه سندن ویا باغچه سنك طامندن کنیش پنجره لر آچار. کوکده کی کونشه قارشو یوللر یاپار.
حقیقی کونشك دائمی ضیاسیله صحبت ایدر. قونوشور. ولسان حال ایله بویله منتدارانه
برصحبت ایدر. دیر: أی یریوزینی ایشیغیله یالدزلایان وبتون چیچکلرك یوزینی کولدیرن
دنیا کوزلی وکوکك نازداری اولان نازنین کونش. اونلرکبی بنم خانه جکمی وباغچه جکمی
ایصیندیردك. ایشیقلاندیردك. حالبوکه آیینه صاحبی بویله دییه مز. اوقید آلتنده کی
کونشك عکسی ایسه آثاری محدوددر. اوقیده کوره در. ایشته برایکی تمثیلك
دوربینیله قرآنه باق. تا که اعجازینی کوره سك. وقدسیتنی آکلایاسك.
أوت قرآن دیر که. اگر یرده کی آغاجلر قلم اولوب دکزلر مرکب اولسه جناب حقك کلماتنی
یازسه لر بیتیره مزلر. شیمدی شو نهایتسز کلماتك ایچنده أك بیوك مقام قرآنه ویرلمه سنك
سببی شودر که. قرآن اسم اعظمدن و هر اسمك اعظملق مرتبه سندن کلمش. هم بتون
عالملرك ربی اعتباریله اللهك کلامیدر. هم بتون موجوداتك الهی عنوانیله اللهك فرمانیدر.
هم سموات وارضك خالقی حیثیتیله برخطابدر. هم ربوبیت مطلقه جهتنده برمکالمه در.
هم سلطنت عامه سبحانیه حسابنه برخطبهٔ ازلیه در. هم رحمت واسعهٔ محیطه

هم تلمیذی متواضعدر. سلیم، حلیم در. فقط فاطرینڭ غیرینه دائرهٔ اذنی خارجنده اختیاریله تذلّله تنزل ایتمز. هم فقیر وضعیفدر. فقر وضعفنی بیلیر. فقط اونڭ مالك کریمی اوڭا ذخار ایتدیگی اخروی ثروت ایله مستغنیدر. وسیدینڭ نهایتسز قدرتنه استناد ایتدیگی ایچون قویدر. هم یالکز لوجه الله رضای الٰهی ایچون فضیلت ایچون عمل ایدر چالیشیر. ایشته ایکی حکمتڭ ویردیگی تربیه ایکی تلمیذڭ موازنه سیله آڭلاشیلیر.

«اوچنجی اساس» حکمت فلسفه ایله حکمت قرآنیه نڭ حیات اجتماعیهٔ بشریه یه ویردیگی تربیه لر. امّا حکمت فلسفه ایسه. حیات اجتماعیه ده نقطهٔ استنادی قوت قبول ایدر. هدفی منفعت بیلیر. دستور حیاتی جدال طانیر. جماعتلرڭ رابطه سنی عنصریت منفی ملیتی طوتار. ثمراتی ایسه. هوسات نفسانیه یی تطمین وحاجات بشریه یی تزییددر. حالبوکه قوتڭ شأنی تجاوزدر. منفعتڭ شأنی هر آرزویه کافی گلمدیگندن اوستنده بوغوشمقدر. دستور جدالڭ شأنی چارپشمقدر. عنصریتڭ شأنی باشقه سنی یوتمقله بسلنمك اولدیغندن تجاوزدر. ایشته بو حکمتندرکه: بشرڭ سعادتی سلب اولمشدر. أمّا حکمت قرآنیه ایسه نقطهٔ استنادی قوته بدل حقی قبول ایدر. غایه ده منفعته بدل فضیلت ورضای الٰهیی قبول ایدر. حیاتده دستور جدال یرینه دستور تعاونی اساس طوتار. جماعتلرڭ رابطه لرنده عنصریت ملیت یرینه رابطهٔ دینی وصنفی وو طنی قبول ایدر. غایاتی هوسات نفسانیه نڭ تجاوزاتنه سد چکوب روحی معالیاته تشویق وحسیات علویه سنی تطمین ایدر. وانسانی کمالات انسانیه یه سوق ایدوب انسان ایدر. حقڭ شأنی اتفاقدر. فضیلتڭ شأنی تساند در. دستور تعاونڭ شأنی بربرینڭ امدادینه یتیشمکدر. دینڭ شأنی اخوتدر، انجذابدر. نفسی کمله مکله باغلامق. روحی کمالاته قامچیلامقله سربست براقمه نڭ شأنی سعادت داریندر.

«دردنجی اساس» قرآنڭ بتون کلمات الٰهیه ایچنده جهت علویتی وبتون کلاملر

اوستنده جهت تفوقنی آکلامق ایسترسه ك. شو ایکی تمثیله باق. [برنجیسی] بر سلطانك
ایکی چشید مکالمه سی ایکی طرزده خطابی واردر. [بریسی] عادی بر رعیتیله جزئی بر ایش
ایچون خصوصی بر حاجته دائر خاص بر تلفونله قونوشمقدر. دیکری: سلطنت عظمی عنوانیله
وخلافت کبرا نامیله وحاکمیت عامه حیثیتیله اوامرینی اطرافه نشر وتشهیر مقصدیله
بر ایلچیسیله ویا بیوك بر مأموریله قونوشمقدر. وهشمتنی اظهار ایدن علوی بر فرمانله
مکالمه‌در. [ایکنجی تمثیل] بر آدم الینده بر آیینه‌یی کونشه قارشو طوتار. او آیینه مقدارنجه
بر ایشیق ویدی رنکی جامع بر ضیا آلیر. او نسبتله کونشله مناسبتدار اولور. صحبت ایدر.
واو ایشیقلی آیینه‌یی قرانلقلی خانه سنه ویا طام آلتنده‌کی باغچه‌نه توجیه ایتسه کونشك
قیمتی نسبتنده دکل. بلکه او آیینه‌نك قابلیتی مقدارنجه استفاده ایده بیلیر. دیکری ایسه:
خانه سندن ویا باغنك طامندن کنیش پنجره‌لر آچار. کوکده‌کی کونشه قارشو یوللر آچار.
حقیقی کونشك دائمی ضیاسیله صحبت ایدر. قونوشور. ولسان حال ایله بویله منتدارانه
بر صحبت ایدر. دیر ای یریوزینی ایشیغیله یالدیزلایان وبتون چیچکلرك یوزینی کولدیرن
دنیا کوزلی وکوك نازداری اولان نازنین کونش. اونلر کبی بم خانه‌جکمی وباغچه‌جکمی
ایصیندیردك. ایشیقلاندیردك. حالبوکه آیینه صاحبی بویله دییه‌مز. او قید آلتنده‌کی
کونشك عکسی ایسه آثاری محدوددر. او قیده کوره‌در. ایشته بو ایکی تمثیلك
دوربینیله قرآنه باق. تا که اعجازینی کوره‌سك. وقدسیتنی آکلایاسك.
آوت قرآن دیرکه. اکر یرده‌کی آغاجلر قلم اولوب دکزلر مرکب اولسه جناب حقك کلماتنی
یازسه‌لر بیتیره‌مزلر. شیمدی شو نهایتسز کلمات ایچنده الك بیوك مقام قرآنه ویرلمه‌سنك
سببی شودرکه. قرآن اسم اعظمدن و هر اسمك اعظملق مرتبه‌سندن کلمشدر. هم بتون
عالملرك ربی اعتباریله اللّهك کلامیدر. هم بتون موجوداتك الهی عنوانیله اللّهك فرمانیدر.
هم سموات وارضك خالقی حیثیتیله بر خطابدر. هم ربوبیت مطلقه جهتنده بر مکالمه‌در.
هم سلطنت عامه سبحانیه حسابنه بر خطبه ازلیه‌در. هم رحمت واسعه محیطه

نقطه سنده بر دفتر التفاتات رحمانیه در. هم آلوهیتك عظمت حشمتی حیثیتیله باشلرنده بعضاً آشفره بولنان بر مخابره مجموعه سیدر. هم اسم اعظمك محیطندن نزول ایله عرش اعظمك بتون محاطنه باقان تفتیش ایدن حکمتفشان بر کتاب مقدسدر. ایشته بو سردندرکه: کلام الله عنوانی کمال لیاقتله قرآنه ویرلمش..

اما سائر کلمات الهیه ایسه. بر قسمی خاص بر اعتبار ایله. وجزئی بر عنوان وخصوصی بر اسمك جزئی تجلیسی ایله وخاص بر ربوبیت ایله ومخصوص بر سلطنت ایله.. وخصوصی بر رحمت ایله ظاهر اولان کلامدر. خصوصیت وکلیت جهتنده درجه لری مختلفدر. اکثر الهامات بو قسمدندر. فقط درجاتی چوق متفاوتدر. مثلا اك جزئیسی وبسیطی حیواناتك الهاماتیدر. صوکره عوام ناسك الهاماتیدر. صوکره عوام ملائکه نك الهاماتیدر. صوکره اولیا الهاماتیدر. صوکره ملائکهٔ عظام الهاماتیدر. ایشته شو سردندرکه: قلبك تلفونیله واسطه سز مناجات ایدن بر ولی. دیر: حدثنی قلبی عن ربی. یعنی قلبم بکا ربمدن خبر ویریور دیه یور. رب العالمیندن خبر ویریور. هم دیر قلبم ربمك آینه سیدر عرشیدر دیه یور. رب العالمینك عرشیدر. چونکه قابلیتی مقدارنجه ویتمش بیکه (٧٠٠٠٠) یقین حجابلرك نسبت رفعی درجه سنده مظهر خطاب اولابیلیر. ایشته بر پادشاهك سلطنت عظماسی حیثیتیله چیقان فرمانی عادی بر آدمه جزئی بر مکالمه سندن نه قدر یوکسك وعالی ایسه. وکوکده کی کونشك فیضندن استفاده آینه ده کی عکسنك جلوه سندن استفاده دن نه درجه چوق وفائق ایسه. قرآن عظیم الشان دخی او نسبتده بوتون کلاملرك وهپ کتابلرك فوقنده در..

قرآندن صوکره ایکنجی درجه ده کتب مقدسه وصحف سماویه نك درجه لری نسبتنده تفوقلری واردر. او سر تفوقدن حصه داردرلر. اگر بتون جن وانسانك قرآندن ترشح ایتمه ین بتون گوزل سوزلری طوپلانسه ینه قرآنك مرتبهٔ قدسیه سنه یتیشوب تنظیر ایده مز. اگر قرآنك اسم اعظمدن وهر اسمك اعظملق مرتبه سندن گلدیکنی بر پارچه فهم

ایتمك ایسترسه‌ك [آیت الكرسی] وآیت [قُلِ اللّٰهُمَّ مالِكَ الْمُلْكِ] وآیت [وَعِنْدَهُ مَفاتِحُ
الْغَیْبِ] وآیت [یُغْشِی اللَّیْلَ النَّهارَ یَطْلُبُهُ حَثِیثاً وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّراتٍ
بِأَمْرِهِ] وآیت [تُسَبِّحُ لَهُ السَّمٰواتُ السَّبْعُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِیهِنَّ] وآیت [یا أَرْضُ ابْلَعِی
ماءَكِ وَیا سَماءُ أَقْلِعِی] وآیت [ما خَلْقُكُمْ وَلا بَعْثُكُمْ إِلّا كَنَفْسٍ واحِدَةٍ] وآیت [إِنّا عَرَضْنَا
الْأَمانَةَ عَلَی السَّمٰواتِ وَالْأَرْضِ وَالْجِبالِ] وآیت [یَوْمَ نَطْوِی السَّماءَ كَطَیِّ السِّجِلِّ لِلْكُتُبِ]
[وآیت] وَما قَدَرُوا اللّٰهَ حَقَّ قَدْرِهِ وَالْأَرْضُ جَمِیعاً قَبْضَتُهُ یَوْمَ الْقِیٰمَةِ] وآیت [
لَوْ أَنْزَلْنا هٰذَا الْقُرْآنَ عَلی جَبَلٍ لَرَأَیْتَهُ] كبی آیتلرك كلی عموم علوی افاده‌لرینه باق.
هم باشلرنده [اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ] ویا فرد [تُسَبِّحُ] بولنان سوره‌لرك باشلرینه دقت ایت.
تا بو سرّ عظیمك شعاعنی كوره‌سك. هم [آلم] لرك. و [آلر] لرك. و [حم] لرك.
فاتحه‌لرینه باق. قرآنك جناب حقك یاننده اهمیتنی بیله‌سك. اگر شو درجه‌ی اساسك
قیمتدار سرّینی فهم ایتدك ایسه. انبیایه كلان وحیك اكثری ملك واسطه‌سیله اولدیغنی
والهامك اكثری واسطه‌سز اولدیغنی آكلارسك. هم اك بیوك بر ولی. هیچ بر نبینك درجه‌سنه
یتیشمدیكنك سرّینی آكلارسك. هم قرآنك عظمتنی وعزت قدسیتنی وعلویت اعجازینك
سرّینی آكلارسك. هم معراجك سرّ لزومنی یعنی تا سمواته. تا سدرة المنتهایه. تا قاب
قوسینه كیدوب [اَقْرَبُ اِلَیْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِیدِ] اولان ذات ذوالجلال الیه مناجات
ایدوب طرفة العینده یرینه كلمك سرّینی آكلارسك. اوت شقّ قمر ناصلكه بر
معجزهٔ رسالتیدر. نبوّتنی جن وانسه كوستردی. اویله ده معراج دخی بر معجزهٔ
ع صم
عبودیتیدر. حبیبیّتنی ارواح وملائكه‌یه كوستردی.
اللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَیْهِ وَعَلی آلِهِ كَما یَلِیقُ بِرَحْمَتِكَ وَبِحُرْمَتِهِ. آمین.

اون اوچنجی سوز

بسم الله الرحمن الرحيم

وَنُنَزِّلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿ وَمَا عَلَّمْنَاهُ الشِّعْرَ وَمَا يَنْبَغِي لَهُ

قرآن حکیم ایله فلسفه علوملرینك (علماسنك) محصول حکمتلرینی. درس عبرتلرینی. درجۀ قیمتلرینی موازنه ایتمك ایسترسه‌ك شو کله‌جك سوزلره دقت ایت.

ایشته قرآن معجز البیانك بتون کائناتده کی عادیات نامیله یاد اولنان خارق العاده بربر معجزۀ قدرت اولان موجودات اوستنده کی عادت و الفت پرده‌سنی کشف ایدوب بیاناتیله میدانه قویار و او حقائق عجیبه یی ذی شعوره آچوب نظر عبرتلرینی جلب ایدوب عقوله توکنمز بر خزینۀ علوم آچار. فلسفه حکمتی ایسه. بتون خارق العاده اولان معجزات قدرتی عادت پرده‌سی ایچنده صاقلایوب جاهلانه ولاقیدانه اوستنده کچر. یالکز خارق العاده‌لكدن دوشمش و انتظام خلقتدن خروج ایدن وکمال فطرتدن سقوط ایدن نادر فردلری نظر دقته عرض ایدر. اونلری بر عبرتلی حکمت دییه ذی شعوره تقدیم ایدر. مثلا: انسانك جامع بر معجزۀ قدرت اولان انسانك خلقتنی عادی دییوب لاقید لقله بقار. فقط انسانك کمال خلقتدن خروج ایتمش اوچ آیاقلی. یا خود ایکی باشلی بر انسانی بر ولوله استغرابله نظر عبرته تشهیر ایدر. مثلا: الله لطیف وعمومی بر معجزۀ رحمت اولان بتون یاوروجقلرك خزینۀ غیبدن منتظم اعاشه لرینی عادی کوروب کفران پرده‌سی اوستنده چکر. فقط انتظامدن شذوذ ایتمش قبیله‌سندن جدا اولمش یالکز اولارق غربته دوشمش دکزده آلتنده اولان بر بوجگك بر یشیل یاپراقله اعاشه سنی کورور. اوندن تجلی ایدن لطف وکرم ایله بتون بالیقچیلری آغلاتمق ایستر (حاشیه)

ایشته قرآن حکیمك علم و حکمت و معرفت الهیه جهتیله ثروت و غناسی. وفلسفه‌نك علم و عبرت و معرفت صانع جهتنده کی فقر و افلاسنی کور عبرت آل. ایشته بو سردندر که:

(حاشیه) آمریقاده عیناً بویله بر واقعه اولمشدر.

قرآن حکیم خیالاتسز پارلاق یوکسک حقیقتلری جامع اولدیغندن شعرک خیالاتندن مستغنیدر. اوت قرآن معجز البیانک اعجاز درجه‌سنده‌کی کمال نظام وانتظامی وکتاب کائناته‌کی انتظامات صنعتی منتظم اسلوبلریله تفسیر ایتدکلری حالده منظوم شعر اولمدیغنک دیگر بر سببیده بودرکه: آیتلرینک هر برجمی وزن قیدآلتنه گیرمه یوب تا اکثر آیتلره برنوع مرکز اولسون وقارداش اولسون. وما بینلرنده موجود مناسبت معنویه‌یه رابطه اولمق ایچون اوداره محیطه ایچنده‌کی آیتلره بررخط مناسبت تشکیل ایتمه سیدر. گویا سربست هر برآیتک اکثر آیتلره باقار بر گوزی متوجه بر یوزی واردر. قرآن ایچنده بیکلر قرآن بولنورکه هر بر مشرب صاحبنه بریسنی ویرر. ناصلکه یگرمی بشنجی سوزده بیان ایدلدیگی کبی سورهٔ اخلاص ایچنده اوتوز آلتی سورهٔ اخلاص مقدارنجه هر بری برذی الاجنحه اولان آلتی جمله‌نک ترکیباتندن متشکل برخزینهٔ علم توحید بولونیور. وتضمن ایدییور. اوت ناصلکه: سماده اولان انتظامسز ییلدیزلرک صورةً عدم انتظامی جهتیله هر بر ییلدیز قید آلتنه گیرمه یوب هر بریسی اکثر ییلدیزلره برنوع مرکز اولارق دائرهٔ محیطه سنده‌کی بر بر هر بر ییلدیزه موجودات بیننده‌کی نسبت خفیه‌یه اشارت اولارق بر رخط مناسبت اوزاتیور. گویا هر برتک ییلدیز. نجم آیت کبی عموم ییلدیزلره بقار بر گوزی متوجه بر یوزی واردر. ایشته انتظامسزلق ایچنده کمال انتظامی گور عبرت آل. ﴿وَمَا عَلَّمْنَاهُ الشِّعْرَ﴾ بر سرینی بیل. هم آیت ﴿وَمَا يَنْبَغِى لَهُ﴾ سرینی ده بولنظه آکلا که شعرک شأنی کوچک وسونوک حقیقتلری بیوک وپارلاق خیاللرایله سوسلندیروب بگندیرمک ایستر. حالبوکه قرآنک حقیقتلری او قدر بیوک وعالی وپارلاق ودرونقداردرکه: اک بیوک وپارلا خیالایسه او حقیقتلره نسبت ایدیلسه غایت کوچک وسونوک قالیر. مثلا: ﴿يَوْمَ نَطْوِى السَّمَاءَ كَطَىِّ السِّجِلِّ لِلْكُتُبِ﴾ ﴿يُغْشِى اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا﴾ ﴿اِنْ كَانَتْ اِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَاِذَا هُمْ جَمِيعٌ لَدَيْنَا مُحْضَرُونَ﴾ کبی حدسز حقیقتلری

بوکا شاهد در. قرآنك هر آیتی بر نجم ثاقب کبی اعجاز وهدایت نورینی نشر ایله کفرك
ظلماتنی ناصل طاغیتدیغنی کورمك ذوقی ایچون ایسترسه ك کندیکی او عصر جاهلیتده و
او صحرای بدویتده فرض ایتکه. هر شی ظلمت جهل و غفلت آلتنده پردهٔ جمود وطبیعته
صارلمش اولدیغی بر آنده بردن قرآنك لسان علویسندن [يُسَبِّحُ لِلّٰهِ مَا فِى السَّمٰوَاتِ
وَمَا فِى الْاَرْضِ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ] کبی آیتلری ایشیت باق. اولمش
ویا یاتمش موجودات عالم [یسبح] صداسیله ایشیدنلرك ذهننده ناصل دیریلیورلر
هشیار اولویورلر. قیام ایدوب ذکر ایدیورلر. هم او قرانلق کوك یوزونده بربر جامد
آتش پاره اولان ییلدیزلر. ویرده کی پریشان مخلوقات [تُسَبِّحُ لَهُ السَّمٰوَاتُ السَّبْعُ
وَالْاَرْضُ] صیحه سیله ایشیدنلرك نظرنده کوك یوزی بر آغز بوتون ییلدیزلر بربر
کلمهٔ حکمتنما، بر نور حقیقت ادا. و آرض بر قفا. برّ و بحر بر لسان و بتون حیوانات
و نباتات بر کلمهٔ تسبیح فشان صورتنده عرض دیدار ایدر. یوقسه بو زماندن
تا او زمانه باقمقله مذکور ذوقلك دقائقنی کوره مزسك. اوت او زماندنبری نورینی
نشر ایدن و مرور زمانله علوم متعارفه حکمنه کیچن وسائر نیرات اسلامیه ایله پارلایان
قرآنك کونشیله کوندوز رنکنی آلان بر وضعیت ایله. یاخود سطحی و بسیط بر پردهٔ
الفت ایله باقسه ك البته هر آیتك نه قدر طاتلی بر زمزمهٔ اعجاز ایچنده نه چشید
ظلماتی طاغیتدیغنی حقیله کوره مزسك. و بر چوق انواع اعجازی ایچنده بر نوع اعجازینی
ذوق ایده مزسك. قرآن معجز البیانك اك بیوکسك بر درجهٔ اعجازینه باقمق ایسترسه ك شو
تمثیل دوربینیله باق شویله که: غایت بیوکسك و غریب و غایتله یاپیلمش عجیب بر آغاج
فرض ایدهلم که او آغاج بر پردهٔ غیب آلتنده بر طبقهٔ مستوریت ایچنده صاقلانمشدر.
معلومدر که: بر آغاجك انسانك اعضالری کبی اونلرك داللری میوه لری یاپراقلری
چیچکلری کبی بوتون عضولری آراسنده بر مناسبت بر تناسب بر موازنت لازمدر.
هر بر جزئی او آغاجك ماهیتنه کوره بر شکل آلیر. بر صورت ویریلیر. ایشته هیچ

کوروتمه‌ین وحالا کوروتمیور او آغاجه و اثر بری چیقسه بر پرده اوستنده اونك هر بر

اعضاسنه مقابل بر ر رسم چکسه. بر ر حدود چیزسه. دالدن میوه‌یه. میوه‌دن یاپراغه.

بر تناسبله برصورت ترسیم ایتسه. و بر بریندن نهایت خیلی اوزاق مبدأ و منتهاسنك اورته‌سنده

عضولرینك عین شكل و صورتنی کوستره‌جك موافق ترسیماتله طولدیرسه البته شبهه

قالماز که او رسام او غیبی آغاجی غیب آشنا نظریله کورور احاطه ایدر. صوکره تصویر ایدر.

عیناً اونك کبی قرآن معجز البیانك دخی حقیقت ممکناته دائر که او حقیقت دنیانك ابتداسندن

طوت. تا آخرتك ابك نهایتنه قدر اوزانمش. و فرشدن عرشه. و ذره‌دن شمسه قدر

یایلمش اولان شجرۀ خلقتك حقیقتنه دائر بیانات فرقانیه‌سی او قدر تناسبی محافظه

ایتمش. و هر بر عضوه و میوه‌یه لایق بر صورت ویرمشدر که. بتون محققلر نهایت تحقیقنده قرآنك

تصویرینه ماشاءالله. بارك الله. دییوب طلسم کائناتی و معمای خلقتی کشف و فتح ایدن

یالکز سنسك ای قرآن حکیم دیمشلر. [وَلِلّٰهِ الْمَثَلُ الْاَعْلٰى] تمثیلده قصور یوق. اسماء

و صفات الٰهیه‌یی و شئون و افعال ربانیه‌یی بر شجرۀ طوباء نور حکمنده تمثیل ایده‌لم که او

شجرۀ نورانیه‌نك دائرۀ عظمتی ازلدن ابده اوزانوب کیدییور. حدود کبریاسی غیر

متناهی فضای اعلاده یاییلوب احاطه ایدییور. حدود اجرآآتی [يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَ

قَلْبِهِ] [فَالِقُ الْحَبِّ وَالنَّوٰى] [هُوَ الَّذِى يُصَوِّرُكُمْ فِى الْاَرْحَامِ كَيْفَ يَشَٓاءُ] حدودندن

طوت [وَالسَّمٰوَاتُ مَطْوِيَّاتٌ بِيَمِينِهِ] [خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ فِى سِتَّةِ اَيَّامٍ] [وَسَخَّرَ

الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ] حدودینه قدر انتشار ایتمش او حقیقت نورانیه‌نك بتون دال و بوداقلریله

غایات و میوه‌لریله او قدر تناسبله بر برینه اویغون. و بر برینه لایق. بر برینی قیرمیه‌جق.

بر برینك حکمنی بوزمیه‌جق. بر بریندن توحش ایتمیه‌جك برصورتده او حقائق اسماء و

صفاتی و شئون و افعالی بیان ایتمشدر که: بتون اهل کشف و حقیقت و دائرۀ ملکوتده

جولان ایدن بتون اصحاب عرفان و حکمت او بیانات فرقانیه‌یه قارشی [سُبْحَانَ اللّٰهِ]

دییوب نه قدر دوغرو. نه قدر مطابق. نه قدر کوزل. نه قدر لایق دییه‌رك تصدیق

ایدییورلر. مثلا بتون دائرهٔ امکان ودائرهٔ وجوبه باقان، هم او ایکی شجرهٔ عظیمه نك بر تك دالی حکمنده اولان ایمانك أركان ستّه سی. و او أركانك بترن دال و بوداقلری. تا آلتی اینجه میوه و چیچکلرآرالرنده او قدر برتناسب کوزللرك تصویر ایدر. و او درجه بر موازنت صورتنده تعریف ایدر. و او مرتبه بر تناسب طرزنده اظهار ایدرکه؛ عقل بشر اونلردن عاجز و حسننه قارشی حیران قالیر. و او ایمان دالنك بر بوداغی حکمنده اولان اسلامیتك أركان خمسه سی آرالرنده و او أركانك تا آلتی اینجه تفرعاتی. و أك کوچك آدابی. و أك اوزاق غایاتی. و أك درین حکمیاتی. و أك جزئی ثمراتنه وارنجه یه قدر آرالرنده حسن تناسب و کمال مناسبت و تام بر موازنت محافظه ایدلدیکنه دلیل او قرآن جامعك نصوص و ظواهرندن و اشارات و رموزندن چیقان شریعت کبرای اسلامیه نك کمال انتظامی و موازنتی و حسن تناسبی و رصانتی جرح ایدلمز بر شاهد عادل. مشبهه کیرمز بر برهان قاطعدر. دیمك اولوپورکه بیانات قرآنیه بشرك علم جزئیسنه با خصوص بر امّینك علمنه مستند اولاماز. بلکه بر علم محیطه استناد ایدییور. و جمیع أشیایی بردن کوره بیلیر أزل أبد اوزرنده سنده بتون حقائقی بر آنده مشاهده ایدر. بر ذاتك کلامیدر. ﴿ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذ۪ٓى اَنْزَلَ عَلٰى عَبْدِهِ الْكِتَابَ وَلَمْ يَجْعَلْ لَهُ عِوَجًا ﴾ بر حقیقته اشارت ایدر.

اَللّٰهُمَّ يَا مُنَزِّلَ الْقُرْاٰنِ بحق القرآن وبحق من انزل عليه القرآن نَوِّرْ قُلُوبَنَا وقبورنا بنور الايمان والقرآن. آمين. يا مستعان.

اون دردنجی سوز

بسم الله الرحمن الرحيم ۞ الٓر كتاب احكمت اياته ثم فصلت من لدن حكيم خبير ۞

قرآن حكيمك و قرآنك مفسر حقيقيسى اولان حديثك بر قسم بر كسك و علوى حقائقنه چيقمق ايچون تسليم و انقيادى نقصان اولان قلبلره ياردم ايده جك باصامقلر حكمنده او حقيقتلرك بر قسم نظيره لرينه اشارت ايده جگز. و فاتحه سنده بر درس عبرت و بر سر عنايت بيان ايديله جك. او حقيقتلردن حشر و قيامتك نظيرلرى اونجى سوزده بالخاصه طوقوز حقيقتنده ذكر ايدلديگى ايچون تكراره لزوم يوقدر. يالكز سائر حقيقتلردن نمونه اولارق بش مسئله يى ذكر ايدرز.

برنجيسى: مثلا « خلق السموات والارض فى ستة ايام » آلتى كونده يرلرى و كوكلرى ياراتدق ديمك اولان. هم بلكه بيك و اللى بيك سنه كبى اوزون زماندن عبارت اولان ايام قرآنيه ايله انسان دنياسى و حيوان عالمى آلتى كونده ياشايه جغنه اشارت ايدن حقيقت علويه سنه قناعت كتيرمك ايچون بر كون حكمنده اولان هر بر عصرده. هر بر سنه ده. هر بر كونده فاطر ذو الجلالك خلق ايتديگى سيار عالملرى. سيار كائناتلرى. كزيجى دنيالرى نظر شهوده كوستريورز. اوت كويا انسانلر كبى. دنيالرده بر مسافردر. هر موسمده ذات ذو الجلالك امريله عالم طولار بوشانير.

ايكنجيسى: مثلا « ولا رطب ولا يابس الا فى كتاب مبين » « وكل شئ احصيناه فى امام مبين » « ولا يعزب عنه مثقال ذرة فى السموات ولا فى الارض ولا اصغر من ذلك ولا اكبر الا فى كتاب مبين » كبى آيتلرك افاده ايتدكلرى كه: بتون اشيا بتون احواليله وجوده كلمه دن و كلدكدن صوكره... و كيتدكدن صوكره يازيليدر. و يازيلير. و يازيليور... ديمك اولان حقيقت عاليه سنه قناعت كتيرمك ايچون نقاش ذو الجلال روى زمينك صحيفه سنده هر موسمده بالخصوص بهارده ديكيشدرديگى هايتسز منتظم مخلوقاتك فهرسته وجودلرينى. تاريخچه حياتلرينى. دساتير حركتلرينى چكردكلرنده، تخوملرنده.

کوکلرنده معنوی برصورتده درج ومحافظه ایتدیکنی.. وزوالدن صوکره.. ثمره لرنده عیناً قلم قدریله معنوی برطرزده بسیط تخوملرنده یازدیغنی.. حتی هر کیچمش بهارده.. یاش قورو.. نه وارسه.. محدود ذره جکلر وکیکلر حکمنده اولان تخوملرده ثبوتلش اوودونلرده کمال انتظام ایله محافظه ایتدیکنی نظر شهوده کوستریورز.. کویا هر بر بهار بر تك چیچك کبی غایت منتظم وموزون اولارق.. زمینك یوزینه بر جمیل وجلیلك الیله طاقیلوب قوپاریلیور.. قونوب قالدیریلیور.. حقیقت بویله ایکن.. بشرك اك عجیب بر ضلالتی بودر که: قدر قلمنك صحیفه سی اولان لوح محفوظك یالکز بر جلوهٔ عکسی اولارق بر فهرستهٔ صنعت ربانیه اولوب اهل غفلتك لساننده طبیعت دینیلن بر کتاب فطریه یی.. بو نقش صنعتی بو منفعل مسطر حکمتی طبیعت مؤثره دیه رك.. مصدر وفاعل تلقی ایتمه سیدر.. این الثری من الثریا.. حقیقت نره ده.. اهل غفلتك تلقیلری نره ده..؟

اوچنجیسی: مثلا.. حملهٔ عرش وبر وکوکلرك ملائکهٔ مؤکللری وسائر بر قسم ملکلر حقنده مخبر صادقك تصویر ایتدیکی.. مثلا.. قرق بیککر باشلی.. هر باشنده قرق بیککر لسان.. وهر لساننده قرق بیککر طرزده تسبیحات ایتدکلرینی وانتظام وکلیت ووسعت عبودیتلرینی افاده ایدن حقیقته چیقمق ایچون شوکا دقت ایتکه.. ذات ذوالجلال تُسَبِّحُ لَهُ السَّمٰوَاتُ السَّبْعُ وَالْاَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ وَسَخَّرْنَا الْجِبَالَ يُسَبِّحْنَ مَعَهُ اِنَّا عَرَضْنَا الْاَمَانَةَ عَلَى السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَالْجِبَالِ کبی آیتلرله تصریح ایدیورکه: موجوداتك اك بیوکی.. واك کلیسی دخی کندی کلیتنه کوره وعظمتنه مناسب بر طرزده تسبیحات ایتدیکنی کوستریور.. واویله ده کورونیور.. آوت بر بحر مسبح اولان شو سماوات کلمات تسبیحیه سی کونشلر، آیلر، ییلدیزلر اولدیغی کبی.. بر طیر مسبح وجامد اولان شو زمینك دخی الفاظ تحمیدیه سی حیوانلر، نباتلر، وآغاجلردر.. دیمك هر بر آغاجك هر بر ییلدیزك جزئی بر تسبیحاتی اولدیغی.. زمینك ده وزمینك هر بر قطعه سنك ده وهر بر طاغ ووادینك

وبرّ وبحرينك ده وكوكلرك هربر فلكينك ده وهربر برجينك ده بر تسبيح كلّيسى واردر.
شو بيكلر باشلى اولان زمينك هرباشنده يوز بيكلر لسانلر بولونان وهر لسانده يوز بيكلر ده تسبيحات چيچكلرينى، تحميدات ميوه لرينى عالم مثالده ترجمانلق ايدوب كوسترە جك، وعالم أرواحده تمثيل ايدوب اعلان ايده جك اوكا كوره ألبته بر ملكك مؤكّلى واردر.

أوت متعدّد أشيا بر جماعت شكلنه كيرسه بر شخص معنويسى اولاجقدر. اكر او جمعيت امتزاج ايدوب اتحاد شكلنى آلسه. اونى تمثيل ايده جك بر شخص معنويسى بر نوع روح معنويسى. و وظيفهٔ تسبيحيه سنى كوره جك بر ملك مؤكّلى اولاجقدر. ايشته باق مثال اولارق بو بارلا آغزينك شوطاغ لسانننك بر معظم ميوه سى اولان بو اوطه مزلكك اوكنده كى چينار آغاجينه باق كور. آغاجك شو اوچ باشنك هرباشنده قاچ يوز دال ديللرى وار، وهر ديلده باق. قاچ يوز موزون و منتظم ميوه كلمه لرى وار. وهر بر ميوه ده دقّت ايت. قاچ يوز قنادلى موزون تخوم حرفلرى [أمركن فيكونه] مالك صانع ذو الجلالنه نه قدر بليغ بر مدح و فصيح بر تسبيح ايتديكنى ايشيتديكك كوردككك كبى. اوكا مؤكّل ملك دخى. اوكا كوره عالم معناده متعدّد ديللرايله تسبيحاتنى تمثيل ايدييور. وحكمةً اويله اولمق كركدر..

[دردنجيسى] مثلا. [إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ] [وَمَا أَمْرُ السَّاعَةِ إِلَّا كَلَمْحِ الْبَصَرِ] [وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ] [تَعْرُجُ الْمَلَٰئِكَةُ وَالرُّوحُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ] كبى آيتلرك افاده ايتدكلرى حقيقت علويه سنه كه: قادر مطلق. او درجه سهولت و سرعتله و معالجه سز و مباشرتسز أشيايى خلق ايدركه. يالكز صرف بر أمرايله ايجاد ايدركبى كورونييور. فهم ايديليور. هم او صانع قدير. نهايت درجه ده مصنوعاتنه قريب اولديغى حالده مصنوعات نهايت درجه ده اوندن بعيددر. هم نهايتسز كبريا سيله برابر غايت جزئى و حقير امورى دخى. أهميتله تنظيم وحسن صنعتدن خارج بيراقمييور..

ایشته بو حقیقت قرآنیه نك وجودینه موجوداتده مشهود سهولت مطلق ایچنده انتظام
اکمل شهادت ایتدیگی کبی. کلوجك تمثیل دخی اوننك سرّ حکمتنی کوستریر. مثلا [وَلِلّٰهِ الْمَثَلُ الْاَعْلٰى]
صانع ذوالجلالك اسماء حسناسندن نور اسمنك بر کثیف آیینه سی حکمنده اولان کونشك أمر
ربّانی و تسخیر الٰهی ایله مظهر اولدیغی وظیفه لر شو حقیقتی فهمه تقریب ایدر. شویله که:
کونش علویتیله برابر بتون شفّاف و پارلاق شیلره نهایت درجه ده یقین. بلکه اونلرك
ذاتلرندن اونلره داها یقین اولدیغی جلوه سیله و تمثالیله و تصرّفه بکزر برچوق جهتلرله
اونلری متأثّر ایتدیگی حالده. او شفّاف شیلر ایسه بیکلرسنه اوندن اوزاقدرلر. اونی
هیچ بر وجهیله متأثّر ایده مزلر. قربیت دعوا ایده مزلر. هم او کونش هر شفّاف ذرّه یه
حتی ضیاسی ذره یه کیرمش ایسه اوراده حاضر و ناظر کبی اولدیغی. او ذرّه نك قابلیت و
رنکنه کوره کونشك عکسی و بر نوع تمثالی کورونمسیله آکلاشیلیر. هم کونشك عظمت
نورانیتی درجه سنده احاطه سی نفوذی زیاده لشیر. نورانیت عظمتندندر که. اك
کوچك اوفاق شیلر اوندن کیزلنه نوب قاچامازلر. دیمك عظمت کبریاسی جزئی و اوفاق
شیلری نورانیت سرّیله خارجده آتمیور دگل. بالعکس دائرۀ احاطه سنه آلیور. هم کونش
مظهر اولدیغی جلوه لرده و وظیفه لرده فرض محال اولارق فاعل مختار فرض ایتسه ك. او
درجه سهولت و سرعت و وسعت ایچنده ذرّه دن قطره دن دکز یوزندن سیاراته قدر
اذن الٰهی ایله اویله ایشله یور که. شو تصرّفات عظیمه یی یالکز بر محض أمر ایله یاپار. تخیل
ایدیله بیلیر. ذرّه ایله سیّاره أمرینه قارشو مساویدرلر. دکز یوزینه ویردیگی فیضی ذرّه
یه ده قابلیتنه کوره کمال انتظام ایله ویرر. ایشته سما دکزینك یوزینده ضیادار بر
قبارجق و قدیر مطلقك نور اسمنك جلوه سنه کثیف بر آیینه جك اولان شو کونشك
بالمشاهده شو حقیقتك اوچ اساسنك نمونه لرینه مظهر اولدیغنی کوریورز. البته کونشك
نوردهرآرق علم و قدرتنه نسبةً طوپراق کبی کثیف حکمنده اولان [نُورُ النُّورِ مُنَوِّرُ النُّورِ
مُقَدِّرُ النُّورِ] اولان ذات ذوالجلال هر شیئه علم و قدرتیله نهایتسز یقین، و حاضر

ونالارو أشيا اوندن غايت اوزاق اولديغنه هم او درجه كلفتسز، معالجه سز، سهولتله ايشلرى ياپاركه: يالكز محض أمرله سرعت وسهولتيله ايجاد ايدركبى آكلاشيلديغنه. هم هيچ برشى. جزئى كلى. كوچك بيوك. دائرۂ قدرتندن خارجه چيقماديغنه وكبرياسى احاطه ايتديگنه شهود درجه سنده بريقين ايمانى ايله ايمان ايدرز. وايمان ايتمك كركدر.

[بشنجيسى] [وَمَا قَدَرُوا اللّٰهَ حَقَّ قَدْرِهِ وَالْاَرْضُ جَمِيعاً قَبْضَتُهُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وَالسَّمٰوَاتُ مَطْوِيَّاتٌ بِيَمِينِهِ] دن طوت. تا [وَاعْلَمُوا اَنَّ اللّٰهَ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ] يه قدر. هم [اَللّٰهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ] دن طوت. تا [يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَ] نه قدر. هم [خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ] دن طوت. تا [خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُونَ] نه قدر. هم [مَا شَاءَ اللّٰهُ لَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ] دن طوت. تا [وَمَا تَشَاؤُنَ اِلَّا اَنْ يَشَاءَ اللّٰهُ] هه قدر. حدود عظمت ربوبيتى. وكبرياء الوهيتى طوتمش اولان أزل و أبد سلطانى. شو عاجز. و نهايتسز ضعيف و نهايتسز فقير. و نهايتسز محتاج و يالكز جزئى برى اختيار ايله ايجاده قابليتى اولمايان ضعيف بر كسب ايله مجهز بنى آدمه قارشو. شديد شكايات قرآنيه سى وعظيم تهديداتى ومدهش وعيدلرى نه حكمته بناءً در؟ ونه وجه ايله توفيق ايديليرـ نه صورتله مناسب دوشر. ديمك اولان درين ويوكسك حقيقته قناعت كترمك ايچون شو كلمه چك ايكى تمثيله باق.

[برنجى تمثيل] مثلا. شاهانه بر باغ واركه: نهايتسز ميوه دار وچيچكدار مصنوعلر ايچنده بولونيورلر. اوكا نظارت ايتمك ايچون پك چوق خدمه لر تعيين ايديلمش. بر خدمتكارك وظيفه سى دخى يالكز او باغه يا ييلاجق واچيله جك صويك مجرا سنده كى دليككك قپاغنى آچمقدر. وشو خدمتكار ايسه تنبللك ايتدى. دليككك قپاغنى آچمادى. او باغك تكملنه خلل كلدى. ويا قورد قورودى. او وقت خالقك صنعت ربانيه سندن وسلطانك نظارت شاهانه سندن وضيا وهوا وطوپراغك خدمت بنده كانه سندن باشقه بتون خدمه لر

اوسرسمدن شکوایه حقلری وار. زیرا حدمتلرینی عقیم براقدی. ویا ضرر ویردی.

[ایکنجی تمثیل] مثلا جسیم بر سفینهٔ سلطانیه ده عادی بر آدم جزئی وظیفه سنی ترك ایتمکله بتون کیده کی وظیفه دارلرك نتائج خدماتنه خلل کتیردیکندن وبعض ده محو ایتدیکندن بتون او وظیفه دارلر نامنه کمی صاحبی اوندن شدید شکایت ایدر. قصور صاحبی ایسه، دیه مزکه: بن بر عادی آدم. اهمیتسز اهمالدن شو شدته مستحق دکلم. چونکه تك بر عدم حدسز عدملری انتاج ایدر. فقط وجود کندینه کوره ثمره ویرر. چونکه بر شیئك وجودی، بتون شرائط واسبابك وجودینه متوقف اولدیغی حالده، او شیئك عدمی و انتفاسی تك بر شرطك انتفاسیله وتك بر جزؤك عدمیله نتیجه اعتباریله منعدم اولور بونددرکه: تخریب تعمیردن پك چوق دفعه اسهل اولدیغی بر دستور متعارفه حکمنه کیچمشدر. مادام کفر وضلالت، طغیان ومعصیت اساسلری انکاردر. ورددر. ترك در. وعدم قبولدر. صورت ظاهریه ده نه قدر مثبت ووجودلی کورونسه ده حقیقتده انتفادر. عدمدر. اویله ایسه جنایت ساریه در. سائر موجوداتك نتائج عملرینه خلل ویردیکی کبی اسماء الٰهیه نك جلوهٔ جماللرینه پرده چکر. ایشته بو حدسز شکایته حقلری اولان موجودات نامنه او موجوداتك سلطانی شو عاصی بشردن عظیم شکایت ایدر وایتمسی عین حکمتدر. واو عاصی شدتلی تهدیداته البته مستحقدر. ودهشتلی وعیدلره بلا شبهه سزادر.

دوقوزنجی خاتمه

[غافل قفایه بر طوقمقدر وبر درس عبرتدر.]

[وَمَا الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا اِلَّا مَتَاعُ الْغُرُورِ] ای غفلته طالوب وبو حیاتی طاتلی کوروب وآخرتی اونوتوب دنیایه طالب بد بخت نفسم. بیلیرمیسك نه یه بکزرسك؟ دوه قوشنه. آوجی یی کورور. اوچامیور. باشنی قومه صوقویور. تا آوجی اونی کورمه سین. قوجه کوده سی طیشاریده آوجی کورور. یالکز او کوزینی قومه ایچنده قاپامش کورمز.

أی نفس. شو تمثیله باق کور. ناصل دنیایه حصر نظر. عزیز بر لذتی أليم بر آله قلب ایدر.
مثلا شو قریه ده ۱ یعنی بارلاده ۱ ایکی آدم بولونور. بریسنك یوز ده طقسان ٩٩ طقوز ١٠٠ احبابی
استانبوله کیتمشلر کوزلجه یاشایورلر. یا اکثر بر تك بوراده قالمش. اودخی اورایه کیده جك.
بونك ایچون شو آدم استانبوله مشتاقدر. اورایی دوشونور. احبابه قاووشمق ایستر. نه
وقت اوکا دینیلسه اورایه کیت. سوینوب کوله رك کیدر. ایکنجی آدم ایسه. یوز ده طقسان
طوقوز دوستلری بورادن کیتمشلر. برقسمی محو اولمشلر. برقسمی نه کورر. نه ده کورونور
یرلره صوقولمشلر. پریشان اولوب کیتمشلر ظن ایدر. شو بیچاره آدم ایسه. بتون اونلره
بدل یا اکثر بر مسافرخانه انسیت ایدوب تسلی بولمق ایستر. اونکله او أليم آلام فراقی قاپامق
ایستر.

أی نفس. باشده حبيب الله. بتون احبابك قبرك او بر طرفنده درلر.
بوراده قالان بر ایکی دانه ایسه. اونلرکیدییورلر. ئولومدن ئورکوب قبردن قورقوب باشیکی چویرمه
مردانه قبره باق دیکله نه طلب ایدر. أرکجه سنه ئولوملك یوزینه کول. باق نه ایستر. صاقین
غافل اولوب ایکنجی آدمه بکزه مه. أی نفسم دیمه زمانده کیتمش عصر باشقه لشمش هرکس
دنیایه طالمش حیاته پرستش ایدر. درد معیشتله سرخوشدر. چونکه ئولوم
فراق بقایه قلب اولوب باشقه لاشمیور. عجز بشری فقر انسانی دکیشمیور. زیاده لشیور.
بشر یولجیلغی کسیلمیور. سرعت پیدا ایدییور. هم دیمه بنده هرکس کبی یم. چونکه هرکس سکا
قبر قپوسنه قدر آرقداشلق ایدر. هرکسله مصیبتده برابر اولمق دیمك اولان تسلی ایسه
قبرك او بر طرفنده بك أساسسزدر. هم کندیکی باشی بوش ظن ایتمه. زیرا شو مسافرخانه
دنیاده نظر حکمتله باقسه ك. هیچ برشیئی نظامسز غایه سز کورهمزسك. ناصل سن
نظامسز غایه سز قالا بیلیرسك. زلزله کبی واقعه لر اولان شو حادثات کونیه تصادف اویونجاغی
دکلدر. مثلا زمینه نباتات وحیوانات انواعندن کیدیریلان بر بری اوستنده بر بری ایچنده
غایت منتظم وغایت منقش کوملکلر. یاشدن آشاغی یه قدر غایه لرله حکمتلرله مزین.

مزيّن مجهّز اولدقلرينى كورديگڭ وغايت عالى غايه‌لر ايچنده كمال انتظام ايله
مجذوب مولوى كبى دورايدوب دوندرمسنى بيلديگڭ حالده ناصل اولويوركه كرۀ أرضڭ بنى
آدمدن با خصوص أهل ايماندن يگمديگى برقسم اطوار غفلتڭ ثقلت معنويه‌سندن اوموز
سيلكمكه بكزه‌ين زلزله كبى موت آلود حادثات حياتيه‌سنى، برملحدڭ نشر ايتديگى كبى غايه‌سز
تصادفى ظن ايدرك بتون مصيبتزده‌لرڭ أليم ضايعاتنى، بدلسز هباءً منثور كوستروب مدهش
بريأسه آتارلر. هم بيوك برخطا. هم بيوك برظلم ايدرلر. بلكه اويله حادثه‌لر برحكيم رحيمڭ أمريله
أهل ايمانڭ فانى مالنى صدقه حكمنه چويروب ابقا ايتمكدر. وكفران نعمتدن كلان كناهلره
كفارتدر. ناصلكه برگون كله‌جك. شو مسخّر زمين يوزينڭ زينتى اولان آثار بشريه‌يى شرك
آلود شكرسز كوروب چيركين بولور. خالقڭ أمريله بيوك برزلزله ايله بتون يوزينى سيلر تميزلر.
اللّهڭ أمريله أهل شركى جهنمه دوكر. أهل شكره هايدى جنته بيورك دير.

﴿اون درنجى سوزڭ ذيلى﴾

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ ۞ اِذَا زُلْزِلَتِ الْاَرْضُ زِلْزَالَهَا ۞ وَاَخْرَجَتِ الْاَرْضُ اَثْقَالَهَا ۞ وَقَالَ الْاِنْسَانُ مَا لَهَا ۞ يَوْمَئِذٍ تُحَدِّثُ اَخْبَارَهَا ۞ بِاَنَّ رَبَّكَ اَوْحٰى لَهَا ۞ الخ ..

شو سوره قطعياً افاده ايديوركه: كرۀ أرض حركت وزلزله‌سنده وحى الهامه مظهر اولارق أمر
تحتنده تتره‌نيور. بعضاً ده تيتره‌يور. معنوى وأهميتلى برجهتدن شمديلك زلزله مناسبتيله
آلتى يدى جزئى سؤاله قارشى‌ينه معنوى اخطار ياردميله جوابلرى قلبه كلدى تفصيلاً
يازمق قاچ دفعه نيت ايتدم سه ده اذن ويريلمدى. يالكز اجمالاً قيصه‌جق يازيلاجق.

﴿برنجى سؤال﴾ بو زلزله‌نڭ مادى مصيبتندن داها أليم معنوى برمصيبتى اولارق شو
زلزله‌نڭ دوامندن كلان قورقو ومأيوسيت. اكثر خلقڭ اكثر مملكتده كيجه استراحتنى
سلب ايدرك دهشتلى برعذاب ويرمسى نه‌دندر.

﴿حاشيه﴾ ازميرڭ زلزله‌سى مناسبتيله يازيلمشدر.

«يينه معنوی جواب» شويله دينيلديكه. رمضان شريفك تراويح وقتنده كمال نشئه و سرور ايله سرخوشجه سنه غايت هوسكارانه شرقيلری وبعضاً قيزلرك سسلريله راديو آغزيله بو مبارك مركز اسلاميتك هركوشه سنده جاذبه دارانه ايشيتديريلمسی بو قورقونج عذابك نتيجه سنی ويردی.

«ايكنجی سئوال» نه ايچون كاورلرك مملكتلرنده بو سماوی طوقات باشلرينه كلميور. بو بيچاره مسلمانلره اينيور.

«الجواب» بيوك فنالر و جنايتلر تأخير ايله بيوك مركزلرده.. وكوچوك جنايتلر تعجيل ايله كوچك مركزلرده ويريلديكی كبی. مهم بر حكمته بناءً أهل كفرك جنايتلرينك قسم اعظمی محكمهٔ كبرای حشره تأخير ايديلهرك أهل ايمانك فنالری قسماً بو دنياده جزاسی ويريلير. (حاشيه)

«اوچنجی سئوال» بعض اشخاصك فنالقندن كلان بو مصيبت بر درجه مملكتده عمومی شكله كيرمه سنك سببی نه در.

«الجواب» عمومی مصيبت. اكثريتك فنالقندن ايلری كلمسی جهتيله اكثر ناسك. او ظالم اشخاصك حركاتنه فعلاً. ويا التزاماً. ويا التحاقاً طرفدار اولماسيله معناً اشتراك ايدر. مصيبت عامّه يه سببيت ويرر.

«دردنجی سئوال» مادام بو زلزله مصيبتی. فنالرك نتيجه سی وكفارة الذنوبدر. معصوملرك و فناسزلرك او مصيبت ايچنه ياغمسی نه دندر. عدالت اللّه ناصل مساعده ايدر.

«يينه معنوی جانبندن الجواب» بو مسئله سرّ قدره تعلق ايتديكی ايچون رساله قدره حواله ايدوب يالكز بوراده بو قدر دينيلدی. «وَاتَّقُوا فِتْنَةً لَا تُصِيبَنَّ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْكُمْ خَاصَّةً» يعنی بر بلا بر مصيبتدن چكينكز كه كلديكی وقت يالكز ظالملره مخصوص قالميوب معصوملری ده ياقار. شو آيتك سرّی شودركه: بو دنيا بر ميدان تجربه و امتحاندر. و دار تكليف و مجاهده در.

(حاشيه) هم روس كبی اولانلر: منسوخ و تحريف ايديلمش بر دينی ترك ايتمكله: حق و أبدی وقابل نسخ اولمايان بر دينه اهانت ايتمك درجه سنده. غيرت اللّهيه طوقونديغندن زمين شدتله اونلری براقوب. بونلره حدّت ايديور.

امتحان وتكليف اقتضا ايدرلركه؛ حقيقتلر پرده لى قالوب تا مسابقه ومجاهده ايله ابوبكرلر اعلای علییّنه چیقسینلر. و أبوجهللر اسفل سافلینه كیرسینلر. اگر معصوملر. بویله مصیبتلرده صاغلام قالسه ایدیلر. أبوجهللر عیناً ابوبكرلر كبی تسلیم اولوب مجاهده ایله معنوی ترقی قاپوسی قاپانامقدی. وسرّ تكلیف بوزولاجقدی. مادام مظلوم ظالم ایله برابر مصیبته دوشمك حكمت الهیه لازمكلیور. عجبا او بیچاره مظلوملرك رحمت وعدالتدن حصّه لری نه در.

﴿بو سئواله قارشو جواباً دینیلدیكه﴾ او مصیبتده كی غضب وشدّت ایچنده اونلره بر رحمت جلوه سی وار. چونكه او معصوملرك فانی ماللری. اونلرك حقنده صدقه اولوب باقی برمال حكمنه كیچدیكی كبی. فانی حیاتلری دخی بر باقی حیاتی قزاندیره جق درجه ده برنوع شهادت حكمنده اولارق. نسبةً آز وموقت بر مشقت وعذابدن بیوك ودائمی بر قزانجی قزاندیران بو زلزله. اونلر حقنده عین غضب ایچنده بر رحمتدر.

﴿بشنجی سئوال﴾ عادل ورحیم. قادر وحكیم. نه دن خصوصی خطالره خصوصی جزا ویرمیوب قوجه بر عنصری مسلّط ایدر. بو كمال رحمتنه وشمول قدرتنه ناصل موافق دوشر.

﴿الجواب﴾ قدیر ذوالجلال هر بر عنصره چوق وظیفه لر ویرمش. وهر بر وظیفه ده چوق نتیجه لر ویردیریور. بر عنصرك بر تك وظیفه سنده بر تك نتیجه سی چیركین وشر ومصیبت اولسه ده سائر كوزل نتیجه لر بو نتیجه یی ده كوزل حكمنه كتیریر. اگر بو تك چیركین نتیجه وجوده كلمامك ایچون انسانه قارشو حدّته كلمش او عنصر او وظیفه دن منع ایدیلسه. او وقت او كوزل نتیجه لر عددنجه خیرلر ترك ایدیلیر. ولزوملی بر خیری یاپماماق شر اولماسی حیثیتیله او خیرلر عددنجه شرلر یاپیلیر. تا بر تك شر كلمه سین كبی غایت چیركین وخلاف حكمت وخلاف حقیقت وقصوردر. قدرت وحكمت وحقیقت قصوردن منزهدرلر. مادام بر قسم خطالر عنصرلری وأرضی حدّته كتیره جك درجه ده بر شمولی عصیاندر. وچوق مخلوقاتك حقوقنه بر تحقیرلی تجاوزدر. البته او جنایتك فوق العاده چیركینلكنی كوسترمك ایچون قوجه بر عنصره كلّی وظیفه سی ایچنده اونلری تربیه ایت دییه امر ویرلسی عین حكمتدر. وعدالتدر.

ومظلوملره عين رحمتدر.

[آلتنجی سؤال] زلزله كرۀ ارضك ايچنده انقلابات معدنيه‌نك نتيجه‌سی اولديغنی اهل غفلت اشاعه ايدوب عادتا تصادفی و طبيعی و مقصدسز بر حادثه نظريله باقارلر. بو حادثه‌نك معنوی اسبابنی و نتيجه‌لرينی گورميورلر. تا كه انتباهه گلسينلر. بونلرك استناد ايتديگی ماده‌نك بر حقيقتی وارميدر.

[الجواب] ضلالتدن باشقه هيچ بر حقيقتی يوقدر. چونكه هر سنه ألّی ميليوندن زياده منقّش، منتظم گوملكلری كه‌يندروب ده گيشديرن كرۀ ارضك اوستنده بيكلرجه انواعك برتك نوعی اولان، مثلا: سينك طائفه‌سندن حدسز افرادندن برتك فردك يوزلرجه اعضاسندن برتك عضوی اولان قنادينك قصد و اراده و مشيئت و حكمت جلوه‌سنه مظهريتی واوكا لاقيد قالماسی و باشی بوش بيراقيلماسی گوستريوركه: دگل حدسزذی شعورك بشيگی و آنه‌سی و مرجعی و حاميسی اولان قوجه كرۀ ارضك اهميتلی افعال و احوالی، بلكه هيچ برشيئی جزئی اولسون كلی اولسون، اراده و اختيار و قصد الهی خارجنده اولماز. فقط قدير مطلق حكمتنك مقتضاسيله ظاهری اسبابی تصرفاتنه پرده ايديور. زلزله‌يی اراده ايتديگی وقت. بعضا ده بر معدنی حركته امر ايدوب آتشلانديريور. هايدی معدنی انقلابات دخی اولسه. ينه امر و حكمت الهيه ايله اولور. باشقه اولاماز. مثلا: برآدم، بر تفنك ايله برسنی اوردی. او آن آدمه هيچ باقيلماسه. يالكز تفنكده‌كی باروتك آتش آلماسی نقطه‌سنه حصر نظر ايدوب، بيچاره مقتولك بو سببدن حقوقنی ضايع ايتمك نه درجه بلاهت و ديوانه‌لكدر. عينا اويله ده قدير ذوالجلالك مسخّر بر مأموری بلكه بركيسی بر طياره‌سی اولان كرۀ ارضك ايچنده بولنان و حكمت و اراده ايله ادّخار ايديلان بر بومباييی. اهل غفلت و طغيانی اويانديرمق ايچون آتشلانديرر دييه اولان امر ربانيی اونوتمق و طبيعته صاپيق حماقتك الك اشنعيدر.

[التنجی سؤالك تتمه‌سی و حاشیه‌سی] أهل ضلالت و الحاد مسلكلرینی محافظه. و أهل ایمانك انتباهلرینه مقابله و ممانعت ایتمك ایچون اودرجه غریب بر تمرد و عجیب بر حماقت كوستریورلركه: انسانی انسانیتدن پیشمان ایدر. مثلا بو آفرده بشرك بر درجه عمومیت شكلنی آلان ظلملی و ظلماتلی عصیانندن كائنات و عناصر كلیه قیزیور قالرندن و خالق ارض و سموات دخی دكل خصوصی بر ربوبیت. بلكه بتون كائناتك بتون عالملرك ربی و حاكمی حیثیتیله كلی و كنیش بر تجلی ایله كائناتك هیئت مجموعه‌سنده و ربوبیتك دائرهٔ كلیه‌سنده نوع انسانی اوریامق ندیرمق و دهشتلی طغیانندن واز كچیرمك. و طانیمق ایسته‌مدكلری كائنات سلطاننی طانیتدیرمق ایچون امثالسز كسیلمه‌ین بر صو. هوا و الكتریقدن زلزله‌یی، فورطنه‌یی. و حرب عمومی كبی عمومی و دهشتلی آفاتی نوع انسانك یوزینه چارپارق اونكله حكمتنی، قدرتنی، عدالتنی، قیومیتنی، اراده‌سنی، و حاكمیتنی پك ظاهر بر صورتده كوستردیكی حالده. انسان صورتنده بر قسم آحمق شیطانلر ایسه.. اوكلی اشعارات ربانیه‌یه و تربیهٔ الهیه‌یه قارشو ابلهانه بر تمرد ایله مقابله ایدوب دییورلركه: طبیعتدر. بر معدنك پاطلاماسیدر. تصادفیدر. كونشك حرارتی و الكتریقله چارپماسیدركه. آمریقاده بش ساعت بتون ماكینه‌لری طوردیرمش. و قسطمونی ولایتی جوّنده و هواسنده سمایی قیزارتمش یانغین صورتنی ویرمش. دییه معناسز هذیانلر ایدییورلر. مثلا لتدن كلان حدسز بر جهالت. و زندقه‌دن نشئت ایدن چیركین بر تمرد سببیله بیلمیورلركه: اسباب یالكز بر بهانه‌درلر. بر پرده‌درلر. طاغ كبی بر چام آغاجنك جهازاتنی طوقومق و یتیشدیرمك ایچون بر كوی قدر یوز فابریقه و تزكاهلرینه كوچوجك چكردكنی كوستریر. ایشته بر آغاجی بوندن چیقمش دییه صانعنك او چامده‌كی كوستردیكی بیك معجزاتی انكار ایدر. مثللو بعض ظاهری سببلری ارائه ایدر. فالقك اختیار و حكمت ایله ایشله‌نن پك بیوك بر فعل ربوبیتی طبیعیه اسناد ایدر. بعضا غایت درین و بیلنمز و چوق اهمیتلی بیك جهتده ده حكمتی اولان بر حقیقته فنّی بر نام طاقار. كویا او نام ایله ماهیتی آكلاشیلدی. عادیلشدی. حكمتسز معناسز قالدی. ایشته كل. بلاهت و حماقتك نهایتسز درجه‌لرینه

باقکه: یوز صحیفه ایله تعریف ایدیلسه وحکمتلری بیان ایدلسه، آنجق تمامیله بیلینه جك درین

وکنیش برحقیقت مجهوله‌یه برنام طاقار. معلوم برشی کبی بو، بوددر دیر.

مثلا، کونشك برماده‌سی الکتریقله چارپاشیدر. هم برارادۀ کلیه. و برر اختیار عام. و برر حاکمیت

نوعیه‌نك عنوانلری بولونان وعادت الله نامیله یاد ایدیلان فطری قانونلرك برینه خصوصی

وقصدی برحادثۀ ربوبیتی ارجاع ایدر. او ارجاع ایله اونك نسبتنی ارادۀ اختیاریه‌دن کسر.

صوکره طوتار، تصادفه طبیعته حواله ایدر. ابوجهلدن زیاده مضاعف برجهلیت کوسترر.

برنفرك ویا برطابورك ظفرلی هربنی برنظام وقانون عسکریه‌یه استناد ایدوب قوماندانندن

پادشاهندن، حکومتندن وقصدی مرکاتندن علاقه‌سنی کسر مثللو عاصی بر دیوانه اولور.

هم میوه‌دار برآغاجك برچکردکدن ایجادی کبی برطیرناق قدر براودون پارچه‌سندن چوق

معجزاتلی براوسطه یوز اوقه مختلف طعاملری یوز آرشون مختلف قوماشلری یاپسه.

برآدم او اودون پارچه‌سنی کوستروب دیسه. بو ایشلر طبیعی وتصادفی اولارق بوندن

اولمش. او اوسطه‌نك خارقه صنعتلرینی هنرلرینی هیچه ایندیرسه. نه درجه بر

حماقتدر. عیناً اویله‌ده. . .

﴿یدنجی سؤال﴾ بوحادثۀ آرمنیه بو مملکتك آهالی اسلامیه‌سنه باقماسی واونلری هدف

ایتمه‌سی نه ایله آکلاشیلیور. ونه‌دن ارزنجان وازمیر طرفلرینه داها زیاده ایلیشیور.

﴿الجواب﴾ بوحادثه هم شدتلی قیشده. هم قرانلقلی کیجه‌ده. هم دهشتلی صوغوقده.

هم رمضانك هرشنی طوغیان بو مملکته مخصوص اولماسی. هم تعمیراتندن انتباهه کلمه‌کلرندن

ففیفیجه غافللری اویاندیرمق ایچون. او زلزله‌نك دوام ایتمسی کبی. چوق امارلرك دلالتیله

بوحادثه اهل ایمانی هدف ایدوب اونلره باقوب نمازه ونیازه اویاندیرمق ایچون صارصیور.

وکندیسی ده تیتره یور. بیچاره ارزنجان کبی یرلرده داها زیاده صارصماسنك ایکی وجهی

وار. ﴿برنجی﴾ خطالری آز اولدیغی جهتیله تمیزلنمك ایچون تعجیل ایدیلدی. ﴿ایکنجیسی﴾

اوکبی یرلرده قوتلی وحقیقتلی ایمان محافظلری واسلامیت حامیلری آز. ویا تام مغلو

اولمق فرضیله (ع) قطعی زندقه نك اوراده تأثیرلی بر مرکز فعالیت تأسیسلری محتمل اولان اول ادراری طوقانلادی. احتمالی وار. ﴿لَا يَعْلَمُ الْغَيْبَ اِلَّا اللّٰهُ﴾

﴿سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا اِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ﴾

اون بشنجی سوز

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ ﴿وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحَ وَجَعَلْنَاهَا رُجُومًا لِلشَّيَاطِينِ﴾

ای قوزموغرافیانك روحسز مسئله لریله ذهنی طارلاشان و عقلی کوزینه اینن و شو آیتك عظمتلی سرینی، اوصیقیشمش ذهننده یرلشدیره مه ین مکتبلی افندی. شو آیتك سماسنه (یدی باصامقلی) بر نردبانله چیقیلابیلیر. کل، برابر چیقه جغز.

(برنجی باصامق) حقیقت و حکمت ایسترکه: زمین کبی سماواتك ده کندینه مناسب سکنه لری بولونسون. لسان شرعیده او اجناس مختلفه یه، ملائکه و روحانیات تسمیه ایدیلیر.

اوت حقیقت اویله اقتضا ایدر. زیرا زمینك کوچکلگی و حقارتیله برابر ذی حیات و ذی شعور مخلوقلردن طولدیریلماسی. و آرا صیرا بوشالتیلوب یکیدن ذی شعورلرله شنلندیرلمسی اشارت ایدر. بلکه تصریح ایدرکه: شو محتشم برجلر صاحبی مزین قصرلر حکمنده اولان سماوات دخی، ذی شعور و ذوی الادراك مخلوقلرله طولیدر. اونلر دخی انس و جن کبی شو عالم سراینك سیرجیلری و شو کائنات کتابنك مطالعه جیلری و شو سلطنت ربوبیتك دلاللریدرلر. چونکه کائنات حد و حسابه کلمه ین تزیینات و محاسن و نقوش ایله سوسلندیریلوب تزیین ایدلمسی، بالبداهه متفکر استحسان ایدیجی و متحیر تقدیر ایدیجیلرك انظارینی ایستر. اوت حسن البته بر عاشق ایستر. طعام ایسه آچ اولانه

ویریلیر. حالبوکه: انس وجن شوقدر نهایتسز وظیفه یه شو قدر حشمتلی نظارته وشو وسعتلی عبودیته قارشو. میلیوندن برسنی آنجق یاپا بیلیر. دیمک بو نهایتسز ومتنوع وظائفه و عباداته نهایتسز ملائکه انواعی وروحانیات اجناسی لازمدر. بعض روایاتک اشاراتیله وانتظام عالمک حکمتیله دینیله بیلیر که: برقسم اجسام سیّاره سیّاراتدن طوت تا قطراته قدر برقسم ملائکه نک مراکبیدرلر. اونلر بونلره اذن الهی ایله بینرلر. عالم شهادتی سیر ایدوب گزه رلر. هم دینیله بیلیر که: برقسم اجسام حیوانیه. حدیثده [طیور خضر] تسمیه ایدیلان جنت قوشلرندن طوت تا سینکلره قدر برجنس [1] ارواحک طیاره لریدرلر. اونلر بونلرک ایچنه امر حق ایله گیررلر. عالم جسمانیاتی سیران ایدوب اوجسدلرده کی حاسه لرک پنجره لریله جسمانی معجزات فطرتی تماشا ایدرلر. [2] البته کثافتلی طوپراقدن وکدورتلی صودن متمادیاً لطافتلی حیاتی ونورانیتلی ذوی الادراکی خلق ایدن خالقک، [2] البته روحه وحیاته مناسب نور دکزندن وحتی ظلمت بحرندن برقسم ذی شعور مخلوقلری واردر. هم پک چوق کثرتلی اولارق واردر. ملائکه وروحانیاتک وجودلرینه دائر [نقطه] نامنده بررساله ده ویگرمی طقوزنجی سوزده ایکی کرّه ایکی درت ایدر درجه سنده برقطعیتله اثبات ایدیلمشدر. اگر ایسترسه ک اوکا مراجعت ایت..

[1] [ایکنجی باصامق] زمین ایله گوکلر، برحکومتک ایکی مملکتی گبی بربرینه علاقه داردرلر. اورته لرنده [2] اهمیتلی ارتباط ومهم معامله لر واردر. زمینه لازم اولان ضیا، حرارت، وبرکت گبی شیلر، سمادن گلیور یعنی گوندریلیور. وحی یه استناد ایدن بتون ادیان سماویه نک اجماعی ایله وشهوده استناد ایدن بتون اهل کشفک تواتری ایله ملائکه وارواح سمادن زمینه گلیورلر. بوندن حسّه قریب برحدس قطعی ایله بیلینیر که. سکنهٔ ارضک سمایه چیقمق ایچون بریول واردر. اوت ناصل هرکسک عقل وخیال ونظری هروقت سمایه گیدر. اویله ده آغیرلقلرینی براقان ارواح انبیاء واولیاء..

ویا جسدلرینی چیقاران أرواح أموات اذن الٰهی ایله اورایه کیدرلر. مادام خفت ولطافت
بولانلر اورایه کیدر. ألبته جسد مثالی کیمش و أرواح کبی خفیف ولطیف بر قسم سکنهٔ
آرض وهوا. سمایه کیده بیلیرلر.

---

۳ اوچنجی باصامق: سمانڭ سکوت وسکونتی وانتظام واطّرادی و وسعت ونورانیتی
کوستریرکه: سکنه سی زمینڭ سکنه سی کبی دکللر. بلکه بتون آهالیسی مطیعدرلر. نه
أمر اولونه اونی ایشلرلر. مزاحمه ومناقشه یی ایجاب ایده جك بر سبب یوقدر. زیرا مملکت
کنیش. فطرتلری صافی. کندیلری معصوم. مقاملری ثابتدر. فقط زمینده اضدادی اجتماع
ایتمش. اشرار اخیاره قاریشمش. ایچلرنده مناقشات باشلامش. اوسببدن اختلافات و
اضطرابات دوشمش. واوندن امتحانات ومسابقات تکلیف ایدیلمش. واوندن ترقیات
وتدنیات چیقمش. شو حقیقتڭ حکمتی شودرکه: بشر شجرهٔ خلقتڭ أڭ صوڭ
جزئی اولان میوه سیدر. معلومدرکه: بر شیئڭ ثمره سی أڭ اوزاق أڭ جمعیتلی أڭ نازك
أڭ أهمیتلی جزئیدر. ایشته بونڭ ایچون ثمرهٔ عالم اولان انسان. أڭ جامع. أڭ بدیع.
أڭ عاجز. أڭ عزیز. أڭ ضعیف. وأڭ لطیف بر معجزهٔ قدرت اولدیغندن بشیکی و
مسکنی اولان زمین: آسمانه نسبةً مادةً کوچوکلکیله و حقارتیله برابر معناً و صنعةً بتون
کائناتڭ قلبی، مرکزی. بتون معجزات صنعتڭ مشهری. سرکیسی. وبتون تجلیات اسمانڭ
مظهری نقطهٔ محراقیه سی و نهایتسز فعالیت ربانیه نڭ محشری و معکسی. وحدسز
خلاقیت الٰهیه نڭ خصوصاً نباتات وحیواناتڭ کثرتلی انواع صغیره سنده جوّادانه ایجادلك
مداری و چارشوسی. ویك کنیش آخرت عالملرنده کی مصنوعاتڭ کوچك مقیاسده
نمونه کاهی. ومنسوجات أبدیه نڭ سرعتله ایشلهین تزکاهی. ومناظر سرمدیه نڭ
سرعتله دکیشن تقلیدکاهی. وبساتین دائمه نڭ تخمجقلرینه سرعتله سنبللنن
طار وموقت مزرعه سی وتربیه کاهی اولمشدر.

[حاشيه ٢]
ايشته آرضك بو عظمت معنويه سندن و أهميت صنعويه سندندركه: قرآن حكيم سماواته نسبةً بيوك بر آغاجك كوچك بر ميوه سى حكمنده اولان آرضى بتون سماواته دنك طوتيور. اونى بر كفه ده بتون سماواتى بر كفه ده قويويور. مكرراً [رَبُّ السَّمٰوَاتِ وَالْأَرْضِ] دير. هم آرضك شو مذكور حكمتلردن نشئت ايدن سرعتلى تحوّلى و دواملى تغيّرى اقتضا ايديركه: سكنه سى ده اوڭا كوره مظهر تحوّلات اولسون. هم شو محدود آرض حدسز معجزات قدرته مظهر اولديغندندركه: أكثر مهم سكنه لرى اولان انس و جنّك قوّالرينه سائر ذى حياتلر كبى فطرى بر حد و خلقى بر قيد قونولمديغى ايچون نهايتسز ترقّى و نهايتسز تدنّى يه مظهر اولشدر. أنبيادن أوليادن طوت. تا نمرودلره. تا شيطانلره قدر اوزون بر ميدان امتحانلرى پيدا اولشدر. مادام اويله در. ألبته فرعونلشمش شيطانلر حدسز شرارتيله سمايه و أهلنه طاش آته جقلر.

[دردنجى باصامق] بتون عالملرك ربّ و مدبّرى و خالقى اولان ذات ذوالجلالك.

[حاشيه ٢] أوت كرهٔ آرض كوچكليله برابر سماواته قارشو كله بيلير. چونكه ناصلكه دائمى بر چشمه واردر آنسز بيوك بر كولدن داها بيوك دينيله بيلير. هم بر اولچك ايله برشى اولچيلرك باشقه يره نقل ايديلان وارلك ألندن كچمش واوڭا كيرمش چيقمش بر محصولاتله ظاهراً بيكلر دفعه اولچكدن بيوك و طاغ كبى بر حاصله او اولچك موازنه يه چيقابيلير. عيناً اويله ده كرهٔ آرض جناب حقك آرضى صنعتنه بر مشهر وايجادينه بر محشر و حكمتنه مدار و قدرتنه مظهر و رحمتنه مزهره و جنتنه مزرعه و حدسز كائناته و مخلوقات عالملرينه اولچك و ماضى دكزلرينه و غيب عالمنه آقاجق بر چشمه حكمنده ايجاد ايتمش. هرسنه قات قات و قسمرلى يوز بيك طرزده مصنوعاتدن طوقونمش كوملكلرينى دگيشديرديگى و چوق دفعه طولوب ماضى يه بوشالته رق غيب عالمنه دوكديگى بتون او متجدّد عالملرى و آرضك متعدّد كوملكلرينى نظره آل. يعنى بتون ماضيسنى حاضر فرض ايت صوكره چكلك و بردرجه بسيط سماواته قارشو موازنه ايت. كوره كه: آرض زياده كلمزسه نقصان قالماز. ايشته [رَبُّ السَّمٰوَاتِ وَالْأَرْضِ] سرّينى آكلا - -

احکاملری آیری آیری پك چوق ناملری وعنوانلری واسماء حسنی‌سی واردر. مثلا: اصحاب
نبی صفنده کفاره قارشو محاربه ایتمك ایچون ملائکه‌لری کوندرمسنی اقتضا ایدن
هانکی اسم وعنوان ایسه. او اسم وعنوان اقتضا ایدرکه: ملائکه ایله شیاطین اورته‌سنده
محاربه بولونسون. واخیار سماویین واشرار ارضیین مابینلرنده مبارزه اولسون.
اوت کفارك نفوس وانفاسلری قبضهٔ قدرتنده اولان قدیر ذو الجلال، بر امر ایله بر
صیحه ایله اونلری محو ایتمه‌یور. ربوبیت عامه عنوانیله حکیم ومدبر اسمیله بر میدان
امتحان ومبارزه آچییور. تمثیلده خطا اولماسین کوریورزکه: ناصلکه بر پادشاهك
دائرهٔ حکومتی اعتباریله آیری آیری پك چوق عنوانلری اسملری بولونور. مثلا. دائرهٔ عدلیه
اونی حاکم عادل نامیله یاد ایدر. دائرهٔ عسکریه اونی قوماندان اعظم نامیله بیلیر. دائرهٔ
مشیخت اونی خلیفه اسمیله ذکر ایدر. دائرهٔ ملکیه اونی سلطان نامیله طانیر. مطیع آهالی
اوکا مرحمتکار پادشاه دیرلر. عاصی انسانلر اوکا قهار حاکم دیرلر. داها بونلره قیاس ایت.
ایشته بعض وقت اولیوورکه. بتون آهالی ادنك الـنده اولان او پادشاه عالی عاجز،
ذلیل بر عاصیی بر امر ایله اعدام ایتمیور. بلکه حاکم عادل اسمیله اونی محکمه‌یه کوندرر.
هم مقتدر، هم صادق بر مأمورینی تلطیفه لیاقتنی بیلییور. فقط خصوصی علمیله خصوصی
تلفونیله اونی تلطیف ایتمیور. بلکه حشمت سلطنت وتدبیر حکومت عنوانیله مکافاته
استحقاقنی تشهیر ایتمك ایچون بر میدان مسابقه آچار. وزیرینه امر ایدر، آهالیی تماشایه
دعوت ایدر. بر استقبال سیاسی یاپدیرر. محتشم بر امتحان علوی نتیجه‌سنده بر مجمع عالیده
اونی تلطیف ایدر. لیاقتنی اعلان ایدر. داها باشقه جهتلری بونلره قیاس ایت...
ایشته ﴿وَلِلّٰهِ الْمَثَلُ الْاَعْلٰى﴾ ازل وابد سلطانینك پك چوق اسماء حسناسی واردر.
تجلیات جلالیه وتظاهرات جمالیه ایله پك چوق شئوناتی وعنوانلری واردر... نور و
ظلمت. یاز وقیش. جنت وجهنمك وجودینی اقتضا ایدن اسم وعنوان وشئن ایسه.
قانون تناسل. قانون مسابقه. قانون تعاون کبی پك چوق عمومی قانونلر مثللی.

قانون مبارزه نك دخی بردرجه تعمیمی ایسترلر. قلب اطرافنده کی الهامات و وسوسه لرك
مبارزه لرندن طوت تا سما آفاقنده ملائکه و شیطانلرك مبارزه سنه قدر او قانونك
شمولنی اقتضا ایدر.

٤ بشنجی باصامق: مادام آرضدن سمایه گیدوب گلمك وار. سمادن آرضه اینوب چیقمق
اولویور. آهمیتلی لوازمات آرضیه اورادن گوندریلیور. ومادام ارواح طیبه لر سمایه
گیدیورلر. البته ارواح خبیثه دخی. اخیاری تقلیداً سماوات مملکتنه گیتمگه تشبث
ایده جکلر. چونکه وجودجه لطافت وخفتلری وار. هم شبهه سز طرد وردّ ایدیله جکلر.
چونکه ماهیتجه شرارت وخوستلری واردر. هم بلا شك ولا شبهه. شو معامله مهمّه نك
وشو مبارزۀ معنویه نك عالم شهادتده برعلامتی بر اشارتی بولونا جقدر. چونکه سلطنت
ربوبیتك حكمتی اقتضا ایدرکه: ذی شعورلر ایچون. بالخصوص أك مهم وظیفه سی مشاهده
وشهادت ودلاللق ونظارت اولان انسان ایچون تصرّفات غیبیه نك مهملرینه بر اشارت
قویسون. بر علامت براقسین. ناصلکه نهایتسز بهار معجزاتنه یاغموری اشارت
قویمش. وخوارق صنعتنه اسباب ظاهریه یی علامت ایتمش. تا عالم شهادت أهلنی
اشهاد ایتسین. بلکه او عجیب تماشایه عموم أهل سماوات وسکنۀ آرضك انظار
دقتلرینی جلب ایتسین. یعنی او قورجه سماواتی اطرافنده نوبتدارلر دیزیلمش.
برجلر تزیین ایدلمش. بر قلعه حکمنده بر شهر صورتنده گوستروب حشمت ربوبیتنی
تفکر ایتدیرسین. مادام شو مبارزۀ علویه نك اعلانی حکمةً لازمدر. البته اوکا بر
اشارت واردر. حالبوکه حادثۀ جوّیه وسماویه ایچنده شو اعلانه مناسب هیچ برحادثه
گورولمیور. بوندن داها انسبی یوقدر. زیرا یوکسك قلعه لرك محکم برجلرندن آتیلان
منجنیقلر واشارت فشکلرینه بکزه ین شو حادثات نجمیه بو رجم شیطانه نه قدر
انسب دوشدیگنی بداهةً آکلاشیلیر. حالبوکه شو حادثه بو حکمتدن وشو غایه دن
باشقه اوکا مناسب برحکمتی بیلنمیور. سائر حادثات اویله دگل. هم شو حکمت.

زمان آرندنبری مشهوردر. وأهل حقیقت ایچون مشهوددر.

﴿التیجی پارلامق﴾ بشروجنك نهایتسز شرّه وجحوده مستعد اولدقلرندن نهایتسز بر تمرّد و بر طغیان یاپارلر. ایشته بونك ایچون قرآن کریم اویله اعجازکار بر بلاغتله و اویله عالی و باهر اسلوبلرله: و اویله غالی و ظاهر تمثیللر و مثاللرله انس وجنّی عصیانلرندن و طغیانلرندن زجر ایدرکه: کائناتی تیتره‌تیر. مثلا أی انس وجن. أمرلریمه اطاعت ایتمزسه‌کز. هایدی حدود ملکمدن الیکزدن کلیرسه چیقیکز. مثلنه اشارت ایدن ﴿یَا مَعْشَرَ الْجِنِّ وَالْاِنْسِ اِنِ اسْتَطَعْتُمْ اَنْ تَنْفُذُوا مِنْ اَقْطَارِ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ فَانْفُذُوا لَا تَنْفُذُونَ اِلَّا بِسُلْطَانٍ ۝ فَبِاَيِّ اٰلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۝ يُرْسَلُ عَلَيْكُمَا شُوَاظٌ مِنْ نَارٍ وَنُحَاسٌ فَلَا تَنْتَصِرَانِ ۝﴾ آیتنده‌کی عظمتلی انذاره و دهشتلی تهدیده و شدّتلی زجره دقت ایت. ناصل انس و جنّك غایت مغرورانه تمرّدلرینی غایت معجزانه بر بلاغتله قیرار. عجزلرینی اعلان ایدر. سلطنت ربوبیتك کنیشلکی وعظمتی نسبتنده نه قدر عاجز و بیچاره اولدقلرینی کوستریر. کویا شو آیتله هم ﴿وَجَعَلْنَاهَا رُجُوماً لِلشَّيَاطِينِ﴾ آیتی بویله دیورکه: أی حقارتی ایچنده مغرور ومتمرّد. وأی ضعف وفقری ایچنده سرکش و معنّد اولان جن وانس. ناصل جسارت ایدرسکزکه: عصیانکزله اویله بر سلطان ذی شانك أوامرینه قارشو کلیورسکزکه: یلدیزلر، آیلر، کونشلر أمربر نفرلر کبی أمرلرینه اطاعت ایدرلر. هم طغیانکز ایله اویله بر حاکم ذوالجلاله قارشو مبارزه ایدیورسکزکه: اویله عظمتلی مطیع عسکرلری وار. فرضا شیطانلریکز طیانه بیلسه‌لر: اونلری طاغ کبی کولله‌لرله رجم ایده بیلیرلر. هم کفرانکزله اویله بر مالك ذوالجلالك مملکتنده عصیان ایدیورسکزکه. عبادندن و جنودندن اویله‌لری وارکه: دکل سزك کبی کوچوجك عاجز مخلوقلری. بلکه فرض محال اولارق طاغ و آرض بیوکلکنده بر عدوّ کافر اولسه ایدیکز: آرض و طاغ بیوکلکنده یلدیزلری آتشلی دمیرلری شواظلی نحاسلری سزه آتابیلیرلر. سزی طاغیدیرلر. هم اویله بر قانونی قیریورسکزکه: او قانون ایله اویله‌لری باغلیدر. اگر لزوم اولسه. آرضکزی بوزیکزه

چار یار. کوللکه لرکبی کرهٔ گز مثللی بیلدیزلری ادستکثره یا غدیره بیلیرلر. [آوت قرآنده بعض مهم تمثیلات واردرکه: دوشمنلرك قوتلی اولدیغندن ایلری کلمیور. بلکه حشمتك اظهاری ودوشمن شناعتنك تشهیری کبی سبلردن ایلری کلمیور. هم بعضاً کمال انتظامی ونهایت عدلی وغایت حلمی وقوت حکمتی کوسترمك ایچون آلت بیوك وقوتلی [اسباب] آلت کوچك وضعیف برشیئه قارشو تحشید ایدر. واوستنده طوتار. دوشورتمز. تجاوز ایتدیرمز. مثلا شو آیته باق: ﴿فَإِنْ تَظَاهَرَا عَلَيْهِ فَإِنَّ اللّٰهَ هُوَ مَوْلَيهُ وَجِبْرِيلُ وَصَالِحُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمَلٰئِكَةُ بَعْدَ ذٰلِكَ ظَهِيرٌ﴾ نه قدر نبی حقنه حرمت ونه قدر [از] واجك مقوقنه مرحمت وار. شو مهم تحشیدات. یا الکز حرمت نبینك عظمتی وایکی ضعیفه نك شکوالرینك [اهمیتی] ومقلریتك رعایتی. رحیمانه افاده ایتمك ایچوندر.

﴿یدنجی باصامق﴾ ملکلر وسمکلر کبی یلدیزلرك دخی غایت مختلف افرادلری واردر. برقسمی نهایت کوچك. برقسمی غایت بیوکدر. حتی کوك یوزینده ضیا رلایانه یلدیز دینیلر. ایشته بو یلدیز هتسندن برنوعی ده نازنین سمایوزینك مرصّع زینتلری واو آغاجك منوّر میوه لری واودکزلرك مسبّح بالقلری حکمنده. فاطر ذو الجلال. صانع ذوالجمال اونلری یاراتمش وملکلرینه مسیره لر بینکلر منزللری یاپمشدر. ویلدیزلرك کوچك برنوعی ده شیاطینك رجمنه آلت ایتمش. ایشته بورجم شیاطین ایچون آتیلان شهابلرك [اوچ] معناسی [اولابیلیر].

﴿برنجیسی﴾ قانون مبارزه [الث] کنیش دائره ده دخی جریان ایتدیکنه رمز وعلامتدر.

﴿ایکنجیسی﴾ سماواتده هشیار نوبتدار مطیع سکنه لرواو آرضلی شریرلرك اختلاطندن واستماعلرندن خوشلانمیان جنود الله بولوندیغنه اعلان واشارتدر.

﴿اوچنجیسی﴾ مزخرفات آرضیه نك مثلات خبیثه لری اولان جاسوس شیطانلری. تمیز وتمیزلرك مسکنی اولان سمایك تلویث ایتمه ملك. ونفوس خبیثه مانبه تجسّس ایتدیرمه ملك ایچون ادبسزجا سوسلری قورقوتمق ایچون آتیلان منجنیقلر واشارت قیشنکلری مثللی

اوشیطانلری ابواب سمادن اوشهابلرله رد وطرد در. ایشته بیلدیز بوجکی حکمنده اولان
قفافنارینه اعتماد ایدن و قرآنك کوننده کوزینی یومان قوزموغرافیاجی افندی.
شویدی یا صاماقلرده اشارت ایدیلان حقیقتلره بردن باق. کوزیکی آچ. قفافنارینی
بیراق. کوننده وزکبی اعجاز ایشیغی ایچنده شوآیتك معناسنی کور. اوآیتك سماسندن برحقیقت
یلدیزی آل. سنك باشکده کی شیطانه آت. کندی شیطانکی رجم ایت. بزده ایتمه لییز. و
﴿ رَبِّ اَعُوذُ بِكَ مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ ﴾ برابر دیمه لییز.
﴿ فَلِلّٰهِ الْحُجَّةُ الْبَالِغَةُ وَالْحِكْمَةُ الْقَاطِعَةُ ﴾
﴿ سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا اِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴾

اون بشنجی سوزك ذیلی

﴿ یکرمی آلتنجی مکتوبك برنجی مبحثی ﴾

باسمه سبحانه ﴿ وَاِنْ مِنْ شَيْءٍ اِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ ﴾

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ ﴿ وَاِمَّا يَنْزَغَنَّكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْغٌ فَاسْتَعِذْ بِاللّٰهِ اِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴾

حجة القرآن على الشيطان وحزبه. ابليسی الزام. شیطانی افحام. اهل طغیانی اسکات ایدن
﴿ برنجی مبحث ﴾ بی طرفانه محاکمه ایچنده شیطانك مدهش بر دسیسه سنی قطعی بر صورتده
رد ایدن بر واقعه در. او واقعه نك مجمل بر قسمنی اون سنه اول لمعاتده یازمشدم. شویله که:
بو رساله نك تألیفندن اون بر سنه اول رمضان شریفده استانبول بایزید جامع شریفنده
حافظلری دیکله یوردم. بردن شخصنی کورمدم فقط معنوی بر سسی ایشیتدم کبی بکا کلدی.
ذهنمی کندینه چویردی. خیالاً دیکله دم. بکا دیدی که بکا دیر. سن قرآنی پك عالی چوق
پارلاق کوریورسك. بی طرفانه محاکمه ایت. اویله باق. یعنی بر بشر کلامی فرض ایت باق.
عجبا او مزیتلری اوزینتلری کوره جکمیسك دیدی. حقیقةً بنده اوکا آلداندم.

بشر کلامی فرض ایدوب اویله باقدم. کوردمکه ناصل بایزیدك الکتریق دوکمه سی چوربلوب
سوندیریلنجه اورتالق قرانلغه دوشر. اویله ده او فرض ایله. قرآنك پارلاق ایشیقلری
کیزلنمکه باشلادی. او وقت آکلادمکه بنم ایله قونوشان شیطاندر. بنی وارطه یه یووارلا
تدیریور. قرآندن استمداد ایتدم. بردن بر نور قلبمه کلدی. مدافعه یه قطعی بر قوت
ویردی. او وقت شویله جه شیطانه قارشو مناظره باشلادی. دیدم: أی شیطان. بی طرفانه
محاکمه ایکی طرف اورته سنده بروضعیتدر. حالبوکه هم سنك، هم انسانده کی سنك شاکرد
لرك دیدیککز بی طرفانه محاکمه ایسه. طرف مخالفی التزامدر. بی طرفلق دکلدر. موقةً بر
دینسزلکدر. چونکه قرآنه کلام بشردر دیه باقمق و اویله محاکمه ایتمك شق مخالفی أساس
طوتمقدر. باطلی التزامدر. بی طرفانه محاکمه دکلدر. بلکه باطله طرفکیرلکدر. شیطان دیدیکه
اویله ایسه. نه الله ك کلامی. نه بشرك کلامی دیه. اورته ده فرض ایت باق. -
بن دیدم اوده اولاماز. چونکه متنازع فیه بر مال بولونسه. اگر ایکی مدعی بر برینه یاقین
ایسه. و قربیت مکان وارسه. او وقت او مال ایکیسندن باشقه برینك أللرینده. ویا
ایکیسنك ألل اری یتیشه جك بر صورتده بر یره بیراقیلاجق. هانکیسی اثبات ایتسه او
آلیر. اگر او ایکی مدّعی بر برینه غایت اوزاق بری مشرقده بری مغربده ایسه او وقت
قاعدةً صاحب الیدکیم ایسه اونك ألینده بیراقیله جقدر. چونکه اورته ده بیراقمق
قابل دکلدر. ایشته قرآن قیمتدار بر مالدر. بشر کلامی جناب حقك کلامندن نه قدر
اوزاقسه: او ایکی طرف او قدر بلکه حدسز بر برندن اوزاقدر. ایشته ثرادن ثریایه قدر.
بر برندن اوزاق او ایکی طرف اورته سنده بیراقمق ممکن دکلدر. هم اورته سی یوقدر. چونکه
وجود و عدم کبی و ایکی نقیضین کبی ایکی ضددرلر. اورته سی اولاماز. اویله ایسه.
قرآن ایچون صاحب الید طرف الهیدر. اویله ایسه اونك ألینده قبول ایدیلوب
اویله جه دلائل اثباته باقیلاجق. اگر او ته کی طرف اونك کلام الله اولدیغنه دائر
بتون برهانلری بر بر چوروتسه: ألینی اوکا اوزاتابیلیر. یوقسه اوزاتاماز. هیهات

بیكلر براهین قطعیه نك مجلالری ایله عرش اعظمه چیقیلان بو معظم پیرلانطه یی هانكی ال

بتون او مجلالری سوكوب او دیركلری كسوب اونی دوشوره بیلیر. ایشته ای شیطان

سنك رغمكه اهل حق وانصاف بو صورتده كی حقیقتلی محاكمه ایله محاكمه ایدرلر. حتی

اك كوچك بر دلیلده دخی قرآنه قارشو ایمانی زیاده لشدیررلر. سنك وشاكردلرینك

كوستردیكی یول ایسه، بر كره بشر كلامی فرض ایدیلسه یعنی عرشه باغلانان او معظم

پیرلانطه یره آتیلسه: بتون مجلالرك قوتنده و چوق برهانلرك متانتنده بر تك برهان

لازمكه: اونی یردن قالدیروب عرش معنوی یه چیقارسین. تا كفرك ظلماتندن قورتولوب

ایمانك انوارینه ایریشسین. حالبوكه بوكا موفق اولمق پك كوچدر. اونك ایچون سنك

دسیسه ك ایله شو زمانده بی طرفانه محاكمه صورتی آلتنده چوقلری ایمانی غائب

ایدییورلر.

شیطان دونه رك دیدی: قرآن بشر كلامنه بكزه یور. اونلرك محاوره سی طرزنده در.

دیمك بشر كلامیدر. اكر اللهك كلامی اولسه: اوكا یاقیشه جق هر جهتجه خارق العاده

بر طرزی اولاجقدی. اونك صنعتی ناصل بشر صنعتنه بكزه میور، كلامی ده بكزه مه ملی.

جواباً دیدم كه: ناصل پیغمبریمز علیه الصلوة والسلامك معجزاتندن وخصائصندن

باشقه افعال واحوال واطوارنده بشریتده قالوب بشرك عادت الهیه یه و

اوامر تكوینیه سنه منقاد ومطیع اولمش. اوده صوغوق چكر، الم چكر. وهكذا...

هر بر احوال واطوارنده خارق العاده بر وضعیت ویرلمه مش. تا كه امتنه افعالیله

امام اولسون. اطواریله رهبر اولسون. عموم حركاتیله درس ویرسین. اكر هر اطوارنده

خارق العاده اولسه ایدی بالذات هر جهتجه امام اولامازدی. هر كسه مرشد

مطلق اولامازدی. بتون احوالیله رحمةً للعالمین اولامازدی. عیناً اویله ده قرآن

حكیم اهل شعوره امامدر. جن وانسه مرشددر. اهل كماله رهبردر. اهل حقیقته

معلمدر. اویله ایسه بشرك محاوراتی واسلوبی طرزنده اولمق ضروری وقطعیدر...

چونكه جن وانس مناجاتنى اوندن آليور. دعاسنى اوندن اوكرهنيور. مسائلنى اونك
لسانى ايله ذكر ايدييور. أدب معاشرتنى اوندن تعلّم ايدييور. وهكذا. هركس اونى مرجع
اكر حضرت موسى عليه السلامك طوار سيناده ايشيتديكى كلام الله
ياپيور. اويله ايسه. بشر بونى ديكله مكده ايشيتمكده تحمل ايده مزدى ومرجع ايده مزدى.
حضرت موسى كبى بر اولو العزم آنجق بر قاچ كلامى ايشيتمكه تحمل ايتمشدر. موسى عليه
السلام ديمش ﴿اهكذا كلامك قال الله لى قوة جميع الالسنة﴾

﴿شيطان دوندى ينه ديديكه﴾ قرآنك مسائلنى كبى چوق ذاتلر اوچشيد مسئله لرى
دين نامنه سويله يورلر. اونلر ايچون بر بشر دين نامنه بويله برشى ياپمق ممكن دكلمى..
﴿جواباً﴾ قرآنك نوريله ديدمكه: اولاً: ديندار بر آدم دين محبتى ايچون حق بويله در:
حقيقت بودر. اللهك أمرى بويله در دير. يوقسه اللهى كندى كيفنه قونوشديرماز.
مدستر درجه مدندن تجاوز ايدرب اللهك تقليدينى ياپوب اونك يرنده قونوشماز.
﴿وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنْ كَذَبَ عَلَى اللّٰهِ﴾ دوستورندن تيتره ر. وثانياً: بر بشر كندى باشنه
بويله ياپماسى وموفق اولماسى هيچ بر جهتله ممكن دكلدر. بلكه يوز درجه محالدر. چونكه
بربرينه يقين ذاتلر بربرينى تقليد ايده بيليرلر. بر جنسدن اولانلر بربرينك صورتنه
كيره بيليرلر. مرتبه جه بربرينه يقين اولانلر بربرينك مقاملرينى تقليد ايده بيليرلر. موقتاً
انسانلرى اغفال ايدرلر. فقط دائمى اغفال ايده مزلر. چونكه أهل دقت نظرنده
على كل حال اطوار واحوالى ايچنده كى تصنعاتلر وتكلفاتلر ساختهكارلغنى كوستره حيله
حيله سى دوام ايتمكه جلب. اكر ساختهكارلقله تقليده چاليشان ارته كندن غايت
اوزاقسه. مثلا. عادى بر آدم ابن سينا كبى بر داهى يى علمده تقليد ايتمك ايسته سه.
وبر چوبان بر پادشاهك وضعيتنى طاقينسه؛ البته هيچ كيسه يى آلداتميه جق بلكه
كندى مسخره اولاجق. هر بر حالى باغيره جق كه: بو ساختهكاردر. ايشته حاشا يوز بيك
دفعه حاشا. قرآن بشر كلامى فرض ايدلديكى وقت. ناصل تيلديز بوجكى بيك سنه
تكلفسز حقيقى بر يلديز اولارق رصد أهلنه كورونسون. هم بر سينك بر سنه تماماً
طاووس صورتنى تصنعسز تماشا أهلنه كوسترسين. هم ساختهكار عامى بر نفر نامدار

عالى برمشيرڭ طوزينى طاقينسين. مقامنده اوطورسون. چوق زمان اويله قالسين..
ميلوسنى احساس ايتمهسين.. هم مفترى اعتقادسز برآدم مدت عمرنده دائما أڭ صادق
أڭ أمين.. أڭ معتقد برذاتڭ كيفيتنى و وضعيتنى أڭ مدقق نظرلره قارشو تلاشسز
كوسترسين. داهيلرڭ نظرنده تصنعى صاقلانسين.. بوايسه يوز درجه محالدر.. اوكا هيچ
بر ذى عقل ممكن ديميهمز. اويله ده فرض ايتمك دخى بديهى برمحالى واقع فرض ايتمك كبى بر
هذياندر. عيناً اويله ده قرآنى كلام بشر فرض ايتمك لازم كليركه: عالم اسلامڭ سماسنده
بالمشاهده پك پارلاق و دائما انوار حقائقى نشر ايدن بر يلديز حقيقت. بلكه بر شمس
كمالات تلقى ايديلان كتاب مبينڭ ماهيتى حاشا بر يلديز بوجكى حكمنده تصنعجى بر بشرڭ
سين
خرافاتلى بر دوزمهسى اولسون. و أڭ يقيننده اولانلر.. ودقتله اوكا باقانلر فرقنده بولونما
واونى دائما عالى ومنبع حقائق بر يلديز بيلسين. بوايسه يوز درجه محال اولمقله برابر بسن
مش
أى شيطان يوز درجه شيطنتده ايلرى كيتسهڭ بوكا امكان ويره مزسڭ. بوزدلما
هيچ بر عقلى قانديراماز سڭ.. معناً پك اوزاقدن باقديرمقله آلداتيورسڭ. يلديزى
يلديز بوجكى كبى بويله كوچك كوستريورسڭ.
« ثالثاً » هم قرآنى بشر كلامى فرض ايتمك لازم كليركه: آثاريله تأثيراتيله نتائجيله عالم
انسانيتڭ بالمشاهده أڭ روحلى وحيات فشان أڭ حقيقتلى وسعادت رسان أڭ جمعيتلى
ومعجز بيان عالى مزيتلريله يالديزلى بر فرقانڭ كيزلى حقيقتى حاشا. صادقسز، علمسز برتلك
انسانڭ فكرينڭ تصنيعاتى اولسون. ويقيننده اونى تماشا ايدن ومراقله
دقت ايدن بيوك ذكالر، علوى دهالر اونده هيچ بر زمان هيچ بر جهتده ساختهكارلق و
تصنع أثرى كورمسون. دائما جديتى، صميميتى، اخلاصى بولسون.. بوايسه يوز درجه محال اولمقله
برابر بتون احواليله، اقواليله، حركاتيله بتون حياتنده امانتى، ايمانى، أمنيتى، اخلاصى،
جديتى، استقامتى كوسترن. ودرسى ويرن وصديقلرى يتيشديرن أڭ يوكسك، أڭ پارلاق،
أڭ عالى خصلتڭ تلقى ايديلان وقبول ايديلان بر ذاتى.. أڭ أمينسز.. أڭ اخلاصسز.. أڭ

اعتقادسز فرض ایتمكله: مضاعف بر محالی واقع كورمك كبی شیطانی دخی اوتانديراجق بر هذیان و كفردر. چونكه شو مسئلهنك اورتهسی یوقدر. زیرا فرض محال اولارق قرآن كلام الله اولمازسه عرشدن زمینه دوشر كبی سقوط ایدر. اورتهده قالماز. مجمع حقائق ایكن منبع خرافات اولور. و او فارقه فرمانی كوسترن ذات حاشا ثمّ حاشا. اكر رسول الله اولمازسه اعلای علیّیندن اسفل سافلینه سقوط ایتمك و منبع كمالات درجهسندن معدن دسائس مقامنه دوشمك لازم كلیر. اورتهده قالماز. زیرا الله نامنه افترا ایدن یالان سویلهین آلچاق بر درجهیه دوشر. بر سینكی دائمی بر صورتده طاووس كورمك و طاووسلق بیوك اوصافنی اونده هر وقت مشاهده ایتمك نه قدر محال ایسه. شو مسئلهده اویله محالدر. فطرةً عقلسز سرخوش بر دیوانه لازمكه: بوكا احتمال ویرسین...

[رابعاً] هم قرآنی كلام بشر فرض ایتمك لازم كلیركه: نوع بنی آدمك آك بیوك و محتشم اوردوسی اولان امت محمدیه نك علیه الصلاة والسلام مقدس قوماندانی اولان قرآن بالمشاهده قوتلی قانونلریله اساسلی دستورلریله نافذ امرلریله اوپك بیوك اوردویی ایكی جهانی فتح ایدهجك بر درجهده بر انتظام ویردیگی و بر انضباط آلتنه آلدیغی و مادی معنوی تجهیز ایتدیگی و عموم افرادك درجاتنه كوره عقللرینی تعلیم و قلبلرینی تربیه و روحلرینی تسخیر و وجدانلرینی تطهیر و اعضا و جوارحلرینی استعمال و استخدام ایتدیگی حالده. حاشا. یوز بیك دفعه حاشا قوتسز، قیمتسز، آصیلسز، بر دوزمه فرض ایدوب یوز درجه محالی قبول ایتمك لازم كلدیكی كبی برابر مدت حیاتنده جدی حركاتیله حقیقت قانونلرینی بنی آدمه درس ویرن و صمیمی افعالیله حقیقتك دستورلرینی بشره تعلیم ایدن و خالص و معقول اقوالیله استقامتك و سعادتك اصوللرینی كوسترن و تأسیس ایدن و بتون تاریخچهٔ حیاتنك شهادتیله اللهك عذابندن چوق خوف ایدن و هركسدن زیاده اللهی بیلن و بیلدیرن و نوع بشرك بشدن برینه و كرهٔ آرضك یاریسنه بیك اوچیوز اللی ١٣٥٠ سنه كمال حشمت ایله قوماندانلق ایدن و جهانی ولولهیه ویرن و شهر تشعار شئوناتیله نوع بشرك بلكه كائناتك الحق مدار فخری

اولان برذاتی . حاشا یوز بیك دفعه حاشا . سافته کار اللّهدن قورقماز و بیلمز و حیثیتنی

لا ییماز . انسانیتك عادی درجه سنده فرض ایتمکله ، یوز درجه محالی بردن ارتکاب ایتمك

لازمکلیر . چونکه شو مثللرك اورته سی یوقدر . زیرا فرض محال اولارق . قرآن کلام الله

اولمازسه . عرشدن دوشسه . اورته ده قالاماز . بلکه یرده یالاغنی برینك مالی اولدیغنی

قبول ایتمك لازمکلیر . بوایسه ای شیطان . یوز درجه سنی قیمرلی بر شیطان اولسه ك

بوز ولماش هیچ برعقلی قاندیرلمازسك . دچورومه مش هیچ برقلبی اقناع ایده مزسك .

شیطان ڤوندی دیدی . ناصل قاندیرامام . اکثر انسانلره و انسانلك مشهور عاقللرینه

قرآنی و محمدی عم انکار ایتدیردم .

﴿الجواب﴾ اولاً . غایت اوزاق مسافه دن باقیلسه أك بیوك شی أك کوچك شی کبی

کورونه بیلیر . بر بیلدیزی بر موم قدر دینیله بیلیر . ثانیاً : هم تبعی سطحی برنظرله باقیلسه

غایت محال برشی ممکن کورونه بیلیر . برزمان براختیار آدم رمضان هلالنی کورمك ایچون

سمایه باقمش . کوزینه بربیاض قیل ایمش . اوقیلی آی ظن ایتمش . آیی کوردم دیمش .

ایشته محالدرکه : هلال او بیاض قیل اولسون . فقط قصد اً و بالذات آیه باقدیغی و اوصاچی

تبعی و دولا یسیله و ایکنجی درجه ده کورونه یکی ایچون او محالی ممکن تلقی ایتمش .

﴿ثالثاً﴾ هم قبول ایتمه مك باشقه در . انکار ایتمك باشقه در . عدم قبول برلاقیدلقدر .

برکوز قپامقدر . و جاهلانه برحکمسزلکدر . برصورتده چوق محال شیلر اونك ایچنده کیزلنه

بیلیر . اونك عقلی اونلرله اوغراشماز . امّا انکار ایسه . او عدم قبول دکل . بلکه او قبول

عدمدر . برحکمدر . اونك عقلی حرکت ایتمکه مجبوردر . اوحالده سنك کبی برشیطان اونك

عقلنی الیندن آلیر . صوکره انکاری اوکا یوتدیریر . هم ای شیطان . باطلی حق و محالی ممکن

کوسترن غفلت و ضلالت و سفسطه و عناد و مغلطه و مکابره و اغفال و کوره نك کبی

شیطانی دسیسه لرله چوق محالاتی انتاج ایدن انکار و کفری اوبدبخت انسان صورتنده کی حیوانلره

یوتدیرمشسك .

[رابعاً] هم قرآن كلام بشر فرض ایتمك لازمكلیركه: عالم انسانیتك سماواتنده ییلدیزلر كبی پارلایان آصفیالره صدیقینلره اقطابلره بالمشاهده رهبرلك ایدن وبالبداهه متمادیاً حق وحقانیتی صدق وصداقتی أمن وأمانتی عموم طبقات أهل كماله تعلیم ایدن. و ارکان ایمانیه نك حقائقیله و ارکان اسلامیه نك دساتیریله ایكی جهانك سعادتنی تأمین ایدن وبو امرا آننك شهادتیله بالضروره حق وخالص وصافی حقیقت وغایت دوغری وپك جدی اولمق لازم كلان بر كتابك (سندی) أوصافنك وتأثیراتنك وانوارینك ضدیله متصف تصور ایدوب حاشا ثم حاشا برساخته كارك تصنیعات وافترالرینك مجموعه سی نظریله باقمق سوفسطائیلری و شیطانلری دخی اوتاندیراجق وتیتره تهجك شنیع برهذیان كفری اولمقله برابر اظهار ایتدیكی دین وشریعت اسلامیه نك شهادتیله ومدت حیاتنده كوستردیكی بالاتفاق فوق العاده تقوالرینك وخالص وصافی عبودیتنك دلالتیله و بالاتفاق كندنده كورولدیكی آخلاق حسنه نك اقتضاسیله ویتیشدیردیكی بتون أهل حقیقتك وصاحب كمالاتك تصدیقیله أك معتقد، أك متین، أك أمین، أك صادق برذاتی حاشا ثم حاشا، یوزبیك كره حاشا اعتقادسز أك أمینتسز اللهدن قورقماز بر وضعیتده فرض ایتمك محالاتك أك چیركین ومنفور برصورتنی ومثلالتك أك ظلمانی وظلمتلی برطرزینی ارتكاب ایتمك لازمكلیر.

[الحاصل] اون طقوزنجی مكتوبك اون سكزنجی اشارتنده دینیلدیكی كبی. ناصل قولاقلی عامی طبقه سی اعجاز قرآن فهمنده دیمش. قرآن بتون دیكله دیكم ودنیاده موجود كتابلره قیاس ایدیلسه هیچ برینه بكزه میور. واونلرك درجه سنده دكلدر. اویله ایسه یا قرآن عمومنك آلتنده در. ویا عمومنك فوقنده در. عمومك آلتنده كی شق ایسه. محال اولمقله برابر هیچ بر دوشمان حتی شیطان دخی دییه مز وقبول ایتمز. اویله ایسه قرآن عموم كتابلرك فوقنده در. اویله ایسه معجزه در. عیناً اویله ده بزده علم اصول وفن منطقجه سبر وتقسیم دینیلن أك قطعی برحجتله دیرز. أی شیطان وأی شیطانك شاكردلری. قرآن یا عرش اعظمدن اسم اعظمدن كلمش بر كلام الله در. ویاخود

حاشا ثم حاشا یوز بیك كرّه حاشا. پرده ساخته كار و اللّٰهدن قورقماز. واللّٰهی بیلمز. اعتقادسز بر بشرك دوزمه سیدر. بو ایسه ای شیطان. سابق حجتلره قارشو بونی سن دییه مدك. ردییه مزسك. ودییه میه جكسك. اویله ایسه بالضروره وبلا شبهه قرآن فالن كائناتك كلامیدر. چونكه اورته سی یوقدر. ومحالدر. واولاماز. ناصلكه قطعی برصورتده اثبات ایتدك. سنده كوردك. ودیكله دك..

همده محمد علیه الصلاة والسلام . یا رسول اللّٰه در. وبتون رسوللرك اكملی وبتون مخلوقاتك افضلیدر. ویاخود حاشا یوز بیك دفعه حاشا اللّٰهه افترا ایتدیكی واللّٰهی بیلمدیكی وعذابنه اینانمدیغی ایچون اعتقادسز اسفل سافلینه سقوط ایتمش دیوانه بر بشر (حاشیه) فرض ایتمك لازمكلیر كه: بو ایسه ای ابلیس نه سن. ونه ده كووه ندیكك آوروپا فیلسوفلری. وآسیا منافقلری بونی دییه مزسكز. ودییه مه مشسكز. ودییه میه جكسكز؛ چونكه بوشقی دیكلیه جك وقبول ایده جك دنیاده یوقدر. اونك ایچوندركه: كوونديككز اوفیلسوفلرك اك مفسدلری واو آسیا منافقلرینك اك وجدانسزلری دخی دیورلركه: محمد عربی علیه الصلاة والسلام چوق عقللی ایدی. چوق كوزل آخلاقلی ایدی.. مادام شو مسئله ایكی شقه منحصردر. ومادام ایكنجی شق محالدر. وهیچ بر كیمسه بوكا صاحب چیقمایور. ومادام قطعی حجتلرله اثبات ایتدك كه: اورته سی یوقدر.. البته بالضروره سنك وحزب الشیطانك رغمنه اولارق بالبداهه وبحق الیقین محمد عربی علیه الصلاة والسلام.. رسول اللّٰه در. وبتون رسوللرك اكملیدر. بتون مخلوقاتك افضلیدر.

علیه الصلاة والسلام بعدد الملك والانس والجان:

(حاشیه) قرآن حكیم كافرلرك كفریاتلرینی وغلیظ تعبیراتلرینی ابطال ایتمك ایچون ذكر ایتدیكنه استناداً اهل ضلالتك فكر كفریلرینك بتون بتون محالیتنی و بتون بتون چوروكلكنی كوسترمك ایچون. بو تعبیراتی فرض محال صورتنده تیتره یه رك قوللانمغه مجبور اولدم..

[شيطانك ايكنجى كوجك بر اعتراضى. سورهٔ [قٓ وَالْقُرْاٰنِ الْمَجِيدِ] ى اوقوركن..
مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ اِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ ۞ وَجَاۤءَتْ سَكْرَةُ الْمَوْتِ بِالْحَقِّ ذٰلِكَ مَا كُنْتَ
مِنْهُ تَحِيدُ ۞ وَنُفِخَ فِي الصُّورِ ذٰلِكَ يَوْمُ الْوَعِيدِ ۞ وَجَاۤءَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَعَهَا سَاۤئِقٌ وَشَهِيدٌ ۞
لَقَدْ كُنْتَ فِي غَفْلَةٍ مِنْ هٰذَا فَكَشَفْنَا عَنْكَ غِطَاۤءَكَ فَبَصَرُكَ الْيَوْمَ حَدِيدٌ ۞ وَقَالَ
قَرِينُهُ هٰذَا مَا لَدَيَّ عَتِيدٌ ۞ اَلْقِيَا فِي جَهَنَّمَ كُلَّ كَفَّارٍ عَنِيدٍ ۞ شو آيتلرى اوقوركن
شيطان ديديكه. قرآنك الڭ مهم فصاحتنى سز اونك سلاستنده و وضوحنده بولويورسكز.
حالبوكه: شو آيتده نره‌دن نره‌يه آتلايور. سكراتدن تا قيامته آتلايور. نفخ صوردن
محاسبه‌نك ختامنه انتقال ايديور. اوندن جهنمه ادخالى ذكر ايديور. بو عجيب آتلامقلر
ايچنده هانكى سلاست قالير. قرآنك اكثر يرلرنده بويله بربرندن اوزاق مسئله‌لرى برلشديريور
بويله مناسبتسز وضعيتيله سلاست فصاحت نره‌ده قالير.

[الجواب] قرآن معجز البيانك اساس اعجازى الڭ مهملرندن بلاغتندن صوكره ايجازدر.
ايجاز. اعجاز قرآنك الڭ متين و الڭ مهم بر اساسيدر. قرآن حكيمده شو معجزانه ايجاز..
اوقدر چوقدر. و اوقدر كوزلدركه؛ اهل تدقيق قارشوسنده حيرتده درلر. مثلا:
[وَقِيلَ يَاۤ اَرْضُ ابْلَعِي مَاۤءَكِ وَيَا سَمَاۤءُ اَقْلِعِي وَغِيضَ الْمَاۤءُ وَقُضِيَ الْاَمْرُ وَاسْتَوَتْ عَلَى
الْجُودِيِّ وَقِيلَ بُعْدًا لِلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ] قيصه برقاچ جمله ايله طوفان حادثهٔ عظيمه‌سنى
نتائجيله اويله اعجازكارانه و معجزانه بيان ايديوركه: چوق اهل بلاغتى بلاغتنه
سجده ايتديرمش. هم مثلا. [كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِطَغْوٰيهَاۤ ۞ اِذِ انْبَعَثَ اَشْقٰيهَا ۞ فَقَالَ
لَهُمْ رَسُولُ اللّٰهِ نَاقَةَ اللّٰهِ وَسُقْيٰيهَا ۞ فَكَذَّبُوهُ فَعَقَرُوهَا فَدَمْدَمَ عَلَيْهِمْ
رَبُّهُمْ بِذَنْبِهِمْ فَسَوّٰيهَا ۞ وَلَا يَخَافُ عُقْبٰيهَا] ايشته قوم ثمودك عجيب و مهم
حادثاتنى و نتائجنى و سوء عاقبتلرنى بويله قيصه برقاچ جمله ايله ايجاز ايچنده بر
اعجاز ايله سلاستلى و وضوحلى و فهمه اخلال ايتمز بر طرزده بيان ايديور. هم مثلا:
[وَذَا النُّونِ اِذْ ذَهَبَ مُغَاضِبًا فَظَنَّ اَنْ لَنْ نَقْدِرَ عَلَيْهِ فَنَادٰى فِي الظُّلُمَاتِ اَنْ لَاۤ اِلٰهَ

الّا انت سبحانك انّى كنت من الظالمين » ايشته « ان لن نقدر عليه » كلمه سندن
« فنادى فى الظلمات » جمله سنه قدر چوق جمله لر مطويدر. او مذكور اوليان جمله لر
ايسه فهم و ادراك ايچيون سلاستنه ضرر ويرميور. حضرت يونسك عم قصه سنده مهم
اساسلرى ذكر ايدر. متباقيسنى عقله حواله ايدر. هم مثلا « سورۀ يوسفده « فارسلون »
كلمه سندن « يوسف ايها الصديق » اورته سنده يدى سكز جمله ايجاز ايله طى ايدلمش.
هيچ فهم و ادراك ايچيون سلاستنه ضرر ويرميور. بو چشيد معجزانه ايجازلر قرآنده
پك چوقدر. هم پك كوزلدر. اما « سورۀ ق » ق آيتى ايسه اونده كى ايجاز پك عجيب
و معجزانه در. چونكه كافرلرك پك مدهش و چوق اوزون و بركونى أللى بيك سنه اولان
استقبالنه و او استقبالك دهشتلى انقلاباتنده كافرلك باشنه كله جك اليم
و مهم حادثاته برر برر پارمق باصيور. شمشك كبى فكرى اونلرك اوستنده كزديريور.
او پك چوق اوزون زمانى حاضر بر صحيفه كبى نظره كوستريور. ذكر ايدلمه ين حادثاتى
خياله حواله ايدوب عالى بر سلاستله بيان ايدر.

« واذا قرئ القرآن فاستمعوا له وانصتوا لعلكم ترحمون » ايشته اى شيطان
شيمدى بر سوزك دها وار سويله. شيطان دير. بونلره قارشو كله مم. مدافعه
ايده مم. فقط چوق احمقلر وار. بنى ديكله يورلر. و انسان صورتنده چوق شيطانلر
وار. بكا يارديم ايديورلر. و فيلسوفلردن چوق فرعونلر وار. انانيتلرينى اوقشايان
مسئله لرى بندن درس آليورلر. سنك بوكبى سوزلرك نشرينه سد چكرلر.
بونك ايچون سكا تسليم سلاح ايتمم.

[اون آلتنجى سوز]

بسم الله الرحمن الرحيم ۞ [اِنَّمَٓا اَمْرُهُٓ اِذَٓا اَرَادَ شَيْـًٔا اَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ۞ فَسُبْحَانَ الَّذ۪ى بِيَدِه۪ مَلَكُوتُ كُلِّ شَیْءٍ وَاِلَيْهِ تُرْجَعُونَ] صدق الله العظيم ۞

اطمئنان نفسه مدار اولاجق ظلمتى طاغيده جق شو آيتك نورندن درت شعاعى كوسترمكله كور نفسمه بر بصيرت ويرمك ايچون يازلمشدر.

[برنجى شعاع] أى نفس نادان ديورسڭ كه: احديت ذات الهيه ايله كليت افعالى. ووحدت شخصيه سيله معينسز عموميت ربوبيتى. وفردانيتيله شريكسز شمول تصرفاتى. ومكاندن منزهيتيله هريرده حاضر بولونماسى. ونهايتسز علويتيله هر شيئه يقين اولماسى. وبرلكيله هر ايشى بالذات الينده طوتماسى حقائق قرآنيه دندر. قرآن ايسه حكيمدر. حكيم ايسه عقل قبول ايتميه جك شيلرى عقله تحميل ايتمز. عقل ايسه ظاهرى بر منافاتى كوريور. عقلى تسليمه سوق ايده جك بر ايضاح ايسترم.

[الجواب] مادام اويله در. اطمئنان ايچون ايسترسه ك بزده قرآنڭ فيضنه استناداً ديورز. اسم نور چوق مشكلاتمزى حل ايتمش. ان شاء الله بونى ده حل ايدر. عقله واضح. قلبه نورانى اولاجق تمثيل يولنى اختيار ايله امام ربانى كبى ديرز: [نه شبم نه شبپرستم من غلام شمسم از شمسى كويم خبر] تمثيل اعجاز قرآنڭ آچدیغى پارلاق بر آيينه سى اولدیغندن بز دخى بر تمثيل ايله شو سره باقه جغز. شويله كه: بر تك ذات مختلف مرايا واسطه سيله كليت كسب ايدر. جزئى حقيقى ايكن عمومى شئوناته مالك بر كلى حكمنه كچر. مثلا: شمس بر جزئى مشخص ايكن اشياى شفافه واسطه سيله اويله بر كلى حكمنه كچر كه: روى زمينى تمثاللريله عكسلريله طولديريور حتى قطرات وپارلاق ذرات عددنجه جلوه لرى بولونيور. كونشڭ حرارتى وضياسى. وضياسنڭ ايچنده اولان يدى رنكلى الوان سبعه سى هربريسى مقابلنده كى اشيايه

محیط عام و شامل اولدقلری حالده هر بر شفاف شیده کونشك تمثالیله برابر حرارتی
هم ضیایی، هم الوان سبعه‌یی کوز ببکنده صاقلایور. وصافی قلبلی اوکا بر تخت یاپیور.
دیمك شمس واحدیت حیثیتیله اوکا مقابل عموم اشیایه محیط اولدیغی کبی، احدیت
جهتیله. هر بر شیده کونش چوق وصفلریله برابر، بر نوع جلوهٔ ذاتیله بولونور. مادام
تمثیلدن تمثل بحثنه کیردك تمثیلك چوق انواعندن شو مسئله‌یه مدار اولاجق
اوچ نوعنه اشارت ایده‌رز.

﴿ برنجیسی ﴾ کثیف مادی شیلرك عکسلریدر. او عکسلر هم غیردر عین دکل، هم مواتدر
ئولودر. هویت صوریه‌سندن باشقه هیچ بر خاصیته مالك دکل. مثلا سن آیینه‌لر
محزننه کیرسه‌ك بر سعید بیکلر سعید اولور. فقط ذی حیات یالکز سنسك اونلر
ئولودرلر. حیات خاصه‌لری اونلرده یوقدر.

﴿ ایکنجیسی ﴾ مادی نورانینك عکسلریدر. شو عکس عین دکل. فقط غیرده دکل
ماهیتی طوتیور. فقط او نورانینك اکثر خاصیتلرینه مالکدر. اونك کبی حی صاییلیور.
مثلا شمس دنیایه کیردی هر بر آیینه‌ده عکسنی کوستردی. او عکسلرك هر برنده کونشك
خاصه‌لری حکمنده اولان ضیا وضیاده‌کی الوان سبعه بولونیور. اکر فرضا کونش ذی
شعور اولسه‌ایدی حرارتی عین قدرتی ضیاسی عین علمی الوان سبعه‌سی. صفات
سبعه‌سی اولسه‌ایدی او وقت او تك و یکتا بر کونش بر آنده هر بر آیینه‌ده بولونور.
هر برینی کندینه بر عرش و بر چشید تلفون یاپابیلیردی. بر برینه مانع اولمازدی. هر
بریمزله آیینه‌مز واسطه‌سیله کوروشه بیلیردی. بز اوندن اوزاق ایکن او بزه بزدن
داها یقین اولوردی.

﴿ اوچنجیسی ﴾ نورانی روحلرك عکسیدر. شو عکس هم حیدر. هم عیندر. فقط آیینه‌لرك
قابلیتی نسبتنده تظاهر ایتدیکندن او روحلرك ماهیت نفس الامریه‌سنی تماما طوتمیور
مثلا حضرت جبرائیل علیه السلام دحیه رض صورتنده حضور نبویده بولوندیغی بر آنده

حضور الهیه ده حشمتلی قنادلریله عرش اعظمك اوكنده سجده یه كیدهر. هم اوآنده
حسابسز یرلرده بولونور أوامر الهیه یی تبلیغ ایدردی. بر ایش بر ایشه مانع اولمازدی.
ایشته شو سردندر كه؛ ماهیتی نور. وهویتی نورانیه اولان حضرت پیغمبر علیه الصلاة
والسلام دنیاده بتون امتنك صلواتلرینی بردن ایشیدر. وقیامتده بتون آصفیا ایله
برآنده كوروشور. بر بریسنه مانع اولماز. حتی أولیادن زیاده نورانیت كسب ایدن و
آبدال دینیلان برقسمی برآنده برچوق یرلرده مشاهده ایدیلیورمش. عین ذات آیری
آیری چوق ایشلری كوریورمش. أوت ناصل جسمانیاته جام وصو كبی شیلر آیینه اولور
اویله ده روحانیاته دخی هوا. وأثیر. وعالم مثالك بعض موجوداتی آیینه حكمنده دبرق.
وخیال سرعتنده بر واسطهٔ سیر وسیاحت صورتنه كیچرلر. واو روحانیلر خیال سرعتیله
اومرایاء نظیفه ده او منازل لطیفه ده كزرلر برآنده بیكلر یرلره كیره رلر. مادام كونش كبی
عاجز ومسخر مخلوقلر وروحانی كبی مادهٔ ایله مقید نیم نورانی مصنوعلر نورانیت سریله
بر یرده ایكن بیك چوق یرلرده بولونه بیلیرلر. مقید برجزئی ایكن مطلق بر كلی حكمنی آلیرلر.
برآنده جزئی بر اختیار ایله بیك چوق ایشلری یاپا بیلیرلر. عجبا ماده دن مجرد ومعلا وتحدید
قید وظلمت كثافتدن منزه ومبرا. وشو عموم انوار. وبتون نورانیت اونلك أنوار قدسیهٔ
اسماسنك بر كثیف ظلالی. وعموم وجود. وبتون حیات. وعالم أرواح. وعالم مثال نیم
شفاف بر آیینهٔ جمالی. وصفاتی محیطه وشئوناتی كلیه اولان بر ذات اقدسك ارادهٔ
كلیه وقدرت مطلقه وعلم محیطله تجلیء صفاتی وجلوهٔ افعالی ایچنده كی توجه احدیتدن
هانكی شی صاقلانه بیلیر. هانكی ایش آغیر كله بیلیر. هانكی شی كیزلنه بیلیر. هانكی
فرد اوزاق قالا بیلیر. هانكی شخصیت كلیت كسب ایتمه دن اوكا یناشه بیلیر. أوت
ناصل كونش قیدسز نوری مادهٔ سز عكسی واسطه سیله سكا سنك كوز بیبككدن داها یقین
اولدیغی حالده. سن مقید اولدیغك ایچون اوندن غایت اوزاقسك. اوكا یناشمق
ایچون چوق قیدلردن تجرد ایتمك. چوق مراتب كلیه دن كیچمك لازم كلیر. عادتا معنا بر قدر

بيو يوب. قمر قدر بو كسلوب صوكره دوغريدن دوغرى يه كونشك مرتبۀ آصليه سنه بر درجه يناشه بيلير. ديرده سز كورونشه بيلير سك. اويله ده جليل ذو الجمال جميل ذو الكمال سكا غايت يقيندر. سن اوندن غايت اوزاقسك قلبك قوتى عقلك علويتى وارسه تمثيلده كى نقطه لرى حقيقته تطبيقه چاليش.

﴿ايكنجى شعاع﴾ أى نفس بى هوش ديبورسك كه: ﴿إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ﴾ ﴿إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ جَمِيعٌ لَدَيْنَا مُحْضَرُونَ﴾ كبى آيتلر وجود اشيا صرف بر امرايله ودفعى اولديغنى و ﴿أَحْسَنَ كُلَّ شَيْءٍ خَلَقَهُ﴾ ﴿صُنْعَ اللَّهِ الَّذِي أَتْقَنَ كُلَّ شَيْءٍ﴾ كبى آيتلر وجود أشيا علم ايچنده عظيم بر قدرتله حكمت ايچنده دقيق بر صنعتله تدريجى اولديغنى كوستريبورلر. وجه توفيقى نه در.

﴿الجواب﴾ قرآنك فيضنه استناداً ديرزكه: اولاً: منافات يوقدر. بر قسم اويله در. ابتداده كى ايجادكبى. بر قسمى بويله در مثلنى اعاده كبى. ثانياً: موجوداتده مشهود اولان سهولت وسرعت وكثرت ووسعت ايچنده نهايت انتظام غايت اتقان وحسن صنعت وكمال خلقت شوايكى قسم آيتلرك وجود حقيقيلرينه قطعياً شهادت ايدر. اويله ايسه شونلرك خارجده تحققلرى مدار بحث اولماسى لزومسزدر. بلكه يالكز سر حكمتى نه در دنيله بيلير. اويله ايسه بز دخى بر قياس تمثيلى ايله شو حكمته اشارت ايده رز: مثلا: ناصلكه ترزى كبى بر صنعتجى بر چوق كلفتلر مهارتلرله مصنع بر شى ايجاد ايدر. واوكا بر مودل ياپار. صوكره اونك امثالنى كلفتسز چابوق ياپابيلير. حتى بعضاً اويله بر درجه سهولت پيدا ايدركه كويا أمرايله در ياپابيلير. واويله قوتلى بر انتظام كسب ايدر ساعت كبى كويا بر أمرك طوقوناسيله ايشله يور ايشلر. اويله ده صانع حكيم ونقاش عليم. شو عالم سرايني مشتملاتيله برابر بديع بر صورتده ياپدقدنصوكره جزئى وكلى. جزؤ وكل هرشيئه بر مودل حكمنده بر نظام قدرى ايله بر مقدار معين ويرمشدر. ايشته باق. اونقاش ازلى هر بر عصرى بر مودل ياپارق معجزاً قدرتيله مرصع تازه بر عالمى اوكا كيديريبور. هر بر سنه يى بر مقياس ايده رك خوارق رحمتيله -

مصنّع تازه بر كائناتى او قيامته كوره ديكيور. هر بر كونى بر سطر يا پارق دقائق حكمتيله
مزيّن مجدّداً موجوداتى اونده يازيور. هم او قدير مطلق هر بر عصرى. هر بر سنه يى. هر بر
كونى بر مودل يا پيديغى كبى روى زمينى هر بر طاغ وصحراى باغ و بستانى هر بر آغاجى بر مودل
ياپمشدر. دقت بو قت تازه تازه بر كائناتى زمينده قوريور. بر ريكى دنيايى ايجاد ايديور.
بر عالمى آلوب ده ديكر منتظم بر عالمى كتيريور. موسم بموسم هر باغ و بستانده تازه تازه
معجزات قدرتنى وهدايا رحمتنى كوستريكى بر كتاب حكمتنما يازيور. تازه تازه بر
مطبخهٔ رحمتنى قوريور. مجدّد بر حُلّهٔ صنعتنما كيديريور. هر بهارده هر بر آغاجه
سندس مثال تازه بر چارشاف كيديريور. لؤلؤ مثال يكى بر مرصعاتله سوسلنديريور
ييلديز مثال رحمت هديه لريله آللرينى طولديريور. ايشته شو ايشلرى نهايت حسن
صنعت وكمال انتظامله يا پان وشوبريرى آرقه سنده كلان وزمان اپينه طاقيلان سيّار
عالملرى نهايت حكمت وعنايت وكمال قدرت وصنعت ايله دكيشديرن ذات البته غايت
قدير وحكيمدر. نهايت درجه ده بصير وعليمدر. تصادف اونك ايشنه قاريشماز ايشته او
ذات ذوالجلال دركه: شويله فرمان ايديور. ﴿اِنَّمَا اَمْرُهُ اِذَا اَرَادَ شَيْئًا اَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ﴾
﴿وَمَا اَمْرُ السَّاعَةِ اِلَّا كَلَمْحِ الْبَصَرِ اَوْ هُوَ اَقْرَبُ﴾ ديبوب هم كمال قدرتنى اعلان هم قدرتنه
نسبةً حشر وقيامت غايت سهل وكلفتسز اولديغنى بيان ايديور. امر تكوينيسى قدرت
واراده يى تضمن ايتديكنى وبتون اشيا اوامرينه غايت مسخّر ومنقاد اولدقلرينى
ومباشرتسز معالجه سز خلق ايتديكى ايچون ايجادنده كى سهولت مطلقه يى افاده ايچون
صرف بر امرايله ايشلر ياپديغنى قرآن معجز البيان ايله فرمان ايديور. حاصل كلام: بر
قسم آيتلر اشياده خصوصاً بدايت ايجادنده غايت درجه ده حسن صنعتى ونهايت
درجه ده كمال حكمتى اعلان ايديور. ديكر قسمى اشياده خصوصاً تكرار ايجادنده واعاده سنده
غايت درجه ده سهولت وسرعتنى نهايت درجه ده انقياد وكلفتسز اولدقلرينى بيان ايدر...
﴿اوحجى شعاع﴾ اى مدندن تماو وزا تمش نفس بر سودا. ديبور سك كه: ﴿بِيَدِهِ مَلَكُوتُ
كُلِّ شَيْءٍ﴾ ﴿وَمَا مِنْ دَابَّةٍ اِلَّا هُوَ اٰخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا﴾ ﴿وَنَحْنُ اَقْرَبُ اِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ﴾ كبى
آيتلر نهايت درجه ده قربيت الهيه يى كوستريور. ﴿وَاِلَيْهِ تُرْجَعُونَ﴾ ﴿تَعْرُجُ الْمَلٰئِكَةُ
وَالرُّوحُ اِلَيْهِ فِى يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ خَمْسِينَ اَلْفَ سَنَةٍ﴾

وحدتنده وار. داولان جناب حق یتمش بیك حجاب آرقه سنده در. ومعراج کبی حقیقتلر
نهایت درجه ده بعیدیمزی کوستریبور. شو سرّ غامضی فهمه تقریب ایده جك بر ایضاح ایسترم.
« الجواب » اویله ایسه دیکله. اولاً برنجی شعاعك آخرنده دیمشدك ناصلکه کونش قیدسز
نوریله وماده سز عکسی جهتیله سکا سنك روحك پنجره سی وارنك آیینه سی اولان
کوز بیبکندن داها یقین اولدیغی حالده سن مقید وماده ده محبوس اولدیغك ایچون
اوندن غایت اوزاقسك. اونك یالکز برقسم عکسلریله کولکه لریله تماس ایده بیلیرسك.
وبرنوع جلوه لریله وجزئی تجلیلریله کوروشه بیلیرسك وبر صنف صفتلری حکمنده
اولان الوانلرینه وبرطائفه اسملری حکمنده اولان شعاعلرینه ومظهرلرینه یناشه
بیلیرسك. اکر کونشك مرتبهٔ آصلیه سنه یناشمق وبالذات دوغریدن دوغری یه
کونشك ذاتیله کوروشمك ایسترسه ك او وقت پك چوق قیدلردن تجرد ایتمکلکك
وپك چوق مراتب کلیه دن کیچمکلکك لازم کلیر. عادتا سن معناً تجرّد جهتیله کرهٔ آرض
قدر بیوییوب هوا کبی روحاً انبساط ایدوب وقمر قدر یوکسلوب بدر کبی مقابل کلدکدن
صوکره بالذات پرده سز اونکله کوروشوب بر درجه یناشمق دعوا ایده بیلیرسك.
اویله ده او جلیل پر کمال. او جمیل بی مثال. او واجب الوجود. او موجد کل. او شمس
سرمد. او سلطان ازل وابد سکا سندن یقیندر. سن اوندن نهایتسز اوزاقسك
قوتك وارسه تمثیلده کی دقائقی تطبیق ایت. ثانیاً مثلا « وَلِلّٰهِ الْمَثَلُ الْاَعْلٰى » بر
پادشاهك چوق اسملری ایچنده قوماندان اسمی چوق متداخل دائره لرده تظاهر ایدر.
سرعسکر دائرهٔ کلیه سندن طوت مشیریت. وفریقیت. تابور باشی. تا اونباشی یه
قدر کنیش وطار. کلّی وجزئی دائره لرده ظهور وتجلیسی واردر. شیمدی بر نفر
خدمت عسکریه سنده اونباشی مقامنده تظاهر ایدن جزئی قوماندانلق نقطه سنی
مرجع طوتار. قوماندان اعظمنه شو جزئی جلوهٔ اسمیله تماس ایدر. ومناسبتدار اولور.
اکر آصل اسمیله تماس ایتمك اوکا او عنوان ایله کوروشمك ایسته سه اونباشیلقدن

تا سرعسکر مرتبهٔ کلیه سنه دن چیقمق لازم کلیر. دیمک پادشاه اونفره اسمیله. حکمیله. قانونیله وعلمیله تلفونیله وتدبیریله.. واکر او پادشاه اولیاء ابدالیه دن نورانی اولسه بالذات حضوریله غایت یقیندر.. هیچ برشی مانع اولوب حائل اولاماز. حالبوکه اونفر غایت اوزاقدر. بیکلر مرتبه لر حائل بیکلر حجابلر فاصلدر.. فقط بعضاً مرحمت ایدر.. خلاف عادت بر نفری حضوریته آلیر. لطفنه مظهر ایدر.. اویله ده ﴿ أَمْرُهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴾ سه مالك کونشلر و یلدیزلر امر بر نفری حکمنده اولان ذات ذوالجلال هرشیئه هرشیدن دا اهاز یاده یقین اولدیغی حالده.. هرشی اوندن نهایتسز اوزاقدر.. اونك حضور کبریاسنه پرده سز کیرمك ایسته نیلسه ظلمانی ونورانی.. یعنی مادی واکوانی واسمائی وصفاتی یتمش بیکلر حجابدن کیچمك هر بر اسمك بیکلر خصوصی وکلی درجات تجلیسنه دن چیقمق غایت یوکسك طبقات صفاتنده مرور ایدوب تا اسم اعظمنه مظهر اولان عرش اعظمنه عروج ایتمك.. اکر جذب ولطفی اولماز سه بیکلر سنه لر چالیشمق وسلوك ایتمك لازم کلیر. مثلا.. سن اوکا خالق اسمیله یناشمق ایسترسه ك سنك خالقك خصوصیتیله. صوکره بتون انسانلرك خالقی جهتیله. صوکره بتون ذی حیاتلرك خالقی عنوانیله. صوکره بتون موجوداتك خالقی اسمیله مناسبتدارلق لازم کلیر. یوقسه ظلده قالیرسك یالکز جزئی بر جلوه یی بولورسك..

﴿ بر اخطار ﴾ تمثیلده کی پادشاه عجزی ایچون قوماندانلق اسمنك مراتبنده مشیر و فریق کبی واسطه لر قویمشدر.. فقط ﴿ بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ ﴾ اولان قدیر مطلق واسطه لردن مستغنیدر.. واسطه لر صرف ظاهریدرلر. پردهٔ عزت وعظمتدرلر.. عبودیت وحیرت وعجز وافتقار ایچنده سلطنت ربوبیتنه دلالدرلر. تماشاکردرلر. معینی دکلدرلر. شریك سلطنت ربوبیت اولامازلر.

﴿ دردنجی شعاع ﴾ ایشته ای تنبل نفسم. بر نوع معراج حکمنده اولان نمازك

حقیقتی بو تمثیلده برنفر محض لطف اولارق حضور شاهانه یه قبولی کبی محض
رحمت اولارق ذات جلیل ذوالجمال .. ومعبود جمیل ذوالجلالك حضورینه قبولکدر.
[اللّٰه اکبر] دییوب معناً وخیالاً ویا نیتاً ایکی جهاندن کیچوب قید مادیاتدن تجرد
ایدوب برمرتبهٔ کلیهٔ عبودیته ویاملکنك برکولکه سنه ویابرصورتنه چیقوب برنوع
حضوره مشرف اولوب [ایاك نعبد] خطابنه هرکسك قابلیتی نسبتنده برمظهریت
عظمیه در. عادتا حرکات صلاتیه ده تکرارله [اللّٰه اکبر اللّٰه اکبر] دیمکله
قطع مراتبه وترقیات معنویه یه ویاجزئیاتدن دوائر کلیه یه چیقماسنه براشارتدر.
ومعرفتمز خارجنده کی کمالات کبریاسنك مجمل برعنوانیدر. کویا هربر [اللّٰه اکبر]
بر بصامق معراجیه یی قطعنه علامتدر. ایشته شو حقیقت صلاتدن معناً ویا
نیتاً. ویا تصوراً. ویا خیالاً برکولکه سنه برشعاعنه مظهریت دخی بیوك برسعادتدر:
ایشته حجده پك کثرتلی [اللّٰه اکبر] دینیلمه سی شو سردندر. چونکه حج
شریف بالاصاله هرکس ایچون برمرتبهٔ کلیه ده برعبودیتدر. ناصلکه برنفر بریوم
مخصوصده فریق دائره سنده برفریق کبی پادشاهك بایرامنه کیده ر.. ولطفنه مظهر
اولور. اویله ده بر حاجی نه قدر عامی ده اولسه قطع مراتب ایتمش برولی کبی عموم
آقطار ارضك رب عظیم عنوانیله ربنه متوجهدر. برعبودیت کلیه ایله مشرفدر. البته
حج مفتاحیله آچیلان مراتب کلیهٔ ربوبیت ودوربینیله نظرینه کورونن آفاق عظمت
الوهیت وشعائریله قلبنه وخیالنه کیتدکجه کینشله نن دوائر عبودیت ومراتب
کبریا وافق تجلیاتك ویردیکی حرارت. حیرت ودهشت. وهیبت ربوبیت [اللّٰه
اکبر اللّٰه اکبر] ایله تسکین ایدیله بیلیر. واونکله اومراتب منکشفهٔ مشهوده
ویا متصوره اعلان ایدیله بیلیر. حجدن صوکره شو معنای علوی وکلی مختلف
درجه لرده بایرام نمازنده. یا غمور نمازنده. خسوف کسوف نمازنده. جماعتله
قلنان نماز دخی ده برلونور. ایشته شعائر اسلامیه نك ولو سنت قبیلندن اولسه

أهميتى بو سردندر. ﴿سُبْحَانَ مَنْ جَعَلَ خَزَائِنَهُ بَيْنَ الْكَافِ وَالنُّونِ﴾ فَسُبْحَانَ
الَّذِى بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَىْءٍ وَاِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا اِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا
اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ﴾ ﴿رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا اِنْ نَسِينَا اَوْ اَخْطَأْنَا﴾ رَبَّنَا لَا
تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ اِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً اِنَّكَ اَنْتَ الْوَهَّابُ﴾
وَصَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى رَسُولِكَ الْاَكْرَمِ مَظْهَرِ اِسْمِكَ الْاَعْظَمِ وَعَلَى آلِهِ وَاَصْحَابِهِ
واخوانه واتباعه آمين. يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ

﴿كوچك بر ذيل﴾

قدير عليم. وصانع حكيم قانونيت شكننده كى عاداتنك كوسترديكى نظام وانتظام ايله قدرتنى وحكمتنى وهيچ بر تصادف ايشنه قاريشمديغنى اظهار ايتديكى كبى. شذوذات قانونيه ايله عادتنك خارقه لريله تغيرات صوريه ايله تشخصاتك اختلافاتيله ظهور ونزول زمانلرك تبديليله مشيئتنى ارادتنى فاعل مختار اولديغنى واختيارينى وهيچ بر قيد آلتنده اولماديغنى اظهار ايدوب يكنسق پرده سنى ييرتارق وهر شى هر آنده هر شئنده هر شيئنده اوكا محتاج وربوبيتنه منقاد اولديغنى اعلام ايتمكيله غفلتى طاغيتوب انس وجنك نظرلرينى اسبابدن مسبب الاسبابه چويرر. قرآنك بياناتى شو اساسه باقيور. مثلا: اكثر يرلرده بر قسم ميوه دار آغاجلر بر سنه ميوه ويرر. يعنى رحمت خزينه سندن آلديغنى ويريلير اوده ويرر. او بر سنه بتون اسباب ظاهريه حاضر ايكن ميوه يى آلوب ويرميور. هم مثلا: سائر امور لازمه يه مخالف اولارق ياغمورك اوقات نزولى اوقدر متحولدركه. مغيبات خمسه ده داخل اولمشدر. چونكه وجودده الك مهم موقع حيات ورحمتكدر. ياغمور ايسه منشئ حيات ومحض رحمت اولديغى ايچون البته اوآب حيات اوماء رحمت غفلت ويرن وحجاب اولان يكنسق

قاعده سنه کیره‌جك. بلکه طوغریدن دوغری یه جناب منعم حقیقی و رحمان و رحیم اولان ذات ذوالجلال بر دوسز ألنده طوته‌جق تا هر وقت دعا و شکر قاپولرینی آچیق براقه‌جق. هم مثلا. رزق ویرملك و محیی بر سیما ویرملك بر احسان مخصوص أثری کبی اومادیغی طرزده اولماسی نه قدر کوزل برصورتده مشیئت و اختیار ربانیه‌یی کوستریبور. داها تصریف هوا و تسخیر سحاب کبی شئونات الٰهیه‌یی بونلره قیاس ایت..

اون یدنجی سوز ١٣٣٣

﴿ بو سوز ایکی عالی مقام و بر پارلاق ذیلدن عبارتدر ﴾

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

إِنَّا جَعَلْنَا مَا عَلَى الْأَرْضِ زِينَةً لَهَا لِنَبْلُوَهُمْ أَيُّهُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا ۞ وَإِنَّا لَجَاعِلُونَ مَا عَلَيْهَا صَعِيدًا جُرُزًا ۞ وَمَا الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهْوٌ وَلَعِبٌ ۞

خالق رحیم و رزاق کریم و صانع حکیم شو دنیایی عالم ارواح و روحانیات ایچون بر بایرام بر شهرآیین صورتنده یاپوب بتون أسماسنك غرائب نقوشیله سوسلندیروب کوچك بیوك. علوی سفلی هر برر ذی‌حیاته اوکا مناسب و اوبایرامده‌کی آیری آیری حسابسز محاسن و انعاماتدن استفاده ایتمکه موافق و حواس ایله مجهز بر جسد کیدیروب بر وجود جسمانی ویرر. بر دفعه اوتماشاکاهه کوندریر. هم زمان و مکان جهتیله پك کنیش اولان او بایرامی عصرلره سنه‌لره موسملره حتی کونلره قطعه‌لره تقسیم ایدرك هر بر عصری. هر بر سنه‌یی. هر بر موسمی حتی بر جهتده هر بر کونی هر بر قطعه‌یی برر طائفه روحلی مخلوقاتنه و نباتی مصنوعاتنه برر رسم کچید طرزنده بر علوی بایرام یاپمشدر. و بالخاصه روی زمینی خصوصاً بهار و یاز زماننده مصنوعات صغیره‌نك طائفه‌لرینه اویله شعشعه‌لی و برربری آرقه‌سنده بایراملردر که..

طبقات عاليه ده اولان روحانياتى وملائكه لرى وسكنهٔ سماواتى سيره چلب
ايده جك برجاذبه دارلق كورونيور. وأهل تفكر ايچون اويله شيرين برمطالعه گاه
اولويوركه: عقل تعريفندن عاجزدر. فقط بو ضيافت الٰهيه وبايرام ربانيه ده كى
اسم رحمن ومحيى نك تجليلرينه مقابل اسم قهار ومميت. فراق وموت ايله قارشو
لرينه چيقيورلر. شو ﴿ وسعت رحمتى كل شئ ﴾ رحمتنك وسعت شمولنه
ظاهراً موافق دوشميور. فقط حقيقتده برقاچ جهت موافقتى واردر.
برجهتى شودركه: صانع كريم فاطر رحيم هر بر طائفه نك رسم كچيد نوبتى بيتدكدن
واو رسم كچيددن مقصود اولان نتيجه لرآلیندقدن صوكره اكثريت اعتباريله دنيادن
مرحمتكارانه بر طرز ايله تنفير ايدوب اوصانديريور. استراحته بر ميل وباشقه بر
عالمه كوچمكه بر شوق احسان ايديور. ووظيفهٔ حياتدن ترخيص ايدلدكلرى زمان
وطن آصليلرينه بر ميلان شوق انكيز روحلرنده اويانديريور. هم او رحمانك نهايتسز
رحمتندن اوزاق دكلكه: ناصل وظيفه اوغرنده مجاهده ايشنده تلف اولان بر نفره
شهادت رتبه سنى ويريور. وقربان اولارق كسيلان بر قويونه آخرتده جسمانى بر وجود
باقى ويره رك صراط اوستنده صاحبنه براق كبى بر بينكلك مرتبه سنى ويرمكله مكافاتلا
نديريور. اويله ده سائر ذى روح وحيواناتلك دخى كنديلرينه مخصوص وظيفهٔ فطريهٔ
ربانيه لرنده وأوامر سبحانيه نك اطاعتلرنده تلف اولان وشدتلى مشقت چكن ذى
روحلرك اونلره كوره بر چشيد مكافات روحانيه واونلرك استعدادلرينه كوره بر
نوع اجرت معنويه او توكنمز خزينهٔ رحمتنده بعيد دكلكه بولونسون. دنيادن كيتدكلرندن
پك چوق ايجينمه سونلر. بلكه ممنون اولسونلر ﴿ لَا يَعْلَمُ الْغَيْبَ اِلَّا اللّٰهُ ﴾ لكن ذى روحلرك
الك أشرفى. وشو بايراملرده كميت وكيفيت جهتيله الك زياده استفاده ايدن انسان.
دنيايه پك چوق مفتون ومبتلا اولديغى حالده. دنيادن نفرت وعالم بقايه كيتمك
ايچون أثر رحمت اولارق اشتياق انكيز برحالت ويرر. كندى انسانيتى ضلالتده

برغولیات انسان. اوحالتدن استفاده ایدر. راحت قلب ایله کیده ر. رشیدی اوحالتی انتاج ایدن وجهلردن نمونه اولارق د بشنی ء بیان ایده جگز.

《برنجیسی》 اختیارلق موسیله دنیوی کوزل وجاذبه دارشیلراوستنده فنا وزوالك طامغه سنی وآجی معناسنی کوستره رك. اوانسانی دنیادن ئورکلودوب. اوفانی یه بدل برباقی مطلوب آرا تدیریور.

《ایکنجیسی》 انسانك علاقه پیدا ایتدیکی بتون احبابلردن یوزده طقسان طوقوزی دنیادن کیدوب. دیکربرعالمه یرلشدکلری ایچون اوجدی محبت سائقه سیله اواحبابك کیتدیکی یره براشتیاق احساس ایدوب موت وأجلی مسرورانه قارشیلاتدیریور.

《اوچنجیسی》 انسانده کی نهایتسز ضعیفلك وعاجزلکی بعض شیلرله احساس ایتدیرر. حیات یوکی ویاشامق تکالفی نه قدرآغیراولدیغنی آکلاتدیروب استراحته جدی برآرزو ویردیارآخره کیتمکه صمیمی برشوق ویریور.

《دردنجیسی》 انسان مؤمنه نورایمان ایله کوستریرکه: موت اعدام دگل. تبدیل مکاندر. قبرایسه ظلماتلی برقویو آغزی دگل. نورانیتلی عالملرك قپوسیدر. دنیا ایسه بتون شعشعه سی ایله آخرته نسبةً برزندان حکمنده در. البته زنداندنیادن بوستان جنانه چیقمق ومزعج دغدغهٔ حیات جسمانیه دن عالم راحته ومیدان طیران ارواحه کیچمك ومخلوقاتك صیقینتیلی کورولتوسندن صیریلوب حضوررحمانه کیتمك بیك جان ایله آرزوایدیلیر برسیاحتدر. بلکه برسعادتدر.

《بشنجیسی》 قرآنی دیکله ین انسانه. قرآنده کی علم حقیقتی ونورحقیقتله دنیانك ماهیتنی بیلدیرمکله دنیایه عشق وعلاقه یك معناسزاولدیغنی آکلاتمقدر. یعنی انسانه دیر. واثبات ایدرکه: دنیا برکتاب صمدانیدر. حروف وکلماتی نفسلرینه دگل. بلکه باشقه سنك ذات وصفات واسماسنه دلالت ایدیپورلر. اوئله ایسه. معناسنی بیل آل. نقوشنی براق کیت. هم برمزرعه در. ئه ك ومحصولنی آل محافظه ایت.

مزخرفاتنی آت اهمیت ویرمه. هم بربری آرقه سنده دائم کلان کیچن آینه‌لر مجموعه‌سیدر. اویله ایسه اونلرده تجلی ایده‌نی بیل. انوارینی کور. واونلرده تظاهر ایدن اسمانك تجلیاتنی آکلا. ومسمالرینی سه‌و. وزواله وقیریلمغه محکوم اولان اوجام پارچه‌لرندن علاقه‌کی کس. هم سیار بر تجارتگاهدر. اویله ایسه آلیش ویریشکی یاپ کل. وسندن قاچان وسکا التفات ایتمه‌ین قافله‌لرك آرقه‌لرندن بیهوده قوشمه یورولما. هم موقت بر سیرانگاهدر. اویله ایسه نظر عبرتله باق. وظاهری چیرکین یوزینه دکل. بلکه جمیل باقی‌یه باقان کیزلی کوزل یوزینه دقت ایت. خوش وفائده‌لی بر تنزه یاپ دون. واو کوزل منظره‌لری ارائه ایدن وکوزللری کوسترن پرده‌لرك قپانمسیله عقلسز چوجق کبی آغلاما. مراق ایتمه. هم بر مسافرخانه‌در. اویله ایسه اونی یاپان مهماندار کریمك اذنی دائره‌سنده یه، ایچ، شکر ایت. قانونی دائره‌سنده ایشله حرکت ایت. صوکره آرقه‌که باقمه چیق کیت. هرزه‌کارانه فضولی بر صورتده قاریشمه. سندن آیریلان وسکا عائد اولمیان شیلرله معناسز اوغراشما. وکچیجی ایشلره باغلانوب بوغولما. کبی ظاهر حقیقتلرله دنیانك ایچ یوزنده‌کی اسراری کوستروب دنیادن مفارقتی غایت خفیفلشدیریر. بلکه هشیار اولانلره سه‌ودیریر. ورحمتنك هر شیده وهر شئنده بر ایزی بولوندیغنی کوستریر. ایشته قرآن شو بش وجهه اشارت ایتدیکی کبی باشقه خصوصی وجهلره دخی آیات قرآنیه اشارت ایدییور. ویل اوکیمسه‌یه که شو بش وجهدن بر حصه‌سی اولمایه.

«اون یدنجی سوزك ایکنجی مقامی» «حاشیه»

بیراق بیچاره فریادی بلادن. کل توکل قیل ۞
زیرا فریاد بلا اندر خطا اندر بلادر. بیل ۞

«حاشیه» بو ایکنجی مقامده‌کی پارچه‌لر شعره بکزر. فقط شعر دکلدر. قصدی نظم ایدلمه‌مشلر. بلکه حقیقتلرك کمال انتظامی جهتنده بر درجه منتظوم صورتنی آلمشلر.

بلاویره‌نی بولدکسه: عطا اندر صفا اندر بلادر بیل ❊

بیراق فریادی شکر قیل ماننـد بلابیل دعا کیفندن کولر هپ کلٌ ملٌ ❊

کر بولمازسه‌ڭ بتون دنیا جفا أندر فنا أندر هبادر بیل ❊

جهان دولو بلا باشیکده وار کن نه‌باغیر رسڭ کوچك بر بلادن کل توکل قیل

توکّل ایله بلا یوزینده کول. تا اوده کولسون ❊

او کولدکجه کوچولور. ایده‌ر تبدّل ❊

بیل أی خودکام بودنیاده سعادت ترك دنیاده ❊

خدا بین ایسه‌ڭ اوکافیدر. بیراقسه‌ڭ ده بتون أشیا هلکده

کر خود بین ایسه‌ڭ هلاکتدر نه‌یا پارسه‌ڭ بتون اشیا علیهکده ❊

دیمك ترکی کرکدر. هر ایکی حالده بودنیاده ❊

ترکی دیمك خدا ملکی اونڭ اذنی اونڭ نامیله با قمقده ❊

تجارت ایسته یورسه‌ڭ کرشو فانی عمریکی باقی یه تبدیلده ❊

اگر نفسکه طالب ایسه‌ڭ چوروکدر. هم قالمزده ❊

اگر آفاقی ایسترسه‌ڭ. فنا طامغه‌سی اوستنده ❊

دیمك ده کلمزکه آلینسه چوروك مالدر هپ بو چارشوده ❊

او یله ایسه کیم. ای مالدر دیز یلمش آرقه سنده ❊

لا سیاه طوتك بر میوه‌سی ؟

او مبارك طوت باشنده اسکی سعیدیکی سعید لسانیله سویلمشدر:

مخاطبم ضیا پاشا دکل آوروپا مفتونلریدر.

متکلم نفسم دکل. تلمیذ قرآن نامنه قلبمدر.

كيچن سوزلر حقيقتدر صاقين شاشما. حدودندن حذر آشما.

اجانب فكرينه صاپما. ضلالتدر قولاق آصما. ايدر البت سنى نادم.

كورورسك الك ضيا دارك. ذكا وتده علمدارك ؛

او حيرتدن ديردائم آيواه كيدن كيه شكوا ايدەيم. بن دخى شاشدم.

قرآن ديديرتير. بنده ديرم. هيچده چكينمم.

اوندن اوكا شكوا ايدەرم. سن كبى شاشمام.

حقدن حقه فريادا يدرم. سن كبى آشمام.

يردن كوكه دعوا ايدرم. سن كبى قاچمام.

كه: قرآنده هپ دعوا نوردن نوره در. سن كبى جايمام.

قرآنده درحق حكمت اثبات ايدرم. فلسفه يى بش پاره يه صايمام.

فرقانده در الماس حقيقت درجا ايدرم سن كبى صاتمام

خلقدن حقه سيران ايدرم. سن كبى صاپمام.

تيكنلى يولده طيران ايدرم. سن كبى باصمام.

فرشدن عرشه شكران ايدرم. سن كبى آصمام.

موته اجله دوست باقارم. سن كبى قورقمام ؛

قبره كوله ركدن كيدەرم. سن كبى ئورككه مم ؛

اژدر آغازى وحشت ياتاغى هيچلك بوغازى. سن كبى كورمه مم ؛

آحبابه قاوو شديرر بنى. قبردن طار يلمام. سن كبى قيزمام.

رحمت قاپوسى نور قپوسى حق قپوسى اوندن صيقيلمام كيرى چكيلمه م ؛

﴿حاشيه﴾

بسم الله دييه رك چا ليبورم. آرقه مه باقمام. دهشتده آلمام.

﴿حاشيه﴾ اسرافيلك اذانى فجر حشرده ايشيدوب الله اكبر دييه رك

قالقاجغم صلاة كبرادن چكيلمه م. مجمع اكبردن چكينمه م.

اَلْحَمْدُ لِلّٰهْ دییه رك راحت بولوب یاتاجغم زحمتی چكمه م. وحشتده قالمام ﴿
(حاشیه) [١٦٤] ده یازیلیدر ..
اَللّٰهُ اَكْبَرْ دییه رك اذان حشری ایشیدوب قالقاجغم محشر اكبردن چكینمه م. مسجد اعظمدن
چكیلمه م. ﴿ لطف یزدان نور قرآن فیض ایمان سایه سنده هیچ ثوزولمه م ﴿
طورمیوب قوشه جغم عرش الرحمن ظلنّه ارجاجغم. سن كبی شاشمام
ان شاء اللّه ﴿

﴿ هذا المناجات تخطرت فی القلب هكذا با لبیان الفارسی ﴾
یعنی بو مناجات: قلبه فارسی اولارق تخطّر ایتدیگندن فارسی یازلمشدر.
اوّلجه مطبوع اولان ﴿ حباب ﴾ رساله سنده درج ایدیلمشدی.

﴿ یَارَبْ بَشَشْ جِهَتْ نَظَرْ مِیكَرْدَمْ دَرْدِ خُودْ رَا دَرْمَانْ نَمِی دِیدَمْ ﴾
ترجمه سی
یارب توكلسز غفلتله اقتدار واختیاریمه طیانوب دردیمه درمان آرامق ایچون جهات
ستّه دینیلن آلتی جهته نظر گزدیردم. مع التأسّف دردیمه درمان بولامادم. معنا بكا دینیلیركه
﴿ یتمزمی درد درمان سكا ﴾

﴿ در راست می دیدم كه دی روز مزار پدر منست ﴾
سوت غفلتله صاغمده كی كیچمش زماندن تسلّی آلمق ایچون باقدم. فقط گوردمكه
دونكی گون پدریمك قبری وكیچمش زمان اجدادیمك برمزار اكبری صورتنده گوروندی.
تسلّی یرینه وحشت ویردی. ﴿ حاشیه ﴾
﴿ حاشیه ﴾ ایمان او وحشتلی مزار اكبری انسیتلی برمجلس منوّر دبر مجمع احباب گوستریر.

﴿ و در چپ دیدم كه فردا قبر منست ﴾

صوڭره صولده کی استقباله باقدم درمان بولامادم. بلکه یارینکی کون بنم قبرم و
استقبال ایسه امثالمڭ ونسل آتینڭ بر قبر اکبری صورتنده کورونوب انسیت دگل.
بلکه وحشت ویردی. [حاشیه ١]

[١ حاشیه] ایمان وحضور ایمان او دهشتلی قبر اکبری سوعلی سعادت سرایلرنده بر دعوت رحمانیه کوسترر.

[وامروز تابوت جسم پراضطراب منست]

صولدن دخی خیر کوره مدیکمی ایچون حاضر کونه باقدم. کوردمکه شو کون کویا بر تابوتدر.
حرکت مذبوحانه ده اولان جسمڭ جنازه سنی طاشییور. [٢ حاشیه]

[٢ حاشیه] ایمان او تابوتی بر تجارتگاه وشعشعه لی بر مسافرخانه کوسترر.

[بر سر عمر جنازهٔ من ایستاده است]

اشبو جهتدن دخی دوا بولامادم. صوڭره باشمی قالدیروب شجرهٔ عمرمڭ باشنه باقدم.
کوردمکه او آغاجڭ تك میوه سی بنم جنازه مدرکه. او آغاجڭ اوستنده طورییور بکا باقییور. [٣ حاشیه]

[٣ حاشیه] ایمان او آغاجڭ میوه سنی جنازه دگل. بلکه ابدی حیاته مظهر وابدی سعادته نامزد اولان روحمڭ اسکیمش یوواسندن ییلدیزلرده کزمك ایچون چیقدیغنی کوسترر.

[در قدم آب خاك خلقت من وخاکستر عظام منست]

اوجهتدن دخی مأیوس اولوب باشمی آشاغی یه اگدم. باقدمکه: آشاغیده آیاق آلتنده کیکلرمڭ
طوپراغیله مبدأ خلقتمڭ طوپراغی بر برینه قاریشمش کوردم. درمان دگل. دردیمه درد قاتدی. [٤ حاشیه]

[٤ حاشیه] ایمان او طوپراغی رحمت قاپوسی وجنت صالونڭ پرده سی اولدیغنی کوسترر.

[چون درپس مینگرم بینم این دنیاء بی بنیاد هیچ درهیچ است]

اوندن دخی نظری چویروب آرقه مه باقدم. کوردمکه: أساسسز فانی بردنیا هیچلک درهلرنده وعدم ظلماتنده یووارلانوب کیدییور. دردیمه مرهم دگل. بلکه وحشت ودهشت زهیرینی علاوه ایتدی. «حاشیه»

«حاشیه» ایمان اوظلماتده یووارلانان دنیانک وظیفه سی بیتمش معناسنی افاده ایتمش نتیجه لرینی کندینه بدل وجودده براقمش مکتوبات صمدانیه وصحائف نقوش سبحانیه اولدیغنی کوستریر.

«ودرپیش اندازۀ نظرمیکنم درقبرکشاده است وراه ابد بدوردراز بدیدارست»

اوندن دخی قبرکورمدیکم ایچون اولک طرفنه ایلری یه نظری کوندردم. کوردمکه قبرقاپوسی یولیلک باشنده آچیق کورونوب اوندن آرقه سنده أبده کیدن جادۀ اوزاقدن اوزاغه نظره چارپیور. «حاشیه»

«حاشیه» ایمان اوقبرقاپوسنی عالم نور قاپوسی. واویول دخی سعادت أبدیه یولی اولدیغنی کوستردیکندن. دردلریمه هم درمان هم مرهم اولور.

«مراجزجزء اختیاری چیز نیست درد ست»

ایشته شوآلتی جهتده انسیت وتسلی دگل. بلکه دهشت ووحشت آلدیغم اونلره مقابل. بنم الیمده برجزؤ اختیاریدن باشقه هیچ برشی یوقدرکه: اوکا طیانوب اونلره مقابله ایده یم. «حاشیه»

«حاشیه» ایمان اوجزؤ لایتجزا مکمنده کی جزؤ اختیاری یرینه غیرمتناهی برقدرته استناد ایتمک ایچون بروثیقه ویریر. وبلکه بر وثیقه در.

«که اوجزء هم عاجزهم کوتاه هم کوعیارست»

حالبوکه: اوجزؤ اختیاری دینیلن سلاح انسانی. هم عاجزهم قیصه در. هم عیاری

نقصانلر ایجاد ایده مز. کسبدن باشقه هیچ برشی آلیندن کلمز. [حاشیه ع]

[حاشیه] ایمان اوجزؤ اختیاری یی الله نامنه استعمال ایتدیروب هر شیئه قارشو کافی کلیر. برعسکرک جزئی قوتی دولت حسابنه استعمال ایتدیکی وقت. بیکلر قوتنی فضل ایشلر کورمسی کبی.

«نه در ماضی مجال حلول نه در مستقبل مدار نفوذ است»

نه کیچمش زمانه حلول ایده بیلیر. نه ده کله جك زمانه نفوذ ایده بیلیر. ماضی و مستقبله عائد املریه و الملریه فائده سی یوقدر. [حاشیه ع]

[حاشیه ع] ایمان دیرکیننی. جسم حیوانینك الیندن آلوب قلبه روحه تسلیم ایتدیکی ایچون ماضی یه نفوذ و مستقبله حلول ایده بیلیر. چونکه قلب و روحك دائرهٔ حیاتی کنیشدر.

«میدان او این زمان حال ویك آن سیالست»

اوجزؤ اختیاریتك میدانی چولانی قیصه جق شو زمان حاضر و بر آن سیالدر.

با این همه فقرها و ضعفها قلم قدرت تو آشکاره نوشته است در فطرت ما میل ابد و امل سرمد

ایشته شو بتون احتیاجلرمله و ضعفلرمله و فقر و عجزمله برابر آلتی جهتدن کلاد هشتلر و دهشتلره پریشان بر حالده ایکن قلم قدرتك صحیفهٔ فطرتمده ابده اوزانان آرزولری و سرمده یاییلان املری آشکاره برصورتده یازیلمشدر. ماهیتمده درج ایدلمشدر.

«بلکه هرچی هست هست»

بلکه دنیاده نه وارسه نمونه لری فطرتمده واردر. عموم اونلره قارشو علاقه دارم. اونلر ایچون چالیشدیریورم. چالیشیورم.

دائرهٔ احتیاج ماند دائرهٔ مد نظر بزرگی دارست

احتیاج دائره‌سی نظر دائره‌سی قدر بیوکدر. گنیشدر.

{ خیال کدام؟ ست احتیاج نیز رسد در دست هرچی نیست در احتیاج هست }

حتی خیال نره‌یه گیتسه احتیاج دائره‌سی دخی اورایه گیدر. اوراده ده حاجت واردر.

بلکه هرنه که الده یوق. احتیاجده واردر. الده اولمیان احتیاجده واردر. الده

بولونمیان ایسه حدسزدر.

دائرهٔ اقتدار همچو دائرهٔ دست کوتاه کوتاه هست

حالبوکه: دائرهٔ اقتدار قیصه الیمك دائره‌سی قدر قیصه وطاردر.

پس فقر حاجات ما بقدر جهانست

دیمك فقروا حتیاجلرم.. دنیا قدردر..

وسرمایهٔ ماهم چو جزؤ لایتجزی ئست

سرمایم ایسه جزؤ لایتجزا کبی جزؤی برشیدر.

این جزؤ کدام واین کائنات حاجات کدامست

ایشته شو جهان قدر ومیلیارلرایله آنجق استحصال ایدیلن حاجت نره‌ده.. وبو بش

پارالق جزؤ اختیاری نره‌ده.. بو نقطه اونلرك مبایعه سنه گیدیلمز. بو نقطه اونلر

قزانیلماز.. اویله ایسه باشقه بر چاره آرامق گرکدر..

{ پس درراه توازاین جزء نیز بازی کز ستن چارهٔ من امیست }

اوچاره ایسه شودرکه اوجزؤ اختیاریدن دفع وازکیچوب ارادهٔ الهیه یه ایشینی براقوب . کندی حول وقوتندن تبری ایدوب جناب حقك حول وقوتنه التجا ایدرك حقیقت توکله یاپیشمقدر . یارب ملدام چارهٔ نجات بودر . سنك یولکده اوجزؤ اختیاریدن وازکیچیورم وانا نیتمدن تبری ایدیورم .

[تا عنایت تو دست کیرمن نشود رحمت بی نهایت تو پناهی منست]

تا سنك عنایتك عجز وضعفمه مرحمةً الیمی طوتسون . هم تا سنك رحمتك فقر واحتیاجمه شفقت ایدوب : بکا استنادکاه اولابیلسین . کندی قاپوسنی بکا آچسین .

آن کس که : بحر بی نهایت رحمت یافت است تکیه نه کند

براین جزء اختیاری که : یك قطره سرابست .

أوت هرکیم که رحمتك نهایتسز دکزینی بولسه . البته برقطره سراب حکمنده اولان جزؤ اختیارینه اعتماد ایتمز . رحمتی براقوب اوکا مراجعت ایتمز .

[ایواه این زندکانی همچو خوابست وین عمر بی بنیاد همچو بادست]

أیواه آلداندق . شو حیات دنیویه یی ثابت ظن ایتدك . اوظن سببیله بتون بتون ضایع ایتدك . أوت شوکذران حیات برادیقودر . بر روءیا کبی کیچدی . شو تملسز عمر دخی بر روزکار کبی اوچار کیدر .

[انسان بزوال دنیا بفنا است آمال بی بقاء آلام ببقا است]

کندینه کوره نن وأبدی ظن ایدن مغرور انسان زواله محکومدر . سرعتله کیدیور . خانهٔ انسان اولان دنیا ایسه . ظلمات عدمه سقوط ایدر . أملار بقاسز ألملر روحده باقی قالیر .

بیا ای نفس نافرجام وجود فانی خود را فدا کن خالق

خود را که این هستی ودیعه هست ۵

مادام حقیقت بویله در. که ای حیاته چوق مشتاق وعمره چوق طالب ودنیایه چوق عاشق وحدسز [والمه المه] المه المه ایله مبتلا بدبخت نفسم. اویان، عقلکی باشکه آل. ناصلکه پیلدیز بوجکی کندی ایشیقچیغنه اعتماد ایدر. کیجه نک حدسز ظلماتنده قالیر. بال آریسی کندینه کووه غدیگی ایچون کوندوزك کونشنی بولور. بتون دوستلری اولان چیچکلری کونشك ضیا سیله یالدیزلانمش مشاهده ایدر. اویله ده کندیکه وجودیکه واناینتکه طایانسه ك پیلدیز بوجکی کبی اولورسك. اگرسن فانی وجودیکی او وجودی سکا ویرن خالقك یولینده فدا ایتسه ك بال آریسی کبی اولورسك. حدسز برنور وجود بولورسك. هم فدا ایت. چونکه شو وجود سنده ودیعه وامانتدر.

فنا کن

وملك او واو داده تا بقا یابد از آن سری که. نفیِ نفیِ اثبات است «

هم اونك ملکیدر. هم او ویرمشدر. اویله ایسه منت ایتمیه رك وچکینمیه رك فنا ایت. فدا ایت تا بقا بولسون. چونکه نفی نفی اثباتدر. یعنی یوق یوق ایسه؛ او واردر. یوق یوق اولسه وار اولور.

ع

خدا کرم خود ملك خود را می خرد از تو بهای بی گران داده برای تو نگاه دارست

خالق کریم کندی ملکنی سندن صاتون آلیور. جنت کبی بیوك بر فیئات ویریر. هم او ملکی سنك ایچون کوزلجه محافظه ایدییور. قیمتنی یوکسلتدیریور. یینه سکا هم باقی هم مکمل برصورتده ویره جکدر. اویله ایسه.. ای نفسم هیچ طورمه. بربری ایچنده بش کارلی بو تجارتی یاپ. تا بش خسارتدن قورتولوب بش ربحی بردن قزاناسك.

بسم الله الرحمن الرحیم ۵ فَلَمَّآ اَفَلَ قَالَ لَآ اُحِبُّ الْاٰفِلِینَ لَقَدْ اَبْكَانِی نَعْیُ ٤

[لَآ أُحِبُّ الْآفِلِينَ] مِنْ خَلِيلِ اللّٰهُ ابراهيم عليه السلامدن صدور ايله كائناتك زوال و ثولومنى اعلان ايدن نعى [لَآ أُحِبُّ الْآفِلِينَ] بنى آغلاتديردى.

[فصبت عين قلبى قطرات باكيات مِنْ شئون اللّٰه]

اونلق ايچون قلب كوزى آغلادى وآغلاييجى قطره لرى دوكدى. قلب كوزى آغلاديغى كبى دوكديگى هربرطاملاسى ده اوقادارحزيندر. آغلاتديريور كويا كنديسى ده آغلايور. اوطاملالر كله جك فارسى فقره لردر.

[لتفسيرى كلام من حكيم اى نبى فى كلام اللّٰه]

ايشته اوطاملالر ايسه. نبى پيغمبر اولان برحكيم الهينك كلام اللّٰه ايچنده بولنان بر كلامنك برنوع تفسيريدر.

[نمى زيباست افولده كو شدن محبوب]

كوزل دگل با طمقله غائب اولان برمحبوب چونكه زواله محكوم حقيقى كوزل اولاماز عشق أبدى ايچون ياراديلان وآيينهٔ صمد اولان قلب ايله سه ويلمز وسويلمملى.

[نمى ارزد غروبده غيب شدن مطلوب]

برمطلوبكه. غروبده غيبوبت ايتمگه محكومدر. قلبك علاقه سنه فكرك مراقنه دگمه يور. آماله مرجع اولاميور. آرقه سنده غم وكدرله تأسف ايتمگه لايق دگلدر نره ده قالديكه قلب اوكا پرستش ايتسين. واوكا باغلانسين قالسين.

[نمى خاهم فناده محو شدن مقصود]

برمقصودكه: فناده محو اولويور. اومقصودى ايسته مم. چونكه فانى يم فانى اولانى ايسته مم. نيليه يم.

[نمى خانم زوالده دفن شدن معبود]

برمعبودكه: زوالده دفن اولويور. اونى چاغيرمام. اوكا التجا ايتمم. چونكه نهايتسز

محتاجم وعاجزم. عاجز اولان بنم پك بيوك دردلريمه دواء بولاماز. أبدى يارهلريمه مرهم سوره مز. زوالدن كنديني قورتاراماياننا صل معبود اولابيلير.

[عقل فرياد مى دارد نداء لا احب الآفلين مى زند روح]

أوت ظاهره مبتلا اولان عقل شو كشماكش كائناتده پرستش ايتديگى شيلرك زوالنى كورمكله مأيوسانه فرياد ايدر. وباقى بر محبوبه آرايان روح دخى: لا احب الآفلين

فريادينى اعلان ايديور.

[نمى خواهم نمى خوانم نمى تابم فراقى]

ايسته‌مم. آرزو ايتمم. طاقت كتيرمم مفارقتى

[نمى ارزد مراقه اين زوال دربيش تلاقى]

درعقب زوال ايله آجيلان ملاقاتلر كدر ومراقه دەگمز. اشتياقه هيچ لايق دگلدر. چونكه زوال لذت ألم اولديغى كبى زوال لذتك تصورى دخى بر ألمدر. بتون مجازى عاشقلرك ديوانلرى. يعنى عشقنامه‌لرى اولان منظوم كتابلرى شو تصور زوالدن كلان ألمدن بر فريادر. هر برينك بتون ديوان اشعارينك روحنى اكر صيقسه‌ك أليمكارانه بر فرياد طاملار.

[اذان دردى كيرينى لا احب الآفلين مى زند قلبم]

ايشته او زوال آلود ملاقاتلر. او ألملى مجازى محبتلر درددن وبلاسندركه: قلبم ابراهيم وارى [لا احب الآفلين] آغلاماسيله آغلايور. وباغيريور.

[در اين فانى بقا خواهى بقا خيزد فنادن]

اكر شو فانى دنياده بقا ايسته‌يورسه‌ك. بقا فنادن چيقيور. نفس أماره جهتيله فنا بول كه: باقى اولاسك.

« فناشد هم فدا کن هم عدم بین که از دنیا بقایه راه فنادن »

دنیاپرستلك اساساتی اولان آفلاق سیئه دن تجرّد ایت. فانی اول. دائرهٔ ملککده وما لککده کی أشیایی محبوب حقیقی یولنده فدا ایت. موجوداتك عدم نماعا قبتلرینی کور. چونکه شو دنیادن بقایه کیدن یول فنادن کیدییور.

« فکر فیزارمی دارد اینن لا احب الافلین می زند وجدان »

أسباب ایچنده طالان فکر انسانی. شو زلزلهٔ زوال دنیادن حیرتده قالوب مأیوسانه فیزار ایدییور. وجود حقیقی ایسته ین وجدان. ابراهیم واری « لا احب الافلین » أنینیله محبوبات مجازیه دن وموجودات زائله دن قطع علاقه ایدوب موجود حقیقی یه ومحبوب سرمدی یه باغلانییور.

« بدانکه أی نفس نادانم که. در هر فرد از فانی دوراه هست بباقی دو سرّ جانانی »

أی نادان نفسم. بیلکه. چندان دنیا وموجودات فانیدر. فقط هر فانی شیده باقی یه ایصالایدن ایکی یول بولا بیلیرسك: وجان وجانان اولان محبوب لا یزالك تجلیٔ جمالندن ایکی لمعه یی ایکی سرّی کوره بیلیرسك. عن شرط که: صورت فانیه دن وکندکدن کیچه بیلیرسه ك.

« که در نعمتها انعام هست وپس آثارها اسما بکیر

مغزی وی زن در فنا آن قشری معنا »

أوت نعمت ایچنده انعام کورونور. رحمانك التفاتی حس ایدیلیر. نعمتدن انعامه کیچسه ك. منعمی بولورسك. هم هر أثر صمدانی برمکتوب کبی برصانع ذو الجلالك أسماسنی بیلدیریر. نقشدن معنایه کیچسه ك. أسماء یولیله مسمّایی بولورسك. مادام شو مصنوعات فانیه نك مغزینی ایچنی بولا بیلیرسك. اونی آلده ایت معناسز

قابوغنی قیشرینی آچمادن فنا سیلنه آتا بیلیرسک.

« بل آثارها گویند زاسما لفظ پر معنا بجان معنا وی زن درهوا آن لفظ بی سودا »

اوت مصنوعاتده هیچ براثر یوقکه؛ چوق معنالی برلفظ مجسم اولماسین. صانع ذوالجلالک چوق أسماسنی اوقوتیرماسین. مادام شو مصنوعات الفاظدر. کلمات قدرتدر. معنالرینی اوقو. قلبکه قوی. معناسز قالان الفاظی بلاپروا زوالک هواسنه آت. آرقه‌لرندن علاقه دارانه باقوب مشغول اولمه.

« عقل فریاد می دارد غیاث لا احب الآفلین میزن ای نفس »

ایشته ظاهرپرست و سرمایه سی آفاقی معلوماتدن عبارت اولان عقل دنیوی. بویله سلسلهٔ افکاری هیچه و عدمه انجرار ایتدیگندن حیرتندن و خیبتندن مأیوسانه فریاد ایدیور. حقیقته کیدن برطوغری یول آرایور. مادام افول ایدنلردن و زوال بولانلردن روح الینی چکدی. قلب دخی مجازی محبوبلردن واز کیچدی. وجدان دخی فانیلردن یوزینی چویردی. سن دخی بیچاره نفسم ابراهیم واری « لا احب الآفلین » غیاثنی چاک قورتول.

« چه خوش گوید او شیدا جامی عشق خوی »

قطره‌ئی عشقله بوغورلمش کبی سرمست جام عشق اولان مولانا جامی کثرتدن وحدته یوزلری چویرمک ایچون باق. نه گوزل سویله‌مش:

« یکی خواه - یکی خوان - یکی جوی - یکی بین - یکی دان - یکی گوی » دیمشدر. یالکز بو

« یکی خواه » یعنی یالکز بری ایسته باشقه‌لری ایستمگه دگمیور.

« یکی خوان » بری چاغیر باشقه‌لری امداده گلمه‌یور.

« یکی جوی » بری طلب ایت. باشقه‌لر لایق دگللر.

سطر مولانا جامینک ... ایدر

﴿ يكى بين ﴾ برى كور. باشقه لرهر وقت كوروغيورلر. زوال پرده سنده صاقلا نيورلر.

﴿ يكى دان ﴾ برى بيل. معرفتكه ياردم ايتمه ين باشقه بيلمكلكلر فائده سزدر.

﴿ يكى كوى ﴾ برى سويله اوكا عائد اولميان سوزلر. مالا يعنى صايلە بيليرە

﴿ نعم صدقت أى جامى هو المطلوب هو المحبوب هو المقصود هو المعبود ﴾

أوت جامى پك طوغرى سويلدك. حقيقى محبوب. حقيقى مطلوب. حقيقى مقصود. حقيقى معبود يالكز اودر.

﴿ كه لا اله الا هو برابر مى زند عالم ﴾

چونكه بوعالم بتون موجوداتيله مختلف ديللريله آيرى آيرى نغماتيله. ذكر الهيەنك خلقة كبراسنده برابر ﴿ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ﴾ دير. وحدانيته. شهادت ايدر. ﴿ لَا اُحِبُّ الْاٰفِلِينَ ﴾ لك آچديغى ياره يه مرهم سوريور. وعلاقه يى كسديگى مجازى محبوبلره بدل

برمحبوب لا يزالى يى كوستريرد

بوندن یگرمی بش سنه قدر اول. استانبول بوغازنده کی یوشع تپه سنده دنیانڭ ترکنه قرار ویردیگم بر زمانده بر قسم مهم دوستلرم. بنی دنیایه اسکی وضعیتمه دوندیرمك ایچون یانمه کلدیلر. دیدم: یارینه قدر بنی بیراقیکز؛ استخاره ایده یم. صباحلیین قلبمه بو ایکی لوحه خطور ایتدی. شعره بڭزه ر. فقط شعر دگلدر. او مبارك خاطره نڭ خاطری ایچون ایلیشمه دم کلدیگی کبی محافظه ایدلدی. یگرمی ادنجی سوزڭ آخرینه الحاق ایدیلمشدی. مقام مناسبتیله بورایه آلیندی.

﴿ برنجی لوحه ﴾

﴿ اهل غفلت دنیاسنڭ حقیقتنی تصویر ایدر لوحه‌در ﴾

بنی دنیایه چاغیرما.	آنا کلدم فنا کوردم.
دما غفلت حجاب اولدی.	ونور حق نهان کوردم.
بتون اشیای موجودات.	برر فانی مضر کوردم.
وجود دیسه‌ڭ آنی کیدم.	آه عدمده چوق بلا کوردم.
حیات دیسه‌ڭ آنی طاتدم.	عذاب اندر عذاب کوردم.
عقل عینی عقاب اولدی.	بقایی بر بلا کوردم.
عمر عینی هوا اولدی.	کمال عینی هبا کوردم.
عمل عینی ریا اولدی.	أمل عینی الم کوردم.
وصال نفس زوال اولدی.	دوایی عینی داء کوردم.
بو انوار ظلمات اولدی.	بو احبابی یتیم کوردم.
بو صوتلر نعی موت اولدی.	بو احیایی موات کوردم.
علوم اوهامه قلب اولدی.	حکمده بیڭ سقم کوردم.
لذت عینی الم اولدی.	وجودده بیڭ عدم کوردم.
حبیب دیسه‌ڭ آنی بولدم.	آه فراقده چوق الم کوردم.

[ایکنجی لوحه]

أهل هدایت وحضورك حقیقت دنیالرینه اشارت ایدر لوحه در ۔

دیمه غفلت زوال بولدی ۔	ونور حق عیان کوردم ۔
وجود برهان ذات اولدی ۔	حیات مرآت حقدر کور ۔
عقل مفتاح کنز اولدی ۔	فناباب بقادر کور ۔
کمالك لمحه سی سوندی ۔	فقط شمس جمال وار کور ۔
زوال عین وصال اولدی ۔	ألم عین لذتدر کور ۔
عمر نفس عمل اولدی ۔	أبد عین عمردر کور ۔
ظلام ظرف ضیا اولدی ۔	بوموتده حق حیات وار کور ۔
بتون أشیا أنیس اولدی ۔	بتون آصوات ذکردر کور ۔
بتون ذرات موجودات ۔	برر ذاکر مسبح کور ۔
فقری کنز غنا بولدم ۔	عجزده تام قوت وار کور ۔
اگر اللهی بولدك ایسه ۔	بتون أشیا سنکدر کور ۔
اگر مالك ملکه مملوك ایسه ك	اونك ملکی سنکدر کور ۔
اگر خودبین وکندی نفسکه مالك ایسه ك ۔ بلا عدّ بلادر کور ۔	
بلا حدّ عذابدر طات ۔	بلا غایت آغیردر کور ۔
اگر حقیقی عبد خدابین ایسه ك ۔	حدودسز بر صفادر کور ۔
حسابسز بر ثواب وار طات ۔	نهایتسز سعادت کور ۔

یگرمی بش سنه اول رمضانده ایکیندیدن صوکره شیخ گیلانینک اسماء حسنا منظومه‌سنی اوقودم. بکا بر آرزو کلدیکه: اسماء حسنا ایله بر مناجات یازایم. فقط او وقت بو قادار یازیلدی. او قدسی استادیمک مبارک مناجات اسمائیه‌سنه بر نظیره یاپمق ایستدم. هیهات. نظمه استعدادم یوق یاپامادم. نقصان قالدی. بو مناجات اوتوز اوچنجی سوزک اوتوز اوچنجی مکتوبی اولان پنجره‌لر رساله‌سنه الحاق ایدیلمشدی. مقام مناسبتیله بورایه آلیندی.

هُوَ الْبَاقِی

حکیم القضایا نحن فی قبض حکمه ۞ هو الحکم العدل له الارض والسماء ۞
علیم الخفایا والغیوب فی ملکه ۞ هو القادر القیوم له العرش والثراء ۞
لطیف المزایا والنقوش فی صنعه ۞ هو الفاطر الودود له الحسن والبهاء ۞
جلیل المرایا والشئون فی خلقه ۞ هو الملک القدوس له العز والکبریاء ۞
بدیع البرایا نحن من نقش صنعه ۞ هو الدائم الباقی له الملک والبقاء ۞
کریم العطایا نحن من رکب ضیفه ۞ هو الرزاق الکافی له الحمد والثناء ۞
جمیل الهدایا نحن من نسج علمه ۞ هو الخالق الوافی له الجود والعطاء ۞
سمیع الشکایا والدعاء لخلقه ۞ هو الراحم الشافی له الشکر والسناء ۞
غفور الخطایا والذنوب لعبده ۞ هو الغفار الرحیم له العفو والرضاء ۞

ای نفسم تسلیم کبی آغلا و باغیر. و دیکه: فانی‌یم، فانی اولانی ایسته‌مم. عاجزم عاجز اولانی ایسته‌مم. روحمی رحمانه تسلیم ایلدم. غیری ایسته‌مم. ایسترم فقط بر یار باقی ایسترم. ذره‌یم فقط بر شمس سرمد ایسترم. هیچ اندر هیچم، فقط بو موجوداتی عموماً ایسترم ۞

﴿ بارلا يايلاسى چام قطران آردچ قره قواغاچ برميوه سيدر ﴾

مقام مناسبتيله بورايه آلينمش اونبرنجى مكتوبك برپارچه سيدر

بروقت اسارتمده طاغ باشنده عظمتلى چام وقطران وآردچ آغاجلرينك هيبتنما صورتلرينى حيرتفزا وضعيتلرينى تماشا ايدركن. پك لطيف بر روزكار أسدى. او وضعيتى پك محتشم وشرين ولوله آلود برزلزلهٔ رقصنما بر تسبيحات جذبه أدا صورتنه چويردى. كندى ن اگلنجه تماشاسى نظر عبرته وسمع حكمته دوندى. بردن احمد جزرى نك كرديجه شو فقره سى ﴿ هركس بتماشاكهِ حسنات زِهرجاى تشبيهِ نگاران بجمالاتِ دِنازِ ﴾ خاطريه كلدى. قلبم عبرت معنالرينى افاده ايچون شويله آغلادى

﴿ يارب هرچه بتماشاكهِ صنعِ تو زِهرجاى بتازى. زِنشيب از فرازى. ماننده لالان بنداءِ باوازى. دم دم زجمال نقش تو در رقص بازى. زِكمال صنع تو خوش خوش بنازى. زِشيرين آواز خود هى هى دِنازى. از ذوق رقص آمد جذبه خازى. ازين آثار رحمت يافت هرچه درس تسبيح نمازى. ايستاده دست هريكى بر سنك بالا سر فرازى. دراز كرده دست دستها را بدرگاه الهى هم چو شهبازى. بجنبيده دست ذو الفهارا بشوق انگيز شهنازى. ببالا ميدنند از پرده هاى هاى هوى عشق بازى. ميدهد هوشه كيرينهاى ديرينهاى زوالى از حب مجازى. بر سر محمود ها نغمهاى حزن انگيز ايازى. مرده ها را نغمهاى ازلى از حزن انگيز ترازى. روحه ميئايد از وزمزمهٔ نازنيازى. قلب ميخاند ازين اياتها سرّ توحيد زِعلوّ نظم اعجازى. نفس ميخاهد در اين ولولها زلزلها ذوق باقى در فناى دنيا بازى. عقل ميبيند ازين رمزمها دمدمها نظم خلقت نقش حكمت كنز رازى. آرزو ميدارد هوا ازين همهمها

هُوهُوَهَا مَرْكِ خُودْ دَرْ تَرْكِ اَذْوَاقِ مَجَازِی . خَیَالْ بِینَدْ اَزِینْ اَشْجَارْ مَلَائِكْ رَا جَسَدْ آمَدْ سَمَاوِی بَاهَزَارَانْ نَیْ اَزِینْ نَیْهَا شُنِیدَتْ هُوشْ سِتَایِشْهَایِ ذَاتِ حَیْ . وَرْ تُهَارَا زَبَانْ دَارَنْدْ هَمَه هُوهُو ذِکْرْ اَرَنْدْ بَدَرْ مَعْنَایِ حَیٌّ حَیْ ٭ چُو لَا اِلٰهَ اِلَّاهُو بَرَابَرْ مِیزَنَنْدْ هَرْشَیْ . دَمَادَمْ چُو بِیدَنْدْ یَا حَقْ . سَرَاسَرْ گُویَنْدْ یَا حَیْ بَرَابَرْ مِیزَنَنْدْ اَللّٰهْ . فَیَا حَیٌّ وَیَا قَیُّومُ بِحَقِّ اِسْمِ حَیٌّ قَیُّومْ حَیَاتِی دِهْ بَایِنْ قَلْبِ پَرِیشَانْ رَا اِسْتِقَامَتْ دِهْ بَایِنْ عَقْلْ مُشَوَّشْ رَا آمِینْ ٭

بارلا یایلاسی تبلیجه ده چام قطران آردج قره قواق میوه‌سی مقنده یازیلان فارسی بیتلرك معناسی .

[هرکس بتماشاکه حسنات زهرجای تشبیه نگاران بجمالات دنازت]

خاطریمه کلدی . تلمیذ دفی عبرت معنالرینی افاده ایچون شویله آغلادی . یعنی سنك تماشاکه حسنکه هرکس هریردن قوشوب کلمش . سنك جمالکه نازدارلقایه بیورلر .

[یا رب هرحی بتماشاکه صنع تو زهرجای بتازی]

هرذی حیات سنك تماشاکه صنعتکه اولان زمین یوزینه هریردن چیقوب باقیورلر .

[زنشیب از فرازی ماندد لالان بنداء باوازی]

آشاغیدن یوقاریدن دللاللرکبی . چیقوب باغیریورلر .

[دم دم زجمال نقش تو زهوای شوق تو دررقص بازی]

سنك جمالك نقشندن کیفلنوب اودلالی مثال آغاچلر اوینایورلر .

(نسخه ۲) از غوغای شوق تو

(نسخه)

ز کمال صنع تو خوش خوش بگازی

سنك كمال صنعتكدن نشئه لنوب كوزل كوزل صدا ويريورلر.

ز شیرینی آواز خود هی هی دنازی

كويا صدالرينك طاتليلغى اونلريده نشئه لنديروب نازنينانه برنازا يتمه يريورلر.

از وی رقصه آمد جذبه خازی

ايشته اوندندركه.. شو آغاجلر رقصه كلمش جذبه ايسته يورلر.

ازین آثار رحمت یافت هر یک درس تسبیح نمازی

شو رحمت الهيه نك آثاريله دركه: هر ذی حيات كنديسنه مخصوص تسبيح ونمازك درسنى آليورلر.

ایستاده ست هر یکی بره سنك بالا سرفرازی

درس آلدقدن صوكره هر بر آغاج يوكسك بر طاش اوستنده عرشه باش قالديروب طورشلر

دراز کرده ستهارا بدرگاه الهی همچو شهبازی (حاشیه ۱)

هر برسى يوزلر آلليرنى شهباز قلندركبى دركاه الهي يه اوزاتوب محتشم بر عباد وضعيتنى آلمشلر

بجنبیده ست زلفهارا بشوق انگیز شهنازی (حاشیه ۲)

(حاشیه ۱) شهباز قلندر مشهور بر قهرماندركه.. شيخ كيلانينك (رض) ارشاديله دركاه الهي يه التجا ايدوب مرتبهٔ ولايته چيقمشدر.

(حاشیه ۲) شهناز چالكزى قرق ئورمه صاچ ايله مشهور بر دنيا كوزليدر. ه

اوینادیریورلر زلفواری کرچك داللرینی. واونکله تماشاینه نلرده ده لطیف شوقلرینی وعلوی ذوقلرینی اخطار ایدییورلر.

بَبَالَامیذنند اَزْپَرْدَهَای هَائی هُوی عشق بَازی. [نسخه]

عشقك هائی هوی پرده‌لرندن آلت حساس تللره طمارلره طوقونیورکبی صدا ویریورلر.

بیدِ هَدْ هُوشَه کیرینْهَای دیرینْهَای زَوَالِی اَزْحُبِّ مَجَازِی.

فکره شو وضعیتدن شویله برمعنا کلییور. مجازی محبتلرك زوال ألیمله کلان آغلایش هم دریندن درینه حزین برآنینی اخطار ایدییورلر.

بَرْسَرِ مَحْمُودَهَا نَغْمَهَای حُزْنِ اَنْکیز آیَازی.

محمودلرك یعنی سلطان محمودکبی محبوبندن آیریلمش بتون عاشقلرك باشلرنده. حزن آلود محبوبلرینك نغمه سنك طرزینی ایشیتدیریورلر.

[مُرْدَهَارَا نَغْمَهَای اَزَلی اَزْحُزْنِ انکیز نَوَازی]

دنیوی صدالرك وسوزلرك دیکله مسندن کسیلمش اولان ئولمشلره ازلی نغمه لری حزن انکیز صدالری ایشیتدیریورکبی بر وظیفه سی وارکورینییورلر.

[رُوحَه میئایَد اَزُوزَمْزَمَهٔ نَازْنِیَازی]

روحه ایسه. شو وضعیتدن شویله آکلادیکه. أشیا تسبیحات ایله صانع ذوالجلالك

[نسخه] شو نسخه مزارستانده‌کی آردیچ آغاجنه باقار. [بَبَالَامیذَنَنْد اَزْپَرْدَهَای هَائی هُوی چَرْخ بَازی مُرْدَهَارَا نَغْمَهَای اَزَلی اَزْحُزْنِ اَنْکیز نَوَازی]

تجلیات اسماسنه مقابله ایدوب برناز نیاز زمزمه سیدر. کلیور.

قلب میخانه‌دن زین آیاتها سرّ توحید ز علوّ نظم اعجازی

قلب ایسه. شوهربری بر آیت مجسّمه حکمنده اولان شو آغاجلردن سرّ توحیدی بو اعجازک علوّ نظمندن اوقویور. یعنی منتظم‌لرنده اوردجه خارقه بر انتظام بر صنعت برحکمت واردرکه: بتون اسباب کائنات برر فاعل مختار فرض ایدیلسه و طوپلانسه‌لر تقلید ایده‌مزلر.

نفس میخانه‌ده دراین ولولها زلزلها ذوق باقی در فنای دنیا بازی

نفس ایسه. شو صنعتی کوردکجه بتون روی زمین. ولوله آلود برزلزله فراقده یوواریلانیورکبی کوردی. برذوق باقی آرادی دنیاپرستلکی ترکنده بولاجقلک معناسنی آلدی.

عقل میبینده زین زمزمها دمدمها نظم خلقت نقش حکمت کنز رازی

عقل ایسه. شو زمزمۀ حیوان واشجاردن ودمدمۀ نبات وهوادن غایت معنیدار بر انتظام خلقت. برنقش حکمت برخزینۀ اسرار بولویور. هرشی چوق جهتلرله صانع ذو الجلالی تسبیح ایتدیکنی آکلایور.

آرزو میدارد هوا زین همهمها هوهوها مرك خود در ترك اذواق مجازی

هوای نفس ایسه. شو همهمۀ هوا وهوهوء یاپراقدن اویله برلذت آلیورکه: بتون اذواق مجازیی. اوکا اونوتدیروب اوهوای نفسک حیاتی اولان ذوق مجازیی ترك ایتمکله برذوق حقیقتده ئولملک ایسته یور.

خیال بیند زین اشجار ملائك را جسد آمد سماوی باهزاران نی

خیال ایسه . کورویور . کویا شو آغاجلرك مؤکل ملائکه لری ایچلرینه کیروب هر بر دالنده چوق نیلر طاقیلان آغاجلری جسداولارق کیمشلر . کویا سلطان سرمدی . بیگلرنیْ صداسیله محتشم بررسم کشاده اونلره اونلری کیدر مشکه : او آغاجلر جامد شعورسز جسم کبی دگل . بلکه غایت شعورکارانه معنیدار وضعیتلری کوستریورلر . .

{ اَزینْ نَیْها شُنیدَتْ هُوشْ بیتا پشْهای ذاتِ حَیّ }

ایشته اونیْ لرْ سماوی علوی برموسقیه نک کبیورکبی صافی ومؤثر درلر . فکراونیْ لر دن . باشده مولانا جلال الدین رومی اولارق بتون عاشقلرك ایشیتدکلری

المکارانه تشکیلات فراقی ایشیتمه یور . بلکه ذات حی قیّومه قارشو تقدیم ایدیلن تشکرات رحمانیه یی وتحمیدات ربانیه یی ایشیدییور . .

{ وَرَقْهَا رَا زَبَانْ دَارَنْدْ همه هُو هُو ذِکْر اَرَنْد بَدَرْ مَعْنَای حَیّ حَیّ }

مادام آغاجلر برر جسد اولدی بتون یاپراقلر دخی دیللر اولدی . دیمك هر بری بیگلر دیللر ایله هوانك طوقوغسیله هو هو ذکرینی تکرار ایدییورلر . حیاتلرینك حیاتیله صانعنك حیّ قیّوم اولدیغنی اعلان ایدییورلر .

{ چو لَا اِلٰهَ اِلَّا هُو بَرَابَرْ میزَنَند هَرْ شی }

چونکه بتون اشیا لا اله الا هو دییوب کائناتك عظیم خلقه ٔ ذکرنده برابر ذکرایده رك چالیشیورلر .

{ دَمَادَمْ چُو یَدَنْدْ یَا حَقْ سَرَاسَر کُو یَدَنْدْ یَا حَیْ بَرَابَرْ میزَنَنْدْ اَللّٰه }

وقت بوقت لسان استعدادایله جناب حقدن حقوق حیاتنی یا حق دییوب خزینه ٔ رحمتدن ایستهیورلر . باشدن باشه ده حیاتنه مظهریتلری لسانیله یا حی اسمنی ذکر ایدییورلر .

فَیَا حَیُّ یَا قَیُّومُ بِحَقِّ اِسْمِ حَیّ قَیُّومْ حَیَاتِی دِهْ بَاینْ قَلْب پَرِیشَانْ رَا .

اِسْتِقَامَتْ دِهْ بَاینْ عَقْل مُشَوَّشْ رَا .. آمین .

بر وقت بارلاده. چام طاغنده یوکسك بر موقعده کیجه ده سمانك یوزینه باقدم. کلّ جمله فقره‌لر بردن خطور ایتدی.ییلدیزلرك لسان حالیله قونوشدقلرینی خیالاً ایشیتدم کبی بو یازیلدی. نظم و شعر بیلمدیگم ایچون شعر قاعده‌سنه کیرمدی. تخطر اولدیغی کبی یازلمش. دردنجی مکتوب ایله اوتوز ایکنجی سوزك برنجی موقفنك آخرندن آلینمشدر.

【 ییلدیزلری قونوشدیران بر ییلدیزنامه 】

دیکله ده ییلدیزلری شو خطبهٔ شیریننه ❀ نامهٔ نورینی حکمت با نه تقریر ایله‌مش.
هپ برابر نطقه کلمش حق لساناً دیرلر ❀ بر قدیر ذوالجلالك حشمت سلطاننه.
بر برهان نور افشانز وجود صانعه ❀ هم وحدته هم قدرته شاهدلرز بز.
شو زمینك یوزینی یالدیزلایان ❀ نازنین معجزاتی چون ملكك سیراننه.
بو سمانك آرضه باقان جنته دقت ایدن ❀ بیکلر مدقق کوزلرز بز 《حاشیه》
طوباء خلقتدن سماوات شقنه هپ کهکشان اعصاننه ❀ بر جمیل ذوالجلالك دست حکمتیله طاقیلمش پك کوزل میوه‌لرز بز ❀ شو سماوات اهلنه بر مسجد سیار بر خانهٔ دوّار بر علوی آشیانه. بر مصباح نوّار، بر کمیٔ جبّار، بر طیاره‌لرز بز ❀ بر قدیر ذو الکمال بر حکیم ذوالجلالك بر معجزهٔ قدرت بر خارقهٔ صنعت خالقانه بر نادرهٔ حکمت بر داهیهٔ خلقت بر نور عالمی یز بز. بویله یوز بیك دیل ایله یوز بیك برهان کوستریرز.

《حاشیه》 یعنی جنت چیچکلرینك فدانلق و مزرعه‌جکی اولان زمینك یوزنده هدسز معجزات قدرت تشهیر ایدیلدیکندن سماوات عالمنده‌کی ملائکه‌لر او معجزاتی او خارقه‌لری تماشا ایتدکلری کبی. اجرام سماویه‌نك کوزلری حکمنده اولان ییلدیزلر دخی. کویا ملائکه‌لر کبی زمین یوزنده‌کی نازنین مصنوعاتی کوردکجه جنت عالمنه باقیورلر. او موقت خارقه‌لری باقی بر صورتده جنتده دخی مشاهده ایدیورلر کبی بر زمینه بر جنته باقیورلر. یعنی او ایکی عالمه نظارتلری وار دیمکدر.

ايشيتديرز انسان اولان انسانه. كوراولاسى دينسزكوزى كورمز اولدى يوزيمزى.
هم ايشيتمز سوزيمزى. حق سويله ين آيتلرزيز. سكّه مزيز. طرّه مزيز. رمزه مستمرز.
مستجز ذكرايدرز عبيدانه. كهكشانك خلقة كراسنه منسوب برر مجذوبلرزيز.
ديدكلرينى هيالاً ديكله دم.

[ذيل]

ألف قيصه برطريق قرآنى اولان قدر رساله سنك ذيليدر. ألف عجمى بر مستنسخك
توافقى بيلميه رك پريشان برصورتده يازديغى نسخه سنده و برنجى صحيفه سنده
آلتمش آلتى كلمه توافقه كيرديكنى حيرتله كوردك اشارت قويدق. عيناً استنساخ
ايتدك. عادتاً مثل كلمه قالمامش. الاّ بربرينه توافق ايتمشدر. بوندن آكلادقكه.
بركوچوجك ذيلك بيوك براهميتى وار. هركسه منفعتليدر. قدر رساله سنى هركس
اوقومادیغى ايچون اوندن استفاده ايده بيلميوردى. بوسراشارت ايتديكم. مشكل
رسالهٔ قدردن آلينوب قولاى برده يازيلسين.

بسم الله الرحمن الرحيم

جناب حقّه واصل اولاجق طريقلر پك چوقدر. بتون حق طريقلر قرآندن آلينمشدر.
فقط طريقتلرك بعضيسى بعضيسندن داها قيصه داها سلامتلى داها عموميتلى اولويور
او طريقلر ايچنده قاصرفهمله قرآندن استفاده ايتديكم عجز و فقر و شفقت و تفكر
طريقيدر. أوت عجز دخى عشق كبى. بلكه داها اسلم برطريقدركه. عبوديت طريقيله
محبوبيته قدر كيدر. فقر دخى رحمن اسمنه ايصال ايدر. هم شفقت دخى عشق كبى.
بلكه داها كسكين وداها كنيش برطريقدركه. رحيم اسمنه ايصال ايدر. هم تفكر دخى
عشق كبى. بلكه داها زنكين وداها پارلاق برطريقدركه. حكيم اسمنه ايصال ايدر.

شو طریق خفی طریقلر مثللو . لطائف عشره کبی اون خطوه دگل . و طریق جهریه کبی نفوس سبعه یدی مرتبه یه آییلان آدملر دگل . بلکه [درت خطوه دن عبارتدر] طریقتدن زیاده حقیقتدر . شریعتدر . [یا کلیش آکلاشیلماسین] عجز و فقر و قصورینی منا حققه قارشو کورمک دیمکدر . یو قسه اونلری یاحق و یاخلقه کوسترمک دیمک دگلدر . شو قیصه طریقك اوراد اتباع سنتدر . فرائضی ایشلهمك . کبائری ترك ایتمکدر . و بالخاصه نمازی تعدیل ارکان ایله قیلمق . نمازك آرقه سنده کی تسبیحاتی یاپمقدر .

[برنجی خطوه یه] [وَلَا تُزَكُّوا أَنْفُسَكُمْ] آیتی اشارت ایدییور . [ایکنجی خطوه یه] [وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنْسَاهُمْ أَنْفُسَهُمْ] آیتی اشارت ایدییور . [اوچنجی خطوه یه] [مَا أَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللَّهِ وَمَا أَصَابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ فَمِنْ نَفْسِكَ] [دردنجی خطوه یه] [كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ] آیتی اشارت ایدییور . شو درت خطوه نك قیصه بر ایضاحی شودرکه آیتی اشارت ایدییور .

[برنجی خطوه ده] [وَلَا تُزَكُّوا أَنْفُسَكُمْ] آیتی اشارت ایتدیکی کبی تزکیهٔ نفس ایتمه مك . زیرا انسان جبلیتی و فطرتی حسبیله نفسنی سه ور . بلکه اولاً و بالذات یالکز ذاتنی سور . باشقه هر شیئی نفسنه فدا ایدر . معبوده لایق بر طرزده نفسنی مدح ایدر . معبوده لایق بر تنزیه ایله نفسنی معایبدن تنزیه و تبرئه ایدر . الدن کلدیکی قدر قصورلری کندینه لایق کورمز . و قبول ایتمز . نفسنه پرستش ایدر طرزنده شدتله مدافعه ایدر . حتی فطرتنده تودیع ایدیلن و معبود حقیقینك حمد و تسبیحی ایچون اوکا ویریلان جهازات و استعدادی کندی نفسنه صرف ایدرك [مَنِ اتَّخَذَ إِلٰهَهُ هَوَاهُ] سرینه مظهر اولور . کندینی کورور . کندینه کووه نیر . کندینی بکه نیر . ایشته شو مرتبه ده شو خطوه ده تزکیه سی تطهیری اونی تزکیه ایتمه مك . تبرئه ایتمه مکدر .

[ایکنجی خطوه ده] [وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنْسَاهُمْ أَنْفُسَهُمْ] درسی

ویردیگی کبی. کندینی اونوتمش کندندن خبری یوق. موتی دوشونسه باشقه سنه ویرر. فنا وزوالی کورسه کندینه آلماز. وکلفت وخدمت مقامنده نفسی اونوتمق. فقط اخذ اجرت واستفادهٔ حظوظات مقامنده نفسی دوشونمك. شدتله التزام ایتمك نفس امارهنك مقتضاسیدر. شو مقامده تزکیهسی، تطهیری، تربیهسی شودر که عکسیدر. یعنی نسیان نفس ایچنده نسیان ایتمهمك. یعنی حظوظات واحتراصاتده اونوتمق. وموتده وخدمتده دوشونمك.

[ایکنجی خطوهده] [مَٓا اَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللّٰهِ وَمَٓا اَصَابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ فَمِنْ نَفْسِكَ] درسنی ویردیگی کبی. نفسك مقتضاسی دائما ایلکی کندندن بیلوب فخر وعجبه کیرر. بو خطوهده نفسنده یالکز قصوری ونقصی وعجزی وفقری کوروب. بتون محاسن وکمالاتنی فاطر ذوالجلال طرفندن اوکا احسان ایدیلمش نعمتلر اولدیغنی آکلایوب فخر یرینه شکر. ومدح یرینه حمد ایتمکدر. شو مرتبهده تزکیهسی [قَدْ اَفْلَحَ مَنْ زَكّٰيهَا] سریله شودر که: کمالنی کمالسزلقده. قدرتنی عجزده. غناسنی فقرده بیلمکدر.

[اوچنجی خطوهده] [كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ اِلَّا وَجْهَهُ] درسنی ویردیگی کبی. نفس کندینی سربست ومستقل وبالذات موجود بیلیر. اوندن بر نوع ربوبیت دعوا ایدر. معبودینه قارشو عداوتکارانه بر عصیان طاشیر. ایشته کله‌مك شو حقیقتی درك ایتمکله اوندن قورتولور. حقیقت شودر که: هرشی نفسنده معنای اسمیله فانیدر. مفقوددر. حادثدر. معدومدر. فقط معنای حرفیله وصانع ذوالجلالك اسماسنه آیینهدارلق جهتیله ووظیفهدارلق اعتباریله شاهددر، مشهوددر، واجددر، موجوددر. شو مقامده تزکیهسی وتطهیری شودر که: وجودنده عدم. عدمنده وجودی واردر. یعنی کندینی بگنوب وجود ویرسه، کائنات قدر بر ظلمات عدم ایچندهدر. یعنی وجود شخصی‌یه کووهنوب موجد حقیقیدن غفلت ایتسه. ییلدیز بوجکی کبی بر شخصی ضیاء وجودی نهایتسز ظلمات عدم وفراقلر ایچنده بوغولور. فقط انانیتی بیراقوب بالذات نفسی هیچ اولدیغنی وموجد حقیقینك بر آیینهٔ تجلیسی بولوندیغنی کوردیگی وقت

بتون موجوداتی و هایتسز بر وجودی قزانیر. زیرا بتون موجودات اسمالرینك جلوه لرینه مظهر اولان ذات واجب الوجودی بولان بر قلب هر شیئی بولور.

[خاتمه] شو عجز فقر شفقت تفکر طریقنده کی درت خطوه نك ایضاحی حقیقتك علمنه، شریعتك حقیقتنه، قرآنك حکمتنه دائر اولان یگرمی آلتی عدد سوزلرده گچمشدر. یالکز شوراده بر ایکی نقطه یه قیصه بر اشارت ایده جکز. شویله که: اوت شو طریق داها قیصه در. چونکه درت خطوه در. عجز الینی نفسدن چکسه طوغریدن طوغری یه قدیر ذو الجلاله ویرر. حالبوکه ألك کسکین طریق اولان عشق، نفسدن الینی چکر، فقط معشوق مجازی یه یاپیشیر. اونك زوالنی بولدقدنصوکره محبوب حقیقی یه گیدر.

هم شو طریق داها اسلمدر. چونکه نفسك شطحات و بالا پروازانه دعوالری بولونماز. چونکه عجز و فقر و قصوردن باشقه نفسنده بولونمایورکه: حددن تجاوز ایتسون.

هم بو طریق داها عمومی و جادهٔ کبرادر. چونکه کائناتی اهل وحدت الوجود کبی حضور دائمی قزانمق ایچون اعدامه محکوم ظن ایدوب [لاموجود الاهو] حکم ایتمه یه و یاخود اهل وحدة الشهود کبی حضور دائمی ایچون کائناتی نسیان مطلق حپسنده حپسه محکوم تخیل ایدوب [لَا مَشْهُودَ اِلَّا هُو] دیمه یه مجبور اولمایور. بلکه اعدامدن و حپسدن غایت ظاهر اولارق قرآن عفو ایتدیکلندن اوده صرف نظر ایدوب موجوداتی کندیلری حسابنه خدمتدن عزل ایدرك فاطر ذو الجلال حسابنه استخدام ایدوب اسماء حسنانك مظهریت و آیینه دارلق وظیفه سنده استعمال ایدرك معنای حرفی نظریله اونلره باقوب مطلق غفلتدن قورتولوب حضور دائمی یه گیرمکدر. هرشیده جناب حقه بر یول بولمقدر.

[الحاصل] موجوداتی، موجودات حسابنه خدمتدن عزل ایدرك معنای اسمیله باقمامقدر.

اون سكزنجى سوزك ايكى مقامى وار

بو سوزك ايكنجى مقامى داها يازلمامشدر. برنجى مقام اوچ نقطه‌در.

برنجى نقطه ﴿ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ ﴾ ﴿ لَاتَحْسَبَنَّ الَّذ۪ينَ يَفْرَحُونَ بِمَٓا اَتَوْا وَيُحِبُّونَ اَنْ يُحْمَدُوا بِمَا لَمْ يَفْعَلُوا فَلَا تَحْسَبَنَّهُمْ بِمَفَازَةٍ مِنَ الْعَذَابِ وَلَهُمْ عَذَابٌ اَل۪يمٌ ﴾

نفس أماره‌مه بر رسالهٔ تأديب. أى فخره مفتون، شهرته مبتلا، مدحه دوشكون، خودبينلكده بى همتا سرسرى نفسم. اكر بيكلرجه ميوه ويرن اينجيرك منشئى اولان كوچوجك بر چكردكى. ويوز صالقم اوكا طاقيلان اوزوملك سياه قوروجق چوبوغى بتون او ميوه‌لرى اوصالقملرى كندى هنرلرى اولديغى. واونلردن استفاده ايدنلر او چوبوغه او چكردكه مدح وحرمت ايتمك لازم اولديغى حق بر دعوا ايسه. سنك دخى. سكا يوكله‌نن نعمتلر ايچون فخر وغروره بلكه بر حقك وار. حالبوكه. سن دائما ذمّه مستحقسك. زيرا او چكردك واو چوبوق كبى دكلسك. سنك بر جزئى اختيارك برلو عقلك او نعمتلرك قيمتلرينى فخرله تنقيص ايديورسك. غرورله تخريب ايديورسك. وكفرانله ابطال ايديورسك. وتملكله غصب ايديورسك. سنك وظيفه‌ك فخر دكل شكردر. سكا لايق اولان شهرت دكل تواضعدر. خجالتدر. سنك حقك مدح دكل. استغفاردر. ندامتدر. سنك كمالك خودبينلك دكل خدابينلكده‌در. أوت سن بنم جسمده عالمدهكى طبيعته بكزه‌رسك. ايكيكز خيرى قبول ايتمك. شرّه مرجع اولمق ايچون يارادلمشسكز. يعنى فاعل ومصدر دكلسكز. بلكه. منفعل ومحلسكز. يالكز بر تأثيركز وار. او ده خير مطلقدن كلان خيرى كوزل بر صورتده قبول ايتمه‌مكزدن شرّه سبب اولمكزدر. هم سز بر پرده يارادلمشسكز. تا كوزللكى كورولمه‌ين ظاهرى چيركينلكلر سزه اسناد ايديلوب ذات مقدسهٔ الهيه‌نك تنزيهنه وسيله اولاسكز. حالبوكه: بتون بتون وظيفه‌ڭزه ضد بر صورت كيمشسكز. قابليتسزلككزدن خيرى شرّه قلب ايتديككز حالده

خالقمزله كويا اشتراك ايدر سكز. ديمك نفسپرست طبيعتپرست غايت احمق. غايت ظالمدر. هم ديمه كه: بن مظهرم. كوزله مظهر ايسه كوزللشير. زيرا تمثّل ايتمديكندن مظهر دكل ممرّ اولورسك. هم ديمه كه: خلق ايچنده بن انتخاب ايديلدم. بو ميوه‌لر بنم ايله كوستريليور. ديمك بر مزيّتم وار. خير حاشا. بلكه هركسدن اوّل سكا ويريلدي. چونكه «حاشيه» هركسدن زياده سن مفلس ومحتاج ومتألّم اولديغكدن اك اوّل سنك اليكه ويريلدي.

«ايكنجي نقطه» «اَحْسَنَ كُلَّ شَيْءٍ خَلَقَهُ» آيتنك بر سرّيني ايضاح ايدر. شويله كه: هر شيده، حتى اك چيركين كورونن شيلرده حقيقي بر حسن جهتي واردر. اوت كائناتده كي هر شي، هر حادثه يا بالذات كوزلدر. اوكا حسن بالذات دينيلير. ويا نتيجه‌لري جهتيله كوزلدركه: اوكا حسن بالغير دينيلير. بر قسم حادثه‌لر واركه: ظاهري چيركين، مشوّشدر. فقط او ظاهري پرده آلتنده غايت پارلاق كوزللكلر وانتظاملر وار. ازجمله: بهار موسمنده فرطنه‌لي، ياغمورلي، چامورلي طوپراق پرده‌سي آلتنده نهايتسز كوزل چيچكلر ومنتظم نباتاتك تبسّملري صاقلانمش. وكوز موسمنك حشين تخريباتي، حزين فراق پرده‌لري آرقه‌سنده تجليات جلاليهٔ سبحانيه‌نك مظهري اولان قيشك حادثه‌لرينك تضييقندن وتعذيبندن محافظه ايتمك ايچون نازدار چيچكلرك دوستلري اولان نازنين حيوانجقلري وظيفهٔ حياتدن ترخيص ايتمكله برابر او قيش پرده‌سي آلتنده نازنين تازه كوزل بر بهاره بر احضار ايتمكدر. فرطنه، زلزله، وباكبي حادثه‌لرك پرده‌لري آلتنده كيزلنن بك چوق معنوي چيچكلرك انكشافي واردر. تخوملركبي نشو ونماسز قالان بر چوق استعداد چيچكلري ظاهري چيركين كورونن حادثه‌لر يوزندن سنبلله‌نوب كوزللشير. كويا عموم انقلابلر وكلّي تحوللر بر معنوي ياغموردر. فقط انسان هم ظاهرپرست هم خودكام اولديغندن

«حاشيه» حقيقتاً بنده بو مناظره‌ده يكي سعيد نفسني بو درجه الزام واسكات ايتمسني چوق بگندم. وبيك بارك الله ديدم.

ظاهره باقوب چیرکینلکله حکم ایدر. خود کاملق جهتیله یالکز کندینه باقان نتیجه ایله
محاکمه ایدرك شر اولدیغنه حکم ایدر. حالبوکه، اشیانك انسانه عائد غایه‌سی برایسه
صانعنك اسماسنه عائد بیکلردر. مثلا قدرت فاطره نك بیوك معجزه‌لرندن اولان تیکنلی
اوتلری وآغاچلری مضر، معناسز تلقی ایدر. حالبوکه اونلر؛ اوتلرك وآغاچلرك مجهز
قهرمانلریدرلر. مثلا آتماجه قوشی، سرچه‌لره تسلیطی ظاهراً رحمته اویغون کلمز.
حالبوکه سرچه قوشنك استعدادی او تسلیط ایله انکشاف ایدر. مثلا قاری پك
باردانه وطاتسزجه تلقی ایدرلر. حالبوکه؛ او بارد طاتسز پرده‌سی آلتنده او قدر حرارتلی
غایه‌لر واویله شکرکبی طاتلی نتیجه‌لر واردرکه؛ تعریف ایدلمز. هم انسان خودکاملق و
ظاهرپرستلکیله برابر هرشیئی کندینه باقان یوزیله محاکمه ایتدیکندن، پك چوق محض
أدبی اولان شیلری خلاف أدب ظن ایدر. مثلا آلت تناسل انسان، انسان نظرنده بحثی
خجالت آوردر. فقط شو پردهٔ خجالت، انسانه باقان یوزده‌در. یوقسه؛ خلقته صنعته
وغایات فطرته باقان یوزلر اویله پرده‌لردرکه. حکمت نظریله باقیلسه عین أدبدر.
خجالت اوکا هیچ تماس ایتمز. ایشته منبع ادب اولان قرآن حکیمك بعض تعبیراتی بو
یوزلر و پرده‌لره کوره‌در. ناصلکه؛ بزه کورونن چیرکین مخلوقلرك وحادثه‌لرك ظاهری
یوزلری آلتنده غایت کوزل وحکمتلی صنعت وخلقتنه باقان کوزل یوزلر وار. که
صانعنه باقار. وچوق کوزل پرده‌لر وارکه؛ حکمتلری صاقلار. ویك چوق ظاهری
انتظامسزلقلر وقاریشیقلقلر وارکه؛ پك منتظم برکتابت قدسیه‌در.

(اوچنجی نقطه) ﴿ان کنتم تحبون الله فاتبعونی یحببکم الله﴾ مادام
کائناتده حسن صنعت بالمشاهده واردر. وقطعیدر. ألبته رسالت احمدیه (ع ص م) شهود
درجه‌سنده برقطعیتله ثبوتی لازم کلیر. زیرا شو کوزل مصنوعاتده کی حسن صنعت
وزینت صورت کوستریورکه؛ اونلرك صنعتکارنده أهمیتلی براراده تحسین وقوتلی
برطلب تزیین واردر. وشو اراده وطلب ایسه؛ او صانعده علوی بر محبت.

ومصنوعلرنده اظهار ایتدیگی کمالات صنعتنه قارشو قدسی بر رغبت وار اولدیغنی کوستریبور. وشو محبت ورغبت ایسه، مصنوعات ایچنده أك منوّر ومكمل فرد اولان انسانه داها زیاده متوجه اولوب تمركز ایتمك ایستر. انسان ایسه...

شجرهٔ خلقتك ذی شعور میوه سیدر. میوه ایسه، أك جمعیتلی وأك اوزاق وأك زیاده نظری علم وشعوری كلّی بر جزئیدر. نظری عام وشعوری كلّی ذات ایسه: او صنعتكار ذوالجماله مخاطب اولوب كوروشن وكلّی شعورینی وعام نظرینی تماماً صانعنك پرستشلگنه وصنعتنك استحسانته ونعمتنك شكرینه صرف ایدن أك بویوك، أك پارلاق بر فرد اولابیلیر.

شیمدی ایكی لوحه ایكی دائره كوره بیلیورز: بری غایت محتشم منتظم بر دائرهٔ ربوبیت وغایت مصنّع مرصّع بر لوحهٔ صنعت. دیگری: غایت منوّر مزهّر بر دائرهٔ عبودیت وغایت واسع، جامع بر لوحهٔ تفكر واستحسان وتشكر وایمان واردركه: ایكنجی دائره بتون قوتیله برنجی دائره نك نامنه حركت ایدر. ایشته او صانعك بتون مقاصد صنعت پرورانه سنه خدمت ایدن او دائره رئیسنك نه درجه او صانع ایله مناسبتدار وآنك نظرنده نه قدر محبوب ومقبول اولدیغی بالبداهه آكلاشیلیر. عجبا هیچ عقل قبول ایدرمیكه: شو كوزل مصنوعاتك بودرجه صنعتپرور، حتی آغزلك هر چیدطادینی نظره آلان انعامپرور صنعتكاری، عرش وفرشی چینلاتیره جق بر ولولهٔ استحسان وتقدیر ایچنده بر وجری جذبه یه كتیره جك بر زمزمهٔ شكران وتكبیر ایله پرستشكارانه اوكا متوجه اولان أك كوزل مصنوعنه قارشو لاقید قالسین. واونكله قونوشماسین. وعلاقه دارانه اونی رسول یاپوب، كوزل وضعیتنی باشقه لره ده سرایت ایتمه سنی ایسته مه سون. كلّا. قونوشماق واونی رسول یاپماق ممكن دگل.

﴿ اِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللّٰهِ الْاِسْلَامُ ﴾ ﴿ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللّٰهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ ﴾

فرقتلی وغربتلی براسارتده. فجر وقتنده آغلایان برقلبك آغلایان آغلامالریدر.

سحرلرده اسرار بادی تجلّی. اویان ای کوزلرم وقت سحرده.
عنایت خاه ز درکاه الهی. سحرده رأس ذنبك توبه کاهی.
اویان ای قلم وقت فجرده. بکن توبه بجو غفران ز درکاه الهی.

سحر حشر یست دردو هشیار در تسبیح همه شئ. بخواب غفلت سرسم نفسم حتی کی. عمر عصر یست سفر با تبرمی باید زفرحی. برخیز غازی جو نیازی کو بکن آوازی جون نی. بکو یارب پشیمانم. خجیلم. شرمسارم. از گناه بی شمارم. پریشانم. ذلیلم. اشك بارم. یعنی آغلایورم از حیات بی قرارم. غریبم. بی کسم. ضعیفم. ناتوانم. علیلم. عاجزم. اختیارم. بی اختیارم. الامان کویم عفو جویم. مدد خاهم. ز درکاهت الهی.

[اون طقوزنجی سوز]

بسم الله الرحمن الرحیم

اون درت رشحاتی تضمن ایدن اون دردنجی لمعه نك [برنجی رشحه سی] ربّمزی بزه تعریف ایدن اوچ بیوك کلّی معرّف وار. [برسی] شو کتاب کائناتدرکه برنبذه شهادتنی اون اوچ لمعه ایله نور رساله سنده اون اوچنجی (یرنجی) درسدن ایشیتدك.

[برسی] شو کتاب کبیرك آیت کبراسی اولان خاتم الانبیاء علیه الصلاة والسلامدر.

[برسی] ده قرآن عظیم الشاندر. شمدی شو ایکنجی برهان ناطق اولان خاتم الانبیاء علیه الصلاة والسلامی طانیمالی یز. دیکلەملی یز. أوت او برهانك شخص معنویسنه باق.

سطح ارض بر مسجد. مکّه بر محراب. مدینه بر منبر. او برهان باهر اولان پیغمبرمز

عليه الصلاة والسلام. بتون أهل ايمانه امام. بتون انسانلره خطيب. بتون أنبيايه رئيس. بتون أوليايه سيّد. بتون أنبياء وأوليادن مركب برحلقهٔ ذكرك سرذاكرى. بتون أنبياء حياتدار كوكلرى. بتون أولياء طراوتدار ثمره لرى برشجرهٔ نورانيه دركه: هربرى دعواسنى معجزاتلرينه استناد ايدن بتون أنبياء. وكراماتلرينه اعتماد ايدن بتون أولياء تصديق ايدوب امضا ايديورلر. زيرا او: لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ دير. دعوا ايدر. بتون صاغ وصول يعنى ماضى ومستقبل طرفلرنده صاف طوتان او نورانى ذاكرلر عين كلمه‌يى تكرار ايده‌رك اجماع ايده‌رك معناً صَدَقْتَ وبالحق نَطَقْتَ ديرلر. هانكى وهمك حدى واركه، بويله حدسز امضالرله تأييد ايديلان برمُدَّعايه پارمق قاريشديرسين.

(ايكنجى رشحه) او نورانى برهان توحيد ناصلكه. ايكى جناحك اجماع وتواتريله تأييد ايديليور. اويله ده تورات وانجيل كبى كتب سماويه‌نك (حاشيه) يوزلر اشاراتى. وارهاصاتك بيكلر رموزاتى. وهاتفلرك مشهور اشاراتى. وكاهنلرك متواتر شهاداتى. وشق قمر كبى بيكلر معجزاتنك دلالاتى. وشريعتك حقانيتى ايله تأييد وتصديق ايتدكلرى كبى. ذاتنده غايت كمالده‌كى آخلاق حميده سى. ووظيفه سنده نهايت حسنده‌كى سجاياى عاليه سى وكمال أمنيتى. وقوت ايمانى. وغايت اطمئنانى ونهايت وثوقنى كوسترن فوق العاده تقواسى. فوق العاده عبوديتى فوق العاده جديتى. فوق العاده متانتى. دعواسنده نهايت درجه‌ده صادق اولديغنى كونش كبى آشكاره كوستريور.

(اوچنجى رشحه) اكر ايسترسه‌ك كل. عصر سعادته جزيرة العربه كيده‌رز. خيالاً اولسون اونى وظيفه باشنده كوروب زيارت ايده‌رز. ايشته باق. حسن سيرت وجمال صورت ايله ممتاز برذاتى كوريورزكه: أليده معجزنما بركتاب. لساننده حقائق آشنا برخطاب. بتون بنى آدمه. بلكه جن وانسه وملكه. بلكه بتون موجوداته قارشو برخطبهٔ أزليه‌يى

(حاشيه) حسين جسرى رسالهٔ حميديه سنده يوزدن زياده اشاراتى او كتابلردن چيقارمش. تحريفدن صوكره بوقدر بولونسه. ألبته داها أول چوق تصريحات وارمش.

تبليغ ايديور. سرّ خلقت عالم اولان معمّاى عجيبانه سنى حل و شرح ايدوب. و سرّ كائنات اولان طلسم مغلقنى فتح و كشف ايدرك بتون موجوداتدن صوريلان بتون عقوللرى حيرت ايچنده مشغول ايدن اوچ مشكل و مدهش سؤال عظيم اولان: نه جيسك؟ نره‌دن كليورسك؟ نره‌يه كيديورسك؟ سؤاللرينه مقنع مقبول جواب ويرر.

(دردنجى رتبه‌ده) باق. اويله بر ضياى حقيقت نشر ايدركه: اگر اونك او نورانى دائرهٔ حقيقت ارشادندن خارج برصورتده كائناته باقسه‌ك. البته كائناتك شكلى برماتمخانهٔ عمومى حكمنده. و موجوداتى بربرينه اجنبى. بلكه دوشمان. و جامداتى دهشتلى جنازه‌لر. و بتون ذوى الحياتى زوال و فراقك سيلّهٔ سيليله آغلايان يتيملر حكمنده كورورسك باق. اونك نشر ايتديگى نور ايله او ماتمخانهٔ عمومى شوق جذبه ايچنده بر ذكرخانه‌يه انقلاب ايتدى. او اجنبى دوشمان موجودات. برر دوست و قرداش شكلنه كيردى. او جامدات ميتهٔ صامته. برر مونس مأمور. برر مسخّر خدمتكار وضعيتنى آلدى. و او آغلايجى و شكوا ايديجى كيمسه‌سز يتيملر برر تسبيح ايچنده ذاكر. و يا وظيفه‌دن ترخيص ايچين بر شاكر صورتنه كيردى.

(بشنجى رتبه‌ده) هم او نور ايله: كائناتده‌كى حركاتى، تنوعاتى، تبدّلاتى، تغيّراتى. معناسزلقدن، و عبثيتدن و تصادف اويونجاقلغندن چيقوب برر مكتوبات ربانيه برر صحيفهٔ آيات تكوينيه. برر مرآياى اسماء الٰهيه. و عالم دخى بر كتاب حكمت صمدانيه مرتبه‌سنه چيقديلر. هم انسانك بتون حيوانات‌دن ما دوننه دوشورن حدسز ضعف و عجزى. فقر و احتياجاتى. و بتون حيوانلردن داها بدبخت ايدن واسطهٔ نقل حزن و ألم و غم اولان عقلى. او نور ايله نورلانديغى وقت. انسان بتون حيوانات بتون مخلوقات اوستنه چيقار. او نورلانمش عجز، فقر، عقل ايله نياز ايله. نازنين بر سلطان. و فغان ايله نازدار بر خليفهٔ زمين اولور. ديمك او نور اولمازسه. كائناتده، انسانده. حتى هرشى دخى هيچه اينر. أوت! البته بويله بديع بر كائناتده بويله بر ذات لازمدر.

یوقسه کائنات وافلاك اولمامیدر.

«التنجی رشحه» ایشته اوذات، برسعادت ابدیه نك مخبری، مژده جیسی، ورحمت بی نهایه نك کاشفی واعلانجیسی. وسلطنت ربوبیتك محاسننك دلالی، سیرجیسی. وکنوز اسماء الهیه نك کشافی کوسترجیسی اولدیغندن بویله باقسه ك. یعنی عبودیتی جهتیله اونی برمثال محبت، برتمثال رحمت، برشرف انسانیت، اك نورانی برثمرهٔ شجرهٔ خلقت کوره جکسك. شویله باقسه ك. یعنی رسالتی جهتیله بربرهان حق، برسراج حقیقت، برشمس هدایت، بروسیلهٔ سعادت کوروسك. ایشته باق، ناصل برق خاطف کبی اونك نوری شرقدن غربی طوتدی. ونصف ارض وخمس بشر اونك هدیهٔ هدایتنی قبول ایدوب حرز جان ایتدی. بزم نفس وشیطانمزه نه اولیورکه. بویله بر ذاتك بتون دعوالرینك اساسی اولان «لا اله الا الله» ی بتون مراتبیله برابر قبول ایتمه سین؛

«یدنجی رشحه» ایشته باق. شو جزیرهٔ واسعه ده وحشی وعادتلرینه متعصب وعنادجی مختلف اقوامی نه چابوق عادات واخلاق سیئهٔ وحشیانه لرینی دفعةً قلع ورفع ایدرك بتون اخلاق حسنه ایله تجهیز ایدوب بتون عالمه معلم ومدنی امم استاد ایلدی. باق دکل ظاهری برتسلط. بلکه عقللری، روحلری، قلبلری، نفسلری فتح وتسخیر ایدییور. محبوب قلوب، معلم عقول، مربی نفوس، سلطان ارواح اولدی.

«سکزنجی رشحه» بیلیرسك که: سیغاره کبی کوچك برعادت. کوچك برقومده بیوك برحاکم. بیوك برهمتله آنجق دائمی قالدیره بیلیر. حالبوکه. باق بوذات بیوك وچوق عادتلری هم عنادجی متعصب بیوك قوملردن ظاهری کوچك برقوتله کوچك برهمتله آز برزمانده رفع ایدوب. یرلرینه اویله سجایای عالیه یی که: دم وطمارلرینه قاریشمش درجه ده ثابت اولارق وضع وتثبیت ایله یور. بونك کبی داها پك چوق

فارقه ایرا آتی یا پیور. ایشته شو عصر سعادتی کورمه ینلره جزیرة العربی کوزلرینه

صوقیورز. هایدی یوز رفیلسوفی آلسینلر اورایه کیتسینلر. یوز سنه

چالیشسونلر. اوذاتك (ع م) اوزمانه نسبةً برسنه ده یاپدیغنك یوزده برینی عجبا

یاپا بیلیرلرمی.

«طوقوزنجی رشحه» هم بیلیرسك، کوچك برآدم. کوچك برحیثیتله، کوچك برجماعتده

کوچك برمسئله ده مناظره لی بردعواده حجابسز، پرواسز کوچك فقط خجالت آور

بریلانی دوشمانلری یاننده حیله سنی حس ایتدیرمیه جك درجه ده تأثر وتلاش

کوسترمه دن سویلیه مز. شیمدی باق بوذاته (ع م). پك بیوك بروظیفه ده. پك بیوك بر

وظیفه دار. پك بیوك برحیثیتله. پك بیوك امنیته محتاج برحالده. پك بیوك برجماعته

پك بیوك خصومت قارشوسنده. پك بیوك مسئله لرده. پك بیوك دعواده. پك بیوك

برسربستیتله. بلاپروا. بلاتردد. بلاحجاب. تلاشسز. صمیمی برصفوتله، بیوك بر

جدیتله. خصملرینك طمارلرینه طوقونه جق شدید علوی برصورتده سویلدیکی

سوزلرنده هیچ خلاف بولونه بیلیرمی. هیچ حیله قاریشاسی ممکنمیدر. ﴿کلّا انْ هُوَ

الّا وَحْیٌ یُوحٰی﴾ أوت حق آلداتماز. حقیقت بین آلداتماز. حق اولان مسلکی حیله دن

مستغنیدر. حقیقت بین کوزینه خیالك نه حدی وارکه: حقیقت کوروننی

آلداتسین.

«اوننجی رشحه» ایشته باق. نه قدر مراق آور. نه قدر جاذبه دار. نه قدر لزوملی.

نه قدر دهشتلی حقائقی کوستر. ومسائلی اثبات ایدر. بیلیرسك که: اك زیاده

انسانی تحریك ایدن مراقدر. حتی اکر سکا دنیلسه یاری عمرینکی یاری مالکی ویرسه ك

قمردن ومشتریدن بری کلیر. قمرده ومشتریده نه وار. نه یوق احوالنی سکا خبرویره جك

هم طوغری اولارق سنك استقبالکی. وباشکه نه کله جکنی طوغری اولارق خبرویره جك

مراقك وارسه ویره جکسك. حالبوکه شو ذات (ع م) اویله برسلطانك آخبارینی

سویله‌یورکه: مملکتنده قمر برسینك کبی بر پروانه أطرافنده دونر. او آرض اولان او پروانه ایسه برلامبه اطرافنده پروازایدر. و او گونش اولان لامبا ایسه. او سلطانك بیکلر منزللرندن بر مسافرخانه سنده بیکلر مصباحلر ایچنده برلامبا سیدر. هم اویله عجائب برعالمدن حقیقی اولارق بحث ایدییور. و اویله بر انقلابدن خبر ویرییورکه: بیکلر کرهٔ آرض بوصبا اولسه یا طلاسه‌لر او قدر عجیب اولماز. باق اونك لساننده [إِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ] [إِذَا السَّمَاءُ انْفَطَرَتْ] [اَلْقَارِعَةُ] کبی سورەلری ایشیت. هم اویله بر استقبالدن طوغری اولارق خبر ویرییورکه. شو دنیوی استقبال اوکا نسبةً برقطره سراب حکمنده‌در. هم اویله بر سعادتدن بیله جدّی اولارق خبر ویرییورکه: بتون سعادت دنیویه اوکا نسبةً بر برق زائل بر شمس سرمدە نسبتی کبیدر.

[اون برنجی رشحه] بویله عجیب و معمّا آلود شو کائناتك پردهٔ ظاهریه‌سی آلتنده ألبته و ألبته بویله عجائب بزی بکله‌یور. بویله عجائبی خبر ویره جك: بویله خارقه و فوق العاده معجزنما بر ذات لازمدر. هم بو ذاتك کیدیشاتندن کورونیورکه: او کورمش و کورور و لیور. و کوردیکنی سویله‌یور. هم بزی نعمتلریله پروردە ایدن شو سماوات و آرضك آلهی. بزدن نه ایسته‌یور. مرضیاتی نه در. بك صاغلام اولارق بزه درس ویرییور. هم بونلر کبی داها پك چوق مراق آورلز و ملی حقائقی درس ویرن بو ذاته قارشو. هر شیئی بر اقوب اوکا قوشمق اونی دیکله‌مك لازمکلیرکن اکثر انسانلره نه اولمشکه. صاغیر اولوب کور اولمشلر: بلکه دیوانه اولمشلرکه: بو حقی کورمییورلر. بو حقیقتی ایشیتمه‌یورلر. آکلامییورلر.

[اون ایکنجی رشحه] ایشته شو ذات. موجودات خالقنك وحدانیتنك حقا نیتی درجه‌سنده حق بر برهان ناطق. بر دلیل صادق اولدیغی کبی: حشرك و سعادت أبدیه‌نك دخی بر برهان قاطعی بر دلیل ساطعیدر. بلکه نا صلکه او ذات هدایتیله سعادت أبدیه‌نك سبب حصولی و وسیلهٔ وصولیدر. اویله‌ده دعاسیله

نیاز ایله او سعادتك سبب وجودی و وسیلهٔ ایجادیدر. حشر مسئله سنده کیچن
شو سرّی مقام مناسبتیله تکرار ایدرز:

ایشته باق. او ذات اوله بر صلاة کبراده دعا ایدیورکه: کویا شو جزیره: بلکه: عموم آرض. اونك عظمتلی نمازیله نماز قیلار. نیاز ایدر. باق هم اوله بر جماعت عظماده نیاز ایدیورکه: کویا بنی آدمك زمان آدمدن عصریمزه قیامته قدر بتون نورانی کامل انسانلر اوکا اتباع ایله اقتدا ایدوب دعاسنه آمین دیورلر. هم باق اوله بر حاجت عامه ایچون دعا ایدیورکه: دکل اهل آرض. بلکه اهل سماوات. بلکه بوتون موجودات نیازینه آوت یاربنا ویر. بزده ایسته یورز دیوب اشتراك ایدیورلر. هم اوله فقیرانه، اوله حزینانه، اوله محبوبانه، اوله مشتاقانه، اوله تضرعکارانه نیاز ایدیورکه: بتون کائناتی آغلاتدیریور. دعاسنه اشتراك ایتدیریور. باق هم اوله بر مقصد. اوله بر غایه ایچون دعا ایدیورکه: انسانی و عالمی. بلکه بتون مخلوقاتی اسفل سافلیندن، سقوطدن، قیمتسزلکدن، فائده سزلکدن اعلای علیینه. یعنی قیمته، بقایه، علوی وظیفه یه چیقاریور. باق هم اوله یوکسك بر فریاد استمدادکارانه و اوله طاتلی بر نیاز استرحامکارانه ایله ایسته یور. یالواریورکه: کویا بتون موجوداته و سماواته و عرشه ایشیتدیروب وجده کتیروب دعاسنه آمین. اللهم آمین دیدیرتیور. باق هم اوله سمیع، کریم بر قدیردن. اوله بصیر، رحیم بر عالمدن حاجتنی ایسته یورکه: بالمشاهده اك خفی بر ذی حیاتك اك خفی بر حاجتنی بر نیازینی کورور، ایشیدر، قبول ایدر، مرحمت ایدر. چونکه ایسته دیکنی ولو لسان حال ایله اولسون ویریر. و اوله بر صورت حکیمانه، بصیرانه، رحیمانه ده ویریرکه: شبهه بیراقماز بو تربیه و تدبیر. اوله بر سمیع و بصیر. و اوله بر کریم و رحیم خاصدر.

[اون اوچنجی رشحه] عجبا بتون افاضل بنی آدمی آرقه سنه آلوب آرض

اوستنده طوروب عرش اعظمه متوجهاً آل قالدیروب دعا ایدن شو شرف نوع انسان. وفرید کون وزمان. وحق فخر کائنات نه ایستهیور. باقی دیکله. سعادت ابدیه ایستهیور. بقا ایستهیور. لقاء ایستهیور. جنت ایستهیور. هم مرایای موجوداتده اهتمامنی وجمالنی کوسترن بتون اسماء قدسیهٔ الهیه ایله برابر ایستهیور. حتی اکر رحمت، عنایت، حکمت، عدالت کبی، مابسزا ومطلوبك اسباب موجبهسی اولماسه ایدی. شو ذاتك تك دعاسی. بهار ایجادی قدر قدرتنه خفیف کلن شو جنتك بناسنه سببیت ویرهجکدی. اوت ناصلکه اوذاتك رسالتی. شو دار امتحانك آچلماسنه سببیت ویردی اویلهده اوذاتك عبودیتی دخی. اوتهکی دارك آچلماسنه سببدر. عجبا اهل عقل وتحقیقه «لیس فی الامکان ابدع مما کان» دیدیرن. شو مشهود انتظام فائق. شو رحمت ایچنده تصورسز حسن صنعت ومثلسز جمال ربوبیت هیچ بویله برچیرکینلکی بویله برمرحمتسزلکی. بویله بر انتظامسزلغی قبول ایدرمیکه؛ اك جزئی اك اهمیتسز آرزولری، سسلری اهمیتله ایشیدوب ایفا ایتسون. اك اهمیتلی. اك لزوملی آرزولری اهمیتسز کوروب ایشیتمهسون، آکلاماسون، یاپماسون. حاشا وکلا. یوز بیك دفعه حاشا، بویله برجمال بویله برچیرکینلکی قبول ایتمز چیرکین اولماز.. یا هوائی خیالی آرقداش. شیمدیلك کافیدر. کیری کیتهجکیز. یوقسه یوز سنه شو زمانده شو جزیرهده قالسهق، ینه اوذاتك غرائب اجراآتنی وعجائب وظائفنی. یوزدن برینه تماماً احاطه ایدوب تماشاسنده طویامایز.

شیمدی کل. اوسننده دونهجکمز هر عصره برر باقهجغز. باق ناصل هر عصر اوشمس هدایتدن آلدقلری فیض ایله چیچکلنمشلر. «ابو حنیفه. شافعی. ابو یزید بسطامی. شاه کیلانی. شاه نقشبند. امام غزالی. امام ربانی» کبی میلیونلر منور میوهلر ویریور. مشهود اثرك تفصیلاتنی باشقه وقته تعلیق ایدوب، او معجزنما وهدایت ادایه برقسم قطعی معجزاتنه اشارت ایدن بر صلوات کتیرملییز.

علی من انزل علیه الفرقان الحکیم من الرحمن الرحیم من العرش العظیم سیدنا
محمد الف الف صلوة والف الف سلام بعدد حسنات امته

علی من بشر برسالته التوریة والانجیل والزبور وبشر بنبوته الارهاصات
وهواتف الجن واولیاء الانس وکواهن البشر وانشق باشارته القمر سیدنا
محمد الف الف صلاة والف الف سلام بعدد انفاس امته

علی من جائت لدعوته الشجر ونزل سرعة بدعائه المطر واظلته الغمامة من
الحر وشبع من صاع من طعامه مئات من البشر ونبع الماء من بین اصابعه ثلث
مرات کالکوثر وانطق الله له الضب والظبی والجذع والذراع والجمل والجبل
والحجر والمدر صاحب المعراج وما زاغ البصر سیدنا وشفیعنا محمد الف الف
صلاة والف الف سلام بعدد کل الحروف المتشکلة فی الکلمات المتمثلة باذن
الرحمن فی مرایا تموجات الهواء عند قرائة کل کلمة من القرآن من کل قارئ من اول
النزول الی آخر الزمان واغفرلنا وارحمنا یا الهنا بکل صلاة منها آمین

شعاعات معرفت النبی نامنده کی تورکجه بر رساله ده . واون طقوزنجی مکتوبده .
وشو سوزده اجمالا اشارت ایتدیکمز دلائل نبوت احمدیه (ع ص م) یی بیان ایتمیشم . هم اونده قرآن
حکیمك وجوه اعجازی اجمالا ذکر ایدلمش . بینه لمعات نامنده تورکجه بر رساله ده . و
یکرمی بشنجی سوزده قرآنك قرق وجهله معجزه اولدیغنی اجمالا بیان وقرق وجوه اعجازینه
اشارت ایتمیشم . او قرق وجهدن یالکز نظمده اولان بلاغتنی اشارات الاعجاز نامنده کی
بر تفسیر عربیده او قرق صحیفه ایچنده یازمیشم . اکر احتیاجك وارسه . شو اوچ کتابه
مراجعت ایده بیلیرسك .

(اون دردنجی رشحه) محزن معجزات ومعجزهٔ کبرا اولان قرآن حکیم . نبوت احمدیه (ع ص م) ایله
وحدانیت الهیه یی او درجه قطعی اثبات ایدییورکه: باشقه برهانه حاجت براقمیور .
بز ده اونك تعریفنه ومدار تنقید اولمش برایکی لمعهٔ اعجازینه اشارت ایدرز .

ایشته رمزلری بزه تعریف ایدن قرآن حکیم. شو کتاب کبیر کائناتك بر ترجمهٔ ازلیه سی:
شو صحائف آرض و سماده مستتر کنوز اسماء الهیه نك کشافی. شو سطور حادثاتك
آلتنده مضمر حقائقك مفتاحی. شو عالم شهادت پرده سی آرقه سنده کی عالم غیب
جهتندن کلان التفاتات رحمانیه و خطابات ازلیه نك خزینه سی. شو عالم معنویهٔ
اسلامیه نك کونشی، تملی، هندسه سی، عوالم اخرویه نك خریطه سی. ذات و صفات
و شئون الهیه نك قول شارحی، تفسیر واضحی، برهان ناطقی، ترجمان ساطعی. شو
عالم انسانیتك مربیسی، حکمت حقیقیسی، مرشد و هادیسی. هم بر کتاب حکمت و
شریعت. هم بر کتاب دعا و عبودیت. هم بر کتاب امر و دعوت. هم بر کتاب ذکر و معرفت
کبی بتون حاجات معنویه سنه قارشو بر کتاب. و بتون مختلف اهل مسالك و مشارب
اولان اولیاء و صدیقینك اصفیاء و محققینك هر برینك مشربلرینه لایق بر رساله
ابراز ایدن بر کتب خانهٔ مقدسه در. سبب قصور توهم ایدیلان تکراراتنده کی لمعهٔ
اعجازه باق که: قرآن هم بر کتاب ذکر. هم بر کتاب دعا. هم بر کتاب دعوت اولدیغندن ایچنده
تکرار مستحسندر. بلکه ألزمدر و أبلغدر. اهل قصورك ظنی کبی دکل. زیرا ذکرك شأنی
تکرار ایله تنویردر. دعانك شأنی ترداد ایله تقرردر. امر و دعوتك شأنی تکرار ایله
تأکیددر. هم هرکس هر وقت بتون قرآنی اوقومغه مقتدر اولاماز. فقط بر سوره یه
غالباً مقتدر اولور. اونك ایچون اك مهم مقاصد قرآنیه، اکثر اوزون سوره لرده درج
ایدیله رك هر بر سوره بر کوچك قرآن حکمنه کیچمش. دیمك هیچ کیمسه یی محروم ایتمه مك
ایچون توحید و حشر و قصهٔ موسی کبی بعض مقصدلر تکرار ایدیلمش. هم جسمانی
احتیاج کبی معنوی حاجات دخی مختلفدر. بعضینه انسان هر نفس محتاج اولور.
جسمه هوا. روحه هو کبی. بعضینه هر ساعت بسم الله کبی. وهکذا...
دیمك تکرار آیت تکرر احتیاجدن ایلری کلمش. او احتیاجه اشارت ایده رك و
اویاندیروب تشویق ایتمك. هم اشتیاقی و اشتهایی تحریك ایتمك ایچون تکرار ایدر.

هم قرآن مؤسسدر. بر دين مبينك أساساتيدر. و شو عالم اسلاميتك معلميدر. و حيات
اجتماعيهٔ بشريه‌يى دگيشديروب مختلف طبقاته مكرر سؤاللرينه جوابدر. مؤسسه
تثبيت ايتمك ايچون تكرار لازمدر. تأكيد ايچون ترداد لازمدر. تأييد ايچون تقرير، تحقيق،
تكرير لازمدر. هم اويله مسائل عظيمه و حقائق دقيقه‌دن بحث ايديوركه، عمومك قلبلرنده
يرلشديرمك ايچون چوق دفعه مختلف صورتلرده تكرار لازمدر. بو نقطه‌يه براً صورةً تكراردر
فقط معناً هر آيتك چوق معنالرى، چوق فائده‌لرى، چوق وجوه و طبقاتى واردر.
هر بر مقامده آيرى بر معنا و فائده و مقصد ايچون ذكر ايديليور. هم قرآنك مسائل
كونيه‌نك بعضيسنده ابهام و اجمال ايسه، ارشادى بر لمعهٔ اعجازدر. اهل الحادك
توهم ايتدكلرى كبى مدار تنقيد اولاماز. و سبب قصور دگلدر.

اگر دينلسه‌ك. عجبا نه‌دن قرآن حكيم، فلسفه‌نك موجوداتدن بحث ايتديكى كبى ايتميور.
بعض مسائلى مجمل براقيور. بعضيسنى نظر عمومى‌يى اوقشايه‌جق حس عامه‌يى رنجيده
ايتميه‌جك، فكر عوامى تعجيز ايدوب يورمايه‌جق بر صورت بسيطانهٔ ظاهرانه‌ده سويليور.

الجواباً: ديرزكه فلسفه حقيقتك يولنى شاشيرمش. اونك ايچون. هم گچمش درسلر
دن و سوزلردن البته آكلامشسكه. قرآن حكيم شو كائناتدن بحث ايديور. تا ذات
و صفات و اسماء الٰهيه‌يى بيلديرسين. يعنى بو كتاب كائناتك معانيسنى آكلاتديروب
تا خالقنى طانيتديرسين. ديمك موجوداته كنديلرى ايچون دگل. بلكه موجدلرى ايچون
باقيور. هم عمومه خطاب ايديور. علم حكمت ايسه، موجوداته موجودات ايچون باقيور
هم خصوصاً اهل فنه خطاب ايديور. اويله ايسه: مادامكه قرآن حكيم موجوداتى دليل
ياپيور. برهان ياپيور. دليل ظاهرى اولملى. نظر عمومه چابوق آكلاشيلمق كركدر.
هم مادامكه قرآن مرشد بتون طبقات بشره خطاب ايدر. كثرتلى طبقه ايسه طبقهٔ
عوامدر. البته ارشاد ايسترکه: لزومسز شيلرى ابهام ايله اجمال ايتسين. و دقيق شيلرى
تمثيل ايله تقريب ايتسين. و مغلطه‌لره دوشورمه‌مك ايچون ظاهرى نظرلرنده

بدیهی اولان شیلری لزومسز، بلکه ضررلی بر صورتده تعبیر ایتمه‌مکدر. مثلا کونشه دیر. دونر بر سراجدر. بر لامبه‌در. زیرا کونشدن کونش ایچون، ماهیتی ایچون بحث ایتمه‌یور. بلکه بر نوع انتظامك زنبره‌گی ونظامك مرکزی اولدیغندن انتظام ونظام ایسه صانعك آیینهٔ معرفتی اولدیغندن بحث ایدییور. اوت دیر. ﴿تَجْرِي الشَّمْسُ﴾ کونش دونر. بو دونر تعبیریله قیش، یاز، کیجه، کوندوزك دورانندەکی منتظم تصرفات قدرتی اخطار ایله عظمت صانعی افهام ایدر. ایشته بو دونمك حقیقتی نه اولورسه اولسون. مقصود اولان وهم منسوج مشهود اولان انتظامه تأثیر ایتمز. هم دیر. ﴿وَجَعَلْنَا الشَّمْسَ سِرَاجًا﴾ شو سراج تعبیریله عالمی بر قصر صورتنده ایچنده اولان اشیا ایسه انسانه وذی حیاته احضار ایدیلمش مزیّنات ومطعومات ولوازمات اولدیغنی وکونش دخی مسخّر بر مومدار اولدیغنی اخطار ایله. رحمت واحسان خالقی افهام ایدر. شیمدی باق. شو سرسم وکوه‌زه فلسفه نه دیر. باق دییور که: کونش بر کتلهٔ عظیمهٔ مایعهٔ ناریه‌در. اوندن فیرلامش اولان سیّاراتی اطرافنده دوندیریر. جسامتی بوقدر، ماهیتی بویله‌در، شویله‌در، موحش بر دهشتدن، مدهش بر حیرتدن باشقه روحه بر کمال علمی ویرمیور. بحث قرآن کبی ایتمه‌یور. بوکا قیاساً باطناً قوف ظاهراً مطنطن فلسفی مسئله‌لرك نه قیمتده اولدیغنی آکلارسك. آنك شعشعهٔ صوریسنه آلدانوب قرآنك غایت معجزنما بیاناتنه قارشو حرمتسزلك ایتمه.

﴿اخطار﴾ عربی رسالة النورده اون دردنجی رشحه‌نك آلتی قطره‌سی وار. بالخصوص دردنجی قطره‌نك آلتی نکته‌سی وار. قرآن حکیمك قرق قدر انواع اعجازندن اونبشنی بیان ایدر. اوکا اکتفاءً بورادە اختصار ایتدك. ایسترسەك اوکا مراجعت ایت. بر خزینهٔ معجزات بولورسك.

اللّهمّ اجعل القرآن شفاءً لنا من کل داء ومونساً لنا فی حیاتنا وبعد مماتنا. وفی الدنیا قریناً. وفی القبر مونساً. وفی القیمة شفیعاً. وعلی الصراط نوراً.

ومن النار ستراً وحجاباً. وفي الجنة رفيقاً. والى الخيرات كلها دليلاً واماماً. بفضلك وجودك وكرمك ورحمتك يا اكرم الاكرمين ويا ارحم الراحمين. آمين. اللّهم صلّ وسلم على من انزل عليه الفرقان الحكيم وعلى آله وصحبه اجمعين. آمين..

﴿ اون طوقوزنجى واوتوز برنجى سوزلرڭ ذيلى ﴾

شقّ قمر معجزه سنه دائردر..

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ ۞ اِقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَانْشَقَّ الْقَمَرُ ۞ وَاِنْ يَرَوْا اٰيَةً يُعْرِضُوا وَيَقُولُوا سِحْرٌ مُسْتَمِرٌّ ﴾ قمركبى پارلاق بر معجزهٔ احمديه (ع ص م) اولان انشقاق قمرى، أوهام فاسده ايله انخساف ايتديرمك ايستهين فيلسوفلر واونلرڭ محاكمه‌سز مقلّدلرى ديورلركه: اگر انشقاق قمر وقوعبولسه ايدى، عموم عالمه معلوم اولوردى. بتون تاريخ بشرڭ نقل ايتمسى لازمگليردى.. [الجواب] انشقاق قمر، دعواى نبوته دليل اولمق ايچون اودعوايى ايشيدن وانكار ايدن حاضر بر جماعته، گيجه‌ده، وقت غفلتده آنى اولارق گوستريله‌يگندن. هم اختلاف مطالع، وسيس، وبلوط گبى رؤيته مانع اسبابڭ وجوديله برابر. اوزمانده مدنيت تعمم ايتمديگندن وخصوصى قالديغندن وترصّدات سماويه پك آز اولديغندن.. بتون اطراف عالمده گورولمك، عموم تاريخلره گيرمك البته لازم دگلدر.. شقّ قمر يوزندن بو أوهام بلوطلرينى طاغيده جق چوق نقطه‌لردن بش نقطه‌يى ديڭله..

﴿ برنجى نقطه ﴾ اوزمان. اوزمينده‌كى كفارڭ غايت شديد درجه‌ده عنادلرى تاريخاً معلوم ومشهور اولديغى حالده. قرآن حكيمڭ ﴿ وَانْشَقَّ الْقَمَرُ ﴾ ديه سويله‌ديگى شو وقعه‌يى عموم عالمه اخبار ايتديگى حالده. قرآنى انكار ايدن او كفاردن هيچ بركيمسه. شوآيتڭ تكذيبنه. يعنى اخبار ايتديگى شو واقعه‌نڭ انكارينه آغيز آچمامشلر..

اثراوز مانده. او حادثه. او كفارجه قطعى وواقع بر حادثه اولماسه ايدى. شو سوزى سررشته ايدرك غايت دهشتلى بر تكذيبه و پيغمبرك عصم ابطال دعواسنه هجوم كوستره جكلردى. حالبوكه. شو وقعه يه دائر سير وتاريخ اوروقعه ايله مناسبتدار كفارك عدم وقوعنه دائر هيچ برشيئى نقل ايتمه مشلردر. يا الكز. [وَيَقُولُوا سِحْرٌ مُسْتَمِرٌّ] آيتنك بيان ايتديكى كبى. تاريخجه منقول اولان شودركه: اوحادثه يى كورن كفار سحردر ديمشلر. وبزه سحر كوستردى. اكر سائر طرفلرده كى كروان وقافله لر كورمشلر حقيقتدر. يوقسه بزه سحر ايتمش ديمشلر. صوكره صباحله ين يمن دن باشقه طرفلردن كلان قافله لر اخبار ايتديلركه: بويله بر حادثه يى كوردك. صوكره كفار فخر عالم عصم حقنده حاشا. يتيم ابى طالبك سحرى سمايه ده تأثير ايتدى ديديلر.

[٢] ايكنجى نقطه [٢] سعد تفتازانى رض كبى اعاظم محققيننك اكثرى ديمشلركه: انشقاق قمر؛ پارمقلرندن صو آقماسى عموم براوردويه صو ايچيرمسى. جامعده خطبه اوقوركن طياندیغى قورو ديره كك مفارقت احمديه عصم دن آغلاماسى عموم جماعتك ايشيتمسى كبى متواتردر. يعنى اويله طبقه دن طبقه يه بر جماعت كثيره نقل ايتمشدر كه: كذبه اتفاقلرى محالدر. هاله. كبى مشهور بر قويرقلى ييلديزك بيك سنه اول چيقماسى كبى متواتردر. كورمديكمز سرنديب آطه سنك وجودى كبى تواترله وجودى قطعيدر ديمشلر. ايشته بويله غايت قطعى وشهودى مسائلده تشكيكات وهميه يا پمق عقلسزلقدر. يا الكز محال اولمامق كافيدر. حالبوكه شق قمر بروولقانله انشقاق ايدن بر طاغ كبى ممكندر.

[٣] اوچنجى نقطه [٣] معجزه. دعواى نبوتك اثباتى ايچون منكرلرى اقناع ايتمك ايچوندر. اجبار ايتمك ايچون دكلدر. اويله ايسه. دعواى نبوتى ايشيدنلرى ايچون اقناع ايده جك بر درجه ده معجزه كوسترمك لازمدر. سائر طرفلره كوسترمك. ويا خود اجبار درجه سنده بر بداهتله اظهار ايتمك حكيم ذو الجلالك حكمتنه منافى اولديغى كبى. سر تكليفه

دهی مخالفدر. چونکه عقله قاپو آچمق اختیاری ألیندن آلامق سرّ تکلیف اقتضا ایدیور

اگر فاطر حکیم انشقاق قمری فیلسوفلرك هوساتنه کوره بتون عالمه کوسترمك ایچون

برایکی ساعت اویله بیراقسه ایدی. دبشرك عموم تاریخلرینه کیچه‌جه ایدی. او وقت

عدم صبتی

سائر حادثات سماویه کبی یا دعوای نبوته دلیل اولمازدی. ورسالت احمدیه یه مخصوص

قالمازدی. ویاخود بداهت درجه‌سنده اویله بر معجزه اولاجقدیکه. عقلی اجبار ایده‌جك

عقلك اختیارینی ألیندن آلاجق. ایسترایسته‌مز نبوتی تصدیق ایده‌جك. ابوجهل

رض

کبی کومور روحلی. ابوبکر الصدیق کبی ألماس روحلی آدملر برسویه‌ده قالوب سرّ تکلیف

ضایع اولاجقدی. ایشته بو سرّ ایچوندرکه: هم آنی. هم کیجه. هم وقت غفلت.

هم اختلاف مطالع وسیس وبلوط کبی سائر موانعی پرده ایدرك عموم عالمه کوستریلمدی

ویاخود تاریخلره کچیریلمدی.

«دردنجی نقطه» شو حادثه کیجه وقتی هرکس غفلتده ایکن آنی برصورتده وقوعبو

لدیغندن اطراف عالمده ألبته کورولمیه‌جك. بعض افراده کورونسه‌ده کوزینه

اینانمایه‌جق. ایناندیرسه‌ده ألبته بویله مهم بر حادثه خبر واحد ایله تاریخلره باقی

برسرمایه اولمایه‌جق. بعض کتابلرده قمر ایکی پارچه اولدقدنصوکره یره اینمش

علاوه‌سی ایسه، أهل تحقیق رد ایتمشلردر. شو معجزهٔ باهره‌یی قمتدن دوشورمك

نیتیله بلکه بر منافق الحاق ایتمش دیمشلر. هم مثلا او وقت جهالت سیسیله محاط

انکلتره، اسپانیاده یکی غروب، آمریقاده کوندوز. چینده، ژاپونیاده صباح

اولدیغی کبی. باشقه یرلرده باشقه اسباب مانعه‌یه بناءً ألبته کورولمیه‌جك.

شیمدی بو عقلسز معترضه باق دیورکه: انکلتره، چین، ژاپون، آمریقا کبی اقوامك

تاریخلری بوندن بحث ایتمه‌یور. اویله ایسه وقوعبولمامش. بیڭ نفرین اونلك کبی

آوروپا کاسه لیسلرك باشنه:

«بشنجی نقطه» انشقاق قمر کندی کندینه بعض اسبابه بناءً وقوعبولمش. -

تصادفی، طبیعی بر حادثه دگلکه: عادی وطبیعی قانونلرینه تطبیق ایدیلسین. بلکه.
شمس وقمرك خالق حکیمی رسولنك رسالتنی تصدیق ودعواسنی تنویر ایچون خارق العاده
اولارق اوحادثه‌یی ایقاع ایتمشدر. سرّ ارشاد وسرّ تکلیف وحکمت رسالتك اقتضا
سیله. حکمت ربوبیتك ایستدیگی انسانلره الزام حجت ایچون کوستریلمشدر. اوسرّ حکمتك
اقتضا ایتدکلری ایستمدکلری ودعوای نبوتی هنوز ایشیتمدکلری آقطار زمینده‌کی
انسانلره کوسترمه‌مك ایچون سیس وبلوط واختلاف مطالع حیثیتیله بعض مملکتك
قمری داها چیقمامسی. وبعضیلرك کونشلری چیقماسی. وبرقسمنك صباحی اولماسی.
وبرقسمنك کونشی یکی غروب ایتمسی کبی: اوحادثه‌یی کورمگه مانع بیك چوق اسبابه بناءً
کوستریلمه‌مش. اگر عموم اونلره دخی کوستریلسه ایدی. اوحالده یا اشارت احمدیه‌نك (ع‌ص‌م)
نتیجه‌سی ومعجزهٔ نبوت اولارق کوستریله‌جکدی. اووقت رسالتی بداهت درجه‌سنه
چیقاجقدی. هرکس تصدیقه مجبور اولوردی. عقلك اختیاری قالمازدی.
ایمان ایسه. عقلك اختیاریله در. سرّ تکلیف ضایع اولوردی. اگر صرف بر حادثهٔ
سماویه اولارق کوستریلسه ایدی. رسالت احمدیه (ع‌ص‌م) مناسبتی کسیلیردی. واونکله خصوصیتی
قالمازدی. الحاصل: شق قمرك امکاننده شبهه قالمادی. قطعی اثبات ایدلدی.
شقیدی وقوعنه دلالت ایدن چوق برهانلردن آلتیسنه (الحاشیه) اشارت ایدرز. شویله‌که:
[١] اهل عدالت اولان صحابه‌لرك وقوعنه اجماعی. و[٢] اهل تحقیق عموم مفسّرلرك
(انشق القمر) تفسیرنده اونك وقوعنه اتفاقی. و[٣] اهل روایت صادقه بتون محدثینك
بیك چوق سندلرله ومختلف طریقلرله وقوعنی نقل ایتمسی. و[٤] اهل کشف والهام
بتون اولیا وصدیقینك شهادتی. و[٥] علم کلامك مسلکجه بربرندن چوق اوزاق اولان
امامارك و متبحر علمانك تصدیقی. و[٦] نصّ قاطع ایله ضلالت اوزرینه اجماعلری

(الحاشیه) یعنی آلتی دفعه اجماع صورتنده وقوعنه دائر آلتی حجت واردر. بومقام
چوق ایضاحه لایق ایکن مع التأسف قیصه قالمشدر.

واقع اولمایان امّت محمّدیه (عم) نك او وقعه‌یی تلقی بالقبول ایتمسی. کونش کبی انشقاق قمری اثبات ایدر.

[الحاصل] بورایه قدر تحقیق نامنه وخصمی الزام مابنه ایدی. بوندن صوکره‌کی جمله‌لر حقیقت نامنه وایمان مابنه‌در. اوت تحقیق اویله دیدی. حقیقت ایسه دیبورکه: سماء رسالتك قمر منیری اولان خاتم دیوان نبوّت ناصلکه: محبوبیّت درجه‌سنه چیقان عبودیتنده‌کی ولایتك کرامت عظماسی ومعجزهٔ کبراسی اولان معراج ایله. یعنی برجسم ارضی سماواتده کزدیرمکله سماواتك سکنه‌سنه وعالم علوی اهلنه رجحانیتی ومحبوبیتی کوستریلدی. وولایتنی اثبات ایتدی. اویله ده ارضه باغلی سمایه آصیلی اولان قمری برآرضلینك اشارتیله ایکی پارچه ایدرك آرضنك سکنه‌سنه او آرضلینك رساله‌تنه اویله برمعجزه کوستریلدیکه. ذات احمدیه (عم) قمرك آچیلمش ایکی نورانی قنادی کبی. رسالت وولایت کبی ایکی نورانی قنادیله ایکی ضیادار جناحیله اوج کمالاته اوچمش. تا قاب قوسینه چیقمش. هم اهل سماوات. هم اهل آرضه مدار فخر اولمشدر.

علیه وعلی آله الصلاة والتسلیمات ملأ الارض والسموات.

سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا اِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

[یکرمنجی سوز] ایکی مقامدر

[برنجی مقام]

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ ثُمَّ قُلْنَا لِلْمَلٰٓئِكَةِ اسْجُدُوا لِاٰدَمَ فَسَجَدُوا اِلَّا اِبْلِيسَ الآية [اِنَّ اللّٰهَ يَأْمُرُكُمْ اَنْ تَذْبَحُوا بَقَرَةً] الآية [ثُمَّ قَسَتْ قُلُوبُكُمْ مِنْ بَعْدِ ذٰلِكَ فَهِيَ كَالْحِجَارَةِ اَوْ اَشَدُّ قَسْوَةً] الآية. برچوق آیتلری اوقورکن.

ابلیسك القاآتنه قارشو. قرآن حکیمك فیضندن اوچ نکته الهام ایدیلدی.

وسوسه نك صورتی شودر. دیدیکه: دیرسکز قرآن معجزه در. هم نهایتسز بلاغتده در. هم عموم هر وقتده هدایتدر. حالبوکه: شویله بعض حادثات جزئیه یی تاریخ واری بر صورتده مصرّانه تکرار ایتمکده نه معنا وار. بر اینگی کسمك کبی بر واقعهٔ جزئیه یی او قدر مهم توصیفات ایله بویله ذکر ایتمك حتی او سورهٔ عظیمه یه ده (البقره) تسمیه ایتمکده نه مناسبت وار. هم ده آدمه سجده اولان حادثه صرف بر امر غیبیدر. عقل اونکا یول بولاماز. قوی بر ایماندن صوکره تسلیم و اذعان ایدیله بیلیر. حالبوکه: قرآن عموم اهل عقله درس دیریور. چوق یرلرده (اَفَلَا يَعْقِلُونَ) دیر. عقله حواله ایدر. هم طاشلرك تصادفی اولان بعض حالات طبیعیه سنی اهمیتله بیان ایتمکده نه هدایت وار.

الهام اولنان نکته لرك صورتی شودر. (برنجی نکته) قرآن حکیمده چوق حادثات جزئیه وار در که: هر برینك آرقه سنده بر دستور کلی صاقلانمش. و بر قانون عمومینك اوجی اولارق کوستریلیور. ناصلکه: (عَلَّمَ اٰدَمَ الْاَسْمَاۤءَ كُلَّهَا) حضرت آدمك علیه السلام ملائکه لره قارشو قابلیت خلافتی ایچون بر معجزه سی اولان تعلیم اسما در که: بر حادثهٔ جزئیه در. شویله بر دستور کلینك اوجیدر که: نوع بشره جامعیت استعداد جهتیله تعلیم اولنان حدسز علوم و کائناتك انواعنه محیط پك چوق فنون و خالقك شؤنات و اوصافنه شامل کثرتلی معارفك تعلیمیدر که: نوع بشره. دکل یالکز ملائکه لره بلکه سماوات و ارض و طاغلره قارشو. (امانت کبرای حمل دعواسنده بر رجحانیت ویرمش. و هیئت مجموعه سیله آرضك بر خلیفهٔ معنویسی اولدیغنی قرآن افهام ایتدیگی مثللو. ملائکه لرك آدمه سجده سیله برابر شیطانك سجده ایتمه مسی اولان حادثهٔ جزئیهٔ غیبیه پك کنیش بر دستور کلیهٔ مشهوده نك اوجی اولدیغی کبی. پك بیوك بر حقیقتی احساس ایدییور.

شویله که: قرآن شخص آدمه ملائکه لرك اطاعت و انقیادینی. و شیطانك تکبر و امتناعنی ذکر ایتمسیله نوع بشره کائناتك اکثر مادی انواعلری و او انواعك معنوی ممثللری

ومؤكدلري مسخر اولدقلريني ونوع بشرك ماسه لريك بتون استفاده لرينه مهيا ومنقاد
اولدقلريني افهام ايچون برابر. اونوعك استعدادني بوزان ودياكليشن يوللره سوق ايدن
موادّ شريره ايله اونلرك مثللري وسكنهٔ خبيثه لري اونوع بشرك طريق كمالاتنده نه بيوك
برانگل: نه مدهش بر دوشمان تشكيل ايتديگني اخطار ايدرك قرآن معجز البيان برتك آدم ايله
جزؤى حادثه يى قونوشوركن. بتون كائناتله وبتون نوع بشر ايله بركمالهٔ علويه ايديور.

[ايكنجى نكته] مصر قطعه سى قومستان اولان صحراى كبيرك. پارچه سى اولديغندن
نيل مباركك فيضيله غايت محصولدار برتارلا حكمنه گيجديگندن اوجهنم غبى صحرا
قومشولغنده شويله جنت مثال برموقع مباركك بولوناسى فلاحت وزراعتى
اهاليسنده پك مرغوب برصورتده گتيرمش. واوسكنه نك سجيه سنه اوله تثبيت
ايتمشكه: زراعتى تقديسه وواسطهٔ زراعت اولان بقرى وثورى مقدس. بلكه معبود
درجه سنه چيقارمش. حتى اوزمانه كى مصر ملتى، ثوره بقره عبادت ايتمك درجه سنده
بر قدسيت ويرمشلر. ايشته اوزمانده بنى اسرائيل دخى اوقطعه ده نشئت ايديورلردى.
واوتربيه دن برحصه آلدقلرى [عجل] مسئله سندن آكلاشيليور. ايشته قرآن حكيم
حضرت موسى عليه السلامك رسالتيله. اوملتك سجيه لرينه گيرمش واستعدادلرينه
ايشلمش اولان اوبقر پرستلك مفكوره سنى كسوب ئولديرديگني بربقرك ذبحيله
افهام ايديور. ايشته شو حادثهٔ جزئيه ايله بردستور كليى هروقت هم هركسه غايت
لزوملى بردرس حكمت اولديغنى علوى براعجاز ايله بيان ايدر. بوكا قياساً بيلكه قرآن
حكيمده.. بعض حادثات تاريخيه صورتنده ذكر ايديلان جزئى حادثه لر كليى دستورلرك
اوجلريدر. حتى چوق سوره لرده ذكر وتكرار ايديلان قصهٔ موسانك يدى جمله لرينه
مثال اولارق لمعاتده اعجاز قرآن رساله سنده اوجزؤى جمله لرك هربر جزئنك
ناصل مهم بردستور كليى يى تضمن ايتديگنى بيان ايتمشز. ايسترسه ك اورساله يه مراجعت

ايت

[اوچنجی نكته] [ثُمَّ قَسَتْ قُلُوبُكُمْ مِنْ بَعْدِ ذٰلِكَ فَهِيَ كَالْحِجَارَةِ اَوْ اَشَدُّ قَسْوَةً وَاِنَّ مِنَ الْحِجَارَةِ لَمَا يَتَفَجَّرُ مِنْهُ الْاَنْهَارُ وَاِنَّ مِنْهَا لَمَا يَشَّقَّقُ فَيَخْرُجُ مِنْهُ الْمَاءُ وَاِنَّ مِنْهَا لَمَا يَهْبِطُ مِنْ خَشْيَةِ اللّٰهِ وَمَا اللّٰهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ] شو آیتی اوقورکن موسوس دیدیکه: هرکسه معلوم و عادی اولان طاشلرك شو فطری بعض حالات طبیعیه سنی اعلام، و بیوك مسئله لر صورتنده بحث و بیانده نه معنا وار؟ نه مناسبت وار؟ نه احتیاج وار؟ شو وسوسه یه قارشو فیض قرآندن شویله بر نکته الهام ایدلدی. اوت مناسبت وار، و احتیاج وار. هم او درجه بیوك بر مناسبت و اهمیتلی بر معنا و او درجه معظم و لزوملی بر حقیقت وار که: آنجق قرآنك ایجاز معجزی و لطف ارشادیله بر درجه بسیطلشدیرلمش و اختصار ایدلمش: اوت اعجاز قرآنك بر اساسی اولان ایجاز هم هدایت قرآنك بر نوری اولان لطف ارشاد و حسن افهام اقتضا ایدییورلرکه: قرآنك مخاطبلرینك اکثریتی تشکیل ایدن عوامه قارشو کلی حقیقتلری و درین و عمومی دستورلری مألوف و جزئی صورتلر ایله کوسترلسین. و فکرلری بسیط اولان عمومی عوامه قارشو معظم حقیقتلرك یالکز اوچلری و بسیط بر صورتی کوسترلسین. هم عادت پرده سی تحتنده و زمینك آلتنده خارق العاده اولان تصرفات الٰهیه: اجمالاً کوسترلسین. ایشته بو سره بناءً دیرزکه: قرآن حکیم شو آیتله دییور: ای بنی اسرائیل، و ای بنی آدم سزلره نه اولمشکه: قلبلریکز طاشدن داها جامد و داها زیاده قاتیلاشمشدر. زیرا کورمییورمیسکزکه اوپك سرت و پك جامد و طوپراق آلتنده بر طبقهٔ عظیمه تشکیل ایدن او قوجه طاشلر، او قدر اوامر الٰهیه یه قارشو مطیع و مسخر و اجراآت ربانیه آلتنده او قدر یوموشاق و امربردرکه: هواده آغاجلرك تشکلنده تصرفات الٰهیه نه درجه سهولتله جریان ایدییور. اویله ده تحت الزمین و او سرت صاغیر طاشلرده او درجه سهولت و انتظام ایله حتی طمارلره قارشو قانك عولانی کبی منتظم صو جدوللری

[حاشیه]
وصوطمارلری کمال حکمتله اوطاشلرده مقاومت کورمیه رك جریان ایدییور. هم هواده نباتات و آغاجلرك داللرینك سهولتله صورت انتشاری کبی او درجه سهولتله کوکلرك نازك طمارلری یر آلتنده کی طاشلرده ممانعت کورمیه رك أوامر آلهیه ایله منتظماً انتشار ایتدیکنی قرآن اشارتاً ایدییور. وکنیش بر حقیقتی شو آیتله درس ویرییور. و او درس ایله اوقساوتلی قلبلره بو معنایی ویرییور. و رمزاً دییور. [ای بنی اسرائیل. و ای بنی آدم ضعف و عجزیکزایچنده نا صل بر قلب طاشییورسکز که. اویله بر ذاتك أوامرینه قارشو او قلب قساوتله مقاومت ایدییور. حالبوکه او قوجه سرت طاشلرك طبقهٔ معظمه سی او ذاتك أوامری اوکنده کمال انقیاد ایله قراکلقده نازك وظیفه لرینی مکمل ایفا ایدییورلر. اطاعتسزلك کوسترمییورلر. بلکه او طاشلر طوپراق اوستنده برلنان بتون ذوی الحیاته آب حیاتله بر ساٸرمدار حیاتلرینه اویله بر خزینه دارلق ایدییور. و اویله بر عدالتله تقسیماته وسیله در. و اویله بر حکمتله توزیعاته واسطه اولییورکه: حکیم ذو الجلالك قدرتنده (دست) بال موم کبی و بلکه هوا کبی یومو شاقدر. مقاومتسزدر. و عظمت قدرتنه قارشو سجده ده در. زیرا طوپراق اوستنده مشاهده ایتدیکمز

[حاشیه] أوت زمین دینیلن محتشم و سیار سرایك تمل طاشی اولان طاش طبقه سنك فاطر ذو الجلال طرفندن توظیف ایدیلن أك مهم اوچ وظیفه یی بیان ایتمك آنجق قرآنه یاقیشیر.

[ایشته برنجی وظیفه سی] طوپراغك قدرت ربانیه ایله نباتاته آنالق ایدوب بتیشدیردیکی کبی قدرت آلهیه ایله. طاش دخی طوپراغه دایه لك ایدوب یتیشدیرییور.

[ایکنجی وظیفه سی] زمینك بدننده دوران دم حکمنده اولان صولرك منتظم جولاننه خدمتیدر.

[اوچنجی وظیفهٔ فطریه سی] چشمه لرك و ایرمقلرك. عیون و انهارك منتظم بر میزان ایله ظهور و دواملرینه خزینه دارلق ایتمکدر. أوت طاشلر بتون قوتیله و آغیز لرینك طولوسی ایله آقیتدقلری آب حیات صورتنده دلائل وحدانیتی زمین یوزینه یازوب سرپییور.

شو مصنوعات منتظمه و شو حكمتلى و عنايتلى تصرفات الٰهيه مثللو زمين آلتنده عيناً
جريان ايدييور. بلكه حكمةً داها عجيب و انتظامجه داها غريب بر صورتده حكمت و عنايت
الٰهيه تجلّى ايدييور. باقيكز! آنك سرت و حسسز اوقوجه طاشلر. ناصل بالمومى كبى
أوامر تكوينيه يه قارشو يوموشاقلق كوستريورلر. و مأمور الٰهى اولاً او لطيف صولره
او نازك كوكلره او اينجه كبى طمارلره او درجه مقاومتسز و قسا و تسزدر. كويا بر عاشق
كبى او لطيف و كوزللرك تماسيله قلبنى پارچه لايور. يوللرنده طوپراق اولويور.
مهم 3 وَاِنَّ مِنْهَا لَمَا يَهْبِطُ مِنْ خَشْيَةِ اللّٰهِ ٤ ايله شويله بر حقيقت معظمه نك اوجنى
كوستريور كه: طلب رؤيت حادثه سنده مشهور طاغك تجلّى ايله پارچه لانمسى و
طاشلرينك طاغيلماسى كبى. عموم روى زمينده آصلى صودن انجماد ايتمش عادتا
يكپاره طاشلردن عبارت اولان اكثر طاغلرك زلزله ويا بعض حادثات ارضيه صورتنده
تجليات جلاليه ايله او طاغلرك يوكسك ذروه لرندن او خشيت ويرجى تجليات
جلاليه نك ظهوريله طاشلر پارچه لانارق بر قسمى اوفالانوب طوپراغه قلب اولوب
نباتاته منشأ اولور. ديكر بر قسمى طاش قالارق يووارلانوب دره لره، اووالره
طاغيلوب سكنۀ زمينك مسكنى كبى بر چوق ايشلرنده خدمتكارلق ايدرك و مخفى بعض
حِكَمْ و منافع ايچون قدرت و حكمت الٰهيه يه سجدۀ اطاعت ايدهرك دساتير حكمت
سبحانيه يه امر بر شكلنى آليورلر. البته او خشيتدن او يوكسك موقعى ترك ايدوب
متواضعانه آشاغى يرلرى اختيار ايتمك، و او مهم منفعتلره سبب اولمق بيهوده اولميوب
باشى بوش دكل. و تصادفى دخى اولميغنى. بلكه بر حكيم قديرك تصرفات حكيمانه سيله
او انتظامسزلق ايچنده ظاهر نظره كورونمه ين بر انتظام حكيمانه بولونديغنه دليل
ايسه. او طاشلره متعلق فائده لر منفعتلر و اونلر اوستنده يووارلانديقلرى
طاغك جسدينه كيديريلان و چيچك و ميوه لرك مرصّعاتيله منقش و مزيّن اولان
كوملكلرك كمال انتظامى و حسن صنعتى قطعى شبهه سز شهادت ايدر. ايشته شو

اوچ آیتك حكمت نقطهٔ نظرنده نه قدر قیمتدار اولدیغنی كوره‌جكز. شیمدی باقیكز..

قرآنك لطافت بیاننه و اعجاز بلاغتنه. ناصل شو ذكر اولنان بیوك و كنیش و اهمیتلی

حقیقتلرك اوچلرینی اوچ فقره ایچنده اوچ واقعهٔ مشهوره و مشهوده ایله كوستریور.

و مدار عبرت اوچ حادثهٔ افرایی خاطرلاتمقله لطیف بر ارشاد یاپار مقاومتسوز بر زجر ایدر.

مثلا. ایكنجی فقره ده دیر { وَإِنَّ مِنْهَا لَمَا يَشَّقَّقُ فَيَخْرُجُ مِنْهُ الْمَاءُ } شو فقره ایله حضرت

موسی علیه السلامك عصاسنه قارشو كمال شوق ایله انشقاق ایدوب اون ایكی

كوزیندن اون ایكی چشمه آقیدان طاشه اشارت ایتمكله؛ شویله بر معنایی افهام ایدیور.

ومعنا دیور. أی بنی اسرائیل بر تك معجزهٔ موسویه یه قارشو قوجه طاشلر بر موشار..

پارچالانیر، یا خشیتدن ویا سروردن آغلایه رق سیل كبی یاش آقیتدیغی حالده

هانكی انصافله بتون معجزات موسویه یه قارشو تمرد ایدرك آغلامایوب كوزیكز جمود

و قلبیكز قاطیلق ایدیور.

هم اوچنجی فقره ده دیر. { وَإِنَّ مِنْهَا لَمَا يَهْبِطُ مِنْ خَشْيَةِ اللّٰهِ } شو فقره ایله طور

سینا ده كی مناجات موسویه ده وقوعبولان تجلیهٔ جلالیه هیبتندن قوجه طاغ پارچه

لانوب طاغیلماسی. و او خشیتدن طاشلرك اطرافه یووارلانماسی اولان واقعهٔ مشهوره یی

اخطار ایله. شویله بر معنایی درس ویریور كه: أی قوم موسی ناصل اللّٰهدن

قورقمایورسكز. حالبوكه طاشلردن عبارت اولان طاغلر. اونك خشیتندن ازیلوب

طاغیلیور. و سزدن اخذ میثاق ایچون اوستكزده جبل طوری طوتدیغی. هم رؤیت

حادثه سنده طاغك پارچه لانماسنی بیلوب و كوردیكز حالده نه جسارتله اونك

خشیتندن تیتره مه یوب قلبكزی قاطیلق و قساوتده بولوندیریورسكز..

هم برنجی فقره ده دیور. { وَإِنَّ مِنَ الْحِجَارَةِ لَمَا يَتَفَجَّرُ مِنْهُ الْأَنْهَارُ } بو فقره ایله

طاغلردن نبعان ایدن نیل مبارك. دجله، و فرات كبی ایرماقلری خاطرلاتمقله

طاشلرك اوامر تكوینیه یه قارشو نه قدر خارقه نما و معجزه واری بر صورتده مظهر.

ومسخر اولدیغنی افهام ایدر. واونکله برابر بر معنایی متیقظ قلبلره ویریور که: شویله عظیم ایرماقلرك البته ممکن دگل شو طاغلر حقیقی منبعلری اولسون. چونکه فرض اولنسه طاغلر تماماً صو کسیلسه ومخروطی بر حوض اولسه لر. او بیوك نهرلرك شویله سرعتلی و کثرتلی جریانلرینه موازنه یی غائب ایتمه دن بر قاچ آی آنجق طیانه بیلیرلر. واو کثرتلی مصارفه قارشو غالباً بر متردد قطره قطره نفوذ ایدن یاغمور کافی واردات اولاماز. دیمکه شو انهارك نبعانلری عادی وطبیعی وتصادفی بر ایش دگلدر. بلکه پك خارقه بر صورتده فاطر ذوالجلال اونلری صرف خزینهٔ غیبدن آقیتدیریور. ایشته بو سره اشارةً بو معنایی افاده ایچون حدیثده روایت ایله بیلیورکه. اواوچ نهرك هر برینه جنتدن بر قطره هر وقت طاملایور. ولهذا برکتلیدرلر. هم بر روایتده دینلمشکه شو اوچ نهرك منبعلری جنتدندر. شو روایتك حقیقتی شودرکه. مادام اسباب مادیه شونلرك بو درجه کثرتلی نبعاننه قابل دگلدر. البته منبعلری بر عالم غیبده در. وگیزلی بر خزینهٔ رحمتدن گلیورکه: مصارف ایله وارداتك موازنه سی دوام ایدر. ایشته قرآن حکیم شو معنایی اخطار ایله شویله بر درس ویریورکه: ویرای بنی اسرائیل. وای بنی آدم. قلب قاطیلغی وقساوتکزله اویله بر ذات ذوالجلالك اوامرینه قارشو اطاعتسزلك ایدییورسکز. واویله بر شمس سرمدینك ضیاء معرفتنه غفلتله گوز لریگزی یومریورسکزکه. مصریگزی جنت صورتنه چویرن نیل مبارك کبی قوجه نهرلری عادی جامد طاشلرك اغزلرندن آقیدیریب معجزات قدرتنی شواهد وحدانیتنی اوقوجه نهرلرك قوت وظهور وافاضه لری درجه سنده کائناتك قلبنه وزمینك دماغنه ویره رك جن وانسك قلوب وعقولنه اساله ایدییور. هم حسز جامد بعض طاشلری بویله عجیب بر طرزده «حاشیه» معجزات قدرتنه مظهر ایتمسی گونشك ضیاسی گونشی گوستردیگی کبی او فاطر ذوالجلالی گوستردیگی حالده ناصل اونك اونور معرفتنه قارشو کور اولوب گوزیمیورسکز. ایشته شواوچ حقیقته ناصل بر بلاغت گیدیرلمش گور. وبلاغت ارشادیه یه دقت ایت. عجبا هانگی قساوت وقاطیلق واردرکه: بویله حرارتلی شو بلاغت ارشاده قارشو طیانه بیلسین

أزليه سين ..

ایشته باشدن بورایه قدر کلامڭ آیه‌سی. قرآن حکیمڭ ارشادی برلمعهٔ اعجازینی کور: اللّهم شکر ایت.

سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا اِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ۞ اللّهم فهّمنا اسرار القرآن كَمَا تُحِبُّ وَتَرْضٰى وَوَفِّقْنَا لِخِدْمَتِهِ آمين برحمتك يا ارحم الراحمين ۞ اللّهمّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى مَنْ اُنْزِلَ عَلَيْهِ الْقُرْآنُ الْحَكِيمُ وَعَلٰى آلِهِ وَصَحْبِهِ اَجْمَعِينَ ۞ آمين.

(١ حاشیه) نیل مبارك جبل قمردن چیقدیغی کبی. دجله‌نڭ أڭ مهم برشعبه‌سی وان ولایتندن مکس ناحیه‌سندن برقیانڭ مغاره‌سندن چیقیور. فراتڭ ده مهم برشعبه‌سی دیادین طرفلرنده برطاغڭ أتگندن چیقیور. طاغلرڭ آصلی فلقةً برمادهٔ مایعه‌دن انجماد ایتمش طاشلر اولدیغی فنًّا ثابتدر. تسبیحات نبویه‌دن اولان [سُبْحَانَ مَنْ بَسَطَ الْاَرْضَ عَلٰى مَاءٍ جَمَدَ] قطعی دلالت ایدیورکه: آصل فلقت آرض شویله‌درکه: صو کبی برماده أمر الهی ایله انجماد ایدر. طاش اولور. طاش اذن الهی ایله طوپراق اولور. تسبیحده‌کی آرض لفظی طوپراق دیمکدر. دیمك او صو چوق یومشاقدر اوستنده طورلماز. طاش چوق سرتدر. اوندن استفاده ایدلمز. اونڭ ایچون حکیم رحیم. طوپراغی طاش اوستنده سرر. ذوی الحیاته مقر ایدر.

س : ع

---

(٢) یگرمنجی سوزڭ ایکنجی مقامی » معجزات أنبیاء یوزنده پارلایان برلمعهٔ اعجاز قرآن: آخرده‌کی ایکی سؤال و ایکی جوابه دقت ایت.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ ۞ [وَلَا رَطْبٍ وَلَا يَابِسٍ اِلَّا فِى كِتَابٍ مُبِينٍ ۞

اون درت (١٤) سنه اول. (شیمدی اوتوز سنه‌دن کیچدی) شو آیتڭ بر سرینه دائر اشارات الاعجاز نامنده‌کی تفسیر عربی العباره برمبحث یازمشدم. شیمدی آرزولری بنجه

أهميتلى اولان ايكى قرداشم اوبحثه دائر تورکجه اولارق برپارچه ايضاح ايسته ديلر. بنده جناب حقك توفيقنه اعتماداً وقرآنك فيضنه استناداً ديورمكه:

برقوله كوره، كتاب مبين قرآندن عبارتدر. ياش وقورو. هرشى ايچنده بولنديغى شو آيت كريمه بيان ايديور. اويله مى؟ أوت. هرشى ايچنده بولونور. فقط هركس هر شيئى ايچنده كوره مز. زيرا مختلف درجه لرده بولونور. بعضاً چكردكلرى. بعضاً نووه لرى. بعضاً اجماللرى. بعضاً دستورلرى. بعضاً علامتلرى. يا صراحةً، يا اشارةً. يا رمزاً. يا ابهاماً. يا اقطار طرزنده بولونورلر. فقط احتياجه كوره ومقصد قرآنه مناسب برطرزده واقتضاى مقام مناسبتنده شوطرزلرك برسيله افاده ايديليور.

أزجمله بشرك صنعت وفن جهتنده كى ترقياتلرينك نتيجه سى اولان خوارق صنعت وغرائب فن اولارق طياره، الكتريق، شمندوفر، تلغراف كبى شيلر وجوده كلمش. وبشرك حيات ماديه سنده ألك بيوك موقع آلمشلر. ألبته عموم نوع بشره خطاب ايدن قرآن حكيم شونلرى مهمل بيراقماز أوت بيراقمامش. ايكى جهتله اونلره ده اشارت ايتمشدر.

[برنجى جهت] معجزات انبيا صورتيله ـ [ايكنجى قسم] شودركه: بعض حادثات تاريخيه صورتنده اشارت ايدر.

أزجمله. [قُتِلَ اَصْحَابُ الْاُخْدُودِ ۞ اَلنَّارِ ذَاتِ الْوَقُودِ ۞ اِذْ هُمْ عَلَيْهَا قُعُودٌ ۞ وَهُمْ عَلٰى مَا يَفْعَلُونَ بِالْمُؤْمِنِينَ شُهُودٌ ۞ وَمَا نَقَمُوا مِنْهُمْ اِلَّا اَنْ يُؤْمِنُوا بِاللّٰهِ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ] (حاشيه)

كذا. [فِى الْفُلْكِ الْمَشْحُونِ ۞ وَخَلَقْنَا لَهُمْ مِنْ مِثْلِهِ مَا يَرْكَبُونَ] كبى آيتلرله شمندوفره اشارت ايتديكى كبى [اَللّٰهُ نُورُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ مَثَلُ نُورِهِ كَمِشْكٰوةٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ اَلْمِصْبَاحُ فِى زُجَاجَةٍ اَلزُّجَاجَةُ كَاَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّىٌّ يُوقَدُ مِنْ شَجَرَةٍ مُبَارَكَةٍ زَيْتُونَةٍ

(حاشيه) شوجمله اشارت ايديوركه: شمندوفردر. عالم اسلامى اسارت آلتنه آلمشدر. كافرلر اونكله اسلامى مغلوب ايتمشدر.

لَا شَرْقِيَّةٍ وَلَا غَرْبِيَّةٍ يَكَادُ زَيْتُهَا يُضِيءُ وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ نُورٌ عَلَى نُورٍ يَهْدِي اللّٰهُ لِنُورِهِ مَنْ يَشَاءُ) آیتی پك چوق انواره، أسراره اشارتلر برابر الكتریقه دخی رمز ایدییور. شو ایلكینی قسم هم چوق ذاتلر اونلرله اوغراشدیغندن هم چوق دقت وایضاحه محتاج اولدیغندن وهم چوق اولدیغندن شیمدیلك شمندوفر والكتریقه اشارت ایدن شو آیتلرله اكتفا ایدوب اوقاپویی آچمیه جغم.

[ایكنجی قسم ایسه] معجزات انبیاء صورتنده اشارت ایدییور. بزده اوقسمدن بعض نمونه لری مثال اولارق ذكر ایده جگز.

[مقدمه] ایشته قرآن حكیم انبیالری، انسانلك جماعتلرینه ترقیات معنویه جهتنده بر پیشدار وامام كوندردیگی كبی، بینه انسانلرك ترقیات مادیه صورتنده دخی او انبیا هر برینك الینه بعض خارقه لر ویروب بینه او انسانلره بر اوسطه باشی واستاد اتمشدر. اونلره مطلق اولارق اتباعه امر ایدییور. ایشته انبیالرك معنوی كمالاتی بحث ایتمكله انسانلری اونلردن استفاده یه تشویق ایتدیگی كبی، معجزاتلرندن بحث دخی اونلرك نظیره لرینه یتیشمگه وتقلیدلرینی یاپمغه بر تشویقی اشمام ایدییور. حتی دینیله بیلیر كه: معنوی كمالات كبی مادی كمالاتی وخارقه لری دخی، اك اول معجزه الی نوع بشره هدیه ایتمشدر. ایشته حضرت نوحك (ع م) بر معجزه سی اولان سفینه، وحضرت یوسفك (ع م) بر معجزه سی اولان ساعتی، اك اول بشره هدیه ایدن دست معجزه در. بو حقیقته لطیف بر اشارتدر كه: صنعتكارلرك اكثری هر بر صنعتده بر پیغمبری پیر اتخاذ ایدییور. مثلا: كمیجیلر حضرت نوحی (ع م)، ساعتجیلر حضرت یوسفی (ع م)، ترزیلر حضرت ادریسی (ع م). اوت مادام قرآنك هر بر آیتی چوق وجوه ارشادی ومتعدد جهات هدایتی اولدیغنی اهل تحقیق وعلم بلاغت اتفاق ایتمشلر. اویله ایسه قرآن معجز البیانك اك پارلاق آیتلری اولان معجزات انبیا آیتلری بر حكایۂ تاریخیه اولارق دگل، بلكه اونلر چوق معانی ارشادیه یی تضمن ایدییورلر. اوت معجزات انبیایی ذكر ایتمسیله فن وصنعت بشریه نك نهایت حدودینی چزییور.

آنلر ايلرى غاياتنه يارمق باصيور. آنك غايت هدفلرينى تعيين ايديور. بشرك آرقه سنده دست تشويقى اوروب اوغايه يه سوق ايديور. زمان ماضى زمان مستقبل تخوملرينك مخزنى و شئوناتنك آيينه سى اولديغى كبى. مستقبل دخى ماضينك تارلاسى وامواليك آيينه سيدر. شيمدى مثال اولارق اوچوق واسع منبعدن يالكز برقاچ نمونه لرينى بيان ايده جكز.

مثلا. حضرت سليمان عليه السلامك برمعجزه سى اولارق تسخير هوايى بيان ايدن ﴿وَلِسُلَيْمَانَ الرِّيحَ غُدُوُّهَا شَهْرٌ وَرَوَاحُهَا شَهْرٌ﴾ آيتى. حضرت سليمان بركونده هواده طيران ايله ايكى آيلق برمسافه يى قطع ايتمشدر ديدر. ايشته بونده اشارت ايديوركه: بشره يول آچيقدركه: هواده بويله برمسافه يى قطع ايتسين. اويله ايسه أى بشر مادام سكا يول آچيقدر بومرتبه يه يتيشى ويانا ش. جناب حق شو آيتك لسانيله معنا ديورك: أى انسان برعبدم هواى نفسنى ترك ايتديكى ايچون هوايه بينديردم. سزده نفسك تنبللكنى براقوب بعض قوانين عادتمدن كوزلجه استفاده ايتسه كز سزده بينه بيليرسكز.

هم حضرت موسى عليه السلامك برمعجزه سنى بيان ايدن ﴿فَقُلْنَا اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ فَانْفَجَرَتْ مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًا﴾ الخ. برآيت اشارت ايديوركه: زمين تحتنده كيزلى اولان رحمت خزينه لرندن بسيط آلتلرله استفاده ايديله بيلير. حتى طاش كبى برسرت يرده برعصا ايله آب حيات جلب ايديله بيلير. ايشته شو آيت بو معنا ايله بشره ديركه: رحمتك لطيف فيضى اولان آب حياتى برعصا ايله بولا بيليرسكز. اويله ايسه هايدى چاليش بول. جناب حق شو آيتك لسان رمزيله معنا ديوركه: أى انسان مادام بكا اعتماد ايدن برعبدمك اليته اويله برعصا ويريورمكه هرايستديكى يرده آب حياتى اونكله چكر. سنده بنم قوانين رحمتمه استناد ايتسه ك شويله اوكا بكزر ويا قوداوكا يقين برآلتى أله ايده بيليرسك. هايدى ايت. ايشته بشر ترقياتنك مهملرندن بريسى برآلتك

(حاشيه) ﴿يَكَادُ زَيْتُهَا يُضِيءُ وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ نُورٌ عَلَى نُورٍ﴾ جمله سى اورمزى ايشيقلانديريور.

ایجاد ایدرکه: اکثر یرلرده اوروله‌یغی وقت صوبی فیشقیرتییور. شوآیت اوندن داها ایلری نهایات وغایات حدودینی چیزمشدر. ناصلکه اوتلکی آیت، شیمدیکی حال حاضر طیاره‌دن چوق ایلری نهایتلرینک نقطه‌لرینی تعیین ایتمشدر.

هم مثلا. حضرت عیسی علیه السلامک برمعجزه سنه دائر ﴿ وَاُبْرِئُ الْاَكْمَهَ وَالْاَبْرَصَ وَاُحْيِ الْمَوْتٰى بِاِذْنِ اللّٰهِ ﴾ قرآن حضرت عیسی علیه السلامک ناصل آخلاق علویه سنه اتباعه بشری صریحاً تشویق ایدر. اویله ده شو الینده‌کی صنعت عالیه‌یه وطب ربانی‌یه رمزاً ترغیب ایدییور. ایشته شوآیت اشارت ایدییورکه: اک مزمن دردلره دخی درمان بولونابیلیر. اویله ایسه ای انسان وای مصیبتزده بنی آدم مأیوس اولمایکز. هردرد نه اولورسه اولسون درمانی ممکندر. آرایکز بولیکز. حتی ئولومه‌ده موقت برحیات رنگی ویرمک ممکندر. جناب حق شوآیتک لسان اشارتیله معناً دییورکه: ای انسان بنم ایچون دنیایی ترک ایدن بر عبدمه ایکی هدیه ویردم. (بری) معنوی دردلرک درمانی (بری‌ده) مادی دردلرک علاجی. ایشته ئولمش قلبلر نور هدایتله دیریلییور. ئولمش کبی خسته‌لر دخی اونک نفسیله وعلاجیله شفابولیور. سنده بنم اجزاخانهٔ حکمتمده هردردیکه دوابولابیلیرسک. چالیش بول. البته آرارسه‌ک بولورسک. ایشته بشرک طب جهتنده‌کی شیمدیکی ترقیاتندن چوق ایلریده‌کی حدودینی شو آیت چیزییور. وآوکا اشارت ایدییور. وتشویق یاپییور.

هم مثلا. حضرت داود علیه السلام حقنده ﴿ وَاَلَنَّا لَهُ الْحَد۪يدَ ﴾ ﴿ وَاٰتَيْنَاهُ الْحِكْمَةَ وَفَصْلَ الْخِطَابِ ﴾ حضرت سلیمان علیه السلام حقنده ﴿ وَاَسَلْنَا لَهُ عَيْنَ الْقِطْرِ ﴾ آیتلری اشارت ایدییورلرکه: تلیین حدید اک بیوک بر نعمت الهیه درکه: بیوک بر پیغمبرینک فضلنی اونکله گوسترییور. اوت تلیین حدید. یعنی دمیری خمور کبی یوموشاتمق وغاسی اریتمک ومعدنلری بولمق چیقارمق. بتون مادی صنایع بشریه‌نک اصلی وآناسیدر. واساس ومعدنیدر. ایشته شوآیت اشارت ایدییورکه: بیوک بر رسوله بیوک بر خلیفه

زمینه بیوك بر معجزه صورتنده بیوك بر نعمت اولارق تلیین حدید در. و دمیری خمور كبی
یوموشاتمق و تل كبی اینجه‌لتمك و باقیری أریتمكله اكثر صنایع عمومیه‌یه مدار اولمقدر.
مادام بر رسوله هم خلیفه. یعنی هم معنوی هم مادی بر حاكمه. لساننه حكمت و ألینه
صنعت ویرمش. لساننده‌كی حكمته صریحاً تشویق ایدر. ألبته ألینده‌كی صنعته ده‌خی
ترغیب اشارتی وار. جناب حق شو آیتك لسان اشارتیله معناً دییور: ای بنی آدم.
اوامر تكلیفیه‌مه اطاعت ایدن بر عبدیمك لساننه و قلبنه اویله بر حكمت ویردمكه:
هر شیئی كمال وضوح ایله فصل ایدوب حقیقتنی كوستریور. و ألینه ده اویله بر صنعت
ویردمكه: ألینده بال مومی كبی دمیری هر شكله چویریر. خلیفه‌لك و پادشاهلغنه مهم
قوت ألده ایدر. مادام بو ممكندر و ویریلیور. هم أهمیتلیدر. هم حیات اجتماعیه‌كزده اوكا
چوق محتاجسكز. سزده أوامر تكوینیه‌مه اطاعت ایتسه‌كز. او حكمت و او صنعت
سزه ده ویریله بیلیر. مرور زمانله یتیشیر و یاناشه بیلیرسكز. ایشته بشرك صنعت
جهتنده أك ایلری كیتمه‌سی و مادی قوت جهتنده أك مهم اقتداری ألده ایتمسی تلیین
حدید ایله‌در. و اذابهٔ نحاس ایله‌در. آیتده نحاس قطر ایله تعبیر ایدلمش. شو آیتلر عموم
نوع بشرك نظرینی شو حقیقته چویریور. و شو حقیقتك نه قدر أهمیتلی اولدیغنی
تقدیر ایتمه‌ین اسكی زمان انسانلرینه و شمدیكی تنبللرینه شدتله اخطار ایدیور.

هم مثلا حضرت سلیمان علیه السلام تخت بلقیسی یاننه جلب ایتمك ایچون وزیرلرندن
بر عالم علم جلب دیدی. كوز یكزی آچوب قاپاینجه‌یه قدر سزك یانكزده او تختی حاضر
ایدرم. اولان حادثهٔ خارقه‌یه دلالت ایدن شو آیت ﴿ قَالَ الَّذِي عِنْدَهُ عِلْمٌ مِنَ الْكِتَابِ
اَنَا اٰتِيكَ بِهِ قَبْلَ اَنْ يَرْتَدَّ اِلَيْكَ طَرْفُكَ فَلَمَّا رَاٰهُ مُسْتَقِرًّا عِنْدَهُ ﴾ الخ ه اشارت
ایدیوركه: اوزاق مسافه‌لردن اشیایی عیناً و صورةً احضار ایتمك ممكندر. هم واقعدر
كه: رسالتیله برابر سلطنتله مشرف اولان حضرت سلیمان علیه السلام هم معصومیتنه

هم ده عدالتنه مدار اولمق ایچون پك كنیش اولان اقطار مملكتنه بالذات زحمتسز مطلع اولمق و رعیتنك احوالنی كورمك و دردلرینی ایشیتمك بر معجزه صورتنده جناب حق احسان ایتمشدر. دیمك جناب حقه اعتماد ایدوب سلیمان علیه السلامك لسان عصمتیله ایستدیگی كبی او ده لسان استعداد ایله جناب حقدن ایسته سه. و قوانین عادتنه و عنایتنه توفیق حركت ایتسه؛ او ده دنیایی بر شهر حكمنه كتیره بیلیر. دیمك تخت بلقیسی یمنده ایكن شامده عینیله و یا خود صورتیله حاضر اولمشدر. كورولمشدر. البته تخت اطرافنده كی آدملرك صورتلریله برابر سسلری ده ایشیدیلمشدر. ایشته اوزاقدن جلب صورت و صوته غایت لطیف بر صورتده اشارت ایدییور. و معناً دییور. ای اهل سلطنت عدالت تامه یاپمق ایسترسه كز؛ سلیمان واری روی زمینی اطرافیله كورمگه و آكلامغه چالیشكز. چونكه بر حاكم عدالت پیشه بر پادشاه رعیتپرور اقطار مملكتنه هر ایسته دیگی وقت مطلع اولمق درجه سنه چیقمقله؛ مسئولیت معنویه دن قورتولور. و یا تام عدالت یاپا بیلیر.

جناب حق شو آیتك لسان رمزیله معناً دییور كه: ای بنی آدم بر عبدیمه كنیش بر ملك و او كنیش ملكنده عدالت تامه یاپمق ایچون احوال و وقوعات زمینه بالذات اطلاع ویردم و مادام هر انسانه فطرةً زمینه بر خلیفه اولمق قابلیتنی ویرمیشم. البته او قابلیته كوره روی زمینی كوره جك و باقاجق آكلایاجق استعدادینی دخی ویرمسنی حكمتم اقتضا ایتدیگندن ویرمیشم. شخصاً او نقطه یه یتیشمزسه ده نوعاً یتیشه بیلیر. مادةً ایریشمزسه ده اهل ولایت مثللو معناً ایریشه بیلیر. اویله ایسه شو عظیم نعمتدن استفاده ایده بیلیرسكز: هایدی كوره یم سزی وظیفهٔ عبودیتكزی اونوتمامق شرطیله اویله چالیشكز كه: روی زمینی هر طرفی هر بریكزه كورولن و هر كوشه سنده كی سسلری سزه ایشیتدیرن بر باغچه یه چویریكز. [هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ ذَلُولاً فَامْشُوا فِي مَنَاكِبِهَا وَكُلُوا مِنْ رِزْقِهِ وَإِلَيْهِ النُّشُورُ] ده كی فرمان رحمانیی دیكله یكز.

ایشته بشرك نازك صنعتلرندن اولان جلب صورت و صوتلرك چوق ایلریسنده كی

نهایت حدودینی شو آیت رمزاً کوستریبور. وتشویقی اتمام ایدییور.

هم مثلا. بینه حضرت سلیمان علیه السلام. جن وشیطانلری وارواح خبیثه یی تسخیر ایدوب. شرلرینی منع، وامورنافعه ده استخدام ایتمکی افاده ایدن شو آیتلر. [مُقَرَّنِينَ فِي الْأَصْفَادِ] الخ [وَمِنَ الشَّيَاطِينِ مَنْ يَغُوصُونَ لَهُ وَيَعْمَلُونَ عَمَلاً دُونَ ذَٰلِكَ] الخ.. آیتلری دییورکه: یرك انسانه نه کوره ذی شعور اولارق اك مهم سکنه سی اولان جن انسانه ضد متکار اولابیلیر. اونلرله تماس ایدیله بیلیر. شیطانلرده دوشمانلغی براقمغه مجبور اولوب ایسترایسته مز خدمت ایده بیلیرلرکه: جناب حقك امرینه مسخر اولان برعبدینه اونلری مسخر ایتمشدر. جناب حق معنا شو آیتك لسان رمزیله دیرکه: ای انسان بکا اطاعت ایدن برعبدیمه جن وشیطانلری وشریرلرینی اطاعت ایتدیرییورم. سنده بنم امریمه مسخر اولسه ك. چوق موجودات، حتی جن وشیطان دخی سکا مسخر اولابیلیرلر.

ایشته بشرك صنعت وفنك امتزاجندن سوزولن مادی ومعنوی فوق العاده حاسیتندن تظاهر ایدن اسپیریتزمه کبی جلب ارواح وجنلرله مخابره یی شو آیت اك نهایت حدودینی چیزییور. واك فائده لی صورتلرینی تعیین ایدییور. داوقا یولی دخی آچییور. فقط شیمدیکی کبی بعضا کندینه اموات نامنی ویرن جنلره وشیطانلره وارواح خبیثه یه مسخر ومسخره اولوب اویونجق اولمق دکل.. بلکه طلسمات قرآنیه ایله اونلری تسخیر ایتمکدر. شرلرندن قورتولمقدر.

هم تمثل ارواحه اشارت ایدن حضرت سلیمان علیه السلامك عفریتلری جلب وتسخیرینه دائر آیتلر هم [فَأَرْسَلْنَا إِلَيْهَا رُوحَنَا فَتَمَثَّلَ لَهَا بَشَرًا سَوِيًّا] مثللو بعض آیتلر روحانیلرك تمثلنه اشارت ایتمکله برابر جلب ارواحه دخی اشارت ایدییورلر. فقط اشارت اولونان جلب ارواح طیبه ایسه. مدنیلرك یاپدیغی کبی هذلیات صورتنده بعض اویونجاقلره اویله جدی. وجدی برعالمده اولان روحلره حرمتسزلك ایدوب کندی یرینه واویونجاقلره جلب ایتمك دکل. بلکه جدی اولارق وجدی برمقصد ایچون محی الدین عربی کبی ذاتلرکه:

ایستدیگی وقت ارواح ایله کوروشن برقسم اهل ولایت مثللو اونلره منجلب اولوب
مناسبت پیدا ایتمک و اونلرک یرینه کیدوب عالملرینه بر درجه تقربا تعقله رومانیلرندن
معنوی استفاده ایتمکدرکه: آیتلر اوکا اشارت ایدر. و اشارت ایچنده بر تشویقی ایما
ایدیورلر. و بو نوع صنعت و فنون خفیه نک الڭ ایلری حدودینی چیزیور. و الڭ کوزل
صورتنی کوستریورلر.

ثم مثلا: حضرت داود علیه السلامک معجزه لرینه دائر ﴿وَسَخَّرْنَا لَهُ الْجِبَالَ يُسَبِّحْنَ
مَعَهُ بِالْعَشِيِّ وَالْإِشْرَاقِ﴾ ﴿يَا جِبَالُ أَوِّبِي مَعَهُ وَالطَّيْرَ وَأَلَنَّا لَهُ الْحَدِيدَ﴾ ﴿وَعُلِّمْنَا
مَنْطِقَ الطَّيْرِ﴾ آیتلر دلالت ایدیورکه: جناب حق حضرت داود علیه السلامک تسبیحاتنه
اویله بر قوت و بیوکلک بر سس و خوش بر ادا ویرمشدرکه: طاغلری وجده کتیروب بر معظم
فونوغراف مثللو و بر انسان کبی بر سرذاکرک اطرافنده افقی حلقه طوتوب بر دائره اولارق
تسبیحات ایدیورلردی. عجبا بو ممکنمیدر. حقیقتمیدر؟ اوت حقیقتدر. مغاره لی هر
طاغ هر انسانله و انسانک دیلیله پاپاغان کبی قونوشه بیلیر. چونکه عکس صدا واسطه سیله
طاغک اوکنده سن الحمد لله دی. طاغده عینا سنک کبی الحمد لله دییه جک. مادام
بو قابلیتی جناب حق طاغلره احسان ایتمشدر. البته او قابلیت انکشاف ایتدیریله بیلیر.
و او چکردک سنبللنیر. ایشته حضرت داود علیه السلامه رسالتیله برابر خلافت
روی زمینی مستثنا بر صورتده اوکا ویردیکندن. اوکنیش رسالته و معظم سلطنته
لایق بر معجزه اولارق او قابلیت چکردکنی اویله انکشاف ایتدیرمشکه: چوق بیوک طاغلر
بر نفر، بر شاکرد، بر مرید کبی حضرت داوده اقتدا ایدوب اونک لسانیله اونک امریله
خالق ذو الجلاله تسبیحات ایدیورلردی. حضرت داود علیه السلام نه سویلرسه
اونلرده تکرار ایدیورلردی: ناصلکه شمدی وسائط مخابره و وسائل ارتباطک کثرت
و تکملی سببیله مقتدر بر قوماندان طاغلره طاغیلان عظیم اردوسنه بر آنده الله اکبر
دیدیریر. و اوقوجه طاغلری قونوشدیرر. ولولیه کتیریر. مادام انسانک بر قوماندانی

طاغلری سکنه لرینك لسانیله مجازی اولارق قونوشدیرر. ألبته جناب حقك مشتملی
بر قوماندانی حقیقی اولارق قونوشدیرر. تسبیحات یاپدیرر. بونكله برابر هر جبلك بر
شخص معنویسی بولوندیغنی و اوكا مناسب بر تسبیح و بر عبادتی اولدیغنی اسكی
سوزلرده بیان ایتمیشز. دیمك هر طاغ انسانلرك لسانیله عکس صدا سریله تسبیحات
یاپدقلری کبی. كذا آلسنۀ مخصوصه لریله دخی فالق ذوالجلاله تسبیحاتلری واردر.
{وَالطَّيْرَ مَحْشُورَةً} وهم {وَعُلِّمْنَا مَنْطِقَ الطَّيْرِ} جمله لریله حضرت داود و سلیمان علیهم
السلام. قوشلر انواعنك لسانلرینی هم استعدادلرینك دیللرینی. یعنی هانكی ایشه
یارادقلرینی. اونلره جناب حقك احسان ایتدیكنی شو جمله لر كوستریبورلر. أوت مادام
حقیقتدر. مادام روی زمین بر صفرۀ رحمانیدر. انسانك شرفنه قورولمشدر. اویله
ایسه، او صفره دن استفاده ایدن سائر حیوانات و طیورك چوغی انسانه مسخر و
خدمتكار اولا بیلیر. ناصلكه آلك كوچكلردن بال آریسی و ایپك بوجگنی استخدام
ایدوب الهام الهی ایله عظیم بر استفاده یولنی آچارق و كوكرجینلری بعض ایشلرده
استخدام ایدرك و پاپغان مثللو قوشلری قونوشدیرارق مدنیت بشریه نك محاسنه
كوزل شیلری علاوه ایتمشدر. اویله ده باشقه قوش و حیوانلرك استعداد دیلی
بیلینیرسه چوق طائفه لری واركه: قرنداشلری حیوانات أهلیه كبی بر مهم ایشده
استخدام ایدیله بیلیرلر. مثلا. چكركه آفتنك استیلاسنه قارشو چكركه یی بیوه دن محو
ایدن صیغرجق قوشلرینك دیلی بیلینسه و حركاتی تنظیم ایدیلسه نه قدر فائده لی
بر خدمتده امر تسخیر اولارق استخدام ایدیله بیلیر. ایشته قوشلردن شو نوع استفاده
و تسخیری و تلفون و فونوغراف كبی جماداتی قونوشدیرمق و طیوردن استفاده ایتمك
آلك منتها حدودینی شو آیت چیزیبور. آلك اوزاق هدفنی تعیین ایدیبور. آلك مشتملی
صورتنه پارمغیله اشارت ایدیبور. و بر نوع تشویق ایدر. ایشته جناب حق شو آیتلرك
لسان رمزیله معناً دیبور كه: آی انسانلر. بكا تام عبد اولان بر ... هم جنسكزه اونك

نبوتڭ عصمتنه و سلطنتمڭ تام عدالتنه مدار اولمق ایچون مملکتمده کی معظم مخلوقاتی
اوڭا مسخر ایدوب قوت ویریورم. وجنودمدن و حیواناتمدن چوغنی اوڭا خدمتکار ویریورم
اولیله ایسه هر بریڭزه ده مادام کوك و یر و طاغلر حملندن چکیندیگی بر امانت کبرایی تودیع
ایتمیشم. خلیفهٔ زمین اولمق استعدادینی ویرمیشم، شو مخلوقاتمده دیزکینلری کیمڭ
الینده ایسه اوڭا رام اولمالڭز لازمدر. تا اونڭ مملکتمده کی مخلوقلرده سزه رام اولابیلسین.
و اونلرڭ دیزکینلری الینده اولان ذاتڭ نامنه الده ایده بیلسهڭز و استعدادلریڭزه لایق
مقامه چیقسهڭز. مادام حقیقت بویله در. معناسز براگنجه حکمنده اولان فونوغراف
ایشلتیرمك. کوکرجینلرله اوینامق، مکتوب پوسته جلکی یاپمق، یا پاپاغانلری قونوشدیرمغه
بدل اڭ فرش اڭ یوکسك اڭ علوی براگنجهٔ محصوبانه‌یه چالیشڭز: طاغلر سزڭ
داوود واری بر معظم فونوغراف اولابیلسین. وهوای نسیمڭ طوقونماسیله اشجار و
نباتاتدن بر رتل موسیقی کبی نغمات ذکریه قولاغڭزه کلسین: وطاغ بیڭلر دیللریله تسبیحات
یاپان بر عجائب المخلوقات ماهیتنی کوسترسین: واکثر قوشلر هدهد سلیمانی کبی بر
مونس آرقداش ویا مطیع بر خدمتکار صورتنی کیسین. هم سزی اکلندیرسین. هم مستعد
اولدیغڭز کمالاته ده سزی شوق ایله سوق ایتسین. ارته‌کی لهویات کبی انسانیتڭ اقتضا
ایتمدیگی مقامدن سزی دوشورمه‌سین.

هم مثلا. حضرت ابراهیم علیه السلامڭ بر معجزه‌سی حقنده اولان [قُلْنَا يَا نَارُ كُونِي بَرْدًا
وَسَلَامًا عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ] آیتنده اوچ اشارت لطیفه وار. [برنجیسی] آتش دخی سائر
اسباب طبیعیه کبی کندی کیفیله، طبیعتیله کورکورینه حرکت ایتمه‌یور. بلکه امر تحتنده
بر وظیفه یاپیورکه: حضرت ابراهیمی یاقمدی. واوڭا یاقما امر ایدیلیور. [ایکنجیسی] آتشڭ
[حاشیه] بر درجه‌سی وارکه: برودتیله احراق ایدر. یعنی احراق کبی بر تأثیر یاپار. جناب حق [سلاما]
لفظیله برودته دیورکه: سن ده حرارت کبی برودتکله احراق ایتمه: دیمك او مرتبه‌ده کی

[حاشیه] بر تفسیر دیور [سلاما] دیمسه ایدی. برودتیله احراق ایده جکدی..

آتش صوغوقلغیله یانديرير كبی تأثیر كوستریيور. هم آتشدر. هم بردر.. أوت حكمت طبیعیه ده نار بیضاء نامنده آتشك بر درجه سی وار كه: حرارتی اطرافنه نشر ایتمیيور. واطرافنده كی حرارتی كندینه جلب ایتديگی ایچون شو طرز برودتله اطرافنده كی صو كبی مایع شیلری انجماد ایتديروب معناً برودتیله احراق ایدر. ایشته زمهریر برودتیله احراق ایدن بر صنف آتشدر. اویله ایسه آتشك بتون درجاتنه وعموم انواعنه جامع اولان جهنم ایچنده ألبته زمهریرك بولونماسی ضروریدر.. (اوچنجیسی) جهنم آتشنك تأثیرینی منع ایده جك وآمان ویره جك ایمان كبی بر مادهٔ معنویه . اسلامیت كبی بر زره اولدیغی مثللو. دنیوی آتشك دخی تأثیرینی منع ایده جك بر مادهٔ مادیه واردر. چونكه جناب حق اسم حكیم اقتضاسیله بر دنیا دار الحكمت اولمق حسبیله.. أسباب پرده سی آلتنده اجراآت یاپیيور. اویله ایسه. حضرت ابراهیمك [ع م] جسمی كبی كوملگنی ده آتش یاقمادی.. وآتشه قارشو مقاومت حالتنی ویرمشدر. ابراهیمی یاقمدیغی كبی كوملگنی ده یاقمیيور. ایشته بو اشارتك رمزیله معناً شو آیت دیيور كه: أی ملت ابراهیم ؛ ابراهیم واری اولیكز. تا كوملكلریكز ألك بیوك دوشمانیكز اولان آتشه. هم بوراده هم اوراده بر زرهٔ اولسون : روحكزه ایمانی كیديروب جهنم آتشنه قارشو زره اولدیغی كبی جناب حقك زمیننده سزك ایچون صاقلادیغی وادخار ایتديگی بعض ماده لر وار. اونلر سزی آتشك شرندن محافظه ایدر. آرایكز، چیقاریكز، كییكز. ایشته بشرك مهم ترقیاتندن وكشفیاتندندر كه: بر ماده یی بولمش آتش یاقمایه جق. وآتشه طیانیر بر كوملك كیمش. شو آیت ایسه. اوكا متقابل باق نه قدر علوی، لطیف، وكوزل وأبده قدر ییرتلمایه جق (حَنِیفاً مسلماً) تزكاهنده طوقونه جق بر حلّه یی كوستریيور..

هم مثلا. (وَعَلَّمَ آدَمَ الْاَسْمَاۤءَ كُلَّهَا) حضرت آدم علیه السلامك دعوای خلافت كبراده.. معجزهٔ كبراسی تعلیم اسما اولدیغنی دیيور. ایشته سائر أنبیانك معجزه لری بر بر خصوصی خارقهٔ بشریه یه رمز ایتدیگی كبی: بتون أنبیانك پدری ودیوان نبوتك

فاتحه سی اولان حضرت آدم علیه الصلاة والسلامك معجزه سی عموم كمالات و ترقیات بشریه نك
نهایتلرینه و أك ایلری هدفلرینه صراحته یقین اشارت ایدیور. جناب حق جل جلاله معناً
شو آیتك لسان اشاریله دیور كه: أی بنی آدم سزك پدریكزه ملائكه لره قارشو خلافت دعواسنده
رجحانیتنه حجت اولارق بتون اسمائی تعلیم ایتدیگمدن، سز ده مادام اونك اولادی و وارث
استعدادیسكز. بتون اسمائی تعلیم ایدوب مرتبهٔ امانت كبراده، بتون مخلوقاته قارشو
رجحانیتكزه لیاقتكزی كوسترملك كركدر. زیرا كائنات ایچنده بتون مخلوقات اوستنده أك
یوكسك مقاماته كیتمك و زمین كبی بیوك مخلوقاتلر سزه مسخر اولمق كبی مرتبهٔ عالیه یه سزه
یول آچیقدر. هایدی ایلری آتیلیكز، دیكر اسمه یاپیشكز، چیقكز. فقط سزك پدریكز بر
دفعه شیطانه آلداندی. جنت كبی بر مقامدن روی زمینه موقتاً سقوط ایتدی. صاقین
سز ده ترقیاتكزده شیطانه اویوب حكمت الهیه نك سماواتندن طبیعت ضلالتنه سقوطه
واسطه یاپمایكز. وقت بوقت باشكزی قالدیروب اسماء حسنایه دقت ایدرك او سماواته
عروج ایتمك ایچون فنونكزی و ترقیاتكزی نردبان یاپیكز. تا فنون و كمالاتكزك منبعلری
و حقیقتلری اولان اسماء ربانیه یه چیقاسكز. و او اسمانك دوربینیله قلبكزله ربكزه باقاسكز.

جامعهٔ

بر نكتهٔ مهمه و بر سر اهم: شو آیت عجیبه انسانك جامعیت استعدادی جهتیله مظهر
اولدیغی بتون كمالات علمیه و ترقیات فنیه و خوارق صنعیه یی تعلیم اسماء عنوانیله افاده
و تعبیر ایتمكده شویله لطیف بر رمز علوی وار كه: هر بر كمالك، هر بر علمك، هر بر ترقیاتك
هر بر فنك بر حقیقت عالیه سی وار كه: او حقیقت ایسه بر اسم الهی یه طیانیور. پك چوق
پرده لری و متنوع تجلیاتی و مختلف دائره لری بولنان او اسمه طیانمقله او فن، او كمالات،
او صنعت، كمالنی بولور. حقیقت اولور. یوقسه یاریم یامالاق بر صورتده ناقص بر كولكه در.
مثلا هندسه بر فندر. اونك حقیقتی و نقطهٔ منتهاسی جناب حقك اسم عدل و مقدرینه
یتیشوب هندسه آیینه سنده او اسمك حكیمانه جلوه لرینی حشمتیله مشاهده ایتمكدر.

مثلا طب بر فندر. هم بر صنعتدر. اونك ده نهايتى و حقيقتى حكيم مطلقك شافى اسمنه طيانوب
اجزاخانهٔ كبراسى اولان روى زميننده رحيمانه جلوه لرينى أدويه لرده كورمكله طب كمالنى
بولور. حقيقت اولور. مثلا حقيقت موجوداتدن بحث ايدن حكمت الاشياء: جناب حقك جل جلاله
اسم حكيمنك تجليات كبراسى. مدبرانه، مربيانه اشياده منفعتلرنده و مصلحتلرنده كورمكله
و او اسمه يتيشمكله و اوكا طيانمقله شو حكمت حكمت اولابيلير. يوقسه يا خرافاته انقلاب
ايدر. و يا لايعنيات اولور. و يا فلسفهٔ طبيعيه مثللو ضلالته يول آچار. ايشته سكا
اوچ مثال. سائر كمالات و فنونى بو اوچ مثاله قياس ايت. ايشته قرآن حكيم شو آيتله بشرى
شمديكى ترقياتنده پك چوق كيرى قالديغى أڭ يوكسك نقطه لره أڭ ايلرى حدوده أڭ
نهايت مرتبه لره آرقه سنه دست تشويقى اوروب پارمغيله او مرتبه لرى كوستره رك هايدى
آرش ايلرى ديبور. بو آيتك خزينهٔ عظماسندن شمديلك بو جوهرله اكتفا ايده رك اوقايى
قاپايورز. هم مثلا خاتم ديوان نبوت و بتون انبيانك معجزه لرى اونك دعواى رسالتنه بر تك
معجزه حكمنده اولان انبيانك سرورى (ع ص م) و شوكا ثنالرك مابه الافتخارى (ع ص م). و حضرت آدمه (ع م) اجمالا
تعليم اولونان بتون اسمانك بتون مراتبيله تفصيلا مظهرى (ع ص م) بو قارى يه جلال ايله پارمغى
قالديرمقله شق قمر ايدن. و آشاغى يه جمال ايله ايندرمكله بيننه اون پارمغندن كوثر كبى صو
آقيدان (ع ص م). و بيك (١٠٠٠) معجزات ايله مصدق و مؤيد اولان محمد عليه الصلاة والسلامك معجزهٔ كبراسى
اولان قرآن حكيمك وجوه اعجازينك آلتى پارلاق قلرندن اولان حق و حقيقته دائر بياناتنده كى
جزالت. افاده سنده كى بلاغت. معانيسنده كى جامعيت. اسلوبلرنده كى علويت و حلاوه تى
افاده ايدن [قُلْ لَئِنِ اجْتَمَعَتِ الْاِنْسُ وَالْجِنُّ عَلٰٓى اَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هٰذَا الْقُرْاٰنِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ
وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا] كبى چوق آيات بيناتله انس و جنك انظارينى
شو معجزهٔ ابديه نك وجوه اعجازندن آلتى ظاهر و آلتى پارلاق وجهنه چويريبور. بتون انس
و جنك طمارلرينه طوقونديريبور. دوستلرينك شوقلرينى. دوشمنلرينك عنادينى تحريك
ايدوب عظيم بر تشويق ايله شدتلى بر ترغيب ايله دوست و دوشمنلرى اونى تنظيره و تقليده

يعنى نظيرينى ياپمق وكلامنى اوقومق ايچون سوق ايديور. هم اويله برصورتده او معجزه‌يى
نظرگاهه قويويور. كويا انسانڭ بودنيايه كليشندن غايه‌ يگانه‌سى او معجزه‌يى هدف
ودستور اتخاذ ايدوب اوڭا باقارق نتيجهٔ خلقت انسانيه‌يه يتيشمكدر.

الحاصل: سائر انبياء عليهم السلامڭ معجزاتلرى برر خوارق صنعته اشارت ايديور. و
حضرت آدم عليه السلامڭ معجزه‌سى ايسه، اساسات صنعت ايله برابر، علوم وفنونڭ خوارق
وكمالاتنڭ فهرسته‌سنى برصورت اجمالنده اشارت ايديور. وتشويق ياپيور. امّا معجزهٔ كبراى
احمديه اولان قرآن معجز البيان ايسه، تعليم اسمانڭ حقيقتنه مفصلاً اظهار ايتمكله حقيقت
اولان علوم وفنونڭ طوغرى هدفلرينى ودنيوى، اخروى كمالاتى وسعاداتى صراحةً كوستريور.
هم پك چوق عظيم تشويقاتله بشرى اونلره سوق ايديور. هم اويله برطرزده سوق ايدر تشويق
ايدركه: او طرز ايله شويله آڭلاتيور: اى انسان! شو كائناتڭ خلقتندن مقصد اعلى تظاهر
ربوبيته قارشو عبوديت كليهٔ انسانيه‌در. وانسانڭ غايهٔ اقصاسى او عبوديته علوم و
كمالات ايله يتيشمكدر. هم اويله برصورتده افاده ايديوركه: او افاده ايله شويله اشارت ايدركه:
البته نوع بشر آخر وقتده علوم وفنونه دوكوله‌جكدر. بتون قوتنى علمدن آلاجقدر.
حكم وقوت ايسه علمڭ الينه كيچه‌جكدر. هم او قرآن معجز البيان جزالت وبلاغت قرآنيه‌يى
مكرراً ايلرى سوردیكندن رمزاً آڭلاتيوركه: علوم وفنونڭ اڭ پارلاغى اولان بلاغت
وجزالت بتون انواعيله آخر زمانده اڭ مرغوب برصورت آلاجقدر. حتى انسانلر كندى
فكرلرينى بربرلرينه قبول ايتديرمك وحكملرينى بربرينه اجرا ايتديرمك ايچون اڭ
كسكين سلاحنى جزالت بياندن واڭ مقاومتسز قوتنى بلاغت ادادن آلاجقدر.

الحاصل: قرآنڭ اكثر آيتلرى هربرى برر خزينه‌نڭ كمالاتنڭ آناختارى، وبرر دفينهٔ علمڭ
مفتاحيدر. اكر ايسترايسه‌ڭ قرآنڭ سماواتنه وآياتنڭ نجوملرينه يتيشه‌سڭ،
كيچمش اولان يكرمى عدد سوزلرى يكرمى باصامقلى بر نردبان ياپ، چيق. [حاشيه] او نردبان ايله كورركه:

(حاشيه) بلاخره ٣٣ عدد سوزلرى ٣٣ عدد مكتوبلرى، ٣١ لمعه‌لرى، ١٣ شعاعلرى، ١٣٠ باصامقلى
بر نردباندر.

قرآن نه قدر پارلاق بر کونشدر. حقائق الهیه یه و حقائق ممکنات اوستنه نا صل صافی
بر نور سرپیور. و پارلاق بر ضیا نشر ایدیور باق.

﴿ نتیجه ﴾ مادام انبیایه دائر اولان آیتلر شمدیکی ترقیات بشریه نك خارقه لرینه بر نوع
اشارتله برابر داها ایلریده کی حدودینی چیزیور کبی بر طرز افاده سی وار. و مادام هر بر آیتك
متعدد معنالره دلالتی محققدر. بلکه متفق علیهدر. و مادام انبیایه اتباع ایتمك و اقتدا
ایتمکه دائر اوامر مطلقه وار. اویله ایسه شو کچمش آیتلرك معانئ صریحه لرینه دلالتله برابر
صنعت و فنون بشریه نك مهملرینه اشاری بر طرزده دلالت ایله تشویق ایدیلیور دینیله بیلیر.

﴿ ایکی مهم سؤاله قارشو ایکی مهم جواب ﴾ ﴿ برنجیسی ﴾ اگر دیسه ك مادام قرآن بشر
ایچون نازل اولمشدر. نه دن بشرك نظرنده اك مهم اولان مدنیت خارقه لرینی تصریح ایتمیور.
یالکز کیزلی بر رمز ایله خفی بر ایما ایله خفیف بر اشارتله ضعیف بر اخطار ایله اکتفا ایدیور.

﴿ الجواب ﴾ چونکه مدنیت بشریه خارقه لرینك حقلری بحث قرآنیده او قدر اولا بیلیر. زیرا
قرآنك وظیفۀ اصلیه سی، دائرۀ ربوبیتك کمالات و شئوناتنی، و دائرۀ عبودیتك وظائف
و احوالنی تعلیم ایتمکدر. اویله ایسه. شو خوارق بشریه نك او ایکی دائره ده حقلری یالکز
ضعیف بر رمز. بر خفیف اشارت آنجق دوشر. چونکه اونلر دائرۀ ربوبیتدن حقلرینی
ایسته سه لر. او وقت پك آز حق آلا بیلیرلر. مثلا طیارۀ بشر (حاشیه) قرآنه دیسه بکا بر حق کلام
ویر. آیاتکده بر موقع ویر. البته او دائرۀ ربوبیتك طیاره لری اولان سیارات، ارض، قمر،
قرآن نامنه دیه جکلر. بوراده جرمك قدر موقع بر آلا بیلیرسك. اگر بشرك تحت البحرلری
آیات قرآنیه دن موقع ایسته سه لر. او دائره نك تحت البحرلری ﴿ یعنی بحر محیط هوائیده
و اثیرده کزن یوزن ﴾ زمین و یلدیزلر اوکا دیه جکلر. یانمزده سنك یرك کورونمیه جك
درجه ده آزدر. اگر الکتریقك پارلاق ییلدیز مثال لامبالری حق کلام ایسته یه رك آیتلره
کیرمك ایسته سه لر. او دائره نك الکتریق لامبالری اولان شمشکلر. شهابلر. و کوك یوزینی

زینتلندیرن یلدیزلر و مصباحلر دییه جکلر. ایشیتمکلك نسبتنده بحث و بیانه کیره
بیلیرسك. اکر فوارق مدنیت و دقائق صنعت جهتنده عقللرینی ایسترلرسه و آیتلردن
مقام طلب ایدرلرسه.. او وقت برتك سینك اونلره صوصیکز دییه جك: بنم برقنادم قدر
عقلکز یوقدر. زیرا سزلرده کی بشرك جزء اختیاریله کسب ایدیلن بتون اینجه صنعتلر
و بتون نازك جهازلر طوپلانسه.. بنم کوچوجك وجودمده کی اینجه صنعت و نازنین
جهازلر قدر عجیب اولاماز. [إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ لَنْ يَخْلُقُوا ذُبَابًا وَلَوِ اجْتَمَعُوا
لَهُ] الخ . آیتی سزی صوصدیرر.. اکر او فارقه لر دائرهٔ عبودیته کیدوب او دائره دن عقللرینی
ایسترلرسه.. او زمان او دائره دن شویله بر جواب آلیرلر که: سزك مناسبتکز بزمله پك آزدر..
و دائره مزه قولای کیره مزسکز.. چونکه پروغراممز بودر که: دنیا بر مسافرخانه در. انسان
ایسه اونده آز طوراجقدر.. و وظیفه سی چوق بر مسافردر. و قیصه بر عمرده حیات ابدیه یه
لازم اولان لوازماتی تدارك ایتمکله مکلفدر. اك اهم و اك الزم ایشلر تقدیم ایدیله جکدر..
حالبوکه: سز اکثریت اعتباریله شرفانی دنیایی بر مقرّ ابدی نقطهٔ نظرنده و غفلت پرده سی
آلتنده دنیا پرستلك میلیه ایشلمش بر صورت سزده کورولویور. اویله ایسه مقر پرستلك
و آفرق دوشونمکلك اساسلری اوزرینه مؤسس اولان عبودیتدن حصه کز پك آزدر..
لکن اکر قیمتدار بر عبادت اولان صرف منفعت عباد الله ایچون و منافع عمومیه و استراحات
عامّه یه و حیات اجتماعیه نك کمالنه خدمت ایدن و البته اقلیت تشکیل ایدن محترم
صَنْعَتْكارلر و مُلْهَمْ کشافلر آرقه کزده و ایچیکزده وارسه.. او حساس ذاتلره.. شورمز
و اشارات قرآنیه ده سعیه تشویق و صنعتلرینی تقدیر ایتمك ایچون ، الحق کافی و وافیدر..

[حاشیه ۱] شو جدّی مسئله یی یازارکن اختیارسز اولارق قلمم اسلوبنی شرلطیف
لطیفه یه چویردی.. بنده قلمی سربست بیراقدم. امید ایدرمکه اسلوبك لطیفه لکی
مسئله نك جدیتنه خلل ویرمه سین..

﴿ایکنجی سؤاله جواب﴾ اگر دیسه‌ك شیمدی‌یه‌قدر تحقیقاتڭزدن صوڭره شبهه‌م قالمادی و تصدیق ایتدم که: قرآنده سائر معجزاتله برابر مدنیت حاضره‌نڭ خارقه‌لرینه و بلکه داها ایلریسنه اشارت و رمزلر وار در.. دنیوی و اخروی سعادت بشره لازم اولان هرشی دگری نسبتنده ایچنده بولونور. فقط نه ایچون قرآن اونلری صراحتله ذکر ایتمیور. تا معاندکافرلر دخی تصدیقه مجبور اولسونلر. قلبمزده راحت اولسون ﴿الجواب﴾ دین برامتحاندر. تکلیف الهی برتجربه‌در. تا ارواح عالیه ایله ارواح سافله بربرندن آیریلسین. مسابقه میداننده

ناصلکه بر معدنه آتش ویریلیور.. تا ألماسله کومور.. آلتون ایله طوپراق بربرندن آیریلسین.. اویله‌ده بو دار امتحانده اولان تکلیفات الهیه برابتلا در.. و بر مسابقه‌یه سوقدر که: استعداد بشر معدننده اولان جواهر عالیه ایله مواد سفلیه برندن تفریق ایدیلسین.. مادام قرآن بو دار امتحانده بر تجربه صورتنده بر مسابقه میداننده بشرك تکملی ایچون نازل اولمشدر؛ ألبته شو دنیوی و هرکسه کورونه‌جك امور غیبیهٔ استقبالیه‌یه یالکز اشارت ایده‌جك و محجتنی اثبات ایده‌جك درجه‌ده عقله قاپو آچاجق.. اگر صراحةً ذکر ایتسه.. سرّ تکلیف بوزولور.. عادتا کوکلرك یوزینده‌کی یلدیزلرله واضحاً ﴿لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰه﴾ یازمق مثللو بر بداهته کیره‌جك.. اوزمان هرکس ایسترایسته‌مز تصدیق ایده‌جك.. مسابقه اولماز.. امتحانده فوت اولور. کومور کبی بر روح ایله ألماس کبی بر روح برابر قالاجقلر. [حاشیه] ﴿الحاصل﴾ قرآن حکیم حکیمدر.. هرشیئه قیمتی نسبتنده بر مقام ویرر.. ایشته قرآن بیلك اوچیوز سنه اولرا ستقبالك ظلماتنده مستتر و غیبی اولان ثمرات و ترقیات انسانیه‌یی کوروپور.. و کوردیگمزدن و کوره‌جگمزدن داها کوزل بر صورتده کوستریر.. دیمك قرآن اویله بر ذاتك کلامیدرکه.. بتون زمانلری و ایچنده‌کی بتون اشیایی بر آنده کوروپور.. ایشته معجزات أنبیا یوزنده پارلایان بر لمعهٔ اعجاز قرآن ۞

اَللّٰهُمَّ فَهِّمْنَا اَسْرَارَ الْقُرْاٰنِ وَوَفِّقْنَا لِخِدْمَتِهٖ فِى كُلِّ اٰنٍ وَزَمَانٍ ۞

﴿حاشیه﴾ ابوجهل لعین ایله ابوبکر الصدیق رض مساوی کورونه‌بلمك سرّ تکلیف ضایع اولاجق

سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا اِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ۞ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا اِنْ نَسِينَا اَوْ اَخْطَئْنَا ۞ اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ وَكَرِّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَنَبِيِّكَ وَرَسُولِكَ النَّبِيِّ الْاُمِّيِّ وَعَلٰى اٰلِهِ وَاَصْحَابِهِ وَاَزْوَاجِهِ وَذُرِّيَّاتِهِ وَعَلَى النَّبِيِّينَ وَالْمُرْسَلِينَ وَالْمَلٰئِكَةِ الْمُقَرَّبِينَ وَالْاَوْلِيَاءِ وَالصَّالِحِينَ ۞ اَفْضَلَ صَلَاةٍ وَاَزْكٰى سَلَامٍ وَاَنْمٰى بَرَكَاةٍ بِعَدَدِ سُوَرِ الْقُرْاٰنِ وَاٰيَاتِهِ وَحُرُوفِهِ وَكَلِمَاتِهِ وَمَعَانِيهِ وَاِشَارَاتِهِ وَرُمُوزِهِ وَدَلَالَاتِهِ وَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَالْطُفْ بِنَا يَا اِلٰهَنَا يَا خَالِقَنَا بِكُلِّ صَلَاةٍ مِنْهَا ۞ بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۞ آمين.

س ٠ ع

[يگرمی برنجی سوز]

[ایکی مقامدر]

[برنجی مقام]

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ ۞

[اِنَّ الصَّلٰوةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْقُوتًا] [صدق من نطق]

بر زمان سنأ، جسمأ، رتبةً بیوك بر آدم بگا دیدی. نماز أیبدر. فقط هرگون هرگون بشر دفعه قیلمق چوقدر. بیتمدیگندن اوصانغ ویریبور. اوزاتلك اوسوزندن خیلی زمان کیچدکدنصوکره نفسمی دیکلهدم؛ ایشیتدمکه، عین سوزلری سویلهیور. واقعا قدم کوردمکه: تنبللك قولاغیله شیطانك عین درسی آلیبور. اووقت آکلادم اوذات اوسوزی بتون نفوس امارهنك نامنه سویلهمش گبیدر. ویا سویلتدیرلمشدر. اوزمان بن دخی دیدم: مادام نفسم امارهدر. نفسنی اصلاح ایتمهین باشقهسنی اصلاح ایدهمز. اویله ایسه نفسمدن باشلارم. دیدم: ای نفس جهل مرکب ایچنده تنبللك دوشهگنده غفلت اویقوسنده سویلهیگك شوسوزه مقابل [بش ایقاظی] بندن ایشیت.

«برنجی ایقاظ» أی بدبخت نفسم. عجبا عمرڭ أبدیمیدر. هیچ قطعی سندڭ وارمیکه: کله‌جك سنه‌یه بلکه یارینه قدر. قالاجقسڭ. سکا اوصانج ویرن توهّم أبدیتدر. کیف ایچون أبدی دنیاده قالاجقکبی نازلانیورسڭ. اگر آکلاسه‌ایدڭ که عمرڭ آزدر. هم فائده‌سز گیدیور. ألبته اونڭ یگرمی درتدن برینی حقیقی بر حیات أبدیه‌نڭ سعادتنه مدار اولاجق برگوزل وخوش وراحت ورحمت بر خدمته صرف ایتمك اوصانمق شویله طورسون. بلکه جدّی بر اشتیاق وخوش بر ذوقی تحریکه سبب اولور.

«ایکنجی ایقاظ» أی شکم‌پرور نفسم. عجبا هرگون هرگون اکمك ییرسڭ. صو ایچرسڭ. هوایی تنفّس ایدرسڭ. سکا اونلر اوصانج ویریورمی؟ مادام ویرمیور. چونکه احتیاج تکرّر ایتدیگندن اوصانج دگل. بلکه تلذّذ ایدیورسڭ. اویله‌ایسه. خمسه نمازده سنڭ آرقداشلرڭ اولان قلبمڭ غداسی. روحمڭ آب حیاتی. ولطیفهٔ ربانیه‌مڭ هوای نسیمی جذب وجلب ایدن نماز دخی سنی اوصاندیرماملی کرکدر. أوت نهایتسز تأثّرات وألملره معروض ومبتلا ونهایتسز تلذّذاته وآماله مفتون ومپرسودا بر قلبڭ قوت وقوّتی هرشیئه قادر بر رحیم کریمڭ قاپوسنی نیاز ایله چالمقله الده ایدیله‌بیلیر. أوت شو فانی دنیاده کمال سرعتله واویلای فراقی قوپاران گیدن اکثر موجوداتله علاقه‌دار بر روحڭ آب حیاتی ایسه. هرشیئه بدل بر معبود باقینڭ بر محبوب سرمدینڭ چشمهٔ رحمتنه نماز ایله توجه ایتمکله ایچیله‌بیلیر. أوت فطرةً أبدیتی ایستەین وأبد ایچون خلق اولنان وأزلی وأبدی بر ذاتڭ آیینه‌سی اولان ونهایتسز درجه‌ده نازك ولطافتلی بولنان ذی شعور بر سرّ انسانی، ذی نور بر لطیفهٔ ربانیه شو قساوتلی، أزیجی وصیقینتیلی گیجی وظلماتلی وبوغوجی اولان احوال دنیویه ایچنده. ألبته تنفّسه پك چوق محتاجدر. وآنجق نمازڭ پنجره‌سیله تنفس آلابیلیر.

«اوچنجی ایقاظ» أی صبرسز نفسم. عجبا گیچمش گونلرده‌کی عبادت کلفتنی ونمازڭ

مشقتنى ومصيبت زحمتنى بوكون دوشونوب مضطرب اولمق. هم كله جك كونلرده كى عبادت وظيفه سنى ونماز خدمتنى ومصيبت المنى بوكون تصور ايدوب صبرسزلق كوسترمك هيچ كار عقلميدر. شو صبرسزلقده مثالك شويله برسرسم قوماندانه بكزركه، دوشمانك صاغ جناح قوتى اونك صاغنده كى قوتنه التحاق ايتمش. واوكا تازه برقوت اولديغى حالده؛ اوطوتار، هم برقوتنى صاغ جناحه كوندرير. مركزى ضعيفلشدرير. هم صول جناحده دوشمانك عسكرى يوقكن وداها كلمه دن بيوك برقوت كوندرير. آتش ايت امرينى ويرر. مركزى بتون قوتدن دوشورور. دوشمان ايشى آكلار. مركزه هجوم ايدر تارمار ايدر. أوت بوكا بكزه رسڭ. چونكه كيچمش كونلرڭ زحمتى بوكون رحمته قلب اولمش. المى كيتمش لذتى قالمش. كلفتى كرامته التحاق ومشقتى ثوابه انقلاب ايتمش. اويله ايسه. اوندن اوصانمق آلمق دگل. بلكه يڭى برشوق. تازه برذوق ودوامه جدى برغيرت آلمق لازمكلير. كله جك كونلر ايسه. مادام كلمه مشلر. شيمديدن دوشونوب اوصانمق وفتور كتيرمك عيناً اوكونلرده آچلغى وصوسزلغى ايله بوكون دوشونوب باغيروب چاغيرمق كبى برديوانه لكدر؛ مادام حقيقت بويله در. عاقل ايسه ڭ عبادت جهتنده ويا الكز بوكونى دوشون. واونك برساعتنى اجرتى پك بيوك كلفتى پك آز خوش وكوزل وعلوى برخدمته صرف ايديورم دى. اووقت سنڭ آجى برفتورڭ طاتلى برغيرته انقلاب ايدر. ايشته اى صبرسز نفسم سن اوچ صبر له مكلفسڭ. بريسى: طاعت اوستنده صبردر. بريسى: معصيتدن صبردر. ديكرى: مصيبته قارشو صبردر. عقلڭ وارسه. شو اوچنجى ايقاظده كى تمثيلده كوروندن حقيقتى رهبر طوت. مردانه يا صبور دى. اوچ صبرى اوموزيكه آل. جناب حقڭ سڭا ويرديكى صبر قوتنى. اكر يا كليش يولده طاغيتمازسه ڭ هر مشقته وهر مصيبته كافى كله بيلير. واو قوتله طايان.

۴ دردنجى ايقاظ: اى سرسم نفسم. عجبا شو وظيفهٔ عبوديت نتيجه سز ميدر. اجرتى آزميدر كه: سڭا اوصانمق ويرييور. حالبوكه برآدم. سڭا برقاچ پاره ويرسه. ويا قورقوسنى

قورقوتسه آقشامه قدر سنی چالیشدیرر. وفتورسز چالیشیرسك. عجبا بو مسافرخانهٔ
دنیاده عاجز و فقرلکده قوت وغنا. والبته بر منزل اولان قبرکده غدا وضیا. وهرحالده
محکمه‌ئك اولان محشرده سند وبرات. وایسترایسته‌مز اوستندن کچیله‌جك صراط کوپریسنده
نور وبراق اولاجق بر نماز نتیجه‌سی ازمیدر؟ ویاخود اجرتی آزمیدر؟ بر آدم سکا یوز لیرالق
بر هدیه وعد ایتسه. یوز کون سنی چالیشدیرر. خلف الوعد ایده‌بیلیر. او آدمه اعتماد
ایدرسك. فتورسز ایشلرسك. عجبا خلف الوعد حقنده محال اولان بر ذات جنت کبی
بر اجرتی وسعادت ابدیه کبی بر هدیه‌یی سکا وعد ایتسه: پك آز بر زمانده پك کوزل
بر وظیفه‌ده سنی استخدام ایتسه: سن خدمت ایتمزسه‌ك. ویا ایسته‌کسز سخره کبی
ویا اوصانجله یاریم یامالاق خدمتك اونی وعدنده اتهام وهدیه‌سنی استخفاف ایتسه‌ك.
پك شدتلی بر تأدیبه ودهشتلی بر تعذیبه مستحق اولاجغکی دوشونمیورمیسك.
دنیاده حپسك قورقوسندن اك آغیر ایشلرده فتورسز خدمت ایتدیککك حالده. جهنم
کبی بر حپس ابدینك خوفی. اك خفیف ولطیف بر خدمت ایچون سکا غیرت ویرمیورمی؟

﴿ بشنجی ایقاظ ﴾ ای دنیاپرست نفسم. عجبا عبادتده‌کی فتورك ونمازده‌کی قصورك
مشاغل دنیویه‌نك کثرتندنمیدر؟ ویاخود درد معیشتك مشغله‌سیله وقت بولا
مدیغکدنمیدر؟ عجبا صرف دنیا ایچونمی یارادلمشسك که: بتون وقتکی اوکا صرف ایدیورسك:
سن استعداد جهتیله بتون حیواناتك فوقنده اولدیغکی وحیات دنیویه‌نك لوازماتنی
تدارکده اقتدار جهتیله بر سرچه قوشنه یتیشه‌مدیککی بیلیورسك. بوندن نه‌دن
آکلامیورسك که: وظیفهٔ اصلیه‌ك حیوان کبی چابالامق دکل. بلکه حقیقی بر انسان کبی:
حقیقی بر حیات دائمه ایچون سعی ایتمکدر. بو نقطه برابر مشاغل دنیویه دیدیککك چوغی
سکا عائد اولمیان وفضولی بر صورتده قاریشدیغك وقاریشدیردیغك مالایعنی
مشغله‌لردر. اك لازمنی بیراقوب. کویا بیك سنه عمرك وار کبی: اك لزومسز معلوماتله

وقت كچیریورسڭ. مثلا ذخلك اطرافنده كی فلقه‌لرڭ كیفیتی باصلدر. وآمریقا طاوو
قلری نه قدر درلكی. قیمتسز شیلرله قیمتدار وقتكی كچیریورسڭ. كویا قوز موغرافیا
علمندن و ایستاتستیقی فننندن بركمال آلیورسڭ.

اگر دیه‌لك: بنی نمازدن و عبادتدن آلیقویان و فتور ویرن اویله لزومسز شیلر دگل. بلكه
در دمعیشتڭ ضروری ایشلریدر. اویله ایسه بنده سكا دیرمكه: اگر یوز غروش بر كونده‌لك
ایله چالیشه‌لك. صوڭره بری كلسه دیسه كه: كل اون دقیقه قدر شورایی قازیورلیرا
قیمتنده بر برلانطه ویرزمرد بولاجقسڭ. سن اوڭا یوق كلمه‌م. چونكه اون غروش كونده
لكمدن كسیله‌جك. نفقه‌م آزالاجق دیه‌لك. نه قدر دیوانه‌جه بر بهانه اولدیغنی
البته بیلیرسڭ. عیناً اوڭڭ كبی. سن شو باغچه‌ده نفقه‌ڭ ایچون ایشله‌یورسڭ. اگر
فرض نمازی ترك ایتسه‌ڭ. بتون سعیڭ ثمره‌سی یالكز دنیوی و اهمیتسز و بركتسز بر
نفقه‌یه منحصر قالیر. اگر سن استراحت و تنفس وقتكی. روحڭ راحتنه قلبڭ
تنفسنه مدار اولان نمازه صرف ایتسه‌ڭ. او وقت بركتلی نفقهٔ دنیویه ایله برابر.
سنڭ نفقهٔ اخرویه‌ڭ له: وزاد آخرتڭه اهمیتلی بر منبع اولان ایكی معدن معنوی بولورسڭ
«حاشیه»
«برنجی معدن» بتون باغچه‌ده كی یتیشدیردیگڭ چیچكلی اولسون میوه‌لی اولسون. هر بر
نباتڭ هر بر آغاجڭ تسبیحاتندن كوزل بر نیت ایله بر حصه آلیورسڭ.

«ایكنجی معدن» هم بو باغدن چیقان محصولاتدن كیم یسه: «حیوان اولسون انسان اولسون.
اینك اولسون. سینك اولسون. مشتری اولسون خیرسز اولسون» سكا بر صدقه حكمنه
كچر. فقط او شرط ایله كه: سن رزاق حقیقی نامنه و اذنی دائره‌سنده تصرف ایتسه‌ڭ
و اوڭڭ مالنی اوڭڭ مخلوقاتنه ویرن بر توزیعات مأموری نظریله كندیڭه باقسه‌ڭ.
ایشته باق. نمازی ترك ایدن نه قدر بیوك بر خسارت ایدر. نه قدر اهمیتلی بر ثروتی
غائب ایدر. و سعیه پك بیوك بر شوق ویرن و عملده بیوك بر قوهٔ معنوی تأمین ایدن

«حاشیه» بو مقام. بر باغده بر ذاته بر درس ویرركه: بو طرز ایله بیان ایدلمش.

اوايكى نتيجه‌دن و اوايكى معدندن محروم قالير. افلاس ايدر. حتى اختيارلاندقجه باغچه‌جيلكدن اوصانير. فتور كلير. نه‌مه لازم دير. بن ذاتاً دنيادن كيديورم بو قدر زحمته نه ايچون چكه‌جكم ديه‌جك كنديني تنبللگه آتاجق. فقط اولكى آدم دير. « داها زياده عبادتله برابر سعى حلال ايله چاليشه‌جغم. تا قبريمه داها زياده ايشيق كوندره‌جكم. آخرتمه داها زياده ذخيره تدارك ايده‌جكم».

﴿الحاصل﴾ أى نفس بيلكه. دونكى كون سنك الكدن چيقدى. يارين ايسه. سنك الكده سند يوقكه اوكا مالك اوله‌سك. اويله ايسه. حقيقى عمريكى بولونديغك كون بيل. لااقل اوكونك برساعتنى احتياط آقچه‌سى كبى. حقيقى استقبال ايچون تشكيل اولنان بر صندوقچهٔ اخرويه اولان برمسجده ويا برسجاده‌يه آت. هم بيلكه. هريكى كون سكا هم هركسه: بريكى عالمك قاپوسيدر. اكر نماز قيلمازسه‌لك سنك اوكونكى عالمك ظلماتلى وپريشان برحالده كيدر. سنك عليهكده عالم مثالده شهادت ايدر. زيرا هركسك هر كونده شو عالمدن برمخصوص عالمى وار. هم اوعالمك كيفيتى اوآدمك قلبنه وعملنه تابعدر. ناصلكه آيينه‌كده كورونن محتشم برسراى آيينه‌نك رنكنه باقار. سياه ايسه سياه كورونور. قيرمزى ايسه قيرمزى كورونور. هم اونك كيفيتنه باقار. او آيينه شيشه‌سى دوزكون ايسه سراى كوزل كوستر. دوزكون دكل ايسه چيركين كوستر. الك نازك شيلرى قبا كوستردىكى مثللو. سن قلبكله. عقلكله. عملكله. كوكلكله كندى عالمكك شكلنى دكيشديره‌بيليرسك. ياعليهكده ياله‌كده شهادت ايتديره‌بيليرسك. اكر نمازى قيلسه‌لك. اونمازك ايله اوعالمك صانع ذوالجلالنه متوجه اولسه‌لك. بردن سكا سنه باقان عالمك تنور ايدر. عادتا نمازك برالكتريق لامباسى. ونمازه نيتك اونك دوكمه‌سنه طوقونماسى كبى اوعالمك ظلماتنى طاغيدر. واو هرج ومرج دنيويه‌ده‌كى قارمه قارشيق پريشانيت ايچنده‌كى تبدلات وحركات حكمتلى برانتظام ومعنيدار بركتابت قدرت اولديغنى كوستر. ﴿ اَللّٰهُ نُورُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ ﴾ آيت برانوارندن برنورى سنك

قلبكده سر ير. سنك اوكوكلى عالمكى او نورك انعكاسيله ايشيقلانديرر. سنك لهكده
نورانيتله شهادت ايتديرر. صاقين ديمه. بنم نمازم نره ده؟ شو حقيقت نمازم نره ده؟ زيرا
بر خورماچكرده كى بر خورما آغاجى كبى. كندى آغاجنى توصيف ايدر. فرق يالكز اجمال و
تفصيل ايله اولديغى كبى. سنك وبنم كبى بر عاميناك ولو حس ايتمزسه نمازى بيوك بر
وليناك نمازى كبى شو نوردن بر حصه سى وار. شو حقيقتدن بر سرّى واردر. ولو شعورك
تعلق ايتمزسه. فقط درجاته كوره انكشاف وتنوّرى آيرى آيريدر. نا صل بر خورما چكردگندن
تا مكمل بر خورما آغاجنه قدر نه قدر مراتب بولونور. اويله ده نمازك درجاتنده ده داها
فضله مراتب بولونا بيلير. فقط بتون او مراتبده او حقيقت نورانيه نك اساسى بولونور:
اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى مَنْ قَالَ «اَلصَّلٰوةُ عِمَادُ الدِّينْ» وَعَلٰى اٰلِهٖ وَصَحْبِهٖ اَجْمَعِينْ ۞

«يگرمى برنجى سوزك ايكنجى مقامى»

«قلبك بش يارەسنە بش مرهمى تضمن ايدر»

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ ۞ رَبِّ اَعُوذُ بِكَ مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ وَاَعُوذُ بِكَ رَبِّ اَنْ
يَحْضُرُونِ ۞ ای مرض وسوسه ايله مبتلا. بيليورميسك وسوسه نه يه بكزه ر.
مصيبته بكزه ر. اهميت ويردكجه شيشر. اهميت ويرمزسه ك سونر. اوكا بيوك نظريله
باقسه ك بويور. كوچك كورسه ك كوچولور. قورقسه ك آغيرلاشير خسته ايدر.
خوف ايتمزسه ك خفيف اولور. مخفى قالير. ماهيتنى بيلمزسه ك دوام ايدر يرلشير.
ماهيتنى بيلسه ك اونى طانيسه ك كيدر. اويله ايسه. شو مصيبتلى وسوسه نك اقسام
كثيره سندن كثير الوقوع اولان يالكز «بش وجهنى» بيان ايده جگم. بلكه سكا وبكا شفا
اولور. زيرا شو وسوسه اويله بر شيدركه: جهل اونى دعوت ايدر. علم اونى طرد ايدر.
طانيمازسه ك كلير. طانيسه ك كيدر.

﴿برنجی وجه برنجی یاره﴾ شیطان أوّلا شبهه‌یی قلبه آتار. اگر قلب قبول ایتمزسه. شبهه‌دن شتمه دونر. خیاله قارشو شتمه بکزر بعض پیس خاطره‌لری و منافیء أدب چیرکین حاللری تصویر ایدر. قلبه أیواه دیدیریر. یأسه دوشوریر. وسوسه‌لی آدم ظن ایدرکه. قلبی ربّنه قارشو سوء أدبده بولونیور. مدهش بر خلجان و هیجان حس ایدر: بوندن قورتولمق ایچون حضوردن قاچار. غفلته طالمق ایستر. بو یاره‌نك مرهمی بودر که:

باق أی بیچاره وسوسه‌لی آدم. تلاش ایتمه. چونکه سنك خاطریکه گلان شتم دگل: بلکه تخیّلدر. تخیّل کفر کفر اولمدیغی کبی. تخیّل شتم دخی شتم دگلدر. زیرا منطقجه تخیّل حکم دگلدر. شتم ایسه حکمدر. هم بو نقله برابر او چیرکین سوزلر سنك قلبك سوزلری دگل. چونکه سنك قلبك اوندن متأثّر و متأسّفدر. بلکه قلبه یقین اولان لمّهٔ شیطانیه‌دن کلییور. وسوسه‌نك ضرری. توهّم ضرردر. یعنی اونی ضررلی توهّم ایتمکله قلباً متضرّر اولمقدر: چونکه حکمسز بر تخیلی حقیقت توهّم ایدر. هم شیطانك ایشنی کندی قلبنه مال ایدر. اونك سوزینی اوندن ظن ایدر. ضرراً گلار. ضرره دوشر. ذاتاً شیطانك ده ایسته‌دیگی اودر:

﴿ایکنجی وجه﴾ بودرکه: معنالر قلبدن چیقدقلری وقت. صورتلردن چیپلاق اولارق خیاله گیررلر. اورادن صورتلری که برلر. خیال ایسه. هر وقت بر سبب تحتنده بر نوع صورتلری نسج ایدر. أهمیت ویردیگی شیئك صورتلرینی یول اوستنده براقیر. هانکی معنا گیچسه یا اونلری گییدیرر. یا طاقار. یا بولاشدیرر. یا پرده ایدر. اگر معنالر منزّه و تمیز ایسه‌لر: صورتلر ملوّث و رذیل ایسه. گیمك یوقدر. فقط تماس وار. وسوسه‌لی آدم تماس التباس ایله التباس ایدر. أیواه دیر. قلبم نه قدر بوزولمش. بو سفیللك بو خسّت نفسمی مطرود ایدر. شیطان اونك شو طمارندن چوق استفاده ایدر. شو یاره‌نك مرهمی شودر. دیگله أی بیچاره. ناصلکه سنك نمازك أدب تنزیهانه سنك وسیله‌سی اولان ظاهری طهارته بطنکدکی باطننده‌کی نجاست اونا تأثیر ایتمز. و بوزمماز. اویله ده معنالر

مقدسه نك صورت ملوثه يه مجاورتى ضرر ايتمز. مثلا سن آيات الهيه يى تفكر ايديورسك بردن برمرض يا براشتها. يا بول كبى برأمر طبيعى شدتله سنك حسكه طوقونيور. ألبته سنك خيالك دواى علت واقتضاى حاجتك لوازماتنى كوره جك، باقه جق، اونلره مناسب سفلى صورتلرى نسج ايده جك. وكلام معنويلرك آره لرندن كيچه جكلر. كيچسونلر نه بأس وار. نه تلوث وار. ونه ضرر وار. ونه خطر وار. يالكز قورجالامق وحصر نظر ضرردر.

٣ اوچنجى وجه) بودر كه: اشيا مابينلرنده بعض مناسبات خفيه بولونور. حتى هيچ أميد ايتمديككك شيلر ايچنده مناسبت ايپلرى بولونور. يا بالذات بولونور. ويا سنك خيالك مشغول اولديغى صنعته كوره او ايپلرى ياپمش. اونلرى بربرينه باغلامش. شو مناسبته بنادركه: بعضا برمقدس شيئى كورمك. برملوث شيئى خاطره كتيرر: فن بيانده بيان اولونديغى كبى. خارجده اوزاقلق سببى اولان ضديت ايسه: خيالده سبب قربيتدر. يعنى ايكى ضدك صورتلرينك جمعنه واسطه برمناسبت خياليه در. برمناسبتله كلان تخطره تداعى افكار تعبير ايديلير. مثلا سن نمازده مناجاتده كعبه قارشوسنده حضور الهى ده ايكن آياتى تفكرده اولديغك برحالده. شو تداعى افكار سنى طوتوب تا اوزاق مالايعنيات رذيله يه سوق ايدر. سنك باشك بويله بر تداعى افكاره مبتلا ايسه: صاقين تلاش ايتمه: بلكه انتباهه كلديككك آنده دون. آمان نه قصور ايتدم دييوب تدقيقله مشغول اولوب طورمه. تا او ضعيف مناسبت سنك دقتكله قوت پيدا ايتمه سين. زيرا تأثر كوستردكجه. اهميت ويردكجه سنك او ضعيف تخطرك ملكه يه دونر. برمرض خيالى اولور. قورقمه مرض قلبى دكل. شو نوع تخطر ايسه غالبا اختيارسزدر. خصوصا حساس عصبيلرده دها زياده بولونور. شيطان شو نوع وسوسه نك معدننى چوق ايشلتيور. شو يارەنك مرهمى شودركه: تداعى افكار غالبا اختيارسزدر: اونده مسئوليت يوقدر. هم تداعى ده مجاورت وار. تماس واختلاط يوقدر:

اونك ايچون افكارك كيفيتلرى بربرينه سرايت ايتمز. بربرينه ضرر ويرمز. ناصلكه شيطان ايله ملك الهامى. قلب طرفلرنده مجاورتلرى دار. و فجّار وابرارك قرابتلرى و برمسكنده طورمالرى ضرر ويرمز. اويله ده تداعئ افكار سائقه سيله ايسته مديگك پيس خيالات كلوب نزيه افكارك ايچينه كيرسه ضرر ويرمز. مگر قصداً اولسه. ويا ضرر ظنيله اونكله زياده مشغول اولسه. هم بعضاً قلب يورولويور. فكر كنديني اگلنديرمك ايچون راست كله برشيله مشغول اولور. شيطان فرصت بولور: پيس شيلرى اوكنه سرپيور سورييور.

«دردنجى وجه» عملك اك أيى صورتنى تحرّيدن نشئت ايدن بر وسوسه دركه: تقوا ظنيله تشدّد ايتدكجه حال اوكا شدتله نير. حتى بردرجه يه واركه: اوآدم عملك داها أولاسنى آراركن حرامه دوشر. بعضاً برسنتك آرامسى برواجبى ترك ايتديريور. عجبا عملم صحيح اولديمى دير. اعاده ايدر. بوحال دوام ايدر. غايت يأسه دوشر شيطان شو حالندن استفاده ايدر. اونى يارالار. شو يارهنك ايكى مرهمى وار. (برنجى مرهم) بوكبى وسوسه أهل اعتزاله لايقدر. چونكه اونلر ديرلر. مدار تكليف اولان افعال وأشياء كندى ذاتنده آخرت اعتباريله يا حسنى وار. صوكره ده حسنه بناءً أمر ايدلمش. ويا قبحى وار. صوكره اوكا بناءً نهى ايدلمش. ديمك اشياده آخرت وحقيقت نقطۀ نظرنده اولان حسن وقبح ذاتيدر. أمر ونهى الٰهى اوكا تابعدر. بو مذهبه كوره انسان اشلديگى عملده شويله بر وسوسه كلير. عجبا عملم نفس الأمرده كى كوزل صورتده يا پيلمشميدر. اما مذهب حق اولان أهل سنت وجماعت ديرلركه: جناب حق برشيئه أمر ايدر. صوكره حسن اولور. نهى ايدر صوكره قبيح اولور. ديمك أمر ايله كوزللك. نهى ايله چيركينلك تحقق ايدر. حسن وقبح مكلّفك اطلاعنه باقار. واوكا كوره تقرر ايدر. شو حسن وقبح ايسه صورى ودنيايه باقان يوزنده دگل. بلكه آخرته باقان يوزده در. مثلا سن نماز قيلدك، ويا آبدست آلدك. حالبوكه نمازيكى وآبدستكى فساده ويرهجك بر سبب نفس الامرده وارمش. لكن

سن اوكا هيچ مطّلع اولمدڭ. سنڭ نمازڭ وآبدستڭ هم صحيحدر، هم حسنهدر. معتزله دير: حقيقتده قبيح وفاسددر. لكن سندن قبول ايديلير. چونكه جهلڭ وار، بيلمدڭ. وعذرڭ وار، اولمش ايسه. أهل سنت مذهبنه كوره ظاهر شريعته موافق اولارق ايشلديگڭ عملڭه: صحيح اولمشى دييوب وسوسه ايتمه. فقط قبول اولمشى دى غرورلانمه عجبه كيرمه.

[ايكنجى مرهم] دينده حرج يوقدر. [لاحرج فى الدين] مادام دُرت مذهب حقدر، مادام استغفاره منجر اولان دَرْكِ قصور ايسه، غروره منجر اولان حسن عملڭ رؤيتنه بويله وسوسهلى آدمه مرجّحدر. يعنى بويله وسوسهلى آدم عملنى كوزل كوروب غروره دوشمكدن ايسه عملنى قصورلى كورسه استغفار ايتسه: داها اولادر. مادام بويلهدر سن وسوسهيى آت. شيطانه ديكه: شوحال بر حرجدر. حقيقت حاله مطّلع اولمق كوچدر. دينده كى يُسْره منافيدر. [لاحرج فى الدين] [اَلدِّينُ يُسْرٌ] أساسنه مخالفدر. ألبته بويله عملم بر مذهبه موافق كلير، او بڭا كافيدر. هم لاأقل بن عجزمى اعتراف ايدرك عبادتى لايق وجهله اداايدهمديگمدن استغفار و تضرّع ايله مرحمت الٰهيهيه دخالت ايدوب قصورم عفو اولونمق قصورلى عملم قبول اولونمق ايچون تذلّلانه بر نيازه وسيلهدر.

[بشنجى وجه] مسائل ايمانيهده شبهه صورتنده كلان وسوسهدر. بيچاره وسوسهلى آدم، بعضاً تخيلى تعقّل ايله التباس ايدر. يعنى خياله كلان برشبههيى عقله كيرمش برشبهه توهم ايدوب اعتقادينه خلل كلمش ظن ايدر. هم بعضاً توهم ايتديگى برشبههيى ايمانه ضرر ويرر برشك ظن ايدر. هم بعضاً تصوّر ايتديگى برشبههيى تصديق عقلىيه كيرمش برشبهه ظن ايدر. هم بعضاً برأمر كفريده تفكّرى كفر ظن ايدر. يعنى ضلالتڭ أسبابنى آرامق صورتنده قوّهٔ مفكرهنڭ جولاننى وتدقيقاتنى وبىطرفانه محاكمهسنى خلاف ايمان ظن ايدر. ايشته تلقينات شيطانيهنڭ أثرى اولارق شو ظنلردن

ثور كه‌رك: أيواه قلبم بوزولمش.. اعتقادیمه خلل کلمش دیر. اوحالده اغلباً اختیارسز
اولدیغندن. جزء اختیاریسیله اصلاح ایده‌مدیکندن یأسه دوشر. بو بیچاره‌نك مرهمی
شودركه: تخیّل کفر کفر اولمدیغی کبی. توهّم کفر دخی کفر دکلدر. تصوّر ضلالت ضلالت
اولمدیغی کبی. تفکّر ضلالت دخی ضلالت دکلدر. چونکه هم تخیّل هم توهّم هم تصوّر
هم تفکّر. تصدیق عقلیدن واذعان قلبیدن آیریدرلر. باشقه درلر. اونلر بر درجه
سربستدرلر. جزء اختیاریه‌یی پك دیکله‌میورلر. تکلیف دینی آلتنه چوق کیره
میورلر. تصدیق واذعان اویله دکلدر. برمیزانه تابعدرلر. هم تخیّل توهّم تصوّر تفکّر
ناصلکه تصدیق واذعان دکلدر. اویله‌ده شبهه وتردّد صاییلمازلر. فقط اکر لزومسز
تکرار ایده ایده مستقر برحاله کلسه: او وقت حقیقی برنوع شبهه اوندن تولد ایده‌بیلیر.
هم بی طرفانه محاکمه نامیله ویا انصاف نامنه دییوب شقّ مخالفی التزام ایده ایده تا اویله بر
حاله کلیرکه: اختیارسز طرف مخالفی التزام ایدر. اوکا واجب اولان حقك التزامی قیریلیر: اوده
هلاکه دوشر. خصمك ویا شیطانك بر وکیل فضولیسی اولاجق بر حالت ذهننده تقرّر
ایدر. شو نوع وسوسه‌نك اك مهمّی بودركه: وسوسه‌لی آدم امکان ذاتی ایله امکان ذهنیی
بر بریله التباس ایدر. یعنی بر شیئی ذاتنده ممکن کورسه او شیئی ذهناً دخی ممکن وعقلاً
مشکوك توهم ایدر. حالبوکه علم کلامك قاعده‌لرندندركه: امکان ذاتی ایسه یقین علمی‌یه
منافی دکل. وضرورت ذهنیه‌یه ضدیتی یوقدر. مثلا شو دقیقه‌ده قره دکزك یره باطماسی
ذاتنده ممکندر. واو امکان ذاتی ایله محتملدر. حالبوکه یقیناً او دکزك یرنده اولدیغنی حکم
ایدیورز. شبهه‌سز بیلیورز. واو احتمال امکانی واو امکان ذاتی بزه شك ویرمز. برشبهه
کتیرمز. یقینمزی بوزماز. مثلا شو کونش ذاتنده ممکندركه: بوکون غروب ایتمه‌سین: ویا
یارین طلوع ایتمه‌سین. حالبوکه بو امکان یقینمزه ضرر ویرمز. شبهه کتیرمز. ایشته بونلر کبی
مثلا حقائق ایمانیه‌دن اولان حیات دنیویه‌نك غروبنه وحیات اخرویه‌نك طلوعنه امکان
ذاتی جهتنده کلان وهملر: یقین ایمانی‌یه ضرر ویرمز. هم "لا عبرة للاحتمال الغیر الناشی

عن دليل ؛ يعنى بر دليلدن نشئت ايتمه ين بر احتمالك هيچ اهميتى يوقدر اولان
قاعدهٔ مشهوره . هم اصول الدين . هم اصول الفقهك قاعدهٔ مقررهسندندر .
اگر ديسه . بو درجه مؤمنلره مضر و مزعج اولان وسوسه . نه حكمته بناءً بزه
بلا اولمش . ؟ الجواب ؛ افراطه وارماسى هم غلبه چالماسى شرطيله آصل وسوسه
تيقظه سببدر . تحرىيه داعيدر . جديته وسيله در . لاقيدلغى آتار . تهاونى
دفع ايدر . اونلك ايچون حكيم مطلق شو دار امتحانده شو ميدان مسابقه ده بزه
بر قامچى تشويق اولارق وسوسه يى شيطانك اليه ويرمش . بشرطكه باشنه
اورييور . شايد زياده ايجيتسه حكيم رحيمه شكوا ايتملى . ؟ اعوذ بالله من
الشيطان الرجيم ؛ دعاى...

(يگرمى ايكنجى سوز) (ايكى مقامدر)

(برنجى مقامى) يعنى حكايهٔ تمثيليه سى)

بسم الله الرحمن الرحيم * ويضرب الله الامثال للناس لعلهم يتذكرون
* وتلك الامثال نضربها للناس لعلهم يتفكرون ؛ بر زمان ايكى آدم بر حوضده
ييقانيلر فوق العاده بر تأثير آلتنده كنديلرندن كچديلر . كوزلرينى آچدقلرى وقت
كورديلركه : عجيب بر عالمه كوتورولمشلر . اويله بر عالم كه . كمال انتظامندن بر مملكت
حكمنده . بلكه بر شهر حكمنده . بلكه بر سراى حكمنده در . كمال حيرتلرندن اطرافلرينه باقديلر
كورديلركه بر جهتده باقيلسه عظيم بر عالم كورونيور . بر جهتده باقيلسه منتظم بر مملكت بر جهتده
باقيلسه مكمل بر شهر . ديگر بر جهتده باقيلسه غايت محتشم بر عالمى ايچنه آلمش بر سرايدر .
شو عجائب عالمده كزەرك سيران ايتديلر . كورديلركه : بر قسم مخلوقلر وار بر طرز ايله قونوشيور
فقط بونلر اونلرك ديللرينى بيلمه يورلر . يالكز اشارتلرندن آكلاشيليوركه مهم ايشلر كوريورلر .
وأهميتلى وظيفه لر يا پيورلر . او ايكى آدمدن (برسى) آرقداشنه ديديكه . .
شو عجيب عالمك البته بر مدبرى و شو منتظم مملكتك بر مالكى . شو مكمل شهرك بر

صاحبی شو مصنع سرایك بر اوسطه سی واردر. بز چالیشمالی یز. اونی طانیمالی یز. چونکه
آکلاشیلیور که. بزی بورایه کتیرن اودر. اونی طانیمازسه‌ق کیم بزه مدد ویره جك.
دیللرینی بیلمدیکمز و اونلر بزی دیکلمدکلری شو عاجز مخلوقلردن نه بکلیه بیلیرز. هم
قوجه بر عالمی بر مملکت صورتنده. بر شهر طرزنده. بر سرای شکلنده یاپان و باشدن باشه
خارقه شیلرله طولدیران و مزیناتك انواعیله تزیین ایدن و عبرتنما معجزه‌لرله دوناتان
بر ذات. البته بزدن و بورایه کلنلردن بر ایستدیکی واردر. اونی طانیمالی یز. هم نه ایسته
دیکنی بیلملکمز لازمدر. اوته کی آدم دیدی: ایناننام. بویله بحث ایتدیککی بر ذات
بولونسون. و بتون بو عالمی تك باشیله اداره ایتسین. آرقداشی جواباً دیدیکه:
بونی طانیمازسه‌ق لاقید قالسه‌ق منفعتی هیچ یوق. ضرری اولسه پك عظیمدر.
اکر طانیماسنه چالیشسه‌ق مشقتی پك خفیفدر. منفعتی اولورسه پك عظیمدر. اونك
ایچون اوکا قارشو لاقید قالمق هیچ کار عقل دکلدر. او سرسری آدم دیدی: بن بتون
راحتمی، کیفمی اونی دوشونمه‌مکده کورییورم. هم بویله عقلمه صیغیشمایان شیلرله
اوغراشمیه جغم. بتون بو ایشلر تصادفی و قارمه قاریشیق ایشلردر. کندی کندینه
دونیور. بنم نمه لازم. عقللی آرقداشی اوکا دیدی: سنك بو تمردك بنی ده بلکه چوقلرینی ده
بلایه آته جقدر. بر ادبسزلك یوزندن بعضاً اولور که: بر مملکت خراب اولور. ینه او
سرسری دونوب دیدیکه: یا قطعیاً بکا اثبات ایتکه. بو قوجه مملکتك تك بر مالکی
تك بر صانعی واردر. یاخود بکا ایلیشمه.
«جواباً آرقداشی دیدی:» مادام عنادك دیوانه‌لك درجه‌سنه چیقمش. او عنادکله
بزی و بلکه مملکتی بر قهره کرفتار ایده جکسك. بنده سکا «اون ایکی برهان ایله»
کوستره جکم که: بو سرای کبی شو عالمك. بو شهر کبی شو مملکتك تك بر اوسطه سی
واردر. و او اوسطه هر شیئی اداره ایدن یالکز اودر. هیچ بر جهتده نقصانیتی یوقدر.
بزه کورونمه‌ین او اوسطه بزی و هر شیئی کورور. و سوزلرینی ایشیدر. بتون ایشلری

معجزه و خارقه در. بتون بو گوردیگمز و دیللرینی بیلمدیگمز شو مخلوقلر اونك مأمورلریدرلر.

﴿برنجی برهان﴾ گل هر طرفه باق. هر شیئه دقت ایت. بتون بو ایشلر ایچنده گیزلی بر ال ایشلەیور. چونکه باق. بر درهم قدر قوتی اولمیان بر چکردك کوچوجکلکنده بر شی [١ حاشیه] بیکلر بطمان یوکی قالدیریور. ذره قدر شعوری اولمیان [٢ حاشیه] غایت حکیمانه ایشلر گورویور. دیمك بونلر کندی کندینه ایشلەمییورلر. اونلری ایشلتدیرن گیزلی بر قدرت صاحبی واردر. اگر کندی باشنه اولسه. بتون باشدن باشه بو گوردیگمز مملکتده هر ایش هر شی معجزه کار بر خارقه اولمق لازم گلیر. بو ایسه بر سفسطه در.

﴿ایکنجی برهان﴾ گل. بتون بو اوولری، بو میدانلری، بو منزللری سوسلندیرن شیلر اوستنه دقت ایت. هر برسنده او گیزلی ذاتدن خبر ویرن ایشارتلر. عادتا هر بری بر طره بر سکه گبی.. او غیبی ذاتدن خبر ویرییورلر. ایشته گوز یکاش اوگنده باق بر درهم پامقدن [٣ حاشیه] نه یاپییور. باق قاچ طوپ چوخه و باتسقه و چیچکلی قوماش چیقدی: باق اوندن نه قدر شکرلەلر، یوارلاق طاتلی کوفتهلر یاپیلیور که: بزم گبی بیکلر آدم گیسه و ییسه کافی گلیر. هم ده باق. بو دمیری، طوپراغی، صویی، کومووری.. باقیری.

[١] ﴿حاشیه﴾ آغاجلرك باشلرنده طاشیدیقلری چکردکلره اشارتدر.

[٢] ﴿حاشیه﴾ کندی کندینه یوکسلمهیین و میوهلرك ثقلتنه طایانمیان اوزوم چبوقلری گبی نازنین نباتاتك آغاجلره لطیف اللر آتوب صارمالرینه و اونلره یوکلنملرینه اشارتدر.

[٣] ﴿حاشیه﴾ تخمه اشارتدر. مثلا ذره گبی بر آفیون بذری. بر درهم گبی بر زردالی نواتی. بر قاوون چکردگی.. ناصل چوخهدن داها گوزل طرقونمش یاپراقلر باتسقهدن داها بیاض و صاری چیچکلر شکرلەدن داها طاتلی و کوفتهلردن و قونسروه قوطولرندن داها لطیف داها لذیذ داها شیرین میوهلری خزینهٔ رحمتدن گتیرییورلر. بزه تقدیم ایدییورلر.

«حاشیه ٤»

کومورشی، آلتونی غیبی آوووجنه آلدی. بر أت پارچه‌سی یاپدی. باق کور. ایشته ٢ ای عقلسز آدم. بو ایشلر اوبله بر ذاته مخصوصدر که: بتون بو مملکت بتون اجزاسیله اونك معجزه قوتی آلتنده طوردیور. هر آرزوسنه رام اولیور.

«حاشیه ٥»

«اوچنجی برهان» کل، بو متحرك آنتیقه صنعتلرینه باق. هر برسی اوبله بر طرزده یاپیلمش. عادتا بو قوجه سرایك کوچك نسخه سیدر. بتون بو سرایده نه وارسه، او کوچوجك متحرك ماکینه‌لرده بولونیور. هیچ ممکنمیدر که: بو سرایك اوسطه‌سندن باشقه بریسی کلوب بو عجیب سرایی کوچك بر ماکینه‌ده درج ایتسون. هم هیچ ممکنمیدر که: بر قوطو قدر بر ماکینه بتون بر عالمی ایچینه آلدیغی حالده. تصادفی ویاخود عبث بر ایش ایچنده بولونسون. دیمك بتون کوزلك کوردیگی نه قدر آنتیقه ماکینه‌لر وار، اوکیزلی ذاتك بر سکه‌سی حکمنده‌درلر. بلکه برر دلال برر اعلاننامه حکمنده‌درلر. لسان حاللری ایله دیرلر که: بز اوبله بر ذاتك صنعتی یز که: بتون بو عالمی بزی یاپدیغی وسهولتله ایجاد ایتدیگی کبی قولایلقله یاپابیلیر بر ذاتدر.

«دردنجی برهان» أی معندآرقداش. کل. سکا اهالی عجیبنی کوستره جکم. باق بو مملکتده بتون بو ایشلر. بو شیلر دگیشیور. بر حالده طورمیور. دقت ایتکه. بو کورندیکمز جامد جسملر، حسسز قوطولر بر بر حاکم مطلق صورتنی آلدیلر. عادتا هر برشی بتون أشیایه حکم ایدیور. ایشته بو یانمزده‌کی بو ماکینه‌یه باق. کویا أمر ایدیور. ایشته اوناك تزییناتنه «حاشیه»

«حاشیه ٤» عنصرلردن جسم حیوانی‌یی خلق. و نطفه‌دن ذی حیاتی ایجاد ایتمگه اشارتدر.

«حاشیه ٥» حیوانات‌ه وانسانلره اشارتدر. زیرا حیوان شو عالمك کوچك بر فهرسته‌سی وماهیت انسانیه شو کائناتك بر مثال مصغری اولدیغندن عادتا عالمده نه وارسه انسانده نمونه‌سی واردر.

«حاشیه ٤» ماکینه میوه‌دار آغاچلره اشارتدر. چونکه یوزر تزکاهلری فابریقه‌لری اینجه جلد دالللرنده طاشیورکبی حیرتنما یاپراقلری، چیچکلری، میوه‌لری طوقویور. سوسلندیریور پیشیریور بزلره اوزاتیور. حالبوکه چام وقطران کبی محتشم آغاچلر قورو بر طاشده تزکاهنی آتش پالیشوب طوریورلر:

واشلمسنه لازم لوازمات وماده لر. اوزاق یرلردن قوشوب کلمیورلر. ایشته اوراده باق. او
شعورسز قسم کویا بر اشارت ایدییور. [۷ حاشیه] او بیوك بر حسابنه کندی کندینه خدمتکار ایدییور. کندی
ایشلرنده چالیشدیریلیور. داها باشقه شیلری بونلره قیاس ایت. عادتا هر بر شی
بتون بو عالمده کی مخلوقلری مسخر ایدییور. اکر او کیزلی ذاتی قبول ایتمزسه ك. بتون
بو مملکتده کی طاشنده، طوپراغنده، میوانده، انسانه بکزه ر مخلوقلرده او ذاتك بتون
هنرلرینی، صنعتلرینی، کمالاتلرینی بر بر او شیلره ویره جکسك. ایشته عقلك اوزاق
کوردیکی بر تك معجزنما ذاتك بدلنه. میلیارلر اونلك کبی معجزنما هم بر برینه ضد.
هم بر برینه مثل. هم بر بری ایچنده بولونسون. بو انتظام بوزولماسین. اورتالغی
قاریشدیرماسونلر. حالبوکه. بو قوجه مملکتده ایکی پارمق قاریشسه قاریشدیرر.
چونکه بر کویده ایکی مدیر. بر شهرده ایکی والی. بر مملکتده ایکی پادشاه بولونسه
قاریشدیرر. نره ده قالدی حدسز حاکم مطلق برابر بولونسون.

«بشنجی برهان» ای وسوسه لی آرقداش کل. بو عظیم سرایك نقشلرینه دقت ایت:
بتون بو شهرك زینتلرینه باق. و بتون بو مملکتك تنظیماتنی کور. و بتون بو عالمك
صنعتلرینی تفکر ایت. ایشته باق. اکر نهایتسز معجزه لری و هنرلری اولان کیزلی بر
ذاتك قلمی ایشله مزسه. بو نقشلری ساتر شعورسز سببلره، کور تصادفه، صاغیر
طبیعته ویریلسه او وقت. یا بو مملکتك هر بر طاشی، هر بر اوتی. اویله معجزنما نقاش.
اویله بر خارق العاده کاتب اولماسی لازم کلیرکه: بر حرفده بیك کتابی یازابیلسین. بر
نقشده میلیونلر صنعتی درج ایده بیلسین. [۸ حاشیه] چونکه باق. بو طاشلرده کی نقشه

---

[۷] «حاشیه» حبوباته، تخملره، سینکلرك تخمجقلرینه اشارتدر. مثلا بر سینك بر قره آغاجك
یاپراغنده یومورطه سنی بیراقیر. بردن او قوجه قره آغاج یاپراقلرینی او یومورطه لره بر رحم مادر.
بر بشیك و بال کبی بر غدا ایله طولو بر مخزنه چویریلیور. عادتا او میوه سز آغاج او صورتده ذی روح
میوه لر ویریور.

[۸] «حاشیه» شجرۀ خلقتك میوه سی اولان انسانه. و کندی آغاجنك
بروغرامنی و فهرسته سنی طاشییان میوه یه اشارتدر. زیرا قلم قدرت. عالمك کتاب کبیرنده

هر برینده بتون سرایك نقشلری وار. بتون شهرك تنظیمات قانونلری وار. بتون مملكتك تشكیلات پروغراملری وار. دیمك بو نقشلری یاپمق بتون مملكتی یاپمق قدر خارقه‌در. اویله ایسه هر بر نقش، هر بر صنعت. او كیزلی ذاتك بر اعلاننامه‌سیدر. بر فاتحه‌در. مادام بر حرف كاتبنی كوسترمكسزین اولماز. صنعتلی بر نقش نقاشنی بیلدیرمه‌مك اولماز. ناصل اولوركه: بر حرفده قریه بر كتابی یازان. بر نقشده یرك نقشی نقش ایدن نقاش. كندی كتابیله ونقشیله بیلنمه‌سون.

(حاشیه)

(١) آلتنجی برهان: كل بو كنیش اووایه چیقاجغز. ایشته او اووا ایچنده یوكسك بر طاغ وار. اوستنه چیقاجغز. تا بتون اطرافی كوره‌ بیله‌لوم. هم هر شیئی یاقینلاشدیره‌جق كوزل دوربینلریده برابر آلاجغز. چونكه بو عجیب مملكتده عجیب ایشلر اولویور. هر ساعتده هیچ عقلمزه كلمه‌ین ایشلر اولویور. ایشته باق بو طاغلر واووالر وشهرلر بردن دگیشیور (٢) هم ناصل دگیشیور اویله بر طرزده كه میلیونلرله بر بری ایچنده ایشلر غایت منتظم صورتده دگیشیور. عادتا میلیونلر متنوع قوماشلر بر بری ایچنده برابر طوقونیور كبی پك عجیب تحولات اولویور. باق او قدر انسیت ایتدیكمز وطانیدیغمز چیچكلی میچكلی شیلر غائب اولدیلر. منتظما یرلرینه وماهیتجه اونلره بكزه‌ر. فقط صورتلرجه آیری باشقه‌لری كلدی. عادتا شو اووا، طاغلر، بر صحیفه. یوز بیكلرله آیری آیری كتابلر ایچنده یازیلیور هم خطاسز، نقصانسز، اولارق یازیلیور. ایشته بو ایشلر یوز درجه محالدركه: كندی كندینه اولسون. اوت نهایت درجه‌ده صنعتلی دقتلی شو ایشلر. كندی كندینه اولمق بیك درجه محالدركه: كندیلرندن زیاده صنعتكارلرینی كوستریورلر. هم بونلری

(٢) ٢٥٢ صحیفه‌نك حاشیه‌سندن باقی قالان (١) نه یازمش ایسه: اجمالی ماهیت انسانیه‌ده یازمشدر. قلم قدر. طاغ كبی بر آغاجده نه یازمش ایسه طیرناق كبی میوه‌سنده درج ایتمشدر.

(١) حاشیه: بهار ویاز موسمنده زمینك یوزینه اشارتدر. زیرا یوز بیكلر مختلف مخلوقاتك طائفه‌لری بر بری ایچنده برابر ایجاد ایدیلیر. روی زمینده یازیلیر. غلطسز، قصورسز، انتظامله دگیشدیریلیر. بیكلر صفرهٔ رحمان آچیلیر. قالدیریلیر. تازه تازه كلیر. هر بر آغاج بر رطابلاجی. هر بر بستان بر قازغان حكمنه كچر.

ایشلەیجی اویلە معجزنما بر ذاتدرکە: هیچ بر ایشی اوکا آغیر کلمز. بیك کتاب یازمق بر
حرف قدر اوکا قولای کلیر. بونکلە برابر هر طرفە باقکە: هم اویلە بر حکمتلە هر شیئی
یرلی یرینە قویوریور. و اویلە مکرمانە هر کسە لایق اولدقلری لطفاری یاپیور. هم اویلە
احسانپرورانە عمومی پردەلر و قاپولر آچیورکە: هر کسك آرزولرینی تطمین ایدیور:
هم اویلە سخاوتپرورانە صوفرەلر قوریورکە: بتون بو مملکتك خلقلرینە حیوانلرینە
هر بر طائفەسنە خاص و لایق بلکە هر بر فردینە مخصوصا سمیلە ور سمیلە بر طابلهٔ
نعمت ویریلیور. ایشتە دنیادە بوندن محال بر شی وارمیکە: بونلر دیکمز ایشلر ایچندە
تصادفی ایشلر بولونسون. ویا عبث ویا فائدەسز اولسون. ویا متعدد ألللرقاریشسین
ویا اوسطەسی هر شیئە مقتدر اولماسون. ویا هر شی اوکا مسخّر اولماسین. ایشتە أی
آرقداش هدّك وارسە. بوکا قارشو بر بهانە بول.

❴یدنجی برهان❵ أی آرقداش گل. شیمدی بو جزئیاتی بیراقوب. سرای نشقلندەکی
بو عجیب عالمك اجزالرینك بر برینە قارشو اولان وضعیتلرینە دقت ایدە جکز. ایشتە
باق بو عالمدە او درجە انتظام ایلە کلّی ایشلر یاپیلیور. و عمومی انقلابلر اولیورکە عادتا
بتون بو سرایدەکی موجود طاشلر، طوپراقلر، آغاجلر، هر بر شی. بر فاعل مختارکبی
بتون عالمك نظامات کلیەسنی کوزەتوب اوکا کورە توفیق حرکت ایدیور. بر برندن اُلك
(حاشیه ١) ب
اوزاق شیلر بر برینك امدادینە قوشیور. ایشتە باق. غائبدن عجیب بر قافلە چیقو
کلیور. مرکبلری آغاجلر. نباتلر، طاغلر بکزرلر. باشلرندە بر طابلهٔ أرزاق
طاشیورلر. ایشتە باق بو طرفدە بکلەین مختلف حیوانانك أرزاقلرینی کتیریورلر.
(حاشیه ٢)
هم دە باق. بوقبّەدە اوعظیم الکتریق لامباسی اونلرە ایشیق ویردیکی کبی بتون طعاملرینی

❴حاشیه ١❵ عموم حیواناتك ارزاقنی طاشیان نباتات و اشجار قافلەلریدر.

❴حاشیه ٢❵ اوعظیم الکتریق لامباسی کونشە اشارتدر.

اویله کوزل پیشیریور. یا الکز پیشیریله جك طعاملر بر دست غیبی طرفندن بر ([١٢] حاشیه)
اییه طاقیلوب اوکا قارشو طوتولویور. بو طرفده باق. بو بیچاره ضعیف، نحیف،
قوتسز چیوجقلر ناصل اونلرك باشی اوکنده لطیف غدا ایله طولو. ایکی طولومبه جق ([١٣] حاشیه)
طاقیلمش. ایکی چشمه کبی. یالکز او قوتسز مخلوق اونی آغزینه یاپیشدیرمسی کافیدر.

«الحاصل» بتون بو عالمك بتون أشیاسی بر برینه یاقارکبی بر برینه یاردیم ایدر. بر برینی
کورورکبی. بر برینه ال اله ویرر. بر برینك ایشنی تکمیل ایچون بر برینه اوموز اوموزه ویریور،
یل یله ویروب برابر چالیشیورلر. هر شئی بوکا قیاس ایت. تعداد ایله بیتمز. ایشته بتون
بو حاللر ایکی کره ایکی درت ایدر درجه سنده قطعی کوستریرکه. شو سرای عجیبك اوسطه سنده
یعنی شو غریب عالمك صاحبنه هر شئی مسخردر. هر شئی اونك حسابنه چالیشیر. هر شئی
اوکا بر أمر بر نفر حکمنده در. هر شئی اونك قوتیله دونر. هر شئی اونك أمریله حرکت ایدر.
هر شئی اونك حکمتیله تنظیم اولور. هر شئی اونك کرمیله معاونت ایدر. هر شئی اونك
مرحمتیله یاشقه سنك امدادینه قوشار. یعنی قوشدیریلیر. ای آرقداش
عقلك وارسه بوکا قارشو بر سوز سویله.

«سکزنجی برهان» کل أی نفسمکبی کندینی عاقل ظن ایدن عقلسز آرقداش. شو
سرای محتشمك صاحبنی طانیماق ایسته میورسك. حالبوکه هر شئی اونی کوستریور.
اوکا اشارت ایدیور ~~ایدیور~~ (اوکا شهادت ایدیور.) بتون بو شیلرك شهادتنی ناصل تکذیب ایدیورسك. اویله
ایسه. بو سرایی ده انکار ایت. وعالم یوق مملکت یوق دی. کندیکی ده انکار ایت.
اورته دن چیق. یا خود عقلکی باشکه آل. بنی دیکله. ایشته باق. شو سرای ایچنده
بولنان ومملکتی احاطه ایدن یکنسق عنصرلر، معدنلر وار. عادتا مملکتدن چیقان ([١٤] حاشیه)

«[١٢] حاشیه» ایپ وایپه طاقیلان طعام ایسه. آغاجك اینجه داللری ولذیذ میوه لریدر.

«[١٣] حاشیه» ایکی طولومبا جق ایسه. والده لرك ممه لرینه اشارتدر.

«[١٤] حاشیه» عنصرلر، معدنلر ایسه، پك چوق منتظم وظیفه لری بولنان واذن ربانی ایله

هر شی، او ماده‌لردن یاپیلیور. دیمک او ماده‌لر کیمک ملکی ایسه، بتون اوندن یاپیلان
شیلرده اونکدر. تارلا کیمک ایسه محصولاتده اونکدر. دکز کیمک ایسه ایچنده‌کیلرده
اونکدر. هم باق بو طوقونان شیلر بو نسج اولنان منقش قوماشلر، بر تک ماده‌دن
یاپیلیور. او ماده‌یی کتیرن احضار ایدن و ایپک حالنه کتیرن البته بالبداهه بردر. چونکه
او ایش اشتراک قبول ایتمز. اویله ایسه بتون نسج اولنان صنعتلی شیلر اوکا مخصوصدر.
هم ده باق بو طوقونان یاپیلان شیلرک هر بر جنسی بتون مملکتک هر طرفنده بولونیور.
بتون ابنای جنسلریله اویله انتشار ایتمش برابر اولارق بربری ایچنده بر طرزده برآنده
یاپیلیور. نسج ایدیلیور. دیمکه تک بر ذاتک ایشیدر. تک بر امر ایله حرکت ایدییور.
یوقسه بویله برآنده، بر طرزده بر کیفیتده بر هیئتده اتفاق و موافقت محالدر.
اویله ایسه بو صنعتلی شیلرک هر بریسی او کیزلی ذاتک بر اعلاننامه‌سی حکمنده
اونی کوستریور. کویا هر بر چیچکلی قوماش. هر بر صنعتلی ماکینه. هر بر طاتلی لوقمه.
او معجز نما ذاتک بر سکه‌سی، بر فرمانی، بر نیشانی، بر طره‌سی حکمنده لسان حال
ایله هر بریسی دیر. بن کیمک صنعتی‌یم. بولوندیغم صندوقلر و دکانلرده اونک ملکیدر:
و هر بر نقش دیر. بنی کیم طوقودی ایسه. بولوندیغم طوپده اونک قوماشیدر. هر بر
طاتلی لوقمه دیر. بنی کیم یاپیور پیشیرییور ایسه. بولوندیغم تازان دخی اونکدر.
هر بر ماکینه دیر. بنی کیم یاپمش ایسه. مملکتده انتشار ایدن بتون امثالمی ده او یاپیور:
و بتون مملکتک هر طرفنده بزی یتیشدیرن اودر. دیمک مملکتک مالکی ده اودر. اویله ایسه
بتون بو مملکته، بو سرایه مالک کیم ایسه او بزه مالک اولابیلیر. مثلا: ناصل میری‌یه
مخصوص تک بر پالاصقه، و یاخود بر تک دوکمه‌یه مالک اولمق ایچون اونلری یاپان

(حاشیه نک مابعدی) هر محتاجک امدادینه قوشان. و امر الهی ایله هر بر یره کیرن،
مدد ویرن، و حیاتک لوازماتنی یتیشدیرن و ذی حیاته امزیرن و مصنوعات الهیه نک
نسجنه نقشنه منشأ و مولد و بشیک اولان (هوا، صو، ضیا، طوپراق) عنصرلرینه اشارتدر.

بتون فابریقه‌لره مالك اولمق لازمدر که؛ اونلره حقیقی مالك اولسون. بوقسه اوبوش بوغاز باشی بوزوقدن میری مالیدر دیبه الیندن آلینوب تجزیه ایدیلیر.

«الحاصل» ناصل بو مملکتك عناصری مملکته محیط بر ماده‌در. اونلرك مالکی ده بتون مملکته مالك بر تك ذات اولابیلیر. اویله ده بتون مملکتده انتشار ایدن صنعتلر بر برینه بکزه‌دیگی و برتك سکّه اظهار ایتدکلری ایچون بتون مملکت یوزینده انتشار ایدن مصنوعلر، هر بر شیئه حکم ایدن تك بر ذاتك صنعتلری اولدیغنی کوستریورلر.

ایشته أی آرقداش. مادام شو مملکتده یعنی شو سرای محتشمده بر برلك علامتی واردر؛ بر وحدت سکّه‌سی وار. چونکه بر قسم شیلر بر ایکن احاطه‌سی وار. بر قسم متعدد ایسه. فقط بر برینه بکزه‌دیگی و هر طرفده بولوندیغی ایچون بر وحدت نوعیه کوستریور. وحدت ایسه بر واحدی کوستریر. دیمك اوسطه‌سی ده، مالکی ده، صاحبی ده، صانعی ده بر اولمق لازم کلیر. بونکله برابر. سن بوکا دقت ایت که: بر پرده‌ٔ غیبدن (حاشیه) قالینجه بر ایپ چیقیور. باق صوکره بیکلر ایپلر اوندن اوزانمش. هر بر ایپك باشنه باق: بر الماس، بر نیشان، بر احسان، بر هدیه طاقیلمش. هر کسه کوره بر هدیه ویریور. عجبا ایلیمیسك که: بویله غریب بر غیب پرده‌سندن بویله عجیب احساناتی، هدایایی شو مخلوقلره اوزاتان ذاتی طانیمامق. اوکا تشکر ایتمه‌مك نه‌قدر دیوانه‌جه بر حرکتدر. چونکه اونی طانیمازسه‌ك بالمجبوریه دیه‌جکسك که: بو ایپلر اوجلرنده‌کی الماسلری سائر هدیه‌لری کندیلری یاپیورلر. ویریورلر. اووقت هر ایپه بر پادشاهلق معناسنی ویرمك لازم کلیر. حالبوکه کوز یمزك اوکنده. بر دست غیبی اوایپلری دخی یاپوب طاقیور؛ دیمك بتون بو سرایده هر شی کندی نفسندن زیاده او معجزنما ذاتی کوستریور. اونی طانیمازسه‌ق بتون بو شیلری انکار ایتمکله؛ حیواندن یوز درجه آشاغی دوشه‌جکسك.

«حاشیه» قالینجه بر ایپ میوه‌دار آغاجه. بیکلر ایپلر ایسه. داللرینه. ایپلر باشنده‌کی الماس نیشان احسان هدیه‌لر ایسه. چیچکلرك اقسامنه و میوه‌لرك انواعنه اشارتدر.

[طوقوزنجی برهان] کل أی محاکه سزآرقداش. سن شو سرایك صاحبنی طانیمایورسك؛
طانیمقده ایسته میورسك؛ چونکه استبعاد ایله بیورسك. اونك عجیب صفتلرینی
وحالاتنی عقله صیغیشدیرامدیغکدن انکاره صاپیبورسك. ماللبوکه: آصل
استبعاد. آصل مشکلات وحقیقی صعوبتلر ودهشتلی کلفتلر اونی طانیمامقده در.
چونکه اونی طانیسه‌ق. بتون بوسرای، بوعالم برتك شی کبی قولای کلیر. راحت اولور.
براورته ده کی اوجوزلق ومبذولیته مدار اولور. اگر طانیماسه‌ق واو اولمازسه اووقت
هرشی بتون بوسرای قدر مشکلاتلی اولور. چونکه هرشی بوسرای قدر صنعتلیدر.
اووقت نه اوجوزلق ونه ده مبذولیت قالیر. بلکه بوکوردیگمز شیلرك بریسی دگل
أ لیمزه هیچ کیمسه نك أ لینه کیچمزدی. سن یالکز شو ایپه طاقیلان طاتلی قونسروه [حاشیه]
قوطوسنه باق. اگر اونك کیزلی مطبخهٔ معجزنماسندن چیقماسه ایدی، شیمدی قرق
پاره ایله آلدیغمز حالده یوز لیرا ایله آلامازدق. ایوت بتون استبعاد، مشکلات. صعوبت.
هلاکت. بلکه محالیت. اونی طانیمامقده در. چونکه ناصل بر آغاجه. برکوکده، برقانون
ایله برمرکزده حیات ویریبور. بیکلر میوه لرك تشکلی برمیوه کبی سهولت پیدا ایدیور. اگر
او آغاجك میوه لری آیری آیری مرکزه وکوکه آیری آیری قانونله ربط ایدیلسه. هربرمیوه
بتون آغاج قدر مشکلاتلی اولور. هم ناصل بتون اوردونك تجهیزاتی برمرکزده بر
قانونده برفابریقه دن چیقسه. کمیتجه برنفرك تجهیزاتی قدر قولایلاشیر. اگر هر برنفر
آیری آیری یرلرده تجهیزاتی یاپیلسه، آلینسه. هر برنفرك تجهیزاتی ایچون بتون او
اوردونك تجهیزاتنه لازم فابریقه لر بولونماسی لازمدر. عیناً بو ایکی مثال کبی. شو
منتظم سرایده. شومکمل شهرده. شومترقی مملکتده. شو محتشم عالمده. بتون بو شیلرك
ایجادی برتك ذاته ویریلدیگی وقت. اوقدر قولای اولور. اوقدر خففت پیدا ایدرکه

[١٦ حاشیه] قونسروه قوطوسی. قدرت قونسروه لری اولان قاوون، قارپوز،
نار، سوت قوطوسی هندستان جویزی کبی رحمت هدیه لرینه اشارتدر.

کورمدیگمز نهایتسز اوجوزلغه و مبذولیته و سخاوته سببیت ویرر. یوقسه هرشی او قدر پهالی او قدر مشکلاتلی اولاجقکه: دنیا ویریلسه بریسی ألده ایدیله‌مز.

اونیجی بر لمعات ٭ کل ای بر پارچه انصافه کلمش آرقداش. اون بش کون (حاشیه ۱۷) در. بز بوراده‌یز: اکر شو عالمک نظاملرینی بیلمزسه‌ک. پادشاهی طانیمازسه‌ق جزایه مستحق اولورز. عذریمز قالمادی. زیرا اون بش کون کویا بزه مهلت ویرلمش کبی بزه ایلیشمه‌یورلر. البته بز باشی بوش دکلز. بودرجه نازک صنعتلی، میزانلی، لطافتلی، عبرتلی مصنوعلر ایچنده حیوان کبی کزوب بوزامایز. بزه بوزدیرمازلر. شو مملکتک حشمتلی مالکنک البته جزاسی ده دهشتلیدر. او ذات نه قدر قدرتلی، حشمتلی بر ذات اولدیغنی شو تمثیله آکلاییکز که: شو قوجه عالمی بر سرای کبی تنظیم ایدییور. بر طولاب کبی چویرییور. شو بیوک مملکتی بر خانه کبی هیچ برشی نقصان بیراقمیه‌رق اداره ایدییور. ایشته باق وقت بوقت بر قابی طولدیروب بوشالتمق کبی بشر سرایی، شو مملکتی، شو شهری کمال انتظام ایله طولدیرر کمال حکمتله بوشالتدیرییور. بر صوفره‌یی ده قالدیروب ایندیرمک کبی قوجه مملکتی باشدن باشه چشید چشید صوفره‌لر (حاشیه ۱۸) بردن غیبی طرفندن قالدیریلر ایندیریلر طرزنده. متنوع یمکلری صیرا ایله کتیروب ییدیریر. اونی قالدیروب باشقه‌سنی کتیریر. سن ده کوریورسک وعقلک وارسه آکلارسک که: او دهشتلی حشمت ایچنده حدسز سخاوتلی بر کرم وار. هم ده باقکه او غیبی ذاتک سلطنتنه بر لکنه بتون بو شیلر شهادت ایتدیکی کبی. اویله ده قافله قافله آرقه‌سندن کلوب کچن او موقتی پرده پرده آرقه‌سندن آچیلوب قاپانان بو انقلابلر بو تحولاتلر او ذاتک دوامنه بقاسنه شهادت ایدر. چونکه زوال بولان اشیا ایله برابر

(حاشیه ۱۷) اون بش کون. سن تکلیف اولان اون بش سنه‌یه اشارتدر.

(حاشیه ۱۸) صوفره‌لر ایسه. یازده زمینک یوزینه اشارتدرکه: یوز تازه تازه آیری آیری اولارق مطبخهٔ رحمتدن چیقان رحمانی صوفره‌لر سریلیر دکیشیرلر. هر بوستان بر قازان؛ هر آغاج بر طابلاجیدر.

أسبابلری دخی غیب اولویورلر. حالبوکه اونلرك آرقه‌سندن اونلره اسناد ایتدیکمز شیلر تکرار اولویورلر. دیمك او اثرلر اونلرك دکلمش. بلکه زوالسز بریننك اثرلری ایمش؛ نصلکه براق ماغك قبارجقلری کیدییور. آرقه‌سندن کلان قبارجقلر کیدنلرکبی پارلادیغندن آکلاشیلیور؛ که اونلری پارلاتیران دائمی و یوکسك بر ایشیق صاحبیدر. اویله ده بو ایشلرك سرعتله دکیشمه‌سی آرقه‌لرندن کلنلرك عین رنك آلماسی کوستریور که: زوالسز، دائمی، بر تك ذاتك جلوه‌لریدر. نقشلریدر. آینه‌لریدر. صنعتلریدر.

(٣) اونبرنجی برهان: (کل أی آرقداش. شیمدی سکا کیچمش اولان اون بر برهان قوتنده قطعی بر برهان داها کوستره‌جکم. (حاشیه١) کل بر کمی‌یه بینه‌جکز. شو اوزاقده بر جزیره وار. اورایه کیده‌جکز چونکه بو طلسملی عالمك آناختارلری اوراده اولاجق. هم هرکس او جزیره‌یه باقیور اورادن برشیلر بکله‌یور. اورادن أمرلر آلیورلر. ایشته باق کیدییورز. شیمدی شو جزیره‌یه چیقدق: باق بیوك بر اجتماع وار. شو مملکتك بتون بیوکلری بورایه طوپلانمش کبی مهم کورونیور. آی دقت ایت. بو جمعیت عظیمه‌نك بر رئیسی وار. کل داها یقین کیده‌جکز. او رئیسی طانیمالی‌یز. ایشته باق. نه قدر پارلاق و بیکدن زیاده نیشانلری (حاشیه٢) وار. نه قدر قوتلی سویله‌یور. نه قدر طاتلی بر صحبت ایدییور. شو اون بش کون ظرفنده بونلرك دیدکلرینی بن بر پارچه اوکرندم. سن ده بندن اوکرن. باق او ذات، شو مملکتك

(حاشیه١) کمی تاریخه و جزیره ایسه عصر سعادته اشارتدر. شو عصرك ظلماتلی ساحلنده مدنیتك کییدیردیکی لباسدن صویونوب زمانك دکزینه کیروب تاریخ و سیر سفینه‌سنه بینوب عصر سعادت جزیره‌سنه و جزیرة العرب میداننه چیقوب فخر عالمی (عم) ایش باشنده زیارت ایتمکله بیلیرز که: او ذات (عم) او قدر پارلاق بر برهان توحیددر که: زمینك باشدن باشه یوزینی و زمانك کیچمش و کله‌جك ایکی یوزینی ایشیقلاندیرمش. کفر و ضلالت ظلماتنی طاغیتمشدر:

(حاشیه٢) بیك نیشان ایسه، أهل تحقیق یاننده بیکه بالغ اولان معجزات احمدیه (عم) در.

معجزنما سلطاننڭ بحث ایدیور. او سلطان ذی شان بنی سزلره کوندردی سویله یور.
باق اوبله خارقه‌لر کوستریورکه: شبهه براقمیورکه: بوذات او پادشاهڭ بر مأمور
مخصوصیدر. سن دقت ایتکه. بوذاتڭ سویله‌دیکی سوزی دگل یالکز شوجزیره‌ده‌کی
مخلوقلر دیڭله‌یورلر. بلکه خارق العاده صورتنده بتون مملکته ایشیتدیریور.
چونکه اوزاقدن اوزاغه هرکس بورادکی نطقنی ایشیتمکه چالیشیور. دگل یالکز
انسانلر دیڭله‌یور. بلکه حیوانلرده. حتی باق طاغلرده اونڭ کتیردیکی امرلرینی دیڭله‌
یورلرکه: یرلرندن قمیلدانیورلر. شو آغاجلرا شارت ایتدیکی یره کیدیورلر. نره‌ده
ایسته‌سه صو چیقاریور. حتی پارمغنی دره آب کوثرمه‌سی کبی یاپار. اوندن آب حیات
ایچیریور. باق شو سرایڭ قبۀ عالیسنده[1] مهم لامبا اونڭ اشارتیله برایکن ایکیلشیور.
دیمك بو مملکت بتون موجوداتیله اونڭ مأموریتنی طانیور. اونی. اوغیبی ذات
معجزنمانڭ خاص وطوغری برترجمانیدر. بردلال سلطنتی وطلسمنڭ کشافی وأوامرینڭ
تبلیغنه أمین برایلچیسی اولدیغنی بیلیورلرکبی. اونی دیڭله‌یوب اطاعت ایدیورلر.
ایشته بوذاتڭ هر سویلدیکی سوزی اطرافنده‌کی بتون عقلی باشنده اولانلر أوت أوت
طوغریدر دیرلر. تصدیق ایدرلر. بلکه شو مملکتده طاغلر، آغاچلر، بتون مملکتی
ایشیقلاندیران بیوك نورلامباسی[2]. اونڭ اشارت وأمرلرینه باش اکه‌سیله: أوت
أوت. هر دیدیکڭ طوغریدر دیرلر. ایشته أی سرسم آرقداشم. شو پادشاهڭ

---

[1] (حاشیه) مهم لامبا قمردرکه: اونڭ اشارتیله ایکی پارچه اولمشی. یعنی مولانا جامینڭ دیدیکی کبی هیچ یازی یازمیان او امّی ذات. پارمق قلمیله صحیفۀ سماویده براٴلف یازمش: برقرقی ایکی الّی یاپمش. یعنی شقدن اول قرق اولان جیم بکزه‌ر. شقدن صوکره ایکی هلال اولدی. لامیدن عبارت اولان ایکی نونه بکزه‌ر دی.

[2] (حاشیه) بیوك بر نور لامباسی کونشدرکه: آرضانڭ شرقدن کیری دوغیله یکیدن کوندشڭ کورونمسی. قوجا غنده پیغمبر علیه الصلاة والسلامڭ یاتمسیله ایکیندی نمازینی قیلمیان امام علی رضی الله عنه. او معجزه یه بناءً ایکیندی نمازینی اداءً قیلمش.

خزینهٔ خاصّه سنه مخصوص بیك نشان طاشییان شو نورانی محتشم و جدّی ذاتك بتون
قوتیله بتون مملكتك ایلری گلنلرینك تحت تصدیقنده بحث ایتدیگی بر ذات معجزنمادن
و ذكر ایتدیگی أوصافندن و تبلیغ ایتدیگی أوامرنده هیچ بر وجهله خلاف و حیله بولونا
بیلیرمی؟ بونده خلاف حقیقت قابلمی. شو سرای. شو لامبالری. شو جماعتلرك وجودلرینی
هم حقیقتلرینی تكذیب ایتمك لازم گلیر. اگر حدتك وارسه بوكا قارشو اعتراض پارمغنی
او ذاته گوستر. ناصل پارمغك برهان قوتیله قیریلوب. سنك گوزیكه صوقولاجق.

«اون ایكنجی برهان» كل أی بر پارچه عقلی باشنه گلان برادر. بتون اون بر برهان قوتنده
بر برهان داها گوستره جگم. ایشته باق. بو قاردن اینن، و هركس اوكا یا حیرتندن
ویا مرتندن كمال دقتله باقان شو نورانی فرمانه باق. «[۳]حاشیه» او بیك نشانلی ذات اونك
یاننه طورمش. او فرمانك مثالنی عمومه بیان ایدییور. ایشته شو فرمانك اسلوبلری
اویله بر طرزده پارلایور كه: هركسك نظر استحسانینی جلب ایدییور. و اویله جدّی
و اهمیتلی مسئله لری ذكر ایدییوركه: هركس قولاق ویرمگه مجبور اولویور. چونكه بتون
بو مملكتی اداره ایدن و بو سرایی یاپان و بو عجائبی اظهار ایدن ذاتك شئوناتنی افعالنی،
أوامرینی، و أوصافنی بر بر بر بیان ایدییور. او فرمانك هیئت عمومیه سنده بر طرّهٔ
اعظم اولدیغی گبی. باق هر بر سطرنده، هر بر جمله سنده تقلید ایدیلمز بر طرّه اولدیغی
مثللو افاده ایتدیگی معنالر، حقیقتلر، أمرلر، حكمتلر او ستنده دخی. او ذاته
مخصوص بر معنوی خاتم حكمنده. اوكا خاص بر طرز گورونییور. الحاصل: او فرمان اعظم
گونش گبی او ذات اعظمی گوستریور. كور اولمیان گورییور.
ایشته أی قارداش. عقلك باشكه گلمش ایسه. بو قدر كافی. اگر بر سوزك وارسه
شیمدی سویله. او عنادجی آدم جواباً دیدیكه؟ بن سنك بو برهانلریكه قارشو

«[۳]حاشیه» نورانی فرمان. قرآنه. و او ستنده گی طرّه ایسه. اعجازینه اشارت ایدر.

یالکز دیرم: الحمد لله. ایناندم. هم کونشك کبی پارلاق و کوندوز کبی آیه‌ین برطرزده
ایناندم که: شو مملکتك تك بر مالك ذو الکمالی. شو عالمك تك بر صاحب ذو الجلالی.
شو سرایك تك بر صانع ذو الجمالی بولوندیغنی قبول ایتدم. الله سندن راضی اولسون که:
بنی اسکی عنادمدن و دیوانه‌لکمدن قورتاردك. کتیردیککك برهانلرك هر بریسی
تك باشیله بو حقیقتی کوسترمکه کافی ایدی. فقط هر بر برهان کلدکجه. داها رونقدار.
داها شیرین. داها خوش. داها نورانی. داها کوزل معرفت طبقه‌لری، طانیماق
پرده‌لری. محبت پنجره‌لری آچیلدیغنی ایچون بکلدم، دیکلدم.

توحیدك حقیقت عظماسنه: و آمنت بالله ایمانه اشارت ایدن حکایهٔ تمثیلیه
تمام اولدی.

فضل رحمن. فیض قرآن. نور ایمان سایه‌سنده توحید حقیقتنك کونشندن حکایهٔ
تمثیلیه‌ده کی اون ایکی برهانه مقابل (اون ایکی لمعه ایله) بر (مقدمه)
کوستره‌جکز. ومن الله التوفیق والهدایه

(یکرمی ایکنجی سوزك ایکنجی مقامی)

بسم الله الرحمن الرحیم ۞ وبه نستعین ۞

اَللّٰهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ۞ لَهُ مَقَالِيدُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ ۞
فَسُبْحَانَ الَّذِي بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَاِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ۞ وَاِنْ مِنْ شَيْءٍ اِلَّا
عِنْدَنَا خَزَائِنُهُ وَمَا نُنَزِّلُهُ اِلَّا بِقَدَرٍ مَعْلُومٍ ۞ مَا مِنْ دَابَّةٍ اِلَّا هُوَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا
اِنَّ رَبِّي عَلٰى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ۞

(مقدمه) ارکان ایمانیه‌نك قطب اعظمی اولان ایمان بالله‌ه دائر قطره رساله‌سنده

شو موجوداتك هر برسى ألى بش لسانله جناب حقك وجوب وجودينه و وحدانيتنه
دلالت و شهادتلرينى اجمالاً بيان ايتميشز. هم نقطه رساله سنده جناب حقك
دلائل وجوب و وحدانيتندن هر برسى بيك برهان قوتنده درت برهان كلّى ذكر
ايتميشز. هم اون ايكى قدر عربى رساله لرمده جناب حقك وجوب وجودينى و وحدانيتنى
كوسترن يوزلر قطعى برهانلرى ذكر ايتديكمزدن شيمدى اونلره اكتفاءً درين تدقيقاته
كيريشميه جكز. يالكز شو [يكرمى ايكنجى سوزده] رسالة النورده اجمالاً يازديغم
[اون ايكى لمعه يى] ايمان بالله كونشندن كوسترمكه چاليشه جغز.

مثلا

[برنجى لمعه] توحيد ايكى قسمدر. ناصلكه بر چارشويه و بر شهره بيوك برذاتك
متنوع ماللرى كلسه ايكى چشيدله اونك مالى اولديغى بيلينير. [برى] اجمالى
عاميانه دركه: بو قدر عظيم مال اوندن باشقه كيمسه نك حدّى دكلكه صاحب اولا [بيلسين:]
فقط بويله آدمك نظارتنده چوق خيرسزلق اولا بيليركه پارچه لرينه چوق آدملر
صاحب چيقا بيلير. [ايكنجى چشيد اودركه] هر دنك اوستنده كى يازى يى اوقور.
هر بر طوپ اوستنده كى طرّه يى طانير. هر بر اعلان اوستنده مهرينى بيلير برصورتده
هرشى اوذاتكدر دير. ايشته هرشى اوذاتى معناً كوستردكى كبى. عيناً اويله ده
توحيد ده ايكى چشيد در. [برى] توحيد عامى و ظاهرى كه: جناب حق بردر.
شريكى نظيرى يوقدر. بو كائنات اونكدر. [ايكنجيسى] توحيد حقيقيدركه: هرشى
اوستنده سكّهٔ قدرتى و خاتم ربوبيتى و نقش قلمى كورمكله دوغريدن دوغرى يه
هرشيدن اونك نورينه قارشو بر پنجره آچوب اونك برلكنه و هرشى اونك دست
قدرتندن چيقديغنه و الوهيتنده و ربوبيتنده و ملكنده هيچ بر جهتله هيچ بر شريكى
و معينى اولمديغنه شهوده يقين بر يقين ايله تصديق ايدوب ايمان كتيرمكدر. دير
نوع حضور دائمى الده ايتمكدر. بزده شو سوزده او خالص و عالى توحيد حقيقى يى

گوستره جك شعاعلرى گوستره جكز.

۱۱ بر نكته ايچنده بر اخطار ۱۱ أى اسباب پرست غافل: أسباب بر پرده در. چونكه عزت
وعظمت اويله ايستر. فقط ايش گورن قدرت صمدانيه در. چونكه توحيد وجلال
اويله ايستر. واستقلالى اقتضا ايدرلر. سلطان أزلينك مأمورلرى سلطنت ربوبيتك
اجراآتجيلرى دگللردر. بلكه او سلطنتك دلاللريدرلر. واو ربوبيتك تماشاكر ناظرلريدرلر
او مأمورلر، او واسطه لر، قدرتك عزتنى ربوبيتك حشمتنى اظهار ايچوندر. تا امور
خسيسه ايله قدرتك مباشرتى گورونمه سون. عجز آلود فقيريت ايله انسانى بر سلطان گبى
عجز واحتياج ايچون مأمورلرى شريك سلطنت ايتمش دگلدر. ديمك أسباب وضع
ايدلمش تا عقلك نظر ظاهريسنه قارشى قدرتك عزتى محافظه ايدلسين: زيرا آيينه نك
ايكى وجهى گبى هر شيئك بر ملك جهتى وار كه: آيينه نك ملوّن يوزينه بكزر. مختلف
رنگلره وحالاته مدار اولابيلير. ۱۱ برى ۱۱ ملكوتدر كه: آيينه نك پارلاق يوزينه بكزر.
ملك وظاهر وجهنده قدرت صمدانيه نك عزتنه وكمالنه منافى حالات واردر. أسباب
او حالاته هم مرجع هم مدار اولمق ايچون وضع ايدلمشلر. فقط ملكوتيت وحقيقت
جانبنده هر شى شفافدر گوزلدر. قدرتك بالذات مباشرتنه مناسبدر. عزتنه منافى
دگلدر. اونك ايچون أسباب صرف ظاهريدر. ملكوتيتنده وحقيقتده تأثير حقيقيلرى يوقدر.
هم أسباب ظاهريه نك ديگر بر حكمتى ده شودر كه: حقسز شكوالرى، باطل اعتراضلرى عادل
مطلقه توجيه ايتمه مك ايچون او شكوالره او اعتراضلره هدف اولاجق أسباب وضع ايدلمشدر.
چونكه قصور اونلردن چيقييور اونلرك قابليتسزلكلرندن ايلرى گليور. بو سرّه بر مثال
لطيف صورتنده بر تمثيل معنوى روايت ايديليور كه: حضرت عزرائيل عليه السلام جناب
حقه ديمشكه قبض أرواح وظيفه سنده سنك عبادك بندن شكوا ايده جكلر بندن گوسه جكلر
جناب حق لسان حكمتله اوكا ديمشكه: سنكله عبادم اورته سنده مصيبتلر خسته لقلر
پرده سنى بيراقه جغم. تا شكوالرى اونلره گيدوب سكا گوسمه سونلر. أوت ناصلكه

خسته لقلره پرده در. اجلده توهّم اولنان فنالقلره مرجع ده رلر. و قبض ارواحده حقیقی اولارق حکمت وکوزللك حضرت عزرائیل علیه السلامك وظیفه سنه متعلقدر. اویله ده حضرت عزرائیل علیه السلامده بر پرده در. قبض ارواحده ظاهراً مرحمتسز کورونن و رحمتك کماله مناسب دوشمه ین بعض حالاته مرجع اولمق ایچون او ماموریته بر ناظر و قدرت الهیه یه بر پرده در. اوت عزّت عظمت ایسترکه اسباب پرده دار دست قدرت اوله عقلك نظرنده. توحید و جلال ایسترکه: اسباب الرینی چکسونلر تأثیر حقیقیدن..

ایکنجی لمعه: باق شو کائنات بوستاننه. شو زمینك باغنه. شو سمانك یلدیزلرله یالدیزلانمش کوزل یوزینه دقت ایت کوره جکسك که بر صانع ذوالجلالك بر فاطر ذوالجمالك او سرپلمش و سریلمش مصنوعاتنده هر بر مصنوع اوستنده خالق کل شیئه مخصوص بر سکه سی و هر بر مخلوقی اوستنده صانع کل شیئه خاص بر خاتمی. و قلم قدرتنك منشوری اولان صحائف لیل و نهار، یاز و بهارده یازیلان طبقات موجودات اوستنده تقلید قبول ایتمز بر طرّهٔ غرّاسی واردر. شمدی او سکه لردن او خاتملردن او طرّه لردن نمونه اولارق برقاچنی ذکر ایده جکز. مثلا: حسابسز سکه لرندن حیات اوستنده قویدیغی چوق سکه لرندن. شو سکه یه باقکز..

[بر شیدن هر شی یاپار. هم هر شیدن بر تك شی یاپار] ٢ چونکه نطفه صویندن و هم ایچیلان برصودن حسابسز اعضا و جهازات حیوانیه یی یاپار. ایشته بر شیئی هر شی یاپان البته بر قدیر مطلقك ایشیدر. هم یئیلان حدسز طعاملردن او طعام حیوانی اولسون نباتی اولسون او متعدد ماده لری خاص بر جسمه کمال انتظامله چویرن و اوندن مخصوص بر جلد نسج ایدن و اوندن بسیط جهازلری یاپان البته بر قدیر کل شیء و علیم مطلقدر. اوت خالق موت و حیات شو دستگاه دنیاده حکمتیله حیاتی اویله بر قانون امر ربّه معجزنما ایله اداره ایدییور که او قانون اکبری تطبیق و اجرا ایتمك بتون کائناتی قبضهٔ تصرفنده طوتان بر ذاته مخصوصدر. ایشته عقلك سونمه مش ایسه، قلبك کور اولمامش ایسه آکلارسك که: بر شیئی کمال سهولت و انتظامله

هرشیئی یاپان وهرشیئی کمال میزان ونظام صنعتکارانه ایله یریاپان هرشیئك خالقنه (نقشنه) خاص
خاص وخالق کل شیئه مخصوص برسکه‌در. مثلا: کورسه‌ك خارقه پیشه بر ذات بر درهم
پاموقدن یوز طوپ چوخه وایپك پاتیسقه کبی متنوع سائر قوماشلری اوتك بر درهم پاموقدن
نسج ایتمکله برابر حلوا، باقلوا کبی چوق طعاملری دخی اوندن یاپیور. صوکره کورسه‌ك که:
او ذات دمیری وطاشی بالی ویاغی صویی وطوپراغی آووجنه آلیر برکوزل آلتون یاپار.
ألبته قطعیاً حکم ایده‌جکسك: او ذات اویله کندینه خاص برصنعته مالکدرکه. بتون
عناصر ارضیه اونك امرینه مسخر وبتون موالید (ترابیه) اونك حکمنه باقار. ایشته حیاتده‌کی
تجلی قدرت وحکمت بومثالدن بیك درجه داها عجیبدر. ایشته حیات اوسته‌نده‌کی چوق سکه‌لردن
برتك سکه.

«اوچنجی لمعه» باقی شو کائنات سیاله‌ده. شو موجودات سیاره‌ده جولان ایدن (تازه) ذی حیاتا
کوره‌جکسك که: بتون ذی حیاتلردن هر بر ذی حیات اوسته‌نده حی قیومك توحیدینی چوق
خاتملری واردر. او خاتملردن بر خاتمی شودرکه: او ذی حیات مثلا شو انسان عادتا کائنا(تك)
برمثال مصغری، شجرۂ خلقتك برثمره‌سی وشو عالمك برچکردگی کبی که: انواع عالمك اکثر
نمونه‌لرینی جامعدر. کویا او ذی حیات بتون کائناتدن غایت حساس میزانلرله سوزولمش
برقطره‌در. دیمك شو ذی حیاتی خلق ایتمك وایجاد اولمق بتون کائناتی قبضۂ تصرفنده
طوتمق لازمگلیر. ایشته اگر عقلك اوهامده بوغولمامش ایسه. آگلارسك که برکلمۂ قدرتی
مثلا: بال آریسنی اکثر أشیایه برنوع کوچك فهرسته یاپمق وبرصحیفه‌ده مثلا انسانده شو
کتاب کائناتك اکثر مسئله‌لرینی یازمق. هم برنقطه‌ده مثلا کوچوجك اینجیر چکردگنده قوجه
اینجیر آغاجنك پروغرامنی درج ایتمك. وبرحرفده مثلا قلب بشرده شو عالم کبیرك صفحا(تنده)
تجلی واحاطه ایدن بتون أسمائك آثارینی کوسترمك وبرخردل دانه‌سی قدر موقع طوتا(ن)
قوۂ حافظۂ انسانیه‌ده برکتبخانه قدر یازی یازدیرمق وبتون حادثات کونیه‌نك منفصل
فهرسته‌سنی او قوه‌جکده درج ایتمك ألبته وألبته خالق کل شیئه خاص وبرکائناتك

رب ذوالجلالنه مخصوص بر فاعدر. ایشته ذی حیات اوستنده اولان بك چوق
فاعم ربایندن بر تك فاعم بویله نورینی کوسترسه وانك آیاتنی شویله اوقوتدیرسه
عجبا بردن بتون او فاعملره باقه بیلـه‌لك؟ سُبْحَانَ مَنْ اخْتَفَى بِشِدَّةِ الظُّهُورِ]
دیه‌یه‌جکمیسك..

[درد نجی لمعه] باق شو سمواتك دکزنده یوزن و شو زمینك یوزونده سربیلان
رنکارنك موجوداته و چشید چشید مصنوعاته دقت ایت کوره جکسك که: هر بری او
شمس أزلینك تقلید قبول ایتمز طره‌لری واردر. ناصل حیاتده سکه‌لری ذی حیاتده
فاعملری کورونیور. و بر ایکیسنی کوردك احیا اوستنده وحفی اویله طره‌کاردر تمثیل
درین معنالری فهمه یقینلاشدیریخدن بر تمثیل ایله شو حقیقتی کوستره جکز. مثلا
کونش سیاره‌لردن طوت تا قطره‌لره قدر تا جاملك کوچك پارچه‌لرینه قدر، و قارك
پارلاق ذره‌جکلرینه قدر شو کونشك مثالیه سندن و انعکاسندن بر طره‌سی کونشه
مخصوص بر أثر نورانیسی کورونیور. شاید او مذکور شیلرده کورونن کونشجکلرینی
کونشك جلوهٔ انعکاسی و تجلیٔ عکسی اولدیغنی قبول ایتمزسه‌ك او وقت هر بر قطره‌ده
و ضیایه معروض هر بر جام پارچه سنده و ایشیغه مقابل هر شفاف ذره‌جکده
طبیعی حقیقی بر کونشك وجودینی بالاصاله قبول ایتمه‌کی غایت درجه بر دیوانه‌لکله
هایتسز بر بلاهته دوشمکلگك لازمکلیر. اویله‌ده شمس أزلینك تجلیات نورانیه
احیا یعنی حیات ویرمك جهتنده هر بر ذی حیات اوستنده اویله بر طره‌سی واردر که،
فرضا بتون أسباب طوپلانسه و هر بری فاعل مختار کیلسه‌لر بینه او طره‌یی تقلید ایده‌مزلر
زیرا هر بری بر معجزهٔ قدرت اولان ذی حیاتلر هر بری او شمس أزلینك شعاعلری
حلمنده اولان اسماسنك نقطهٔ محراقیه سی صورتنده‌در. اکر ذی حیات اوستنده
کورونن او نقش عجیب صنعتی او نظم غریب حکمتی و او تجلی سر احدیتی ذات احدصمده
ویرلمدیکی وقت هر بر ذی حیاتده. حتی بر سینکده بر چیچکده نهایتسز بر قدرت فاطره

ایچنده صاقلاندیغی وهر شیئی محیط بر علم بولوندیغی وکائناته، اداره ایده جك
بر ارادۀ مطلقه اونده موجود اولدیغی بلکه واجب الوجوده مخصوص باقی صفتلری دخی
اونلرك ایچنده بولوندیغی قبول ایتمك عادتا اوچیچکك ادیسینکده هر بر ذره سنه بر
آلوهیت ویرمك کبی مثلا لتك ألف ابلهجه سنه خرافاتك ألف احمقجه سنه بر دره که سنه
دوشمك لازمکلیر. زیرا او شیئك ذره لرینه خصوصا تخم اولسه لر اویله بر وضعیت
ویرلمشکه او ذره جزئی اولدیغی ذی حیاته باقار. اونك نظامنه کوره وضعیت آلیر. بلکه
او ذی حیاتك بتون نوعنه بقار کبی او نوعك دوامنه یارایه جق هر یرده زرع ایتمك
و نوعنك بایراغنی دیکمك ایچون قنادجقلرله قنادلانمق کبی بر کیفیت آلیر. بلکه او
ذی حیات علاقه دار و محتاج اولدیغی بتون موجوداته قارشو معاملاتنی و مناسباتنی
رزقیه سنی دوام ایتدیره جك بر وضعیت طوتیور. ایشته اگر او ذره بر قدیر مطلقك
مأموری اولمازسه و نسبتی او قدیر مطلقدن کسیلسه او وقت او ذره یه هر شیئی کورر
بر کوز. هر شیئه محیط بر شعور ویرملك لازمکلیر. (الحاصل) ناصل شو قطره لرده و جاملرده
ذره جکلرنده اولان کونشجکلر و چیشید چیشید رنکلر کونشك جلوۀ عکسنه و انعکاسنه
تجلیسنه ویرلمزسه بر تك کونشه مقابل هایتسز کونشلری قبول ایتمك لازمکلیر.
محال اندر محال بر خرافه یی قبول ایتمك اقتضا ایدر. عینا بونك کبی اگر هر شیئی قدیر
مطلقه ویرلمزسه بر تك اللهه مقابل هایتسز بلکه ذرات کائنات عددنجه الهلری قبول
ایتمك کبی یوز درجه محال ایچنده کی بر محالی موجود قبول ایتمك کبی پر دیوانه لك هذیاننه دوشمك لازمکلیر.
(الحاصل) هر بر ذره دن اوچ پنجره شمس ازلینك نور وحدانیتنه و وجوب
وجودینه آچیلیر. (برنجی پنجره) هر بر ذره بر نفر کبی عسکری دائره لرینك هر برنده
یعنی طاقمنده بلوکنده طابورنده، آلاینده، فرقه سنده، اوردوسنده هر برینده
بر نسبتی او نسبته کوره بر وظیفه سی و او وظیفه یه کوره نظامی دائره سنده بر حرکتی
اولدیغی کبی. همچنین مثلا سنك کوز ببککده کی او جامد ذره جك دخی سنك کوزکده

باشقه وجودكده وقوّهٔ مولّده قوّهٔ جاذبه قوّهٔ دافعه قوّهٔ مصوّره كبی
دوران دمه وحس وحركه‌یه خدمت ایدن أورده وشراین وسائر اعصابلرده
هم سنك نوعكده آخر بر نسبتی بر وظیفه‌سی بولونه یعنی بالبداهه بر قدیر أزلینك
أثر صنعی ومأمور موظّفی وتحت تدبیرنده اولدیغنی كورا ولمیان كوزه كوسترر. .
«ایكنجی پنجره» هواده‌كی هر بر ذرّه هر بر چیچكی هر بر میوه‌یی زیارت ایده بیلیر. هم
هر چیچكه هر میوه‌یه كیره‌رك ایشله‌یه بیلیر. اگر هر شیئی كورر، بیلیر بر قدیر مطلقك
مأمور مسخّری اولمازسه او سرسری ذرّه بتون میوه‌لرك چیچكلرك جهازاتنی ویا بیلماسنی
وآیری آیری صنعتلرینی واونلره كیدیریلان صورتلرك تزیینلكنی وخیاطهٔ كاملهٔ محیط
صنعتنی بیلمك لازمكلیر. ایشته شو ذرّه بر كونش كبی بر نور توحیدك شعاعنی
كوستریور. ضیای هوایه. مائی ترابه قیاس ایت. ذاتاً اشیانك آصل منشألری
شودرت ماده‌در. یكی حكمتله مولّد الماء. مولّد الحموضه. قاربون. آزوت دركه: بو
عناصر اولكی عنصرلرك اجزالریدر. «اوچنجی پنجره» ذرّه‌لردن مركب بر پارچه طوپراق
هر بر چیچكلی ومیوه‌لی نباتاتك نشو غاسنه منشأ اولابیلیر. كاسه‌یی او ذرّه‌جكلردن
طولدیرسه‌ك بتون دنیاده‌كی هر بر نوع چیچك ومیوه‌لی نباتاتك تخمجقلری كه:
او تخمجقلر حیواناتك نطفه‌لری كبی آیری آیری شیلر دكل. نطفه‌لر صو اولدیغی كبی
او تخملرده قاربون، آزوت، مولّد الماء، مولّد الحموضه‌دن مركّب ماهیتجه بربرینك
مثلی كیفیتجه بربرندن آیری یالكز قدر قلمیله صرف معنوی اولارق آصلنك بر پروغرامی
توزیع ایدلمش. ایشته او تخملری نوبتله او كاسه‌یه قویسه‌ق هر بری خارقه
جهازاتیله اشكال ووضعیتیله ظهور ایده جكنی وقوعبولمش كبی اینانیرسك.
اگر او ذرّه‌لر هر بر شیئك هر بر حال ووضعیتنی بیلن وهر شیئه آو لایق وجودی
ووجودك لوازماتنی ویرمكه قدیر وقدرتنه نسبةً هر شی كمال سهولتله
مسخّر اولان بر ذاتك مأموری وأمریر بر وظیفه‌دار اولمازلرسه او طوپراغك

هر بر ذره سنده یا بوتون چیچکلی و میوه دارلرك عددنجه معنوی فابریقه لر و مطبعه لر
ایچنده بولونماسی لازم گلیر که: او جهاز آلتلری و اشکاللری بربرندن اوزاق و بربرندن
آیری موجودات مختلفه یه منشأ اولابیلسین. ویا بتون او موجوداته محیط بر علم، بتون
اونلرك تشکیلاتنه مقتدر اولاجق بر قوت ویرمك لازمدر. تا بتون اونلرك تشکیلاتنه
مدار اولسون. دیمك جناب مقدن نسبت کسیلسه طوپراغك ذراتی عددنجه الهلر قبول
ایدلمسی لازم گلیر. بو ایسه بیك دفعه محال اندر محال بر خرافه در. فقط مأمور
اولدقلری وقت چوق قولایدر. نصل بر سلطان عظیمك بر عادی نفری او پادشاهك
نامیله و اونك قوتیله بر مملکتی هجرت ایتدیره بیلیر. ایکی دکزی برلشدیره بیلیر. بر شاهی
أسیر ایده بیلیر. اویله ده أزلی وأبدی سلطانك أمریله بر سینك بر نمرودی یره سرەر.
بر قریچه بر فرعونك سراینی خراب ایدر. یره آتار. بر انجیر چکردەگی بر انجیر آغاجنی
یوکلنیر. هم هر بر ذره ده وجوب و وحدت صانعه ایکی شاهد صادق داها واردر. بریسی:
هر بر ذره عجز مطلقیله برابر بیوك بیوك و متنوع وظیفه لری قالدیریور. و جمودیتیله
برابر شعورکارانه کوسترن انتظامپرورانه نظام عمومی یه توفیق حرکت ایدر. دیمك هر بر ذره
لسان عجزیله قدیر مطلقك وجوب وجودینه و نظام عالمی کوزتمه سیله وحدتنه شهادت
ایدر. {کما ان فی کل ذرة شاهدان علی انه واجب واحد کذلك فی کل حیّ له آیتان علی
انه احد صمد} أوت هر بر ذی حیاتده بری احدیت سکه سی. دیگری صمدیت طره سی بولو
نیور. زیرا بر ذی حیات اکثر کائناتده جلوه لری کورونن اسمانی بردن کندی آیینه سنده
کوستریور. عادتا بر نقطهٔ مراقیه حکمنده حی قیومك تجلیء اسم اعظمی کوستریور.
ایشته احدیت ذاتیه یی محیی پرده سی آلتنده بر نوع کولگه سنی کوستردیکندن بر سکهٔ
احدیتی طاشیور. هم او ذی حیات کائناتك بر مثال مصغری و شجرهٔ خلقتك بر میوه سی
حکمنده اولدیغی ایچون کائنات قدر احتیاجاتی بردن قولایلقله کورولمك دائرهٔ حیاتنه
ییتیشدیرمك صمدیت طره سنی کوستریور. یعنی او حال کوستریور که: اونك اویله

بر ربّی وار که. اوکا هر شیئه بدل بر توجهی وار. و بتون اشیانك برینی طوتار بر نظری وار. بتون اشیا اونك بر توجهنك یرینی طوتاماز. [نعم یکفی لکلّ شیءٍ شیءٌ عن کل شیءٍ ولا یکفی عنه کلّ شیءٍ ولو لشیءٍ واحدٍ] مآل او حال گوستریور که: اونك اویله هیچ بر شیئه محتاج اولمدیغی کبی خزینه سندن هیچ برشی اکسیلمز و قدرتنه ده هیچ برشی آغیر گلمز. ایشته صمدیتك گولگه سنی گوسترن برنوع طرّه سی. دیمك هر برذی حیاتده بر سکّهٔ احدیت بر طرّهٔ صمدیت واردر. اوت هر برذی حیات. حیات لسانیله [قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ اَللّٰهُ الصَّمَدُ] اوقویور. بو ایکی سکّه دن باشقه بر قاچ پنجرهٔ مهمّه ده وار. باشقه یرلرده تفصیل ایدلدیگی ایچون بوراده اختصار ایدلدی. مادام شو کائناتك هر بر ذی روحی بویله اوچ پنجره‌یی و ایکی دلیگی. و حیات دخی ایکی قاپویی بردن واجب الوجودك وحدانیتنه آچیور. ذرّه‌دن تا شمسه قدر طبقات موجودات ذات ذوالجلالك انوار معرفتنی نه صورتله نشر ایتدیگنی قیاس ایده بیلیرسك. ایشته معرفت اللّٰه‌ده ترقیات معنویه‌نك درجاتنی و حضورك مراتبنی بوندن آکلا و قیاس ایت.

[بشنجی لمعه] ناصلکه بر کتاب اگر یازمه و مکتوب اولسه اونك یازماسنه بر قلم کافیدر. اگر باصمه و مطبوع اولسه او کتابك حروفاتی عددنجه قالبلر یعنی دمیر حرفلر لازمدر. تا او کتاب طبع ایدیلوب وجود بولسون. اگر او کتابك بعض حرفلرنده غایت اینجه بر خط ایله او کتابك اکثری یازلمش ایسه [سورهٔ یٰس ده لفظ یٰس ده یازلدیغی کبی] او وقت بتون او دمیر حرفلرك کوچوجکلری اونك حرفنه لازم تا طبع ایدیله بیلسین. عیناً اویله ده شو کتاب کائناتی قلم قدرت صمدانیه‌نك یازماسی و ذات احدیتك مکتوبی دیه‌لك وجوب درجه‌سنده بر سهولت و لزوم درجه‌سنده بر معقولیت یولنه گیدرسك. اگر طبیعته و اسبابه استناد ایتسه‌ك امتناع درجه‌سنده صعوبتلی و محال درجه‌سنده مشکلاتلی و هیچ بر وهم قبول ایتمه‌ین خرافاتلی شویله بر یوله گیدرسك که: طبیعت ایچون هر بر جزء طوپراقده هر بر قطره صوده هر بر پارچه هواده میلیارلرجه معنوی مطبعه‌لر و حدسز معنوی فابریقه‌لر بولونماسی

لازم تاکه: حاشا بر چیچکلی میوه‌لی مصنوعاتك تشکلاتنه مظهر اوله‌بیلسین. یا فرد فرد هر شیئه محیط بر علم هر شیئه مقتدر بر قوت اونلرده قبول ایتمك لازم گلیر تا شو مصنوعاتك مقیقی (موجدی) مصدری اوله‌بیلسین. چونکه طوپراغك وطاشلرك وهوانك هر بر جزئی اکثرینك تا منشئی اوله‌بیلیر. حالبوکه هر بر نبات میوه‌لی اولسه، چیچکلی اولسه تشکلاتی او قدر منتظمدر، او قدر موزوندر، او قدر بر برندن ممتازدر، او قدر کیفیتجه بر برندن آیریدر که هر برینه یالکز اوکا مخصوص بر و آیری معنوی فابریقه و یا آیری بر مطبعه لازمدر: دیمك طبیعت مصطلقدن مصدر اولمغله برابر هر شیده بتون شیلرك ماکینه‌لرینی بولوندیرمغه مجبوردر. ایشته بو طبیعتپرستلك فکرینك اساسی او درجه خرافاتدر که خرافه‌جیلر دخی اوندن اوتانیورلر. کندینی عاقل ظن ایدن اهل ضلالتك نهایتسز هذیانلی بر عقلسزلغی التزام ایتدکلرینی کور عبرت آل. (الحاصل) ناصل بر کتابك هر بر حرفی کندی نفسنی بر حرف قدر کوستروب و کندی وجودینه تك بر صورتله دلالت ایدییور. و کندی کاتبنی اون کلمه ایله تعریف ایدر. و چوق جهتلرله کوستریر. مثلا: بنم کاتبمك حسن خطی وار. قلمی قیرمزیدر. شویله‌در بویله‌در دیر. عیناً اویله‌ده شو کتاب کبیر عالمك هر بر حرفی کندینه جرمی قدر دلالت ایدر. و کندی صورتی قدر کوستریر. فقط نقاش ازلینك اسماسنی بر قصیده قدر تعریف ایدر و کیفیتلری عددنجه اشارت پارمقلریله او اسمایی کوستیریر. مسماسنه شهادت ایدر. دیمك هم کندینی هم بتون کائناتی انکار ایدن فسطه بر احمق بیله صانع ذوالجلالك انکارینه گیتمه‌مك گرکدر.

(اوچنجی لمعه) خالق ذوالجلالك ناصلکه مخلوقاتنك هر بر فردینك باشنده و مصنوعاتنك هر بر جزئنك جبهه‌سنده احدیتنك سکه‌سنی قویمشدر. ناصلکه گچمش لمعه‌لرده بر قسمنی کوردك. اویله‌ده هر بر نوعك اوستنده چوق سکهٔ احدیت، هر بر کل اوستنده متعدد خاتم واحدیت، تا مجموع عالم اوستنده متنوع طرهٔ وحدت غایت پارلاق بر صورتده

قوریلمشدر. ایشته بك چوق سكّه‌لردن و خاتملردن و طرّه‌لردن سطح ارضك صحیفه‌سنده
بهار موسمنده وضع ایدیلان بر سكّه، بر خاتمی گوستره‌جگز. شویله كه: نقاش ازلی زمینك
یوزونده یاز بهار زماننده اك آز اوچیوز بیك نباتات و حیواناتك انواعنی نهایتسز
اختلاط و یاریشیقلق ایچنده نهایت درجه‌ده امتیاز و تشخیص ایله و غایت درجه‌ده
انتظام و تفریق ایله حشر و نشر ایتمسی بهار كبی ظاهر و باهر پارلاق بر سكّهٔ توحیددر. اوت
بهار موسمنده ئولمش ارضك احیاسی ایچنده اوچیوز بیك حشرك نمونه‌لرینی كمال انتظام
ایله ایجاد ایتمك و ارضك صحیفه‌سنده بربری ایچنده اوچیوز بیك مختلف انواعك
افرادینی خطاسز، سهوسز، غلطسز، نقصانسز، غایت موزون منظوم غایت منتظم و
مكمّل بر صورتده یازمق البته نهایتسز بر قدرته و محیط بر علمه و كائناتی اداره ایده‌جك
بر اراده‌یه مالك بر ذات ذوالجلالك، بر قدیر ذوالكمالك، بر حكیم ذوالجمالك سكّهٔ
مخصوصه‌سی اولدیغنی ذرّه مقدار شعوری بولنانك درك ایتمسی لازمگلیر. قرآن حكیم
فرمان ایدیور كه: ﴿ فَانْظُرْ اِلٰى اٰثَارِ رَحْمَتِ اللّٰهِ كَيْفَ يُحْيِ الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا اِنَّ ذٰلِكَ
لَمُحْيِ الْمَوْتٰى وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴾ اوت زمینك دیریلتیلمه‌سنده اوچیوز بیك
حشرك نمونه‌لرینی بر قاچ گون ظرفنده یاپان گوستیرن قدرت فاطره‌یه البته انسانك حشری
اوقدر كوره قولای گلیر. مثلا: كلنجك طاغنی و سیپان طاغنی بر اشارتله قالدیران بر ذات
معجزنمایه شو دره‌دن یولیمزی قاپایان شو قوجه طاشی قالدیره بیلیرمیسك دینیلیرمی.
اویله ده گوك و طاغ و یری آلتی گونده ایجاد ایدن و اونلری وقت بوقت طولدیروب
بوشالتان بر قدیر حكیم، بر كریم رحیمه ابد طرفندن احضار ایدیلوب سریلمش كندی ضیافته
گیده‌جك یولیمزی سد ایدن شو طوپراق طبقه‌سنی اوستمزدن قالدیره بیلیرمیسك. یری
دوزلتوب بزی اوندن گچیره بیلیرمیسك استبعاد صورتنده سویله‌نیرمی. شو زمینك
یوزونده یاز زماننده بر سكّهٔ توحیدی گوردك. شیمدی باق غایت بصیرانه و حكیمانه
زمینك یوزونده‌كی شو تصرّفات عظیمهٔ بهاریه اوستنده بر خاتم واحدیت غایت آشكاره

كورونيور. چونكه آثار آت بر وسعت مطلقه ايچنده واو وسعتله برابر بر سرعت
مطلقه ايله واو سرعت ايله برابر بر سخاوت مطلقه ايچنده كورونن انتظام مطلق
وكمال حسن صنعت ومكمليت خلقت اويله برضا تمدركه؛ غير متناهى بر علم وهايتسز
بر قدرت صاحبى اوكا صاحب اولابيلير. أوت كورييورزكه بتون يوزنده بر وسعت
مطلقه ايچنده بر ايجاد بر تصرف بر فعاليت وار. هم او وسعت ايچنده بر سرعت مطلقه
ايله ايشلنيور. هم او سرعت و وسعتله برابر تكثير افراده بر سخاوت مطلقه كورونيور.
هم او سخاوت و وسعت و سرعتله برابر بر سهولت مطلقه كورونيور. هم او سخاوت
وسهولت وسرعت و وسعتله برابر هر بر نوعده هر بر فردده كورونن بر انتظام مطلق
وغايت ممتاز بر حسن صنعت وغايت اختلاط ايچنده بر امتياز اتم وغايت مبذوليت
ايچنده غايت قيمتدار أثرلر وغايت كنيش دائره ايچنده تام بر موافقت وغايت سهولت
ايچنده غايت صنعتكارانه بديعه لرى ايجاد اتمك بر آنده هر يرده بو طرزده هر فردده
بر صنعت فارقه بر فعاليت معجزنما كوسترمك البته والبته اويله بر ذاتك خاصيدركه
هيچ بر يرده اولمديغى حالده هر يرده حاضر ناظردر. هيچ برشى اوندن كيزلنمديكى كبى
هيچ برشى اوكا آغير كلمز. ذرّهلرله يلديزلر اونك قدرتنه نسبةً مساويدرلر. مثلا
اوريحيم ذو الجمالك باغستاننى كزمدن معجزاتنك صالقملرندن بردانه جلب اتمنده
كورديكم ايكى پارمق قالينلغنده بر ثوزوم آصماسنه آصيلمش اولان صالقملرى صايدم
يوز آلتمش بش چيقدى. بر صالقمك دانه سنى صايدم يوز يكرمى قدر وارايدى. دوشوندم
ديدم اكر بر آصمه چوبوغى بالالى صو موصلوغى اولسه دائم صو ويرسه شو حرارتده قارشى
او يوزلر رحمتك شروب طرلرمبه عقلرينى أمزيرن صالقملره آنجق كفايت ايدهبله.
حالبوكه: بعضاً آز بر رطوبت آنجق آلينه بيلير. ايشته برايشى يابان هر شيئه قادر اولمه
لازمكلير. ﴿ سُبْحَانَ مَنْ تَحَيَّرَ فِى صُنْعِهِ الْعُقُولُ ﴾
﴿ يدنجى لمعه ﴾ باقى ناصل صحيفۀ آرضده دستنده ذات احد صمدك خاتملرينى آزدقله

آزدقتله گوره بیلیرسك. باشگی قالدیر گوزیگی آچ شو کائنات کتاب کبیرینه برباق.
گوره جکسك که: او کائناتك هیئت مجموعه سی اوستنده بیوکلگی نسبتنده بروضوح
ایله خاتم وحدت اوقونیور. چونکه شو موجودات برفابریقه نك برقصرك برمنتظم شهرك
اجزالری وافرادلری کبی بك بك ویروب بربرینه قارشو معاونت الینی اوزاتوب بربرینك
سؤال حاجاتنه لبیك باش اوستنه دیرلر. ال اله ویروب برانتظام ایله چالیشیرلر.
باش باشه ویروب ذوی الحیاته خدمت ایدرلر. اوموز اوموزه ویروب برغایه یه متوجهاً
برمدبّر حکیمه اطاعت ایدرلر. اوت گونش وآی ده. گیجه وگوندوز ده. قیش ویاز ده
طوت. نباتات محتاج وآج حیوانلرك امدادینه گلیورلرده. وحیوانلرك ضعیف
شریف انسانلرك امدادینه قوشیورلرده. حتی موادّ غذائیه نك لطیف نحیف یاورو
لری ومیوه لری امدادینه اوچیورلرده. ذرّات طعامیه نك حجیرات بدن امدادینه
گیدیورلرده جاری اولان بردستور تعاون ایله حرکتلری بتون بتون کور اولمیانه
گوستریورلر که: غایت کریم برتك مربینك قوتیله. غایت حکیم برتك مدبّرك أمریله
حرکت ایدیورلر. ایشته شو کائنات ایچنده جاری اولان بو تساند. بو تعاون. بو تجاوب.
بو تعانق. بو مسخّریت. بو انتظام برتك مدبّرك ترتیبیله اداره ایدیلدکلرینی وبرتك
مربینك تدبیریله سوق ایدیلدکلرینه قطعیاً شهادت ایتدکله برابر. شو بالبداهه
صنعت اشیاده گورونن حکمت عامّه ایچنده کی عنایت تامّه. واو عنایت ایچنده
پارلایان رحمت واسعه. واو رحمت اوستنده سرپیلان ورزقه محتاج هر بر ذی حیاته
اونك حاجتنه لایق برطرزده اعاشه ایتمك ایچون سرپیلان أرزاق واعاشۀ عمومی
اویله پارلاق برخاتم توحیددر که: بتون بتون عقلی سونمه ین آکلار. وبتون بتون
کور اولمیان گورور. اوت قصد وشعور واراده یی گوسترن برپردۀ حکمت عموم کائناتی
قاپلامش. واو پردۀ حکمت اوستنده لطف وتزیین وتحسین واحسانی گوسترن بر
پردۀ عنایت سریلمشدر. واو مزیّن پردۀ عنایت اوستنده گندینی سودیرمك.

وطاینتدیرمق انعام واکرام ایتمك لمعه‌لرینی کوسترن برحلّهٔ رحمت کائناتی ایچنه آلمشدر.
واو منوّر پردهٔ رحمت عامّه اوستنه سرپیلان ترحمی واحسان واکرامی وکمال شفقت و
حسن تربیه‌یی ولطف ربوبیتی کوسترن برصوفرهٔ ارزاق عمومیه دیزیلمشدر. اوت شو
موجودات ذرّه‌لردن کونشلره قدر. فردلر اولسون. نوعلر اولسون. کوچك اولسون بیوك
اولسون ثمرات وغایات ایله وفائده‌لر ومصلحتلرله منقش برقوماش حکمتدن محتشم بر
کوملك کیدیرلمش. واو حکمتنما صورت کوملکی اوستنده لطف واحسان چیچکلریله مزیّن
برحلّهٔ عنایت هرشیئك قامتنه کوره بیچیلمش.. واو مزیّن حلّهٔ عنایت اوزرینه تحبّب
واکرام وتحنّن وانعام لمعه‌لریله منوّر رحمت نیشانلری طاقیلمش.. واو منوّر مرصّع
نیشانلری احسان ایتمکله برابر زمینك یوزونده بتون ذوی الحیاتك طائفه‌لرینه کافی
بتون حاجاتلرینه وافی برصوفرهٔ رزق عمومی قورولمشدر.. ایشته شو ایش کونش کبی
آشکاره نهایتسز حکیم. کریم. رحیم.. رزاق برذات ذوالجماله اشارت ایدوب کوستریور
اویله‌می هرشی رزقه محتاجمیدر.. اوت برفرد رزقه ودوام حیاته محتاج اولدیغی کبی
کوریورزکه بتون موجودات عالم باخصوص ذی حیات اوله. کلی اولسون جزئی اولسون.
کل اولسون جزء اولسون وجودنده بقاسنده، حیاتنده وادامهٔ حیاتده مادةً ومعناً
چوق مطالبی وار. چوق لوازماتی وار. افتقاراتی واحتیاجاتی اویله شیلره وارکه:
الك ادناسنه اوشیئك الی یتیشمدیکی الك کوچك مطلوبنه اوشیئك قوتی کافی کلمدیکی
برحالده کوریورزکه بتون مطالبی وارزاق مادیّه ومعنویه سی {مِنْ حَيْثُ لَا
يَحْتَسِبُ} اومدیغی یرلردن کمال انتظامله ووقت مناسبده ولایق برطرزده کمال
حکمتله الّلرینه ویریلیور. ایشته بوافتقار واحتیاج مخلوقات وبوطرزده امداد و
اعانهٔ غیبیه عجبا کونش کبی برربّ حکیم ذوالجلالی برمدبّر رحیم ذوالجمالی کوسترمیوری..

لا یسکن غمی لمعه‌لری ناصلکه برتارلاده اکیلان برنوع تخم دلالت ایدرکه. اوتارلا (لده) اهرها

تخم صاحبنك تحت تصرفنده اولدیغی کبی او تخمی دخی تارلا متصرفنك تصرفنده
اولدیغنی کوستر. اویله ده شو عنا صر دینیلان مزرعهٔ مصنوعات وا حدیت وبساطت
ایله برابر کلیت واحاطه لری وشو مخلوقات دینیلان ثمرات رحمت ومعجزات قدرت و
کلامات حکمت اولان نباتات وحیوانات مماثلت ومشابهتلری ایله برابر چوق یرلرده انتشاری
هرطرفده بولونوب توطنلری تك برصانع معجز نمانك تحت تصرفنده اولدقلرینی اویله بر
طرزده کوستریورکه: کویا هربر چیچك . هربر ثمره . هربر حیوان اوصانعك بر سکه سیدر.
بر خاتمیدر. بر طرهٔ سیدر. هربرده ده بولونسه لسان حال ایله هر بریسی دیرکه . بنم
سکه سی بو یر دخی اونك مصنوعیدر. بنم خاتمی بو مکان دخی اونك
مکتوبیدر. بنم طرهٔ سی بو وطنم دخی اونك منسوجیدر. دیمك أك ادنا بر مخلو
ربوبیت بتون عناصری قبضهٔ تصرفنده طوتانه مخصوصدر. وأك بسیط بر حیوانی
تدبیر وتدویر ایتمك بتون حیواناتی نباتاتی مصنوعاتی قبضهٔ ربوبیتنده تربیه
ایده نه خاص اولدیغی کورو اولیان کورور. أوت هربر فرد سائرافراده مماثلت ومثلیت
لسانیله دیر کیم بتون نوعمه مالك ایسه بکا مالك اولابیلیر. یوقسه یوق. هر نوع
سائرنوعلرله برابر یوزونده انتشاری لسانیله دیر. کیم بتون سطح ارضه مالك
ایسه بکا مالك اولابیلیر. یوقسه یوق. آرض سائر سیارات ایله بر کونشه ارتباطی
وسموات ایله تساندی لسانیله دیر. کیم بتون کائناته مالك ایسه بکا مالك اولابیلیر.
یوقسه یوق. أوت بر آلمایه بری دیسه سن بنم صنعتمسك او آلما لسان حال ایله
اوکا مخصوص صوص دییه جك. اکر بتون یریوزونده بتون آلمالرك تشکیلنه مقتدر
اولابیلیرسه ك بلکه یریوزنده منتشر بتون هم جنسم اولان بتون میوه دارلره بلکه
سفینه سیل خزینهٔ رحمتدن کلان بتون هدایای رحمانیه یه متصرف اولابیلیرسه ك
بکا ربوبیت دعوا ایت. اوآلما بویله دییه جك. واوآ حمقك آغزینه بر طوقات

اوره حق..

«طقوزنجی لمعه» جزؤده جزئیده.. کلده کلیده.. کل عالمده.. حیاتده و ذی حیاتده و احیاده اولان سکّه‌لردن. ختملردن. طرّه‌لردن بعضیلرینه اشارت ایتدک.. شمدی نوعلرده حسابسز سکّه‌لردن بر سکّه‌یه اشارت ایده‌جگز. اوت ناصلکه میوه‌دار بر آغاجک حسابسز ثمره‌لرینه بر تربیهٔ واحده بر قانون وحدتله بر تک مرکزدن اداره ایدلدکلرندن کلفت و مشقت و مصرف اوقدر سهولت پیدا ایدرکه کثرتله تربیه ایدیلان تک بر ثمره‌یه مساوی اولورلر.. دیمک کثرت و تعدد مرکز هر ثمره ایچون کیتجه بتون آغاج قدر کلفت و مصرف و جهازات ایستر فرق یالکز کیفیتجه‌در.. ناصلکه بر تک نفره لازم تجهیزات عسکریه‌یی یاپمق ایچون اوردویه لازم بتون فابریقه‌لر قدر فابریقه لازمدر.. دیمک اتحاد و وحدتدن کثرته کیتجه افراد عددنجه کیت جهتیله کلفت زیاده‌لشیر. ایشته هر نوعده بالمشاهده کورونن سهولت فوق العاده البتّه وحدتدن توحیددن کلان بر سر و سهولتک اثریدر. «الحاصل» بو جنسک بتون انواعی بر نوعک بتون افرادی اعضای اساسیه‌ده موافقت و مشابهتلری ناصل اثبات ایدرلرکه تک بر صانعک مصنوعلریدر.. چونکه وحدت تام و اتحاد سکّه اویله ایستر. اویله‌ده بو مشهود سهولت مطلقه و کلفتسزلک وجوب درجه‌سنده ایجاب ایدرکه بر صانع واحدک اثرلری اولسون.. یوقسه امتناع درجه‌سنه چیقان بر صعوبت اورتمسی انعدامه و او نوعی عدمه کوتوره‌جکدی. «الحاصل».. جناب حقه اسناد ایدلسه بتون اشیا بر تک شی کبی بر سهولت پیدا ایدر.. اگر اسبابه اسناد ایدلسه هر بر شی بتون اشیا قدر صعوبت پیدا ایدر.. مادام اویله‌در کائناتده شو کورونن فوق العاده اوجوزلق و شو کوزمزک اوکنده حدسز مبذولیت سکّهٔ وحدتی کونش کبی کوستریر.. اگر غایت مبذولیتله الیمزه کیرن شو میوه‌لر واحد احدک مالی اولمازسه بتون دنیایی ویرسه ایدک بر تک ناری یه‌یه‌مزدک..

«اوننجی لمعه» تجلّیء جمالیه‌یی کوسترن حیات ناصل بر برهان احدیتدر.. بلکه بر

حيثيتيه تجلى وحدتدر. تجلى جلالى اظهار ايدن ممات دخى بر برهان واحديتدر. أوت مثلا
[وَلِلّٰهِ الْمَثَلُ الْاَعْلٰى] ناصلكه كونشه قارشى پارلايان و آقان بيوك بر ايرماغك قبارجقلرى
و زمين يوزينك متلمع شفافاتى كونشك عكسنى و ايشيغنى كوسترمك صورتيله كونشه
شهادت ايتدكلرى كبى او قطراتك و شفافاتك غروبيله كيتمه لريله برابر آرقه لرندن يكى
كلان قطرات طائفه لرينه و شفافات قبيله لرى اوستنده يينه كونشك جلوه لرى
مشتمله دوامى و ايشيغنك تجليسى و نقصانسز استمرارى قطعياً شهادت ايدركه؛
سونوب يانان دگيشوب تازه لنن كلوب پارلايان مثالى كونشجكلر و ايشيقلر و نورلر بر
باقى، دائمى، عالى تجليسى زوالسز بر تك كونشك جلوه لريدر. ديمك او پارلايان
قطراتلر ظهورلريله و كلمه لريله كونشك وجودينى كوستردكلرى كبى غروبلريله زواللريله
كونشك بقاسنى و دوامنى و برلگنى كوسترييورلر. عيناً اويله ده شو موجودات سياله
وجودلريله و حياتلريله واجب الوجودك وجوب وجودينه و احديتنه شهادت ايتدكلرى كبى
زواللريله اولوملريله او واجب الوجودك ازليتنه سرمديتنه و احديتنه شهادت ايدرلر.
أوت كيجه كوندوز، قيش و ياز، عصرلر و دورلرك دگيشمه سيله غروب و افول ايچنده
تجدد ايدن و تازه لنن مصنوعات جميله موجودات لطيفه البته بر عالى و سرمدى و دائم
التجلى بر جمال صاحبنك وجود و بقا و وحدتنى كوستردكلرى كبى او مصنوعات أسباب
ظاهريه سفليه لريله برابر زوال بولوب اولمه لرى او اسبابك هيچلگنى و بر برده اولديغنى
كوسترييورلر. شو حال قطعياً اثبات ايدركه؛ شو صنعتلر، شو نقشلر، شو جلوه لر
بتون اسماسى قدسيه و جميله اولان بر ذات جميل ذوالجلالك تازه لنن صنعتلريدر.
تحول ايدن نقشلريدر. تحرك ايدن آيينه لريدر. بر برى آرقه سندن كلان سكه لريدر.
حكمتله دگيشن خاتملريدر. «الحاصل» شو كتاب كبير كائنات ناصلكه وجود و وحدته
دائر آيات تكوينيه يى بزه درس ويرييور. اويله ده ذات ذوالجلالك بتون اوصاف كماليه
و جماليه و جلاليه سنه ده شهادت ايدر. و قصورسز نقصانسز كمال ذاتيسنه

اثبات ایدرلر. چونکه بدیهیدرکه: بر أثرده کمال او أثرڭ منشأ و مبدأ ئی اولان فعلڭ
کمالنه دلالت ایدر. فعلڭ کمالی ایسه: اسمڭ کمالنه. و اسمڭ کمالی. صفتڭ کمالنه.
و صفتڭ کمالی. شأن ذاتینڭ کمالنه. و شأنڭ کمالی. او ذات ذی شئونڭ کمالنه
حدساً و ضرورةً و بداهةً دلالت ایدر. مثلا. ناصلکه قصورسز بر قصورڭ مکمل اولان
نقوش و تزییناتی آرقه‌لرنده بر اوسطه انعالنڭ مکملیتنی کوسترر. او أفعالڭ مکملیتی
او فاعل اوسطه‌نڭ رتبه‌لرینی کوسترن عنوانلری و اسملرینڭ مکملیتنی کوسترر. و او اسماء
و عنوانلرینڭ مکملیتی او اوسطه‌نڭ صنعتنه دائر صفتلرینڭ مکملیتنی کوسترر.
و او صنعت و صفتلرینڭ مکملیتی او صنعت صاحبنڭ شئون ذاتیه دینیلان
قابلیت و استعداد ذاتیه‌سنڭ مکملیتنی کوسترر. و او شئون و قابلیت ذاتیه‌نڭ
مکملیتی او اوسطه‌نڭ ماهیت ذاتیه‌سنڭ مکملیتنی کوستردیکی مثللو. عیناً اویله‌ده
شو قصورسز، فطورسز، شو آثار مشهودهٔ عالم. شو موجودات منتظمهٔ کائناتده اولان
صنعت ایسه بالمشاهده بر مؤثر ذی الاقتدارڭ کمال افعالنه دلالت ایدر. او کمال
افعال ایسه. بالبداهه او فاعل ذوالجلالڭ کمال اسماسنه دلالت ایدر. او کمال
ایسه. بالضروره او اسمائڭ مسمای ذوالجمالنڭ کمال صفاتنه دلالت و شهادت
ایدر. او کمال صفات ایسه. بالیقین او موصوف ذوالکمالڭ کمالنه دلالت و شهادت
ایدر. او کمال شئون ایسه. بحق الیقین او ذی شئونڭ کمال ذاتنه اویله دلالت ایدرکه
بتون کائناتده کوردیکمز بتون أنواع کمالات اونڭ کمالنه نسبةً سونوك بر ظل ضعیف
صورتنده آیات کمال و رموز جلالی و اشارات جمالی اولدیغنی کوسترر.

---

(١) کونشلر قوتنده او برنجی لمعه‌ده‌کی اون طقوزنجی سوزده تعریف ایدیلان کتاب کبیرڭ
آیت کبراسی. و او قرآن کبیرده‌کی اسم اعظمی و او شجرهٔ کائناتڭ چکردکی و أك
منوّر میوه‌سی. و او سرای عالمڭ کونشی. و عالم اسلامڭ بدر منوّری. و ربوبیت

الهيه نڭ دلاّل سلطنتى. وطلسم كائناتڭ كشاف ذى حكمتى اولان ذ سيّدنا محمد الامين عليه الصلاة والسلام بتون انبيانڭ سايه سى آلتنه آلان رسالت جناحى. وبتون عالم اسلامى حمايه سنه آلان اسلاميت جناحلريله حقيقتاً طبقا تنده اوجان. وبتون انبيا ومرسلينى. بتون اولياء وصديقينى. وبتون اصفياء ومحققينى آرقه سنه آلوب بتون قوتيله وحدانيتى كوستروب عرشڭ احديته يول آچوب كوستردىگى ايمان باالله واثبات ايتديگى وحدانيت الهيه يى هيچ وهيچ وشبهه نڭ حدى واريسكه قاپاده بيلسين. ويرده اولابيلسين. مادام اوڭ طفوز بيڭ سوزده اوبرهان قاطعڭ آب الحيات معرفتندن اوڭ ١٤ درت رشحه ايله اوذات معجزنمانڭ انواع معجزاتيله برابر درجه تحريف وبيان ايتمشز. شوراده شواشارت ايله اكتفا ايدوب اووحدانيتڭ برهان قاطعنى تذكيه ايدن وصدقنه شهادت ايدن اساساته اشارت صورتنده برصلواة شريفه ايله ختم ايده رز.

اللّهمّ صلّ على من دلّ على وجوب وجودك ووحدانيتك وشهد على جلالك وجمالك وكمالك الشاهد الصادق المصدق والبرهان الناطق المحقق سيد الانبياء والمرسلين الحامل لسر اجماعهم وتصديقهم ومعجزاتهم وامام الاولياء والصديقين الحاوى لسر اتفاقهم وتحقيقهم وكراماتهم ذو المعجزات الباهرة والخوارق الظاهرة والدلائل القاطعة المحققة المصدقة له ذو الخصال الغالية فى ذاته والاخلاق العالية فى وظيفته والسجايا السامية فى شريعته المكملة المنزهة له عن الخلاف مهبط الوحى الربانى باجماع الْمُنْزِلِ وَالْمُنْزَلِ وَالْمُنْزَلِ عليه سيار عالم الغيب والملكوت مشاهد الارواح ومصاحب الملائكة ذ انموذج كمال الكائنات شخصاً ونوعاً وجنساً ذ انور ثمرات شجر الخلقة ، سراج الحق برهان الحقيقة تمثال الرحمة مثال المحبة كشاف طلسم الكائنات دلال سلطنة الربوبية المرمز بعلوية شخصيته المعنوية الى انه نصب عين فاطر العالم فى خلق الكائنات ذو الشريعة التى هى بوسعة دساتيرها وقوتها تشير الى انها نظام ناظم الكون ووضع خالق الكائنات

نعم ان ناظم الكائنات بهذا النظام الاتم الاكمل هو ناظم هذا الدين بهذا النظام الاحسن الاجمل سيدنا نحن معاشر بنى آدم ومهدينا الى الايمان نحن معاشر المؤمنين محمد بن عبد الله بن عبد المطلب عليه افضل الصلوة واتم التسليمات مادامت الارض والسموات فان ذلك الشاهد الصادق المصدق يشهد على رؤس الاشهاد مناديا ومعلّماً لاجيال البشر خلف الاعصار والاقطار نداءً علويّاً بجميع قوته وبغاية جديته وبنهاية وثوقه وبقوة اطمئنانه وبكمال ايمانه باشهد ان لا اله الا الله وحده لا شريك له ❊

«گونشلر قوتنده اون ايكنجى لمعه» شو يگرمى ايكنجى سوزك اون ايكنجى لمعه سى اويله برجرمقا تقدركه: بتون يگرمى ايكى سوز آنجق اونك يگرمى ايكى قطره سى واويله برمنبع انواردركه: شو يگرمى ايكى سوز او گونشدن آنجق يگرمى ايكى لمعه سيدر. آوت او يگرمى ايكى سوزك هربريسى سماء قرآنده پارلايان برتك نجم آيتك برلمعه سى. وبحر فرقانه آقان برآيتك ايرماغندن نك برقطره سى. وبركنز اعظم كتاب اللهك هربرى صندوقچۀ جواهر برتك آيتك برتك اينجوسيدر. ايشته اون طقوزنجى سوزك اوندردنجى رشحه سنده برنبذه تعريف ايديلن او كلام الله. اسم اعظمدن. عرش اعظمدن. ربوبيتك تجلى اعظمندن نزول ايدوب. ازه لى ابده ربط ايده جك. فرشى عرشه باغلايه بروسعت وعلويت ايچنده بتون قوتيله وآياتك بتون قطعيتيله مكرراً .. «لا اله الا هو» دير. بتون كائناتى اشهاد ايدر. وشهادت ايتديرر. آوت ... «لا اله الا هو» برابرى زند عالم» آوت او قرآنه سليم برقلب گوزيله باقسه ك گوره جكسك كه: جهات سته سى اويله پارلايور اويله شفافدركه. هيچ برظلمت هيچ برضلالت. هيچ برشبهه وريب. هيچ برحيله ايچنه كيره ميه دائرۀ عصمتنه دخوله فرجه بولاماز. چونكه اوستنده سكۀ اعجاز. آلتنده برهان ودليل.

آرقه سنده نقطهٔ استنادی محض وحی ربانی. اوکنده سعادت دارین. صاغنده عقلی
استنطاق ایدوب تصدیقنی تأمین. صولنده وجدانی استشهاد ایدرك تسلیمنی
تثبیت. ایچی بالبداهه صافی هدایت رحمانیه. اوستی بالمشاهده خالص أنوار ایمانیه
میوه‌لری بعین الیقین کمالات انسانیه ایله مزیّن آصفیاء ومحققین أولیاء وصدیقین
اولان. اولسان غیبك سینه سنه قولاغنی یاپیشدیروب دیکله سه‌ك دریندن درینه
غایت مونس ومقنع نهایت جدّی وعلوی برهان ایله مجهّز برصدای سمادی ایشیده
جکسك که: اویله برقطعیتله [لا اله الا هو] دیر و تکرار ایدرکه حق الیقین درجه‌سنده
سویلدیکنی عین الیقین کبی برعلم الیقینی شکا افاده وافاضه ایدییور.

[الحاصل] هر برسی برر کونش اولان رسول اکرم علیه الصلاة والسلام ایله فرقان
الحکم که: [بری] عالم شهادتك لسانی اولارق بیانك معجزاتی ایچنده بتون أنبیاء و
آصفیانك تحت تصدیقلرنده اسلامیت ورسالت پارمقلریله اشارت ایدرك
بتون قوتیله کوستردیکی برحقیقتی. [دیکری] عالم غیبك لسانی حکمنده فرق
وجوه اعجاز ایچنده کائناتك بتون آیات تکوینیه سنك تحت تصدیقلرنده
حقانیت وهدایت پارمقلریله اشارت ایدوب بتون جدیتله کوستردیکی عین
حقیقتی او حقیقت کونشندن داها باهر کوندوزدن داها ظاهر ولازمی...

[حاشیه] أی ضلالت آلوده متمرد انسان! حق آتشی بوچکندن داها سونوك قفا فنارکله
ناصل شو کونشلره قارشو کله بیلیرسك. اونلردن استغنا ایده بیلیرسك..
اوفله‌مکله اونلری سوندیرمکه چالیشیرسك.. توه. توف. سنك اومنکر عقلکه.
ناصل اولیکی لسان غیب وشهادت وبتون عالملرك ربّ وشو کائناتك صاحبی نامنه و
اونك حسابنه سویلدکلری سوزلری ودعوالری انکار ایده بیلیرسك. أی بیچاره‌لکی
وسینکدن داها عاجز. داها حقیر. سن نه جیسك که: شو کائناتك صاحب ذوالجلالنی

[حاشیه] بوخطاب قرآنی تالدیرمغه چالیشانه‌در.

تكذيبه يلتجه بنيورسك.

«خاتمه» أى عقلى هشيار. قلبى متيقظ آرقداش. اكرشو يكرمى ايكنجى سوزك باشندن بورايه قدر فهم ايتمش ايسه‌ك. اون ايكى لمعه‌يى بردن الكه طوت. بيكلر الكتريق قوتنده برسراج حقيقت بولارق عرش اعظمدن اوزاتيلوب كلان آيات قرآنيه‌يه يابيش. براق توفيقه بين. سماوات حقائقده عروج ايت. عرش معرفت الله‌ه چيق. «اشهد ان لا اله الا انت وحدك لا شريك لك» دى. هم «لا اله الا الله وحده لا شريك له له الملك وله الحمد يحيى ويميت وهو حى لا يموت بيده الخير وهو على كل شئ قدير» ديه‌رك بتون موجوداتك تناتلك باشلرى اوستنده و مسجد كبير عالمده اعلان ايت.

سبحانك لا علم لنا الا ما علمتنا انك انت العليم الحكيم «ربنا لا تؤاخذنا ان نسينا او اخطأنا ربنا ولا تحمل علينا اصرا كما حملته على الذين من قبلنا ربنا ولا تحملنا ما لا طاقة لنا به واعف عنا واغفر لنا وارحمنا انت مولينا فانصرنا على القوم الكافرين» «ربنا لا تزغ قلوبنا بعد اذ هديتنا وهب لنا من لدنك رحمة انك انت الوهاب ربنا انك جامع الناس ليوم لا ريب فيه ان الله لا يخلف الميعاد»

اللهم صل وسلم على من ارسلته رحمة للعالمين وعلى اله وصحبه اجمعين وارحمنا وارحم استاذنا ولوالدينا والى طلبة رسائل النور. وارحم امته برحمتك يا ارحم الراحمين آمين. وآخر دعويهم ان الحمد لله رب العالمين

يكرمى اوچنجى سوز

شو سوزك ايكى مبحثى واردر ..

بسم الله الرحمن الرحيم ⁂

لَقَدْ خَلَقْنَا الْاِنْسَانَ فِى اَحْسَنِ تَقْوِيمٍ ۞ ثُمَّ رَدَدْنَاهُ اَسْفَلَ سَافِلِينَ ۞ اِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ ۞

برنجى مبحث: ايمانك بيكلرجه محاسنندن يالكز بش نقطه‌يى بش نقطه ايچنده بيان ايده‌رز.

برنجى نقطه: انسان نور ايمان ايله اعلاى عليينه چيقار. جنته لايق بر قيمت آلير. وظلمت كفر ايله اسفل سافلينه دوشر. جهنمه اهل اولديغى بر وضعيته كيرر. چونكه ايمان انسانى صانع ذوالجلالنه نسبت ايديور. ايمان بر انتسابدر. اويله ايسه انسان ايمان ايله انسانده تظاهر ايدن صنعت الٰهيه ونقوش اسماء ربانيه اعتباريله بر قيمت آلير. كفر او نسبتى قطع ايدر. او قطعدن صنعت ربانيه كيزله‌نير. قيمتى دخى يالكز ماده اعتباريله اولور. ماده ايسه فانيه، زائله، موقت بر حيات حيوانى اولديغندن قيمتى هيچ حكمنده‌در. بو سرّى بر تمثيل ايله بيان ايده‌جكز. مثلا: انسانلرك صنعتلرى ايچنده ناصلكه ماده‌نك قيمتى ايله صنعتك قيمتى آيرى آيريدر. بعضاً مساوى. بعضاً ماده‌دها قيمتدار. بعضاً اولويور كه: بش غروشلق دمير كبى بر ماده‌ده بش ليرالق بر صنعت بولونيور. بلكه بعضاً آنتيقه اولان بر صنعت بر مليون قيمتى آلديغى حالده ماده‌سى بش غروشه ده دكميور. ايشته اويله آنتيقه بر صنعت آنتيقه جيلرك چارشوسنه كيديلسه غايت پارلاق بر صورتده اسكى هنرور صنعتكارينه نسبت ايدرك. او صنعتكارى ياد ايتمكله واو صنعتله تشهير ايديلسه بر مليون فياتله صاتيلير. اكر قبا دميرجيلر چارشوسنه كيديلسه بش غروشلق بر دمير بهاسنه آلينه بيلير. ايشته انسان. جناب حقك بويله آنتيقه بر صنعتيدر. واك نازك ونازنين بر معجزۀ قدرتيدر كه: انسانى بتون اسماسنك جلوه‌سنه مظهر، و نقشلرينه مدار وكائناته بر مثال مصغر صورتنده ياراتمشدر. اكر نور ايمان ايچنه

کیرسه. او ستنده کی بتون معنیدار نقشلر اوایشیقله اوقونور. او مؤمن شعور ایله اوقور. و او انتساب ایله اوقودر. یعنی صانع ذوالجلالڭ مصنوعی یم. مخلوقی یم. رحمت و کرمنڭ مظهرم کبی معنالرله انسانده کی صنعت ربانیه تظاهر ایدر. دیمك صانعنه انتسابدن عبارت اولان ایمان. انسانده کی بتون آثار صنعتی اظهار ایدر. انسانڭ قیمتی او صنعت ربانیه یه کوره اولور. و آیینۀ صمدانیه اعتباریله در. او حالده شو اهمیتسز اولان انسان شو اعتبار ایله بتون مخلوقات اوستنده بر مخاطب الٰهی و جنته لایق بر مسافر ربانی اولور. اگر قطع انتسابدن عبارت اولان کفر. انسانڭ ایچنه کیرسه. او وقت بتون او معنیدار نقوش اسماء الٰهیه قرالغه دوشر اوقونماز. زیرا صانع اونوتولسه. صانعه متوجه معنوی جهتلرده آکلاشیلماز. عادتا باش آشاغی یه دوشر. او معنیدار عالی صنعتلرڭ و معنوی عالی نقشلرڭ چوغی کیزله نیر. باقی قالانی و کوز ایله کورونن بر قسمی ایسه سفلی أسبابه و طبیعته و تصادفه ویریلوب نهایت سقوط ایدر. هر بری بر پارلاق ألماس ایکن بر سونوك شیشه اولور. أهمیتی یالکز مادۀ حیوانیه یه باقار. ماده نڭ غایه سی و میوه سی ایسه. دیدیکمز کبی قیصه جق بر عمرده حیواناتڭ اڭ عاجزی و اڭ محتاجی و اڭ کدرلیسی اولدیغی بر حالده یالکز جزئی بر حیات کچیرمکدر. صوڭره تفسخ ایدر کیدر. ایشته کفر بویله ماهیت انسانیه یی ییقار. ألماسدن کومره قلب ایدر.

٣ ایکنجی نقطه: ایمان ناصلکه بر نوردر. انسانی ایشیقلاندیریور. اوستنده یازیلان بتون مکتوبات صمدانیه یی اوقوتدیریور. اویله ده کائناتی دخی ایشیقلاندیریور. زمان ماضی و مستقبلی ظلماتدن قورتاریور. شو سرّی بر واقعه ده [اللّٰهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ اِلَى النُّورِ] آیت کریمه سنڭ بر سرّینه دائر کوردیکم بر تمثیل ایله بیان ایدرز. شویله که: بر واقعۀ خیالیه ده کوردمکه: ایکی یوکسك طاغ وار. بربرینه مقابل. اوستنده دهشتلی بر کوپرو قورولمش. کوپرینڭ آلتنده پك درین

بر دره. بن او كوپرينڭ اوستنده بولونيورم. دنياده هر طرفى قراڭلق كثيف بر ظلمات
استيلا ايتمشدى. بن صاغ طرفه باقدم. نهايتسز بر ظلمات ايچنده بر مزار اكبر كوردم. يعنى
تخيل ايتدم. صول طرفه باقدم. مدهش ظلمات طالغه لرى ايچنده عظيم فورطنه لر
دغدغه لر، داهيه لر حاضرلانديغنى كوريور كبى اولدم. كوپرينڭ آلتنه باقدم غايت
درين بر اوچوروم كوريورم ظن ايتدم. بو مدهش ظلماته قارشو سونوك بر جيب
فنارم واردى. اونى استعمال ايتدم. ياريم يامالاق ايشيغيله باقدم. پك مدهش بر
وضعيت بڭا كوروندى. حتى او كوپرينڭ باشنده و اطرافنده اويله مدهش
اژدرهالر، آرسلانلر، جناوارلر كوروندى كه، كاشكه بو جيب فنارم اولماسه ايدى
بو دهشتلرى كورمه ايدم، ديدم. او فنارى هانكى طرفه چويردم ايسه اويله دهشتلر
آلدم. أيواه شو فنار باشمه بلادر ديدم. اوندن قيزدم. او جيب فنارينى يره چارپدم
قيردم. كويا اونڭ قيريلماسى دنيايى ايشيقلانديران بيوك الكتريق لامباسنڭ دوگمه
طوقوندم كبى. بردن او ظلمات بوشاندى. هر طرف او لامبانڭ نوريله طولدى. هر شيئڭ
حقيقتنى كوستردى. باقدم كه او كورديكم كوپرى، غايت منتظم بر دره اووا ايچنده بر جاده
در. و صاغ طرفده كورديكم مزار اكبر باشدن باشه كوزل يشيل باغچه لرله نورانى
انسانلرڭ تحت رياستنده عبادت و خدمت و صحبت و ذكر مجلسلرى اولديغنى فرق
ايتدم. و صول طرفده فيرطنه لى دغدغه لى ظن ايتديكم اوچوروملر شاهقه لر ايسه
سرسلى، سويملى، جاذبه دار اولان طاغلرڭ آرقه لرنده عظيم بر ضيافتكاه كوزل
بر سيرانكاه يوكسك بر نزهتكاه بولونديغنى خيال ميال كوردم. و او مدهش جناوارلر،
اژدرهالر ظن ايتديكم مخلوقلر ايسه. مونس دوه، اوكوز، قويون، كچى كبى حيوانات
اهليه اولديغنى كوردم. «اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلٰى نُورِ الْاِيمَانِ» ديه رك «اَللّٰهُ وَلِيُّ
الَّذِينَ اٰمَنُوا يُخْرِجُهُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ اِلَى النُّورِ» آيت كريمه سنى اوقودم. او واقعه دن
آييلدم.

ایشته او ایکی طاغ مبدأ حیات، آخر حیات. یعنی عالم ارض، و عالم برزخدر. او کوپرو
ایسه حیات یولیدر. او صاغ طرف ایسه کچمش زماندر. صول طرف ایسه استقبالدر.
او عجیب فنارلر ایسه، خودبین، ذاتنی بیلدیگنه اعتماد ایدن و وحی سماوی‌یی دیکلمه‌ین
انانیت انسانیه‌در. او عجائب‌دار ظن اولونان شیلر ایسه، عالمک حادثاتی و عجیب
مخلوقاتیدر. ایشته انانیتنه اعتماد ایدن ظلمت غفلته دوشن، ضلالت قرانلغنه
مبتلا اولان آدم او واقعه‌ده اولکی حاله بگزرکه، او عجیب فنارلر حکمنده ناقص
و ضلالت آلود معلومات ایله زمان ماضی‌یی بر مزار اکبر صورتنده و عدم آلود بر ظلمات
ایچنده کوریور. استقبالی غایت فرطنه‌لی و تصادفه باغلی بر وحشتگاه کوستریر.
هم هر برسی بر حکیم رحیمک بر ر مأمور مسخری اولان حادثات و موجوداتی مضر بر جناوار
حکمنده بیلدیریر. ﴿وَالَّذِينَ كَفَرُوا اَوْلِيَاۤؤُهُمُ الطَّاغُوتُ يُخْرِجُونَهُمْ مِنَ النُّورِ اِلَى
الظُّلُمَاتِ﴾ حکمنه مظهر ایدر. اگر هدایت الهیه یتیشسه، ایمان قلبنه گیرسه،
نفسک فرعونیتی قیریلسه، کتاب اللهی دیکلرسه، او واقعه‌ده ایکنجی حاله بکزه‌یه‌جک.
او وقت بردن کائنات بر گوندوز رنگنی آلیر، نور الهی ایله طولار. عالم ﴿اَللّٰهُ نُورُ السَّمٰوَاتِ
وَالْاَرْضِ﴾ آیتنی اوقور. او وقت زمان ماضی بر مزار اکبر دگل، بلکه هر بر عصری بر
نبینک و یا اولیانک تحت ریاستنده وظیفهٔ عبودیتی ایفا ایدن ارواح صافیه
جماعتلرینک وظیفهٔ حیاتلرینی بیتیرمکله، الله اکبر دییه‌رک مقامات عالیه‌یه اوچما
لرینی و مستقبل طرفنه کچملرینی قلب گوزی ایله کورور. صول طرفنه باقارکه، طاغلر
مثالنده بعض انقلابات برزخیه و اخرویه آرقه‌لرنده جنتک باغلرنده‌کی سعادت سرایلر
قورولمش بر ضیافت رحمانیه‌یی او نور ایمان ایله اوزاقدن اوزاغه فرق ایدر. و فرطنه
و زلزله، طاعون کبی حادثه‌لری بر ر مسخر مأمور بیلیر. بهار فرطنه‌سی و یا غمور کبی
حادثاتی صورتاً خشین، معناً چوق لطیف حکمتلره مدار کوریور. حتی موتی حیات
ابدیه‌نک مقدمه‌سی، و قبری سعادت ابدیه‌نک قاپوسی کوریور. داها سائر

جهتلری سن قیاس ایت. حقیقتی تمثیله تطبیق ایت.

[اوچنجی نقطه] ایمان هم نوردر. هم قوتدر. اوت حقیقی ایمانی الده ایدن آدم. کائناته میدان اوقویابیلیر. و ایماننک قوتنه کوره. حادثاتک تضییقاتندن قورتولا بیلیر. [توکلت علی الله] دیر. سفینهٔ حیاتده کمال امنیتله حادثاتک طاغلر واری طالغه لری ایچنده سیران ایدر. بتون آغیرلقلرینی قدیر مطلقک ید قدرتنه امانت ایدر. راحتله دنیادن کیچر. برزخده استراحت ایدر. صوکره سعادت ابدیه یه کیرمک ایچون جنته اوچابیلیر. یوقسه توکل ایتمزسه. دنیانک آغیرلقلری اوچماسنه دکل. بلکه اسفل سافلینه چکر. دیمک ایمان توحیدی. توحید تسلیمی. تسلیم توکلی. توکل سعادت دارینی اقتضا ایدر. فقط یاکلیشی آکلاما. توکل اسبابی بتون بتون رد ایتمک دکلدر. بلکه اسبابی دست قدرتک پرده سی بیلوب رعایت ایدرک. اسبابه تشبث ایسه. برنوع دعای فعلی تلقی ایدرک. مسبباتی یالکز جناب حقدن ایسته مک و نتیجه لری اوندن بیلمک و اوکا منتدار اولمقدن عبارتدر. توکل ایدن و ایتمیه نک مثاللری شو حکایه یه بکزه ر. وقتیله ایکی آدم. هم بللرینه هم باشلرینه آغیر یوکلر یوکله نوب بیوک بر سفینه یه بر بیلت آلوب کیردیلر. [بریسی] کیرر کیرمز یوکنی کمی یه بیراقوب اوستنده اوطوروب نظارت ایدر. [دیکری] هم احمق هم مغرور اولدیغندن یوکنی یره بیراقمیور. اوکا دینیلدی. آغیر یوککی کمی یه بیراقوب راحت ایت. او دیدی یوق. بن بیراقمیه جغم بلکه ضایع اولور. بن قوتلی یم مالمی بلمده و باشمده محافظه ایده جکم. ینه اوکا دینیلدی بزی و سزی قالدیران شو امنیتلی سفینهٔ سلطانیه داها قوتلیدر. داها زیاده ایی محافظه ایدر. بلکه باشک دونوب یوککله برابر دکزه دوشرسک. هم کیتدکجه قوتدن دوشرسک. شو بیکوکلش بلک. شو عقلسز باشک. کیتدکجه آغیرلاشان شو یوکلره طاقت کتیره میه جک. قپودان دخی اگر سنی بو حالده کورسه. یا دیوانه در دییه سنی طرد ایده جک. یا خائندر کمیمزی اتهام ایدییور. بزمله استهزا ایدییور. حبس ایدیلسین

دییه أمر ایدیـیور. هم هر کسه مسخره اولورسك. چونکه أهل دقت نظرنده ضعفنی كوسترن تكبرك ایله. عجزنی كوسترن غرورك ایله. ریایی وذلتی كوسترن تصنعك ایله كندیکی فقرهٔ مضحکه یاپدك. هر كس سکا كولویور. دیمکه که نصوکه او بیچاره نك عقلی باشنه كلدی. یوکنی ده كمی یه قویدی. اوستنده اوطوردی. اوه الله سندن راضی اولسون. زحمتدن حبسدن. مسخره لقدن قورتولدم دیدی. ایشته أی توکلسز انسان. سنده بو آدم كبی عقلکی باشکه آل. توکل ایت. تا بتون کائناتك دیلنجیلکندن وهر حادثه نك قارشوسنده تیترهمکدن وغروردن ومسخره لقدن. وشقاوت اخرویه دن وتضییقات دنیویه حبسندن قورتولاسك.

(دردنجی نقطه) ایمان. انسانی انسان ایدر. بلکه انسانی سلطان ایدر. اویله ایسه انسانك وظیفهٔ أصلیه سی ایمان ودعادر. کفر انسانی غایت عاجز بر جناوار حیوان ایدر. شو مسئله نك بیکلر دلیللرندن یالکز حیوان وانسانك دنیایه كلمه لرنده کی فرقلری او مسئله یه واضح بر دلیلدر. وبر برهان قاطعدر. أوت انسانیت ایمان ایله انسانیت اولدیغنی انسان ایله حیوانك دنیایه كلیشنده کی فرقلری كوسترر. چونکه حیوان دنیایه كلدیکی وقت عادتا باشقه بر عالمده تکمل ایتمش كبی استعدادینه كوره مکمل اولارق كلیر. یعنی كوندریلیر. یا ایکی ساعتده. یا ایکی كونده. ویا ایکی آیده بتون شرائط حیاتیه سنی وکائناتله اولان مناسبتنی وقوانین حیاتنی اوکرهنیر. ملکه صاحبی اولور. انسانك یکرمی سنه ده قزاندیغی اقتدار حیاتیه یی وملکهٔ عملیه یی یکرمی كونده سرچه وآری كبی بر حیوان تحصیل ایدر. یعنی اوکا الهام اولونور. دیمك حیوانك وظیفهٔ أصلیه سی تعلمله تکمل ایتمك دکلدر. ومعرفت کسب ایتمکله ترقی ایتمك دکلدر. وعجزینی كوسترمکله مدد ایسته مك دعا ایتمك دکلدر. بلکه وظیفه سی استعدادینه كوره تعملدر. عمل ایتمکدر. عبودیت فعلیه در. انسان ایسه دنیایه كلیشنده هر شیئی اوکرنمکه محتاج وحیات قانونلرینه جاهل. حتی یکرمی سنه ده تماماً شرائط حیاتی اوکره نه میور. بلکه آخر عمرینه قدر

ادکر نکه محتاج. هم غایت عاجز وضعیف بر صورتده دنیایه کوندریلوب. بر ایکی سنه ده
آنجق آیاغه قالقه بیلییور. اون بش سنه ده آنجق ضرر و منفعتنی فرق ایدر. حیات بشرینك
معاونتیله آنجق منفعتلرینی جلب . وضررلردن صاقینه بیلیر. دیمك که انسانك وظیفهٔ
فطریه سی تعلمله تکملدر. دعا ایله عبودیتدر. یعنی کیمك مرحمتیله بویله حکیمانه اداره
اولونیورم. کیمك کرمیله بویله مشفقانه تربیه اولونیورم. ناصل بر لطفله بویله
نازنینانه بسله نییورم. و اداره ایدیلییورم بیلمکدر. و بیکدن آنجق برینه الی یتیشمدیگی
حاجاتنه دائر قاضی الحاجاته لسان عجز و فقر ایله یالوارمقدر. و ایستهمك و دعا ایتمکدر.
یعنی عجزك فقرك جناحلریله مقام اعلای عبودیته اوچمقدر. دیمك انسان بو عالمه علم
و دعا واسطه سیله تکمل ایتمك ایچون کلمشدر. ماهیت و استعداد اعتباریله هرشی علمه
باغلیدر. و بتون علوم حقیقیه نك اساسی و معدنی و نوری و روحی معرفت الله در.
و اونك اس الأساسی ده ایمان بالله در. هم انسان نهایتسز عجزیله نهایتسز بلیاته
معروض و حدسز اعدانك هجومنه مبتلا و نهایتسز فقریله برابر نهایتسز حاجاته
کرفتار و نهایتسز مطالبه محتاج اولدیغندن وظیفهٔ آصلیهٔ فطریه سی ایماندنصوکره
دعادر. دعا ایسه اساس عبودیتدر. ناصل بر چوجق الی یتیشمدیگی بر مرامنی بر آرزوسنی
الده ایتمك ایچون یا آغلار. یا ایستر. یعنی یا فعلی یا قولی لسان عجزیله بر دعا ایدهر
مقصودینه موفق اولور. اویله ده انسان بتون ذی حیات عالمی ایچنده نازك
نازنین نازدار بر چوجق حکمنده در. رحمن الرحیمك درکاهنده یا ضعف و عجزیله
آغلامق و یا فقر و احتیاجیله دعا ایتمك کرکدر. تاکه مقاصدی اوکا مسخر اولسون.
ویا تسخیرك شکرینی ادا ایتسین. یوقسه بر سینکدن واویلا ایدن احمق و حایلاز بر
چوجق کبی بن قوتمله بو قابل تسخیر اولمیان و بیك درجه اوندن قوتلی اولان عجیب شیلری
تسخیر ایدییورم. و فکر و تدبیرمله کندیمه اطاعت ایتدیرییورم دییوب. کفران نعمته ایدر:
صاپمق انسانیتك فطرهٔ آصلیه سنه ضد اولدیغی کبی مشدتلی بر عذابه کندینی مستحق

[بشنجی نقطه] ایمان، دعایی بر وسیلهٔ قطعیه اولارق اقتضا ایتدیکی و فطرت انسانیه
اونی شدتله ایستدیکی، جناب حق دخی دعاکز اولماسه نه اهمیتکز وار معناسنده
[قُلْ مَا يَعْبَؤُا بِكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ] فرمان ایدییور. هم [ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ]
امر ایدییور. اکر دیسه‌ڭ: بز چوق دفعه دعا ایدییورز قبول اولماییور؟ حالبوکه آیت
عمومیدر، هر دعایه جواب وار افاده ایدییور. [الجواب] جواب ویرمک آیریدر،
قبول ایتمک آیریدر. هر دعا ایچون جواب ویرمک وار. فقط قبول ایتمک هم عین مطلوبی
ویرمک جناب حقڭ حکمتنه تابعدر. مثلا خسته بر چوجق چاغیرر: یا حکیم بکا باق.
حکیم لبیک دیر. نه ایسترسڭ جواب ویرر. چوجق شو علاجی ویر بکا دیر. حکیم ایسه یا عیناً
ایستدیکنی ویرر، یا خود اونڭ مصلحتنه بناءً اوندن داها ایسینی ویرر، یا خود خسته
ضرر اولدیغنی بیلیر، هیچ ویرمز. ایشته جناب حق حکیم مطلق حاضر ناظر اولدیغی ایچون
عبدڭ دعاسنه جواب ویرر. وحشت وکیمسه‌سزلك دهشتنی حضوریله و جوابیله
انسیته چویرر. فقط انسانڭ هواپرستانه و هوسکارانه تحکمی ایله دکل، بلکه حکمت
ربانیه‌نڭ اقتضاسیله یا مطلوبنی ویا داها اولاسنی ویرر، ویا هیچ ویرمز. هم دعا بر عبودیتدر.
عبودیت ایسه ثمراتی اخرویه‌در. دنیوی مقصدلر ایسه او نوع دعا عبادتڭ وقتلریدر.
او مقصدلر غایه‌لری دکل. مثلا یاغمور نمازی و دعاسی بر عبادتدر. یاغمورسزلق او
عبادتڭ وقتیدر. یوقسه او عبادت و او دعا، یاغموری کتیرمک ایچون دکل. اکر صرف
او نیت ایله اولسه، او دعا، او عبادت خالص اولمدیغندن قبوله لایق اولماز. ناصلکه کونشڭ
غروبی آقشام نمازینڭ وقتیدر. هم کونشڭ و آیڭ طوتولمالری کسوف و خسوف
نمازلری دینیلان ایکی عبادت مخصوصه‌نڭ وقتلریدر. یعنی کیجه و کوندوزڭ نورانی
آیتلرینڭ نقابلانماسیله بر عظمت الهیه‌یی اعلانه مدار اولدیغندن جناب حق عبادینی
او وقتده بر نوع عبادته دعوت ایدر. یوقسه او نماز، آچیلماسی و نه قدر دوام ایتمسی
منجم حسابیله معین اولان، آی و کونشڭ خسوف وکسوفلرینڭ انکشافلری ایچون

دگلدر. عین اونلر کبی. یا غرور سزلق دخی یا غرور غازینلق وقتیدر. دبلیه لرک استیلاسی
و مضرتلرک تسلطی بعض دعالرک اوقات مخصوصه لریدر که. انسان او وقتلرده
عجزینی آکلار. دعا ایله نیاز ایله قدیر مطلقک درگاهنه التجا ایدر. اگر دعا چوق ایدلدیگی
حالده بلیه رفع اولنمازسه دینلمیه جک که. دعا قبول اولمادی. بلکه دینله جک که.
دعانک وقتی قضا اولمادی. اگر جناب حق فضل و کرمیله بلایی رفع ایتسه نور علی نور.
او وقت دعا وقتی بیتر قضا اولور. دیمک دعا بر سر عبودیتدر.
عبودیت ایسه. خالصاً لوجه الله اولمالی. یالکز عجزینی اظهار ایدرب دعا ایله اوکا
التجا ایتملی. ربوبیتنه قاریشمامالی. تدبیری اوکا براقمالی. حکمتنه اعتماد ایتملی. رحمتنی
اتهام ایتمه ملی. اوت حقیقت حالده. آیات بیناتک بیانیله ثابت اولان بتون موجودات
هر بریسی بر مخصوص تسبیح. و بر مخصوص عبادت. بر خاص سجده ایتدکلری کبی. بتون
کائناتدن درگاه الهیه یه کیدن بر دعادر. یا استعداد لسانیله در. بتون نباتات و
حیواناتک دعالری کبی که: هر بری لسان استعدادیله فیاض مطلقدن بر صورت طلب
ایدیورلر. و اسماسنه بر مظهریت منکشفه ایسته یورلر. ویا احتیاج فطری لسانیله در.
بتون ذی حیاتک اقتدارلری داخلنده اولمیان حاجات ضروریه لری ایچون دعالریدر که
هر بریسی او احتیاج فطری لسانیله جواد مطلقدن ادامهٔ حیاتلری ایچون بر نوع رزق
حکمنده بعض مطالبی ایسته یورلر. ویا لسان اضطراریله بر دعادر که: مضطر قالان
هر ذی روح قطعی بر التجا ایله دعا ایدر. بر حامیٔ مجهولنه التجا ایدر. بلکه رب رحیمنه
توجه ایدر. ٢ بو اوچ نوع دعا بر مانع اولمازسه دائما مقبولدر. ٣ دردنجی نوع که: اڭ
۴ مشهوریدر. بزم دعامزدر. بو ده ایکی قسمدر. بری: فعلی و حالی. دیگری قلبی و
قالیدر. مثلا اسبابه تشبث بر دعای فعلیدر. اسبابک اجتماعی مسببی ایجاد
ایتمک ایچون دگل. بلکه لسان حال ایله مسببی جناب حقدن ایسته مک ایچون بر وضعیت
مرضیه آلمقدر. حتی چیفت سورمک خزینهٔ رحمت قاپوسنی چالمقدر. بو نوع

دعای فعلی جواد مطلقك اسم وعنوانه متوجه اولدیغندن قبوله مظهریتی اكثریت مطلقه در. ایكنجی قسم: لسان ایله قلب ایله دعا ایتمكدر. آله‌مدیغمز بر قسم مطالبی ایسته‌مكدر. بونك أڭ مهم جهتی أڭ كوزل غایه‌سی أڭ طاتلی میوه‌سی شودر كه: دعا ایدن آدم آكلار كه: بریسی وار. اونك خاطرات قلبنی ایشیدر. هر شیئه الی یتیشیر. هر بر آرزوسنی یرینه كتیره بیلیر. عجزینه مرحمت ایدر. فقرینه مدد ایدر. ایشته ای عاجز انسان، وای فقیر بشر. دعا كبی خزینهٔ رحمتك آناختاری وتوكنمز بر قوتك مداری اولان بر وسیله‌یی الدن براقمه. اوڭا یاپیش. اعلای علیینه انسانیته چیق. بر سلطان كبی بتون كائناتك دعالرینی كندی دعاڭ ایچنه آل. بر عبد كلی بر وكیل عمومی كبی [إِيَّاكَ نَسْتَعِينُ] دی. كائناتك كوزل بر تقویمی اول.

ایكنجی مبحث

انسانك سعادت وشقاوتنه مدار [بش نكته] دن عبارتدر.

انسان احسن تقویمده یارادیلدیغی واوڭا غایت جامع بر استعداد ویریلدیكی ایچون، اسفل سافلیندن تا اعلای علیینه، فرشدن تا عرشه، ذره‌دن تا شمسه قدر دیزیلمش اولان مقاماته، مراتبه، درجاته، دركاته كیره بیلیر. ودوشه بیلیر. بر میدان امتحانه آتیلمش. نهایتسز سقوط وصعوده كیدن ایكی یول اوننك اوكنده آچیلمش. بر معجزهٔ قدرت ونتیجهٔ خلقت واعجوبهٔ صنعت اولارق شو دنیایه كوندریلمشدر: ایشته انسانك شو دهشتلی ترقی وتدنیسنك سرینی [بش نكته] ده بیان ایده‌جكز.

[برنجی نكته] انسان، كائناتك اكثر انواعنه محتاج وعلاقه‌داردر. احتیاجاتی عالمك هر طرفنه طاغیلمش. آرزولری ابده قدر اوزانمش. بر چیچكی ایستدیكی كبی قوجه بر بهاری ده ایستر. بر باغچه‌یی آرزو ایتدیكی كبی ابدی جنتی ده آرزو ایدر. بر دوستنی

كورمكه مشتاق اولديغى كبى.. جميل ذو الجلال ده كورمكه مشتاقدر. باشقه بر منزلده
طوران بر سودیگنی زیارت ایتمك ایچون او منزلك قاپوسنی آچمغه محتاج اولدیغی كبی برزخده
كوچمش يوزده طقسان طقوز احبابنى زيارت ايتمك و فراق ابديدن قورتولمق ايچون..
قوجه دنيانك قاپوسنى قپايه جق و بر محشر عجائب اولان آخرت قاپوسنى آچاجق. دنيايى
قالديروب آخرتى يرينه قوره جق و قوريه جق بر قدير مطلقك دركاهنه التجايه محتاجدر..
ايشته شو وضعيتده بر انسانه حقيقى معبود اولاجق يالكز هر شيئك ديزكينى النده.
هر شيئك خزينه سى ياننده. هر شيئه باقنده و ناظر، هر مكانده حاضر، مكاندن منزّه،
عجزدن مبرّا، قصوردن مقدّس، نقصدن معلّى. بر قدير ذو الجلال. بر رحيم ذو الجمال..
بر حكيم ذو الكمال اولابيلير. چونكه ☼ نهايتسز حاجات انسانيه يى ايفا ايده جك آنجق
نهايتسز بر قدرت و محيط بر علم صاحبى اولابيلير. اويله ايسه معبوديته لايق يالكز اودر.
ايشته اى انسان. اگر يالكز اوكا عبد اولسه ك. بتون مخلوقات اوستنده بر موقع
قازانيرسك. اگر عبوديتندن استنكاف ايتسه ك عاجز مخلوقاته ذليل بر عبد اولورسك.
اگر انانيتكه و اقتداريكه كووه نوب توكل و دعايى بيراقوب تكبّر و دعوايه صاپسه ك.
او وقت ايلك و ايجاد جهتنده آرى و قارينجه دن داها آشاغى. ثورو مجك و سينكدن
داها ضعيف دوشرسك. شر و تخريب جهتنده طاغدن داها آغير. طاعوندن داها
مضر اولورسك. اوت اى انسان. سنده ايكى جهت وار. بريسى: ايجاد و وجود
و خير و مثبت و فعل جهتيدر. ديگرى: تخريب، عدم، شر، نفى، انفعال جهتيدر.
برنجى جهت اعتباريله آريدن سرچه دن آشاغى.. سينكدن ثورو مجكدن داها ضعيفسك
ايكنجى جهت اعتباريله طاغ، ير، كوكلردن كچرسك. اونلرك چكينديگى و اظهار
عجز ايتدكلرى بر يوكى قالديررسك.. اونلردن داها گنيش داها بيوك بر دائره آليرسك.
چونكه سن ايلك و ايجاد ايتديگك وقت. يالكز وسعتك نسبتنده الك اولاشامق
درجه ده قوتك يتيشه جك مرتبه ده ايلك و ايجاد ايده بيليرسك. اگر فنالق و تخريب

ایتسه لك. او وقت فنالغك تجاوز و تخریبك انتشار ایدر. مثلا کفر برفنالقدر بر تخریبدر. برعدم تصدیقدر. فقط اوتك سیئه بتون کائناتك تحقیرینی وبتون أسماء الهیه نك تزییفنی بتون انسانیتك تزییلنی تضمن ایدر. چونکه شو موجوداتك عالی برمقامی، ألهیتلری بروظیفه سی واردر. زیرا اونلر مکتوبات ربانیه ومرایای سبحانیه ومأمورین الهیه درلر. کفر ایسه اونلری آیینه دارلق وظیفه دارلق ومعنیدارلق مقامندن دوشوروب عبثیت وتصادفك اویونجاغی درکه سنه وزوال وفراقك تخریبیله چابوق بوزولوب دگیشن موادّ فانیّه یه وأهمیتسزلك قیمتسزلك هیچلك مرتبه سنه اینیردیگی کبی. بتون کائناتده. وموجوداتك آیینه لرنده نقشلری وجلوه لری وجماللری گورونن اسماء الهیه یی انکار ایله تزییف ایدر. وانسانلق دینیلان بتون اسماء قدسیهٔ الهیه نك جلوه لرینی گوزلجه اعلان ایدن بر قصیدهٔ منظومهٔ حکمت. وبر شجرهٔ باقیه نك جهازاتنی جامع چکردك مثال بر معجزهٔ قدرت باهره وأمانت کبرایی عهده سنه آلمقله یر، گوك، طاغه تفوّق ایدن. وملائکه یه قارشو رجحانیت قزانان بر صاحب مرتبهٔ خلافت آرضیه یی؛ الڭ ذلیل برحیوان فانی زائلدن داها ذلیل، داها ضعیف، داها عاجز، داها فقیر بر درکه یه آتار. ومعناسز قارماقاریشیق چابوق بوزولور برعادی لوحه درکه سنه اینديرر.

(الحاصل) نفس أماره تخریب وشرّه مهتنده هایتسز جنایت ایشلیه بیلیر. فقط ایجاد وخیرده اقتداری پك آزدر. وجزئیدر. أدت برخانه یی برگونده خراب ایدر. یوز گونده یاپاماز. لکن أگر انانیتی براقسه. خیری ووجودی توفیق الهیه دن ایسته سه شرّ وتخریبه دن ونفسه اعتماددن وازگچسه. استغفار ایده رك تام عبد اولسه اووقت (یُبَدِّلُ اللّٰهُ سَیِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ) سرّینه مظهر اولور. اونده کی هایتسز قابلیت شر. هایتسز قابلیت خیره انقلاب ایدر. (اَحْسَنِ تَقْوِیمٍ) قیمتنی آلیر. اعلاء علّیینه چیقار. ایشته ای غافل انسان! باق جناب حقك فضلنه وکرمنه. سیئه یی بر ایکن بیك یازمق. حسنه یی بر یازمق ویاهیچ یازمامق عدالت اولدیغی حالده.

بر سیئه یی بر یازار. بر حسنه یی اون، بعضاً یتمش، بعضاً یدی یوز. بعضاً یدی بیك یازار. هم شو نکته دن آکلا که: او مدهش جهنمه کیرمك جزای عملدر. عین عدلدر. فقط جنته کیرمك محض فضلدر.

٣ اوچنجی نکته ٤ انسانده ایکی وجه وار. بریسی: أنانیت جهتنده شو حیات دنیویه یه ناظردر. دیکری: عبودیت جهتنده حیات أبدیه یه باقار. اولکی وجه اعتباریله اویله بر بیچاره مخلوقدر که: سرمایه سی یالکز اختیاردن بر شعره کبی جزئی بر جزء اختیاری. و اقتداردن ضعیف بر کسب. و حیاتدن چابوق سونر بر شعله. و عمردن چابوق کیچر بر مدتجك. و موجودیتدن چابوق چورور کوچك بر جسمدر. اوحالیله برابر کائناتك طبقاتنده سرپلمش حدسز انواعك حدسز افرادندن نازك ضعیف بر فرد اولارق بولونیور. ٣ ایکنجی وجه اعتباریله. و بالخاصّه عبودیته متوجه عجز و فقر جهتنده پك بیوك بر وسعتی وار. پك بیوك بر اهمیتی بولونیور. چونکه فاطر حکیم انسانك ماهیت معنویه سنده نهایتسز عظیم بر عجز. و حدسز جسیم بر فقر درج ایتمشدر. تا که: قدرتی نهایتسز بر قدیر رحیم. و غناسی نهایتسز بر غنی کریم بر ذاتك حدسز تجلیاتنه جامع کنیش بر آیینه اولسون.

أوت انسان بر چکردکه بکزر. ناصلکه او چکردکه قدرتدن معنوی و اهمیتلی جهازات و قدردن اینجه و قیمتلی پروغرام ویریلمش. تا که: طوپراق آلتنده چالیشوب تا اوطار عالمدن چیقوب کنیش اولان هوا عالمنه کیروب فاطرندن استعداد لسانیله بر آغاج اولمسنی ایسته یوب کندینه لایق بر کمال بولسون. اکر او چکردك سوء مزاجندن طولایی اوکا ویریلان جهازات معنویه یی. طوپراق آلتنده بعض مواد مضره یی جلبنه صرف ایتسه. او طار یرده قیصه بر زمانده فائده سز تفسخ ایدوب چوروییه جکدر. اکر او چکردك او معنوی جهازاتنی ﴿فَالِقُ الْحَبِّ وَالنَّوٰى﴾ نك أمر تکوینیسنی امتثال ایدوب حسن استعمال ایتسه. او طار عالمدن چیقه جق میوه دار قوجه بر آغاج اولمقله کوچوجك

جزئی حقیقتی و روح معنویسی یوق بر حقیقت کلیه صورتنی آلاجقدر. ایشته
عیناً اونك كبی انسانك ماهیتنه قدرتدن اهمیتلی جهازات و قدردن قیمتلی پروغراملر
تودیع ایدلمش. اگر انسان، شو طار عالم ارضیده حیات دنیویه طوپراغی آلتنده او
جهازات معنویه‌سنی نفسنك هوساتنه صرف ایتسه، بوزولان چکردك كبی بر جزئی
تلذذ ایچون قیصه بر عمرده طار بر یرده و ضیقنتیلی بر عالمده چورویوب تفسخ ایدەرك
مسئولیت معنویه‌یی بدبخت روحنه یوکلته‌جك. شو دنیادن کوچوب گیده‌جکدر.
اگر او استعداد چکردگینی اسلامیت صویله، ایمانك ضیاسیله، عبودیت طوپراغی
آلتنده تربیه ایدەرك اوامر قرآنیه‌یی امتثال ایدوب جهازات معنویه‌سنی حقیقی
غایه‌لرینه توجیه ایتسه؛ البته عالم مثال و برزخده دال دیوداق ویره‌جك. و عالم
آخرت و جنتده حدسز کمالات و نعمتلره مدار اولاجق بر شجرۀ باقیه‌نك و بر حقیقت
دائمه‌نك جهازاتنه جامع قیمتدار بر چکردك و رونقدار بر ماکینه و بر شجرۀ کائناتك
مبارك و منور بر میوه‌سی اولاجقدر. اوت حقیقی ترقی ایسه، انسانه ویریلان قلب،
سر، روح، عقل، حتی خیال و سائر قوه‌لرك حیات ابدیه‌یه یوزلرینی چویرەرك
هر بری کندینه لایق مخصوص بر وظیفۀ عبودیت ایله مشغول اولمقدر. یوقسه
اهل ضلالتك ترقی ظن ایتدکلری حیات دنیویه‌نك بتون اینجه‌لکلرینه گیرمك و ذوقلرك
هر چشیدلرینی حتی آلچاق سفلیسنی طاتمق ایچون بتون لطائفی و قلب و عقلنی نفس
اماره‌یه مسخر ایدوب یاردیمجی ویرسه، او ترقی دگل سقوطدر. شو حقیقتی بر واقعۀ
خیالیه‌ده شویله بر تمثیلده کوردم که: بن بیوك بر شهره گیریورم. باقدم که او شهرده
بیوك سرایلر وار. بعض سرایلرك قاپوسنه باقیورم، غایت شنلکلی پارلاق بر تیاترو كبی
نظر دقتی جلب ایدر. هر کسی اگلندیرر. بر جاذبه‌دارلق وار ایدی. دقت ایتدم که
او سرایك افندیسی قاپویه گلمش، ایت ایله اویناییور. و اوینامسنه یاردیم ایدییور.
قادینلر یبانجی گنجلرله طاتلی صحبتلر ایدییورلر. یتیشمش قیزلر، چوجقلرك اوینامه‌سنه

تنظیم ایدییورلر. قاپوجی ده اونلره قومانه انلق ایدرکبی بر آقتورطورینی آلمش. او وقت اکلادمکه. او قوجه سرایک ایچریسی بوم بوش. هپ نازک وظیفه لر معطل قالمش. آفلاقلری سقوطا تمشکله قاپوده بو صورتی آلمشلردر. صوکره کیجدم. بربیوک سرایه داها راست کلدم. کوردم که قاپوده اوز اغش وفادار برایت وقبا سرت ساکین برقاپوجی و سونوک بر وضعیت واردی. مراق ایتدم. نه ایچون اولویله بوبوله. ایچری یه کیردم. باقدم که. ایچریسی چوق شنلک دائره دائره اوستنده آیری آیری نازک وظیفه لرله سرای اهالی مشغوللردر. برنجی دائره ده کی آدملر سرایک اداره سنی تدبیرینی کوریورلر. اوستنده کی دائره ده قیزلر چوجقلر درس اوقویورلر. داها اوستنده فانلر غایت لطیف صنعتلر کوزل نقشلرله اشتغال ایدییورلر. اک یوقاریده افندی پادشاه ایله مخابره ایدوب خلقک استراحتنی تأمین ایچون وکندی کمالاتی و ترقیاتی ایچون کندینه خاص و علوی وظیفه لر ایله اشتغال ایدییور کوردم. بن اورالره کوروندیکم ایچون یساق دیدیلر کزه بیلمدم. صوکره چیقدم. باقدم. او شهرک هر طرفنده بوایکی قسم سرایلر وار. صوردم. دیدیلر. او قاپوسی شنلک وایچی بوش سرایلر کافرلرک ایلری کلنلرینکدر. و اهل ضلالتکدر. دیکرلری ناموسلی مسلمان بیوکلرینکدر. صوکره بر کوشه ده بر سرایه راست کلدم. اوستنده سعید اسمنی کوردم. مراق ایتدم. داها دقت ایتدم. صورتمی اوستنده کوردم کبی بکا کلدی. کمال تعجبمدن باغیره رق عقلم باشمه کلدی. اویاندم. ایشته او واقعه خیالیه یی سکا تعبیر ایده جکم. الله خیر ایتسون. ایشته او شهر ایسه. حیات اجتماعیه بشریه و مدنیه مدنیت انسانیه در. او سرایلرک هر بریسی بر انساندر او سرای اهالی ایسه. انسانده کی کوز، قولاق، قلب، سر، روح، عقل کبی لطائف و نفس و هوا و قوه شهویه و قوه غضبیه کبی شیلردر. هر بر انسانده هر بر لطیفه نک آیری آیری وظیفه عبودیتلری وار. آیری آیری لذتلری المری وار. نفس و هوا. قوه شهویه و غضبیه بر قاپوجی داییت حکمنده درلر. ایشته او یوکسک لطائفی

نفس وهوايه مسخّر ايتمك ووظيفهٔ اصليه لريني اونوتديرمق البته سقوطدر. ترقى دگلدر. سائر جهتلرى سن تعبير ايده بيليرسك.

«دردنجى نكته» انسان فعل وعمل جهتنده وسعى مادّى اعتبار يله ضعيف بر حيواندر. عاجز بر مخلوقدر. اونك اوجهتده كى دائرهٔ تصرفاتى ومالكيتى اوقدر طاردركه: الينى اوزاتسه اوكا يتيشه بيلير. حتى انسانك الينه ديزگينينى ويرن حيوانات اهليه انسانك ضعف وعجز وتنبللگندن برر حصّه آلمشلردركه: يبانى امثاللرينه قياس ايدلرسه كلى وقت عظيم فرق كورونور. (اهلى كچى واوكوز. يابانى كچى واوكوز كبى) فقط او انسان انفعال وقبول ودعا وسؤال جهتنده شو دنياده عزيز بر يولجيدر. واويله بر كريمه مسافر اولمشكه: نهايتسز رحمت خزينه لرينى اوكا آچمش. ونهايتسز بديع مصنوعاتنى ومطيع خدمتكارلرينى اوكا مسخّر ايتمش. واو مسافرك تنزهنه وتماشاسنه واستفادهسنه اويله بيوك بر دائره آچوب مهيّا ايتمشدركه: او دائره نك نصف قطرى. يعنى مركزدن محيطه قدر كوزك كسديكى مقدار. بلكه خيالك كيتديكى يره قدر گنيشدر واوزوندر: ايشته اگر انسان انانيتنه استناد ايدوب حيات دنيويه يى غايهٔ خيال ايدهرك دار معيشت ايچنده موقت بعض لذتلر ايچون چالشسه غايت طار بر دائره ايچنده بوغولور كيدر. اوكا ويريلان بتون جهازات وآلات ولطائف اوندن شكايت ايدهرك حشرده اونك عليهنده شهادت ايده جكلردر. ودعواجى اوله جقلردر. اگر كنديني مسافر بيلسه. مسافر اولديغى ذات كريمك اذنى دائره سنده سرمايهٔ عمرينى صرف ايتسه: اويله گنيش بر دائره ايچنده اوزون بر حيات ابديه ايچون كوزل چاليشير. وتنفس ايدوب استراحت ايدر. صوكره اعلاى عليّينه قدر كيده بيلير. هم ده بو انسانه ويريلان بتون جهازات وآلات اوندن ممنون اولارق آخرتده لهنده شهادت ايدرلر. اوت انسانه ويريلان بتون جهازات عجيبه. بو قيمتسز حيات

دنیویه ایچون دگل. بلکه بك اهمیتلی بر حیات باقیه ایچون ویرلمشلر. چونکه انسانك حیوانه نسبت ایتسه‌ك کورییورز که. انسان جهازات وآلات اعتباریله چوق زنگیندر. یوز درجه حیواندن اعلا وزیاده‌در. حیات دنیویه لذتنده و حیوانی یشایشنده یوز درجه آشاغی دوشر. چونکه هرگوردیگی بر لذتنده بیکلرجه الم ایزی واردر. گیچمش زمانك الملری وکلجك زمانك قورقولری وهر بر لذتك دهی الم زوالی اونك ذوقلرینی بوزییور. ولذتنده بر ایز براقییور. فقط حیوان اویله دگل. المسز بر لذت آلیر. کدرسز بر ذوق ایدر. نه گیچمش زمانك الملری اونی اینجیدر. نه ده کلجك زمانك قورقولری اونی اورکودر. راحتله یشار. یاتار. خالقنه شکر ایدر.

دیمك احسن تقویم صورتنده یارادیلان انسان. حیات دنیویه یه منحصر فکر ایتسه. یوز درجه سرمایه‌جه حیواندن یوکسك اولدیغی حالده. یوز درجه سرچه قوشی کبی بر حیواندن آشاغی دوشر. باشقه بر یرده بر تمثیل ایله بو حقیقتی بیان ایتمشدم. مناسبت کلدیگی ییره اوتمثیلی تکرار ایدییورم. شویله که. بر آدم بر خدمتکارینه اون آلتون ویرر. مخصوص بر قوماشدن برقات البسه یاپدیرر. امر ایدر. ایکنجیسنه بیك آلتون ویرر. بر پوصله ایچنده بعض شیلر یازیلی اوخدمتکارك جیبنه قویار. بر بازاره گوندریر. اولکی خدمتکار اون آلتون ایله اعلا قوماشدن مکمل بر البسه آلیر. ایکنجی خدمتکار دیوانه‌لك ایدوب اولکی خدمتکاره باقوب جیبنه قونولان صاحب پوصله‌سنی اوقومایه‌رق بر دکانجی‌یه بیك آلتون ویره‌رك برقات البسه ایستدی. انصافسز دکانجی ده قوماشك اك چوروگندن برقات البسه ویردی. او بدبخت خدمتکار سیدینك حضورینه کلدی. وشدتلی بر تأدیب گوردی. وه دهشتلی بر عذاب چکدی. ایشته ادنا بر شعوری اولان آکلار که: ایکنجی خدمتکاره ویریلان بیك آلتون. برقات البسه آلمق ایچون دگلدر. بلکه بر مهم تجارت ایچوندر.

عیناً اونك کبی. انسانده‌کی جهازات معنویه ولطائف انسانیه که هربریسی حیوانه نسبةً یوز درجه انبساط ایتمش. مثلا گوز گوزلکك بتون مراتبنی فرق ایدن انسان گوزی. وطعاملرك

بتون چشید چشید اذواق مخصوصه لرینی تمییز ایدن انسانك ذائقهٔ لسانیه سی دمقا ثقك بتون اینجه لكلرینه نفوذ ایدن انسانك عقلی. وكمالاتك بتون أنواعنه مشتاق انسانك قلبی كبی سائر جهازلری آلتلری نره ده؟ حیوانك پك بسیط یالكز برایكی مرتبه انكشاف ایتمش آلتلری نره ده؟ یالكز شو قدر فرق واركه: حیوان كندینه خاص برعمله منحصراً او حیوانده برجهاز مخصوص زیاده انكشاف ایدر. فقط او انكشاف خصوصیدر. انسانك جهازات جهتیله زنكینلگی شو سرددندركه: عقل و فكر سببیله انسانك حاسه لری، طویغولری، نفصله انكشاف وانبساط پیدا ایتمشدر. واحتیاجاتك كثرتی سببیله چوق چشید چشید حسیات پیدا اولمشدر. و حساسیتی چوق تنوع ایتمش. و فطرتك جامعیتی سببیله چوق مقاصد متوجه آرزولره مدار اولمش. وپك چوق وظیفهٔ فطریه سی بولوندیغی سببیله آلات و جهازاتی زیاده انبساط پیدا ایتمشدر. و عباداتك بتون انواعنه مستعد برفطرتده یاراتلدیغی ایچون بتون كمالاتك تخوملرینه جامع براستعداد ویرلمشدر. ایشته شو درجه جهازاتجه زنكینلك و سرمایه جه كثرت. البته الهیتسز موقت شو حیات دنیویه نك تحصیلی ایچون ویرلمه مشدر. بلكه شویله بر انسانك وظیفهٔ آصلیه سی نها[یتسز] مقاصده متوجه وظائفنی كوروب عجز و فقر و قصورینی عبودیت صورتنده اعلان ایتمك. وكلی نظریله موجوداتك تسبیحاتنی مشاهده ایدوب شهادت ایتمك. و [نعمتلر] ایچنده امدادات رحمانیه یی كوروب شكر ایتمك. ومصنوعاتنده قدرت ربانیه نك معجزاتنی تماشا ایدرك نظر عبرتله تفكر ایتمكدر.

أی دنیا پرست و حیات دنیویه یه عاشق و سر احسن تقویمدن غافل انسان. شو حیات دنیویه نك حقیقتنی بر واقعهٔ خیالیه ده اسكی سعید كورمش. اوڭی یكی سعیده دوندیرمش اولان شو واقعهٔ تمثیلیه یی دیڭله.

كوردمكه: بن بریولجی یم. اوزون بر یوله كیدییورم. یعنی كونده رلییورم. سیدم اولان ذات. بڭا تخصیص ایتدیكی آلتمش آلتوندن تدریجاً بر مقدار پاره ویرییوردی...

بن ده صرف ایدوب بلك اگلنجه لی برضا نه کلدم. اوضا نده بر کیجه ایچنده اون آلتون
قوماره موماره اگلنجه لره وشهر تیرستلك یولینه صرف ایتدم. صباح اولنجه بن آلیمده هیچ پاره
قالمادی. بر تجارت ایده مدم. کیده جکم یره چون بر مال آلامادم. یالکز اوپاره دن بکا قالان
آملرکنا هلروا اگلنجه لردن کلن پاره لر بره لرکدرلر بنم آلیمده قالمدی. بردن بن اوحزین
حالتده ایکن اوراده برآدم پیدا اولدی. بکا دیدی. بتون بتون سرمایه کی ضایع ایتدك
طوقاده ده مستحق اولدك. کیده جکك یره ده مفلس اولارق آلیك بوش کیده جکسك.
فقط عقلك وارسه توبه قاپوسی آچیقدر. بوندن صوکره سکا ویره بیله جك باقی قالان
اون بش آلتوندن هرآلیکه کیجه کیجه پاره سنی احتیاطاً محافظه ایت. یعنی کیده جکك
یرده سکا لازم اولاجق بعض شیلری آل. باقدم نفسم راضی اولمایور. اوچده بر سنی دیدی.
اوکاده نفسم اطاعت ایتمدی. صوکره دورتده برسنی دیدی. باقدم نفسم مبتلا اولدیغی
عادتنی ترك ایده میبور. اوآدم مدتله یوزینی چویردی کیتدی. بردن اوحال ده گیتدی.
باقدمکه بن طونل ایچنده سقوط ایدرکبی بر سرعتله کیدن بر شمندوفر ایچنده یم. تلاش
ایتدم. فقط نه چاره که هیچ بر طرفه قاچیلماز. غرائبدن اولارق او شمندوفرك ایکی
طرفنده بلك جاذبه دار چیچکلر لذیذ میوه لر کورونیوردی. بن ده عقلسزجه چیچکلرکبی اونلره
باقوب آلیمی اوزاتدم. او چیچکلری توپلامق او میوه لری آلمق ایچون چالیشدم. فقط او
چیچکلر و میوه لر تیکنلی ایکنلی ملاقاتنده آلیمه باتیبور. قنادیور. شمندوفرك کیتمسیله
مفارقتندن آلیمی پارچه لایورلر. بکا بلك بهالی دوشیورلردی. بردن شمندوفرده کی برقدمه
دیدی بش غروش ویر. سکا او چیچك و میوه لردن ایستدیکك قدر ویره جکم. بش غروش
ویرنه آلیك پارچه لانماسیله یوز غروش ضرر ایدیبورسك. هم ده جزا اولارق اذن سز توپلار
مازسك. بردن صیقیلیبوردن نه وقت تونل بیته جك دیه یه باشمی چیقاروب ایلری‌یه
باقدم. کوردمکه تونل قاپوسی یرینه چوق دلیکلر کورونیور. اواوزون شمندوفردن
اودلیکلره آدملر آتیلیبورلر. بکا مقابل بر دلیك کوردم. ایکی طرفنده ایکی مزار طاشی دیکیلمش

مراق ایله دقت ایتدم. او مزار طاشنده بیوك حرفلرله (سعید) اسمی یازلمش گوردم.
تأسف و حیرتدن ایواه دیدم. بردن او فانی قابرسنده بڭا نصیحت ایدن ذاتڭ سسنی
ایشیتدم. دیدی: عقلڭ باشڭه گلدیمی؟ دیدم: أوت گلدی. فقط قوت قالمادی.
چاره یوق دیدی. توبه ایت. توکل ایت. دیدم: ایتدم. آیلدم. اسکی سعید غائب
اولمش. یڭی سعید اولارق کندیمی گوردم.

ایشته او واقعهٔ خیالیه‌یی الله خیر ایتسین. بر ایکی قسمنی بن تعبیر ایده‌جگم.
سائر جهتلری سن کندڭ تعبیر ایت. او یولجیلق ایسه، عالم ارواحدن رحم مادردن
گنجلکدن اختیارلقدن، قبردن، برزخدن، حشردن، کوپریدن گیچن أبد الآباد طرفنه
بر یولجیلقدر. او آلتمش آلتون ایسه؛ آلتمش سنه عمردر که؛ بو واقعه‌یی گوردیگم وقت
کندیمی قرق بش یاشنده تخمین ایدیوردم. سندم یوق. فقط باقی قالان اون بشندن
یاریسنی آخرته صرف ایتمك ایچون قرآن حکیمڭ خالص بر تلمیذی بنی ارشاد
ایتدی. او خان ایسه، بنم ایچون استانبول ایمش. او شمندوفر ایسه زماندر. هر بر ییل
بر واغوندر. او تونل ایسه حیات دنیویه‌در. او تیكلنی چیچکلر و میوه‌لر ایسه لذائذ
نامشروعه‌در. و لهویات محرمه‌در که، ملاقات اثناسنده تصور زوالده کی ألم قلبی
قنادیور. مفارقتنده پارچالایور. جزاسی دخی چکدیریور. شمندوفر خدمه‌سی
دیمشدی: بش غروش ویر. اونلردن ایسته‌دیگڭ قدر ویره‌جگم. اونڭ تعبیری شودر که:
انسانڭ حلال سعیله مشروع دائره‌ده گوردیگی ذوقلر، لذتلر، کیفنه کافیدر. حرامه
گیرمگه احتیاج براقماز. سائر قسملری سن تعبیر ایده بیلیرسڭ.

(دردنجی نکته) انسان شو کائناتڭ ایچنده پك نازك و نازنین بر چوجغه بڭزه‌ر...
ضعفنده بیوك بر قوت، و عجزنده بیوك بر قدرت واردر. چونکه او ضعفڭ قوتیله، و
عجزڭ قدرتیله درکه؛ شو موجودات اوڭا مسخّر اولمش. اگر انسان ضعفنی آڭلایوب قالاً

حالاً طوراً، دعا ایتسه. وعجزینی بیلوب استمداد ایلەسه. او تسخیرك شكرینی أدا ایله
برابر مطلوبینه اویله موفق اولور. ومقصدلری اوكا اویله مسخّر اولورلركه: اقتدار ذاتیسیله
اونك عشر معشارینه موفق اولامان. یالكز بعض دقت لسان حال دعاسیله حاصل اولان
برمطلوبنی یا كلیش اولارق كندی اقتدارینه حمل ایدر. مثلا طاووغك یاوروسنك ضعفنده كی
قوت. طاووغی آرسلانه صالدیرتیر. یكی دنیایه كلان آرسلانك یاوروسی اوجنا وار د آچ
آرسلانی كندینه مسخّر ایدوب اونی آچ براقوب كندی طوق اولویور.
ایشته جای دقت. ضعفنده كی برقوت. وشایان تماشا برجلوۀ رحمت. ناصلكه نازدار
برچوجق آغلاماسیله یا ایستهسیله، یا محزون حالیله مطلوبلرینه اویله موفق اولور. و
اویله قویلر اوكا مسخّر اولورلركه: او مطلوبلردن بیكدن برینه بیك دفعه قوتجغیله یتیشمز.
دیمك ضعف وعجز اونك حقنده شفقت وحمایتی تحریك ایتدكلری ایچون. كوجوجك
پارمغیله قهرمانلری كندینه مسخّر ایدر. شیمدی بویله برچوجق او شفقتی انكار ایتمك واو
حمایتی اتهام ایتمك صورتیله احمقانه برغرور ایله بن قوتمله بونلری تسخیر ایدیورم دیسه:
ألبته برطوقات ییه جكدر. ایشته انسان دخی؛ خالقنك رحمتنی انكار وحكمتنی اتهام
ایده جك برطرزده كفران نعمت صورتنده قارون كبی ﴿ إِنَّمَا أُوتِيتُهُ عَلَىٰ عِلْمٍ ﴾ یعنی
بن كندی علمیله كندی اقتداریمله قزاندم دیسه. ألبته سلبه عذابه كندینی مستحق
ایدر. دیمك شو مشهود سلطنت انسانیت. وترقیات بشریه. وكمالات مدنیت. جلب
ایله دكل. غلبه ایله دكل. جدال ایله دكل. بلكه اوكا اونك ضعفی ایچون تسخیر ایدیلمش.
اونك عجزی ایچون اوكا معاونت ایدیلمش. اونك فقری ایچون اوكا احسان ایدیلمش.
اونك جهلی ایچون اوكا الهام ایدیلمش. اونك احتیاجی ایچون اوكا اكرام ایدیلمش. واو
سلطنتك سببی قوت واقتدار علمی دكل. بلكه شفقت ورأفت ربانیه ورحمت وحكمت
الهیه در كه: اشیایی اوكا تسخیر ایتمشدر. أوت بركوزسز عقرب وآیاقسز بر یلان كبی
حشراته مغلوب اولان انسانه بركوچك قورتدن ایپكی كیدیرن وزهیرلی بر بوجكدن بالی

بیلدیرن اونك اقتداری دكل. بلكه اونك ضعفنك ثمره سی اولان تسخیر ربانیه واكرام رحمانیدر. آی انسان مادام حقیقت بویلهدر. غروری وانانیتی بیراق الوهیتك درگاهنده عجز وضعفكی استمداد لسانیله؛ فقر وحاجاتكی تضرع ودعا لسانیله اعلان ایت. وعبد اولدیغكی كوستر. و" حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ " دی. یوكسل. هم دیمه كه: بن هیچم نه اهمیتم وار كه: بو كائنات بر حكمتله طرفندن قصدی اولارق بكا تسخیر ایدیلسین. بندن بر شكر كلّی ایسته نیلسین. چونكه سن: چندان نفسك وصورتك اعتباریله هیچ حكمنده سك. فقط وظیفه ومرتبه نقطه سنده سن شو مشتملی كائناتك دقتلی بر سیرجیسی. شو حكمتلی موجوداتك بلاغتلی بر لسان ناطقی. وشو كتاب عالمك آكلایشلی بر مطالعه جیسی. وشو تسبیح ایدن مخلوقاتك حیرتلی بر ناظری. وشو عبادت ایدن مصنوعاتك حرمتلی بر واسطه باشیسی حكمنده سك.

اوت ای انسان سن. نباتی جسمانیتك جهتیله. وحیوانی نفسك اعتباریله صغیر بر جزؤ. حقیر بر جزئی. فقیر بر مخلوق، ضعیف بر حیوانسك كه: بتون دهشتلی موجودات سیالهنك طالغهلری ایچنده چالقانوب كیدییورسك. فقط محبت الهیهنك ضیاسنی تضمن ایدن ایمانك نوریله منور اولان اسلامیتك تربیهسیله تكمل ایدوب انسانیت جهتنده عبدیتك ایچنده بر سلطانسك. وجزئیتك ایچنده بر كلیسك. كوچكلكك ایچنده بر عالمسك. وحقارتك ایچنده اویله مقاملك بیوك ودائرهٔ نظارتی كنیش بر ناظرسك كه: دیه بیلیرسك. بنم رب رحیمم دنیایی بكا بر خانه یاپدی. آی كونشی او خانهیه بر لامبا. وبهاری بر دسته كل. ویازی بر صوفرهٔ نعمت. وحیوانی بكا خدمتكار یاپدی. ونباتاتی او خانهنك زینتلی لوازماتی یاپمشدر.

(نتیجهٔ كلام) سن اكر نفس وشیطانی دیكلرسهك اسفل سافلینه دوشرسك. اكر حق وقرآنی دیكلرسهك اعلای علیینه چیقار، كائناتك كوزل بر تقویمی اولورسك.

«بشنجی نکته» انسان بو دنیایه بر مأمور و مسافر اولارق کوندریلمش. چوق اهمیتلی استعدادلر کاویرلمش. و او استعداداته کوره اهمیتلی وظیفه‌لر تودیع ایدلمش. و انسانی او غایه‌یه و او وظیفه‌لره چالیشدیرمق ایچون شدتلی تشویقلر و دهشتلی تهدیدلر ایدیلمش. باشقه یرده ایضاح ایتدیکمز وظیفهٔ انسانیتك و عبودیتك اساساتنی شو راده اجمال ایده‌جکز. تا که احسن تقویم سرّی آکلاشیلسین. ایشته انسان شو کائناته کلدکده نظر کره: (ایکی جهت ایله) عبودیتی وار. (برجهتی) غائبانه بر صورتده بر عبودیتی بر تفکری وار. (دیکری) حاضرانه مخاطبه صورتنده بر عبودیتی بر مناجاتی واردر..

«برنجی وجه» شودرکه: کائناتده کورونن سلطنت ربوبیتی اطاعتکارانه تصدیق ایدوب کمالاتنه و محاسننه حیرتکارانه نظارت ایدر. صوکره اسماء قدسیهٔ الهیه‌نك نقوشلرندن عبارت اولان بدیع صنعتلری بربرینك نظر عبرتلرینه کوستروب دلاللق و اعلانجیلق ایدر. صوکره هر بری بر کیزلی خزینهٔ معنویه حکمنده اولان اسماء ربانیه‌نك جوهرلرینی ادراك ترازوسیله طارتمق قلبك قیمتشناسلغی ایله تقدیرکارانه قیمت ویرمکدر.. صوکره قلم قدرتك مکتوباتی حکمنده اولان موجودات صحیفه‌لرینی آرض و سماء یاپراقلرینی مطالعه ایدوب حیرتکارانه تفکر ایدر. صوکره شو موجوداتده‌کی زینتلری و لطیف صنعتلری استحسانکارانه تماشا ایتمکله اونلرك فاطر ذوالجمالنك معرفتنه محبت ایتمك و اونلرك صانع ذوالکمالنك حضورینه چیقماغه و التفاتنه مظهر اولمغه بر اشتیاقدر..

«ایکنجی وجه» حضور و خطاب مقامیدرکه: اثردن مؤثره کچمه کوردرکه: بر صانع ذوالجلال کندی صنعتنك معجزه‌لریله کندیسنی طانیتدیرمق و بیلدیرمك ایستر. اوده ایمان ایله معرفت ایله مقابله ایدر. صوکره کوروركه: بر رب رحیم رحمتنك کوزل میوه‌لریله کندینی سودیرمك ایستر. اوده اوكا حصر محبتله تخصیص تعبدله کندینی اوكا سودیرر. صوکره کوریورکه: بر منعم کریم مادی و معنوی نعمتلرك لذیذلریله اونی

پروزده ایدییور.. اوده اوکا مقابل تعلیله، ماللیله، قالیله حتی ألسنه‌ن کلسه بتون
حاسه‌لریله جهازاتی ایله شکر وحمد وثنا ایدر.. صوکره گوریورکه:
(بر جلیل جمیل شو موجوداتك آیینه‌لرنده کبریا وکمالنی وجلال
وجمالنی اظهار ایدوب نظر دقتی جلب ایدییور.. اوده اوکا مقابل الله اکبر.. سبحان الله دییوب
محویت ایچنده حیرت ومحبت ایله سجده ایدر.. صوکره گوریورکه: بر غنی مطلق بر سخاوت
مطلق ایچنده نهایتسز ثروتنی خزینه‌لرینی گوستریور.. اوده اوکا مقابل تعظیم وثنا ایچنده
کمال افتقار ایله سؤال ایدر و ایستر.. صوکره گوریورکه: اوفاطر ذوالجلال یریوزینی بر سرکی
حکمنده یاپمش.. بتون آنتیقه صنعتلرینی اوراده تشهیر ایدییور.. اوده اوکا مقابل ماشاءالله
دییه‌رك تقدیر ایله بارك الله دییه‌رك تحسین ایله.. سبحان الله دییه‌رك حیرت ایله
الله اکبر دییه‌رك استحسان ایله مقابله ایدر.. صوکره گوریورکه: بر واحد احد شوکائنات
سراینده تقلید ایدیلمز سکه‌لریله.. اوکا مخصوص خاتملریله.. اوکا منحصر طره‌لریله.. اوکا
خاص فرمانلریله بتون موجوداته طامغهٔ وحدت قویویور.. وتوحیدك آیاتنی نقش ایدییور..
وآفاق عالمك آقطارنده وحدانیتك بایراغنی دیکییور.. وربوبیتنی اعلان ایدییور..
اوده اوکا مقابل، تصدیق ایله.. ایمان ایله.. توحید ایله.. اذعان ایله.. شهادت ایله..
عبودیت ایله مقابله ایدر.. ایشته بو جنس عبادات وتفکرات ایله حقیقی انسان اولور..
احسن تقویمده اولدیغنی گوسترر.. ایمانك یمنیله امانته لایق امین بر خلیفهٔ ارض اولور:

أی احسن تقویمده یاراتیلان وسوء اختیاریله اسفل سافلین طرفنه گیدن غافل
انسان.. بنی دیگله.. بن ده سنك کبی گنجلك سرخوشلغیله غفلت ایچنده دنیایی
خوش وگوزل گوردیگم حالده گنجلك سرخوشلغندن اختیارلق صباحنده آییلدیغم
دقیقه‌ده اوگوزل ظن ایتدیگم آخرته متوجه اولمیان دنیانك یوزینی ناصل چیرکین
١٧
گوردیگمی وآخرته باقان حقیقی یوزینی نه قدر گوزل اولدیغنی دخی اون یدنجی سوزك

{ایكنجی مقامنك بتمش بشنجی وبتمش آلتنجی صحیفه‌لرنده یازیلان} ایكی لوحهٔ حقیقتده باق. سنده كور. برنجی لوحه: أهل ضلالتكی فقط سرخوش اولمادن غفلت پرده‌سیله اسكیدن كوردیگم أهل غفلت دنیا سنك حقیقتنی تصویر ایدر.. {ایكنجی لوحه} أهل هدایت وحضورك حقیقت دنیالرینه اشارت ایدر. اسكیدن نه طرزده یازیلمش اوطرزده بیراقدم. شعره بكزەر. فقط شعر دكللردر..

سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَآ اِلَّا مَا عَلَّمْتَنَآ اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ۞

رَبِّ اشْرَحْ لِى صَدْرِى وَيَسِّرْ لِىٓ اَمْرِى وَاحْلُلْ عُقْدَةً مِنْ لِسَانِى يَفْقَهُوا قَوْلِى ۞ اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى الذَّاتِ الْمُحَمَّدِيَّةِ اللَّطِيفَةِ الْاَحَدِيَّةِ شَمْسِ سَمَاءِ الْاَسْرَارِ. وَمَظْهَرِ الْاَنْوَارِ وَمَرْكَزِ مَدَارِ الْجَلَالِ وَقُطْبِ فَلَكِ الْجَمَالِ. اَللّٰهُمَّ بِسِرِّهِ لَدَيْكَ وَبِسَيْرِهِ اِلَيْكَ اٰمِنْ خَوْفِى وَاَقِلْ عَثْرَتِى وَاَذْهِبْ حُزْنِى وَحِرْصِى وَكُنْ لِى وَخُذْنِى اِلَيْكَ مِنِّى وَارْزُقْنِى الْفَنَاءَ عَنِّى وَلَا تَجْعَلْنِى مَفْتُونًا بِنَفْسِى مَحْجُوبًا بِحِسِّى وَاكْشِفْ لِى عَنْ كُلِّ سِرٍّ مَكْتُومٍ

يَا حَىُّ يَا قَيُّومُ . يَا حَىُّ يَا قَيُّومُ . يَا حَىُّ يَا قَيُّومُ . وَارْحَمْنِى وَارْحَمْ رُفَقَائِى وَارْحَمْ اَهْلَ الْاِيمَانِ وَالْقُرْاٰنِ

اٰمِينَ . يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ . وَيَا اَكْرَمَ الْاَكْرَمِينَ . وَاٰخِرُ دَعْوٰيهُمْ اَنِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۞

یگرمی دردنجی سوز

شو سوز ۵ بش دالدر ۴ دردنجی داله دقت ایت.

بشنجی داله یاپیش چیق. میوه لری قوپار آل...

بسم الله الرحمن الرحیم ۞ اللّٰهُ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ لَهُ الْاَسْمَٓاءُ الْحُسْنٰى ۞

شو آیت جلیله نڭ شجرهٔ نورانیه سنڭ چوق حقیقتلرندن بر حقیقتنڭ بش دالنه اشارت ایدرز

۱ برنجی دال ۱ ناصلکه بر سلطاننڭ کندی حکومتنڭ دائره لرنده آیری آیری عنوانلری و رعیتنڭ طبقه لرنده باشقه باشقه نام و وصفلری. و سلطنتنڭ مرتبه لرنده ده چشید چشید اسم و علامتلری واردر. مثلا: عدلیه دائره سنده حاکم عادل. و ملکیه ده سلطان. و عسکریه ده قوماندان اعظم. و علمیه ده خلیفه. داها بوڭا قیاساً سائر اسم و عنوانلرینی بیلسه ڭ آڭلارسڭ که: برتك پادشاه سلطنتنڭ دائره لرنده و طبقهٔ حکومت مرتبه لرنده بیڭ اسم و عنوانه صاحب اولا بیلیر. گویا او حاکم هر بر دائره ده شخصیت معنویه حیثیتیله و تلفونیله موجود و حاضردر. بولونور. و بیلیر. و هر طبقه ده قانونیله نظامیله ممثلیله مشهود و ناظردر. گورونور گورور. و هر بر مرتبه ده پرده آرقه سنده حکمیله، علمیله، قوتیله، متصرف و بصیردر. اداره ایدر باقار.

اویله ده ازل و ابد سلطانی اولان رب العالمین ایچون، ربوبیتنڭ مرتبه لرنده آیری آیری فقط بر برینه باقار شأن و ناملری. و الوهیتنڭ دائره لرنده باشقه باشقه فقط بر بری ایچنده گورونور اسم و نشانلری. و حشمتنڭ اجرآتنده آیری آیری فقط بر برینه بڭزر تمثل و جلوه لری. و قدرتنڭ تصرفاتنده باشقه باشقه فقط بر برینی اشعار ایدر عنوانلری وار. و صفتلرنڭ تجلیاتنده باشقه باشقه فقط بر برینی گوستره

مقدس ظهوراتی وار. واقعا اللهك جلوه لرنده چشیده چشیده فقط بر برینی اکمال ایدر
حکمتلی تصرفاتی وار. ورنکارنك صنعتنده ومتنوع مصنوعاتنده چشید چشید فقط
بر برینی تماشا ایدر حشمتلی ربوبیاتی واردر. بونکله برابر کائناتك هر بر عالمنده
هر بر طائفه سنده اسماء حسنادن بر اسمك عنوانی تجلی ایدر. او اسم او دائره ده حاکمدر
باشقه اسملر اوراده اوکا تابعدرلر. بلکه اونك ضمننده بولونورلر. هم مخلوقاتك
هر بر طبقه سنده آز وچوق کوچك وبیوك خاص وعام هر برسنده خاص بر تجلی خاص
بر ربوبیت خاص بر اسمله جلوه سی واردر. یعنی او اسم هر شیئه محیط وعام اولدیغی
حالده. اوایله بر قصد واهمیتله بر شیئه توجه ایدر. کویا او اسم یالکز او شیئه خاصدر.
هم بونکله برابر خالق ذوالجلال. هر شیئه یقین اولدیغی حالده یتمش بیکه یقین
نورانی پرده لری واردر. مثلا سکا تجلی ایدن خالق اسمنك مخلوقیتکده کی جزئی مرتبه
سندن طوت. تا بتون کائناتك خالقی اولان مرتبۀ کبرا وعنوان اعظمه قدر نه قدر
پرده لر بولوندیغنی قیاس ایده بیلیرسك. دیمك بتون کائناتی آرقه ده براقمق شرطیله
مخلوقیتك قاپوسندن خالق اسمنك منتهاسنه یتیشیرسك. دائرۀ صفاتنه یناشیرسك.
مادام پرده لرك بر برینه تماشا ایدر پنجره لری وار. واسملر بر بری ایچنده کورونیور. وشئونات
بر برینه باقار. وتمثلات بر بری ایچنه کیرەر. وعنوانلر بر برینی احساس ایدر. وظهورات
بر برینه بکزەر. وتصرفات بر برینه یاردیم ایدوب اتمام ایدر. وربوبیتك متنوع تربیه لری
بر برینه امداد ایدوب معاونت ایدر. البته کرکدرکه: جناب حقی بر اسم بر عنوان ایله بر
ربوبیتله وهکذا اطانیسه. باشقه عنوانلری، ربوبیتلری، شئونلری ایچنده انکار
ایتمه سین. بلکه هر بر اسمك جلوه سندن سائر اسمایه انتقال ایتمزسه ضرر ایدر.
مثلا قدیر وخالق اسمنك اثرینی کورسه. علیم اسمنی کورمزسه غفلت وطبیعت
ضلالتنه دوشه بیلیر. بلکه لازم کلیرکه: اونك نظری دائما قارشوسنده (هو هو الله) آ
اوقوسون کورسون. اونك قولاغی هر شیدن (قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ) دیکله سین ایشیتسین.

اونڭ لسانی « لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ بِرَابَرْ مِيزَنَدْ عَالَمْ » دیسین. اعلان ایتسین. ایشته قرآن مبین
« اَللّٰهُ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ لَهُ الْاَسْمَآءُ الْحُسْنٰى » فرمانیله ذکر ایتدیگمز حقیقتلره اشارت ایدر.
اگر اویله ایسه کسك حقیقتلری یقیندن تماشا ایتمك ایسترسه‌ڭ کیت فرطنه‌لی بر دڭزدن.
زلزله‌لی بر زمیندن صور. نه دییورسڭز دی؟ البته « یا جلیل. یا جلیل. یا عزیز. یا جبار »
دیدکلرینی ایشیده‌جکسڭ. صوڭره دڭزده چنده و زمین یوزنده مرحمت و شفقتله تربیه
ایدیلن کوچك حیوانا تدن و یاورولردن صور. نه دییورسڭز دی؟ البته « یا جمیل.
یا جمیل. یا رحیم. یا رحیم » (حاشیه) دییه‌جکلر. سمایی دیڭله. ناصل یا جلیل ذوالجمال دییور.
وارضه قولاق ویر. ناصل یا جمیل ذوالجلال دییور. وحیوانلره دقت ایت. ناصل یا رحمن
یا رزاق دییورلر. بهاردن صور. باق. ناصل « یا حنّان. یا رحمن. یا رحیم. یا کریم.
یا لطیف. یا عطوف. یا مصوّر. یا منوّر. یا محسن. یا مزیّن » کبی چوق اسمالی..

(حاشیه) حتی برگون کدیلره باقدم. یالگز یمكلرینی یدیلر. اوینادیلر یاتدیلر. خاطریمه گلدی.
ناصل بو وظیفه‌سز جناوارجقلره مبارك دینیلیر. صوڭره گیجه یاتمق ایچون اوزاندم. باقدم او
کدیلردن بریسی گلدی. یاصدیغمه دایاندی. آغزینی قولاغمه گتیردی. صریح بر صورتده « یا رحیم
یا رحیم. یا رحیم. یا رحیم » دییه‌رك گویا خاطریمه گلان اعتراض و تحقیری طائفه‌سی نامنه ردّ
ایله یوزیمه چارپدی. عقلمه گلدی. عجبا شو ذکر بو فرده‌می مخصوصدر. یوقسه طائفه‌سنه
عامّمیدر. و ایشیتمك بنم گبی حقسز بر معترضه‌می منحصردر. یوقسه هرکس دقت ایتسه بر درجه
ایشیده بیلیرمی. صوڭره صباحله‌ین باشقه کدیلری دیڭله‌دم. چندان اونلر گبی صریح دگل.
فقط متفاوت درجه‌ده عین ذکری تکرار ایدییورلر. بدایتده خرخرلری آرقه‌سنده « یا رحیم »
فرق ایدیلیر. گیتدکجه خرخرلری مرمرلری عین « یا رحیم » اولور. مخرجسز فصیح بر ذکر حزین
اولور. آغزینی قاپار. گوزل « یا رحیم » چکر. یانمه گلان اخوانلره حکایه ایتدم. اونلر دخی دقت
ایتدیلر. بر درجه ایشیدییورز دیدیلر. صوڭره قلبمه گلدی. عجبا شو اسمڭ وجه تخصیصی
نه‌در. و نه ایچون انسان شیوه‌سیله ذکر ایدیلر. حیوان لسانیله ایتمه‌یورلر. قلبمه گلدی.
شو حیوانلر چوجق گبی چوق نازدار و نازك و انسانه قاریشیق بر آرقداش اولدیغندن چوق
شفقت و مرحمته محتاجدرلر. اوقشاندیغی وقت خوشلرینه گیدن او لطیفلری گوردکلری
زمان او نعمته بر حمد اولارق. کلبك خلافنه اولارق اسبابی بیراقوب یالگز کندی خالق
رحیمنڭ رحمتنی کندی عالمنده اعلان ایله نوم غفلتده اولان انسانلری ایقاظ و « یا رحیم »
نداسیله کیمدن مدد گلیر. و کیمدن رحمت بکله‌نیر. اسباب پرستلره اخطار ایدییورلر. . .

ایشیده ملك و انسان اولان بر انساندن صورباق. ناصل بتون اسماء حسنایی اوقویور و جبهه سنده یازیلی سنده دقت ایت ده لك اوقویه بیلیرسك. کویا کائنات عظیم بر موسیقه ذکریه در. انك کوچك نغمه‌لری کورنغماته قاریشمقله مشتمل بر لطافت ویریور. وهکذا قیاس ایت. فقط چندان انسان. بتون اسمایه مظهردر. فقط کائناتك تنوعی و ملائکه‌نك افعال و عباداتنی انتاج ایدن تنوع اسماء انسانلرك دخی بر درجه تنوعنه سبب اولمشدر. انبیانك آیری آیری شریعتلری. اولیانك باشقه باشقه طریقتلری. اصفیانك چشید چشید مشربلری شو سردن نشئت ایتمشدر. مثلا عیسی علیه السلام سائر اسماء ایله برابر. قدیر اسمی اونده داها غالبدر. اهل عشقده ودود اسمی. اهل تفکرده حکیم اسمی داها زیاده حاکمدر.

ایشته ناصل بر آدم، اگر هم نفر ایسه. هم ضابط. هم عدلیه کاتبی. هم ملکیه مفتیشی اولسه: اونك هر بر دائره ده بر نسبتی. بر وظیفه‌سی. بر خدمتی. بر معاشی. بر مسئولیتی. بر ترقیاتی. و موفقیتسزلگنه سبب بر دشمان و رقیبلری اولویور. و پادشاهه قارشو چوق عنوانلرله کورونیور. و کورور. و چوق لسانلرله اوندن مدد ایستر. و آمرینك چوق عنوانلرینه مراجعت ایدر. و دشمنلرك شرندن قورتولمق ایچون معاونتنی چوق صورتلرله طلب ایدر. اویله ده چوق اسمایه مظهر و چوق وظیفه‌لرله مکلف و چوق دشمنلره مبتلا اولان انسان. مناجاتنده استعاذه سنده چوق اسملری ذکر ایدر. ناصلکه نوع انسانك مدار فخری و الحق انسانك حقیقی انسان کامل اولان محمد عربی علیه الصلاة والسلام. جوشن الکبیر نامنده کی مناجاتنده بیك بر اسمیله دعا ایدییور. آندن استعاذه ایدییور. ایشته شو سردندرکه: سوره‌ء (قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ۞ مَلِكِ النَّاسِ ۞ اِلٰهِ النَّاسِ ۞ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ) ده اوچ عنوان ایله استعاذه‌یی امر ایدییور. و بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ ده اوچ اسمیله استعانه‌یی کوستریور.

۸ ایکنجی دال ۲ چوق اسرارك آناختارلری یعنی تضمن ایدن ایکی سرّی بیان ایدر.

۸ برنجی سر ۲ أولیاء نه ایچون اصول ایمانیه‌ده اتفاق ایتدکلری حالده، مشهود اولارنده کشفیاتلرنده چوق مخالف ایدییورلر. شهود درجه‌سنده اولان کشفلرینه بعضاً خلاف واقع ومخالف حق چیقییور؟ هم نه ایچون أهل فکر ونظرلرینک قطعی برهان ایله حق تلقی ایتدکلری أفکارلرنده بربرینه متناقض برصورتده حقیقتی کوریورلر وکوستریورلر. برحقیقت نه ایچون چوق رنکلره کیرییور. ۸ ایکنجی سر ۲ أنبیاء سالفه نه ایچون حشر جسمانی کبی برقسم أرکان ایمانیه‌یی بردرجه مجمل بیراقمشلر. قرآن کبی تفصیلات ویرمه‌مشلر. صوکره امتلرندن ایلریده او مجمل اولان أرکانی انکاره قدر کیتمشلر؟ هم نه ایچون حقیقی عارف اولان أولیانک برقسمی یا اکثر توحیدده ایلری کیتمشلر. حتی درجهٔ حق الیقینه قدر کیتدکلری حالده برقسم أرکان ایمانیه اونلرك شهودلرنده بیك آز ومجمل برصورتده کورونویور. حتی اونك ایچوندرکه؛ اونلره تبعیت ایدنلر ایلریده او أرکان ایمانیه‌یه لازم اولان أهمیتی ویرمه‌مشلر. حتی بعضیلر صاپیتمشلر. مادام بوتون أرکان ایمانیه‌نك انکشافیله حقیقی کمال بولونور. نه ایچون أهل حقیقت بعضیسنده چوق ایلری. دیگر قسمنده پك کیری قالمشلر. حالبوکه بوتون أسمانك مرتبهٔ اعظملرینك مظهری وبوتون أنبیانك سروری اولان رسول اکرم علیه الصلاة والسلام وبوتون کتب مقدسه‌نك رئیس أنواری اولان قرآن حکیم بوتون أرکان ایمانیه‌یی واضح برصورتده بیك جدی برافاده ده وقصدی برطرزده تفصیل ایتمشلردر.

أوت چونکه حقیقتده حقیقی کمال أتم اویله‌در. ایشته شو اسرارك حکمتی شودرکه: انسان چندان بوتون أسمایه مظهر وبوتون کمالاته مستعددر. لکن اقتداری جزئی. اختیاری جزئی. استعدادی مختلف. آرزولری متفاوت اولدیغی حالده بیکلرپرده برزخلر ایچنده حقیقتی تحری ایدر. اونك ایچون حقیقتك کشفنده وحقائق شهودنده برزخلر اورته‌یه دوشییور. بعضیلر برزخدن کیچه‌میورلر. قابلیتلر باشقه باشقه

اولوبور. بعضلرنده قابليتى بعض اركان ايمانيه نك انكشافنه منشأ اولاميور. حتى اسمانك

جلوه لرينك رنكلرى مظهره كوره تنوع ايديور. آيرى آيرى اولوبور. بعض مظهر اولان

ذات براسمك تام جلوه سنه مدار اولاميور. حتى كليت وجزئيت وظليت وأصليت

اعتباريله جلوۀ اسماء باشقه باشقه صورت آليور. بعض استعداد جزئيده ن

كيچه ميور. دكوللكه دن چيقه ميور. واستعداده كوره بعضاً براسم غالب اولوبور.

يا كثر كندى حكمنى اجرا ايديور. اوا استعداده اونك حكمى حكمران اولوبور. ايشته

شو درين سرّه وشو كنيش حكمته اسرارلى كنيش وحقيقت ايله بردرجه قارشيق بر

تمثيل ايله بعض اشارتلر ايده رز. مثلا زهره ناميله نفشلى بر چيچك. وقمره عاشق

حياتلى برقطره. وكونشه بقان معنو تلى بررشحه يى فرض ايديورزكه: هر برينك

برشعورى بركمالى وار. واو كماله براشتياقى بولونيور. شو اوچ شيده (حاشيه) چوق حقيقتلره

اشارت ايتكله برابر نفس. وعقل. وقلبك سلوكلرينه اشارت ايدر. واوچ طبقه

اهل حقيقته مثالدر. (برنجيسى) اهل فكر. اهل ولايت. اهل نبوتك اشارتيدر.

(ايكنجيسى) جسمانى جهازات ايله كماله سعى ايدوب حقيقته كيدنلر. ونفسك

تزكيه سيله وعقلك استعمالى ايله مجاهده ايتكله حقيقته كيدنلر. وقلبك تصفيه

سيله وايمان وتسليميتله حقيقته كيدنلرك مثاللريدر. (اوچنجيسى) نانتى براقيا

وآثاره طالان ويا اكثر استدلال ايله حقيقته كيدن. وعلم وحكمتله وعقل ومعرفتله

حقيقتى آرامغه كيدن. وايمان وقرآن ايله فقر وعبوديتله حقيقته چابوق كيدن

آيرى آيرى استعداده بولنان اوچ طائفه نك حكمت اختلافلرينه اشارت ايدن

تمثيللردر. ايشته شو اوچ طبقه نك ترقياتنده كى سرّى وكنيش حكمتى (زهره.

قطره. رشحه) عنوانلرى آلتنده برتمثيل ايله بردرجه كوستره جكز.

(حاشيه) هر طبقه ده دخى اوچ طائفه وار. تمثيلده كى اوچ مثال، هر طبقه ده كى

اوچ طائفه يه. بلكه، طقوز طائفه يه باقار، يوقسه اوچ طبقه يه دكل.

مثلا. کونشك کندی فالقنك ادنیله و امریله اوچ چشید تجلیسی یا انعکاسی وافاضه
وار: بریسی چیچکلره. بریسی قمره وسیاره لره. بریسی شیشه وصو کبی پارلاقلره
ویردیکی آیری آیری انعکاسلریدر. برنجیسی اوچ طرزده در. بری کلی وعمومی برتجلی
وانعکاسدرکه: بتون چیچکلره بردن افاضه سیدر. بریده خاص برتجلیدرکه: هربر
نوعه کوره برخصوصی انعکاسی واردر. بریده جزئی برتجلیدرکه: هربر چیچکك
شخصیتنه کوره برافاضه سیدر. شو تمثیلمز او قوله کوره درکه: چیچکلرك سوسلی
رنکلری کونشك ضیاسنده کی یدی رنکك استحاله انعکاسیه سندن نشئت ایدییور
دیر قوله کوره چیچکلر دخی کونشك برچشید آیینه لریدر. ﴿ ایکنجیسی ﴾ کونشك قمره
وسیاره لره فاطر حکیمك ادنیله ویردیکی نور وفیضدر. شو کلی وکنیش فیض ونوردن
صوکره. قمر او ضیانك کولکه سی حکمنده اولان نوری کونشدن کلی برصورتده استفاده
ایدر. صوکره خصوصی برطرزده دکزلره وهوایه وپارلاق طوپراغه وبرصورت جزئیه ده
دکزك قبارجقلرینه وطوپراغك شفافلرینه وهوانك ذره لرینه افاده وافاضه ایدر.
﴿ اوچنجیسی ﴾ کونشك امر الهی ایله جوّ هوایی ودکزلرك یوزلرینی بر آیینه ایدرك صافی
وکلی وکولکه سز برانعکاسی وار. صوکره او کونش دکزك قبارجقلرینه وصویك قطره لرینه
وهوانك رشحه لرینه وقارك شیشه جکلرینه هربرینه برجزئی عکسی بر کوچك
تمثالنی ویرییور. ایشته کونشك هربر چیچکه. وقمره مقابل هربر قطره یه هربر رشحه یه
مذکور اوچ جهتده ایکیشر طریق ایله توجه وافاضه سی وار. ﴿ برنجی طریق ﴾ بالاصاله
طوغریدن طوغری یه برزخسز، حجابسزدر. شو یول نبوتك طریقنی تمثیل ایدر.
﴿ ایکنجی یول ﴾ برزخلر توسط ایدر. آیینه ومظهرلرك قابلیتلری شمسك جلوه لرینه
بررنك طاقییور. شو یول ایسه، ولایت مسلکنی تمثیل ایدر.
ایشته ذره. قطره. رشحه هربریسی اولکی یولده دییه بیلیرلرکه: بن عموم
عالم کونشك برآیینه سی یم. فقط ایکنجی یولده اویله دییه مز. بلکه بن کندی کونشمك

آینه سی یم. ویاخود نوعمه تجلی ایدن کونشك آینه سی یم دیر. چونکه کونشی اویله
طانیيور. بتون عالمه باقار بر کونشی کوره میيور. حالبوکه او شخصك ویاخود نوعنك
ویا جنسنك کونشی طار برزخ ایچنده محدود بر قید آلتنده اوکا کورونیور. حالبوکه
قیدسز بر شمس مطلق کونشك آثارینی او مقیده کونشه ویره میيور. چونکه بتون یریوزینی
ایصیتمق تنویر ایتمك. عموم نباتات حیواناتك حیاتلرینی تحریك ایتمك و سیاراتی
اطرافنده دوندیرمك کبی عظمتلی اثرلری او طار قید ومحدود برزخ ایچنده کوردیکی
کونشه شهود قلبی ایله ویره میيور. بلکه او آثار عجیبه‌یی، اگر او شعورلی فرض ایتدیکمز
اوچ شیئی او قید آلتنده کوردیکی کونشه ویرسه ده، صرف عقلی و ایمانی بر طرزده
و او مقیده عین مطلق اولدیغنی بر تسلیمیت ایله ویره بیلیر. فقط او انسانلکی عقللی
فرض ایتدیکمز (زهره. قطره. رشحه) شو حکملری یعنی پك بیوك آثاری کونشلرینه
اسناد ایتمه‌لری عقلیدر، شهودی دکل. بلکه بعضاً حکم ایمانلری شهودکورنیه
لرینه مصادمه ایدر. پك کوچلکله ایمانه بیلیرلر.

ایشته، حقیقتده طار کلان و بعض کوشه‌لرنده حقیقتك اعضالری کورونن، و
حقیقتلو قاریشیق شو تخیل ایچنده اوچمزده کیرملی یز. اوچمزده کندیمزی (زهره.
قطره. رشحه) فرض ایده جکز. زیرا اونلرده فرض ایتدیکمز شعور کافی کلمیور.
بز عقلمزی دخی اونلره قاتمالی یز. یعنی اونلر مادی کونشلرندن ناصل فیض آلیيورلر،
بزده معنوی کونشمزدن اویله آلیيورز. آکلامالی یز. ایشته سن ای دنیایی
اونوتمیان و مادیاته توغل ایدن و نفسی کثافت پیدا ایدن آرقداش. سن زهره اول.
ناصلکه او زهره چیچکی ضیاء شمسدن استحلال ایتمش بر رنك آلیيور. دا و بر لطف
ایچنده شمسك تمثالنی قاریشدیروب کندینه زینتلی بر صورت کیدیریور. زیرا سنك
استعدادك دخی اوکا بکزر. هم شو اسبابه طالمش اسکی سعید کبی مکتبلی
فیلسوف ایسه، قطره عاشق اولان قطره اولسونکه. قمر کونشدن آلدیغی ضیاء ظلّی

اوقاویور. و اونڭ كوز ببگنه بر نور ویرر. اوده او نور ایله پارلار. فقط او قطره او نور ایله
یالكز قمری كورور، كونشی كوره‌مز. بلكه ایما ایله كوره بیلیر. هم شو قطره‌نك طوغریدن
طوغری‌یه جناب حقدن بیلیر. اسبابی بر پرده تلقی ایدر. فقیر آدم اوده رشحه اولسون.
اویله بر رشحه كه: كندی ذاتنده فقیردر. هیچ بر شیئی یوقكه اوكا طایانوب ذره كبی
كندینه كوكونسین. هیچ بر رنكی یوقكه: اونكله كورونسون. باشقه شیلریده
طانیمایوركه: اوكا توجه ایتسین. خالص بر صفوتی واركه: طوغریدن طوغری‌یه
كونشڭ تمثالنی كوز ببگنده صاقلایور. شیمدی مادام بز بو اوچ شیئه كیچدك
كندیمزه باقمالی یز. بزده نه وار. نه یاپاجغز.

ایشته باقیورزكه: بر ذات كریم احساناته بزی غایت درجه تزیین و تنویر و تربیه
ایدیور. انسان ایسه احسان ایدنه پرستش ایدر. پرستشه لایق اولانه قربیت
ایستر. و كورمك طلب ایدر. اویله ایسه هر بریمز استعدادیمزه كوره او محبت جاذبه سیله
سلوك ایده جكز. ای ذره مثال سن كیدیورسڭ. فقط هیچ اولارق كیت.
ایشته كیتدڭ. ترقی ایده ایده تا بر مرتبهٔ كلیه‌یه كلدڭ. كویا بتون هیچلرڭ حكمنه
كیچدڭ. مابیوكه. ذره كثیف بر آیینه‌در. آرنده ضیاده‌كی یدی رنك انحلال و
انكسار ایدر. شمسڭ عكسنی كیزلر. سن سودیكڭ كونشڭ یوزینی كورمكده موفق
اولامازسڭ. چونكه قیدلی اولان رنكلر خصوصیتلر طاغیدیور. پرده چكیور.
كوستره میبور. سن شو حالده. صورتلرڭ بر ذرلرڭ ادرته‌یه كیرمسیله نشئت ایدن
فراقدن قورتولامازسڭ. لكن بر شرط ایله قورتوله بیلیرسڭ كه: سن كندی نفسڭك
محبتنه طالمش اولان باشڭی قالدیره سڭ. و نفسڭ محاسنی ایله تلذذ و افتخار ایدن
نظریڭی چكه سڭ. كوك یوزنده‌كی كونشڭ یوزینه آتاسڭ. هم باشڭ آشاغی حلب
رزق ایچون طپراغه باقان یوزیڭی یوقاریده‌كی شمسه چویره سڭ. چونكه سن
اونڭ آیینه سی سڭ. وظیفه‌ڭ آیینه دارلقدر. بیلسه‌ڭ بیله سه‌ڭ خزینهٔ رحمت

قابوسی اولان طوپراق طرفندن سنک روزقلک کله جکدر. أی تن ناصل بر چیچک کونشک
کوچک بر آیینه سیدر. شو قوجه کونش دخی کوك دکزنده شمس ازلینک نور اسمندن
تجلی ایدن بر لمعه نک قطره مثال بر آیینه سیدر. أی قلب انسانی. سن ناصل بر کونشک
آیینه سی اولدیغکی بوندن بیل. بو شرطی یاپ که تصورکره کمالکی بولورسک. فقط
کونش نفس الأمرده ناصل ایسه اویله کوره مزسک او حقیقتی چیپلاق آکلامازسک.
بلکه سنک صفتلرینک رنکلری اوکا بر رنک ویرر. وکثافتلی دوربینک بر صورت
طاقار. وقیدلی قابلیتک بر قید آلتنه آلیر.

شیمدی سن دخی أی قطره ایچینه کیرن حکیم فیلسوف: سنک قطرهٔ فکرک دوربینیله
فلسفه‌نک نردبانیله تا قمره قدر ترقی ایتدک. قمره کیردک. باق قمر کندی ذاتنده
کثافتلی ظلماتلی در. نه ضیاسی وار. نه حیاتی. سنک سعیک بیهوده علمک فائده‌سز
کیتدی. سن یأسک ظلماتندن وکیمسه‌سزلکک وحشتندن وأرواح خبیثه‌نک
ازعاجاتندن واو وحشتک دهشتندن شو شرطلر ایله قورتولا بیلیرسک که طبیعت
کیجه‌سنی ترك ایدوب حقیقت کونشنه توجه ایتسه‌ك. ویقیناً اینانسه‌ك که: شو
کیجه نورلری کوندوز کونشنک ایشیقلرینک کولکه‌لریدر. بو شرطی یاپ که تصورکره
سن کمالکی بولورسک. فقیر وقرا‌کلقلی قمر یرینه عشتلی کونشی بولورسک. فقط
سن دخی اوته‌کی آرقداشک کبی کونشی صافی کوره مزسک. بلکه سنک عقلک و
فلسفه‌نک انسیت والفت ایتدکلری پرده‌لر آرقه‌سنده وعلم وحکمتک نسج ایتدیکی
حجابلرک قلفنده وقابلیتک ویردیکی بر رنک ایچنده کوره بیلیرسک.

ایشته رشحه مثال اوچنجی آرقداشمز که: هم فقیردر. هم رنکسزدر. کونشک حرارتیله
چابوق تبخر ایدر. انانیتی براقیر. بخاره بینر. هوایه چیقار. ایچنده‌کی مادهٔ کثیفه نار
عشق ایله آتش آلیر. ضیا ایله نوره دونر. او ضیانک جلوه‌لرندن کلان بر شعاعه
یاپیشیر یاناشیر. أی رشحه مثال. مادام طوغریدن طوغری‌یه کونشه آیینه دارلق

ایدیورسڭ. سن هانکی مرتبه ده بولونورسه ڭ بولون. عین شمسه قارشو عین الیقین
برطرزده صافی باقیلاجق بر دلیك، بر پنجره بولورسڭ. هم او شمسڭ آثار عجیبه سنی اوڭا
ویرمکده مشکلات چکمیه چکمسڭ اوڭا لایق حشمتلی اوصافنی تردّدسز ویره بیلیرسڭ.
سلطنت ذاتیه سنڭ دهشتلی آثارینی اوڭا ویرمکده هیچ برشی سنڭ الکدن طوتوب
اوندن واز کچیره مز. سنی نه ذرّه لرڭ طارلغی نه قابلیتلرڭ قیدی نه آیینه لرڭ
کوچوکلگی سنی شاشیرتماز. خلاف حقیقته سوق ایتمز. چونکه سن صافی، خالص
طوغریدن طوغری یه اوڭا باقدیغڭ ایچون آڭلامشسڭ که: مظهرلرده کورونن و
آیینه لرده مشاهده اولنان کونش دکل. بلکه برنوع جلوه لریدر. برشیشه رنکلی
عکسلریدر. چندان او عکسلر اونڭ عنوانلریدر. فقط بتون آثار حشمتنی کوستره میورلر.
ایشته شو حقیقتله قارشیق تمثیلده بریله باشقه باشقه اوچ طریق ایله کماله
کیدیلیر. واوکالاتڭ مزایا سنده و مرتبهٔ شهودڭ تفصیلاتنده باشقه درلر.
فقط نتیجه ده و حقّی اذعان و حقیقتی تصدیقده اتفاق ایدرلر. ایشته ناصل برکیجه
آدمی که: هیچ کونشی کورمه مش. یالکز آیینه سنده برکولکه سنی کوروبور. کونشه
مخصوص حشمتلی ضیای دهشتلی حرارتی عقلنه صیغیشدیره میور. بلکه کورنلره
تسلیم اولوب تقلید ایدیور.
اویله ده وراثت احمدیه علیه الصلاة والسلام ایله قدیر و محیی کبی اسملرڭ مرتبهٔ
عظماسنه یتیشه مه ین حشر اعظمی و قیامت کبرایی تقلیدی اولارق قبول ایدر. عقلی بر
مسئله دکلدر دیر. چونکه حقیقت حشر و قیامت اسم اعظمڭ و بعض اسمالرڭ درجهٔ
اعظمنڭ مظهریدر. کیمڭ نظری اورایه چیقمازسه تقلیده مجبوردر. کیمڭ فکری اورایه
کیرسه حشر و قیامتی کیجه کوندوز قیش و بهار درجه سنده قولای کورور.
اطمئنان قلب ایله قبول ایدر. ایشته شو سرّدندر که: حشر و قیامتی اڭ اعظم مرتبه ده
الڭ اکمل تفصیلاتیله قرآن ذکر ایدیور. و اسم اعظمڭ مظهری اولان پیغمبر علیه الصلاة والسلام

درس ویریور. واسکی پیغمبرلر ایسه. حکمت ارشادك اقتضاسیله بردرجه بسیط وابتدائی برحالده اولان امتلرینه حشرك اك اعظم بردرجه ده اك کنیش برتفصیلاتیله درس ویرمه مشلر. هم شویله سرد ندرکه: برقسم اهل ولایت بعض ارکان ایمانیه نك مرتبهٔ عظماسنده کورمه مشلر. ویا کوستره مه مشلر. هم شویله سرد ندرکه: معرفت الله ده درجات عارفین چوق تفاوت ایدییور. داها بونلر کبی چوق اسرار شو حقیقتدن انکشاف ایدر. شیمدی شو تمثیل هم بردرجه حقیقتی احساس ایتدیککندن هم حقیقت چوق کنیش وچوق درین اولدیغندن. بز دخی تمثیل ایله اکتفا ایدییورز. هدیه مزلك وطاقتمزلك فوقنده اولان اسراره کیریشمه یه جکز.

{اوچنجی دال} قیامت علامتلرندن وآخر زمان وقوعاتندن وبعض اعمالك فضیلت وثوابلرندن بحث ایدن احادیث شریفه کوزلجه آکلاشیلمادیغندن عقللرینه کوره نن برقسم اهل علم اونلرك برقسمنه ضعیف ویا موضوع دیمشلر. ایمانی ضعیف وانانیتی قوی برقسم ده انکاره قدر کیتمشلر. شیمدی تفصیله کیریشمیه جکز. یالکز اونی ایکی اصلی بیان ایده رز.

{برنجی اصل} یکرمنجی سوزلك آخرنده کی سؤال وجوابده ایضاح ایتدیککمز مسئله در. اجمالی شودرکه: دین براصحاندر. برتجربه در. ارواح عالیه یی ارواح سافله دن تفریق ایدر. اویله ایسه ایلریده هرکسه کوز ایله کوروله جك وقوعاتی اویله بر طرزده بحث ایده جك که: نه بتون بتون مجهول قالسین. نه ده بدیهی اولوب هرکس ایستر ایستمز تصدیقه مجبور قالسین. عقله قاپو آچاجق اختیاری الیندن آلمیه جق. زیرا اکر تماماً بداهت درجه سنده برعلامت قیامت کوروله. هرکس تصدیقه مضطر اولسه. او وقت کومور کبی براستعداد الماس کبی براستعداد ایله برابر قالیر. سرّ تکلیف ونتیجهٔ امتحان ضایع اولور. ایشته بونك ایچون مهدی

و سفیان مسئله لری کبی چوق مسئله لرده چوق اختلاف اولمش . عمر روایات دخی چوق مختلفدر . بربرینه ضد حکملر اولمش .

(ایکنجی اصل) مسائل اسلامیه نك طبقاتی واردر . بری برهان قطعی ایسته سه . دیگری برظن غالب ایله اکتفا ایدر . باشقه سی یالکز برقبول تسلیمی و رد ایتمه مك ایستر . اونکله ایسه اساسات ایمانیه دن اولیان مسائل فرعیه ویا وقوعات زمانیه نك هر برنده برادعان یقین ایله بر برهان قطعی ایسته نیلمز . بلکه یالکز رد ایتمه مك و تسلیمیتله ایلیشمه مکدر .

(اوچنجی اصل) زمان صحابه ده بنی اسرائیل و نصاری علمالرندن چوغی اسلامیته کیردیلر . اسکی معلوماتلری دخی اونلرله برابر مسلمان اولدی . بعض خلاف واقع معلومات سابقه لری اسلامیتك مالی اولارق توهم ایدلدی .

(دردنجی اصل) احادیث شریفه را ویلرندن بعض قوللری ویا خودا ستنباط ایتدکلری معنالری متن حدیثدن تلقی ایدلیوردی . مادامکه انسان خطادن خالی اولمدیغی ایچون خلاف واقع بعض استنباطلری ویا قوللری حدیث ظن ایدیله رك ضعفنه حکم ایدلمش .

(بشنجی اصل) (ان فی امتی محدثون) یعنی (ملهمون) سرینجه بعض اهل کشف و اهل ولایت اولان محدثین الهاملریله کلان بعض معانی حدیث تلقی ایدلمش . مادامکه الهام اولیاء بعض عارضه لرله خطا اولابیلیر . ایشته بونوعدن برقسم خلاف حقیقت چیقابیلیر .

(التنجی اصل) بین الناس اشتهار بولمش بعض حکایه لر بولونور که : ضرب امثال حکمنه کیچر . حقیقی معنا سنه باقیلماز . نه مقصد ایچون سوق ایدیلیر اوکا باقیلیر . ایشته بونوعدن بین الناس تعارف ایتمش بعض قصه و حکایاتی رسول اکرم علیه الصلاة والسلام برمقصد ارشادی ایچون تمثیل و کنایه نوعندن ذکر ایدیورمش .

شو نوع مسئله‌لرك معناي حقيقيسنده قصور وارسه: عرف وعادات ناسه عائددر. وتعارف وتسامع عموميه راجعدر.

٧ يدنجی اصل: پك چوق تشبيه وتمثيللر بولونيوركه: مرور زمانله ويا علمك الندن جهلك الينه كچمه سيله حقيقت ماديه تلقی ايديليور. خطايه دوشر. مثلا. ثور وحوت اسمنده عالم مثالده ثور وحوت تمثالنده بری وبحری حيوانات ناظرلرندن ايكی ملائكة الله. عادتا بر قوجه اوكوز وجسمانی بر بالق ظن ايديله رك حديثه ايليشيلمش. حتی مثلا. بر وقت حضور نبويده درين بر سسی ايشيديلدی. رسول اكرم عليه الصلاة والسلام فرمان ايتديكه. بو كورولتو يتمش سنه دن بری يووارلانوبده آنجق بو دقيقه جهنمك دبينه دوشن بر طاشك كورولتوسيدر. ايشته بو حديثی ايشيدن حقيقته واصل اولميان انكاره صاپار. حالبوكه يكرمی دقيقه او حديثدن صوكره قطعياً ثابت اولدركه: بری كلدی. رسول اكرم عليه الصلاة والسلامه ديديكه.. مشهور منافق يكرمی دقيقه اول اولدی. يتمش ياشنه كيرن او منافق جهنمك بر طاشی اولارق بتون مدت عمری تدنيده اسفل سافلينه كفره سقوطدن عبارت اولديغنی غايت بليغانه بر صورتده رسول اكرم عليه الصلاة والسلام بيان ايتمشدر. جناب حق او وفات دقيقه سنده او سسی ايشيدروب اوكا علامت ايتمشدر.

٨ سكزنجی اصل: جناب حكيم مطلق شو دار تجربه وميدان امتحانده چوق مهم شيلری كثرتلی اشيا ايچنده صاقلايور. او صاقلامقله چوق حكمتلر چوق مصلحتلر باغليدر. مثلا ليلة قدری عموم رمضانده. ساعت اجابه‌يی جمعه كوننده. مقبول وليسنی انسانلر ايچنده. أجلی عمر ايچنده. وقيامتك وقتنی عمر دنيا ايچنده صاقلامش.. زيرا أجل انسان معين اولسه. ياری عمرينه قدر غفلت مطلقه ياريدن صوكره دار آغاجنه آديم آديم كيتمك كبی بر دهشت ويره جك. حالبوكه: آخرت ودنيا موازنه سنی محافظه ايتمك. وهر وقت خوف ورجا اورته سنده بولونمق مصلحتی اقتضا ايدركه:

هر دقیقه حتی ئولمك حتی یشامق ممکن اولسون. شو حالده مبهم طرزده کی یگرمی سنه مبهم بر عمر بیك سنه معیّن بر عمره ترجیح ایدر. ایشته قیامت دخی شو انسان اکبر اولان دنیانك اجلیدر. اکر وقتی تعیین ایتسه ایدی، بتون قرون اولی و وسطی غفلت مطلقه یه طالاجق ایدیلر. و قرون اخری دهشت ایچنده قالاجقدی. انسان ناصل حیات شخصیه سیله خانه سنك و کوینك بقاسیله علاقه داردر. اویله ده حیات اجتماعیه و نوعیه سیله کرۀ آرضك و دنیانك یشاماسیله علاقه داردر. قرآن ﴿اِقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ﴾ دیر. قیامت یقیندر. فرمان ایدیور. بیك بوقدر سنه کیچدکدن صوکره کلمه سی یقینلغنه خلل ویرمز. زیرا قیامت دنیانك اجلیدر. دنیانك عمرینه نسبةً بیك ویا ایکی بیك سنه، بر سنه یه نسبتله بر ایکی کون ویا بر ایکی دقیقه کبیدر. ساعت قیامت یالکز انسانیتك اجلی دکلکه، اونك عمرینه نسبتاً ایدیلوب بعید کورولسون. ایشته بونك ایچوندرکه، حکیم مطلق قیامتی مغیّبات خمسه دن اولارق علمنده صاقلایور. ایشته بو ابهام سرّندندرکه: هر عصر حتی عصر حقیقت بین اولان عصر سعادت دخی دائما قیامتدن قورقمشلر. حتی بعضیلر شرائطی همان چیقمش دیمشلر. ایشته بو حقیقتی بیلمه ین انصافسزلر دیرلرکه: آخرتك تفصیلاتنی درس آلان متیقّظ قلبلی کسکین نظرلی اولان صحابه لرك فکرلری نه ایچون بیکلر سنه حقیقتدن اوزاق اولارق فکرلری دوشمش کبی. استقبال دنیویده بیك درتیوز (۱۴۰۰) سنه صوکره کله جك بر حقیقتی عصرلرنده قریب ظن ایتمشلر.

﴿الجواب﴾ چونکه صحابه لر فیض صحبت نبویه دن هرکسدن زیاده دار آخرتی دوشونه رك دنیانك فناسنی بیله رك قیامتك ابهامنده کی حکمت الهیه یی آکلایه رق اجل شخصی کبی دنیانك اجلنه قارشو دخی دائما منتظر بر وضعیت آلارق آخرتلرینه جدی چالیشمشلر. رسول اکرم علیه الصلاة والسلام

قیامتی بکله یکز انتظار ایدیکز؛ تکرار ایتمه سی شو حکمتدن ایلری کلمش بر ارشاد
نبویدر. بو قسم وقوع معیّنه دائر بر وحیك حکایه‌سی دکلدر که حقیقتدن اوزاق
اولسون. علّت آیریدر، حکمت آیریدر. ایشته پیغمبر علیه الصلاة والسلامك بر نوع
سوزلری حکمت ابهامدن ایلری کلیور.

هم شو سوریلیورکه: مهدی، سفیان کبی آخر زمانده کله‌جك اشخاصلری چوق
زمان اوّل حتّی تابعین زماننده اونلری بکله مشلر یتشمك آملنده بولونمشلر. حتی
بعض اهل ولایت اونلر کچمش دیمشلر. ایشته بورده قیامت کبی حکمت الهیه اقتضا
ایدرکه: وقتلری تعیّن ایتمه‌سون. چونکه هر زمان هر عصر قوّهٔ معنویه‌نك
تقویه‌سنه مدار اولاجق ویأسدن قورتاراجق مهدی معناسنه محتاجدر. بو معنادن
هر عصرك بر حصّه‌سی بولونمق لازمدر. هم غفلت ایچنده فنالره اویماق ولاقیدلقده
نفسك دیزکینی براقماق ایچون نفاقك باشنه کچه‌جك مدهش شخصلردن هر
عصر چکینه‌لی و قورقمالی. اگر تعیین ایدیلسه ایدی مصلحت ارشاد عمومی ضایع
اولوردی. شیمدی مهدی کبی اشخاصك حقنده‌کی روایاتك اختلافاتی وسرّی
شودرکه: احادیثی تفسیر ایدنلر متن احادیثی تفسیرلرینه و استنباطلرینه تطبیق
ایتمشلر. مثلا مرکز سلطنت او وقت شامده و یا مدینه‌ده اولدیغندن وقوعات
مهدیه‌یی و یا سفیانیه‌یی، مرکز سلطنت جوارنده اولان بصره، کوفه، شام کبی
یرلرده تصوّر ایده‌رك اویله تفسیر ایتمشلر. هم ده او اشخاصك شخص معنویسنه
و یا تمثیل ایتدکلری جماعته عائد آثار عظیمه‌یی او اشخاصك ذاتلرنده تصوّر ایده‌رك حتی
اویله تفسیر ایتمشلرکه: او اشخاص خارقه چیقدقلری وقت بتون خلق اونلری طانیا
کبی بر شکل دیمشلر. حالبوکه دیمشدك. بو دنیا تجربه میدانیدر. عقله قاپو آچیلیر
فقط اختیاری الندن آلینماز. اویله ایسه او اشخاص حتی او مدهش دجّال دخی
چیقدیغی زمان چوقلری، حتی کندیسی ده بدایةً دجّال اولدیغنی بیلمز. بلکه نور

ايمانك دقتيله او اشخاص آخر زمانى طانيه بيليرلر.

علامت قيامتدن اولان دجّال حقنده حديث شريفده بر كونى بر سنه، ايكنجى كونى بر آى،
اوچنجى كونى بر هفته، دردنجى كونى ايام سائره كبيدر. چيقديغى زمان دنيا ايشيدهجك،
قرق كونده دنيايى كزهجك. روايت ايدلييور. انصافسز انسانلر بو روايته محال ديمشلر.
حاشا، شو روايتى انكار وابطالنه كيتمشلر. حالبوكه (والعلم عند الله) حقيقتى
شو اولمق كركدر كه: عالم كفرك اك كثافتليسى اولان شمالده طبيعيونك فكر كفر
سوزولن بر جريان عظيمك باشنه كچهجك والوهيتى انكار ايدهجك بر شخص شمال
طرفندن چيقماسنه اشارت، شو اشارتك ايچنده بر رمز حكمت واردر كه: قطب شمالى
يقينده دائرهده بتون سنه بر كيجه بر كوندوزدر. آلتى آى كيجه آلتى آى كوندوزدر.
دجالك بر كونى بر سنهدر. او دائره يقيننده ظهورينه اشارتدر. ايكنجى كونى بر آى دينمسى
دينلمكدن مراد: شمالدن بو طرفه كلدكجه بعضا اولور يازين بر آيده كونشك غروب ايتمز.
شوده دجال شمالدن چيقوب عالم مدنيت طرفنه تجاوزينه اشارتدر. كونى دجاله
اسناد ايتمكله شو اشارته اشارت ايدر. داها بو طرفه كلدكجه بر هفتهده كونشك غروب
ايتمهيور. داها كله كله طلوع وغروب اورتهسنده اوچ ساعت دوام ايديور. بن
روسيهده اسارتده ايكن بويله بر يرده بولوندم. بزه يقين بر هفته كونشك غروب ايتمهين
بر يرلر واردى. سيرايچون اورايه كيدييورلردى. دجالك چيقديغى وقت عموم دنيا ايشيدهجك
اولان قيدى تلغراف وراديو حل ايتمشدر. قرق كونده كزمسى ده مركب اولاشمندوفر
وطياره حل ايتمشدر. اسكيدن بو ايكى قيدى محال كورن ملحدلر شمدى عادى كوريورلر.

علامت قيامتدن اولان يأجوج ومأجوج وسدّه دائر بر رسالهده بر درجه تفصيلا
يازديغمدن اوكا حواله ايدوب شورادا يالكز شونى ديرز كه: اسكيدن مانجور، موغول
عنوانيله اجتماعات بشريهيى زير وزبر ايدن طائفهلر وسدّ چينى ياپيلماسنه

سببیت ویرنلر. قیامته یقین بینه آثار شیستلك كبی بر فكرایله مدنیت بشریه‌یی زیر وزبر ایده جكلری روایتلرده واردر. بعض ملحدلر دیرلر. بوقدر عجائبی یاپان ویاپاجق طائفه‌لر نره‌ده؟ [الجواب] چكركه كبی برآفات بر موسمده بك چوق كثرتله بولونور. موسم دگیشدكجه حالتی فساده ویرن كثرتلی او طائفه‌لرك حقیقتلری محدود بعض فردلرده صاقلانیور. ینه زمانی كلدكجه أمر الٰهی ایله او محدود فردلردن غایت كثرتلی عین نسادینه باشلار. كویا اونلرك حقیقت ملیتاری اینجه لمیور تربایور. ینه موسمی كلدكجه ظهور ایدییور. عیناً اویله ده بر زمان دنیایی هرج ومرج ایدن او طائفه‌لر اذن الٰهی ایله موسمی كلدیكی وقت، عین او طائفه مدنیت بشریه‌یی هرج ومرج ایده‌جكلر. فقط اونلرك محركلری باشقه بر صورتده تظاهر ایدر. [لا یعلم الغیب الا الله] .

[طقوزنجی أصل] مسائل ایمانیه‌دن بر قسمك نتائجی شومقید وطار عالمه باقار. دیگر بر قسمی كنیش ومطلق اولان عالم آخرته باقار. عملرك فضیلت وثوابنه دائر احادیث شریفه‌نك بر قسمی ترغیب وترهیبه مناسب بر تأثیر ویرمك ایچون بلاغتلی بر اسلوبده كلدیكندن دقتسز انسانلر اونلری مبالغه‌لی ظن ایتمشلر. حالبوكه بتون اونلر عین حق ومحض حقیقت اولوب قطعیاً مجازفه ومبالغه ایچلرنده یوقدر. از جمله أك زیاده انصافسزلرك ذهننی قوربالایان شو حدیثدركه: [لو وزنت الدنیا عند الله جناح بعوضة ما شرب الكافر منها جرعة ماء] اوكما قال. معنای شریفی: « دنیانك جناب حقك یاننده بر سینك قنادی قدر قیمتی اولسه ایدی كافرلر بر یودوم صویی اوندن ایچمگه حقی اولمایه‌جقلر ایدی » حقیقتی شودركه: [عند الله] تعبیری عالم بقادن دیمكدر. اوت عالم بقادن بر سینك قنادی قدر بر نور مادام أبدیدر. بو یوزینی طولدیراجق موقت بر نوردن داها چوقدر. دیمك قره دنیایی بر سینك قنادی ایله موازنه دگل. بلكه هر كسك قیصه چوق عمرنه بر له شن خصوصی دنیاسی.

عالم بقادن برسینک قنادی قدر دائمی برفیض الٰهی یه وبراحسان الٰهی یه موازنه یه کلمدیگی دیمکدر. هم دنیانک ایکی یوزی وار. بلکه اوچ یوزی وار. بری: جناب حقک اسمانک آیینه لریدر. دیگری آخرته باقار: آخرتک تارلاسیدر. دیگری فنایه، عدمه باقار. بیلدیگمز مرضیء الٰهی اولمیان اهل ضلالتک دنیاسیدر. دیمک اسماء حسنانک آیینه لری ومکتوبات صمدانیه وآخرتک مزرعه سی اولان قوجه دنیا دکل. بلکه آخرته ضد وبتون خطیئاتک منشئی وبلیاتک منبعی اولان دنیاپرستلرک دنیاسنک عالم آخرتده اهل ایمانه ویریلان سرمدی بر ذره سنه دگمه دیگنه اشارتدر. ایشته آک طوغری وجدّی شو حقیقت نره ده؟ وانصافسز اهل الحادک فهم ایتدکاری معنا نره ده. اوانصافسز اهل الحادک آک مبالغه آک مجازفه ظن ایتدکاری معنا نره ده؟

هم مثلا. انصافسز اهل الحادک مبالغه ظن ایتدکاری حتی محال بر مبالغه ومجازفه توهم ایتدکاری بریده. عمللرک ثوابنه دائر وبعض سورهلرینک فضیلتلری حقنده کلان روایتلردر. مثلا. فاتحه نک قرآن قدر ثوابی واردر. سورهٔ اخلاص ثلث قرآن. سورهٔ [اذا زلزلت الارض] ربع. سورهٔ [قل یا ایها الکافرون] ربع. سورهٔ [یس] اون دفعه قرآن قدر اولدیغنه روایت واردر. ایشته انصافسز ودقتسز انسانلر دیمشلرکه: شو محالدر. چونکه قرآن ایچنده [یس] وارده کی فضیلتلی اولانلر ده واردر. اونک ایچون معناسز اولور.

(الجواب) حقیقتی شودرکه: قرآن حکیمک هر بر حرفنک بر ثوابی وار. بر حسنه‌در. فضل الٰهیدن اوحرفلرک ثوابی سنبلله نیر. بعضاً اون دانه ویرر. بعضاً یتمش. بعضاً یدییوز. آیت الکرسی حرفلری کبی. بعضاً بیک بشیوز سورهٔ اخلاصک حرفلری کبی. وبعضاً اون بیک لیلهٔ براتده اوقونان آیتلر ومقبول وقتلرده تصادف ایدنلر کبی وبعضاً اوتوز بیک: مثلا خشخاش تخومنک کثرتی مثللو لیلهٔ قدرده اوقونان آیتلر کبی. وبیک آیه مقابل اشارتیله بر حرفنک اوکیجه ده اوتوز بیک ثوابی اولور.

آکلاشیلیر. ایشته قرآن حکیم تضاعف ثوابیله برابر البته موازنه یه کلمز. وکله میور. بلکه آصل ثوابیله بعض سوره لرله موازنه یه کله بیلیر. مثلا ایچنده مصر اکیلمش بر تارلا فرض ایده لمکه: بیك دانه اکیلمش. بعض حبه لر یدی سنبل ویرمش فرض ایتسه ك هر سنبلده یوزر دانه اولمش ایسه اووقت تك بر حبه بتون تارلانك ایکی ثلثنه مقابل اولیور. مثلا بریسی ده اون سنبل ویرمش. هر برنده ایکی یوز دانه ویرمش. اووقت برتك حبه آصل تارلاده کی حبه لرك ایکی مثلی قدردر. وهکذا قیاس ایت شیمدی قرآن حکیمی نورانی مقدس بر مزرعهٔ سماویه تصور ایدیورز. ایشته هر برحرفی آصل ثوابیله بر حبه حکمنده در. اونلرك سنبللری نظره آلینمیه جق. سورهٔ یس. اخلاص. فاتحه. قل یا ایها الکافرون. اذا زلزلت الارض. کبی سائر فضیلتلرینه دائر روایت ایدیلن سوره وآیتلرله موازنه ایدیله بیلیر. مثلا. قرآن حکیمك اوچیوز بیك آلتی یوز یگرمی حرفی اولدیغندن: سورهٔ اخلاص بسمله ایله برابر آلتمش طوقوز در. اوچ دفعه آلتمش طوقوز ایکیوز یدی حرفدر. دیمك سورهٔ اخلاصك هر برحرفنك حسنه لری بیك بشیوزه یقیندر. ایشته سورهٔ یس نك حروفاتی حسابیله؛ قرآن حکیمك مجموع حروفاتنه نسبت ایدلسه. واون دفعه مضاعف اولماسی نظره آلینسه. شویله بر نتیجه چیقارکه: یس شریفك هر برحرفی تقریباً ٥٠٠ بشیوزه یقین ثوابی واردر. یعنی اوقدر حسنه صاییله بیلیر. ایشته بوکا قیاساً باشقه لرینی ده تطبیق ایتسه ك نه قدر لطیف وگوزل وطوغری ومجازفه سز بر حقیقت اولدیغنی آکلارسك

[[اونجی اصل]] اکثر طائفهٔ مخلوقاتده اولدیغی کبی افعال واعمال بشریه ده بعض خارقه فردلر بولونور. اوفردلر اکر ایلکده ایلری کیتمش ایسه؛ اونوعلرك مدار فخرلریدر. یوقسه مدار شئامتلریدر. هم کیزلنیورلر. عادتا بر شخص معنوی. بر غایهٔ خیال حکمنه کیچرلر. سائر فردلرك هر بریسی او اولمایه چالیشیر. واو اولمق

احتمالی وار. دیمك اولمكمل: خارقه فرد مطلق، مبهم برلونوب هر برده بولونماسی
ممكن. شو ابهام اعتباریله منطقجه «قضیّهٔ ممكنه» صورتنده كلیتنه حكم ایدیلیر.
یعنی هر بر عمل شویله بر نتیجه ویره بیلمه سی ممكندر: مثلا كیم ایكی ركعت نمازی فلان
وقتده قیلسه بر حج قدردر. ایشته ایكی ركعت نماز بعض وقتده بر حجّه مقابل
كلدیكی حقیقتدر. هر بر ایكی ركعت نمازده بو معنا كلیت ایله ممكندر. دیمك شو
نوعده كی روایتلر وقوعی بالفعل دائمی وكلّی دكل. زیرا قبولك مادام شرطلری وار
در. كلیت ودائمیلكدن چیقار. بلكه یا بالفعل موقتدر. مطلقدر. ویا خود ممكنه در.
كلیّه در. دیمك شو نوع احادیثده كی كلیت ایسه امكان اعتباریله در. مثلا غیبت
قتل كبیدر. دیمك غیبتده اویله بر فرد بولونور كه: قتل كبی بر زهر قاتلدن داها
مضردر. مثلا بر كوزل سوز بر عبدی آزاد ایتمك كبی بر صدقهٔ عظیمه نك یرینه كیچر.
سنك
شیمدی ترغیب وتشویق ایچون او مبهم فرد مكمل مطلق بر صورتده هر برده بولونما
امكانی واقع بر صورتده كوسترمكله خیره شوقی. وشردن نفرتی تحریك ایتمكدر. ..
هم ده شو عالمك مقیاسیله عالم ابدیتك شیلری طارتیلماز. بوراناك أك بیوكی اورانك
أك كوچكنه موازی كلهمز. ثواب اعمال او عالمه باقدیغی ایچون دنیوی نظریمز او كالطار
كلیمیور. عقلیمزه صیغیشدیره میبوروز. مثلا «من قرأ هذا اعطی له مثل ثواب
موسی وهرون» یعنی «الحمد لله رب السموات ورب الارضین رب العالمین وله
الكبریاء فی السموات والارض وهو العزیز الحكیم» «الحمد لله رب السموات ورب
الارضین رب العالمین وله العظمة فی السموات والارض وهو العزیز الحكیم»
وله الملك رب السموات وهو العزیز الحكیم» انصافسز وقتسزلرك أك زیاده نظر
جق
دقتی جلب ایدن شوكبی روایتلردر. حقیقتی شودر كه: دنیاده طار نظریمزله قیصه
فكریمزله موسی وهرون علیهما السلامك ثوابلرینی نه درجه تصوّر ایده بیلیورز
عالم ابدیتده رحیم مطلق سعادت ابدیده نهایتسز احتیاج ایچنده بر عبدینه بر ملك

ورده مقابل ویره جگی حقیقت ثواب اولیکی ذاتك ثوابلرینه. فقط دائرهٔ علممزه و تخمینمزه کیرن ثوابلرینه مساوی اولابیلیر. مثلا بدوی وحشی برآدم هیچ پادشاهی کورمه مش سلطنت حشمتنی بیلمه یور. برکویده برآغایی ناصل تصوّر ایدر. او محدود فکریله برپادشاهی اوندن بیوکجه برآغا قدر بیلیر. حتی بزده ساده دیل برطائفه وارکه اسکیدن دیبورلر دیکه: پادشاه کندی اوجاغی یانده وتنجره سنك باشنده پیشیر دیکی بولغور چورباسی یانده نه یاپیور. بزم آغامز اونی بیلیبور. دیمك اونلر پادشاهی او قدر طاربر وضعیتده وعادی برصورتده تخیّل ایدیبورلرکه: کندی بولغور چورباسنی کندی پیشیر یبور. عادتا بریوز باشی حشمتنده فرض ایدیبورلر. شیمدی بری اوآدملردن برینه دیسه. سن بوکون بنم ایچون برایشی یاپسه ك سنك بیله یگك پادشاه حشمتی قدر سکا برحشمتلك ویره جگم. یعنی بریوزباشی قدر برتبه ویره جگم. او سوز حقیقتدر. چونکه حشمت پادشاهیدن اونك طار دائرهٔ فکرینه کیرن آنجق بریوزباشیلق قدر برشوکتدر. ایشته دنیا نظریله طار فکرمزله آخرته متوجّه مقابل ثوابیّه یی او بدوی آدم قدر ده دوشونه میبورز.

حضرت موسی ع م وهرون ع م نك مجهولمز اولان حقیقی ثوابلریله موازنه دگل. چونکه تشبیه قاعده سی مجهولی معلومه قیاس ایدر. بلکه موازنه ایدیلان ومعلوممز اولان و تخمینمزه کیرن ثوابلریله برعبد مؤمنك برورد دینه مقابل مجهولمز اولان حقیقی ثوابیدر. هم ده دکز یوزی ایله قطره نك کوز بیگی کونشك تمام عکسنی طوتقده مسا ویدرلر فرق کیفیتده در. حضرت موسی ع م وهرون ع م نك دکز مثال آیینهٔ روحلرینه انعکاس ایدن ماهیت ثواب برقطره هکمنده برعبد مؤمنك برآینه دن آلدیغی عین ماهیت ثوابدر. ماهیتجه رکمیتجه بردرلر. کیفیت ایسه قابلیته تابعدر. هم بعضاً اولورکه: برتك کلمه برتك تسبیح اولیله برسعادت خزینه سنی آچارکه: آلتمش سنه خدمتله اوآچیلمامش. دیمك بعض حالات اولیورکه: برتك آیت قرآن قدرنا ثده ویرهبیلیر:

هم اسم اعظمه مظهر اولان رسول اکرم علیه الصلاة والسلامك بر آیتده مظهر اولدیغی فیض الهی؛ بلکه بر پیغمبرك عموم فیضی قدر اولا بیلیر. وراثت احمدیه (ع ص م) ایله اسم اعظم ظلنه مظهر بر مؤمن کندی قابلیتی اعتباریله کمیتجه بر نبینك فیضی قدر ثواب آلیور دینیلسه خلاف حقیقت اولاماز. هم ده ثواب و فضیلت نور عالمندندر. او عالمدن بر عالم بر ذرهیه صیغیشه بیلیر. ناصلکه بر ذره جام بر شیشهده سماوات نجومیله برابر گورونه بیلیر. اویله ده نیت خالصه ایله شفافیت پیدا ایدن بر ذکرده ویا بر آیتده، سماوات گبی نورانی ثواب و فضیلت یرلشه بیلیر.

نتیجهٔ کلام: ای انصافسز و متمرد و ایمانی ضعیف، فلسفهسی قوی خودبین منقد آدم؛ شو اون اصله نظر آل. صوکره سن خلاف حقیقت و قطعی مخالف واقع گوردیگك بر روایتی بهانه ایدرك احادیث شریفهیه و دولاییسیله رسول اکرم علیه الصلاة والسلامك مرتبهٔ عصمتنه خلل ویرهجك اعتراض پارمغکی اوزاتمه؛ زیرا اولا اون اصلك اون دائرهسی سنی انکاردن وازگچیریر. حقیقی بر قصور وارسه بزه عائددر دیرلر. حدیثه راجع اولاماز. اگر حقیقی دگلسه، سنك سوء فهمکه عائددر، دیرلر. الحاصل انکار و رد ایتمك شو اون اصلی تکذیب و ابطال ایتمك لازم گلیر. شیمدی انصافك وارسه؛ بو اون اصلی کمال دقتله دوشوندکدن صوکره، او عقلك خلاف حقیقت گوردیگی بر حدیثك انکارینه قالقیشمه. یا بر تفسیری، یا بر تأویلی، یا بر تعبیری واردر، دی، ایلیشمه.

اون برنجی اصل: ناصل قرآن حکیمك متشابهاتی وار. تأویله محتاجدر، ویاخود مطلق تسلیم ایستهیور. احادیثده ده قرآنك متشابهاتی گبی مشکلاتی واردر؛ بعضاً چوق دقتلی تفسیره و تعبیره محتاجدر. گچمش مثاللریله اکتفا ایده بیلیرسکز: اوت ناصلکه: هشیار اولان آدم؛ یاتمش اولان آدمك رؤیاسنی تعبیر ایدییور. اویله ده بعضاً اویقوده اولان بر آدم؛ یاننده اویانق اولان قونوشانلرك سوزلرینی ایشیدییور:

فقط کندی عالم منامنه تطبیق ایدر بر طرزده معنا ویریور. تعبیر ایدیور. اوله ده أی غفلت وفلسفه اویقوسی ایچنده تنوم ایدیلن انصافسز آدم. سرّ (ما زاغ البصر وما طغى) و (تنام عینی ولا تنام قلبی) حکمنه مظهر ومحقّق هشیار ویقظان اولان ذاتک کوردیگی سنی کندی رؤیاکده انکار دگل. تعبیر ایت. أوت اویقوده بر آدم برسینک ایصیرسه مدهش بر مرمی ده یارالر آلیر کبی بر حقیقت نومیّه بعضاً تلقی ایدر. اویندن صورولسه. حقیقتاً بن یارالاندم. بکا طوپ تفنک آتیلدی دیه جک. یانده اوطورانلر اونک اویقوسنده کی اضطرابنه کولویورلر. ایشته بو نوم آلود نظر غفلت وفکر فلسفه البته حقائق نبوّته محک اولامازلر.

(اون ایکنجی اصل) نظر نبوّت وتوحید وایمان. وحدته، آخرته، الوهیته باقدیغی ایچون حقائقی اوکا کوره کورور. أهل فلسفه وحکمتک نظری. کثرته. اسبابه. طبیعته باقار. اوکا کوره کورور. نقطهٔ نظر بر برندن چوق اوزاقدر. أهل فلسفه نک أک بیوک بر مقصدی. أهل اصول الدین وعلماء کلامک مقاصدی ایچنده کورونمیه جک بر درجه ده کوچک وأهمیتسزدر. ایشته اونک ایچوندرکه: موجوداتک تفصیل ماهیتنده واینجه احواللرنده أهل حکمت چوق ایلری کیتمشلر. فقط حقیقی حکمت اولان علوم عالیهٔ الهیه واخرویه ده او قدر گیریده‌لرکه: أک بسیط بر مؤمنندن‌ده گیریده‌لر. بو سرّی فهم ایتمه ینلر محقّقین اسلامیه‌یی حکمالره نسبةً گیری ظن ایدیورلر. حالبوکه عقللری کوزلرینه اینمش کثرتده بوغولمش اولانلرک نه حدی وارکه: ورائت نبوّت ایله مقاصد عالیهٔ قدسیه‌یه یتیشنلره یتیشه بیلسونلر. هم برشی ایکی نظرله باقیلدیغی وقت ایکی مختلف حقیقتی کوستریور. ایکیسی ده حقیقت اولابیلیر. فنّک هیچ بر حقیقت قطعیه‌سی قرآنک حقائق قدسیه‌سنه ایلیشه‌مز. فنّک قبضه آلی اونک منزّه ومعلّا دامننه ایریشه‌مز. نمونه اولارق برمثال ذکر ایده‌رز.

مثلاً کرهٔ ارض. أهل حکمت نظریله باقیلسه حقیقتی شودرکه: کونشک اطرافنده

متوسّط بر سيّاره كبى حدسز يلديزلر ايچنده دونر. يلديزلره نسبةً كوچك بر مخلوق فقط أهل قرآن نظريله باقيلديغى وقت. اون بشنجى سوزده ايضاح ايدلديكى كبى حقيقتى شويله دركه: ثمرهٔ عالم اولان انسانه بشيك. بديع. و أك عاجز. أك عزيز. أك ضعيف. أك لطيفه بر معجزهٔ قدرت اولديغندن بشيك ومسكن اولان زمين سمايه نسبةً مادةً كوچكلكيله وحقارتيله برابر معناً وصنعةً بتون كائناتك قلبى، مركزى. بتون معجزات صنعتنك مشهرى، سركيسى. بتون تجليات اسماسنك مظهرى نقطهٔ محراقيه سى. هايتسز فعاليت ربانيه نك محشرى، معكسى. حدسز خلاقيت الهيه نك خصوصاً نباتات وحيواناتك كثرتلى انواع صغيره سندن جوّادانه ايجادك مدارى، چارشوسى. و ييك كنيش آخرت عالملرنده كى مصنوعاتك كوچك مقياسده نمونه كاهى ومنسوجات أبديه نك سرعتله ايشله ين تزكاهى ومناظر سرمديه نك چابوق دكيشن تقليدكاهى. وبساطين دائمه نك تخمجقلرينه سرعتله سنبلله نن طار وموقت مزرعه سى وتربيه كاهى اولمشدر. ايشته آرضك بو عظمت معنويه سندن وأهميت صنعويه سندندركه قرآن حكيم سماواته نسبةً بيوك بر آغاجك كوچك بر ميوه سى حكمنده اولان آرضى بتون سماواته قارشى كوييور. بيوك قلبى بيوك قلبه مقابل طوتمق كبى دنك طوتيور. اونى بر كفه ده بتون سماواتى بر كفه ده قويور. مكرراً (٣) رب السموات والارض ديور. ايشته سائر مسائلى بوكا قياس ايت. وهكذا كه: فلسفه نك روحسز سونوك حقيقتلرى. قرآنك پارلاق روحلى حقيقتلريله مصادمه ايده مز. نقطهٔ نظر آيرى آيرى اولديغى ايچون آيرى آيرى كورونور.

(٣) دردنجى دال (٣) أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللّٰهَ يَسْجُدُ لَهُ مَنْ فِي السَّمٰوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ وَالْجِبَالُ وَالشَّجَرُ وَالدَّوَابُّ وَكَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ

وَكَثِيرٌ حَقَّ عَلَيْهِ الْعَذَابُ وَمَنْ يُهِنِ اللّٰهُ فَمَا لَهُ مِنْ مُكْرِمٍ اِنَّ اللّٰهَ يَفْعَلُ مَا يَشَآءُ ﴿﴾

صدق الله العظيم ﴿﴾ شو بیوك وكنیش آیتك خزینه سندن یالڭز تك جوهرینی كوستره جگز. شویله كه: قرآن حكیم تصریح ایدییور كه: عرشدن فرشه، یلدیزلردن سینكلره، ملكلردن سمكلره، سیاراتدن ذره لره قدر هرشی جناب حقه سجده و عبادت وحمد وتسبیح ایدر. فقط عبادتلری مظهر اولدقلری اسمالره وقابلیتلرینه كوره آیری آیری چشید چشیددر. بز اونلرك عبادتلرینك تنوعنك برنوعنی بر تمثیل ایله بیان ایدرز.

مثلا: وَلِلّٰهِ الْمَثَلُ الْاَعْلٰى ؛ عظیم بر مالك الملك بیوك بر شهری ویا محتشم برسرایی بنا ایتدیگی وقت ؛ درت نوع عمله یی اونك بناسنده استخدام واستعمال ایدر. ﴿برنجی نوع﴾ اونك مملوك وكوله لریدر. بو نوعك نه معاشی وار، نه ده اجرتی وار. بلكه اونلر سیدلرینك امریله ایشلدكلری هر عملده اونلرك غایت لطیف بر ذوق وخوش بر شوقلری واردر. سیدلرینك مدحتنی ووصفتنی دیمه لر اونلرك ذوقنی وشوقنی زیاده ایدر. اونلر او مقدس سیدلرینه انتسابلرینی بیوك بر شرف بیله رك اونكله اكتفا ایدییورلر. هم او سیدك نامیله حسابیله نظریله ایشلره باقمه لرنده معنوی لذت بولویورلر. اجرت ورتبه یه ومعاشه محتاج اولمایورلر. ﴿ایكنجی قسم كه﴾ بعض عامی خدمتكارلردر، بیلمیورلر نه ایچون ایشلهیورلر. بلكه او مالك ذیشان اونلری استعمال ایدییور، كندی فكریله وعلمیله اونلری چالیشدیرییور. اونلره لایق برجزئی اجرت دخی ویرییور. او خدمتكارلر بیلمه یورلر كه: عمللرینه نه چشید كلی غایه لر عالی مصلحتلر ترتب ایدییور. حتی بعضیلری توهم ایدییورلر كه: اونلرك عمللری یالڭز كندیلرینه عائد اولان اجرت ومعاشدن باشقه غایه سی یوقدر. ﴿اوچنجی قسم﴾ او مالك الملكك بر قسم حیواناتی وار. اونلری او شهرك او سرایك بناسنده بعض ایشلرده استخدام

ایدییور. اونلره یالکز بریه م ویرییور. اونلرکده استعدادلرینه موافق ایشلرده چالیشما لری اونلره بر تلذذ ویرییور. چونکه بالقوة بر قابلیت ویا استعداد فعل وعمل صورتنه کیرسه. انبساط ایله تنفس ایدر. بر لذت ویرر. وبتون فعالیتلرده کی لذت بوسردندر. شو قسم خدمتکارلرك اجرت ومعاشلری یالکز بریه م وشو لذت معنویه در. اونکله اکتفا ایدرلر. «دردنجی قسم» اویله عمله لردرکه: بیلیبورلر. نه ایشله یورلر. ونه ایچون ایشله یورلر. وکیمك ایچون ایشله یورلر. وسائر عمله لر نه ایچون ایشله یورلر. وآیا مالك الملكك مقصدی نه در. نه ایچون ایشلتدیرییور. ایشته بو نوع عمله لرك سائر عمله لره بر ریاست ونظارتلری وار. اونلرك درجات و رتبه لرینه کوره. دره جه دره جه معاشلری وار. عیناً بونك کبی سماوات وارضك مالك ذوالجلالی ودنیا وآخرتك بانئ ذوالجمالی اولان رب العالمین. دکل احتیاج ایچون چونکه هرشیئك خالقی اودر. بلکه عزت وعظمت وربوبیتك شئوناتی کبی. بعض حکمتلر ایچون شو کائنات سراینده شو دائرهٔ اسباب ایچنده هم ملائکه یی. هم حیواناتی. هم جمادات ونباتاتی. هم انسانلری استخدام ایدییور. اونلره عبادت ایتدیرییور. شودرت نوعی آیری آیری وظائف عبودیتله مکلف ایتمشدر.

برنجی قسم: تمثیلده مملوکلره مثال ملائکه لردر. ملائکه لره ایسه: اونلرده مجاهده ایله ترقیات یوقدر. بلکه هر برینك ثابت برمقامی. معین بر رتبه سی واردر. فقط اونلرك نفس عمللرنده بر ذوق مخصوصه لری وار. نفس عبادتلرنده درجاتلرینه کوره تفیضلری وار. دیمك او خدمتکارلرینك مکافاتی خدمتلرینك ایچنده در. ناصل انسان ماء. هوا وضیا. وغدا ایله تغذی ایدوب تلذذ ایدر. اویله ده ملکلر ذکر وتسبیح وحمد وعبادت ومعرفت ومحبتك انواریله تغذی ایدوب تلذذ ایدییورلر. چونکه اونلر نوردن مخلوق اولدقلری ایچون غدالرینه نور کافیدر. حتی نوره یقین اولان رائحهٔ طیبه دخی اونلرك بر نوع غدالریدرکه: اوندن خوشلانییورلر. آوت ارواح

طيبه رواح طيبه يى سوور. هم ملكلر معبودلرينك امريله ايشلدكلرى ايشلرده واونلك
ما بيله ايشلدكلرى عمللرده واونلك ناميله ايتدكلرى خدمتده واونلك نظريله
بايدقلرى نظارتده واونلك انتسابيله قزاندقلرى شرفده واونلك ملك وملكوتنك
مطالعه سى ايله آلدقلرى تنزهده واونلك تجليات جماليه وجلاليه سنك مشاهده سيله
قزاندقلرى تنعمده اويله بر سعادت عظيمه وار دركه: عقل بشر اكلامامز. ملك اوليما
بيله مز. ملكلرك بر قسمى عابدلردر. ديكر قسمنك عبوديتلرى عمللرده در. ملائكۀ
ارضيه نك عمله قسمى بر نوع انسان كبيدر. تعبير جائز ايسه. بر نوع چوبانلق ايدرلر.
بر نوعى ده چيفتجيلك ايدرلر يعنى روى زمين عمومى بر مزرعه در. ايچنده كى بوتون
حيواناتك طائفه لرينه خالق ذو الجلالك امريله، اذنيله، حسابيله، حول وقوتيله
بر ملك مؤكل نظارت ايدر. اوندن داها كوچك هر بر نوع حيواناته مخصوص بر نوع
چوبانلق ايده جك بر ملائكه مؤكل وار. هم ده روى زمين بر تارلادر. عموم نباتات
اونك ايچنده اكيلير. عمومنه جناب حقك ناميله قوتيله نظارت ايده جك مؤكل بر
ملك واردر. اوندن داها آشاغى بر ملك بر طائفۀ مخصوصه يه نظارت ايتمكله
جناب حقه عبادت وتسبيح ايدن ملكلر وار. رزاقيت عرشنك حمله سندن اولان
حضرت ميكائيل عليه السلام شونلرك الڭ بيوك ناظرلريدر. ملكلرك چوبان
وچيفتجيلرك مثابه سنده اولانلرينك انسانلره مشابهتلرى يوقدر. چونكه اونلرك
نظارتلرى صرف جناب حقك حسابيله در. واونك ناميله وقوتيله وامريله در..
بلكه نظارتلرى يالكز ربوبيتك تجلياتنى مأمور اولدقلرى نوعده مشاهده ايتمك
وقدرت ورحمتك جلوه لرينى اونوعده مطالعه ايتمك واوامر الهيه يى اونوعه
بر نوع الهام ايتمك واونوعك افعال اختياريه سنى بر نوع تنظيم ايتمكدن عبارتدر.
وبالخاصه زمينك تارلاسنده كى نباتاته نظارتلرى اونلرك تسبيحات معنويه
لرينى ملك لسانيله تمثيل ايتمك. واونلرك حياتلريله فاطر ذو الجلاله قارشو

تقدیم ایتدیکی تحیات معنویه‌لرینی ملک لساننه اعلان ایتمک. هوا ونلره ویریلان
جهازاتی حسن استعمال ایتمک وبعض غایه‌لره توجیه ایتمک وبرنوع تنظیم ایتمکدن
عبارتدر. ملائکه‌لرک شو خدمتلری جزئ اختیارلریله برنوع کسبدر. بلکه برنوع
عبودیت وعبادتدر. تصرف حقیقیلری یوقدر. چونکه هرشیده خالق کل شیئه
خاص برسکه واردر. باشقه‌لری پارمغنی ایجاده قاریشدیرامز. دیمک ملائکه‌لرک
شو نوع عملری ایسه اونلرک عبادتیدر. انسانک کبی عادتلری دکلدر. وبو سرای
کائناته ایکنجی قسم عمله حیواناتدر. حیوانات دخی اشتها صاحبی برنفس وبرجزئ
اختیاری اولدیغندن عملری خالصاً لوجه الله اولمایور. بردرجه نفسلرینه ده
برحصه چیقاریورلر. اونک ایچون مالک الملک ذوالجلال والاکرام کریم اولدیغندن
اونلرک نفسلرینه برحصه ویرمک ایچون عملرینک ضمننده اونلره برمعاش احسان
ایدییور. مثلا مشهور بلبل قوشی کولک عشقیله معروف او حیوانجغی (حاشیه) فاطر حکیم استخدام
ایدییور. بش غایه ایچون اونی استعمال ایدییور. برنجیسی: حیوانات قبیله‌لری نامنه
نباتات طائفه‌لرینه قارشو اولان مناسبات شدیده‌یی اعلانه مأموردر. ایکنجیسی:
رحمانک رزقه محتاج مسافرلری حکمنده اولان حیوانات طرفندن برخطیب ربانیدر که
رزاق کریم طرفندن کوندریلان هدیه‌لره آلقیشلامقله واعلان سرور ایتمکله
موظفدر. اوچنجیسی: ابنای جنسنه امداد ایچون کوندریلان نباتاته قارشو
حسن استقبالی هرکسک باشنده اظهار ایتمکدر. دردنجیسی: نوع حیواناتک
نباتاته درجهٔ عشقه واصل اولان شدت احتیاجنی نباتاتک کوزل یوزلرینه
قارشو مبارک باشلری اوستنده بیان ایتمکدر. بشنجیسی: مالک الملک ذوالجلال
والجمال والاکرامک بارکاه مرحمتنه غایت لطیف بر تسبیحی غایت لطیف بر شوق ایچنده

(حاشیه) بلبل شاعرانه قونوشدیغی ایچون. شو بحثده بر پارچه شاعرانه
دوشویور. فقط خیال دکل حقیقتدر.

کل کبی آلك لطیف بریوزده تقدیم ایتمکدر. ایشته شو بش غایه لرکبی باشقه معنا
لرده واردر. شو معنالر و شو غایه لر بلبلك حق سبحانه و تعالی نك حسابنه
ایتدیکی عملك غایه سیدر. بلبل کندی دیلیله قونوشور. بز شو معنالری اونك
حزین سوزلرندن فهم ایدییورز. ملائکه و روحانیاتك فهم ایتدکلری کبی کندیسی
یندن
کندی نغماتنك معناسنی تماماً بیلمسه ده فهمیمز قصوره ویرمز. دیکله ین سویله
دن آکاه اولمالی مشهوردر. هم بلبل شو غایه لری تفصیلاً بیلمه مسندن اولماسنه
بورر
سنه دلالت ایتمه یور. لااقل ساعت کبی سکا اوقاتکی بیلدیرر. کندیسی بیلمه
نه یا پییور. بیلمه مسی سنك بیلدیکیکه ضرر ویرمز. اما او بلبلك جزئی معاشی ایسه
اوتبسم ایدن و کولن کوزل کل چیچکلرینك مشاهده سیله آلدیغی ذوق و اونلرله
محاوره و قونوشمق وِرْدِ دللرینی دوکمکله آلدیغی تلذذدر. دیمك اونك نغمات
حزینه سی حیوانی تألماتدن کلان تشکیات دکل. بلکه عطایای رحمانیه دن کلن
برتشکراتدر. بلبله. نحلی. نملی. عنکبوت. ونمای یعنی آری و واسطهٔ نسل ارکك
حیوان دیشی ورمجك وقرنجه و هوام و کوچك حیوانلرك بلبللرینی قیاس ایت.
هر برینك عمللری بلبل کبی چوق غایه لری وار. اونلرایچونده بر معاش جزئی حکمنده
نیه
برذوق مخصوص خدمتلرینك ایچنده درج ایدلشدر. او ذوق ایله صنعت ربا
ده کی مهم غایه لره خدمت ایدییورلر. ناصلکه بر سفینهٔ سلطانیه ده برنفرده تجملك
ایدوب بر جزئی معاش آلیر. اویله ده خدمت سبحانیه ده بولونان بو حیواناتك بر جزئی
معاشلری واردر.

تیله
[بلبل بحثنه بر تتمه] صاقین ظن ایتمه که: بو اعلان وجود لاللق و تسبیحاتك نغما
تغنی بلبله مخصوصدر. بلکه اکثر انواعك هر بر نوعنك بلبل مثالی بر صنفی وارکه:
او نوعك الطف حیاتنی الطف بر تسبیح ایله الطف سجعه لرله
تمثیل ایده جك بر لطیف فردی ویا افرادی بولونور. خصوصاً سینك و بوجکلرك

بلبللری نه قدر نه نشئه‌لی نشئه‌دارلرکه: اونلر بتون قولاغی بولونانلرك أك
کوچك حیوانلردن أك بیوکنه قدر اولانلرك باشلرنده تسبیحاتلرینی کوزل سجعه
لرله اونلره ایشیتدیروب اونلری متلذذ ایدییورلر. اونلردن برقسمی لیلیه‌دن. کیجه‌ده
سکوتیه طالان وسکونته کیرن بتون کوچك حیوانلرك قصیده‌خوان أنیسلری کیجه‌نك
سکونتنده وموجوداتك سکوتنده اونلرك طاتلی سوزلی نطق‌خوانلریدر. واو مجلس
خلوتده اولان ذکر خفینك دائره‌سنده بر قطب‌درلرکه: هر بریسی اوبی دیکرلر کندی
قلبلریله فالهم والجلالرینه برنوع ذکر وتسبیح ایدرلر. دیکر برقسمی نهاریدر. کوندوزده
آغاجلرك منبرلرنده بتون ذی حیاتلرك باشلرنده یاز وبهار موسملرنده یوکسك
آوازلریله لطیف نغمات ایله سجعلی تسبیحات ایله رحمن الرحیمك رحمتنی اعلان
ایدییورلر. کویا برذکر جهری حلقه‌سنك بررئیسی کبی ایشیدنلرك جذبه‌لرینی تحریك
ایدییورلرکه: او وقت ایشیدنلرك هر بریسی لسان مخصوص ایله ویا آواز مخصوص
ایله فاطر ذوالجلالنك ذکرینه باشلار. دیمك هربرنوع موجوداتك حتی یلدیزلرك
کیده برسرذاکری ونورافشان بربلبلی وار. فقط بتون بلبللرك أك أفضلی أك
أشرفی وأك منوری وأك باهری وأك کریمی وأك عظیمی وسسجه‌ أك یوکسك
ووصفجه أك پارلاق وذکرجه أك اتم وشکرجه أك اعم وماهیتجه أك اکمل وصورتجه
أك أجمل کائنات بوستاننده آرض وسماواتك بتون موجوداتنی لطیف سجعاتیله
لذیذ نغماتیله علوی تسبیحاتیله وجده وجذبه‌یه کتیرن نوع بشرك عندلیب
ذیشانی وبنی آدمك بلبل ذوالقرآنی محمد عربی در علیه وعلی آله وامثاله
اَفْضَلُ الصَّلاَةِ وَاَجْمَلُ التَّسْلِيمَاتِ

﴿الحاصل﴾ کائنات سراینده خدمت ایدن حیوانات کمال اطاعتله أوامر تکوینیه‌یه
امتثال ایدوب فطرتلرنده‌کی غایه‌لری کوزل بروجهله وجناب حقك نامیله اظهار
ایدرك حیاتلرینك وظیفه‌لرینی بدیع برطرز ایله جناب حقك قوتیله ایشله‌مکله

ایتدکلری تسبیحات و عبادات اونلرك هدایای و تحیاتلریدرکه: فاطر ذوالجلال و واهب الحیات درگاهنه تقدیم ایدییورلر.

(اوچنجی قسم) عمله‌لری نباتات و جماداتدر. اونلرك جزء اختیاریلری اولمدیغی ایچون معاشلری یوقدر. عمللری خالصاً لوجه الله‌در. و جناب حقك اراده‌سیله و امریله و اسمائیله و حول و قوتیله‌در. فقط نباتاتك کیفیتلرندن حس اولونیورکه: اونلرك وظائف تلقیح و تولیدده و میوه‌لرك تربیه‌سنده بر حیثیتله لذتلری وار. فقط هیچ تألماته مظهر دگللر. حیوان مختار اولدیغی ایچون لذت ایله برابر المیده وار. جمادات و نباتاتك عمللرنده اختیار گلمدیگی ایچون اثرلرده اختیار صاحبی اولان حیوانلرك عمللرندن داها مکمل اولیور. اختیار صاحبی اولانلرك ایچنده آری امثالی کبی وحی و الهام ایله تنور ایدنلرك عمللری جزء اختیاریسنه اعتماد ایدنلرك عمللرندن داها مکملدر. یریوزینك تارلاسنده نباتاتك هر بر طائفه‌سی لسان حال و استعداد دیلیله فاطر حکیمدن سؤال ایدییورلر. دعا ایدییورلرکه: یا ربنا بزه قوت ویرکه یریوزینك هر طرفنده طائفه‌مزك بایراغنی دیکمك ایله سلطنت ربوبیتکی لسانمزله اعلان ایده‌لم. و روی ارض مسجدینك هر بر کوشه‌سنده سکا عبادت ایتمك ایچون بزه توفیق ویر. و شهرگاه ارضك هر طرفنده سنك اسماء حسناکك نقشلرینی سنك بدیع و انتیقه صنعتلریکی کندی لسانمزله تشهیر ایتمك ایچون بزه بر رواج و سیاحتنه اقتدار ویر دیرلر. فاطر حکیم اونلرك معنوی دعالرینی قبول ایدوب که: بر طائفه تخوملرینه قیلدن قنادجقلر ویرر. هر طرفه اوچوب گیدییورلر. طائفه‌لری نامنه اسماء الهیه‌یی اوقوتدیریورلر. اکثر تیکنلی نباتات و بر قسم صاری چیچکلرك تخوملری کبی و بر قسمنه ده انسانه لازم ویا خوشنه گیده‌جك گوزل ات ویرییور. انسانی اوکا خدمتکار ایدوب هر طرفه اکیور. بعض طائفه‌لرینه ده هضم اولمیه‌جق سرت بر کمیك اوستنده حیوانلره یوتدیره‌جق بر ات ویرییورکه: حیوانلر اونی چوق طرفلره

طاغیدیورلر. بعضلرده هنکامجکاری ویروب هرتماس ایده نه یاپیشیور. باشقه یرلره کیده رك طائفه سنك یاراغنی دیکرلر. صانع ذوالجلالك آنیقه صنعتنی تشهیر ایدیورلر. وبر قسمنه ده آجی دکه لك ویلین نباتات کبی صاچمالی تفنك کبی برقوت ویررکه؛ وقتی کلدیکی زمان اونك میوه سی اولان خیارجق دوشر صاچمالر کبی برقابچ متره یرلره تخم مجقلرینی آتار. زرع ایدر. فاطر ذوالجلالك ذکر وتسبیحنی کثرتلی لسانلر ایله سویلتدیرمکه چالیشیرلر. وهکذا قیاس ایت فاطر حکیم وقادر علیم کمال انتظام ایله هرشیئی کوزل یاراتمش کوزل تجهیز ایتمش. کوزل غایه لره توجیه ایتمش. کوزل وظیفه لرله توظیف ایتمش. کوزل تسبیحات یاپدیریور. کوزل عبادت ایتدیریور. أی انسان. انسان ایسه ك. شو کوزل ایشلره طبیعتی، تصادفی، عبثیتی، ضلالتی قاریشدیرمه. چیرکین ایتمه. چیرکین یاپمه. چیرکین اولمه.

دردنجی قسم انسانلردر. شو کائنات سراینده برنوع خدمه اولان انسانلر. هم ملائکه یه بکزه ر. هم حیواناته بکزه ر. ملائکه یه عبودیت کلیه ده. نظارتك شمولنده. معرفتك احاطه سنده. ربوبیتك دلاللغنده ملکلره بکزه ر. بلکه انسان داها جامعدر. فقط انسانك شریره واشتهالی برنفسی بولوندیغندن ملائکه نك خلافنه اولارق پك مهم ترقیات وتدنیاته مظهردر. هم انسان عملنده نفسی ایچون برحظ وذاتی ایچون برحصه آرادیغی ایچون حیوانه بکزه ر. اویله ایسه انسانك ایکی معاملهسی وار. بری جزئیدر. حیوانیدر معجلدر. ایکنجیسی ملکیدر. کلیدر. مؤجلدر. ایشته انسانك وظیفه سیله معاشی وترقیات وتدنیاتی یکرمی اوچ عدد سوزلرده قسماً کچمشدر. خصوصاً اون برنجی ویکرمی اوچنجی ده داها زیاده بیان ایدلمش. اونك ایچون شوراده اختصار ایده رك قاپوینی قاپایورز. ارحم الراحمیندن رحمت قاپولرینی بزه آچماسنی وشو سوزك تکمیلنه توفیقنی رفیق ایلهمسنی. نیاز ایله قصوریمزك وخطامزك عفوینی طلب ایله ختم ایدیورز..

١١ بشنجی دال ١١ بشنجی دالك بش میوه سی وار. ١١ برنجی میوه ١١ أی نفس پرست
نفسم. أی دنیا پرست آرقداشم. محبّت. شو كائناتك بر سبب وجودیدر. هم شو
كائناتك رابطه سیدر. هم شو كائناتك نوریدر. هم حیاتیدر. انسان، كائناتك
أك جامع بر میوه سی اولدیغی ایچون كائناتی استیلا ایده جك بر محبت، او میوه نك
چكردهگی اولان قلبنه درج ایدیلمشدر. ایشته شویله نهایتسز بر محبته لایق اولاجق
نهایتسز بر كمال صاحبی اولابیلیر. ایشته أی نفس و أی آرقداش. انسانك خوفه
و محبته آلت اولاجق ایكی جهاز فطرتنده درج اولونمشدر. علی كلّ حال، او محبت
و خوف، یا خلقه و یا خالقه متوجّه اولاجق. حالبوكه خلقدن خوف ایسه أليم بر
بلیه در. خلقه محبّت دخی بلالی بر مصیبتدر. چونكه سن اویله لردن قورقارسك كه:
سكا مرحمت ایتمز. و یا سنك استرحامكی قبول ایتمز. شو حالده خوف أليم بر بلادر..
محبّت ایسه، سودیگك شی یا سنی طانیماز. اللّهه اصمارلادق دیه بروب كیدر.
گنجلگك و مالك گبی. یا محبتك ایچون سنی تحقیر ایدر. گورمیور میسك كه: مجازی
عشقلرده یوزده طقسان طقوزی معشوقندن شكایت ایدر. چونكه صنم آینه سی
اولان باطن قلب ایله صنم مثال دنیوی محبوبلره پرستش ایتمك، او محبوبلرك
نظرنده ثقیلدر. و استثقال ایدر. ردّ ایدر. زیرا فطرت، فطری ولایق اولمیان
شیئی ردّ ایدر. آثار شهوانی سومكلر بحثمزدن خارجدر. دیمك سودیگك شیلر یا
سنی طانیمایور. یا سنی تحقیر ایدیور. یا سكا رفاقت ایتمه یور. سنك رغمكه مفارقت
ایدیور. مادام اویله در. بو خوف و محبتی اویله بر یرینه توجیه ایت كه، سنك خوفك
لذتلی بر تذلّل اولسون. محبتك ذلّتسز بر سعادت اولسون. أوت خالق ذوالجلا
لندن خوف ایتمك اونك رحمتنك شفقتنه یول بولوب التجا ایتمك دیمكدر. خوف
بر قامچیدر. اونك رحمتنك قوجاغنه آتار. معلومدر كه، بر والده مثلا بر یاوروی
قورقوتوب سینه سنه جلب ایدیور. او قورقو او یاوروه غایت لذتلیدر..
چونكه شفقت سینه سنه جلب ایدیور. حالبوكه بتون والده لرك شفقتلری رحمت

دیمك خوف اللّهده بر عظیم لذت واردر. مادام خوف اللّهك بویله لذتی بولونسه؛ محبت
اللّهده نه قدر نهایتسز لذّت بولوندیغی معلوم اولور. هم اللّهدن خوف ایدن
باشقه لرك قساوتلی بلالی خوفندن قورتولور. هم اللّه حسابنه اولدیغی ایچون
مخلوقاته ایتدیگی محبت دخی فراقلی المّلی اولمایور. اوت انسان اوّلا نفسنی سوه ر،
صوکره اقاربنی، صوکره ملتنی، صوکره ذی حیات مخلوقلری، صوکره کائناتی دنیایی
سور. بو دائره لرك هر بریسنه قارشو علاقه داردر. اونلرك لذتلریله متلذّذ و المّلریله
متألّم اولابیلیر. حالبوکه، شو هرج ومرج عالمده و روزگار دوراننده هیچ برشی قرارنده
قالمدیغندن بیچاره قلب انسان هر وقت یارالانیور. اللری یاپشدیغی شیلر او
شیلر کیدوب اللرینی یارالایور. بلکه قوپاریور. دائما اضطراب ایچنده قالیر. یاخود
غفلت ایله سرخوش اولور. مادام اویله در، ای نفس عقلك وارسه بتون او محبتلری
طوپلا. حقیقی صاحبنه ویر. شو بلالردن قورتول. شو نهایتسز محبتلر نهایتسز بر کمال
و جمال صاحبنه مخصوصدر. نه وقت حقیقی صاحبنه ویردك، او وقت بتون اشیایی
اونك نامیله و اونك آیینه سی اولدیغی جهتله اضطرابسز سوه بیلیرسك. دیمك شو
محبت طوغریدن طوغری یه کائناته صرف ایدلمه مك کرکدر. یوقسه محبت الك لذیذ
بر نعمت ایکن، الك الیم بر نقمت اولور. بر جهت قالدیکه، الك زیاده او درکه. ای نفس
سن محبتکی کندی نفسکه صرف ایدیورسك. سن کندی نفسکی کندیکه معبود
و محبوب یاپیورسك. هر شیئی نفسکه فدا ایدیورسك. عادتا بر نوع ربوبیت
ویریورسك. حالبوکه محبتك سببی یا کمالدر. زیرا کمال ذاتنده سویلیر. یا خود
منفعتدر. یاخود لذتدر ویاخود خیریتدر. یا بونلر گبی بر سببه تمسّك ایدر. شیمدی ای
نفس برقاچ سوزده قطعی اثبات ایتمیشزکه؛ اصل ماهیتك قصوردر. نقصدر، فقردر،
عجزدر. نور و ظلمت درکه: ظلمت قرانلغاك درجه سی نسبتنده نورك پارلاقلغنی
کوستردیگی گبی، ضدّیت اعتباریله سن اونلرله فاطر ذوالجلالك کمال، جمال،

قدرت ورحمتنه آينه دارلق ايديورسڭ.. ديمك آى نفس. نفسڭه محبت دگل بلكه
عداوت ايتمه ليسڭ، ويا خود آجيماليسڭ، ويا خود مطمئنّه اولدقدنصوكره شفقت
ايتمه ليسڭ. اگر نفسڭى سوه رسه ڭ. چونكه سنڭ نفسڭ لذّت ومنفعتڭ
منشئيدر. سنده لذّت ومنفعتڭ ذوقنه مفتونسڭ اوذرّه گبی (کمنده) اولان لذت و
منفعت نفسيه يى نهايتسز لذّت ومنفعتلره ترجيح ايتمه. ييلديز بوجگى كبى اولما. چونكه
او بتون احبابنى وسوديگى اشيايى قراڭلغڭ وحشتنه غرق ايدر. نفسنده بر لمعه
ايله اكتفا ايدر. زيرا نفسى اولان لذّت ومنفعتڭله برابر بتون علاقه دار اولديغڭ
وبتون منفعتلريله انتفاع ايتديگڭ وسعادتلريله مسعود اولديغڭ بتون كائنا
منفعتلرى، نعمتلرى التفاتنه تابع بر محبوب ازلى يى سومكلگڭ لازمدر. تا
هم كنديڭڭ هم بتون اونلرڭ سعادتلريله متلذّذ اولاسڭ. هم كمال مطلقڭ
محبتندن آلديغڭ نهايتسز بر لذّتى آلاسڭ. زاتا سڭا. سنده سنڭ نفسڭه
اولان شديد محبتڭ اونڭ ذاتنه قارشو محبّت ذاتيه دركه: سن سوء استعمال
ايدوب كندى ذاتڭه صرف ايديورسڭ. اويله ايسه. نفسڭده كى أنايى ييرت: هُوَيى
كوستر. وكائناته طاغينق بتون محبتلرڭ اونڭ أسماء وصفاتنه قارشو ويرلمش
بر محبتدر. سن سوء استعمال ايتمشسڭ جزاسنى ده چكيورسڭ. چونكه يرنده صرف
اولونميان بر محبّت غير مشروعه جزاسى. مرحمتسز بر مصيبتدر. رحمن الرحيم اسميله
حوريلرله مزيّن جنت كبى سنڭ بتون آرزولريڭه جامع بر مسكنى سنڭ جسمانى
حوساتڭه احضار ايدن وسائر اسماسيله سنڭ روحڭ، قلبڭ، سرّڭ، عقلڭ،
وسائر لطائفڭ آرزولرينى تطمين ايده جك أبدى احساناتنى رحمتنده سڭا مهيّا
ايدن وهربر اسمنده معنوى چوق خزينة احسان وكرم بولنان بر محبوب أزلينڭ ألبته
بر ذرّه محبتى كائناته بدل اولا بيلير. كائنات اونڭ بر جزئى تجلّى محبتنه بدل اولاماز.
اويله ايسه. او محبوب أزلينڭ كندى حبيبنه سويلتديردیگى شو فرمان أزليى ديڭله:

اتباع ایت. ﴿إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللّٰهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللّٰهُ﴾

﴿ایكنجی میوه﴾ أی نفس عبودیت، مقدمهٔ مكافات لامقه دگل. بلكه نتیجهٔ نعمت سابقه‌در. أوت بز اجرتمزی آلمشز. اوكا گوره خدمتله و عبودیتله موظفز. چونكه أی نفس خیر محض اولان وجودی، سكا گیدیرن خالق ذوالجلال، سكا اشتهالی بر معده ویردیگندن رزّاق اسمیله بتون مطعوماتی برصوفرهٔ نعمت ایچنده سنك اوكوكه قویمشدر. صوكره سكا حساسیتلی بر حیات ویردیگندن او حیات دخی برمعده كبی رزق ایستر. گوز قولاق كبی بتون طویغولرك اللر كبیدركه؛ روی زمین قدر گنیش برصوفرهٔ نعمتی اونلرك اوگنه قویمشدر. صوكره معنوی چوق رزق و نعمتلر ایسته‌ین انسانیتی سكا ویردیگندن عالم ملك و ملكوت كبی گنیش برصوفرهٔ نعمت او معدهٔ انسانیتك اوكونه وعقلك الی یتیشه‌جك نسبتده سكا آچمشدر. صوكره نهایتسز نعمتلری ایسته‌ین و حدسز رحمتك میوه‌لریله تغذّی ایدن و انسانیت كبرا اولان اسلامیتی و ایمانی سكا ویردیگندن دائرهٔ ممكنات ایله برابر اسماء حسنا و صفات مقدسه‌نك دائره‌سنه شامل برصوفرهٔ نعمت و سعادت و لذت سكا فتح ایتمشدر. صوكره ایمانك برنوری اولان محبتی سكا ویره‌رك غیر متناهی برصوفرهٔ نعمت و سعادت و لذت سكا احسان ایتمشدر. یعنی جسمانیتك اعتباریله كوچك، ضعیف، عاجز، ذلیل، مقید، محدود، برجزئی ایكن، او احسانله جزئی بر جزؤدن كلّی بر كلّ نورانی حكمنه گیچدك. زیرا حیاتی سكا ویرمكله جزئیتدن برنوع كلیته و انسانیتی ویرمكله حقیقی كلیته و اسلامیتی ویرمكله علوی و نورانی بر كلیته؛ و معرفت و محبتی ویرمكله؛ محیط برنوره سنی چیقارمش. ایشته ای نفس سن بو اجرتی آلمشسك. عبودیت كبی لذتلی نعمتلی، راحتلی، خفیف برخدمتله مكلفسك: حالبوكه بوكاده تنبللك ایدییورسك. اگر یاریم یامالاق یاپسه‌ك ده گویا اسكی اجرتلری كافی گورمیورمش كبی چوق بیوك شیلری تحكمانه ایسته‌یورسك. و هم نه ایچون

دعام قبول اولدی دییه نازلانیبورسلك. آوتمه سنك هلك نازدگل نیازدر..
جناب حق جنتی وسعادت ابدیه یی محض فضل وکرمیله احسان ایدر.. سن
دائما رحمت وکرمنه التجا ایت. اوکا کوره دشوقی مانی دیکله.. [قُلْ بِفَضْلِ اللّٰهِ
وَبِرَحْمَتِهِ فَبِذٰلِكَ فَلْيَفْرَحُوا هُوَ خَيْرٌ مِمَّا يَجْمَعُونَ]
اگر دیسه‌ك. شو کلی هدسز نعمتلره قارشی ناصل شو محدود جزئی شکرمله
مقابله ایده بیلیرم..
[الجواب] کلی بر نیتله هدسز بر اعتقاد ایله. مثلا: ناصلکه بر آدم بش غروش
قیمتنده بر هدیه ایله پادشاهك حضورینه گیرر. دکور ورکه. هر بری میلیونلره
دگر هدیه‌لر مقبولیت آدلردن کامش. اوراده دیزلمش. اونك قلبنه کلیر. بنم هدیه‌م
هیچدر. نه یاپایم. بردن دیر. ای سیدم. بتون شو قیمتدار هدیه‌لری کندی
نامیمه سکا تقدیم ایدیبورم. چونکه سن اونلاره لایقسك.. اگر بنم اقتدارم
اولسه ایدی. بونلرك برمثلنی سکا هدیه ایدردم.. ایشته هیچ احتیاجی اولمیان
و رعیتنك درجه صداقت وحرمتلرینه علامت اولارق هدیه‌لرینی قبول ایدن
او پادشاه او بیچاره نك او بیوك وکلی نیتنی و آرزوسنی و او کوزل و بیوکلسك اعتقا
لیاقتنی اك بیوك بر هدیه کبی قبول ایدر. عینا او یله ده عاجز بر عبد نمازنده
[التحیات لله] دیر. یعنی بتون مخلوقاتك حیاتلریله سکا تقدیم ایتدکلری
هدیه عبودیتلرینی بن کندی حسابمه عموما سکا تقدیم ایدیبورم.. اگر الدن
کلسه ایدی اونلر قدر تحیه‌لر سکا تقدیم ایده جکدم.. هم سن اونلاره هم داها
فضله سنه لایقسك.. ایشته شو نیت و اعتقاد بك کنیش بر شکر کاییدر..
نباتاتك تخوملری دیکر دکاری اونلرك نیتلریدر.. هم مثلا قاوون قلبنده نووه‌لر
صورتنده بیك نیت ایدرکه. یا خالقم سنك اسماء حسناکك نقشلرینی بیرلك بر چوق
یرلرنده اعلان ایتمك ایسترم. جناب حق کل جلله شیلرك ناصل کله جکلرینی بیلدیکی ایچو

اونلرك نيتلرينى بالفعل عبادت كبى قبول ايدر. مؤمنك نيتى عملندن خيرليدر. شو سرّه اشارت ايدر. هم [سُبْحَانَكَ وَبِحَمْدِكَ عَدَدَ خَلْقِكَ وَرِضَاءَ نَفْسِكَ وَزِنَةَ عَرْشِكَ وَمِدَادَ كَلِمَاتِكَ وَنُسَبِّحُكَ بِجَمِيعِ تَسْبِيحَاتِ اَنْبِيَائِكَ وَاَوْلِيَائِكَ وَمَلٰئِكَتِكَ] كبى حدسز عدد ايله تسبيح ايتمه نك حكمتى شو سردن آكلاشيلير. هم ناصل بر ضابط بتون نفراتك يكون خدمتلرينى كندى نامنه پادشاهه تقديم ايدر. اويله ده مخلوقاته ضابطلك ايدن وحيوانات ونباتاته قومانداناق ياپان وموجودات ارضيه يه خليفه‌لك ايتمه يه قابل اولان وكندى خصوصى عالمنده كنديني هركسه وكيل تلقى ايدن انسان [اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَعِينُ] دير. بتون خلقك عبادتلرينى واستعانتلرينى كندى نامنه معبود ذوالجلاله تقديم ايدر.

هم [سُبْحَانَكَ بِجَمِيعِ تَسْبِيحَاتِ جَمِيعِ مَخْلُوقَاتِكَ وَبِاَلْسِنَةِ مَصْنُوعَاتِكَ] دير. بتون موجوداتى كندى حسابنه سويلتيرر. هم [اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ بِعَدَدِ ذَرَّاتِ الْكَائِنَاتِ وَمُرَكَّبَاتِهَا] دير. هرشى نامنه بر صلوات كتيرر. چونكه هرشى نور احمدى عليه الصلاة والسلام ايله علاقه داردر. ايشته تسبيحاتده صلواتلرده حدسز عددلرك حكمتى آكلا.

{ اوچنجى ميوه } اى نفس. آز بر عمرده حدسز بر عمل اخروى ايسترسه ك. و هر بر دقيقهٔ عمريكى بر عمر قدر فائده لى كورمك ايسترسه ك. و عادتكى عبادته و غفلتكى حضوره قلب ايتمكى سور سه ك. سنت سنيه يه اتباع ايت. چونكه بر معامله شرعيه يه تطبيق عمل ايتديككده وقت بر نوع حضور ويرييور. بر نوع عبادت اولور اخروى چوق ميوه لر ويرييور. مثلا بر شيئ صاتون آلدڭ. ايجاب وقبول شرعي يى تطبيق ايتديككده دقيقه ده او عادى آليش ويريشك بر عبادت حكمنى آلير. او تخطر حكم شرعى بر تصور روحى ويرر. او دخى شارعى دوشونمكله بر توجه الهى ويرر. او دخى بر حضور ويرر. ديمك سنت سنيه يه ... تطبيق عمل ايتمكله

بوفانی عمر باقی میوه‌لر ویره‌جك بر حیات أبدیه‌یه مدار اولاجق فائده‌لر ألده ایدیلیر. [فَآمِنُوا بِاللّٰهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الْاُمِّيِّ الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَكَلِمَاتِهِ وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ] فرمانی دیکله. شریعت و سنت سنیه‌نك أحكاملری ایچنده جلوه‌لری انتشار ایدن اسماء حسنانك هر بر اسمنك فیض تجلیسنه بر مظهر جامع اولمغه چالیش.

[دردنجی میوه] أی نفس. أهل دنیایه، خصوصاً أهل سفاهته، خصوصاً أهل کفره باقوب. صوری زینت و آلداتیجی غیر مشروع لذتلرینه آلدانوب تقلید ایتمه. چونکه سن اونلری تقلید ایتسه‌ك اونلر کبی اولامازسك، بلکه چوق سقوط ایده‌جکسك. حیوان دخی اولامازسك. چونکه سنك باشکده‌کی عقل مشؤم بر آلت اولور. سنك باشکی دائما دوکه‌جکدر. مثلا ناصلکه: بر سرای بولونسه. بیوك بر دائره‌سنده بیوك بر الکتریق لامباسی بولونور. او الکتریقدن تشعب ایتمش و اونکله باغلی کوچك کوچك الکتریقلر کوچك منزللره تقسیم ایدیلمش. شیمدی بریسی او بیوك الکتریق لامباسنك دوکمه‌سنی چویروب ضیاسنی قپاتسه بتون منزللرده درین بر قرانلق ایچنده و بر وحشته دوشر. و باشقه سرایده بیوك الکتریق لامباسیله مربوط اولمیان کوچك الکتریق لامبالری هر منزلده بولونویور. او سرای صاحبی بیوك الکتریق لامباسنك دوکمه‌سنی چویره‌رك قپاتسه. سائر منزللرده ایشیقلر بولونابیلیر. اونکله ایشنی کوره‌بیلیر. خرسزلر استفاده ایده‌مزلر. ایشته أی نفسم برنجی سرای بر مسلماندر. حضرت پیغمبر علیه الصلاة والسلام اونك قلبنده او بیوك الکتریق لامباسیدر. اکر اونی اونوتسه: العیاذ بالله قلبندن اونی چیقارسه: هیچ بر پیغمبری داها قبول ایده‌مز. بلکه هیچ بر کمالاتلی یری روحنده قالاماز. حتی ربنی ده طانیماز. ماهیتنده‌کی بتون منزللر و لطیفه‌لر قرانلغه دوشر و قلبنده مدهش بر تخریبات و وحشت اولویور. عجبا بو تخریبات و وحشته

مقابل هانکی شیئی قزانوب انسیت ایده بیلیرسك. هانکی منفعتی بولوب ادخریبات ضررینی اونکله تعمیر ایده رسك. هالبوکه اجنبیلر، اوایکنجی سرایه بکزه ‌رلرکه. حضرت پیغمبر علیه الصلاة والسلامك نورینی قلبلرندن چیقارسه‌لرده کندیلرنجه بعض نورلر قالا بیلیر. ویا قالابیلیر ظن ایدرلر. اونلرك معنوی کمالات آهلاقیه‌لرینه مدار اولاجق حضرت موسی وعیسی کبی علیهما السلامه برنوع ایمانلری وخالقلرینه بر

چشید اعتقادلری قالا بیلیر. أی نفس امّاره اگر دیسه‌ك: بن اجنبی دگل. حیوان اولمق ایسترم. سکا قاچ دفعه سویله‌مشدم. حیوان کبی اولامازسك. زیرا قفاکده کی عقل اولدیغی ایچون اوعقل کچمش المری وگله‌جك قورقولری طوقادیله سنك یوزیکه کوزیکه باشکه چارپارق دوگویور. برلذت ایچنده بیك الم قاتیور. حیوان ایسه المسزکوزل برلذت آلیر. ذوق ایدر. اویله ایسه اوّلا عقلکی چیقار آت. صوکره حیوان اول. هم. [كَالْاَنْعَامِ بَلْ هُمْ اَضَلُّ] سیلله‌سنی یدیگی کور.

«بشنجی میوه» أی نفس. مکرّراً سویلدیگمز کبی انسان. شجرهٔ خلقتك میوه‌سی اولدیغندن میوه کبی الك اوزاق والك جامع وعمومه باقار. وعمومك جهة الوحدتنی ایچنده صاقلار برقلب چکردگنی طاشییان ویوزی کثرته، فنایه، دنیایه باقان بر مخلوقدر. عبودیت ایسه. اونك یوزینی فنادن بقایه. خلقدن حقه، کثرتدن وحدته. منتهادن مبدئه چویرن برخیط وصلت. یاخود مبدأ ومنتها اورته‌سنده برنقطهٔ اتصالدر. نا صالم تخم اولاجق قیمتدار برمیوهٔ ذی شعور. آغاجك آلتنده کی ذی روحلره باقسه کوز للگنه کوروه‌نسه کندینی اونلرك اللرینه آتسه. ویا غفلت ایدوب دوشسه. اونلرك اللرینه دوشه‌جك. پارچه‌لانه‌جق. عادی برتك میوه کبی ضایع اولاجق. اگر اومیوه نقطهٔ استنادینی بولسه: ایچنده‌کی چکردك بتون آغاجك جهة الوحدتنی طوتعقله برابر آغاجك بقاسنه وحقیقتك دوامنه واسطه

اولا معنی دوشونه بیلسه . او وقت اوتك میوه ایچنده برتك چكردك برحقیقت كلیهٔ
دائمه یه برعمر باقی ایچنده مظهر اولویور . اویله ده انسان . اگر كثرته طالوب كائنات ایچنده
بوغولوب دنیانك محبتیله سرسه م اولارق فانیلرك تبسملرینه آلدانسه . اونلرك
قوجاقلرینه آتیلسه البته نهایتسز برخسارته دوشر . هم فنا . هم فانی . هم عدمه
دوشر . هم معناً كندینی اعدام ایدر . اگر انسان قرآندن قلب قولاغیله ایمان درسلرینی
ایشیدوب باشنی قالدیرسه . وحدته متوجه اولسه . عبودیتك معراجیله عرشِ
كمالاته چیقه بیلیر . باقی بر انسان اولور . أی نفسم مادام حقیقت بویله در . و
مادام ملت ابراهیمیه دنسك . ابراهیم علیه السلام گبی « لَآ اُحِبُّ الْاٰفِلِينَ » دی . و محبوب
باقی یه یوز یكی چویر . و بنم گبی شویله آغلا .
بوراده كی فارسی بیتلر اون یدنجی سوزك ایكنجی مقامنده
یازیلمقله بوراده یازیلمامشدر .

سوزلر

ایکنجی جلد

مؤلفی

بديع الزمان
سعيد النورسی

١

باسمه سبحانه

﴿ وَاِنْ مِنْ شَيْءٍ اِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ ﴾

السلام عليكم و رحمة الله و بركاته ابداً دائماً

عزيز صديق قرداشلرم،

مادام رسالهٔ نور ماكينه ايله تعميم ايتمگه باشلامش. و مادام فلسفه و حكمت جديده يى اوقويان مكتبليلر و معلملر موقلق [؟] ايله رسالهٔ نوره يايشيورلر. البته بر حقيقت بيان ايتمك لازم گليور. شويله كه: رسالهٔ نورك شدتله طوقات اوروديغى و هجوم ايتديگى فلسفه ايسه، مطلق دگلدر. بلكه مضر قسمنه دردر. چونكه فلسفه نك، حيات اجتماعيهٔ بشريه يه و اخلاق و كمالات انسانيه يه و صنعتك ترقياتنه خدمت ايدن فلسفه و حكمت قسمى ايسه، قرآن ايله باريشيقدر. بلكه قرآنك حكمتنه خادمدر. معارضه ايده من. بو قسمه رسالهٔ نور ايليشمه يور.

(ايكنجى قسم فلسفه) ضلالته و الحاده و طبيعت بطاقلغنه دوشورمگه وسيله اولديغى كبى، سفاهته و لهويات ايله غفلت و ضلالتى نتيجه ويرديگندن و سحر كبى خارقه لريله قرآنك معجزه كار حقيقتلريله معارضه ايتديگى ايچون رسالهٔ نور اكثر اجزالرنده ميزانلرله و قوتلى برهانلى موازنه لرله فلسفه نك يولدن چيقمش بو قسمنه ايليشيور. طوقاتلايور. مستقيم، منفعتدار فلسفه يه ايليشمه يور. اونك ايچون مكتبليلر رسالهٔ نوره اعتراضسز چكينمه يه رك كيريورلر، و كيرمليدرلر. فقط گيزلى منافقلر، ناصلكه بر قسم خواجه لرى بتون بتون معناسز و حقسز برطرزده "اهل مدرسه نك و خواجه لرك حقيقى مالى اولان" رسالهٔ نورعليهنده استعمال ايتدكلرى كبى، بعض فلسفه جيلرك انانيت علميه لرينى تحريك ايدوب، نورلر عليهنده استعمال ايتمك احتمالنه بناءً بر حقيقت...

عصاى موسى و ذوالفقار مجموعه لرى باشنده يازيلسه مناسب اولور. سعيد النورسى

باسمه سبحانه ❀ ❀ وَاِنْ مِنْ شَيْءٍ اِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ ❀ ❀

السلام عليكم ورحمة الله وبركاته ..

عزيز صديق قرداشلرم..

اولا رسالهٔ نورك ماكينه ايله شيمدى عمومى بر انتباه ايله. ومركزدهكى أهل وتوفيق تقديريله دائرهسى.. تام كنيشلنمهسندن.. ألبته هر نوع أهل علم دقتله باقه‌جقلر. اونلرك ايچنده بدعه‌لر طرفدارى وأنانيتلى ومشكل پسند وتنقيدجى قسملرى اعتراضه چاليشه‌جقلر. شيمدى سزلره اوچ أساس؛ اونلره قارشو بر جواب ياپارسكز..

[1] برنجى أساس: شيمدى انسانلرده كيم واركه.. قصورى بولونماسين. مادام حسنات اكثريتاً راجح كلسه عفو ايديلير. ألبته بو قدر آغير شرائط آلتنده كوزاوكنده بو فوق العاده خدمت ايمانيه ايله يوز بيكلر بيچارهلرى شبهه‌لردن قورتارمق ويله برحسنه‌دركه: بيكلر قصورانى عفو ايتديرير.

[2] ايكنجى أساس: ديرسكز كه: قرداشمز سعيد يازيمجى. يازيسى نقصانلى چابوق يازاميور. بويكرمى سنه غربتده. اكثر منزوى وتجريد ايچنده طورمغه مجبور اولمغله ألبته بعض سهولر وقصورلر بولونه بيلير. حتى اوچ درت كون ايچنده ياالكز اون ايكى ساعتده تأليف ايديلن ذيلسز معجزات أحمديه (ع ص م) نك آخرنده ديمش: «حديثلرك راويلرك بياننده خطالر وارسه: تصحيحنى رجا ايديورم» ديه اعلان ايتديكى حالده مستنسخلرك سهولرى مستثنا اولارق شيمدى يه قدر يالكز [12] [61] [61] برايكى رقمده ألف سهوا تقديم ايديلمش. [اون آلتى ز آلتمش بره] چور يلديكنى بر آمريقالى ميسيونر انجيل بر حناده كوسترمش.. جوأ أهميتلى سببلره بناءً برقسم رساله‌لر چوق سرعتلى يازيلمش.. حتى اون دقيقه ده وبر ساعتده. وآلتى ساعتده أهميتلى رساله‌لر تأليف حتى كاتبلرك تصديقيله درت بش كون ظرفنده ذيلسز معجزات قرآنيه يكرمى درت ساعت ظرفنده تأليف ايدلمش.

البته بعض سهولر بولونابیلیر. و هیچ برجهتله قصور صاییلماز. چونکه مستنسخلرك چوغی عجمی و قوما دقلمرندن اونلرك دخی سهولری بولونور. و مؤلفنه اسناد ایدیلیر. چونکه بتون نسخه‌لری اوقویامیور. و بتوننی کندیسی تصحیح ایتمك قابل دگلدر. مادام شمدی أهل علم و خواصلر دائره‌یه گیریورلر. بو بیوك خیرلی تصحیحه یاردیم ایتمك اونلره بزجه

«اوجنجی اساس» معترض و غرض فروشلر دیمه بیلیرلر، و دیرلرکه: رساله نورده
بالخاصه سکهٔ غیبیه رساله سنده نورلرك کراماتندن و فوق العاده لگندن و
پك چوق قیمتدارلغندن بحث ایدن چوق فقره‌لر وار. بر انسان فضیلتنی اظهار ایتسه
بر گوستریش اولور. مقبول دگل دیه تنقید ایتدكلری زمان دیرسکزکه: آنقره
أهل وقوفنك بو نقطه ده کی خفیف و تصدیقكارانه تنقیدلرینه سعیدك
ویردیگی و اونلرده قبول ایتدكلری جوابك خلاصه سیشودر.
١ رساله نور محافظه سنه چالیشدیغی حقیقته بو مملکت و عالم اسلام چوق
علاقه دار و محتاج اولماسندن بیچاره مؤلفنه بیگلر یاردیمجی و کاتبلر و نشرو تقلیه
و معاونتلر لازم اولدیغی حالده. بالعکس غایت انصافسزجه علیهنده دیروپا
غاندالر و قرار لاشدیرینك قوهٔ معنویه‌لرینی قیره جق ظالمانه تدبیرلره قارشو البته
رساله نورك قیمتنی و کراماتلرینی بیان ایتمك واجبدر و الزمدر
بر تك عاجز آدم، بیگلرظالملرك مادی هجوملرینه قارشو، ضعیف ارقداشلرینی
قاچمقدن قورتارمق نیتیله اکرامات الهیه و عنایات ربانیه یی اظهار ایتمك دگل
بر قصور. بلکه بیوك بر مصلحتدر.

رساله نورك بتون اجزالرینی ایکی سنه لهم آنقره لهم دکیزلی محکمه‌لری و أهل
وقوفی تدقیقدنصوکره هپ براءتندنصوکره عموم رساله نور اجزالرینی بکا تسلیمه متفقاً
قرار ویرمه‌لرینه بناءً نشرلرینه بر مانع یوقدر. بکا ویریلن رساله نوردن بریسی
بو مجموعه‌نك اجزالریدر.

سعید النورسی

ألده قرآن كبی بر معجزهٔ باقی وار ایكن ✻ باشقه برهان آرامق عقلمه زائد كورونور.
ألده قرآن كبی بر برهان حقیقت وار ایكن ✻ منكرلری الزام ایچون كوكلمه ثقلتمی كلیر.

[! اخطار !]

شو سوزك باشنده بش شعله‌یی یازمق نیت ایتدك. فقط برنجی شعله‌نك آخرلرنده اسكی حروفاتله طبع ایتمك ایچون غایت سرعتله یازمغه مجبور اولدق. حتی بعض كونلر یكرمی اوتوز صحیفه‌یی ایكی اوچ ساعت ایچنده یازیوردق. اونك ایچون اوچ شعله‌یی اختصاراً، اجمالاً یازارق ایكی شعله‌یی ده شمدیلك ترك ایتدك. بكا عائد قصورلره و نقصانیتلره و اشكال و خطالره نظر انصاف و مسامحه ایله باقلمسنی اخوانلرمزدن رجا ایدرز..

سعید النورسی

بو معجزات قرآنیه رساله‌سنده كی اكثر آیتلرك هر بری یا ملحدلر طرفندن مدار تنقید اولمش، ویا اهل فنك طرفندن اعتراضه اوغرامش ویا جنی وانسی شیطانلرك وسوسه و شبهه‌لرینه معروض اولمش آیتلردر. ایشته بو یكرمی بشنجی سوز او یله بر طرزده او آیتلرك حقیقتلرینی و نكته‌لرینی بیان ایتمشكه: أهل الحاد وفنك قصور ظن ایتدكلری نقطه‌لر اعجازك لمعاتی و بلاغت قرآنیه‌نك كمالاتنك منشئلری اولدیغی، علمی قاعده‌لری ایله اثبات ایدیلمش. بولانتی ویرمه‌مك ایچون اونلرك شبهه‌لری ذكر ایدلمه‌دن جواب قطعی ویرلمش. [وَالشَّمْسُ تَجْرِى] [وَالْجِبَالَ اَوْتَادًا] كبی یالكز یكرمنجی سوزك برنجی مقامنده اوچ درت آیتده شبهه‌لری سویلنمش.. هم بو معجزات قرآنیه رساله‌سی كرچه غایت مختصر و مجمل یازلمش ایسه ده، فقط علم بلاغت و علوم عربیه نقطه‌سنده عالملره حیرت ویره‌جك درجه‌ده عالمانه و درین و قوتلی بر طرزده بیان ایدیلمش. كرچه هر بحثنده هر أهل دقت تمام آكلامز. فقط او باغچه‌ده هركسك أهمیتلی حصه‌سی وار. پك عجله و مشوش حالتلر ایچنده تألیف ایدلدیكندن افاده و عباره‌سنده قصور وار ایسه‌ده بر علم نقطه‌سنده چوق أهمیتلی مسئله‌لرك حقیقتنی بیان ایتمش..

سعید النورسی

[يگرمى بشنجى سوز — معجزات قرآنيه رساله سى]

بسم الله الرحمن الرحيم

قُلْ لَئِنِ اجْتَمَعَتِ الْاِنْسُ وَالْجِنُّ عَلٰى اَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هٰذَا الْقُرْاٰنِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهٖ وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا ۞ صَدَقَ اللّٰهُ الْعَظِيمُ ۞

مخزن معجزات ومعجزۀ كبراى احمديه اولان قرآن حكيم معجز البياننك عددسز وجوه قرقه يقين وجوه اعجازيه يى عربى رساله لرمده وعربى رسالة النورده واشارات الاعجاز نامنده كى تفسيرده وكچن شو يگرمى درت سوزلرده اشارت ايتمشز. شمدى اونلردن يالكز بش وجهنى بر درجه بيان وسائر وجوهنى اجمالا ذكر ايده رك بر مقدمه ايله اونك تعريف وماهيتنه اشارت ايده جكز..

[مقدمه] اوچ جزؤدر.. [برنجى جزؤ] قرآن نه در؟ تعريفى ناصلدر؟

[الجواب] اوتوز اوچنجى سوزده بيان ايدلديكى وسائر سوزلرده اثبات ايدلديكى كبى، قرآن شو كتاب كبير كائناتك بر ترجمۀ ازليه سى. وآيات تكوينيه يى اوقويان متنوع دللرينك ترجمان ابديسى. وشو عالم غيب وشهادت كتابنك مفسرى. وزمينده وكوكده كيزلى اسماء الهيه نك معنوى خزينه لرينك كشافى وسطور حادثاتك آلتنده مضمر حقائقك مفتاحى.. وعالم شهادتده عالم غيبك لسانى. وشو عالم شهادت پرده سى آرقه سنده اولان عالم غيب جهتندن كلان التفاتات ابديۀ رحمانيه وخطابات ازليۀ سبحانيه نك خزينه سى. وشو اسلاميت عالم معنويسنك كونشى، تملى، هندسه سى، وعوالم اخرويه نك مقدس خريطه سى. وذات وصفات واسماء وشئون الهيه نك قول شارحى، تفسير واضحى، برهان قاطعى، ترجمان ساطعى، وشو عالم انسانيتك مربيسى. وانسانيت كبرا اولان اسلاميتك ماء وضياسى..

ونوع بشرك حكمت حقيقيه سى. وانسانيتى سعادته سوق ايدن حقيقى مرشدى وهادى
وانسانه هم بر كتاب شريعت. هم بر كتاب دعا. هم بر كتاب حكمت. هم بر كتاب عبوديت.
هم بر كتاب أمر ودعوت. هم بر كتاب ذكر. هم بر كتاب فكر. هم بتون انسانك بتون حاجات
معنويه سنه مرجع اولاجق چوق كتابلرى تضمن ايدن تك جامع بر كتاب مقدسدر.
هم بتون أولياء وصديقين وعرفاء ومحققينك مختلف مشربلرينه وآيرى آيرى
مسلكلرينه هر برنده كى مشربك مذاقنه لايق واو مشربى تنوير ايده جك وهر بر
مسلكك مساقنه موافق واونى تصوير ايده جك برر رساله ابراز ايدن مقدس بر
كتبخانه حكمنده بر كتاب سماويدر.

ايكنجى جزؤ وتتمهٔ تعريف: قرآن عرش اعظمدن. اسم اعظمدن هر اسمك مرتبهٔ
اعظمندن گلديگى ايچون اون ايكنجى سوزده بيان واثبات ايديلديگى كبى. قرآن بتون
عالملرك ربى اعتباريله اللّهك كلاميدر. هم بتون موجوداتك الٰهى عنوانيله اللّهك
فرمانيدر. هم بتون سماوات وآرضك خالقى نامنه بر خطابدر. هم ربوبيت مطلقه جهتنده
بر تكالمدر. هم سلطنت عامهٔ سبحانيه حسابنه بر خطبهٔ أزليه در. هم رحمت واسعهٔ
محيطه نقطهٔ نظرنده بر دفتر التفاتات رحمانيه در. هم الوهيتك عظمتى
حيثيتيله باشلرنده بعضاً شفره بولنان بر مخابره مجموعه سيدر. هم اسم اعظمك
محيطندن نزول ايله عرش اعظمك بتون محاطينه باقان وتفتيش ايدن حكمتفشان بر
كتاب مقدسدر. وشو سردندر كه: كلام اللّه عنوانى كمال لياقتله قرآنه ويرلمش.
ودائماده ويريليور. قرآندن صوكره سائر انبيانك كتب وصحفلرى درجه سى گليرر. سائر
نهايتسز كلمات الٰهيه نك ايسه. بر قسمى دخى خاص بر اعتبار ايله. جزئى بر عنوان ايله
خصوصى بر تجلى ايله جزئى بر اسم ايله وخاص بر ربوبيت ايله وخصوصى بر سلطنت ايله
وخصوصى بر رحمت ايله ظاهر اولان الهامات صورتنده بر مكالمه در. ملك وبشر

وحيوانات ذاتك الهاماری كلیت وخصوصیت اعتباریله چوق مختلفدر.

«اوچنجى جزؤ» قرآن عصرلرى مختلف بتون أنبيانك كتابلرينى ومشربلرى مختلف
بتون أوليانك رساله لرينى ومسلكلرى مختلف بتون آصفيانك أثرلرينى اجمالاً تضمن
ايدن وجهات ستهسى پارلاق وأوهام شبهاتك ظلماتندن مصفى. ونقطۀ استنادى
باليقين وحى سماوى وكلام أزلى وهدفى وغايهسى بالمشاهده سعادت أبديه.
ايچى بالبداهه يا خالص هدايت اوستى بالضروره انوار ايمان آلتى بعلم اليقين دليل
وبرهان. صاغى بالتجربه تسليم قلب ووجدان. صولى بعين اليقين تسخير عقل و
اذعان ميوهسى بحق اليقين رحمت رحمان ودار جنان. مقامى ورواجى بالحدس
الصادق مقبول ملك وانس وجان بركتاب سماويدر. قرآنك تعريفنده درج
جزؤنده كى صفتلرك هربرى باشقه يرلرده قطعى اثبات ايدلمش. ويا اثبات ايديله
جكدر. دعوامز مجرد دگل هربريسى برهان قطعى ايله مبرهندر.

«برنجى شعله» بو شعلهنك اوچ شعاعى وار. «برنجى شعاع» درجۀ اعجازده بلاغت
قرآنيهدر. او بلاغت ايسه. نظمنك جزالتندن وحسن متانتندن واسلوبلرينك
بداعتندن، غريب ومستحسنلگندن وبيانينك براعتندن، فائق وصفوتندن ومعنالرينك
قوت وحقانيتندن ولفظنك فصاحتندن، سلاستندن تولد ايدن بر بلاغت خارق
العادهدركه: بنى آدمك أڭ داهى أديبلرينى الڭ فائق خطيبلرينى أڭ متبحر
علماسنى معارضهيه دعوت ايدوب بيك اوچيوز سنهدر ميدان اوقويور. اونلرك
طمارلرينه شدتله طوقونيور. معارضهيه دعوت ايتديگى حالده كبر وغرورلرندن
باشى سماواته اوزانان اوداهيلر. اوكا معارضه ايچون آغيز آچاميوب كمال ذلتله
بويون اگديلر. ايشته بلاغتندهكى وجه اعجازى ايكى صورت ايله اشارت ايدهرز

[برنجی صورت] اعجازی واردر. و موجوددر. چونکه جزیرة العرب اهالیسی او عصرده اکثریت مطلقه اعتباریله امّی ایدی. اینلکاری ایچون مفاخرلرینی و وقوعات تاریخیه‌لرینی و محاسن اخلاقه یاردیم ایده جك ضروب امثاللرینی كتابت يرينه شعر و بلاغت قيديله محافظه ایدیورلردی. معنیدار بر كلام شعر و بلاغت جاذبه‌سیله اسلافدن اخلافه حافظه‌لرده قالوب كیدیوردی. ایشته شو احتیاج نظری نتیجه‌سی اولارق او قومك معنوی چارشوی تجارتلرنده اك زیاده رواج بولان فصاحت بلاغت متاعی ایدی. حتی بر قبیله‌نك بلیغ بر ادیبی اك بیوك بر قهرمان ملیسی كبی ایدی. اك زیاده اونكله افتخار ایدیورلردی. ایشته اسلامیتدن صوكره عالمی ذكالریله اداره ایدن او ذكی قوم شو اك رواجلی و مدار افتخارلری و اوكا شدت احتیاجله محتاج اولان بلاغتده اقوام عالمدن اك ایلریده و اك یوكسك مرتبه‌ده ایدیلر. بلاغت او قدر قیمتدار ایدیكه: بر ادیبك بر سوزی ایچون ایكی قوم بیوك محاربه ایدردی. و بر سوزیله مصالحه ایدیورلردی. حتی اونلرك ایچنده معلقات سبعه نامیله یدی ادیبك یدی قصیده‌سنی آلتون ایله كعبه‌نك دیوارینه یازمشلر. اونكله افتخار ایدیورلردی. ایشته بویله بر زمانده بلاغت اك رواجلی اولدیغی بر آنده قرآنك معجز البیان نزول ایتدی. ناصلكه زمان موسی علیه السلامده سحر، و زمان عیسی علیه السلامده طب رواجده ایدی. معجزه‌لرینك مهمّی او جنسدن كلدی. ایشته او وقت بلغای عربی اك قیصه بر سوره‌سنه مقابله‌یه دعوت ایتدی [وَإِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِمَّا نَزَّلْنَا عَلَى عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِنْ مِثْلِهِ] الخ فرمانیله اونلره میدان اوقویور. هم دیركه. ایمان كتیرمزسه‌كز ملعونسكز جهنمه كیره جكسكز طمارلرینه شدتله اورویور. غرورلرینی دهشتلی صورتده قیریور. او كبرلی عقللرینی استخفاف ایدیور. اونلری بدایةً اعدام ابدی ایله و صوكره ده جهنمده اعدام ابدی ایله برابر دنیوی اعدام ایله ده محكوم ایدیور. دیر: یا معارضه ایدیكز. یا خود جان و مالكز هلاكتده در. ایشته اگر معارضه ممكن اولسه ایدی عجبا هیچ ممكنمی ایدیكه:

بر ايكى سطرله معارضه ايدوب دعواسنى ابطال ايتمك كبى راحت برچاره واركن آنلر تهلكه لى آنلر مشكلاتلى محاربه طريقنى اختيار ايديليسين. أوت اوذكى قوم او سياسى ملت كه: برزمان عالمى سياستله اداره ايتديكى حالده آنلر قيصه وراحت وخفيف بريولى ترك ايتسين. آنلر تهلكه لى وبتون مال وجانى بلايه آتاجق اوزون بريولى اختيار ايتسين. هيچ قابلميدر؟ چونكه أديبلرى برقاچ حروفاتله معارضه ايده بيلسه ايدى قرآن دعواسندن وازكيچردى. اونلرده مادى ومعنوى هلاكتدن قورتولورلردى. حالبوكه محاربه كبى دهشتلى اوزون بريولى اختيار ايتديلر. ديمك معارضة بالحروف ممكن دكلدى، محالدى. اونك ايچون محاربة بالسيوفه مجبور اولديلر.

هم قرآنى تنظير ايتمك تقليدينى ياپمق ايچون غايت شدتلى ايكى سبب وار: برسى دوشمانلك حرص معارضه سى. ديكرى دوستلرينك شوق تقليديدركه: شو ايكى سائق شديد آلتنده ميليونلر عربى كتابلر يازيلمشكن. هيچ برسى اوكا بكزه مز. عالم اولسون عامى اولسون هركيم اوكا واونلره باقسه قطعياً ديه جككه: قرآن بونلره بكزه مز. هيچ برسى اونى تنظير ايده مز. شو حالده يا قرآن بتوننك آلتنده در. بو ايسه بتون دوست ودوشمانلك اتفاقيله بطالدر، محالدر. ويا قرآن او يازيلان عموم كتابلر فوقنده در. اكر ديسه ڭ: ناصل بيليورزكه كيمسه معارضه يه تشبث ايتمدى. كيمسه كندينه كووه نه مديكه ميدانه چيقسين. بربرينك ياردمى ده مى فائده ايتمدى؟

[الجواب] اكر معارضه ممكن اولسه ايدى، على كل حال قطعى تشبث ايديله جكدى. چونكه عزت وناموس مسئله سى جان ومال تهلكه سى واردى. اكر تشبث ايديلسه ايدى على كل حال قطعى طرفدارلر چوق بولونه جقدى. چونكه حقه معارض ومعاند دائما كثرتلى ايدى. اكر طرفدار بولسه ايدى على كل حال اشتهار بولاجقدى. چونكه كوچك برمجادله بشرك نظر استغرابنى جلب ايدوب دستانلرده اشتهار ايدر. شويله عجيب برمجادله ووقوعات ايسه كيزلى قالاماز. اسلاميت عليهنده تا اك چيركين واك

شنیع شیلره قدر نقل ایدیلیر. مشهور اولور. حالبوکه معارضه یه دائر مسیلمۀ کذابك برایکی فقره سندن باشقه نقل ایدیلمه‌مش. او مسیلمه ده چندان بلاغتی وارمش. فقط محاسن بر حسن جماله مالك اولان بیانات قرآنه نسبت ایدیلدیگی ایچون اونك سوزلری هذیان صورتنده تاریخلره گیچمشدر. ایشته قرآنك بلاغتنده‌کی اعجاز. قطعیاً ایکی کره ایکی درت ایدر کبی موجوددرکه: ایش بویله اولیور.

[ایکنجی صورت] بلاغتنده‌کی اعجاز قرآنیك ماهیتنی [بش نقطه‌ده] بیان ایده‌جگز.

[برنجی نقطه] قرآنك نظمنده بر جزالت خارقه وار. او نظمده‌کی جزالت ومتانتی اشارات الاعجازده باشدن آشاغی یه قدر. بر جزالت نظمیه‌یی بیان ایدر. ساعتك ثانیه، دقیقه، ساعتی صایان وبربرینك نظامنی تکمیل ایدن نه ایسه. قرآن حکیمك هر جمله‌ده‌کی هیئاتنده‌کی نظم وکلمه‌لرنده‌کی نظام وجمله‌لرك بربرینه قارشو مناسباتنده‌کی انتظامی اویله برطرزده اشارات الاعجازده آفرینه قدر بیان ایدلمشدر. کیم ایسترسه اوکا باقابیلیر. وبو نظمده‌کی جزالت خارقه‌یی بو صورتده کوره‌بیلیر. یالکز برایکی مثال: بر جمله‌نك هیئاتنده‌کی نظمی کوسترمك ایچون ذکر ایده‌جگز مثلا: (وَلَئِنْ مَسَّتْهُمْ نَفْحَةٌ مِنْ عَذَابِ رَبِّكَ) بو جمله‌ده عذابی دهشتلی کوسترمك ایچون أقل آزینك شدتله تأثیرینی کوسترمکله کوسترمك ایستر. دیمك تقلیلی افاده ایده‌جك جمله‌نك بتون هیئتلرنده بو تقلیله باقوب اوکا قوت ویره‌جك. ایشته (لَئِنْ) لفظی تشکیکدر. شك قلته باقار. (مَسَّ) لفظی آزجق طوقونمقدر. ینه قلتی افاده ایدر. (نَفْحَةٌ) لفظی ماده‌سی بر قوقوجق اولوب قلتی افاده ایتدیگی کبی صیغه‌سی بره دلالت ایدر. مصدر مره تعبیر صرفیه‌سنده بر جك دیمکدر. قلتی افاده ایدر. (نَفْحَةٌ) ده‌کی تنوین تنکیری تقلیل ایچوندرکه: او قدر کوچك که بیلینه‌میور دیمکدر. (مِنْ) لفظی تبعیض ایچوندر. بر پارچه دیمکدر. قلتی افاده ایدر. (عَذَابِ) لفظی: نکال، عقابه نسبةً خفیف بر نوع جزادرکه: قلته اشارت ایدر. (رَبِّكَ) لفظی قهار، جبار، منتقم بدلینه شفقتی احساس ایتمکله قلتی اشارت

ایدیور. ایشته بوقدر قلتده کی بر پارچه عذاب بویله تأثیرلی ایسه. عقاب الٰهی نه قدر دهشتلی اولور قیاس ایده بیلیرسکز دییه افاده ایدر. ایشته شو جمله ده کوچوك هیئتلر ناصل بر برینه باقوب یاردیم ایدر. مقصدکی هر بری کندی لسانیله تقویه ایدر. شو مثال بر درجه لفظ و مقصده باقار.

[ایکنجی مثال] { وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ } شو جمله نك هیئاتی صدقه نك شرائط قبولندن بشنه اشارت ایدر. [برنجی شرط] صدقه یه محتاج اولمامق درجه ده صدقه ویرمکدر { وَمِمَّا } لفظنده کی { مِنْ } تبعیض ایله او شرطی افاده ایدر. [ایکنجی شرط] علیدن آلوب ولی یه ویرمك دکل. بلکه کندی مالندن ویرمکدر. شو شرطی { رَزَقْنَاهُمْ } لفظی افاده ایدیور. سزه رزق اولاندن ویریکز دیمکدر. [اوچنجی شرط] منت ایتمه مکدر. شو شرطه { رَزَقْنَا } ده کی { نَا } لفظی اشارت ایدر. یعنی بن سزه رزقی ویریورم. بنم مالمدن بنم عبدیمه ویرمکله منتدار اولامازسکز. [دردنجی شرط] اویله آدمه ویره سك که نفقه سنه صرف ایتسین. یوقسه سفاهته صرف ایدنلره صدقه مقبول اولماز. شو شرطه { يُنْفِقُونَ } لفظی اشارت ایدیور. [بشنجی شرط] الله نامنه ویرمکدر که { رَزَقْنَاهُمْ } افاده ایدیور. یعنی مال بنمدر. بنم ناممله ویرملیسکز. شو شرطلرله برابر توسیع ده وار. یعنی صدقه ناصل مال ایله اولور. علم ایله ده اولور. قول ایله. فعل ایله. نصیحت ایله ده اولوریور. ایشته شو اقسامه { مِمَّا } لفظنده کی { ما } عمومیتیله اشارت ایدیور. هم شو جمله ده بالذات اشارت ایدیور. چونکه مطلقدر. عمومی افاده ایدر. ایشته صدقه یی افاده ایدن شو قیصه جق جمله ده بش شرطیله برابر کنیش بر دائره سنی عقله احسان ایدیور. هیئتیله احساس ایدیور.

ایشته هیئتده بویله پك چوق نظملر وار.

کلماتك دخی بر برینه قارشو عیناً کنیش بویله بر دائرۂ نظمیه سی وار. صوکره کلاملرکده. مثلا { قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ } ده آلتی جمله وار. اوبری مثبت. اوبری منفی آلتی مرتبۂ توحیدی اثبات ایتمکله برابر. شرکك آلتی انواعنی رد ایدر. هر بر جمله سی او تهکی جمله لره ...

هم دلیل اولور. هم نتیجه اولور. چونکه هر بر جمله نك ایکی معناسی وار. بر معنا ایله نتیجه اولور
بر معنا ایله ده دلیل اولور.. دیمك سورهٔ اخلاصده اوتوز سورهٔ اخلاص قدر منتظم بربرینی
اثبات ایدر. دلیللردن مرکب سوره‌لر واردر. مثلا [قل هو الله لانه احد * لانه صمد *
لانه لم یلد * لانه لم یولد * لانه لم یکن له کفواً احد * هم [ولم یکن له کفواً احد *
لانه لم یولد * لانه لم یلد * لانه صمد * لانه احد * لانه هو الله] هم [هو الله
فهو احد * فهو صمد * فاذا لم یلد * فاذا لم یولد * فاذا لم یکن له کفواً احد] داها بوکا
کوره قیاس ایت. مثلا [الم ذلك الكتاب لا ريب فيه هدى للمتقين] شو درت جمله‌نك
هر برینك ایکی معناسی وار.. بر معنا ایله اوته‌کی جمله‌لره دلیلدر. دیکر معنا ایله اونلره
نتیجه‌در.. اون آلتی مناسبت خطلرندن بر نقش نظم اعجازی حاصل اولور. اشاراة الا
عجازده اوبله بر طرزده بیان ایدیلمشکه. بر نقش نظم اعجازی تشکیل ایدر.. اون اوچنجی
سوزده بیان ایدیلدیکی کبی. کویا اکثر آیات قرآنیه نك هر بریسی اکثر آیاتك هر برینه
باقار بر کوزی و ناظر بر یوزی واردرکه: اونلره مناسباتك خطوط معنویه‌سنی اوزاتیور.
بر نقش اعجازی نسج ایدییور. ایشته اشاراة الاعجاز باشدن آخرینه قدر بو جزالت
نظمیه‌یی شرح ایتمشدر.

((ایکنجی نقطه)) معناسنده‌کی بلاغت فارقه‌در.. اون اوچنجی سوزده بیان اولنان شو
مثاله باق. [مثلا [يُسَبِّحُ لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ] آیتنده‌کی
بلاغت معنویه‌یی ذوق ایتمك ایسترسه‌ك. کندیکی نور قرآندن اول عصرجاهلیتده
صحرای بدویتده
فرض ایتکم: هر شی ظلمت جهل و غفلت آلتنده پردهٔ جمود طبیعته صارلمش اولدیغی بر
آنده قرآنك لسان سماویسندن [سَبَّحَ لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ] ویاخود [تُسَبِّحُ
لَهُ السَّمٰوَاتُ السَّبْعُ وَالْاَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ] کبی آیتاری ایشیت باق.. نا صلکه اوئولمش.
ویا یاتمش اولان موجودات عالم [سَبَّحَ . تُسَبِّحُ] صداسیله ایشیدنلرك ذهننده
ناصل دیریلییورلر. هشیار اولویورلر.. قیام ایدوب ذکر ایدییورلر.. واو قراکلق کوك

یوزینده برر چامد آتشپاره اولان ییلدیزلر، یرده برر ذی‌حیات مخلوقات [تسبیح] صبیحه‌سیله ونوریله ایشیده ناك نظرنده کوك یوزی بر آغیز. بتون ییلدیزلر برر کلمهٔ حاکمتما ویرر نور حقیقت ادا و کرّهٔ ارض بر باش ویره بحر بر لسان. وبتون حیوانلر ونباتلر برر کلمهٔ تسبیح نشان صورتنده عرض دیدار ایدر.

مثلا اون بشنجی سوزده اثبات ایدیلان شو مثاله باق [يَا مَعْشَرَ الْجِنِّ وَالْاِنْسِ اِنِ اسْتَطَعْتُمْ اَنْ تَنْفُذُوا مِنْ اَقْطَارِ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ فَانْفُذُوا لَا تَنْفُذُونَ اِلَّا بِسُلْطَانٍ فَبِاَيِّ اٰلَاۤءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۝ يُرْسَلُ عَلَيْكُمَا شُوَاظٌ مِنْ نَارٍ وَنُحَاسٌ فَلَا تَنْتَصِرَانِ] [وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَاۤءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحَ وَجَعَلْنَاهَا رُجُومًا لِلشَّيَاطِينِ] آیتلرینی دیقتله باق. نه دیور.

دیور که: ای عجز وفقرلری ایچنده مغرور ومتمرد.. وضعف وفقری ایچنده سرکش و معند اولان انس وجن. امرلریمه اطاعت ایتمزسه‌کز شاید ایسه‌کز دن کلیرسه حدود ملکیمدن چیقیڭز. ناصل جسارت ایدرسڭز که: اویله بر سلطانڭ امرلرینه قارشو کلیرسڭز. ییلدیزلر، آیلر، کونشلر امر برنفرلر کبی امرلرینه اطاعت ایدرلر. هم طغیانکزله اویله بر حاکم ذوالجلاله قارشو مبارزه ایدیورسڭز که: اویله عظمتلی مطیع عسکرلری وار. فرضا شیطانلریڭز طیانه بیلسه‌لر اونلری طاغ کبی کلله‌لر ایله رجم ایده بیلیرلر. هم کفرانکزله اویله بر مالك ذوالجلالڭ مملکتنده عصیان ایدیورسڭز که: جنودندن اویله‌لری وار. دکل سزڭ کبی کوچك عاجز مخلوقلر.. بلکه فرض محال اولارق طاغ وآرض یوکلنسه‌ده بر عدو کافر اولسه ایدیڭز.. آرض وطاغ یوکلنده ییلدیزلری، آتشلی دمیرلری سزه آته بیلیرلر. سزی طاغیدیرلر. هم اویله بر قانونی قیریورسڭز که: اونکله اویله‌لر باغلیدر. اگر لزوم اولسه آرضڭزی یوزیکزه چارپار، کلله‌لر کبی کره‌لر مثللو ییلدیزلری اوستکزه اللهڭ اذنی ایله یاغدیره بیلیرلر. داها سائر آیاتڭ معنالرنده‌کی قوت وبلاغتی وعلویت افاده‌سنی بونلره قیاس ایت..

[اوچنجی نقطه] اسلوبنده‌کی بداعت خارقه‌در.. أوت قرآنڭ اسلوبلری هم غریبدر..

هم بديعدر. هم عجيبدر. هم متنوعدر. هيچ برشيئى. هيچ بر كيمسه يى تقليد ايتمه مش. هيچ كيمسه ده اونى تقليد ايده مييور. تازه لكنى، كنجلكنى غرابتنى دائما محافظه ايتمش وايديور. ازجمله برقسم سوره لرك باشلرنده شفره مثال [الم، الر، طه، يس، حم عسق] كبى مقطعات حروفنده كى اسلوب بديعى بش آلتى لمعهٔ اعجازى تضمن ايتديگنى اشارات الاعجازده يازمشز. ازجمله سوره لرك باشنده مذكور اولان حروف: حروفاتك اقسام معلومه سى اولان مجهوره، مهموسه، شديده، رخوه، ذلاقيه، قلقله كبى اقسام كثيره سندن هر قسمندن نصفنى آلمشدر. قابل تنصيف اولميان خفيفندن نصف اكثر. ثقيلندن نصف اقل اولارق بتون اقسامنى ايتمشدر. شو متداخل وبربرى ايچنده كى قسملرى وايكيوز احتمال ايچنده متردد، ياالكز كيزلى وفكرا بيابانده يه چاك برتك يول ايله عمومى تنصيف ايتمك قابل اولديغى حالده اويولده اوكنيش مسافه ده سوق كلام ايتمك فكر بشرك ايشى اولاماز. تصادف هيچ قاريشاماز. ايشته برشفرهٔ الهيه اولان سوره لرك باشلرنده كى حروف. بونك كبى داها بش آلتى لمعهٔ اعجازيه يى كوستردكارى ايله برابر علم اسرار حروف علماسيله اوليانك محققلرى شو مقطعاتدن چوق اسرار استخراج ايتمشلر. واويله حقائق بولمشلركه: اونلرجه شو مقطعات كندى باشيله غايت پارلاق بر معجزه در. اونلرك اسرارينه اهل اولمديغمز هم عموم كوزكوره جك درجه ده اثبات ايده مديگمز ايچون اوقاپويى آچامايز. ياالكز اشارات الاعجازده شونلره دائر بيان اولنان بش آلتى لمعهٔ اعجازه حواله ايتمكله اكتفا ايديورز. شيمدى اساليب قرآنيه يه سوره اعتباريله. مقصد اعتباريله. آيات وكلام وكلمه اعتباريله برر اشارت ايده جكز. مثلا: سورهٔ [عم] يه دقت ايده يلسه اويله بر اسلوب بديع ايله آخرتى، حشرى، جنت وجهنمك احوالنى اويله برطرزده كوستريوركه، شو دنياده كى افعال الهيه يى آثار ربانيه يى. او احوال اخرويه يه برر برر باقار اثبات ايدركبى. قلبى اقناع ايدر. شو سوره ده كى اسلوبك ايضاحى اوزون اولديغندن

یالکز برایکی نقطه‌سنه اشارت ایده‌رز. شویله‌که: شو سوره‌نك باشنده قیامت کونی
اثبات ایچون دیری سره‌زمینی کوزل سرپلمش بر یشیلك. طاغلری خزانه‌کزه و حیاتکزه دفینه
دیرك. خزینه‌لی قازیق. سزی بربری سورانسیت ایدر چیفت. کیجه‌یی خواب راحتکزه
اورتو. کوندوزی میدان معیشت. کونشی ایشیق و برجی ایصیندیرجی بر لامبا. بلوطلری
آب حیات چشمه‌سی کبی اوندن صویی آقیتدم. بسیط بر صودن بتون ارزاقکزی طاشیان
بتون چیچکلی میوه‌لی مختلف اشیالی قولای و آز بر زمانده ایجاد ایده‌رز. اویله ایسه
یوم فصل اولان قیامت سزی بکله‌یور. آنی کیترمك بزه آغیر کلمز. ایشته بوندن
صوکره قیامتده طاغلرك طاغیلماسی. سماواتك پارچه‌لانماسی. جهنمك حاضرلانماسی،
و جنت اهلنه باغ و بستان ویرمسی. کیزلی بر صورتده اثباتلرینه اشارت ایدر. معنا دیر.
مادام کوزیکز اوکنده طاغ و زمینده شو ایشلری یاپار. آخرتده دخی بونلره بکزه‌ر ایشلری
یاپار. دیمك سوره‌نك باشنده‌کی طاغ قیامتده‌کی طاغلرك حالنه باقار. و باغ ایسه
آخرده و آخرتده‌کی حدیقه‌یه و باغه باقار. ایشته سائر نقطه‌لری بوکا قیاس ایت.
نه قدر کوزل و عالی بر اسلوبی وار کور.

مثلا قُلِ اللّٰهُمَّ مَالِكَ الْمُلْكِ تُؤْتِي الْمُلْكَ مَنْ تَشَاءُ وَتَنْزِعُ الْمُلْكَ مِمَّنْ تَشَاءُ آلخ
اویله بر اسلوب عالی ده بنی بشرده‌کی شؤنات الهیه‌یی و کیجه و کوندوزك دورانندکی
تجلیات الهیه‌یی و سنه‌نك موسملرنده اولان تصرفات ربانیه‌یی و یریوزنده حیات
ممات، حشر و نشر دنیویه‌ده‌کی اجراآت ربانیه‌یی اویله بر علوی اسلوب ایله بیان ایدرکه:
اهل دقتك عقللرینی تسخیر ایدر. پارلاق و علوی کنیش اسلوبی آز دقت ایله
کوروندیکی ایچون شمدیلك او خزینه‌یی آچمایه‌جغز.

مثلا اِذَا السَّمَاءُ انْشَقَّتْ وَاَذِنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ وَاِذَا الْاَرْضُ مُدَّتْ وَاَلْقَتْ مَا فِيهَا
وَتَخَلَّتْ وَاَذِنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ کوك و زمینك جناب حقك امرینه قارشو درجه
انقیاد و اطاعتلرینی شویله عالی بر اسلوب ایله بیان ایدرکه: نصل بر قوماندان اعظم

مجاهده و مانوره و اخذ عسكر شعبه‌لری كبی مجاهده‌یه لازم ایشلر ایچون ایكی دائره‌یی
تشكیل ایدوب آچمش. او مجاهده او معامله ایشی بیتدكدن صوكره او ایكی دائره‌یی باشقه
ایشلرده قوللانمق و تبدیل ایده‌رك استعمال ایتمك ایچون او قوماندان اعظم او ایكی دائره‌یه
متوجه اولور. او دائره‌لرك بریسی خدمه‌لری لسانیله ویا نطقه كلوب كندی لسانیله دیركه:
أی قوماندانم بر پارچه مهلت ویركه: اساسلی ایشلرك اوفق تفكلرینی بیرلی یرلرینی
تمیزلیوب طیشاری آتایم. صوكره تشریف ایدیكز. ایشته آتوب سنك أمریكه حاضر
طوریورز. بیورك نه یاپارسه‌كز یاپیكز. سنك أمریكه مُنْقادِزْ. سنك یاپدیغك ایشلر
بتون حق، كوزل، مصلحتدر. اویله ده سماوات و آرض بویله ایكی دائره تكلیف و تجربه
و امتحان ایچون آچیلمشدر. مدت بیتدكدن صوكره سماوات و آرض دائرهٔ تكلیفه عائد
أشیایی أمر الهیله برطرف ایدر. دیرلر: ای ربنا بیورك نه ایچون بزی استخدام ایدر
سه‌ك ایت. حقمزكا الطاعتدر. هر یاپدیغك شیده حقدر. ایشته جمله‌لرنده‌كی
اسلوبك حشمتنه باق دقت ایت..
هم مثلا ﴿ يَا أَرْضُ ابْلَعِي مَاءَكِ وَيَا سَمَاءُ أَقْلِعِي وَغِيضَ الْمَاءُ وَقُضِيَ الْأَمْرُ وَاسْتَوَتْ عَلَى
الْجُودِيِّ وَقِيلَ بُعْدًا لِلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴾ ایشته شو آیتك بحر بلاغتندن بر قطره‌یه اشارت
ایچون بر اسلوبنی بر تمثیل آیینه‌سنده كوستره‌جكز. ناصل بر حرب عمومی‌ده بر قوماندان طرفندن
صوكره آتش ایدن برادر دوسنه آتش كس .. و هجوم ایدن دیكر برادر دوسنه طور دیه
أمر ایدر. او آنده آتش كسیلیر. هجوم طورور. ایش بیتدی. استیلا ایتدك. بایراغمز
دشمانك مركزلرنده یوكسك قلعه‌لرینك باشنده دیكیلدی. اسفل السافلینه كیدن
ع صم
او ادبسز ظالملر جزالرینی بولدیلر دیر. عیناً اویله ده پادشاه بی مثال. قوم نوحك
محوی ایچون سماوات و آرضه أمر ویرمش. وظیفه‌لرینی یاپدقدن صوكره فرمان ایدییور..
أی آرض صوییكی یوت. أی سما طور. ایشیك بیتدی. صو چكیلدی. طاغك باشنده
مأمور الهیتك چادیر وظیفه‌سنی كورن كمیسی قورولدی. ظالملر جزالرینی بولدیلر..

ایشته شو اسلوبك علویتنه باق. زمین وكوك ایكی مطیع عسكر كبی أمر تكوینه اطاعت ایدرلر
دییور. ایشته شو اسلوب اشارت ایدركه: انسانك عصیاننده كائنات قیزییور. سماوات
وآرض حدته كلییورلر. وشو اشارتله دیركه: یر وكوك ایكی مطیع عسكر كبی أمرلرینه باقان
برذاته عصیان ایدلمز.. (ایدلمه ملی) دهشتلی بر زجری افاده ایدر. ایشته طوفان كبی بر حادثهٔ
عمومیه یی بتون نتائجیله، مقاتلیله بر قاچ جمله ده ایجازلی، اعجازلی، جماللی،
اجماللی، بر طرزده بیان ایدر. شو دكزك سائر قطره لرینی شو قطره یه قیاس ایت..
شمدی كلمه لرك پنجره سیله كوستردیگی اسلوبه باق. مثلا [وَالْقَمَرَ قَدَّرْنَاهُ مَنَازِلَ
حَتّٰى عَادَ كَالْعُرْجُونِ الْقَدِيمِ] ده كی [كَالْعُرْجُونِ الْقَدِيمِ] كلمه سنه باق. نه قدر
لطیف بر اسلوبی كوستریور. شویله كه: قمرك بر منزلی واركه: ثریا یلدیزلرینك دائره
سیدر. قمری هلال وقتنده خرمانك اسكیمش بیاض بر دالنه تشبیه ایدر. شو تشبیه
ایله سمانك یشیل پرده سی آرقه سنده كویا بر آغاج بولونیور كبی. بیاض، صیوری، نورانی
بر دالی پرده یی یرتوب باشنی چیقاروب ثریا او دالك بر عنقودی كبی وسائر یلدیزلر
او كیزلی خلقت آغاجنك بر منور میوه سی اولارق ایشیده نك خیالی اولان كوزینه
كوسترمكله مدار معیشتلرینك اك مهمی خرما آغاجی اولان صحرانشینلرك نظرنده نه
قدر مناسب، كوزل، لطیف، علوی بر اسلوبی افاده اولدیغنی ذوقك وار ایسه آكلارسك:
مثلا اون طقوزنجی سوزك آخرنده اثبات ایدیلدیكی كبی. [وَالشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقَرٍّ لَهَا]
ده كی [تجری] كلمه سی، شویله بر اسلوب عالی یه پنجره آچار. شویله كه: [تجری] لفظیله
یعنی كونشك دونر تعبیریله قیش ویاز، كیجه وكوندوزك دورانندكی منتظم تصرفات
قدرت الهیه یی اخطار ایله صانعك عظمتنی افهام ایدر.. واو موسملرك صحیفه لرنده قلم
قدرتك یازدیغی مكتوبات صمدانیه یه نظری چویرر. خالق ذو الجلالك حكمتنی اعلام ایدر..
[وَجَعَلْنَا الشَّمْسَ سِرَاجًا] یعنی لامبا تعبیریله شویله بر اسلوبه پنجره آچاركه: شو عالم
بر سرای وایچنده اولان أشیا ایسه انسانه وذی حیاته احضار ایدیلمش مزینات..

و مطعومات و لوازماتی اولدیغنی وگونشی دخی مسخّر بر مومدار اولدیغنی اخطار ایله صانعك حشمتنی و خالقیتنده‌کی احسانی افهام ایدرك توحیده بر دلیل گوستیرکه: مشرکلرك اڭ مهم و اڭ پارلاق معبودلرندن اولان گونش مسخّر بر لامبه جامد بر مخلوقدر. دیمك [سِرَاجْ] تعبیرنده‌کی لفظ رحمت ربوبیتنده‌کی رحمتنی اخطار ایدر. رحمتك وسعتنده‌کی احسانی افهام ایدر. و او افهامده سلطنتك حشمتنده‌کی کرمنی احساس ایدر. و بو احساسده وحدانیتی اعلام ایدر. و معنا دیر: جامد بر سراج مسخّر هیچ بر جهتده عبادته لایق اولاماز. هم جریان [تَجْرِي] تعبیرنده کیجه، گوندوزك، قیشڭ یازڭ دونغه‌لرنده‌کی تصرفات منتظمهٔ عجیبه‌یی اخطار ایدر. و او اخطارده ربوبیتنده منفرد بر صانعك عظمت قدرتنی افهام ایدر. دیمك شمس و قمر نقطه‌لرندن بشرك ذهننی کیجه و گوندوز قیش و یاز صحیفه‌لرینه چویرر. و او صحیفه‌لرده یازیلان حادثاتك سطرلرینه نظر دقتی جلب ایدر. اوت قرآن گونشدن گونش ایچون بحث ایتمه‌یور. بلکه اونی ایشیقلاندیران ذات ایچون بحث ایدییور. هم گونشك انسانه لزومسز اولان ماهیتندن بحث ایتمه‌یور. بلکه گونشك وظیفه‌سندن بحث ایدییورکه صنعت ربانیه‌نك انتظامنه بر زنبرك و خلقت ربانیه‌نك نظامنه بر مرکز، هم نقاش ازلینك کیجه گوندوزلر ایپلریله طوقودیغی اشیاده‌کی صنعت ربانیه‌نك انسجامنه بر مکیك وظیفه‌سنی یاپییور. داها سائر کلمات قرآنیه‌یی بونلره قیاس ایده بیلیرسڭ. عادتا بسیط مألوف بر کلمه ایکن لطیف معنالرك دفینه‌لرینه بر آناختار وظیفه‌سنی گوریور.

ایشته اکثریتله اسلوب قرآنڭ کیچین طرزلرده علوی و پارلاق اولدیغندندرکه: بعضاً بر بدوی عرب بر تك کلامه مفتون اولور. مسلمان اولمادن سجده‌یه کیدردی. بر بدوی [فَاصْدَعْ بِمَا تُؤْمَرُ] کلامنی ایشیتدیگی آنده سجده‌یه کیتدی. اونی دیدیلر: مسلمان می اولدڭ. یوق دیدی. بن شو کلامك بلاغتنه سجده ایدییورم.

دردنجی نقطه: لفظنده‌کی فصاحت خارقه‌سیدر. اوت قرآن معناً اسلوب بیان

جهتیله فوق العاده بلیغ اولدیغی کبی، لفظنده غایت سلیس بر فصاحتی واردر. فصاحتك
قطعی وجودینه اوصاندیرماسی دلیلدر. و فصاحتك حکمتنه فن بیان و معانینك داهی
علماسنك شهادتلری بر برهان باهردر. آوت بیگلر دفعه تکرار ایدیلسه اوصاندیرمیور
بلکه لذت ویرییور. کوچك بسیط بر چوجغك حافظه سنه آغیر کلمیور. حفظ ایده بیلیر:
الڭ خسته لقلی آز بر سوزدن متأذی اولان بر قولاغنه ناخوش کلمه یور. خوش کلییور:
سکرات ده اولانك طماغنه شربت کبی اولویور. زمزمهٔ قرآن اونك قولاغنده و دماغنده
عیناً آغزنده و طماغنده ماء زمزم کبی لذیذ کلییور. اوصاندیرماسنك سر حکمتی شو
درکه؛ قرآن قلوبه قوة و غدا. و عقوله قوت و غذادر. و روحه ماء و ضیاء.
و نفوسه دواء. و شفاء اولدیغندن اوصاندیرماز. هرکون اکمك یرز اوصانمایز.
فقط الڭ کوزل بر میوه یی هرکون ییسه ك اوصاندیراجق. دیمك قرآن حق و حقیقت
و صدق و هدایت و خارق بر فصاحت اولدیغندن رکه؛ اوصاندیرمییور. دائما گنجلکنی
محافظه ایتدیکی کبی، طراوتنی، حلاوتنی ده محافظه ایدییور. حتی قریشك رؤساسندن
مدقق بر بلیغ مشرکلر طرفندن قرآنی دیکلهمك ایچون کیتمش دیکلهمش. دونمش
دیمشکه شو کلامك اویله بر حلاوتی و طراوتی وار که؛ کلام بشره بڭزه مز. بن شاعرلری،
کاهنلری بیلییورم. بو اونلرك هیچ سوزلرینه بڭزه مز. اولسه اولسه اتباعمزی قاندیرمق
ایچون سحر دیه لی یز. ایشته قرآن حکیمك الڭ معند دشمانلری بیله فصاحتندن
حیران اولویورلر.

قرآن حکیمك آیتلرنده کلاملرنده جمله لرنده فصاحتك اسبابنی ایضاح چوق اوزون
کیدر. اونك ایچون سوزی قیصه کسوب یالکز نمونه اولارق بر آیتده که حروف هجائیه نك
وضعیتیله حاصل اولان بر سلاست و فصاحت لفظیه یی و او وضعیتدن پارلایان بر
لمعهٔ اعجازی کوستره جکز. ایشته ؛ ثُمَّ اَنْزَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ بَعْدِ الْغَمِّ اَمَنَةً نُعَاسًا
يَغْشٰى طَائِفَةً مِنْكُمْ الآخره.. ایشته شو آیتده بتون حروف هجا موجوددر..

باقلم: ثقیل، آغیر بتون اقسام حروف برابر اولدیغی حالده سلاستنی بوزمامش.. بلکه بر رونق ومختلف تللردن متناسب متساند بر نغمهٔ فصاحت قاتمش: هم شولغهٔ اعجازه دقت ایتکم: حروف هجادن یا ایله الف آلک خفیف وبربرینه قلب اولدیغی ایچون ایکی قرداش کبی هربریسی یگرمی برکرّه تکراری وار. میم ایله نون (حاشیه) بربرینک قرداشی وبربرینک برینه کیچدیگی ایچون هربریسی اوتوز اوچر دفعه ذکر ایدیلمشدر. (ص.. س.. ش) مخرججه صفتجه، صوتجه قرداش اولدقلری ایچون هربری اوچ دفعه (ح.. خ) قرداش اولدقلری حالده (ح) داها خفیف آلتی دفعه (خ) ثقلتی ایچون یاریسی اولارق اوچ دفعه ذکر ایدلمشدر: (ط، ظ، ذ، ز) مخرججه، صفتجه، سسجه قرداش اولدقلری ایچون هربریسی ایکیشر دفعه (ل) و (الف) ایله برابر ایکیسی (لا) صورتنده اتحاد ایتدکلری.. والف. (لا) صورتنده حصّه سی لامک یاریسیدر. اونک ایچون (ل) قرق ایکی دفعه الف اونک یاریسی اولارق یگرمی بر دفعه ذکر ایدیلمشدر. (همزه) ها.. ایله مخرججه قرداش اولدقلری ایچون همزه اون اوچ (حاشیه) . ها بر درجه داها خفیف اولدیغی ایچون اون درت دفعه (ق.. ف.. ك) قرداش اولدقلری ایچون (قافک بر نقطه سی فضلهسی اولدیغی ایچون ق اون.. ف طقوز، ك طقوز. ب طقوز، ت اون ایکی.. تانک درجه اوچ اولدیغی ایچون اون ایکی دفعه ذکر ایدیلمشدر.. (ر) لامک قرداشیدر. فقط ابجد حسابیله (ر) ایکیبوز.. (ل) اوتوز در. آلتی درجه یوقاری چیقدیغی ایچون آلتی درجه آشاغی دوشمشدر. هم (ر) تلفظجه تکرار ایتدیگندن ثقیل اولوب یا اکثر آلتی دفعه ذکر ایدلمشدر.. (خ، ج، ث، ض) ثقلتلری وبعض جهات مناسبات ایچون برر دفعه ذکر ایدیلمشدر. (و) هادن و همزه دن داها خفیف ویادن والفدن داها ثقیل اولدیغی ایچون اون یدی دفعه.

(حاشیه) تنوین دخی نوندر.. (حاشیه) همزه ملفوظ وغیر ملفوظ یگرمی بشدر. وهمزه نک ساکن قرداشی الفدن اوچ درجه یوقاریدر.. زیرا حرکه اوچدر..

ثقيل همزه دن درت درجه يوقارى خفيف الفدن درت درجه آشاغى ذكر ايديلمشدر.
ايشته شو حروفك بو ذكر اولنان خارق العاده بر وضعيت منتظمه ايله و او مناسبت خفيه
ايله و او گوزل انتظام و او دقيق و اينجه نظم و انسجام ايله ايكى كره ايكى درت ايدر درجه ده
گوستررکه: بشر فكرينك حدى دگلكه: شونى بولابيلسين: تصادف ايسه محالدركه اوكا
قاريشسين. ايشته شو وضعيت حروفده كى انتظام عجيب و نظام غريب سلاست
و فصاحت لفظيه يه مدار اولديغى كبى داها گيزلى چوق حكمتلرى بولونابيلير. مادام
حروفاتنده بويله انتظام گوزه ديلمش. البته كلمه لرنده، جمله لرنده، معنالرنده
اويله اسرارلى بر انتظام اويله انوارلى بر انسجام گوزه ديلمشكه: گوز گورسه ما شاء الله.
عقل آكلاسه بارك الله ديه جك.

(بشنجى نقطه) بياننده كى براعتدر. يعنى تفوق و متانتدر. اصلا نظمنده
جزالت: لفظنده فصاحت. معناسنده بلاغت. اسلوبنده بداعت وار. بياننده دخى
فائق بر براعت واردر. اوت. ترغيب. و ترهيب. مدح و ذم. اثبات، و ارشاد.
افحام. و افهام كبى بتون اقسام كلاميه ده و طبقات خطابيه ده بيانات قرآنيه اك
يوكسك مرتبه ده در.

مثلا مقام ترغيب و تشويقده حدسز مثاللرندن مثلا [سورة [هَلْ اَتٰى عَلَى الْاِنْسَانِ]
ده بياناتى (حاشيه). آب كوثر كبى خوش. سلسبيل چشمه سى كبى سلاسته آقار.
جنت ميوه لرى كبى طاتلى. حورى لباسى كبى گوزلدر.

مقام ترهيب و تهديدده پك چوق مثاللرندن مثلا سورة [هَلْ اَتٰيكَ حَدِيثُ
الْغَاشِيَةِ] سوره سنك باشنده بيانات قرآنيه اهل ضلالتك صماخنده قايناياً
رصاص كبى. دماغنده ياقان آتش كبى. طماغنده يانان زقوم كبى. يوزينده صالدیران
جهنم كبى. معده سنده آجى تيكنلى ضريع كبى تأثير ايدر. اوت بر ذاتك تهديدينى گوسترن
جهنم كبى بر عذاب مأمورى اوقدر سندن و غيظندن پارچه لانير وضعيتنى آلماسى. و

(حاشيه) شو اسلوب بيان او سوره نك مثالنك لباسنى گيمش.

«تَكَادُ تَمَيَّزُ مِنَ الْغَيْظِ» سویله‌مسی. سویلنه‌سی. اوداتك ترکیبی نه درجه دهشتلی اوله‌بیلیرینی گوستریر.

مقام مدحلك بیكلر مثاللرندن باشنده «اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ» اولان بش سوره‌ده بیانات قرآنیه (حاشیه) گورنشکی یارلاتیلیدیرکی زینتلی. سماوات وزمینکی دهشتلی. ملکلرکی سوعالی؟ دنیاده یاورلره رحمتکی شفقتلی، آخرتده جنتکی گوزلدر.

مقام ذم وزجرده بیكلر مثاللرندن مثلا «اَيُحِبُّ اَحَدُكُمْ اَنْ يَاْكُلَ لَحْمَ اَخِيهِ مَيْتًا» آیتنده دفعه ذمی آلتی درجه ذم ایدر. غیبتدن آلتی درجه شدتله زجر ایدر. شویله که: معلومدر: آیتك باشنده‌کی همزه صورتده «آیا» معناسنده‌در. اوصورتده معناسی صوکی آیتك بتون کلمه‌لرینه گیره‌در. ایشته برنجی همزه ایله دیر. «آیا» سؤال وجواب محلی اولان عقلکز یوقمیکه: بودرجه چیرکین برشیئی آکلامیور. ایکنجیسی، «يُحِبُّ» لفظیله دیر.. آیا سومك نفرت ایتمك محلی اولان قلبکز بوزولمشمیکه: اك منفور برشیئی سیور. اوچنجیسی «اَحَدُكُمْ» کلمه‌سیله دیر. جماعتدن حیاتنی آلان حیات اجتماعیه ومدنیتکز نه اولمشکه بویله حیاتکزی زهرلیه‌بن برعملی قبول ایدر. دردنجیسی «اَنْ يَاْكُلَ لَحْمَ» کلامیله دیر. انسانیتکز نه اولمشکه: بویله جناوارجه سنه آرقداشکزی دیشله‌یارچه لایوب یپیورسکز؟ بشنجیسی «اَخِيهِ» کلمه‌سیله دیر. هیچ رقت جنسیه‌کز. هیچ صله رحمکز یوقمیکه: بویله چوق جهتلرله قرداشکز اولان بر مظلومك شخص معنویسنی انسافسزجه سنه دیشلیورسکز. هیچ عقلکز یوقمیکه: کندی اعضاسنی کندی دیشلیه‌دیوانه‌کبی ایصیریبور؟ التنجیسی «مَيْتًا» کلامیله دیر. وجدانکز نرده ده. فطرتکز بوزولمشمیکه: اك محترم بر حالده برقرداشنه قارشو اتنی ییمك کبی اك ستکره برایشی یاپیلیور. دیمك ذم وغیبت عقلاً. قلباً. وانسانیةً. ووجداناً. وفطرةً وعصبیةً. وملیةً مذمومدر. ایشته باق ناصلکه شوآیت ایجازکارانه آلتی مرتبه ذمی ذم ایتمکله ایجازکارانه آلتی درجه او جرمدن زجر ایدر.

(حاشیه) شو تعبیراتده اوسوره‌لرده‌کی جمله‌لره اشارت وار.

مقام اثباتده بیكلر مثاللردن مثلا { فَانْظُرْ اِلٰى آثَارِ رَحْمَتِ اللّٰهِ كَيْفَ يُحْيِى الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا اِنَّ ذٰلِكَ لَمُحْيِى الْمَوْتٰى وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ } آیەده‌كی حشری اثبات و استبعادی ازالە ایچون اویله بر طرزده بیان ایدركه: فوقنده اثبات اولاماز. شویله كه: اوتوزنجی سوزك طقوزنجی حقیقتنده و یگرمی ایكنجی سوزك بشنجی لمعه‌سنده اثبات و ایضاح ایدیلدیكی كبی بهارده یوزمنده احیای ارضه كیفیتنده اوچیوز بیك طرزده حشرك نمونه‌لرینی نهایت درجه‌ده كرفت و بربرینه قاریشه‌رق بردینی حالده نهایت درجه‌ده انتظام و تمییز ایله نظر بشره كوسترییوركه: بونلری بر یله یاپان ذاته حشر و قیامت آغیر اولاماز دیر. هم زمینك صحیفه‌سنده یوز بیكلر انواعی برابر بربری ایچنده قلم قدرتیله خطاسز قصورسز یازمق برتك واحد احدك سكه‌سی اولدیغندن شو آیتله كونش كبی وحدانیتی اثبات ایتمكله برابر كونشك طلوع و غروبی كبی قولای و قطعی قیامت و حشری كوستریر. ایشته { كَيْفَ } لفظنده‌كی كیفیت نقطه‌سنده شو حقیقتی كوستردیكی كبی چوق سوزلرده تفصیل ایله ذكر ایدر.

مثلا سورۀ { قٓ وَالْقُرْاٰنِ الْمَجِيدِ } ده اویله پارلاق و كوزل و شیرین و یوكسك بر بیان ایله حشری اثبات ایدركه: بهارك كلمسی كبی قطعی بر صورتده قناعت ویرر. ایشته باق كافرلرك چوق دهشتلی كوردكلری دیریلمه‌یی انكار ایدرك بو عجیبدر اولاماز دیدكلرینه جواباً { اَفَلَمْ يَنْظُرُوا اِلَى السَّمَاۤءِ فَوْقَهُمْ كَيْفَ بَنَيْنَاهَا وَزَيَّنَّاهَا وَمَا لَهَا مِنْ فُرُوجٍ } الخ { كَذٰلِكَ الْخُرُوجُ } ه قدر فرمان ایدییور. بیانی صو كبی آقییور، ییلدیزلر كبی پارلاییور، قلبه خورما كبی هم لذت هم ذوق ویرییور. هم رزق اولویور. هم مقام اثباتك آلطیف مثاللردن { يٰسٓ وَالْقُرْاٰنِ الْحَكِيمِ ۝ اِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ } دیر. یعنی حكمتلی قرآنه قسم ایدرم. سن رسوللردنسك. شو قسم اشارت ایدركه: رسالتك حجتی او درجه یقینی و محقق‌دركه: مقامنده مقام تعظیم و حرمته چیقمشدر. اونكله قسم ایدیلییور. ایشته شو اشارت ایله دیر. سن رسولسك. چونكه سنك الكده قرآن وار. قرآن ایسه حقدر. و حقك كلامیدر. چونكه ایچنده حقیقی حكمت واردر. اوستنده

سكّهٔ اعجاز وار. هم مقام اثباتده ایجازلی و اعجازلی مثاللرندن شو: قَالَ مَنْ يُحْيِ الْعِظَامَ وَهِيَ رَمِيمٌ ﴿ قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي أَنْشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ ﴾ یعنی انسان دیر. چوروموش کمیکلری کیم دیریلته جك؟ سن دی. کیم اونلری بدایةً انشا ایدوب حیات ویرمش ایسه. او دیریلته جك: اونجی سوزك طقوزنجی حقیقتنك اوچنجی تمثیلنده تصویر ایدیلدیگی کبی.. بر ذات کوز اوکنده بر کونده یگیدن بیوك بر اوردویی تشکیل ایتدیگی حالده بری دیسه: شو ذات افرادی استراحت ایچون طاغیلمش اولان بر طابوری بر بورو ایله طوپلار. طابور نظامی آلتنه کیرته بیلیر. سن آی انسان دیسه‌ك اینانمام. نه قدر دیوانه جه بر انکار اولدیغنی بیلیرسك.. عیناً اونك کبی. هیچدن یگیدن اوردو مثال بتون حیوانات و سائر ذی حیاتك طابور مثال جسدلرینی کمال انتظام ایله و میزان حکمتله او بدنلرك ذراتنی و لطائفنی ﴿ امر کن فیکون ﴾ ایله قید ایدوب یرلشدیرن و هر قرنده. حتی هر بهارده روی زمینده دیوز بیکلر اوردو مثال ذوی الحیات انواعلرینی طائفه‌لرینی ایجاد ایدن بر ذات قدیر، علیم طابور مثال بر جسدك نظامی آلتنه کیرمکله بربریله طانیشمش ذرات اساسیه و اجزای اصلیه‌یی بر صیحه ایله صور اسرافیلك بورو وسیله نا صل طوپلایه بیلیر استبعاد صورتنده دینیلیرمی. دینیلسه ابلهجه‌سنه بر دیوانه‌لکدر..

مقام ارشادده بیانات قرآنیه او درجه مؤثر و رقیقدر، و او درجه مونس و شفیقدر که شوق ایله روحی. ذوق ایله قلبی.. عقلی مراقله و کوزی یاشله طولدیریر. بیکلر مثاللرندن شو: ثُمَّ قَسَتْ قُلُوبُكُمْ مِنْ بَعْدِ ذٰلِكَ فَهِيَ كَالْحِجَارَةِ أَوْ أَشَدُّ قَسْوَةً ﴿ الآية: یگرمنجی سوزك برنجی مقامنده اوچنجی آیت بحثنده اثبات و ایضاح ایدیلدیگی کبی.. بنی اسرائیله دیر. موسی علیه السلامك عصاسی کبی بر معجزه‌سنه قارشو سرت طاش اون ایکی کوزدن چشمه کبی یاش آقیتدیغی حالده؛ سزه نه اولمشکه موسی علیه السلامك بتون معجزاتنه قارشو لاقید قالوب کوزیگزی قورو یاشسز، قلبگزی قاتی آتشسز طوتیورسکز

اوسوزده شو معنای ارشادی ایضاح ایدیلدیگی ایچون اورایه حواله ایدرك ابراددن قیصه کسیورز.

مقام افحام والزامده بیکلر مثاللر ندن یالکز شو ایکی مثاله باق (برنجی مثال) [وَاِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِمَّا نَزَّلْنَا عَلَى عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِنْ مِثْلِهِ وَادْعُوا شُهَدَاءَكُمْ مِنْ دُونِ اللّٰهِ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ] یعنی اگر بر شبهه کز وارسه بزه یاردم ایده جك شهادت ایده جك بتون بیوكلریکزی وطرفدارلریکزی چاغریکز. بر تك سوره سنه بر نظیره یاپیکز. اشاراة الاعجازده ایضاح واثبات ایدیلدیگی ایچون بوراده یالکز اجمالنه اشارت ایده رز. شویله که: قرآن معجز البیان دیور. ای انس وجن. اگر قرآن کلام الٰهی اولدیغنده شبهه کز وارسه. بر بشر کلامی اولدیغنی توهم ایدیورسه کز. هایدی ایشته میدان کلیکز. سزدن امی اولان محمد الامین دیدیگکز ذات کبی اوقومق یازمق بیلمز قرائت وکتابت کورمه مش بر امیدن بو قرآن کبی بر کتاب کتیریکز، یاپدیریکز. بونی یاپامازسه کز. هایدی امی اولماسین. اڭ مشهور بر ادیب بر عالم اولسون. بونی ده یاپامازسه کز. هایدی بر تك اولماسین. بتون بلغاکز، خطباکز بلکه بتون کچمش بلیغلرڭ کوزل اثرلرینی وبتون کله جك ادیبلرڭ یاردیملرینی والهه لریکزڭ همتارینی برابر آلیکز. بتون قوتکز ایله چالیشکز. شو قرآنه بر نظیره یاپیکز. بونی ده یاپامازسه کز. هایدی قابل تقلید اولمیان حقائق قرآنیه دن ومعنوی چوق معجزاتندن قطع نظر یالکز نظمنده کی بلاغتنه نظیره اولارق بر اثر یاپیکز. [فَأْتُوا بِعَشْرِ سُوَرٍ مِثْلِهِ مُفْتَرَيَاتٍ] آیتیله دیر. هایدی سزدن معنانڭ طوغریلغنی ایسته میورم. مفتریات ویالان وباطل حکایه لر اولسون. بونی ده یاپامیورسه کز. هایدی بتون قرآن قدر اولماسین. یالکز [بِعَشْرِ سُوَرٍ] اون سوره سنه نظیره کتیریکز. بونی یاپامیورسه کز. هایدی بر تك سوره سنه نظیره کتیریکز. بوده چوقدر. هایدی قیصه بر سوره سنه بر نظیره ابراز ایدیکز. حتی مادام بونی ده یاپامازسه کز. ویاپامازسه کز. هم بر قدر محتاج اولدیغکز

عالمده. چونکه حیثیت وناموسکز، عزت ودینکز، عصبیت وشرفکز، جان ومالکز،

دنیا وآخرتکز بوکا نظره کیترسکله قورتولا بیلیر. یوقسه دنیاده حیثیتسز، ناموسسز،

دینسز، شرفسز، ذلت ایچنده جان ومالکز هلاک اولوب محو اولوب وآخرتده [فاتقوا

النار التى وقودها الناس والحجارة] اشارتیله جهنمده حبس ابدى ايله محکوم

وصنملریکزله برابر آتشه اودون اولاجقسکز. مادام سکز مرتبه عجزیکزی

آکلادیکز. البته سکز دفعه قرآن دخى معجزه اولدیغنى بیلمککز کرکدر. یا ایمانه

کلیکز. ویا خود صوصکز. جهنمه کیدیکز. ایشته قرآن معجز البیانک مقام انجامده که

الزمانه باقى. وردى [لیس بعد بیان القرآن بیان] اوت بیان قرآندن صوکره بیان

اولاماز. وحاجت قالماز.

[ایکنجى مثال] [فذكر فما انت بنعمة ربك بكاهن ولا مجنون ۞ ام يقولون شاعر

نتربص به ريب المنون ۞ قل تربصوا فانى معكم من المتربصين ۞ ام تأمرهم

احلامهم بهذا ام هم قوم طاغون ۞ ام يقولون تقوله بل لا يؤمنون ۞

فليأتوا بحديث مثله ان كانوا صادقين ۞ ام خلقوا من غير شئ ام هم

الخالقون ۞ ام خلقوا السموات والارض بل لا يوقنون ۞ ام عندهم خزائن

ربك ام هم المصيطرون ۞ ام لهم سلم يستمعون فيه فليأت مستمعهم

بسلطان مبين ۞ ام له البنات ولكم البنون ۞ ام تسئلهم اجرا فهم من

مغرم مثقلون ۞ ام عندهم الغيب فهم يكتبون ۞ ام يريدون كيدا فالذين

كفروا هم المكيدون ۞ ام لهم اله غير الله سبحان الله عما يشركون] آيتنه

آیاتک بیکلر حقیقتلرندن یالکز بیان انهاسیه مثال ایچون بر حقیقتنى بیان ایدرز.

شویله که: [ام، ام] لفظیله اون بش طبقه استفهام انکارى تجلیسیله اهل

ضلالتک بتون اقسامنى صوصدیرر. و شبهاتک بتون منشألرینى قاپاتیر. اهل ضلالت

ایچون ایچینه کیروب صاقلانه جق شیطانى بر دلیک براقمیور. قاپاتیور. آلتنه کیرده

کیزلنه‌جك بر پردهٔ ضلالت براقمیورلر. بر تیپور. یالانلرندن هیچ بریالانی براقمایوب هپسنی آزدیور. هر بر فقره‌ده بو طائفه‌نك خلاصهٔ فکرلرینی یا بر قیصه تعبیر ایله ابطال ایدر یا بطلانی ظاهر اولدیغندن سکوتله بطلانی بداهته حواله ایدر. و یا باشقه آیتلرده تفصیلا رد ایدیلدیگی ایچون بوراده مجملا اشارت ایدر. مثلا برنجی فقره {وَمَا عَلَّمْنَاهُ الشِّعْرَ وَمَا يَنْبَغِي لَهُ} آیتنه اشارت ایدر. اون بشنجی فقره ایسه {لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلِهَةٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا} آیتنه رمز ایدر. داها سائر فقره‌لری بوکا قیاس ایت. شویله که: باشده دیور. احکام الهیه‌یی تبلیغ ایت. سن کاهن دگلسك. زیرا کاهنك سوزلری قاریشیق و تخمینیدر. سنك که حق و یقینیدر. مجنون اولامازسك. دوشمنك دخی سنك کمال عقلکه شهادت ایدر. {أَمْ يَقُولُونَ شَاعِرٌ نَتَرَبَّصُ بِهِ رَيْبَ الْمَنُونِ} آیا عجبا محاکمه‌سز عامی کافرلرکبی سکا شاعر می دیورلر. سنك هلاکتکمی بکله‌یورلر. سن دی. بکله‌یکز. بن ده بکله‌یورم. سنك پارلاق بیوك حقیقتلرك شعرك خیالاتندن منزّه و تزییناتندن مستغنیدر. {أَمْ تَأْمُرُهُمْ أَحْلَامُهُمْ بِهَذَا} یاخود عجبا عقللرینه گوره‌نن عقلسز فیلسوفلرکبی عقلمز یتر دیوب سکا اتباعدن استنکاف می ایدرلر. حالبوکه عقل ایسه سنك اتباعکه امر ایدر. چونکه بتون دیدیگك معقولدر. فقط عقل کندی باشیله ادراکه یتیشمز. {أَمْ هُمْ قَوْمٌ طَاغُونَ} یاخود انکارلرینه سبب طاغی ظالملرکبی حقه سرفرو ایتمه‌ملریمیدر. حالبوکه متمرّد ظالملرك رئیسلری اولان فرعونلرك نمرودلرك عاقبتلری معلومدر.

{أَمْ يَقُولُونَ تَقَوَّلَهُ بَلْ لَا يُؤْمِنُونَ} و یاخود یالانجی وجدانسزمنافقلرکبی قرآن سنك سوزلرکدر دیه سنی اتهام می ایدیورلر. حالبوکه: تا شیمدی یه قدر. محمد الامین دیه‌رك ایچلرنده سنی اك طوغری سوزلو بیلیورلردی. دیمك اونلرك ایمانه نیتلری یوقدر. یوقسه قرآنك آثار بشریه ایچنده برنظیرینی بولسونلر. {أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ} دیاخود کائناتی عبث و غایه‌سز اعتقاد ایدن فلاسفهٔ عبثیون کبی کندیلرینی باشی بوش، حکمتسز، غایه‌سز، وظیفه‌سز، خالقسز می ظن ایدیورلر. عجبا گوزلری کور اولمش گورمیورلرمیکه: کائنات

باشدن آشاغی یه قدر حکمتلرله زینت وغایه لرله ثمره لرله موجودات ذره لردن گونشلره
قدر وظیفه لرله موظفدر. و اوامر الهیه یه مسخرلردر. { اَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ } ویا خود
فرعونلشمش مادیون گبی کندی کندینه اولیورلر. کندی کندینی بسله یورلر. کندیلرینه لازم
اولان هرشیئی یاراتیورلرمی تخیل ایدیورلرکه: ایماندن جحود ایدن استنکاف ایدرلر. دیمک
کندیلرینی بر خالق ظن ایدرلر. حالبوکه بر تک شیئک خالقی هر بر شیئک خالقی اولمق
لازم گلیر. دیمک کبر و غرورلری اونلری نهایت درجه ده احمقلشدیرمش که: بر سینکه
بر مقروبه قارشو مغلوب بر عاجز مطلقی بر قدیر مطلق ظن ایدرلر. مادام بو درجه عقلدن
انسانیتدن سقوط ایتمشلر. حیواندن بلکه جماداتدن داها آشاغیه لر. اویله ایسه بونلرک
انکارلرندن متأثر اولما. بونلری دخی بر نوع مضر حیوان دنی پیس ماده لر صره سنه صای
باقمه اهمیت ویرمه. { اَمْ خَلَقُوا السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ بَلْ لَا يُوقِنُونَ } ویا خود خالقی
انکار ایدن فکرسز سرسم معطله گبی اللهی انکار می ایدیورلرکه: قرآنی دیکله میورلر.
اویله ایسه سموات و ارضک وجودلرینی انکار ایتسینلر. ویا خود بز خلق ایتدک دیسینلر
بتون بتون عقلک زیوانه سندن چیقوب دیوانه لگک هذیاننه گیرسینلر. چونکه
سماده ییلدیزلری قدر زمینده چیچکلری قدر براهین توحید گورونیور، اوقونیور.
دیمک یقینه و حقه نیتلری یوقدر. یوقسه بر حرف کاتبسز اولماز بیلدکلری حالده
ناصل بر حرفنده بر کتاب یازیلان شو کائنات کتابنی کاتبسز ظن ایدیورلر.

{ اَمْ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رَبِّكَ } ویا خود جناب حقک اختیارینی نفی ایدن بر قسم حکمای
ضالّه گبی.. و براهمه گبی اصل نبوتی انکار ایدیورلر. سکا ایمان گتیرمیورلر. اویله ایسه بتون
موجوداته گورونن اختیار و اراده یی گوسترن بتون آثار حکمتی و غایاتی و انتظاماتی
و ثمراتی و آثار رحمت و عنایاتی و بتون انبیانک بتون معجزاتلرینی انکار ایتسینلر.. ویا
مخلوقاته ویریلان احساناتک خزینه لری یانلرنده در.. دیسینلر. قابل خطاب
اولمدقلرینی گوسترسینلر. سنده اونلرک انکارندن متألم اولمه.. اللهک عقلسز حیوانلری
چوقدر دیمک.

[أَمْ هُمُ الْمُصَيْطِرُونَ] ؛ وياخود عقلى حاكم يا متحكم معتزله كبي كنديلريني خالقك ايشلرينه
رقيب و مفتّش تخيّل ايدوب خالق ذوالجلالى مسئول طوتمقمى ايسته يورلر. صاقين
فتور كتيرمه. اويله خودبينلرك انكارلرندن برشى چيقماز. سنده آلديرمه. [أَمْ لَهُمْ
سُلَّمٌ يَسْتَمِعُونَ فِيهِ فَلْيَأْتِ مُسْتَمِعُهُمْ بِسُلْطَانٍ مُبِينٍ] ؛ وياخود جن و شيطانه اويوب
كهانتفروشلر، اسپريتزمه جيلر كبي عالم غيبه باشقه بريولى بولمش ظن ايدرلر. اويله ايسه
شيطانلرينه قاپانان سماواته اونلره چيقيلاجق بر نردبانلرمى وار تخيّل ايديورلركه؛ سنك
سماوى خبرلريكى تكذيب ايدرلر. بويله شارلاتانلرك انكارلرى هيچ حكمنده در. [أَمْ لَهُ الْبَنَاتُ
وَلَكُمُ الْبَنُونَ] ؛ وياخود عقول عشره وارباب الانواع ناميله شريكلرى اعتقاد ايدن مشرك
فلاسفه كبي و يلديزلره و ملائكه لره برنوع الوهيت اسناد ايدن صابئون كبي جناب حقه
ولد نسبت ايدن ملحد وضالّينلر كبي ذات احد وصمدك وجوب وجودينه ووحدتنه صمديتنه
استغناى مطلقنه ضد اولان ولد نسبت وملائكه نك عبوديتنه وعصمتنه وجنسيتنه
منافى اولان انوثتى اسنادمى ايدرلر. كنديلرينه شفاعتچى مى ظن ايدرلركه؛ شفا تابع اولمايورلر.
انسان كبي ممكن، فانى، بقاء نوعنه محتاج وجسمانى ومتجزّى تكثّره قابل وعاجز، دنياپرست
يارديمجى بر وارثه مشتاق مخلوقلر ايچون واسطهٔ تكثّر وتعاون ورابطهٔ حيات وبقاء
اولان تناسل. البته وألبته وجودى واجب و دائم، بقاسى أزلى وأبدى، ذاتى جسمانيتدن مجرّد
و معلّا و ماهيتى تجزّى وتكثّردن منزّه ومبرّا و قدرتى عجزدن مقدّس وحقيقتا اولان ذات
ذوالجلاله أولاد اسناد ايتمك. هم او عاجز ممكن، مسكين انسانلرك دخى بگنمدكلرى و
عزت مغرورانه سنه ياقيشديرامدقلرى برنوع أولاد. يعنى حدسز قيزلرى اسناد ايتمك
اويله بر سفسطه در. واويله بر ديوانه لك هذيانيدركه؛ اوقدر اولان صريفدرك،
تكذيبلرى، انكارلرى هيچدر. آلديرماماليسك هربرسيمك سفسطه سنه هر ديوانه نك هذيانته
قولاق ويرلمز.. [أَمْ تَسْأَلُهُمْ أَجْرًا فَهُمْ مِنْ مَغْرَمٍ مُثْقَلُونَ] ؛ وياخود، حرصه، ملّته
آلشمش طامعى باغى دنياپرستلر كبي سنك تكاليفكى آغرمى بولويورلركه، سندن قاچيورلر..

ونیلمیورلرمیکه. سن امریکی، امرتکی یالکز اللهدن ایسته‌یورسانک. واونلره جنابحق
طرفندن ویریلن مالدن عم برکت. ثم خیرلرک حمد و بد دعالرندن قورتولمق ایچون یا..
اوندن. ویا قرقدن برسنی کندی تفیرلرینه ویرمک آغیر بر شی میدر که؛ أمرککی آغیر
کوروب اسلامیتدن چکلینیورلر. بونلرک تکذیبلری أهمیتسز اولمقله برابر حقاری طوقا تدر
جواب ویرمک دگل. ﴿ام عندهم الغیب فهم یکتبون﴾ ویا خود غیب آشنالق
دعواسیدن بوده تیلرکبی امور غیبیه‌یه دائر تخمینلرینی یقین تخیل ایدن عقل فروشلر
کبی سنک غیبی خبرلریکی بگنمیورلرمی. غیبی کتابلری وارکه: سنک غیبی کتابکی قبول
ایتمه‌یورلر. اویله ایسه. و حیه مظهر رسوللردن باشقه کیمسه‌یه آچیلمیان وکندی
باشیله اوکا کیرمکه کیمسه‌نک حدی اولمایان عالم غیب کندی یانلرنده حاضر آچیق
تخیل ایدرب اوندن معلومات آلارق یازیورلر فقط یا سنده بولونیورلر. بویله حددن
حدسز تجاوز ایتمش مغرور خودفروشلرک تکذیبلری سکا فتور ویرمه‌سین. زیرا آز بر
زمانده سنک حقیقتلرک اونلرک فولیالرینی زیروزبر ایده جک. ﴿ام یریدون کیدا
فالذین کفروا هم المکیدون﴾ ویا خود فطرتلری بوزولمش وجدانلری چوروش
شارلاتان منافقلر، دساس زندقلرکبی الرینه کیچمه‌ین هدایتدن خلقاری آلداتوب
چویرمک. حیله ایدرب دوندرمکمی ایسته‌یورلرکه: سکا قارشو کاه کاهین. کاه مجنون،
کاه ساحر دیبوب کندیلری دخی اینانمادقلری حالده باشقه‌لرینی ایناندرمقمی ایسته
یورلر. بویله حیله باز شارلاتانلری انسان صایوب دسیسه‌لرندن انکارلرندن متأثر اولارق
فتور کتیرمه. بلکه داها زیاده غیرت ایت. چونکه اونلر کندی نفسلرینه حیله ایدرلر. کندیلرینه
ضرر ایدرلر. واونلرک فنالقده موفقیتلری موقتدر. واستدراجدر. بوکبی الرهیدر...
﴿ام لهم اله غیر الله سبحان الله عما یشرکون﴾ ویا خود خالقی بشرنا میله
آیری آیری الهی اله توهم ایدن مجوسیلرکبی وآیری آیری اسبابه برنوع الوهیت ویرب داونلری
کندیلرینه بر نقطهٔ استناد تخیل ایدن اسباب پرستلر صنم پرستلرکبی باشقه الهلره

طايانوب سكا معارضه ايدرلر. سندن استغنا مى ايدرلر. ديمك ﴿لَوْ كَانَ فِيهِمَا
اِلَّا اللّٰهُ لَفَسَدَتَا﴾ حكمنجه شو بتون كائناتده كوندوز كبى كورونن بر انتظام اكملى. و بر
انسجام اجملى كبر اولوب كورميورلر. حالبوكه بر كويده ايكى مدير، بر شهرده ايكى
والى، بر مملكتده ايكى پادشاه بولونسه انتظام زير و زبر اولور. وانسجام هرج و مرجه دونر.
حالبوكه سينك قناديندن تا سموات قنديللرينه قدر اوقدر اينجه بر انتظام كورنديكى حالده
سينك قنادى قدر شركه ير براقيلمامش. مادام بونلر بو درجه خلاف عقل و حكمت
و منافى حس و بداهت حركت ايديورلر. اونلرك تكذيبلرى سنى تذكيردن وازكچيرمسون:
ايشته سلسلهٔ حقائق اولان شو آياتك يوزرجه لرندن يالكز افحام و الزامه دائر بر تانه
جوهر بيانيسنى اجمالا بيان ايتدك. اكر اقتدارم اولسه ايدى بر قاچ جوهرلرينى دها كوسترسه
ايدم. شو آيتلرك باشلى باشنه بر معجزه در. سن دخى ديه جكدك.

اما افهام و تعليمده كى بيانات قرآنيه او قدر خارقه در. او درجه لطافتلى و سلاستليدر
الى بسيط بر عامى اك درين بر حقيقتى اونك بياندن قولايجه تفهم ايدر. اوت قرآن
معجز البيان چوق حقائق غامضه يى نظر عمومى يى اوقشايه جق حس عامه يى رنجيده
ايتميه جك فكر عوامى تعجيز ايدوب يورمايه جق بر صورتده بسيطانه و ظاهرانه سويليور.
درس ويريور. ناصل بر چوجقله قونوشولسه چوجقجه تعبيرات استعمال ايديلير. اويله ده
﴿تنزلات الهيه الى عقول البشر﴾ دينيلن متكلم اسلوبنده مخاطبك درجه سنه سوزيله
نزول ايدوب اويله قونوشان اساليب قرآنيه اك متبحر علمانك فكرلريله يتيشه مديكى حقائق
غامضهٔ الهيه و اسرار ربانيه يى متشابهات صورتنده بر قسم تشبيهات و تمثيلات ايله اك
امّى بر عاميه افهام ايدر. مثلا ﴿اَلرَّحْمٰنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوٰى﴾ بر تمثيل ايله ربوبيت
الهيه يى سلطنت شكلنده و عالمك تدبيرنده مرتبهٔ ربوبيتنى بر سلطانك تخت
سلطنتنده طوروب اجراى حكومت ايتديكى كبى بر مثالده كوستريور. اوت قرآن بو كائناتك

خالق ذوالجلالك كلامى اولارق ربوبيتك مرتبهٔ اعظمندن چيقارق عموم مرتبه لر
اوستنه گله رك او مرتبه لره چيقانلرى ارشاد ايدرك يتمش بيك پرده لردن كچه رك او پرده
لره باقوب تنوير ايده رك فهم و ذكاجه مختلف بيكلر طبقه مخاطبلره فيضنى طاغيدوب و
نورينى نشر ايده رك قابليتجه آيرى آيرى عصرلر، قرنلر اوزرنده ياشامش و بو قدر چپولليله
معنالرينى اورته يه صاچمش اولديغى حالده كمال شبابيتندن كنجلكندن ذرّه قدر ضايع
ايتميه رك غايت طراوتده نهايت لطافتده قالارق غايت سهولتلى بر طرزده سهل ممتنع
بر صورتده هر عامى يه آكلايه‌بيله‌جگى درس ويرديگى كبى عين درسده عين سوزلرله فهملرى
مختلف و درجه لرى متباين پك چوق طبقه لره دخى درس ويروب اقناع ايدن اشباع
ايدن بر كتاب معجز نشانك هانكى طرفنه دقت ايديلسه البته بر لمعهٔ اعجاز گورونه بيلير:
(الحاصل): ناصل ﴿الحمد لله﴾ كبى بر لفظ قرآنى اوقونديغى زمان طاغلك قولاغنى اولان
مغاره سنى طولديرديغى كبى.. عين لفظ سينگك كوچوجك قولاقجغنه ده تماماً يرلشير..
عيناً اويله ده قرآنك معنالرى طاغ كبى عقللرى اشباع ايتديگى كبى. سينك كبى كوچوجك
بسيط عقللرى دخى عين سوزلرله تعليم ايدر.. تطمين ايدر.. زيرا قرآن بتون انس و جنك
بتون طبقه لرينى ايمانه دعوت ايدر.. هم عمرنه ايمانك علومنى تعليم ايدر.. اثبات ايدر..
اويله ايسه. عوامك الڭ اميسى خواصك الڭ اخصنه اوموز اوموزه ديز ديزه ويروب
برابردر. قرآنى ديڭله يوب استفاده ايده‌جكلر. ديمك قرآن كريم اويله بر مائدهٔ سماويه
دركه: بيكلر مختلف طبقه ده اولان افكار و عقول و قلوب و ارواح او صوفره دن غدالرينى
بولويورلر.. مشتهياتنى آليورلر.. آرزولرينى يرينه گتيرير.. حتى پك چوق قاپولرى قاپالى قالوب
استقباله دكله‌جكلره براقيلمشدر.. شو مقامه مثال ايسترسه‌ك بتون قرآن باشدن
نهايته قدر بو مقامك مثاللريدر.. اوت بتون مجتهدين.. وصديقين.. وحكماى اسلاميه..
ومحققين.. وعلماء اصول الفقه.. ومتكلمين.. واولياء عارفين.. واقطاب عاشقين..
ومدققين علماء.. وعوام مسلمين كبى قرآنك تلميذلرى و درسنى ديڭله ينلر متفقاً

دیمورلرکه: درسمزی کوزلجه آکلایورز. الحاصل، سائر مقاملرکبی افهام وتعلیم مقامنده دخی قرآنک لمعات اعجازی پارلایور.

«ایکنجی شعاع» قرآنک جامعیت خارق العاده سیدر. شو شعاعک بش لمعه سی وار.

«برنجی لمعه» لفظنده کی جامعیتدر. اوت یگرمنجی سوزلرده ده و اوننجی سوزده ذکراولنان آیتلرده شو جامعیت آشکاره کورونیور. واوت «لِكُلِّ آيَةٍ ظَهْرًا وَبَطْنًا وَحَدًّا وَمُطَّلَعًا وَلِكُلٍّ شُجُونٌ وَغُصُونٌ وَفُنُونٌ» اولان حدیثک اشارت ایتدیگی کبی، الفاظ قرآنیه اویله بر طرزده وضع ایدیلمشکه: هر بر کلامک حتی هر بر کلمه نک حتی هر بر حرفنک حتی بعضاً بر سکونک چوق وجوهی بولونیور. هر بر مخاطبنه آیری آیری بر قاپیدن حصه سنی ویرر.

مثلا «وَالْجِبَالَ اَوْتَادًا» یعنی طاغلری زمینه بر قازیق ودیرک یاپدم. بر کلامدر. بر عامینک شو کلامدن حصه سی: ظاهرا یره چاقلمش قازیقلر کبی کورونن طاغلری کورر. اونلارده کی منافع ونعمتلرینی دوشونور. فقط خالقنه شکر ایدر. بر شاعرک بر کلامدن حصه سی زمین بر طابان وقبۀ سماء اوستنده قورولمش بر چادر والکتریق لامبالریله سوسلنمش بر محتشم چادر، افقی بردائره صورتنده سمانک اتکلری باصلمش کورونن طاغلری او چادیرک قازیقلری مثالنده تخیّل ایدر. صانع ذوالجلالنه حیرتکارانه پرستش ایدر.

خیمه نشین بر ادیبک بر کلامدن نصیبی زمینک یوزینی بر چول وصحرا. طاغلرک سلسله لرینی پک کثرتلی وچوق مختلف بدوی چادیرلری کبی کویا طبقۀ ترابیه یوکسک دیرکلر اوستنده آتیلمش. اودیرکلرک سیوری باشلری اورده ترابیه یی یوقاری یه قالدیرمش بربریله باقارلر. چوق مختلف مخلوقاتک مسکنی اولارق تصور ایدر. اوبیوک عظمتلی مخلوقاتی بویله بریوزنده چادیرلر مثالو قورلاجه قوران وتوران فاطر ذوالجلالنه قارشو سجده ٔ حیرت ایدر. جغرافیاجی براديبک بو کلامدن حصه سی کرهٔ زمین بحر محیط اوزرنده ویا اثیرده یوزن بر سفینه وطاغلری او سفینه نک اوستنده تثبیت وموازنه ایچون چاقیلمش قازیقلر ودیرکلر شکلنده تفکر ایدر. اوقومه کرهٔ زمینی منتظم برکمی کبی دیر ...

بزلری ایچنه قویوب اقطار عالمده کزدیرن قدیر ذوالکماله قارشو (سبحانك ما اعظم شأنك)
دیر. مدنیت و هیئت اجتماعیه نك متخصص بر حکیمنك بو کلامدن حصه سی: زمینی بر خانه
و اوخانه حیاتنك دیره‌کی حیات حیوانیه. و حیات حیوانیه دیره‌گی شرائط حیات اولان ضیوء
قدر. صو و هوا و طوپراغك
هوا، و طوپراغ... دیره‌گی و قازیغی طاغلردر. زیرا طاغلر صویك مخزنی. هوانك طراغی..
غازات مضره‌یی ترسیب ایدوب هوایی تصفیه ایدر. و طوپراغك ماییسی بطاقلقدن و
دکزك استیلاسندن محافظه ایدر. و سائر لوازمات حیات انسانیه نك خزینه سی اولارق فهم
ایدر. شوقوجه طاغلری شو صورتله خانهٔ حیاتمز اولان زمینه دیرك یاپان و معیشتمزه
خزینه‌دار تعیین ایدن صانع ذوالجلال والاکرامه کمال تعظیم ایله حمد ثنا ایدر..
حکمت طبیعیه نك بر فیلسوفی شو کلامدن نصیبی شودر که: کرهٔ زمینك قرننده بعض انقلابات
و امتزاجاتك نتیجه سی اولارق حاصل اولان زلزله و اهتزازاتی طاغلرك ظهوریله سکونت
بولدیغی و مدار و محورنده کی استقرارینه و زلزله نك ارتجاجیله مدار سنویسندن
چیقماسنه سبب طاغلرك خروجی اولدیغی و زمینك حدتی و غضبی طاغلرك منافذیله
تنفس ایتمکله سکونت ایتدیگنی فهم ایدر. تماماً ایمانه کلیر. الحکمة لله دیر..
مثلا (ان السموات والارض کانتا رتقاً ففتقناهما) ده‌کی (رتقاً) کلمه سی تدقیقات
فلسفه ایله آلوده اولمیان بر عالمه او کلمه شویله افهام ایدر که: سماء براق، بلوطسز، زمین
قورو و حیاتسز، تولده غیر قابل بر حالده ایکن سمایی یاغمورله زمینی حضرواتله فتح ایدوب
بر نوع ازدواج و تلقیح صورتنده بتون ذی حیاتلری اوصودن خلق ایتمك اوله بر قدیر ذو
الجلالك ایشیدر که: روی زمین اونك کوچك بر بوستانی.. و سمانك بوز اورتوسی اولان
بلوطلر اونك بوستاننده برسونکردر آکلار. عظمت قدرتنه سجده ایدر.. و محقق بر حکیمه
او کلمه شویله افهام ایدر که: بدایت خلقتده سماء و آرض شکلسز بر کوته منفعتسز بر
یاش خمور ولدسز مخلوقاتسز طوپلو بر ماده ایکن فاطر حکیم آنلری فتح و بسط ایدوب کوزل
بر شکل، منفعتدار بر صورت، زینتلی و کثرتلی مخلوقاته منشأ ایتمشدر. آکلار..

وسعت حكمتنه قارشى حيران اولور. يڭى زمانڭ فيلسوفنه شو كلمه شويله افهام ايدركه
منظومهٔ شمسيه يى تشكيل ايدن كرهٔ ارض. سائر سياره لر، بدايتده كونشله ممتزج اولارق
آچيلماسى بر خمور شكلنده ايكن قادر قيوم او خمورى آچوب او سياره لرى بر بر يرلرينه
يرلشديره رك كونشى اوراده بيراقوب زمينمزى بورايه كتيره رك زمينه طوپراق سره رك سما
يا بندن يا غمور ياغديرارق كونشدن ضيا سرپره رك دنيايى شنلنديروب بزلرى ايچنه
قويشدر. آڭلار. باشنى طبيعت بطاقلغندن چيقاريوب [آمنت بالله الواحد الاحد] ديير.
مثلا [وَالشَّمْسُ تَجْرِى لِمُسْتَقَرٍّ لَهَا] دكى [لام] هم كندى معناسنى، هم في معناسنى، هم الى
معناسنى افاده ايدر. ايشته [لِمُسْتَقَرٍّ] لامى، عوام اولامى الى معناسنده كوروب فهم
ايدرلر: سزه نسبةً ايشيق ويريجى ايصيديريجى متحرك بر لامبا اولان كونش، البته بر كون
سيرينى بيتيره جك، محل قرارينه يتيشه جك، سزه فائده سى طوقونميه جق بر صورت
آلاجق. آڭلار. اوده خالق ذو الجلالڭ كونشه باغلاديغى بيوك نعمتلرى دوشونه رك
سُبْحَانَ اللّٰهِ، اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ ديير. وعالمه اولامى الى معناسنده كوسترر. فقط كونشى يالكز
بر لامبا دكل. بلكه بهار و يازده كارخانه ده طوقونان منسوجات ربانيه نڭ بر مكيكى، كيجه
كوندوز صحيفه لرنده يازيلان مكتوبات صمدانيه نڭ مركبلى نورلى بر مقه سى صورتنده
تصور ايده رك. كونشڭ جريانى صريحى علامت اولديغى واشارت ايتديكى انتظامات
عالمى دوشونديره رك: صانع حكيمڭ صنعتنه ما شاء الله و حكمتنه بارك الله ديه رك
سجده يه قاپانير. وقوزموغرافياجى بر فيلسوفه لامى في معناسنده شويله افهام ايدركه:
كونش كندى مركزنده محورى اوزرنده زنبرك وارى بر جريان ايله منظومه سنى امر الهى
ايله تنظيم ايدوب تحريك ايدر. شويله بر ساعت كبرايى خلق ايدوب تنظيم ايدن صانع ذو
الجلالنه قارشى كمال حيرت واستحسان ايله: العظمة لله، والقدرة لله ديير. فلسفه يى
آتار حكمت قرآنيه يه كيرر. ودقتلى بر حكيمه شو لامى هم علت معناسنده هم ظرفيت
معناسنده طوتوب شويله افهام ايدركه: صانع حكيم ايشلرينه اسباب ظاهريه يى

پرده ایتدیگندن جاذبهٔ عمومیّه نامنده بر قانون الٰهیسی ایله صاپان طاشلری کبی سیاره‌لری کونشله باغلامش. و او جاذبه ایله مختلف فقط منتظم حرکتله او سیاره‌لری دائرهٔ حکمتنده دوندیریبور. و او جاذبه‌یی تولید ایچون کونشك کندی مرکزنده حرکتنی ظاهری برسبب ایتمش: دیمك [لِمُسْتَقَرٍّ] معناسی [فی مستقرها لاستقرار منظومتها] یعنی کندی مستقری ایچنده منظومه‌سنك استقراری و نظامی ایچون حرکت ایدیبور. چونکه حرکت حرارتی. حرارت قوتی. قوت جاذبه‌یی ظاهراً تولید ایدر کبی بر عادت الٰهیه، بر قانون ربانیدر. ایشته شو حکیم بویله بر حکمتی قرآنك بر حرفندن فهم ایتدیکی زمان [اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ] قرآنده درس حکمت فلسفه‌یی بش پاره‌یه صاتین آلمام دیر. [و شاعرانه بر فکر و قلب صاحبنه شو لامدن و استقراردن شویله بر معنا فهمنه کلیر که] کونش نورانی بر آغاجدر. سیاره‌لر اونك متحرك میوه‌لری. آغاجلرك خلافنه اولارق کونش سیلکینیر تا او میوه‌لر دوشمه‌سین. اگر سیلکینمزسه دوشوب طاغیلاجقلر. هم تخیل ایده‌بیلیر که؛ شمس مجذوب بر سرمست ذاکردر. حلقهٔ ذکرك مرکزنده جذبه‌لی بر ذکر ایدر. و الی آخر... بر رساله‌ده شو معنایه دائر شویله دیمشدم. [اوت کونش بر میوه‌دار در. سیلکینیر تا دوشمه‌سین سیار اولان یمشلری. اگر سکوتله سکونت ایسه جذبه طوتار. آشقلر تضاده منتظم جذبه‌لری...]

هم مثلا [اُولٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ] ده بر سکوت وار. بر اطلاق وار. نه‌یه ظفر بولاجقلرینی تعیین ایتمه‌مش. تا هرکس ایستدیکنی ایچنده بولابیلسین. سوزی آز سویلر تا اوزون اولسون. چونکه بر قسم مخاطبك مقصدی آتشدن قورتولمقدر. بر قسمی یالکز جنتی دوشونور. بر قسم سعادت ابدیه‌یی آرزو ایدر. بر قسم یالکز رضای الٰهی‌یی رجا ایدر. بر قسم رؤیت الٰهیه‌یی غایهٔ امل بیلیر. و هکذا... بونك کبی پك چوق یرلرده قرآن سوزی مطلق براقیر تا عام اولسون. حذف ایدر تا چوق معنالری افاده ایتسین. قیصه کسر تا هرکسك حصه‌سی بولونسون. ایشته [المفلحون] دیر. نه‌یه فلاح بولاجقلرینی تعیین ایتمه‌یور. کویا او سکوتله دیر: ای مسلمانلار مژده سزه: ای متقی سن جهنمدن فالح

برلورسڭ. ای صالح سن جنته فلاح بولورسڭ. ای عارف سن رضای الهی یه نائل اولورسڭ. ای عاشق سن رؤیته مظهر اولورسڭ. وهكذا. ایشته قرآن جامعیت لفظیه جهتیله: كلامدن، كلمه‌دن، حروفدن، وسكوتدن هر برسنڭ پك چوق مثاللرندن یالكز نمونه اولارق بر مثال كتیردك. آیتی و قصتی بونلره قیاس ایده‌رسڭ.

مثلا { فَاعْلَمْ اَنَّهُ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ } { وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ } آیتی. اوتوز وجوهی وار. واو درجه مراتبی وار كه: بتون طبقات اولیاء بتون سلوكلرنده ومرتبه‌لرنده شو آیته احتیاجلرینی كوروب اوندن كندی مرتبه‌سنه لایق بر غداء معنوی برتازه معنا آلمشلر. چونكه { اللّٰه } بر اسم جامع اولدیغندن اسماء حسنا عددنجه توحیدلری ایچنده بولونور. { ای لا رزاق الا هو. لا خالق الا هو. لا رحمن الا هو } وهكذا.

هم مثلا: قصص قرآنیه‌دن قصهٔ موسی علیه السلام عادتا عصای موسی علیه السلام كبی بیكلر فائده‌لری وار. او قصه‌ده هم پیغمبر علیه الصلاة والسلامی تسكین وتسلی، هم كفاری تهدید، هم منافقلری تقبیح. هم یهودیلری توبیخ كبی چوق مقاصدی بك چوق وجوهی وار. ایشته اونڭ ایچون سوره‌لرده تكرار ایدیلمشدر. هربرده بتون مقصدلری افاده ایله برابر یالكز برسی مقصود بالذات اولور. دیكرلری اوڭا تابع قالیرلر. اگر دیه‌سڭ كیچمش مثاللرده‌كی بتون معنالری نه صل بیله‌جگز كه: قرآن اونلری اراده ایتمش واشارت ایدییور.

{ الجواب } مادام قرآن بر خطبهٔ ازلیه‌در. هم مختلف طبقه طبقه اولارق عصرلر اوزرنده وارقه سنه كه اوطوروب دیڭله‌ین بتون بنی آدمه خطاب ایدییور. درس ویرییور. البته او مختلف افهامه كوره متعدد معنالری درج ایدوب اراده ایده جكدر. و اراده سنه اماره‌لری وضع ایده جكدر. اوت اشارات الاعجازده شوراده‌كی معنالر مثللو كلمات قرآنیه نڭ متعدد معنالرینی علم صرف ونحوڭ قاعده‌لریله وعلم بیان وفن معانینڭ دستورلریله وفن بلاغتڭ قانونلریله اثبات ایدیلمشدر. بونڭله برابر علوم عربیه‌جه صحیح، واصول دینیه‌جه

حق اولمق شرطیله فن معانیجه مقبول و علم بیانجه مناسب و بلاغتجه مستحسن اولان بتون وجوه و معانی.. اهل اجتهاد و اهل تفسیر و اهل اصول الدین و اهل اصول الفقهك اجماعیله و اختلافلرینك شهادتیله قرآنك معنالرندندر. او معنالره درجه‌لرینه کوره برر اماره وضع ایتمشدر. یا لفظیه‌در. یا معنویه‌در. او معنویه ایسه. یا سیاق. ویا سباق کلامدن ویا باشقه آیتدن برر اماره او معنایه اشارت ایدر.. بو قسمی یگرمی اوتوز و قرق و آلتمش حتی سکسان جلد اولارق محققلر طرفندن یازیلان یوز بیکلر تفسیرلر قرآنك جامعیت و فارقهٔ لفظیه‌سنه قطعی بر برهان باهردر. نهرنه ایسه بو سوزده هر بر معنایه دلالت ایدن اماره‌یی قانونیله، قاعده‌سیله کوسترسه‌ك سوز چوق اوزانیر.. اونك ایچون قیصه کسوب قسماً اشارات الاعجازه حواله ایدرز..

ایکنجی لمعه: معناسنده‌کی جامعیت فارقه‌در. اوت قرآن بتون مجتهدلرك مأخذلرینی. بتون عارفلرك مذاقلرینی بتون واصللرك مشربلرینی. بتون کامللرك مسلكلرینی. بتون محققلرك مذهبلرینی معناسنك خزینه‌سندن احسان ایتمکله برابر داعما اونلره رهبر. و ترقیاتلرنده هر وقت اونلره مرشد اولوب اوتوکنمز خزینه‌سندن اونلرك یوللرینه نشر انوار ایتدیگی بتون اونلرجه مصدقدر. و متفق علیهدر.

اوچنجی لمعه: علمنده‌کی جامعیت خارقه‌در.. اوت قرآن شریعتك متعدد و چوق علملرینی.. حقیقتك متنوع و کثرتلی علملرینی: طریقتك مختلف و مدرس علملرینی.. کندی علمنك دکزندن آقیتدیغی کبی.. دائرهٔ ممکناتك حقیقی حکمتنی. و دائرهٔ وجوبك علوم حقیقیه‌سنی. و دائرهٔ آخرتك معارف غامضه‌سنی او دکزندن منتظماً و کثرتله آقیتیور. شو لمعه‌یه مثال کتیریلسه برجلد یازمق لازمکلیر. اویله ایسه یالکز نمونه اولارق شو یگرمی بش عدد سوزلری کوستریورز. اوت بتون یگرمی بش عدد سوزلرك

طوغری حقیقتلری.. قرآنک بحر علمندن آنجق بر صاچینتی، قطره دریادن سوزلرده تصور اولنه
بیلیر. فهم قاصریمه عائددر.

[دردنجی لمعه] مباحثنده کی جامعیت خارقه‌در.. اوت انسان و انسانک وظیفه‌سی کائنات
و خالق کائناتک، ارض و سمواتک، دنیا و آخرتک، ماضی و مستقبلک، ازل و ابدک مباحث کلیه
لرینی جمع ایتمکله برابر نطفه‌دن خلق ایتمک تا قبره گیرنجه‌یه قدر یمک ایچمک آدابندن طوت. تا
قضا و قدر مبحثلرینه قدر. آلتی گونده خلقت عالمدن طوت تا [والمرسلات و والذاريات]
قسملریله اشارت اولنان روزگارلرک اسمه‌سنده‌کی وظیفه‌لرینه قدر. [وما تشاؤن
الا ان يشاء الله] [يحول بين المرء وقلبه] اشارتیله انسانک قلبنه و اراده‌سنه مداخله‌سندن
طوت تا [والسموات مطويات بيمينه] یعنی بتون سمواتی بر قبضه‌سنده طوتماسنه قدر...
[وجعلنا فيها جنات من نخيل واعناب] زمینک ییمک و اوزوم و خرماسندن طوت
تا [اذا زلزلت الارض زلزالها] افاده ایتدیگی حقیقت عجیبه‌یه قدر. سمانک [ثم
استوى الى السماء وهي دخان] حالتنده‌کی وضعیتندن طوت تا [اذا السماء انشقت]ه، و
یلدیزلرینک دوشوب حدسز فضاده طاغیلماسنه قدر.. دنیانک امتحان ایچون آچیلماسندن
تا قپانماسنه قدر.. آخرتک برنجی منزلی اولان قبردن صوکره برزخدن، حشردن، کوپریدن
طوت تا جنته، تا سعادت ابدیه‌یه قدر.. ماضی زماننک وقوعاتندن حضرت آدمک
خلقتندن، ایکی اوغلنک غاوغاسندن تا طوفانه. تا قوم فرعونک غرقنه تا اکثر
انبیانک مهم حادثاتنه قدر.. و [الست بربكم] اشارت ایتدیگی حادثه ازلیه‌دن طوت
تا [وجوه يومئذ ناضرة الى ربها ناظرة] افاده ایتدیگی واقعه ابدیه‌یه قدر. بتون
مباحث اساسیه‌یی دهشتلی اویله بر طرزده بیان ایدر که: او بیان بتون کائناتی بر سرای کبی
اداره ایدن و دنیایی و آخرتی ایکی اوطه کبی آچوب قاپایان، زمینی بر باغچه و سمایی مصباحلریله
سوسلندیرلمش بر طام کبی تصرف ایدن، و ماضی و مستقبلی بر گیجه و گوندوز کبی نظرینده تا
حاضر ایکی صحیفه حکمنده تماشا ایدن، و ازل و ابد دون و بر گون کبی سلسله شئوناتک ایکی

طرفی برلشمش اتصال پیدا ایتمش برصورتده برزمان حاضرکبی اونلره باقان برذات ذوالجلالله
یا قیشیر برطرز بیاندر. ناصل براوستە بنا ایتدیکی واداره ایتدیکی ایکی خانه دن بحث ایدر.
پروغرامنی وایشلرینك لیستە وفهرستەسنی یاپار. قرآن دخی شو کائناتی یاپان واداره
ایدن وایشلرینك لیستە وفهرستەسنی (تعبیرجائز ایسە) پروغرامنی یازان کوسترن
برذاتك بیانینه یاقیشیر برطرزده در. هیچ برجهتله اثر تصنع وتکلف کورونمیور.
هیچ برشائبۀ تقلید ویاباشقه سنك نامنه واونك یرنده کندینی فرض ایدوب
قونوشمش کبی برخدعه نك اماره سی اولمدیغی کبی. بتون جدیتیله، بتون صفوتیله،
بتون خلوصیله، صافی، براق، پارلاق بیانی. ناصل کوندوزك ضیاسی کونشدن کلدیکنی
دیر. قرآن دخی بن خالق عالمك بیانی یم وکلامی یم دیر. اوت شو دنیایی آنتیقه صنعتلرله
سوسلندیرن ولذتلی نعمتلرله طولدیران وصنعتپرورانه ونعمتپرورانه شو درجه
صنعتنك عجیبه لریله شو درجه قیمتدار نعمتلرینی دنیانك یوزینه سرپن، صیرا
واری تنظیم ایدن وزمیننك یوزنده سرکولچه دیزن برصانع برمنعمدن باشقه
شو ولوله تقدیر واستحسانله، وزمزمۀ حمد وشکرانله دنیایی طولدیران وزمینی برذکر
خانه، برمسجد، برتماشاگاه صنعت الهیه یه چویرن قرآن معجز البیان کیمه یاقیشیر.
وکیمك کلامی اولابیلیر. اوندن باشقه کیم اوکا صاحب چیقه بیلیر. اوندن باشقه کیمك
سوزی اولابیلیر. دنیایی ایشیقلاندیران ضیا کونشدن باشقه هانکی شیئه یاقیشیر.
طلسم کائناتی کشف ایدوب عالمی ایشیقلاندیران بوقرآن شمس ازلیدن باشقه کیمك
نوری اولابیلیر. کیمك حدینه دوشمشکه. اوکا نظیره کتیرسین. اونك تقلیدینی یاپسین.
الحق بودنیایی صنعتلریله زینتلندیرن برصنعتکارك صنعتنی استحسان ایدن
انسانله قونوشماسی محالدر. مادامکه یاپار وبیلیر. البته قونوشور. مادامکه قونوشور؛
البته قونوشماسنه یاقیشان قرآندر. برچیچکك تنظیمندن لاقید قالمایان برمالك
الملك بتون ملکنی ولوله یه ویرن برکلامه قارشو ناصل لاقید قالیر. هیچ باشقه سنه مال ایدوب
هیچە ایندیریرمی.

(بشنجی لمعه) قرآنك اسلوب اعجازنده‌كی جامعیت خارقه‌در. بونده بش ایشیق وار.

(برنجی ایشیق) اسلوب قرآنك اوقدر عجیب بر جامعیتی واركه: بر تك سوره كائناتی ایچنه آلان بحر محیط قرآنی ایچینه آلیر. بر تك آیت او سوره‌نك خزینه‌سنی ایچینه آلیر. آیاتك چوغی هر بریسی بر كوچوك سوره، [سوره‌لرك چوغی هر بری] بر كوچوك قرآندر. ایشته شو اعجازكارانه ایجازدن بیوك بر لطف ارشاددر: و كوزل بر تسهیلدر. چونكه هر كس هر وقت قرآنه محتاج اولدیغی حالده یا غبی و تنبل ویا باشقه اسبابه بناءً هر وقت بوتون قرآنی اوقویامیان ویا اوقومایه وقت و فرصت بولامایانلار. قرآندن محروم قالماقلغیچون هر بر سوره بر قرآن حكمنده حتی هر اوزون آیت بر قیصه سوره مقامنده‌كیچر. حتی قرآن فاتحه‌ده، فاتحه دخی بسمله‌ده مندرج اولدیغنه اهل كشف متفقدرلر. شو حقیقته برهان ایسه اهل تحقیقك اجماعیدر.

(ایكنجی ایشیق) آیات قرآنیه امر و نهی، وعد و وعید، ترغیب و ترهیب، زجر و ارشاد: قصص و امثال، احكام و معارف الهیه، و علوم كونیه، و قوانین و شرائط حیات شخصیه و حیات اجتماعیه، و حیات قلبیه، و حیات معنویه، و حیات اخرویه كبی عموم طبقات كلامیه و معارف حقیقیه و حاجات بشریه‌یه دلالاتیله، اشاراتیله جامع اولدیغندن بر (خُذْ مَا شِئْتَ لِمَا شِئْتَ) یعنی ایستدیكك هر شیئی ایچون قرآندن هر نه ایسترسه‌ك آل. افاده ایتدیكی معنا اودرجه‌ده طوغریلغیله مقبول اولمشكه: اهل حقیقت مابیننده ضرب امثال صره‌سنه كیچمشدر. آیات قرآنیه‌ده اویله بر جامعیت واركه: هر درده دوا، هر حاجته غدا اولابیلیر. اوت اویله اولمق لازم كلیر. چونكه دائما ترقیاتده قطع مراتب ایدن بتون طبقات اهل كمالك رهبر مطلقی، البته شو خاصیته مالك اولمسی لازمدر.

(اوچنجی ایشیق) قرآنك اعجازكارانه ایجازیدر. كاه اولوركه اوزون بر سلسله‌نك ایكی طرفنی اویله بر طرزده ذكر ایدیوركه: كوزلجه سلسله‌یی كوستریر. هم كاه اولوركه: بر كلمه‌نك

صريحاً اشارةً رمزاً ايماءً.. بر دعوانك چوق برهانلرينى درج ايدر.. مثلا ﴿ وَمِنْ اٰيَاتِهِ خَلْقُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَاخْتِلَافُ اَلْسِنَتِكُمْ وَاَلْوَانِكُمْ ﴾ دهٔ آيات ودلائل وحدانيت سلسله‌سنى تشكيل ايدن سلسلهٔ خلقتِ كائناتك مبدأ ومنتهاسنى ذكرايله ايكنجى سلسله‌يى كوسترير. برنجى سلسله‌يى اوقوتديرييور.. اوت برصانع حكيمه شهادت ايدن صحائف عالمك برنجى درجه‌سى سماوات وآرضك آصل خلقتاريدر.. صوكره كوكلرى يلديزلرله تزيين ايله زمينك ذى حياتلرله شنلنديريلمسى. صوكره كونش وآيك تسخيريله موسملرك دكيشمسى صوكره كيجه وكوندوزك اختلاف ودورانى ايچنده‌كى سلسلهٔ شئونا تدر. داها كله تا كثرتك اك زياده انتشار ايتديكى محل اولان سيمالرك وسسلرك خصوصيتلرينه وامتيازلرينه وتشخصلرينه قدر.. مادامكه اك زياده انتظامدن اوزاق وتصادفك قاريشماسنه معروض اولان فردلرك سيمالرنده‌كى تشخصاتده حيرت ويريجى بر انتظام حكيمانه بولونسه اوزرنده غايت صنعتكار برحكيمك قلمى ايشله‌دكى كوستريلر. البته انتظاملرى ظاهر اولان سائر صحيفه‌لركندى كنديـنه آكلاشيلير. نقاشنى كوسترير. هم مادام فوجه سموات وآرضك آصل خلقتنده اثر صنعت وحكمت كورونويور.. البته كائنات سرايـنك بناسنده تمل طاشى اولاجق كوكلرى وزمينى حكمتله قوريان برصانعك سائر اجزالرنده اثر صنعتى، نقش حكمتى پك چوق ظاهردر.. ايشته شو آيت خفى‌يى اظهار. ظاهرى‌يى اخفا ايدرك غايت كوزل براعجاز يا يمش. الحق ﴿ فَسُبْحَانَ اللّٰهِ حِينَ تُمْسُونَ ﴾ دن طوت تا ﴿ وَلَهُ الْمَثَلُ الْاَعْلٰى فِى السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴾ ه قدر.. آلتى دفعه ﴿ وَمِنْ اٰيَاتِهِ ﴾ ﴿ وَمِنْ اٰيَاتِهِ ﴾ ايله باشلايان سلسلهٔ براهين برسلسلهٔ جواهردر.. برسلسلهٔ نوردر.. برسلسلهٔ اعجازدر.. برسلسلهٔ ايجاز اعجازيدر. قلبم ايسته‌يوركه: شو دفينه‌لرده كيزلى اولان الماسلرى كوستره‌يم فقط نه يا پايم مقام قالديرمييور.. باشقه وقته تعليق ايدوب اونلردن شيمدى آچمايورم:

هم مثلا ﴿ فَاَرْسِلُونِ يُوسُفُ اَيُّهَا الصِّدِّيقُ ﴾ ﴿ فَاَرْسِلُونِ ﴾ كلمه‌سيله ﴿ يُوسُفُ ﴾ كلمه‌سى اورته‌لرنده شونلر وار.. ﴿ اِلٰى يُوسُفَ لِاَسْتَعْبِرَ مِنْهُ الرُّؤْيَا فَاَرْسَلُوهُ فَذَهَبَ اِلَى السِّجْنِ

وَقَالَ يُوسُفُ ادعك بش جمله يى بر جمله ده اجمال ايدوب ايجاز ايتديگى حالده وضوحى اخلال
فهمى اشكال ايتمه مش
ايتمه مش. هم مثلا (الَّذِى جَعَلَ لَكُمْ مِنَ الشَّجَرِ الْأَخْضَرِ نَارًا) انسان . عاصى . چورومش
كمكلرى كيم ديريلته جك ديسه ميدان اوقوركبى انكارينه قارشو قرآن دير. كيم بدايةً يارادمش
ايسه اوديريلته جك. اويارادان ذات ايسه. هر بر شيئى هر بركيفيتده بيلير. هم سزه يشيل
آغاجدن آتش چيقاران برذات چورومش كيگه حيات ويره بيلير. ايشته شو كلام ديريلمك
دعواسنه متعدد جهتلرله باقار. اثبات ايدر. اولاً؛ انسانه قارشو ايتديگى سلسلهٔ امتنانى
نانى شو كلامله باشلار. تحريك ايدر. خاطره كتيرير. باشقه آيتلرده تفصيل ايتديگى ايچون
قيصه كسر. عقله حواله ايدر. يعنى سزه آغاجدن ميوه يى وآتشى. واوندن ارزاقى وحبوبى
وطوپراقدن حيواناتى ونباتاتى ويرديگى كبى: زمينى سزه فرش هر ارزاقكزا ايچنده قونولمش
بريشيك. وعالمى كوزل وبتون لوازماتكز ايچنده برلونور برسراى يابان برذاتدن قاچوب
باشى بوش قالوب عدمه كيده ‌وب صاقلانه‌مازسكز. وظيفه سز اولوب قبره كيروب اويانديرلماق
اوزره راحت ياتاماز سكز. صوكره اودعوانك بر دليلنه اشارت ايدر. (الشَّجَرِ الْأَخْضَرِ) كلمه سيله
رمزآ دير. اى حشرى انكار ايدن آدم آغاجلره باق. قيشده ئولمش كيكلر كبى هرسن آغاجلرى بهار
ده ديريلتن يشيللنديرن حتى هر آغاجده ياپراق وچيچك وميوه جهتيله اوچ حشرك نمونه
لرينى كوسترن برذاته قارشو انكار ايله استبعاد ايله قدرتنه ميدان اوقونماز. صوكره بر دليله
داها اشارت ايدر دير سزه آغاج كبى كثيف، ثقيل، قرانلقلى برماده دن آتش كبى لطيف،
خفيف، نورانى برماده يى چيقاران برذاتدن اودون كبى كميكاره آتش كبى برحيات ونوركبى
برشعورويرمكى ناصل استبعاد ايده بيلورسكز. صوكره بر دليله داها تصريح ايدر ديركه:
بدويلرا ايچون كبريت يرينه آتش چيقاران مشهور آغاجك يشيل ايكن ايكى دالى بربرينه
سورولديگى وقت آتشى يارادان ورطوبتيله يشيل: وحرارتله قورو كبى ايكى ضد طبيعتى
جمع ايده ‌وب اونى بركا منشأ ايتمكله هر برشى حتى عناصر اصليه وطبايع اساسيه اونك امرينه
ترتيب
باقار. اونك قوتيله حركت ايدر. برسى باشى بوش اولوب طبيعتيله حركت ايتمديگنى

کوسترنبر اتدن. طوپراقدن یاپیلان وصوکره طوپراغه دونن انسانی طوپراقدن یکیدن چیقارمسی:
استبعاد ایدیلمز. عصیان ایله اوکا میدان اوقوغاز. صوکره حضرت موسی علیه السلامك شجرهٔ
مشهوره سنی خاطره کتیرمکله: شو دعوای احمدیه علیه الصلاة والسلام موسی علیه السلامك
دخی دعواسیدر. انبیانك اتفاقنه خفی بر ایما ایدرک شو کلمه‌نك ایجازینه بر لطافت داها قاتار.

«دردنجی اشارت» اعجاز قرآنی اوده‌رجه جامع وفارقدر. دقت ایدیلسه کورونیورکه: بعضاً بر
دکزی بر ابریقده کوستریور کبی بك کنیش وچوق اوزون دکلی دستورلری وعمومی قانونلری
بسیط وعامی فهملره مرحمةً بسیط بر جزئیله خصوصی بر حادثه ایله کوستریور. بیکلر مثاللردن
یالکز ایکی مثالنه اشارت ایدرز: «برنجی مثال» یکرمنجی سوزك برنجی مقامنده تفصیلاً بیان اولنان
اوچ آیتدرکه: شخص آدمه تعلیم اسماء عنوانیله نوع بنی آدمه الهام اولنان بتون علوم
وفنونك تعلیمنی افاده ایدر. وآدمه ملائکه‌نك سجده ایتمسی وشیطانك ایتمه‌مسی حادثه‌سیله
نوع انسانه سمکدن ملکه قدر اکثر موجودات مسخر اولدیغی کبی. ییلاندن شیطانه قدر مضر
مخلوقاتك دخی اوکا اطاعت ایتمه‌یوب دشمنلق ایتدیکنی افاده ایدیور. هم قوم موسی
بر بقره‌یی بر اینکی کسمکله «مصر بقر پرستلکندن آلنان وعجل حادثه‌سنده تأثیرینی کوسترن
بقرپرستلك مفکوره‌سنی موسی علیه السلامك بیچاغیله کسیله‌جکنی افاده ایدیور.
هم طاشدن صو چیقماسی، چای آقماسی وطاغلوب یووارلانماسی عنوانیله طبقهٔ ترابیه آلتنده
اولان طاش طبقه‌سی صو طمارلرینه خزینه‌دارلق. وطوپراغه آنالق ایتدیکنی افاده ایدیور.
«ایکنجی مثال» قرآنده چوق تکرار ایدیلان قصهٔ موسی علیه السلامك جمله‌لری وجزؤ
لریدرکه: هر جمله‌سی حتی هر جزئی بر دستور کلینك اوجی اولارق کوستریلمش. واو
دستورلری افاده ایدیور. مثلا «یا هامان ابن لی صرحا» فرعون وزیرینه امر ایدرکه: بکا
یوکسك بر قله یاپ. سماواتك حالنی رصد ایدوب باقه‌جغم. سماواتك کیدیشاتندن عجبا
موسی‌نك دعوا ایتدیکی کبی سماده تصرف ایدن بر آله وارمیدر. ایشته «صرحاً» کلمه‌سیله

وشو جزئی حادثه ایله طاغسز بر چولده اولدیغندن طاغلری آرزولایان .. دها الّی
طاغنما دیغندن طبیعتپرست اولوب ربوبیت دعوا ایدن و آثار جبروتلرینی کوسترمکله ابقای نام
ایدن شهرتپرست اولوب طاغ مثال مشهور اهراملری بناء ایدن و سحر و تناسخه قائل اولوب
جنازه‌لرینی مومیا ایدوب طاغ مثللو مزارلرده محافظه ایدن مصر فرعونلرینک عنعنه‌سنده
حکمفرما بر دستور عجیبی افاده ایدر .. مثلا ﴿ اَلْيَوْمَ نُنَجِّيكَ بِبَدَنِكَ ﴾ غرق اولان فرعونه دیر:
بوکون سنک غرق اولان جسدیکی نجات ویره‌جکم .. عنوانیله عموم فرعونلرک تناسخ فکرینه
بناءً جنازه‌لرینی مومیالامقله ماضیدن آلوب مستقبله که انسال آتیه‌نک تماشاکاهنه
کوندرمک اولان موت آلود عبرتنما بر دستور حیاتیه‌لرینی افاده ایتمکله برابر .. شو عصرده
او غرق اولان فرعونک عین جسدی اولارق کشف اولنان بربدن .. او محل غرق دکزندن ساحله
آتیلدیغی کبی؛ زمانک دکزندن عصرلرک موجه‌لری اوستنده شو عصر ساحلنه آتیلاجغنی
معجزانه بر اشارت غیبیه افاده ایدر .. مثلا ﴿ يُذَبِّحُونَ اَبْنَاءَهُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَهُمْ ﴾ ..
بنی اسرائیلک اوغوللرینک کسیلوب قادین و قیزلرینی حیاتده بیراقمق .. بر فرعون زماننده
یاپیلان بر حادثه عنوانیله یهودی ملتنک اکثر مملکتلرده هر عصرده معروض اولدیغی متعدد
قتلعاملری قادین و قیزلری حیات بشریه سفیهانه‌ده اوینادقلری رولی افاده ایدر ..
﴿ وَلَتَجِدَنَّهُمْ اَحْرَصَ النَّاسِ عَلَى حَيَاةٍ * وَتَرَى كَثِيرًا مِنْهُمْ يُسَارِعُونَ فِي الْاِثْمِ وَالْعُدْوَانِ
وَاَكْلِهِمُ السُّحْتَ لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ * وَيَسْعَوْنَ فِي الْاَرْضِ فَسَادًا وَاللّٰهُ لَا يُحِبُّ
الْمُفْسِدِينَ * وَقَضَيْنَا اِلَى بَنِي اِسْرَائِيلَ فِي الْكِتَابِ لَتُفْسِدُنَّ فِي الْاَرْضِ مَرَّتَيْنِ * وَلَا
تَعْثَوْا فِي الْاَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴾ یهودیلره متوجه شو آیتلرک حکم قرآنی او ملتک حیات اجتماعیه
انسانیه‌ده طولاب حیله‌سیله چویردکلری شو آیاتی مدهش دستور عمومی‌یی تضمن ایدر که:
حیات اجتماعیه بشریه‌یی صارصان و سعی عملی سرمایه ایله مبارزه ایتدیروب فقرایی
زنکینلره چارپیشدیران مضاعف ربایا بوب بانقه‌لری تأسیسه سببیت ویرن و حیله و
خدعه ایله جمع مال ایدن او ملت اولدیغی کبی .. محروم قاله‌نلری ده اتحاد طامعی کوردکلری

حكومتلردن و غالبلردن انتقاملرینی آلمق ایچون تشریه فساد قومیتلرینه قارشی
وهر نوع اختلاله یاردم قاریشدیرانی ینه او ملت اولدیغنی افاده ایدیور. مثلا ٤
فَتَمَنَّوُا الْمَوْتَ ٤ اكثر طوغری ایسه كز. موتی ایسته یكز. هیچ ایسته مه یه جكسكز. ایشته
مجلس بشریده كوچك بر جماعتك جزئی بر حادثه عنوانیله ملل انسانیه ایچنده حرص حیات
وخوف مماتله آلتك مشهور اولان ملتك یهودك تا قیامته قدر لسان حاللری موتی ایسته
مه یه جكنی و دنیات حرصنی براقمایه جغنی افاده ایدر. ٥ مثلا ٥ ضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذِّلَّةُ وَالْمَسْكَنَةُ
شو عنوانله او ملتك مقدرات استقبالیه سنی عمومی بر صورتده افاده ایدر. ایشته شو ملتك
سجیه لرنده و مقدراتنده مندرج اولان شو بله مدهش دساتیر ایچوندر كه: قرآن اونلره
قارشو پك شدتلی طاورانیور. دهشتلی سلّه تأدیب ایدیور. ایشته شو مثاللردن
قصهٔ موسی علیه السلام و بنی اسرائیلك سائر جزئلرینی و سائر قصه لرینی بو قصه یه قیاس
ایت. ایشته شو درر دخی ایشیقده كی اعجازی لمعهٔ ایجاز كبی قرآنك بسیط كلماتلرینك و جزئی
بحثلرینك آرقه لرنده پك چوق لمعات اعجازیه واردر. عارفه اشارت یتر.

«بشنجی ایشیق» قرآنك مقاصد و مسائل معانی و اسالیب و لطائف و محاسن جهتیله
جامعیت خارقه سیدر. اوت قرآن معجز البیانك سوره لرینه و آیتلرینه و خصوصا سوره
لرك فاتحه لرینه آیتلرك مبدأ و مقطعلرینه دقت ایدیلسه كورینیور كه: بلاغتلرك بوتون
انواعنی و فضائل كلامیه نك بتون اقسامنی علوی اسلوبلرك بتون اصنافنی محاسن
اخلاقیه نك بتون افرادینی: علوم كونیه نك بتون فذلكه لرینی. معارف الهیه نك بوتون
فهرسته لرینی حیات شخصیه و اجتماعیهٔ بشریه نك بتون نافع دستورلرینی. و حكمت عالیهٔ
كائناتك بتون نورانی قانونلرینی جمع ایتمكله برابر. هیچ بر مشوشیت اثری كورونمیور: الحق
او قدر اجناس مختلفه یی بر یرده طوپلایوب بر حنا قشه بر قاریشیق پیشماحق: تها بر نظام
اعجازینك ایشی اولا بیلیر. الحق بتون بو جامعیت ایچنده شو انتظام ایله برابر كیتمش یكرمی درت

سوزلرده ایضاح واثبات ایدیلدیکی کبی جهل مرکبك منشأی اولان عادیات پرده لرینی
کسکین بیاناتیله یرتمق عادت پرده لری آلتنده کیزلی اولان خارق العاده لری چیقاروب
کوسترمك وضلالتك منبعی اولان طبیعت طاغوتنی برهانك الماس قیلنجیله پارچالامق
وغفلت اریقوسنك قالین طبقه لرینی رعد آسا صیحه لریله طاغیتمق وفلسفه
بشریه نك وحکمت انسانیه نك عاجز براقدیغی کائنات طلسم مغلقنی وخلقت عالمك معمای
عجیبه سنی فتح وکشف ایتمك.. البته حقیقت بین وغیب آشنا وهدایت بخش وحق
نما اولان قرآن کبی بر معجزه کارك خارق العاده ایشاریدر.

اوت قرآنك آیتلرینه انصاف ایله دقت ایدیلسه کورونیورکه: سائر کتابلرکبی برایکی
مقصدی تعقیب ایدن تدریجی بر فکرك سلسله سنه بکزه میور. بلکه دفعی وآنی بر
طوری وار. والقا اولونیور بر کیفیتی وار. دیرایکه کلامك هر بر طائفه سی مستقل
اولارق اوزاق بر یردن وغایت جدی واهمیتلی بر مخابره نك تك تك، قیصه قیصه
برصورتده کلدیکنك نشانی وار. اوت کائناتك خالقندن باشقه کیم وارکه: بو درجه
کائنات وخالق کائناتله جدی علاقه دار بر مخابره یی یاپابیلسین؛ حدسز درجه حدندن
چیقوب خالق ذوالجلالی کندی کیفیله سویلتدیرسین. کائناتی طوغری اولارق قونوشدیر
سون. اوت قرآنده کائنات صانعنك پك جدی ومحققی وعلوی وحق اولارق قونوشمه سی
وقونوشدیرمه سی کورونیور. تقلیدی ایما ایده جك هیچ بر اماره بولونمیور. او سویلیر و
سویلتدیریر. فرض محال اولارق مسیلمه کبی حدسز درجه حدندن چیقوب تقلیدکا
رانه او عزت وجبروت صاحبی اولان خالق ذوالجلالی کندی فکریله قونوشدیروب کائنا
اوتکله قونوشدیرسه؛ البته بیکلر تقلید اماره لری وبیکلرجه ساخته کارلق علامتلری بولونا
جقدر. چونکه اك پست بر حالنده اك یوکسك طوری طاقینانلرك هرحالنده تقلیدچیلکی
کوستریر. ایشته بو حقیقتی قسم ایله اعلان ایدر: وَالنَّجْمِ اِذَا هَوٰى ۝ مَا ضَلَّ صَاحِبُكُمْ
وَمَا غَوٰى ۝ وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوٰى ۝ اِنْ هُوَ اِلَّا وَحْىٌ يُوحٰى آیه باق دقت ایت...

[اوچنجی شعاع] قرآن معجز البیانك اخبارات غیبیه‌سی. و هر عصرده شبابتنی محافظه ایتمسی. و هر طبقه انسانه موافق گلمه‌سیله حاصل اولان اعجازدر. شو شعاعك اوچ جلوه‌سی وار.. [برنجی جلوه] اخبارات غیبیه‌سیدر. شو جلوه‌نك اوچ شوقی وار..

[برنجی شوق] ماضی‌یه عائد اخبارات غیبیه‌سیدر. اوت قرآن حکیم بالاتفاق امّی و أمین بر ذاتك لسانیله زمان آدمدن تا عصر سعادته قدر أنبیالرك (ع‌م) مهم حالاتنی و عظیم وقوعاتنی اویله بر طرزده ذکر ایدییور که: تورات و انجیل کبی کتابلرك تصدیقنی آلنده غایت قوت و جدیتله اخبار ایدییور. کتب سالفه‌نك اتفاق ایتدکلری نقطه‌لرده موافقت ایتمشدر. اختلاف ایتدکلری مسئله‌لرده مصححانه حقیقت واقعه‌یی تفصیل ایدییور. دیمك قرآنك نظر غیب بینی او کتب سالفه‌نك عمومنك فوقنده احوال ماضیه‌یی کورییور که: اتفاقی مسئله‌لرده مصدقانه اونلری تزکیه ایدییور. اختلافی مسئله‌لرده مصححانه فیصل اوله‌رق اولویور. حالبوکه قرآنك وقوعات و احوال ماضیه‌یه دائر اخباراتی عقلی بر ایش دگلکه: عقل ایله اخبار ایده‌بیلسین. بلکه سماعه متوقف نقلدر. نقل ایسه: قرائت و کتابت أهلنه مخصوصدر. دوست و دشمنك اتفاقیله قرائتسز، کتابتسز، امانتله معروف امّی لقبیله موصوف بر ذاته (ع‌م) نزول ایدییور. هم او احوال ماضیه‌یی اویله بر صورتده اخبار ایدر که: بتون او احوالی کورور کبی بحث ایدر. چونکه اوزون بر حادثه‌نك عقدهٔ حیاتیه‌سنی ویروحنی آلیر. مقصدینه مقدمه یاپار. دیمك قرآنده کی فذلکه‌لر خلاصه‌لر کوستریور که: بو خلاصه و فذلکه‌یی کوسترن بتون ماضینك بتون احوالی ایله کورویور. زیرا بر ذاتك بر فنده ویا بر صنعتده متخصص اولدیغنی خلاصه‌لری بر سوز فذلکه‌لی بر صنعتجقی او شخصلرك مهارت و ملکه‌لرینی کوستردیکی کبی قرآنده ذکر اولنان وقوعاتك خلاصه‌لری و روحلری کوستریور که: اونلری سویله‌ین بتون وقوعاتی احاطه ایتمش کورویور. [تعبیر جائز ایسه] بر مهارت فوق العاده ایله اخبار ایدییور.

[ایکنجی شوق] استقباله عائد اخبارات غیبیه‌سیدر. شو قسم اخباراتك چوق انواعی وار:

برنجی قسم خصوصیدر. برقسم اهل کشف وولایته مخصوصدر. مثلا محی الدین عربی رض
«الم غلبت الروم» سوره سنده بك چوق اخبارات غیبیه‌یی بولمشدر. امام ربانی رض سوره
لرك باشنده‌كی مقطعات حروف ایله چوق معاملات غیبیه‌نك اشارتلرینی واخبارلرینی كوسترمشدر؛
وهكذا: علمای باطن ایچون قرآن باشدن باشه اخبارات غیبیه نوعندندر. بز ایسه عمومه
عائد اولان بر قسمنه اشارت ایده‌جكز. بونكده بك چوق طبقاتی وار. یالكز برطبقه‌دن بحث
ایده‌جكز. ایشته قرآن حكیم رسول اكرم علیه الصلاة والسلامه دیر. (حاشیه)

(فَاصْبِرْ اِنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ) (لَتَدْخُلُنَّ الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ اِنْ شَآءَ اللّٰهُ اٰمِنِينَ مُحَلِّقِينَ رُؤُسَكُمْ
وَمُقَصِّرِينَ لَا تَخَافُونَ) (هُوَ الَّذِي اَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدٰى وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ)
(وَهُمْ مِنْ بَعْدِ غَلَبِهِمْ سَيَغْلِبُونَ فِي بِضْعِ سِنِينَ لِلّٰهِ الْاَمْرُ) (فَسَتُبْصِرُ وَيُبْصِرُونَ بِاَيِّكُمُ
الْمَفْتُونُ) (اَمْ يَقُولُونَ شَاعِرٌ نَتَرَبَّصُ بِهِ رَيْبَ الْمَنُونِ ❊ قُلْ تَرَبَّصُوا فَاِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُتَرَ
بِّصِينَ) (وَاللّٰهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ) (فَاِنْ لَمْ تَفْعَلُوا وَلَنْ تَفْعَلُوا) (وَلَنْ يَتَمَنَّوْهُ اَبَدًا)
(سَنُرِيهِمْ اٰيَاتِنَا فِي الْاٰفَاقِ وَفِي اَنْفُسِهِمْ حَتّٰى يَتَبَيَّنَ لَهُمْ اَنَّهُ الْحَقُّ) (قُلْ لَئِنِ اجْتَمَعَتِ الْاِنْسُ
وَالْجِنُّ عَلٰى اَنْ يَاْتُوا بِمِثْلِ هٰذَا الْقُرْاٰنِ لَا يَاْتُونَ بِمِثْلِهِ وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا) (يَاْتِي
اللّٰهُ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ اَذِلَّةٍ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ اَعِزَّةٍ عَلَى الْكَافِرِينَ يُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ
اللّٰهِ وَلَا يَخَافُونَ لَوْمَةَ لَائِمٍ) (قُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ سَيُرِيكُمْ اٰيَاتِهِ فَتَعْرِفُونَهَا) (قُلْ هُوَ الرَّحْمٰنُ
اٰمَنَّا بِهِ وَعَلَيْهِ تَوَكَّلْنَا فَسَتَعْلَمُونَ مَنْ هُوَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ) (وَعَدَ اللّٰهُ الَّذِينَ اٰمَنُوا مِنْكُمْ
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْاَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ
دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضٰى لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ اَمْنًا) كبی چوق آیاتك افاده ایتدیكی
اخبارات غیبیه‌دركه: عیناً طوغری اولارق چیقمشدر. ایشته بك چوق اعتراضات وتنقیداته
معروض والك كوچك برخطاسندن طولایی دعواسی غائب ایده‌جك بر دعواجی اساسندن بویله ترددسز

(حاشیه) بو غیبدن خبر ویرن آیتلر بك چوق تفسیرلرده ایضاح ایدلدیكندن واسكی حرفله طبع ایدلدیكی
شیئی مؤلفنه ویردیكی عجله ایله خطاسندن بوراده ایضاحه حاجت اولمدی وقتمزك آزلغنه قیاس ایدیلر. .

کمال جدیت و امنیت ایله و قوتلی بر وثوق احساس ایدن بر طرزده بو ایله اخبارات غیبیه قطعیاً
گوسترر که: او ذات (علیه السلام) استاد ازلیسندن درس آلیور، صوکره سویله یور..

۳ اوچنجی نوع: حقائق الهیه یه و حقائق کونیه یه و امور آخرویه یه دائر اخبار غیبیه سیدر..
آوت قرآنک حقائق الهیه یه دائر بیاناتی و طلسم کائناتی فتح ایدوب و خلقت عالمک معماسنی
آچان بیانات کونیه سی اخبارات غیبیه نک الک مهمیدر. چونکه او حقائق غیبیه یی حدسز
ضلالت یوللری ایچنده استقامتله اونلری کیدوب بولمق عقل بشرک کاری دکلدر. و اولاماز..
بشرک آن داهی حکمالری او مسائلک الک کوچکنه عقللریله یتیشمدیکی معلومدر. هم قرآن
کوستردیکی او حقائق الهیه و او حقائق کونیه یی بیاندن صوکره، و صفای قلب و تزکیه
نفسدن صوکره... روحک ترقیاتندن و عقلک تکملندن صوکره بشرک عقولی صدقت ویروب
او حقائقی قبول ایدر.. قرآنه بارک الله دیر. بو قسمک قسماً اونبرنجی سوزده ایضاح و اثباتی
کچمشدر. تکراره حاجت قالمامشدر. اما احوال اخرویه یه دائر غیبیه ایسه. چندان عقل بشر کندی
باشیله یتیشه میور، کوره میور. فقط قرآنک کوستردیکی یوللر ایله اونلری کوره جک درجه سنده
اثبات ایده بیلیر. اوننجی سوزده قرآنک شو اخبارات غیبیه سی نه درجه طوغری و حق اولدیغی
ایضاح و اثبات ایدلمشدر. اوراکا مراجعت ایت..

۳ ایکنجی جلوه سی: قرآنک شبابیتیدر.. هر عصرده تازه نازل اولور کبی تازه لکنی کنجلکنی محافظه
ایدیور.. آوت قرآن بر خطبه ازلیه اولارق عموم عصرلرده کی عموم طبقات بشریه یه بردن خطاب
ایتدیکی ایچون اویله دائمی بر شبابیتی بولونمق لازمدر. هم ده اویله کوریلمش و کوریلیور.. حتی
افکار چه مختلف و استعداد چه متباین عصرلردن هر عصره کوره کویا او عصره مخصوص کبی
باقاریاقدیر. و درس ویرر. بشرک آثار و قانونلری بشر کبی اختیار اولیور، دکیشیور..
تبدیل ایدیلییور. فقط قرآنک حکملری و قانونلری او قدر ثابت و راسخدرکه: عصرلر
کیچدکجه داها زیاده قوتنی کوستریور.. آوت الک زیاده کندینه کوره نن و قرآنک سوزلرینه
قارشو قولاغنی قاپایان شو عصر حاضر و شو عصرک اهل کتاب انسانلری قرآنک ..

[يَآ اَهْلَ الْكِتَابِ] ، [يَآ اَهْلَ الْكِتَابِ] خطاب مرشدانه سنه او قدر محتاجدر كه. گويا او خطاب طوغريدن طوغري يه شو عصره متوجهدر. و [يَآ اَهْلَ الْكِتَابِ] لفظی [يَا اَهْلَ الْمَكْتَبِ] معناسنی دخی تضمن ايدر. بتون شدتيله، بتون تازه لگيله، بتون شبابيتيله [يَآ اَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا اِلَى كَلِمَةٍ سَوَآءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ] صيحه سنی عالمك اقطارينه صادر ويريور.

مثلا: شخصلر، جماعتلر معارضه سندن عاجز قالدقلری قرآنه قارشو بتون نوع بشرك و بلكه جنلرك ده نتيجهٔ افكارلری اولان مدنيت حاضره قرآنه قارشو معارضه وضعيتنی آلمشدر. اعجاز قرآنه قارشو سحرلريله معارضه ايديور. شيمدی شو مدهش يكی معارضه جی يه قارشو اعجاز قرآنی [قُلْ لَئِنِ اجْتَمَعَتِ الْاِنْسُ وَالْجِنُّ] آيتنك دعواسنی اثبات ايتمك ايچون مدنيتك معارضه صورتيله وضع ايتديگی اساساتی ده سائرينی اساسات قرآنيه ايله قارشيلاشديره جغز: برنجی درجه ده: برنجی سوزدن تا يگرمی بشنجی سوزه قدر اولان موازنه لر و ميزانلر و او سوزلرك مقدملری وباشلری اولان آيتلر. ايكی كره ايكی درت ايدر درجه سنده مدنيته قارشو قرآنك اعجازينی وغلبه سنی اثبات ايدر. ايكنجی درجه ده: اون ايكنجی سوزده اثبات ايدلديگی كبی برقسم دستورلرينی خلاصه ايتمكدر. ايشته مدنيت حاضره فلسفه سيله حيات اجتماعيهٔ بشريه ده نقطهٔ استنادی قوت قبول ايدر. هدفی منفعت بيلير. دستور حياتی جدال طانير. جماعتلرك رابطه سنی عنصريت و منفی مليت بيلير. غايه سی هوسات نفسانيه يی تطمين و حاجات بشريه يی تزييد ايتمك ايچون بعض لهويات در. حالبوكه: قوتك شأنی تجاوزدر. منفعتك شأنی هر آرزويه كافی گلمديگندن اوستنده بوغوشمقدر. دستور جدالك شأنی چارپشمقدر. عنصريتك شأنی باشقه سنی يوتمقله بسلنمك اولديغندن تجاوزدر. ايشته شو مدنيتك شو دستورلريدندر كه: بتون محاسنيله برابر بشرك يوزده آنجق يگرميسنه برنوع صوری سعادت ويروب، سكسانينی راحتسزلغه، سفالته آتمشدر.

اما حكمت قرآنيه ايسه: نقطهٔ استنادی قوت يرينه حقی قبول ايدر. غايه ده منفعت يرينه فضيلت و رضاء الهی يی قبول ايدر. حياتده دستور جدال يرينه دستور تعاونی

اساس طوتار. جماعتلرك رابطه‌لرنده عنصریت و ملیت یرینه رابطهٔ دینی و صنفی و وطنی
قبول ایدر. غایاتی هوسات نفسانیه‌نك نامشروع تجاوزاتنه سد چكوب روحی معالیاته
تشویق و حسیات علویه‌سنی تطمین ایتمكدر. و انسانی كمالات انسانیه‌یه سوق ایدر بر انسان
ایتمكدر. حقك شانی ایسه اتفاقدر. فضیلتك شانی تساندر. تعاونك شانی بر بریرینك
امدادینه یتشمكدر. دینك شانی اخوتدر. انجذابدر. نفس اماره‌یی كمله‌مكله باغلامق. روحی
كمالاته قامچیلامقله سربست بیراقماقدر شانی سعادت دارینندر. ایشته مدنیت حاضره
ادیان سابقهٔ سماویه‌دن باخصوص قرآنك ارشاداتندن آلدیغی محاسنله برابر قرآنه قارشو
بویله حقیقت نظرنده مغلوب دوشمشدر. اوچنجی درجه‌ده بیكلر مسائلندن . یالكز نمونه
اولارق اوچ درت مسئله‌یی كوستره‌جكز. اوت قرآنك دستورلری، قانونلری ازلدن كلدیكندن
ابده كیده‌جكدر. مدنیتك قانونلری كبی اختیار اولوب ئولومه محكوم دكلدر. دائما گنجدر
قوتلیدر. مثلا: مدنیتك بتون جمعیات خیریه‌لریله بتون جبارانه شدید انضباط و
نظاماتلریله بتون اخلاقی تربیه‌كاهلریله قرآن علمیاتك ایكی مسئله‌سنه قارشو معارضه
ایده‌مه‌یوب مغلوب دوشمشلر. [مثلا ﴿وَاَقِیمُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتُوا الزَّكٰوةَ﴾ ﴿وَاَحَلَّ اللّٰهُ
الْبَیْعَ وَحَرَّمَ الرِّبٰوا﴾] قرآنك بر غلبهٔ اعجازكارانه‌سنی بر مقدمه ایله بیان ایده‌جكز. شویله‌كه:
اشارات الاعجازده اثبات ایدیلدیكی كبی بتون اختلالات بشریه‌نك معدنی بر كلمه اولدیغی
كبی. بتون اخلاق سیئه‌نك منبعی دخی بر كلمه‌در. [برنجی كلمه] بن طوق اولایم
باشقه‌سی آچلقدن ئولسه بكا نه. [ایكنجی كلمه] سن چالیش بن ییه‌یم. اوت حیات
اجتماعیهٔ بشریه‌ده خواص و عوام یعنی زنكینلر و فقیرلر موازنه‌لریله راحتله یاشارلر.
او موازنه‌نك اساسی ایسه: خواص طبقه‌سنده مرحمت و شفقت. آشاغیسنده حرمت و
اطاعتدر. شیمدی برنجی كلمه. خواص طبقه‌سنی ظلمه، اخلاقسزلغه، مرحمتسزلكه
سوق ایتمشدر. ایكنجی كلمه عوامی كینه، حسده، مبارزه‌یه سوق ایدوب راحت بشریه‌یی
برقاچ عصردر سلب ایتدیكی كبی شو عصرده سعی سرمایه ایله مبارزه نتیجه‌سی [illegible]

معلوم اولان آوروپا حادثات عظیمه سی میدانه کلدی. ایشته مدنیت بتون جمعیات خیریه ایله و آخلاقی مکتبلریله و شدید انضباط و نظاماتیله بشریتك او ایکی طبقه سنی مصالحه ایده مدیکی کبی حیات بشریتك ایکی مدهش یاره سنی تداوی ایده مه مشدر. قرآن برنجی کلمه‌یه اساسندن وجوب زکات ایله قلع ایدر، تداوی ایدر. ایکنجی کلمه نك اساسنی حرمت ربا ایله قلع ایدر و تداوی ایدر. آوت آیات قرآنیه عالم قاپوسنده طوروب ربایه یاساقدر. قاوغا قاپوسنی قاپامق ایچون بانقه قاپوسنی قاپاییکز دیه رك انسانلره فرمان ایدر. شاکردلرینه کیرمه‌ییکز امر ایدر.

3 ایکنجی اساس ٢ مدنیت تعدد ازدواجی قبول ایتمه‌یور. قرآنك او حکمنی کندینه مخالف حکمت و مصلحت بشریه‌یه منافی تلقی ایدر. آوت اکر ازدواجده کی حکمت یالکز قضای شهوت اولسه تعدد بالعکس اولمالی. حالبوکه حتی بتون حیواناتك شهادتیله و ازدواج ایدن نباتاتك تصدیقیله ثابتدرکه: ازدواجك حکمتی و غایه سی تناسلدر. قضای شهوت لذتی ایسه او وظیفه‌یی کوردیرمك ایچون رحمت طرفندن ویریلمش بر اجرت جزئیه در. مادام حکمةً، حقیقةً ازدواج نسل ایچوندر، نوعك بقاسی ایچوندر. البته بر سنه ده یالکز بر دفعه تولده قابل و آیده یالکز یاریسنده قابل تلقیح اولان و اللی سنه ده یأسه دوشن بر قادین، اکثر وقتنده تا یوز سنه‌یه قدر قابل تلقیح بر ارککه کافی کلمدیکندن مدنیت پك چوق فاحشه خانه‌لری قبول ایتمکه مجبوردر.

4 اوچنجی اساس ۳ محاکمه سز مدنیت. قرآنك قادینه ثلث ویردیکی ایچون آیتی تنقید ایدر. حالبوکه حیات اجتماعیه ده اکثر احکام اکثریت اعتباریله اولدیغندن اکثریت اعتباریله بر قادین کندینی حمایه ایده جك برینی بولور. ارکك ایسه اوکا یوك اولاجق و نفقه سنی اوکا بیراقه جق بر سیله تشریك مساعی ایتمکه مجبور اولور. ایشته بو صورتده بر قادین پدرندن یاریسنی آلسه، قوجه سی نقصانیتنی تأمین ایدر. ارکك پدرندن ایکی پارچه آلسه: بر پارچه سنی تزوج ایتدیکی قادینك اداره سنه ویره جك. قیز قارداشنه

مساوی کلیه

[ایشته عدالت قرآنیه بویله اقتضا ایدر، بویله حکم ایتمشدر. [۱] حاشیه ۲]

[۳ دردنجی اساس:] صنم پرستلگی شدتله قرآن منع ایتدیگی کبی صنم پرستلگك بر نوع تقلیدی اولان صورت پرستلگیده منع ایدر. مدنیت ایسه صورتلری کندی محاسننده‌ن صایوب قرآنه معارضه ایتمك ایسته مش. حالبوکه: کولگه لی کولگه سز صورتلر یا بر ظلم متحجّر، ویا بر ریای متجسّد ویا بر هوس متجسّددرکه: بشری ظلمه وریایه وهوایه هوسی قامچیلایوب تشویق ایدر. هم قرآن ایسه مرحمةً قادینلرك حرمتنی محافظه ایچون حیا پرده سنی طاقمسنی امر ایدر. تا هوسات رذیله نك آیاغی آلتنده او شفقت معدنلری ذلت چکمسینلر؛ آلت هوسات، اهمیتسز بر متاع حکمنه کیچمه سینلر. [۳ حاشیه ۳] مدنیت ایسه قادینلری یووالرندن چیقاروب پرده لرینی ییرتوب بشریه‌یه باشدن چیقارمشدر. حالبوکه عائله حیاتی قادین ارککك بیننده متقابل حرمت ومحبتله دوام ایدر. حالبوکه آچیق صاچیقلق صمیمی حرمت ومحبتی ازاله ایدوب عائله‌وی حیاتی زهرلمشدر. خصوصاً صورت پرستلك آفاقی فنا حاله صاریدیغی وسقوط روحه سببیت ویردیگی شوندن آکلاشیلیر: ناصلکه مرحومه ورحمته محتاج بر کوزل قادینك جنازه سنه نظر شهوت وهوسله باقمق

[۱ حاشیه] محکمه‌یه قارشو ومحکمه‌یی صوص دیران لایحه تمییزك مدافعاتنده‌ن بر پارچه در. بر سقامه حاشیه اولمش. [۲ ۱۳۵۰] بنده عدلیه‌نك محکمه سنه دیرمکه: بیك اوچیوز اللی سنه‌ده (۱۳۵۰) وهر عصرده اوچیوز اللی میلیون (۳۵۰،۰۰۰،۰۰۰) انسانلرك حیات اجتماعیه سنده اك قدسی وحقیقتلی بر دستور الٰهی‌یی اوچیوز اللی بیك (۳۵۰،۰۰۰) تفسیرك تصدیقلرینه واتفاقلرینه استناداً وبیك اوچیوز اللی سنه ظرفنده کیچمش اجدادیمزك اعتقادلرینه اقتداءً تفسیر ایدن بر آدمی محکوم ایدن حقسز بر قراری، البته ردی زمینده عدالت وارسه او قراری رد وبر حکمی نقض ایده‌جکدر...

[۳ حاشیه] تستر نسوان حقنده اوتوز برنجی مکتوبك یگرمی دردنجی لمعه سی غایت قطعی بر صورتده اثبات ایتمشدرکه: تستر قادینلر ایچون فطریدر. رفع تستر فطرته منافیدر.

نه قدر آخلاقی تخریب ایدر. اویله ده ئولمش قدینلرك صورتلرینه و یاخود صاغ قادینلرك كوچك جنازه لری حكمنده اولان صورتلرینه هوسپرورانه باقمق دریندن درینه حسیات علویهٔ انسانیه‌یی صارصار، تخریب ایدر. ایشته شو مثال كبی بیكلر مسائل قرآنیه‌نك هر بریسی سعادت بشریه‌یی دنیاده تأمینه خدمت ایتمكله برابر حیات ابدیه سنه ده خدمت ایدر. سائر مسئله لری مذكور مسئله لره قیاس ایده بیلیرسك.

ناقص مدنیت حاضره. قرآنك حیات اجتماعیهٔ بشره عائد اولان دستورلرینه قارشو مغلوب اولوب قرآنك اعجاز معنویسنه قارشو حقیقت نقطه سنده افلاس ایدر. اویله ده مدنیتك روحی اولان فلسفهٔ آوروپا و حكمت بشریه‌یی.. حكمت قرآنله یكرمی بش عدد سوزلر ده میزانلرله ایكی حكمتك موازنه سنده. حكمت فلسفیهٔ (عاجزه) و حكمت قرآنیه‌نك معجزه اولدیغی قطعیتله اثبات ایدلمشدر. ناصلكه: اون برنجی و اون ایكنجی سوزلرده حكمت فلسفیه‌نك عجزی وافلاسی.. و حكمت قرآنیه‌نك اعجازی و غناسی اثبات ایدلمشدر، مراجعت ایده بیلیرسك:

هم ناقص مدنیت حاضره: حكمت قرآنك علمی و عملی اعجازینه قارشو مغلوب اولیور..

اویله ده مدنیتك ادبیات و بلاغتی ده قرآنك أدب و بلاغتنه قارشو نسبتی.. اوكسوز بر یتیمك مظلمانه بر حزن ایله امیدسز آغلاییشی.. هم سفلی بر وضعیتده سرخوش بر عیاشك ولوله غناسنك نسبتی ایله: علوی بر عاشقك موقت بر افتراقندن مشتاقانه امیدكارانه (شرقی دكلدر) بر حزن ایله غناسی (شرقیسی).. هم ظفر یا حرب و علوی فداكارلقلره سوق ایتمك ایچون تشویقكارانه قصائد وطنیه‌یه نسبتی كبیدر.. چونكه: ادب و بلاغت تأثیر اسلوب اعتباریله یا حزن ویرر.. یا نشئه ویرر: حزن ایسه ایكی قسمدر.. یا فَقْدُ الاَحبابدن كلیر. یعنی احبابسزلقدن كلیر. صاحبسزلكدن كلان قرانلقلی بر حزندر كه: ضلالت آلود، طبیعتپرست، غفلت پیشه اولان مدنیتك ادبیاتنك ویردیكی حزندر: ایكنجی حزن: فراق الاحبابدن: یعنی احباب وار: فراقنده مشتاقانه بر حزن ویرر: ایشته شو حزن هدایت أدا، نور افشان قرآنك ویردیكی حزندر.. اما نشئه ایسه؛ او ده ایكی قسمدر.. بریسی نفسی هوساتنه تشویق ایدر..

اوده تیاتروحی، سینماحی، روماحی مدنیتك ادبیاتنك شأنیدر. ایكنجی نتیجه: نفسی
خصوصیله روحی، قلبی، عقلی، سرّی معالیاته وطن اصلیلرینه مقرّ ابدیلرینه،
احباب اخرویلرینه تشویق ایچون لطیف و ادبلی معصومانه برتشویقدركه: اوده جنّت
وسعادت ابدیه در. ورؤیت جمال اللّهه بشری سوق ایدن دشوقه كتیرن قرآن معجز
البیانك ویردیكی نتیجه در. ایشته ﴿قُلْ لَئِنِ اجْتَمَعَتِ الْاِنْسُ وَالْجِنُّ عَلٰٓى اَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ
هٰذَا الْقُرْاٰنِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا﴾ افاده ایتدیكی عظیم معنا
ویبوك حقیقت قاصرالفهم اولانلرجه ود تسترلكله مبالغه‌لی بربلاغت ایچون محال برصورت
ظن ایدیلییور. حاشا: مبالغه دكل. محال برصورت دكل. عین حقیقت بربلاغت وممكن
وواقع برصورتده در. اوصورتك بردجهی شودركه: یعنی قرآندن ترشّح ایتمه ین. وقرآنك
مالی اولمیان انس وجنك بتون كوزل سوزلری طوپلانسه: قرآنی تنظیر ایده مزدیكدر.
هم ایده مه مشكله كوستریلمییور. ایكنجی وجه شودركه: جن وانسانك حتی شیطانلرك
نتیجهٔ افكارلری ومحصّلهٔ مساعیلری اولان مدنیت وحكمت فلسفه وادبیاتِ اجنبیه:
قرآنك احكام وحكمت وبلاغتنه قارشو عاجزدركه سنده درلر. دیكدر. ناصل ده نمونه سنی
كوستردك:

﴿اوچنجی جلوه﴾ قرآن حكیم: هرعصرده‌كی طبقات بشرك هربرطبقه سنه كویا طوغریدن
طوغری‌یه اوطبقه‌یه خصوصی متوجهدر. خطاب ایدییور. اوت بتون بنی آدمه بتون
طبقاتیله آلتی یوكسك ودقیق علم اولان ایمانه. وآلتی كنیشی ونورانی فن اولان معرفت
اللّهه. وآلتی اهمیتلی ومتنوع معارف اولان احكام اسلامیه‌یه دعوت ایدن درس ویرن
قرآن ایسه. هرنوعه هرطائفه‌یه موافق كله جك بردرس ویرملك الزمدر. حالبوكه.
درس بردر. آیری آیری دكل. اویله ایسه عین درسده طبقات بولونمق لازمدر. درجاته
كوره هربری قرآنك پرده‌لرندن بریرده دن حصّه درسنی آلیر. شو حقیقتك چوق نمونه
لرینی ذكرایتمیشز. اونلره مراجعت ایده‌بیلیر. یالكز بوراده برایكی جزئینك هم یالكز.

برایکی طبقه سنک حصۀ فهمنه اشارت ایدرز..

مثلا [لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُواً أَحَدٌ] کریمه‌لری طبقه‌ء اولان عوام طبقه‌سنک شوندن حصۀ فهمی: جناب حق پدر وولددن واقراندن وزوجه‌دن منزهدر. دها متوسط برطبقه‌ء شوندن عیسی علیه السلامک وملائکه‌لرک وتولدی مظهریتنی آلوهیتنی نفی ایتمکدر. چونکه محال برشیئی نفی ایتمک ظاهراً فائده‌سز اولدیغندن بلاغتده مدار فائده اولان برلازم حکم مراد اولونور. ایشته جسمانیته مخصوص ولد ووالدی نفی ایتمکدن مراد ایسه.. ولد ووالدی وکفوی بولونانلرک نفی الوهیتلریدر.. ومعبود اولمیه لایق اولمدقلرینی کوسترمکدر.. شوسردندرکه: سورۀ اخلاص هرکسه هم هروقت فائده ویره بیلیر. دها بریارچه ایلری برطبقه‌نک حصۀ فهمی: جناب حق موجوداته قارشو تولید وتولدی اشمام ایده جک بتون رابطه‌لردن منزهدر شریک ومعیندن وهم جنسدن مبرادر؛ بلکه موجوداته قارشو نسبتی خلاقیتدر. [امرکن فیکون] ایله ارادۀ ازلیه‌سی ایله.. اختیاری ایله ایجاد ایدر.. ایجابی واضطراری وصدوری غیر اختیاری کبی منافی کمال هربر رابطه‌دن منزهدر.. دها یوکسک برطبقه‌نک حصۀ فهمی. جناب حق ازلیدر؛ ابدیدر؛ اول وآخردر.. هیچ برجهتده نه ذاتنده، نه صفاتنده، نه افعالنده نظیری، کفوی، شبیهی، مثلی، مثالی، مثیلی یوقدر. یالکز افعالنده، شئونده تشبیهی افاده ایدن مثل وار. [وَلِلّٰهِ الْمَثَلُ الْأَعْلٰى] برطبقاته عارفین طبقه‌سی، اهل عشق طبقه‌سی، صدیقین طبقه‌سی کبی آیری آیری حصه صاحبلرینی قیاس ایده بیلیرسک..

ایکنجی مثال، مثلا [مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِنْ رِجَالِكُمْ] طبقۀ اولانک شوندن حصۀ فهمی شودرکه: رسول اکرم علیه الصلاة والسلامک خدمتکاری ویا اوغلم خطابنه مظهر اولان زید (رض) عزتلی زوجه‌سنی کندینه کفو بولمدیغی ایچون تطلیق ایتمش؛ اللهک امریله رسول اکرم علیه الصلاة والسلام آلمش. آیت دیر: پیغمبر (ع ص م) سزک اولادم دیسه رسالت جهتیله سویلر. شخصیت اعتباریله پدر رجالکز دکلکه آلدیغی

قادينلر اوكا مناسب دوشمه سين. ايكنجى طبقه نك حصّه فهمى شودركه: بر بيوك آمر رعيتنه پدرانه شفقتله باقار. اگر او آمر ظاهر و باطن بر پادشاه روحانى ايسه، او وقت مرحمتلى پدرك يوز دفعه شفقتنده ايلرى كيتديكندن، او رعيتك أفرادى اونك حقيقى أولادى كبى اوكا پدر نظريله باقارلر. پدر نظرى زوج نظرينه انقلاب ايده مديكندن، قيز نظريده زوجه نظرينه قولايجه دگيشمه ديكندن، انظار عامه‌ده پيغمبر (ع ص م) مؤمنلرك قيزلرينى آلماسى شو سرّه اويغون گلمه ديكندن. قرآن دير: پيغمبر (ع ص م) مرحمت الهيه نظريله سزه شفقت ايدر. پدرانه معامله يابار. رسالت نامنه سز اونك أولادى كبى سكز. فقط شخصيت انسانيت اعتباريله پدريكز دگلدركه: سزدن زوجه آلماسى مناسب دوشمه سين. اوچنجى قسم شويله فهم ايدركه: پيغمبره (ع ص م) انتساب ايدوب اونك كمالاتنه استناد ايدرك اونك پدرانه شفقتنه اعتماد ايدوب قصور و قطيئات ايتمه مليسكز ديمكدر. اوت چوقلر واركه: بيوكلرينه و مرشدلرينه اعتماد ايدوب تنبللك ايدر. حتى بعضاً نمازى قيلمش دير. [بر قسم علويلر كبى] دردنجى نكته‌يى بر قسم شو آيتدن شويله بر اشارت غيبيه فهم ايدركه: پيغمبرك (ع ص م) أولاد ذكورى رجال درجه سنده قالمايوب رجال اولارق نسلى بر حكمته بناءً قالمايا جقدر. يالكز رجال تعبيرينك افاده سيله نساءنك پدرى اولديغنى اشارت ايتديگندن نساء اولارق نسلى دوام ايده جكدر. [فَلِلّٰهِ الْحَمْدُ] حضرت فاطمه‌نك (رض) نسل مباركى حسن (رض) و حسين (رض) كبى ايكى نورانى سلسله‌نك پدر قمرلرى شمس نبوتك معنوى و مادّى نسلنى ادامه ايديورلر. [اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَيْهِ وَعَلٰى آلِهِ]. برنجى شعله اوچ شعاعيله تمام اولدى.

«ايكنجى شعله» ايكنجى شعله‌نك «اوچ نورى» وار. «برنجى نور» قرآن معجز البيانك حيثيت مجموعه سنده رائق بر سلاست، فائق بر سلامت، متين بر تساند، محكم بر تناسب:

جمله‌لری دهیشتلرکمابیننده قوی برتعاون؛ وآیتلر ومقصدلری مابیننده علوی برتجاوب اولدیغی. علم بیان وفنّ معانی وبیانینک زمخشری، سکاکی، عبدالقاهر جرجانی کبی بیکلرله داهی امامانک شهادتیله ثابت اولدیغی حالده او تجاوب وتعاون وتساندی برسلاست وسلامتی قیراجق بوزاجق سکز طقوز مهم اسباب برلونورکن او اسباب بوزمغه دگل، بلکه سلاستنه، سلامتنه، تساندینه قوت ویرمشدر. یالکز او اسباب بردرجه حکمتی امرایدوب باشلرینی پردهٔ نظام وسلاستدن چیقارمشلر. نقطناصلکه بکنسق
کوکلرینه سنره برقسم ییقینیه بیور، بحکار ییقار، لکن آغاجلک تناسبنی بوزمق
دوز برآغاجلک زینتلی تاکملنه وجمالنه مدار اولان میوه‌لی ویرملک ایچون چیقیبورلر.
عیناً بونک کبی شو اسباب دخی قرآنک سلاست نظمنه قمتدار معنالری افاده ایچون سیوری باشلرینی چیقاریورلر. ایشته اوقرآن یکرمی سنه‌ده حاجتلرک موقعلری اعتباریله نجم، نجم اولارق متفرق پارچه پارچه نزول ایتدیگی حالده اویله برکمال تناسبی واردرکه: کویا بردفعه‌ده نازل اولمش کبی برمناسبت کوستریور. هم او قرآن یکرمی سنه‌ده هم مختلف متباین اسباب نزوله کوره کلدیگی حالده. تساندک کمالنی اویله کوستریور. کویا برسبب واحدله نزول ایتمشدر. هم او قرآن متفاوت ومکرر سؤاللرک جوابی اولارق کلدیگی حالده نهایت امتزاج واتحادی کوستریور. کویا برسؤال واحدک جوابیدر. هم قرآن متغایر، متعدد حادثاتک احکامنی بیانی ایچون کلدیگی حالده اویله برکمال انتظامی کوستریورکه: کویا برحادثهٔ واحدک بیانیدر. هم قرآن متخالف متنوع حالاتده مدسز مخاطبلرک فهملرینه مناسب اسلوبلرده تنزلات کلامیه ایله نازل اولدیغی حالده. اویله برحسن تماثل وکوزل برسلاست کوستریورکه: کویا حالت بردر. بردرجهٔ فهمدر. صوکبی آقار برسلاست کوستریور. هم او قرآن متباعد، متعدد مخاطبین اصنافنه متوجهاً متکلم اولدیغی حالده اویله برسهولت بیانی برجزالت نظامی بروضوح افهامی واردرکه: کویا مخاطبی برصنفدر. حتی هر برصنف ظن ایدرکه: بالاصاله مخاطب یالکز کندیسیدر. هم قرآن متفاوت متدرج ارشادی بعض غایه‌لره ایصال وهدایت ایتمک ایچون نازل اولدیغی حالده اویله برکمال استقامت

اویله بر دقت موازنت. اویله بر حسن انتظام واردر كه: گویا مقصد بردر. ایشته بو اسباب تشوّشك اسبابی ایكن قرآنك اعجازی یاننده سلاست و تناسبنده استخدام ایدیلمشلردر. قلبی سقیمسز، عقلی مستقیم، وجدانی مریضسز، ذوقی سلیم هر آدم قرآنك بیاننده گوزل بر سلاست، رعنا بر تناسب، خوش بر آهنگ، یكتا بر فصاحت گورور. هم بصیرهٔ سلیم بر گوزی اولان گورر كه قرآنده اویله بر گوز واردر كه: او گوز بتون كائناتی ظاهر و باطنی ایله واضح گوز اوگنده بر صحیفه كبی گورور. ایسته‌دیگی كبی چویرر. ایسته‌دیگی بر طرزده او صحیفه‌نك معنالرینی سویلر. شو برنجی نورك حقیقتنی مثاللر ایله توضیح ایتسه‌ك بر قاچ مجلّد لازم. اویله ایسه سائر رسالهٔ عربیه‌مده و اشارات الاعجازده و شو یگرمی بش عدد سوزلرده شو حقیقتك اثباتنه دائر اولان ایضاحاته اكتفا ایدوب مثال اولارق مجموع قرآنی بردن گوستریورم.

ایكنجی نور: قرآن حكیمك آیتلرینك فاتحه‌لرنده گوستردیگی فذلكه‌لر و اسماء حسنا جهتنده‌كی اسلوب بدیعیسنده اولان مزیت اعجازیه‌یه دائردر.

بر اخطار: شو ایكنجی نورده چوق آیتلر گله‌جكدر. او آیتلر یالكز ایكنجی نورك مثاللری دگل. بلكه گچمش مسائل و شعاعلرك مثاللری دخی اولورلر. بونلری حقیله ایضاح ایتمك چوق اوزون گلیر. شیمدیلك اقتصار و اجماله مجبورم. اونك ایچون غایت مختصر بر طرزده شو عظیم اعجازك مثاللرندن اولان آیتلره بر اشارت ایدوب تفصیلاتنی باشقه وقته تعلیق ایتدك. ایشته قرآن معجز البیان آیتلرك خاتمه‌لرنده غالباً بعض فذلكه‌لری ذكر ایدر كه: او فذلكه‌لر یا اسماء حسنایی و یا معنالرینی تضمن ایدیور. و یاخود مقاصد قرآنیه‌دن بر قاعدهٔ كلیه‌یی تضمن ایدر كه: آیتك تأكید و تأییدی ایچون فذلكه‌لر یاپار. ایشته او فذلكه‌لرده قرآنك حكمت علویه‌سندن بعض اشارات. و هدایت الهیه‌نك آب حیاتندن بعض رشحات واردر. اعجاز قرآنك برقلرندن بعض شرارات واردر. شیمدی پك چوق او اشاراتدن یالكز اوننی اجمالاً ذكر ایدرز. هم یالكز چوق مثاللرندن بر مثال

عقلی تفكره سوق ایتمك ایچون [illegible] و یاخود

وهر بر مثالك پك چوق مقاملرندن یالكز هر برندن بر حقیقتك مثالاً اجمالیسنه اشارت ایدرز.
بو ادنا اشارتك اكثریسی اكثر آیتلرده مجتمعاً بر بولونوب حقیقی بر نقش اعجازی تشكیل ایدرلر.
هم مثال اولارق كتیردیكمز آیتلرك اكثریسی اكثر اشاراته مثالدر. بز یالكز هر آیتدن بر اشارتی
كوستره جكز. مثال كتیره جكمز آیتلردن اسكی سوزلرده بحثی كچنلرك یالكز مثالنه بر خفیف
اشارت ایدرز.

(برنجی مزیت جزالت: قرآن حكیم اعجازكار بیاناتیله صانع ذوالجلالك افعال وأثر
لرینی نظره قارشو سرر. بسط ایدر. صوكره او آثار وافعالدن اسماء الهیه یی استخراج
ایدر. ویا حشر وتوحید كبی بر مقاصد اصلیهٔ قرآنیه یی اثبات ایدیور.
(برنجی معنانك مثاللرندن مثلا: (هو الذی خلق لكم ما فی الارض جمیعاً ثم استوی الی السماء
فسویهن سبع سموات وهو بكل شیء علیم) ایكنجی شقك مثاللرندن مثلا: (الم
نجعل الارض مهاداً والجبال اوتاداً وخلقناكم ازواجاً) الخ. (ان یوم الفصل
كان میقاتاً) نه قدر. برنجی آیتده آثاری بسط ایدوب بر نتیجه نك بر مهم مقصودك تقدمتی
كبی. علم وقدرته غایات ونظاماتیله شهادت ایدن او عظیم اثرلری سرد ایدر. علیم اسمنی
استخراج ایدر. ایكنجی آیتده برنجی شعله نك برنجی شعاعنك اوچنجی نقطه سنده بیان و
ایضاح اولوندیغی كبی جناب حقك بیوك افعالنی عظیم آثارینی ذكر ایدرك نتیجه سنده
یوم فصل اولان حشری نتیجه اولارق ذكر ایدیور.

(ایكنجی نكتهٔ بلاغت: قرآن بشرك نظرینه صنعت الهیه نك منسوجاتنی آچار كوستریر.
صوكره فذلكه ده او منسوجاتی اسماء ایچنده طی ایدر. ویاخود عقله حواله ایدر.
(برنجیسنك مثاللرندن مثلا: (قل من یرزقكم من السماء والارض امن یملك السمع
والابصار ومن یخرج الحی من المیت ویخرج المیت من الحی ومن یدبر الامر فسیقولون
الله فقل افلا تتقون) فذلكم الله ربكم الحق) ایشته باشده دیر: سماء
وزمینی رزقكزه ایكی خزینه كبی مهیا ایدوب اورادن یاغموری بورادن حبوباتی چیقاران كیمدر

الله دن باشقه قوجه سماوزمینی. ایکی مطبخ خزینه دارهکنه کیمسه کتیره بیلیرمی؟ ادیله

ایسه. بشکرانه محصوردر. ایکنجی فقره ده دیرکه: سزک اعضالریکزی اچنده آلک قیمتدارلرکوز

وقولاقلریکزک مالکی کیمدر؟ هانکی ترکاه ودکاندن آلدیکز؟ بولطیف قیمتدار کوز وقولاغی

ویره جك آنجق ربکزدر. سزی ایجاد ایدوب تربیه ایدن اودر. بونلری سزه ویرشدر.

ادیله ایسه یالکز (رب) اودر. معبود ده او اولابیلیر. اوچنجی فقره ده دیر. ئولمش یری

احیا ایدوب یوز بیکلر ئولمش طائفه لری احیا ایدن کیمدر. مقدن باشقه وبتون کائناتک

فالقندن باشقه شو ایشی کیم یاپابیلیر. البته او یاپار او احیا ایدر. مادام مقدر. عقوقی

ضایع اینه یه بیلکدر. سزی برمحکمه کبرایه کوندره جکدر. یری احیا اینه یکی کبی سزی ده

احیا ایده جکدر. دردنجی فقره ده دیر. بوعظیم کائناتی برسرای کبی برشهر کبی کمال انتظام

ایله اداره ایدوب تدبیرینی کورن الله دن باشقه کیم اولابیلیر. مادام الله دن باشقه

اولاماز. قوجه کائناتی بتون اجرایله غایت قولای اداره ایدن قدرت اوادرجه قصورسز

هایتسزدرکه: هیچ برشریك واشتراکه ومعاونت ووارده احتیاجی اولاماز. قوجه

کائناتی اداره ایدن کوچك مخلوقاتی باشقه اللره براقماز. دیمك ایستر ایسته مز.

الله دیه جکسکز. ایشته برنجی ودردنجی فقره الله دیر. ایکنجی فقره رب دیر.

اوچنجی فقره الحق دیر. ﴿ فَذٰلِكُمُ اللّٰهُ رَبُّكُمُ الْحَقُّ ﴾ نه قدر معجزانه دوشدیکنی آکلا.

ایشته جناب حقك عظیم تصرفاتنی قدرتنك عظیم منسوجاتنی ذکر ایدر. صوکره ده اوعظیم

آثارك منسوجاتك دستگاهی ﴿ فَذٰلِكُمُ اللّٰهُ رَبُّكُمُ الْحَقُّ ﴾ دیر. یعنی (حق) (رب)

(الله) اسملرینی ذکر ایتمکله اوتصرفات عظیمه نك منبعنی کوسترر.

دیکنجی مثال ﴿ اِنَّ فِى خَلْقِ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَاخْتِلَافِ الَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَالْفُلْكِ الَّتِى تَجْرِى

فِى الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ وَمَٓا اَنْزَلَ اللّٰهُ مِنَ السَّمَٓاءِ مِنْ مَٓاءٍ فَاَحْيَا بِهِ الْاَرْضَ بَعْدَ

مَوْتِهَا وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَٓابَّةٍ وَتَصْرِيفِ الرِّيَاحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ بَيْنَ السَّمَٓاءِ وَالْاَرْضِ

لَاٰيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴾ ایشته جناب حقك کمال قدرتنی وعظمت ربوبیتنی کوسترن.

ووحدانيتنه شهادت ايدن سماوات وأرضك خلقيندهكى تجلىٔ سلطنت الوهيت وكيجه
كوندوزك اختلافندهكى تجلىٔ ربوبيت. وحيات اجتماعيهٔ انسانهيه آك بيوك بر واسطه
اولان كميلرك دكزده تسخيريله تجلىٔ رحمت. وسمادن آب حياتى ئولمش زمينه كوندروب زمينى
يوزينك طائفهلريله احيا ايدوب بر محشر عجائب صورتنه كتيرمكدهكى تجلىٔ عظمت قدرت
وزمينده هرشى مختلف حيواناتى بسيط بر طوپراقدن خلق ايتمكدهكى تجلىٔ رحمت وقدرت
وروزكارلرى نباتات وحيواناتك تنفس وتلقيحلرينه خدمت كبى وظائف عظيمه ايله
توظيف ايدوب تدبير وتنفسه صالح وضعيته كتيرمك ايچون تحريك واداره سندهكى
تجلىٔ رحمت وحكمت. وزمين وآسمان اورته سنده واسطهٔ رحمت اولان بلوطلرى بر
محشر عجائب كبى معلقده طوپلايوب طاغيتمق براد ردوكبى استراحت ايتديروب وظيفه ويرن
باشنه دعوت ايتمك كبى تسخيرندهكى تجلىٔ ربوبيت كبى منسوجات صنعتى تعداد ايتدكه
صوكره عقلى اونلرك حقائقنه وتفصيلنه سوق ايدوب تفكر ايتديرمك ايچون ﴿لَاٰيَاتٍ
لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ﴾ ديور. اونكله عقولى ايقاظ ايچون عقله حواله ايدر.

---

(3) اوچنجى مزيت جزالت» بعضاً قرآن جناب حقك فعللرينى تفصيل ايديور: صوكره بر
فذلكه ايله اجمال ايدر. تفصيلى ايله قناعت ويرر، اجمال ايله حفظ ايتديرر، باغلار. مثلا ﴿
وَكَذٰلِكَ يَجْتَبِيكَ رَبُّكَ وَيُعَلِّمُكَ مِنْ تَاْوِيلِ الْاَحَادِيثِ وَيُتِمُّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ وَعَلٰى اٰلِ
يَعْقُوبَ كَمَا اَتَمَّهَا عَلٰى اَبَوَيْكَ مِنْ قَبْلُ اِبْرٰهِيمَ وَاِسْحٰقَ اِنَّ رَبَّكَ عَلِيمٌ حَكِيمٌ﴾ ايشته حضرت
يوسفه واجداديه ايديلن نعمتلرى شو آيتك اشارت ايديورلر كه: سزى بتون انسانلر ايچنده
مقام نبوتله سرفراز بتون سلسلهٔ انبيايى سلسله كزه ربط ايدوب سلسله كزى نوع بشر ايچنده
بتون سلسلهلرك سردارى، خانهدانكزى علوم الهيه وحكمت ربانيهيه بر حجرهٔ تعليم
والهدايت صورتنده كتيروب اوعلم وحكمتله دنيانك سعادتكارانه سلطنتنى آخرتك سعادت
ابديه سيله سزده برلشديرمك... سنى علم وحكمت ايله مصرده هم عزيز بر رئيس، هم عالى بر نبى
هم حكيم بر مرشد ايتمك اولان نعمت الهيه يى ذكر وتعداد ايدوب علم وحكمت ايله اولى آيا

واجدادینی ممتاز ایتدیکنی ذکر ایدییور. صوکره سنک ربک علیم وحکیم در دیر. اونک ربوبیتی
وحکمتی اقتضا ایدرکه: سنی آباء واجدادیکی علم حکیم اسمنه مظهر ایتسین: ایشته او مفصل
نعمتاری شو فذلکه ایله اجمال ایدر. مثلا ﴿قُلِ اللّٰهُمَّ مَالِكَ الْمُلْكِ تُؤْتِي الْمُلْكَ مَنْ
تَشَاءُ﴾ ایشته شو آیت جناب حقک نوع بشرک حیات اجتماعیه سنده کی تصرفاتنی
شویله کوستریور که: عزت وذلت، فقر وثروت طوغریدن طوغری یه جناب حقک
مشیئتنه واراده سنه باغلیدر. دیمک کثرت طبقاتک آک طاغینق تصرفاتنه قدر
مشیئت وتقدیر الهیه ایله در. تصادف قاریشه ماز. شو حکمی ویردکدن صوکره انسانیت
حیاتنده اک مهم ایشی اولان رزقیدر. شو آیت بشرک رزقنی طوغریدن طوغری یه
رزاق حقیقینک خزینهٔ رحمتندن کوندردیکنی بر ایکی مقدمه ایله اثبات ایدر. شویله که:
دیر. رزقکز یرک حیاتنه باغلیدر. یرک دیریلمسی ایسه. بهاره باقار. بهار ایسه.
شمس وقمری تسخیر ایدن: کیجه وکوندوزی چویرن ذاتک الندهدر. اویله ایسه.
بر آلمایی بر آدمه حقیقی رزق اولارق ویرمک. بتون یریوزینی بتون میوه لرله طولدیران
اوذات ویره بیلیر. واوکا حقیقی رزاق اولور. صوکره ده ﴿وَتَرْزُقُ مَنْ تَشَاءُ بِغَيْرِ
حِسَابٍ﴾ دیر. بر جمله ده او تفصیلاتی فعللری اجمال واثبات ایدر. یعنی سزه حسابسز
رزق ویرن اودرکه بو فعللری یاپار.

﴿دردنجی نکتهٔ بلاغت﴾ قرآن کاه اولور. مخلوقات الهیه یی بر ترتیبله ذکر ایدر. صوکره
او مخلوقاتی ایچنده بر نظام بر میزان اولدیغنی واونک ثمره لری اولدیغنی کوسترمکله کویا
بر شفافیت بر پارلاقلق ویریور که: صوکره او آیینه مثال ترتیبندن جلوه سی بولنان
اسماء الهیه یی کوستریور. کویا او مخلوقات مذکوره الفاظدر. شو اسماء اونک معنالری
یاخود او میوه لرک چکردکاری یاخود خلاصه لری درلر. مثلا ﴿وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ
سُلَالَةٍ مِنْ طِينٍ * ثُمَّ جَعَلْنَاهُ نُطْفَةً فِي قَرَارٍ مَكِينٍ * ثُمَّ خَلَقْنَا النُّطْفَةَ عَلَقَةً
فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا الْمُضْغَةَ عِظَامًا فَكَسَوْنَا الْعِظَامَ لَحْمًا ثُمَّ أَنْشَأْنَاهُ

خَلْقًا آخَرَ فَتَبَارَكَ اللّٰهُ اَحْسَنُ الْخَالِقِينَ﴾ ايشته قرآن خلقت انسانك او عجيب غريب،
بديع، منتظم، مرتبه لرن اطوارينى اويله آيينه مثال برطرزده ذكرايدوب ترتيب ايديوركه:
﴿فَتَبَارَكَ اللّٰهُ اَحْسَنُ الْخَالِقِينَ﴾ ايچنده كندى كنديسنه كوروندريور. وكنديسنى ديدير
تيور. حتى وحيك بر كاتبى شو آيتى يازاركن داها شو كلمه كلمزدن اول شو كلمه‌يى سويله‌مشدر:
عجبا بكاده مى وحى كلمش ظننده بولونمش. حالبوكه او آيتك كمال نظام وشفافيتندن،
وانسجاميدركه: او كلام كلمه دن كنديسنى كوسترمشدر. هم مثلا ﴿اِنَّ رَبَّكُمُ اللّٰهُ الَّذِى خَلَقَ
السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ فِى سِتَّةِ اَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوٰى عَلَى الْعَرْشِ يُغْشِى الَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا
وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٍ بِاَمْرِهِ اَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْاَمْرُ تَبَارَكَ اللّٰهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ﴾
ايشته قرآن شو آيتده عظمت قدرت الٰهيه وسلطنت ربوبيتى اويله برطرزده كوسترييوركه: آى،
كونش، يلديزلر امره منقاد نفرلر كبى امرينه مهيا؛ كيجه وكوندوز، بياض وسياه خطلر كبى ويا
ايكى شريد كبى برى برى آرقه سنده دونديروب آيات ربوبيتى كائنات صحيفه لرنده يازان و
عرش ربوبيتنده طوران بر قدير ذوالجلالى كوسترديكندن هر روح ايشيتسه ﴿بَارَكَ اللّٰهُ،
مَاشَاءَ اللّٰهُ، فَتَبَارَكَ اللّٰهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ﴾ ديمكه خواهشكار اولور. ديمك ﴿تَبَارَكَ اللّٰهُ
رَبُّ الْعَالَمِينَ﴾ سابقك خلاصه‌سى، چكردكى، ميوه‌سى، آب حياتى حكمنه كچر.

---

۵ بشنجى مزيت جزالت: قرآن بعضًا تعبيره معروض ومختلف كيفياته مدار حادثه جزئياتى
ذكرايدر. اونلرى حقائق ثابته صورتنده چويرمك ايچون ثابت، نورانى، كلى اسماء ايله
اجمال ايده‌رك باغلار، ويا انلرى تفكره وعبرته تشويق ايدر. بر فذلكه ايله خاتمه ويرر.
برنجى معنانك مثاللرندن مثلا ﴿وَعَلَّمَ اٰدَمَ الْاَسْمَاءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَى الْمَلٰئِكَةِ فَقَالَ
اَنْبِئُونِى بِاَسْمَاءِ هٰؤُلَاءِ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ۞ قَالُوا سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا اِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا اِنَّكَ
اَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ﴾ ايشته شو آيت اولا حضرت آدمك (عم) خلافت مسئله‌سنده ملائكه‌لره
رجحانيتنه مدار علمى اولديغى اولان بر حادثه جزئيه‌يى ذكرايدر. صوكره او حادثه‌ده ملائكه
لرك حضرت آدمه (عم) قارشو علم نقطه‌سنده حادثه مغلوبيتلرينى ذكرايدر.

صوكره بو ايكى حادثه يى ايكى اسم كلى ايله اجمال ايديور. يعنى ﴿اَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ﴾
يعنى عليم وحكيم سن اولديغك ايچون آدمى تعليم ايتدك. بزه غالب اولدى. حكيم اولديغك
ايچون بزه استعدادمزه كوره ويريورسك. اونك استعدادينه كوره رجحانيت ويريور
سك. ايكنجى معنالك مثاللرندن مثلا ﴿وَاِنَّ لَكُمْ فِى الْاَنْعَامِ لَعِبْرَةً نُسْقِيكُمْ مِمَّا فِى
بُطُونِهِ مِنْ بَيْنِ فَرْثٍ وَدَمٍ لَبَنًا خَالِصًا سَائِغًا لِلشَّارِبِينَ﴾ الخ ﴿وَفِيهِ شِفَاءٌ
لِلنَّاسِ اِنَّ فِى ذٰلِكَ لَاٰيَةً لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ﴾ ايشته شو آيتلر: جناب حقك قويونى،
كچى، اينك، دوه كبى مخلوقلرينى انسانلره خالص، صافى، لذيذ بر سوت چشمه سى،
اوزوم وخرما كبى مصنوعلرينى انسانلره لطيف، لذيذ، طاتلى بر نعمت طابلالرى
وقازغانلرى. وآرى كبى كوچك معجزات قدرتنى شفالى وطاتلى كوزل بر شربتجى يابديغنى يعنى
آيت شويله بيه كوستردكدن صوكره تفكره، عبرته، باشقه شيلرده قياس ايتمكه
تشويق ايچون ﴿اِنَّ فِى ذٰلِكَ لَاٰيَةً لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ﴾ ديو خاتمه ويرر.
﴿آلتنجى نكتهٔ بلاغت﴾ كاه اولويوركه: آيت كثيف بر كثرته احكام ربوبيتى سرر. صوكره
بو ايكى جهتى حاكمنه، بر رابطهٔ وحدت ايله بركشديرر. ويا خود بر قاعدهٔ كليه ايچنده
بركشديرر. مثلا ﴿وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ وَلَا يَؤُدُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِىُّ
الْعَظِيمُ﴾ ايشته آية الكرسيده اون جمله ايله اون طبقهٔ توحيدى آيرى آيرى نقطه‌لرده
اثبات ايتمكله برابر ﴿مَنْ ذَا الَّذِى يَشْفَعُ عِنْدَهُ اِلَّا بِاِذْنِهِ﴾ جمله سيله غايت كسكين بر
شدتله شركى وغيرك مداخله سنى كسر، آتار. هم شو آيت اسم اعظمك مظهرى اولديغندن
حقائق الهيه يه عائد معنالرى اعظمى درجه ده دركه: اعظميت درجه سنده بر تصرف ربوبيتى
كوستريور: هم عموم سماوات وآرضه بردن متوجه تدبير الوهيتى. الخ اعظمى بر درجه ده عمومه
شامل بر عظمتى ذكر ايتدكدن صوكره، بر رابطهٔ وحدت ويراك جهتى اعظمى عليا تلرينك
منبعلرينى ﴿وَهُوَ الْعَلِىُّ الْعَظِيمُ﴾ ايله خلاصه ايدر. هم مثلا ﴿اَللّٰهُ الَّذِى خَلَقَ السَّمٰوَاتِ
وَالْاَرْضَ وَاَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَاَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْفُلْكَ

لِتَجْرِيَ فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْأَنْهَارَ وَسَخَّرَ لَكُمُ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ دَائِبَيْنِ وَسَخَّرَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَآتَاكُمْ مِنْ كُلِّ مَا سَأَلْتُمُوهُ وَإِنْ تَعُدُّوا نِعْمَتَ اللَّهِ لَا تُحْصُوهَا ۚ ایشته

خو آیتلر. اولا جناب حقك انسانه تارشو قوجه کاتناتی ناصل بر سرای حکمنده خلق ایدوب سمادن زمینه آب حیات کوندروب انسانلره رزقی یتیشدیرمك ایچون زمینی وسمایی ایکی خدمتکار ایتدیککی. زمینك سائر اقطارنده بولونان هر بر نوع میوه لردن هر برآدمه استفاده امکانی ویرمك. هم انسانلره ثمرهٔ سعیلرینی مبادله ایدوب هر نوع مدار معیشتی تأمین ایتمك ایچون کمی یی انسانه مسخر ایتمشدر. یعنی دکزه، روزکاره، آغاجه اویله بر وضعیت ویرمشکه: روزکار بر قامچی، کمی بر آت، دکز او آتك آیاغی آلتنده بر چول کبی طورور. انسانلری کمی واسطه سیله بتون زمینه مناسبتدار ایتمك ایچون ایرماقلری، بیوك نهرلری انسانك فطری بر وسائط نقلیه سی حکمنده تسخیر. هم کونشی ایله آیی سیر ایتدیروب موسملری وموسملرده دکیشن منعم حقیقینك رنك رنك نعمتلرینی انسانلره تقدیم ایتمك ایچون ایکی مسخر خدمتکار. واو بیوك طولابی چویرمك ایچون ایکی دومنجی حکمنده خلق ایتمش: هم کیجه وکوندوزی انسانه مسخر. یعنی خواب راحتنه کیجه یی اورتو. کوندوزی معیشتلرینه تجارتکاه حکمنده تسخیر ایتمشدر. ایشته بو نعمت الهیه یی تعداد ایتدکدن صوکره انسانه ویریلن نعمتلرك نه قدر کنیش بر دائره سی اولدیغنی کوستروب اودائره ده دونه درجه حدسز نعمتلر طولو اولدیغنی شو فذلکه لرله کوستریر. یعنی استعداد واحتیاج فطری لسانیله انسانه نه ایستەمش ایسه بتون ویریلمش. انسانه اولان نعمت الهیه تعداد ایله بیتمز توکنمز. أوت انسانك مادام بر صوفره نعمتی سماوات وارضدر ایسه. واو صوفره ده کی نعمتلردن بر قسمی شمس، قمر، کیجه، کوندوز کبی شیلر ایسه، البته انسانه متوجه اولان نعمتلر حد وحسابه کلمزلر.

لا یدخی سر بلاغت: کاه اولیورکه: آیت ظاهری سببی ایجادك قابلیتندن عزل ایتمك واوزاق کوسترمك ایچون سببك غایه لرینی ثمره لرینی کوستریور. تا اکلاشیلسینکه: سبب

یا لکز ظاهری بر پرده در. چونکه غایت حکیمانه غایه لری وهم ثمره لری اراده ایتمك غایت علیم، حکیم برینك ایشی اولمق لازمدر. سببی ایسه شعورسز جامددر. هم ثمره وغایتنی ذکر ایتمکله آیت کوستریور که: سببلر چندان نظر ظاهریده وجودده مسببات ایله متصل وبیتیشك کورونور. فقط حقیقتده مابینلرنده اوزاق بر مسافه وار. سببدن مسببك ایجادینه قدر او درجه اوزاقلق وار که: الڭ بیوك بر سببك الی الڭ ادنا بر مسببك ایجادینه یتیشه مز. ایشته سبب ومسبب اورته سنده کی او اوزون مسافه ده اسماء الهیه بر یلدیز کبی طلوع ایدر. مطلعلری او مسافۀ معنویه در. ناصلکه ظاهر نظرده طاغلرك دائرۀ افقنده سمانك اتکلری متصل ومقارن کورونور. حالبوکه دائرۀ افق جبالیندن سمانك اتکنه قدر عموم یلدیزلرك مطلعلری وباشقه شیلرك مسکنلری اولان بر مسافۀ عظیمه بولوندیغی کبی اسباب ایله مسببات مابیننده دخی اویله بر مسافۀ معنویه وار که ایمانك دوربینیله قرآنك نوریله کورونیور. مثلا ﴿فَلْيَنْظُرِ الْاِنْسَانُ اِلٰى طَعَامِهٖ اَنَّا صَبَبْنَا الْمَٓاءَ صَبًّا ثُمَّ شَقَقْنَا الْاَرْضَ شَقًّا فَاَنْبَتْنَا فِيهَا حَبًّا وَعِنَبًا وَقَضْبًا وَزَيْتُونًا وَنَخْلًا وَحَدَٓائِقَ غُلْبًا وَفَاكِهَةً وَاَبًّا مَتَاعًا لَكُمْ وَلِاَنْعَامِكُمْ﴾ ایشته شو آیت کریمه معجزات قدرت الهیه یی بر ترتیب حکیمانه ایله ذکر ایدرك اسبابی مسبباته ربط ایدیب الڭ آخرده ﴿مَتَاعًا لَكُمْ﴾ لفظیله بر غایه یی کوستریر که: او غایه بتون او متسلسل اسباب ومسببات ایچنده او غایه یی کورن وتعقیب ایدن کیزلی بر متصرف بولوندیغنی دخی اسباب اونك پرده سی اولدیغنی اثبات ایدر. اوت ﴿مَتَاعًا لَكُمْ وَلِاَنْعَامِكُمْ﴾ تعبیریله بتون اسبابی ایجاد قابلیتندن عزل ایدر. معناً دیر: سزه وحیواناتکزه رزقی یتیشدیرمك ایچون صو سمادن کلیور. او صو ده سزه وحیواناتکزه آجییوب شفقت ایدوب رزق یتیشدیرمك قابلیتی اولمدیغندن صو کلمیور، کوندریلیور دیمکدر. هم طوپراق نباتاتیله آچیلوب رزقکزی اوندن ویریور: حسسز شعورسز طوپراق سزك رزقکزی دوشونوب شفقت ایتمك قابلیتندن پك اوزاق اولدیغندن طوپراق کندی کندینه آچیلمایور. بریسی او قاپویی آچیور. نعمتلری الیکزه

ویریيور. هم اوتلر، آغاجلر سزك رزقکزی دوشونوب مرحمةً سزه میوه لری، حبوباتی یتیشدیرمکده یك چوق اوزاق اولدیغندن آیت کوستریيور که: اونلر برحاکم رحیمك پرده ارقه سندن اوزاتدیغی ایپلر دوشریده لردر که: نعمتلرینی اونلره طاقمش ذی حیاتلره اوزاتییور. ایشته شو بیانات دن رحیم، رزاق، منعم، کریم کبی چوق اسمالرك مطلعلری کورونيور: هم مثلا ﴿اَلَمْ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ يُزْجِى سَحَابًا ثُمَّ يُؤَلِّفُ بَيْنَهُ ثُمَّ يَجْعَلُهُ رُكَامًا فَتَرَى الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ خِلَالِهِ وَيُنَزِّلُ مِنَ السَّمَاۤءِ مِنْ جِبَالٍ فِيهَا مِنْ بَرَدٍ فَيُصِيبُ بِهِ مَنْ يَشَاۤءُ وَيَصْرِفُهُ عَنْ مَنْ يَشَاۤءُ يَكَادُ سَنَا بَرْقِهِ يَذْهَبُ بِالْاَبْصَارِ ۝ يُقَلِّبُ اللّٰهُ الَّيْلَ وَالنَّهَارَ اِنَّ فِى ذٰلِكَ لَعِبْرَةً لِاُولِى الْاَبْصَارِ ۝ وَاللّٰهُ خَلَقَ كُلَّ دَاۤبَّةٍ مِنْ مَاۤءٍ فَمِنْهُمْ مَنْ يَمْشِى عَلٰى بَطْنِهِ وَمِنْهُمْ مَنْ يَمْشِى عَلٰى رِجْلَيْنِ وَمِنْهُمْ مَنْ يَمْشِى عَلٰى اَرْبَعٍ يَخْلُقُ اللّٰهُ مَا يَشَاۤءُ اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾ ایشته شو آیت معجزات ربوبیتك اك مهملرندن و خزینهٔ رحمتك اك عجیب پرده سی اولان بلوطلرك تشکیلاتنده یاغمور یاغدیرمقده کی تصرفات عجیبه یی بیان ایدرکن کویا بلوطك اجزالری هر هواده طاغیلو صاقلاندیغی وقت استراحته کیدن نفرات مثللو ربور و سیله طوپلاندیغی کبی امر الهی ایله طوپلانیر. بلوط تشکیل ایدر. صوکره کوچك کوچك طائفه لر برادرد تشکیل ایدرکبی اوپارچه پارچه بلوطلری تألیف ایدوب قیامتده سیار طاغلر جسامت و شکلنده و رطوبت جهتنده قار دولو کیفیتنده اولان او سحاب پارچه لرندن آب حیاتی بتون ذی حیاته کوندریيور. فقط اوکوندرمکده برارادهٔ بر قصد کورونيور. ماجاته کوره کلییور. دیمك کوندریلییور. هوا، برآق، صافی ایکن بر شی یوقکن بر محشر عجائب کبی طاغ واری پارچه لر کندی کندینه طوپلانیيور؛ بلکه ذی حیاتی طانییان بریسی ده رکه کوندریيور. ایشته شو مسافهٔ معنویه ده قدیر. علیم. متصرّف. مدبّر. مربّی. مغیث. محیی کبی اسمالرك مطلعلری کورونيور.

﴿ سکز نجی مزیت جزالت ﴾ قرآن کاه اولویورکه: جناب حقك آخرتده خارقه افعاللرینی قلبه قبول ایتدیرمك ایچون احضاریه مکنده و ذهنی تصدیقه مهیا ایتمك ایچون

براعدادیه صورتنده دنیاده کی عجائب افعالنی ذکر ایدر. ویاخود استقبالی واخروی
اولان افعال عجیبهٔ الهیه‌یی اویله بر صورتده ذکر ایدرکه: مشهودیمز اولان چوق نظیره
لریله اونلره قناعتمز کلیر. مثلا [اَوَلَمْ يَرَ الْاِنْسَانُ اَنَّا خَلَقْنَاهُ مِنْ نُطْفَةٍ فَاِذَا هُوَ
خَصِيمٌ مُبِينٌ] تا سوره نك آخرینه قدر. ایشته شو عجنده حشر مسئله سنده قرآن
حکیم حشری اثبات ایچون یدی سکز صورتده مختلف بر طرزده اثبات ایدییور. اولا
نشئهٔ اولی‌یی نظره دیرر. دیرکه: نطفه‌دن علقه‌یه. علقه‌دن مضغه‌یه. مضغه‌دن
تا خلقت انسانیه‌یه قدر. اولان نشئتکزی کوریورسکز. ناصل اولویورکه نشئهٔ اخرایی
انکار ایدییورسکز. او اونك مثلی بلکه داها اهونیدر. هم جناب حق انسانه قارشو ایتدیکی
احسانات عظیمه‌یی [اَلَّذِی جَعَلَ لَكُمْ مِنَ الشَّجَرِ الْاَخْضَرِ نَارًا] کلمه سیله اشارت ایدوب دیر.
سزه بویله نعمت ایدن ذات، سزی یاتی بوش بیراقمازکه: قبره کیروب قالقماماق اوزره
یاتارسکز. هم رمزاً دیر. تولش آغاجلر دیریلوب یشیللندیکنی کوریورسکز. اودونکبی
کمکلرك حیات بولماسنی قیاس ایده‌میوب استبعاد ایدییورسکز. هم سموات و ارضی خلق
ایدن سموات و ارضك میوه‌سی اولان انسانك حیات و مماتندن عاجز قالیرمی؟ قوجه
آغاجی اداره ایدن او آغاجك میوه‌سنه اهمیت ویرمیوب باشقه‌سنه‌مال ایدرمی..
بتون آغاجك نتیجه‌سنی ترك ایتمکله بتون اجزاسیله حکمتله یوغورولمش خلقت شجره
عبث و بیهوده یاپارمی ظن ایدرسکز دیر. حشرده سزی احیا ایده‌جك ذات اویله بر
ذاتدرکه: بتون کائنات اوکا امر نفر حکمنده‌در. [اَمْرُ كُنْ فَيَكُونُ] ه قارشو کمال
انقیاد ایله سرفرو ایدر. بر بهاری خلق ایتمك بر چیچك قدر اوکا اهون کلیر. بتون حیواناتی
ایجاد ایتمك بر سینك ایجادی قدر قدرتنه قولای کلیر بر ذاتدر. اویله بر ذاته قارشو
[مَنْ يُحْيِ الْعِظَامَ] دییوب قدرتنه قارشو تعجیز ایله میدان اوقونماز. صوکره [فَسُبْحَانَ
الَّذِي بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ] تعبیریله هر شیئك دیزکینی الینده. هر شیئك آناختاری
یاننده، کیجه و کوندوزی، قیشی و یازی بر کتاب صحیفه‌لری کبی قولایجه چویریر..

دنیا و آخرتی ایکی منزل کبی بونی قاپار، اونی آچار بر قدیر ذوالجلالدر. مادام بویله در، بتون
دلائلك نتیجه سی اولارق [وَاِلَيْهِ تُرْجَعُونَ] یعنی قبردن سزی احیا ایدوب حشره کتیروب
حضور کبریاسنده محاسبه کزی کوره جکدر. ایشته شو آیتلر حشرك قبولنه ذهنی مهیا ایتدی:
قلبی ده حاضرلایدی. چونکه نظائرینی دنیوی افعال ایله ده کوستردی. حتی کاه اولویورکه:
افعال اخرویه سنی اویله بر طرزده ذکر ایدرکه: دنیوی نظائرلرینی احساس ایتسین. تا استبعاد
وانکاره میدان قالماسین. مثلا [اِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ] الخ و [اِذَا السَّمَاءُ انْفَطَرَتْ] الخ
و [اِذَا السَّمَاءُ انْشَقَّتْ] ایشته شو سوره لرده قیامت و حشرده کی انقلابات عظیمه یی د
تصرفات ربوبیتی اویله بر طرزده ذکر ایدرکه: انسان اونلرك نظیره لرینی دنیاده مثلا کوزده،
بهارده کوردیکی ایچون قلبه دهشت ویروب عقله صیغمایان او انقلاباتی قولایجه قبول
ایدر. شو اوچ سوره نك مثال اجمالیسنه اشارت دخی پك اوزون اولور. اونك ایچون بر
تك کلمه یی نمونه اولارق کوستره جکز. مثلا [اِذَا الصُّحُفُ نُشِرَتْ] کلمه سی افاده ایدرکه:
حشرده هرکسك بتون اعمالی بر صحیفه ایچنده یازیلی اولارق نشر ایدیلیور. شو مسئله
کندی کندینه چوق عجیب اوله یغندن عقل اوکا یول بولاماز. فقط سوره نك اشارت
ایتدیکی کبی حشر بهاریده باشقه نقطه لرك نظیره سی اولدیغی کبی شو نشر صحف نظیره سی
پك ظاهردر. چونکه هر میوه دار آغاجك، یا چیچکلی بر اوتك ده عمللری وار. فعللری وار:
وظیفه لری وار. [اسماء الهیه یی نه شکلده کوستررك تسبیحات ایتمش ایسه] عبودیتلری
وار. ایشته اونك بتون بو عمللری تاریخ حیاتلریله برابر عموم چکردکلرنده [تخمچه لرنده] یازیلوب باشقه
بر بهارده باشقه بر زمینده چیقار. کوستردیکی شکل و صورت لسانیله غایت فصیح بر
صورتده آنالرینك و آتالرینك اعمالنی ذکر ایتدیکی کبی دال، بوداق، یاپراق، چیچك
و میوه لریله صحیفهٔ اعمالنی نشر ایدر. ایشته کوزیمزك او کنده بو حکیمانه، حفیظانه،
مدبرانه، مربیانه، لطیفانه شو ایشی یاپان او درکه: دیر [اِذَا الصُّحُفُ نُشِرَتْ] باشقه
نقطه لری بوکا قیاس ایله. قوتك وارسه استنباط ایت. سکا یاردیم ایچون

بونى ده سويليه جكز. ايشته ﴿اِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ﴾ شو كلام تكوير لفظيله يعنى صارمق و طوپلامق معناسيله پارلاق بر تمثيله اشارت ايتديگى كبى نظيرينى دخى ايما ايدر. برنجى: اوت جناب حق طرفندن عدم و اثير و سما پرده لرينى آچوب كونش كبى دنيايى ايشيقلانديران بر پرلانطه مثال بر لامباى باقى خزينهٔ رحمتندن چيقاروب دنيايه كوستردى. دنيا قپاندقده تصوكره او پرلانطه لى پرده لرينه صاروب قالديراجق. ايكنجى: و ضيا متاعنى نشر ايتمك و زمينك قفاسنى ضيا و ظلمتله مناوبةً صارمقله موظف بر مأمور اولديغى و لهرآ قشام او مأموره متاعنى طوپلاته رق كيزلنديگى كبى. كاه اولور بر بلوط پرده سيله آليش ويريشنى آز ياپار. كاه اولور آى اونك يوزينه قارشو پرده اولور. معامله سنى بر درجه چكر. متاعنى و معاملات دفترلرينى طوپلاديغى كبى البته او مأمور بر وقت او مأموريتدن انفصال ايده جكدر. حتى هيچ سبب عزل بولونماز ايسه ده شيمدى كوچك فقط بيومكه يوز طوتمش يوزنده كى ايكى لكه بويومكله، كونش يرك باشنه اذن الهى ايله صارديغى ضياسنى امر ربانى ايله كيرو يه آلوب كونشك باشنه صاروب هايدى يره و ايشلك قالمادى دير. جهنمه كيت. سكا عبادت ايدوب سنك كبى بر مأمور مسخرى صداقتسزلكله تحقير ايدنلرى ياق دير. ﴿اِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ﴾ فرماننى لكه لى سياه يوزيله يوزينه اوقور.

﴿طقوزنجى نكتهٔ بلاغت﴾ قرآن حكيم كاه اولور جزئى بعض مقصدلرى ذكر ايدوب صوكره او جزئيات واسطه سيله كلى مقامه ذهنلره سوق ايتمك ايچون او جزئى مقصدى بر قاعدهٔ كليه حكمنده اولان اسماء حسنا ايله تقرير ايده رك تثبيت ايدر. تحقيق ايدوب اثبات ايدر. مثلا ﴿قَدْ سَمِعَ اللّٰهُ قَوْلَ الَّتِى تُجَادِلُكَ فِى زَوْجِهَا وَتَشْتَكِى اِلَى اللّٰهِ وَاللّٰهُ يَسْمَعُ تَحَاوُرَكُمَا اِنَّ اللّٰهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ﴾ ايشته قرآن دير. جناب حق سمع مطلقدر. هر شيئى ايشيدر. حتى اك جزئى بر ماجرا اولان بر زوجه نك سكا قارشو مجادله سنى حق اسميله ايشيدر. هم رحمتك اك لطيف جلوه سنه مظهر و شفقتك اك فداكار بر حقيقتنه معدن اولان بر قادينك حقلى اولارق زوجندن دعواسنى و جناب حقه شكواسنى امور عظيمه صورتنده رحيم اسميله

أهميتله ايشيدر. وحق اسميله بديتله باقار. ايشته بو جزئى مقصدى كلياشديرمك ايچون
مخلوقاتك أك جزئى بر حادثه سنى ايشيدن كورن، كائناتك دائرهٔ امكانيه سندن خارج بر ذات
ألبته هر شيئى ايشيدر. هر شيئى كورور بر ذات اولمق لازمكلير. وكائناته رب اولان كائنات
ايچنده مظلوم كوچك مخلوقاتك دردلرينى كورمك فريادلرينى ايشيتمك كركدر. دردلرينى
كورمه ين فريادلرينى ايشيتمه ين «رب» اولاماز. اويله ايسه «إِنَّ اللّٰهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ»
جمله سيله ايكى حقيقت عظيمه يى تثبيت ايدر. هم مثلا «سُبْحَانَ الَّذِى اَسْرٰى بِعَبْدِهِ لَيْلاً
مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ اِلَى الْمَسْجِدِ الْاَقْصَا الَّذِى بَارَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ اٰيَاتِنَا اِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ
الْبَصِيرُ» ايشته قرآن رسول اكرم عليه الصلاة والسلامك معراجينك مبدئى اولان
مسجد حرامدن مسجد اقصايه اولان سيرانى ذكر ايتدكدن صوكره «اِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ»
ديور. «إنَّهُ» دهكى ضمير يا جناب حقه در، ويا خود پيغمبره (ع صم) در. پيغمبره كوره اولسه شويله
اولويوركه: بو سياحت جزئيده بر سير عمومى بر عروج كلّى واركه: تا سدرة المنتهايه، تا قاب
قوسينه قدر مراتب كليّهٔ اسمائيه ده كوزينه قولاغنه تظاهر ايدن آيات ربانيه يى و
عجائب صنعت الٰهيه يى ايشيتمش، كورمشدر ديور. او كوچك جزئى سياحتى كلّى ومحشر
عجائب بر سياحتك آناختارى حكمنده كوستريور. اكر ضمير جناب حقه راجع اولسه: شويله
اولويوركه: بر عبدينى (ع صم) بر سياحتده حضورينه دعوت ايدوب بر وظيفه ايله توظيف ايتمك
ايچون مسجد حرامدن مجمع انبيا اولان مسجد اقصايه كوندروب انبيالرله كوروشديروب
بتون انبيالرك اصول دينلرينه وارث مطلق اولديغنى كوستردكدن صوكره تا قاب قوسينه
قدر ملك وملكوتنده كزديردى. (ع صم) ايشته چندان او ذات بر عبددر، بر معراج جزئيده
سياحت ايدر. فقط بو عبدده (ع صم) بتون كائناته تعلق ايدن بر امانت واردر. هم شو كائناتك
رنكنى دكيشديره جك بر نور برابردر. هم سعادت ابديه نك قاپوسنى آچاجق بر آناختار برابر
اولديغى ايچون جناب حق كندى ذاتنى بتون اشيايى ايشيدر، وكورور صفتيله توصيف
ايدر. تا او امانت، او نور، او آناختارك جهان شمول حكمتلرينى كوسترسين: هم مثلا.

«الحمد لله فاطر السموات والارض جاعل الملائكة رسلا اولى اجنحة مثنى وثلث ورباع يزيد فى الخلق ما يشاء ان الله على كل شىء قدير» ايشته شو سورهده سماوات وارضك فاطرى ذو الجلالى سماوات وارضى اويله بر طرزده تزيين ايدوب آثار كمالنى كوسترمكله حدسز سيرجيلرندن فاطرينه حدسز مدح وثنالر ايتديريور. واويله ده حدسز نعمتلرله سوسلنديرمشكه: سماء وزمين بوتون نعمتلرك ونعمت ديدهلرك لسانلريله او فاطر رحماننه نهايتسز حمد وستايش ايدرلر. ديدكدن صوكره، يرك شهرلرى ومملكتلرى ايچنده فاطرك ويرديكى جهازات وقنادلريله سير سياحت ايدن انسانلرله حيوانات وطيورلر كبى سماوى سرايلر اولان يلديزلرده علوى مملكتلرى اولان برجلرده كزمك وطيران ايتمك ايچون او مملكتلك سكنهلرى اولان ملكلرينه قناد ويرن ذات ذو الجلالى. البته هر شيئه قدير اولمق لازمكلير. بر سينكه بر ميوهدن بر ميوهيه، بر سرچهيه بر آغاجدن بر آغاجه اوچمق قنادينى ويرن.. زهرهدن مشترى يه. مشتريدن زحله اوچاجق قنادلرى او ويريور.. هم ملائكهلر سكنهٔ زمين كبى جزئيته منحصر دكللر. بر مكان معين اونلرى قيد ايدهميير. بر وقتده درت ويا داها زياده يلديزلرده بولونديغنه اشارت «مثنى وثلث ورباع» كلمهلريله تفصيل ويرر.. ايشته شو حادثهٔ جزئيه اولان ملائكهلرى قنادلرله تجهيز ايتمك تعبيريله غايت كلى وعمومى بر عظمت قدرتك دستگاهنه اشارت ايدرك «ان الله على كل شىء قدير» فذلكهسيله تحقيق ايدوب تثبيت ايدر..

«اوننجى نكتهٔ بلاغت» كاه اولويور، آيت انسانك عصيانكارانه عمللرينى ذكر ايدر.. شديد بر تهديد ايله زجر ايدر، صوكره شدت تهديد ياسه دوشمهسزلكه آتماق ايچون رحمته اشارت ايدن بر قسم اسماء ايله خاتمه ويرر. تسلى ويرر.. مثلا «قل لو كان معه آلهة كما يقولون اذا لابتغوا الى ذى العرش سبيلا ٭ سبحانه وتعالى عما يقولون علوا كبيرا ٭ تسبح له السموات السبع والارض ومن فيهن وان من شىء الا يسبح بحمده ولكن لا تفقهون تسبيحهم انه كان حليما غفورا» ايشته شو آيت ديركه: دى. اگر ديگلر

ملك
كبی مملكته شریكی اولسه ایدی. البته عرش ربوبیتنه ال اوزاتوب مداخله اثری كورونه
بردی. هیچ ده بر انتظامسزلق اولامازدی. حالبوكه یدی طبقه سماواتدن طوت. تا ذره‌ده بیله
ذی حیاتلره قدر هر بر مخلوق كلی اولسون. جزئی اولسون. كوچك اولسون. بیوك اولسون.
مظهر اولدیغی بتون اسمالرك جلوه و نقشلری دیللریله او اسماء حسنانك مسمای ذو الجلالنی
تسبیح ایدوب شریك و نظیردن تنزیه ایدیورلر. اوت ناصلكه: سماء، كونشلر، یلدیزلر
دینیلن نورافشان كلماتیله حكمت و انتظامیله اونی تقدیس ایدیور: وحدتنه شهادت
ایدیور. وجو هوا فی بلوطلرك سیله برق و رعد و قطره‌لرك كلماتیله اونی تسبیح و
تقدیس و وحدانیتنه شهادت ایدر. اویله ده زمین حیوانات و نباتات، موجودات دینیلن
حیاتدار كلماتیله خالق ذو الجلالنی تسبیح و توحید ایتدكلری برابر. هر بر آغاج یاپراق و چیچك
و میوه‌لرك كلماتیله بینه تسبیح ایدوب بر لگنه شهادت ایدر. اویله ده ال كوچك مخلوق
ال جزئی بر مصنوع كوچكلكی، جزئیتیله برابر طاشیدیغی نقشلر و كیفیتلر اشارتیله پك
چوق اسماء كلیه‌یی كوستره‌رك، مسمای ذو الجلالی تسبیح ایدوب وحدانیتنه شهادت ایدر:
نیتنه
ایشته بتون كائنات بردن بر لسان ایله متفقاً خالق ذو الجلالنی تسبیح ایدوب وحدا
شهادت ایدرك كندیلرینه كوره موظف اولدقلری وظیفهٔ عبودیتی كمال اطاعتله یرینه
ین
كتیردكلری حالده. شو كائناتك خلاصه‌سی و نتیجه‌سی و نازدار بر خلیفه‌سی و ناز
بر میوه‌سی اولان انسان بتون بونلرك عكسنه، ضدینه اولارق ایتدكلری كفر و شركك
نه قدر چیركین دوشوب نه درجه جزایه شایسته اولدیغنی انلاده ایدوب بتون
یأسه دوشورمه‌ملك ایچون. هم شونك كبی نهایتسز بر جنایته حدسز چیركین بر
عصیانه قهار ذو الجلال ناصل میدان ویروب كائناتی باشلرینه خراب ایتمدیكینك
حكمتنی كوسترمك ایچون ﴿اِنَّهُ كَانَ حَلِيماً غَفُوراً﴾ دیر. او فاتحه ایله حكمت امهالی
كوستروب بر رجا قاپوسی آچیق بیراقیر. ایشته شو اون اشارات اعجازیه‌دن آكلا كه:
آیتلرك خاتمه‌لرنده‌كی فذلكه‌لر چوق رشحات هدایتیله برابر چوق لمعات اعجازیه

واردر كه: بلغالرك آلك بيوك داهيلرى شو بديع اسلوبلره قارشو كمال الحيرت واستحسانلرندن
يارمغنى ايصيرمش. دوداغنى ديشلەمش. ماهذا كلام بشر ديمش. [إن هو الا وحي يوحى] آيه
مەين
حق اليقين اولارق ايمان ايتمشلر. ديمك بعض آيتده بتون مذكور اشارتلر برابر بحثمزه كيرر
چوق مزايای آخرى ده تضمن ايدر كه: او مزايانك اجماعندن اويله بر نقش اعجاز كورونور كه:
كوردغى كوره بيلير.

[ايكنجى شعلەنك ايكنجى نورى] شودر كه: قرآن باشقه كلاملر ايله قابل قياس اولاماز. چونكه كلامك طبقەلرى علويت وقوت وحسن جمال جهتنده درت منبعى وار. [برى متكلم، برى مخاطب، برى مقصد، برى مقامدر. اديبلرك يالڭليش اولارق يالڭز مقام كوستردكلرى كبى دكلدر. اويله ايسه: سوزده كيم سويلەمش. كيمه سويلەمش. نه ايچون سويلەمش. نه مقامده سويلەمش ايسه باق يالڭز سوزه باقوب طورمه. مادام كلام قوتنى، حسننى بو درت منبعدن آلير. قرآنك منبعنه دقت ايديلسه قرآنك درجهٔ بلاغتى، علويت وحسنى آڭلاشيلير. اوت مادام كلام متكلمه باقيور. اگر او كلام أمر ونهى ايسه متكلمك درجەسنه كوره اراده وقدرتى ده تضمن ايدر. او وقت سوز مقاومتسوز اولور. مادهٔ الكتريق كبى تأثير ايدر. كلامك علويت وقوتى او نسبتده تزايد ايدر. مثلا
[يا ارض ابلعي ماءك ويا سماء اقلعي] يعنى يا ارض وظيفەڭ بيتدى. صوڭى يوت. يا سما
حاجت قالمدى. يا نموری كبى مثلا [فقال لها وللارض ائتيا طوعا او كرها قالتا اتينا طائعين] يعنى يا ارض يا سما
ايستر ايستەمز كليڭز حكمت وقدرتمه رام اولڭز. عدمدن چيقوب وجودده شهركاه صنعمه كليڭز ديدى. اونلرده بز كمال اطاعتله كليورز. بزه كوسترديكڭ هر وظيفه‌يى سنك قوتڭله كوره جكز. ايشته قوت واراده‌يى تضمن ايدن حقيقى ونافذ شو امرلرك قوت وعلويتنه باق: صوڭره انسانلرك [اسكني يا ارض وانشقي يا سماء وقومي ايها القيامة] كبى صورت امرده جماداته هذيان وارى محاورەسى هيچ او ايكى امره قابل قياس اولابيليرمى؟ اوت تمنيدن نشئت ايدن آرزولر، واو آرزولردن نشئت ايدن فضوليانه امرلر نره ده؟ حقيقت آمريتله متصف بر آمرك ايش باشنده حقيقت امرى نره ده. اوت امرى نافذ بيوك بر آمرك مطيع

وبیوك برادر دوسنه آرش امری نه دەدر. شویله بر امر عادی بر نفردن ایشیدیلسه ایکی امر
صورةً برابکن معناً بر نفرله برادر دوقوماننك قدر فرقی وار. مثلا [انّما امره اذا اراد شیئاً
ان یقول له کن فیکون] ثم مثلا [واذ قلنا للملئکة اسجدوا لآدم] شو ایکی آیته و ایکی امرك
قوت و علویتنه باق. صوڭره بشرك امرلرنوعندەکی کلامنه باق. عجبا ایلدیز بر چگنك کونشه
نسبتی کبی قالابیلیرمی؟ آوت حقیقی بر مالکك ایستر باشندەکی بر تصویری ده حقیقی بر صنعتکارك
ایشلدیکی وقت صنعتنه دائر ویردیکی بیاناتی و حقیقی بر منعمك احسان باشنده ایکن
بیان ایتدیکی احساناتی. یعنی قول ایله فعلی برلشدیرمك. کندی فعلنی الهم کوزه هم قولاغه
تصویر ایتمك ایچون شویله دیسه: باقیکز ایشته بونی یاپدم. بریله یاپیورم. ایشته بونی
بونك ایچون یاپدم. بربریله اولاجق. بونك ایچون ایشته بونی بریل یاپیورم. مثلا [
[افلم ینظروا الی السماء فوقهم کیف بنیناها وزیّناها وما لها من فروج * والارض
مددناها والقینا فیها رواسی وانبتنا فیها من کل زوج بهیج * تبصرةً وذکری لکل
عبدٍ منیب * ونزّلنا من السماء ماءً مبارکاً فانبتنا به جنّاتٍ وحبّ الحصید *
والنخل باسقاتٍ لها طلعٌ نضید * رزقاً للعباد واحیینا به بلدةً میتاً کذلك الخروج]
قرآنك سماسنده شو سورەنك برچوق بارلایان یلدیز مثال جنت میوەلری کبی شو تصویراتی
شو افعاللری ایچندەکی انتظام بلاغتله چوق طبقة دلائلنی ذکر ایدوب نتیجەسی اولان
حشری [کذلك الخروج] تعبیریله اثبات ایدوب. سورەنك باشنده حشری انکار ایدنلری
الزام ایتمك نرەده؟ انسانلرك فضولیانه اونلرله تماسی آز اولان انفعالدن بحثلری نرەده؟
تقلید صورتنده چیچك رسملری حقیقی حیاتدار چیچکلره نسبتی درجەسنده اولاماز. شو
[افلم ینظروا] دن تا [کذلك الخروج] ە قدر کوزلجه معنالی سویلەیه بیوق اوزون کیدر.
یالکز بر اشارت ایدوب کیچەجکز. شویله که: سورەنك باشنده کفار حشری انکار
ایتدکلرندن قرآن اونلری حشرك قبولنه مجبور ایتمك ایچون شویلەجه بسط مقدمات
ایدر. دیر. آیا اوستوکزدەکی سمایه باقمایورمیسکز که: نه کیفیتده، نه قدر منتظم،

محتشم بر صورتده بنا ایتمیشز. هم گوریور میسڭز که: ناصل بیلمه‌ینلره آڭلاتمش ایله
تزیین ایتمیشز. هیچ بر قصور و نقصانیت براقمامیشز. هم گوریور میسڭز که: زمینی سزه
نه کیفیتده سریمیشز. نه قدر حکمتلی تفریش ایتمیشز. اوڭرده طاغلری تثبیت ایتمیشز.
دڭزلرک استیلاسندن محافظه ایتمیشز. هم گوریور میسڭز اوڭرده نه قدر گوزل رنگارنک
هر بر جنسدن چفت مصنوعاتی، نباتاتی خلق ایتدک. یرک هر طرفنی اولوز للرایله گوزللشدیردک
هم گوریور میسڭز. نه کیفیتده سمادن برکتلی بر صوی گوندریورز. او صو ایله
باغ و بوستانلری، حبوباتی، یرکسک لذیذ میوه‌لی خرمالکی آغاجلری خلق ایدرب
عباده رزق اولنقله گوندریورم. یتیشدیریورم. هم گوریور میسڭز. او صو ایله
اولمش مملکتی احیا ایدیورم. بیڭلر دنیوی حشرلری ایجاد ایدیورم. ناصل بو نباتاتی
قدرتمله بو اولمش مملکتدن چیقاریورم. سزڭ حشرده کی خروجڭزده بویله‌در. قیا
آرض اولوب سز صاغ اولارق چیقاجقسڭز. ایشته شو آیتڭ اثبات حشرده گوستردیگی
جزالت بیانیه‌له: بیڭدن بری سنه آنجق اشارت ایده بیلدک. نره‌ده یا نسانلرڭ بر دعوا
ایچون سردایتدکلری کلمات نره‌ده.

شو رساله‌نڭ باشندن شمدی‌یه قدر تحقیقنامه‌جی طرفانه مثالکه صورتنده قرآنڭ
اعجازینی معنادر بر قصه فقولا بتدیرمک ایچون قرآنڭ چوق مضوقنی کیزلی براقدق.
او کوتی مودلر صیره‌سنه گتیروب موازنه ایدیوردق. شمدی تحقیق وظیفه‌سنی ایفا
ایدوب پارلاق بر صورتده اعجازینی اثبات ایدر. شمدی ایسه تحقیق نامه دگل.
حقیقتنامه بر ایکی سوز ایله قرآنڭ موازنه‌یه گلمز حقیقی مقامنه اشارت ایده‌جگز.
اوت سائر کلاملرڭ قرآنڭ آیاتنه نسبتی، شیشه‌لرده کی گوردیگڭ یلدیزلرڭ گوکیوزنده
عکسلریله یلدیزلرڭ عیننه نسبتی کبیدر. اوت صوری بر حقیقت ثابته‌یی تصویر
ایدن گوسترن قرآنڭ کلماتی نره‌ده. بشرڭ فکری وطریقلرینڭ آیینه چقارنده کلماتیله
تنظر
ترسیم ایتدکلری معنالر نره‌ده. اوت انوار هدایتی الهام ایدن و شمس و قمرڭ خالق ذوالجلا

کلامی اولان قرآنك ملائکه مثال ذی حیات کلماتی نره ده.. بشرك هوساتنی اویاندیرتی
ایچون سحّارانه تسویلاتیله مزوّر اینجه اکثریا ایصیرتجی کلماتی نره ده.. اوت الیصیرتجی
حشرات و بوجکلرك مبارك ملائکه نورانی روحانیلره نسبتی نه ایسه.. بشرك کلماتی قرآنك
کلماتنه نسبتی اودر.. شو حقیقتلری یگرمی بشنجی سوزله برابر ایچن یگرمی درت عدد سوزلر
اثبات ایتمشدر.. خود تعرض تجرد دگل.. برهانی کیچمش نتیجه در.. اوت تعبیری جواهرهدایتك
بر صدفی و حقائق ایمانیه نك بر منبعی و اساسات اسلامیه نك بر معدنی و طوغریدن
طوغری یه عرش رحماندن کلان و کائناتك فوقنده و خارجنده انسانه باقوب اینه ن و
علم و قدرت و اراده یی تضمن ایدن و خطاب ازلی اولان الفاظ قرآنیه نره ده.. انسانك
هوائی هراپرستانه و الهی هوسپرورانه الفاظی نره ده.. اوت قرآن بر شجرهٔ طوبا مثالنده
کیچوب شو عالم اسلامیه یی بتون معنویاتیله، شعائر و کمالاتیله، و دساتیر و احکامیله
یاپراقلر صورتنده نشر ایدوب آصفیا و اولیاسی بر چیچك حکمنده او آغاجك آب حیاتیله
تازه گوزل گوستروب.. بتون کمالات و حقائق کونیه و الهیه یی ثمره ویروب میوه لرنده کی
چوق چکردکلری حمله بر دستور بر پروغرام حکمنده کیچوب ینه میوه دار آغاج حکمنده
متسلسل حقائقی گوسترن قرآن نره ده.. بشرك معلوم اولان کلامی نره ده.. زاین الثرا من
الثریا؟ ۱۳۵۰ بیك اوچیوز اللی سنه در قرآن حکیم بتون حقائقی کائنات چارشوسنده آچوب
تشهیر ایتدیگی حالده.. هر کس.. هر ملت.. هر مملکت.. اونك جواهرندن، حقائقندن
آلمشدر.. والییورلر.. حالبوکه: نه او الفت.. نه او مبذولیت.. نه او مرور زمان، نه او بیوك
تحولاتلر.. اونك قیمتدار حقائقنه، اونك گوزل اسلوبلرینه خلل ویرمه مش اختیارلاتمامش
قوردقامش، قیمتندن دوشورمه مش.. صنعنی سویوندیرمه مش در.. شو حال تك باشنه بر
اعجازدر.. شیمدی بری چیقسه.. قرآنك کیتردیگی حقائقدن بر قسمنی کندی هوسنجه منتجه بر
انتظام ویرسه.. قرآنك بعض آیاتنه معارضه ایچون نسبت ایتسه.. قرآنه یقین بر کلام
سویلدم دیسه.. اولیله آحمقانه بر سوز دیرکه: مثلا طاشچیلری مختلف جواهردن بر سرای

محتشم یاپان و اوطالرك صنعتنده عموم سرایك نقوش عالیه‌سنه باقان میزانلی
نقشلر ایله تزیین ایدن بر اوسطه‌نك صنعتیله، او نقوش عالیه‌دن فهمی قاصر اولان او سرایك
بتون جواهر و زینتلرندن بی بهره بر عادی آدمك عادی خانه‌لرك بر اوسطه‌سی او سرایه
كیروب او قیمتدار طاشلرده‌كی علوی نقشلری بوزوب هیچ بر هوسنه كوره عادی بر
خانه‌نك وضعیتنه كوره بر انتظام بر صورت ویرسه و چوجوقلرك نظرینه خوش كورو
نه‌جك بعض بر نقشلری طاقسه، صوكره دیسه: باقكز او سرایك اوسطه‌سندن داها
زیاده مهارت و ثروتم وار. و قیمتدار زینتلرم وار دیسه، دیوانه‌جه بر هذیان ایدن بر
سافلانه كارك نسبت صنعتی كبیدر.

((اوچنجی شعله)) اوچ ضیاسی وار. ((برنجی ضیا)) قرآن معجز البیانك بیوك بر وجه
اعجازی اون اوچنجی سوزده بیان ایدلشدر. قرداشلری اولان سائر وجوه اعجاز سلسله‌سنه
كیرمك ایچون بو مقامه آلینمشدر. ایشته قرآنك هر آیتی بر نجم ثاقب كبی اعجاز
هدایت نورینی نشر ایله كفر و غفلت ظلماتنی طاغیتدیغنی كورمك و ذوق ایتمك
ایسترسه‌ك كندیكی قرآنك نزولندن اول اولان او عصر جاهلیتده و او صحرای بدویتده
فرض ایت كه، هرشی ظلمت جهل و غفلت آلتنده و پردهٔ جمود طبیعته صاریلمش ایکن
برآنده بردن قرآنك لسان علویسندن ﴿سَبَّحَ لِلّٰهِ مَا فِى السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَهُوَ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ ﴿يُسَبِّحُ لِلّٰهِ مَا فِى السَّمٰوَاتِ وَمَا فِى الْاَرْضِ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ﴾
كبی آیتلری ایشیت باق. او اولمش ویا یاتمش موجودات عالم ﴿سَبَّحَ﴾ ﴿يُسَبِّحُ﴾ صداسیله
ایشیدنلرك ذهننده ناصل دیریلیورلر. هشیار اولیورلر. قیام ایدوب ذكر ایدیورلر.
هم او قراكلق كوك یوزینده بر یانمش آتش پارچه‌سی اولان ییلدیزلر و یرده‌كی پریشان مخلوقات
﴿تُسَبِّحُ لَهُ السَّمٰوَاتُ السَّبْعُ وَالْاَرْضُ﴾ صیحه‌سیله ایشیدنك نظرنده ناصل كوك
یوزی بر آغیز، بتون ییلدیزلر بر كلمهٔ حكمتنما، بر حقیقت ادا. و ارض بر قفا و بر
و بحر بر لسان و بتون حیوانات و نباتات بر كلمهٔ تسبیحنشان صورتنده عرض دیدار

(ایدر..) بوقسمه بوزماندن تااوزمانه با قحقله مذکور ذوقك دقائقنی کوره مزسك. أوت او زمان نیری نورینی نشر ایدن ومروروزمانله علوم متعارفه حکمنه کیجن وساثر نیرّات اسلامیه ایله پارلایان وقرآنك کونشیله کوندوز رنکنی آلان بر وضعیت ایله دنیا فود سطحی وبسیط بر پردۀ الفت ایله باقسه‌ك.. ألبته هر بر آیتك نه قدر طاتلی بر زمزمۀ اعجاز ایچنده نه پیشیه ظلماتی طاغیتدیغنی حقیله کوره مزسك. وبرچوق أنواع اعجازی ایچنده بونوع اعجازینی ذوق ایده مزسك.

قرآن معجز البیانك اك بویوك درجۀ اعجازینه باقمق ایسترسه‌ك.. شو تمثیل دوربینیله باق.. شویله که: غایت بیوك وغریب وغایتله یایلمش عجیب بر آغاج فرض ایده لم که: او آغاج کلینش بر پردۀ غیب آلتنده بر طبقۀ مستوریت ایچنده صاقلا نمشدر.. معلومدر که بر آغاجك انسانك اعضالری کبی اونك داللری، میوه لری، یاپراقاری، چیچکلری کبی بتون عضولری آراسنده بر مناسبت بر تناسب بر موازنت لازمدر.. هر برجزئی او آغاجك ماهیتنه کوره بر شکل آلیر. برصورت ویریلیر.. ایشته هیچ کورولمه‌ین وهالا کوروله‌میور او آغاجه دائر بری چیقسه بر پرده او ستنده اونك هر بر اعضاسنه مقابل بررسم چکسه برحدود چیزسه.. دالدن میوه‌یه. میوه دن یاپراغه برتناسبله برصورت ترسیم ایتسه.. و بربرندن نهایت اوزاق مبدأ ومنتهاسنك اورته سنده عضولرینك عین شکل وصورتنی کوستره جك موافق بر ترسیمات ایله طولدیرسه ألبته شبهه قالمازکه.. او رسام بوتون اوغیبی آغاجی غیب آشنا نظریله کورور. احاطه ایدر.. صوکره تصویر ایدر. عیناً اونك کبی.. قرآن معجز البیان دخی حقیقت ممکناته دائر که: او حقیقت دنیانك ابتداسندن طوت تا آخرتك آك نهایتنه قدر ارزامش، دعرشدن فرشه.. ذره دن شمسه قدر یایلمش اولان شجرۀ خلقتك حقیقتنه دائر بیانات قرآنیه او قادار تناسبی محافظه ایتمش.. وهر بر عضوه ومیوه یه لایق برصورت ویرمشدرکه: بتون محققلر نهایت تحقیقنده قرآنك تصویرینه ماشاء الله بارك الله دیبوب طلسم کائناتی ومعمّای

خلقی کشف وفتح ایدن یالکز سنسك ای قرآن کریم دیرلر. [وَلِلّٰهِ الْمَثَلُ الْاَعْلٰی] تمثیلده
قصور یوق. اسماء وصفات الهیه. وشئون وافعال ربانیه برشجرهٔ طوبا، نور حکمنده تمثیل
ایدیلمکله: او شجرهٔ نورانیه نك دائرهٔ عظمتی ازلدن ابده اوزانوب کیدیبور. حدود کرپاسی
غیر متناهی فضای اطلاقده یاییلوب احاطه ایدیبور. حدود امرا آتی [یَحُولُ بَیْنَ الْمَرْءِ وَ
قَلْبِهِ] [فَالِقُ الْحَبِّ وَالنَّوٰی] حدودندن طوت. تا [وَالسَّمٰوَاتُ مَطْوِیَّاتٌ بِیَمِینِهِ] [خَلَقَ
السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ فِی سِتَّةِ اَیَّامٍ] حدودینه قدر انتشار ایتمش. او حقیقت نورانیه‌نك
بتون دال وبوداقلرله، غایات ومیوه لریله اوقدر تناسبله بربرینه اویغون بربرینه لایق
بربرینی قیرمایه جق، بربرینك حکمنی بوزمایه جق؛ بربرندن توحش ایتمیه جك برصورتده
او حقائق اسماء وصفاتی. وشئون وافعالی بیان ایدرکه: بتون اهل کشف وحقیقت
ودائرهٔ ملکوتده جولان ایدن بتون اصحاب عرفان وحکمت.. او بیانات قرآنیه‌یه قارشو
سبحان الله دیوب نه قدر طوغری. نه قدر مطابق. نه قدر کوزل. نه قدر لایق
دییه رك تصدیق ایدیبورلر. مثلا بتون دائرهٔ امکان ودائرهٔ وجوبه باقان، هم او ایکی شجرهٔ
عظمیه نك برتك دالی حکمنده اولان ایمانك ارکان سته سی واو ارکانك دال وبوداقلرینك
الك اینجه میوه وچیچکلری آرالرنده اوقدر بر تناسب کوزه تیله رك تصویر ایدر: واو درجه
برموازنت صورتنده تعریف ایدر. واو مرتبه برمناسبت طرزنده اظهار ایدرکه: عقل
بشر ادراکندن عاجز وحسننه قارشو حیران قالیر. واو ایمانك دالینك بوداغی حکمنده اولان
اسلامیتك ارکان خمسه سی آرالرنده واو ارکانك تا الك اینجه تفرعاتی، الك کوچك
آدابی والك اوزاق غایاتی والك درین حکمیاتی والك جزئی ثمراتنه وارنجه‌یه قدر آرالرنده
حسن تناسب وکمال مناسبت وتام برموازنت محافظه ایتدیکنه دلیل ایسه.. او قرآن
جامعك نصوص وجوهلرندن واشارات ورموزندن چیقان شریعت کبرای اسلامیه‌نك
کمال انتظامی وموازنتی وحسن تناسبی ورصانتی جرح ایدیلمز برشاهد عادل، شبهه
کیرمز بربرهان قاطعدر. دیمك اولیورکه: بیانات قرآنیه بشرك علم جزئیسنه

بالخصوص بر ایشنك علمنه مستند اولاماز. بلكه بر علم محیطه استناد ایدییور. و جمیع اشیایی بردن كوره بیلیر. أزل و أبد اورته سنده بتون حقائقی برآنده مشاهده ایدر بر ذاتك كلامیدر.

آمنّا.

(٢ ایكنجی ضیاء) حكمت قرآنیه نك قارشوسنده میدان معارضه یه چیقان فلسفهٔ بشریه نك حكمت قرآنیه قارشوسنده نه درجه سقوط ایتدیكنی اون ایكنجی سوزده ایضاح و تمثیل ایله تصویر و سائر سوزلرده اثبات ایتدیكمزدن اونلره حواله ایدوب شیمدیلك باشقه بر جهتده كوچك بر موازنه ایدرز. شویله كه: فلسفه و حكمت اشاینه دنیایه ثابت باقار. موجوداتك ماهیتلرندن خاصیتلرندن تفصیلاً بحث ایدر. صانعه قارشو وظیفه لرندن بحث ایتسه ده اجمالاً بحث ایدر. عادتا كائنات كتابنك یالكز نقش و حروفلرندن بحث ایدر. معناسنه اهمیت ویرمز. قرآن ایسه دنیایه كچیجی، سیال، آلداتیجی، سیار، قرارسز انقلابجی اولارق باقار. موجوداتك ماهیتلرندن صوری و مادی خاصیتلرندن اجمالاً بحث ایدر. فقط صانع طرفندن توظیف ایدیلان وظائف عبودیتكارانه لرندن و صانعنك اسمالرینه نه وجهله و نه اصل دلالت ایتدكلری و اوامر تكوینیهٔ الهیه یه قارشو انقیادلرینی تفصیلاً ذكر ایدر. ایشته فلسفهٔ بشریه ایله حكمت قرآنیه نك شو تفصیل و اجمال خصوصنده كی فرقلرینه باقه جغز كه: محض حق و عین حقیقت هانكیسیدر كوره جكز: ایشته ناصل الكزده كی ساعت صورةً ثابت كورونور. فقط ایچنده كی چرخلرك حركاتلر دائمی ایچنده بر زلزله و آلت و چرخلرینك اضطرابلری واردر. عیناً اونك كبی. قدرت الهیه نك بر ساعت كبراسی اولان شو دنیا ظاهری ثابتیتی ایله برابر دائمی زلزله و تغیرده فنا و زوالده یووارلانییور. اوت دنیایه زمان كیردیكی ایچون كیجه و كوندوز او ساعت كبرانك ثانیه لرینی صایان ایكی باشلی بر میل حكمنده در. سنه او ساعتك دقیقه لرینی صایان برابره وضعیتنده در. عصر ایسه او ساعتك ساعتلرینی تعداد ایدن بر ایگنه در. ایشته زمان دنیایی امواج زوال اوستنه آتار. بتون ماضی و استقبالی عدم دیرو

يالكز زمان حاضري وجوده بيراقير. شمدى زمانك دنيايه ويرديكى شو شكل ايله برر كان
اعتباريله دخى سنه دنيا زلزله لى. غير ثابت بر ساعت حكمنده در. چونكه جو هوا مكانى چابوق
تغير ايدر يكدن بر حالدن بر حاله سرعةً كچر يكندن بعض كونده بر قاچ دفعه بولوطلرله
طولوب بوشالتمقله ثانيه صايانك ميلك صورت تغيرى حكمنده بر تغير كوستريور. شمدى
دنيا خانه سنك طابانى اولان مكان ارض ايسه. يوزى موت وحياتجه، نبات وحيوانجه پك
چابوق تبدل ايتديكندن دقيقه لرى صايان بر ميل حكمنده دنيانك شو جهتى كچجى اولديغنى
كوستريور. زمين يوزى اعتباريله بويله اولديغى كبى. بطننده كى انقلابات وزلزله لرله و
اونلرك نتيجه سنده جبالك چيقمالرى وخسفلر وقوعبولماسى ساعتلرى صايان بر ميل
كبى دنيانك شو جهتى آغيرجه مرور ايديجى كوستريور. دنيا خانه سنك طاوانى اولان
سماء. مكانى ايسه. اجراملرك حركاتيله قويروقلى يلديزلرك ظهوريله كسوفات وخسوفاتك
وقوعبولماسيله يلديزلرك سقوط ايتملرى كبى تغيرات كوستريركه؛ سما دخى ثابت دكل.
اختيارلغه وخرابيته كيديور. اونك تغيراتى هفته لق ساعتده كونلرى صايان بر ميل كبى..
چندان آغير وكيج اولويور. فقط هر حالده كچجى وزوال وخرابيته قارشو كيتديكنى كوستريور.
ايشته دنيا دنيا جهتيله شو يدى ركن اوزرينه بناء ايدلمشدر. شونلر دائم اونى صاريور:
فقط شو صارصيلان وحركت ايدن دنيا. صانعنه باقديغى وقت او حركات وتغيرات قلم
قدرتك مكتوبات صمدانيه يى يازماسى ايچون او تموجات ايشله ميدر. او تبدلات احوال ايسه؛
اسماء الهيه نك جلوه شئوناتنى آيرى آيرى توصيفات ايله كوسترن تازه لنن آيينه لريدر.
ايشته دنيا. دنيا اعتباريله هم فنايه كيدر. هم تولديه قوشار. هم زلزله ايچنده در.
حقيقتده آقار صو كبى رحلت ايتديكى حالده. غفلت ايله صورةً انجماد ايتمش ذكر طبيعتله
كثافت وكدورت پيدا ايدوب. آخرته پرده اولمشدر. ايشته فلسفهٔ سقيمه تدقيقاتنه
فلسفه ايله وحكايت طبيعيه ايله ومدنيت سفيهه نك جاذبه دار لهوياتيله سوقوشا
هوساتيله او دنيانك هم جمودتنى زياده ايدوب غفلتى قالينلاشديرمش. هم كدورتله

بولانماسنی تضعیف ایدوب صانعنی وآخرتی اونوتدیرییور.

امّا قرآن ایسه: حقیقتده کی دنیایی. دنیا جهتیله ﴿اَلْقَارِعَةُ مَا الْقَارِعَةُ﴾ ﴿اِذَا وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ﴾ ﴿وَالطُّورِ وَكِتَابٍ مَسْطُورٍ﴾ آیاتیله یاموق کبی حلاج ایدر آتار. ﴿اَفَلَمْ يَنْظُرُوا فِى مَلَكُوتِ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ﴾ ﴿اَوَلَمْ يَنْظُرُوا اِلَى السَّمَاۤءِ فَوْقَهُمْ كَيْفَ بَنَيْنَاهَا﴾ ﴿اَوَلَمْ يَرَ الَّذِينَ كَفَرُوا اَنَّ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا﴾ کبی بیاناتیله اردنیایه شفافیت ویرر. وبولانماسنی ازاله ایدر. ﴿اَللّٰهُ نُورُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ﴾ ﴿وَمَا الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا اِلَّا لهو ولعب﴾ کبی نورافشان نیراتیله جامد دنیایی اریدر.. ﴿اِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ﴾ و﴿اِذَا السَّمَاۤءُ انْفَطَرَتْ﴾ و﴿اِذَا السَّمَاۤءُ انْشَقَّتْ﴾ ﴿وَنُفِخَ فِى الصُّورِ فَصَعِقَ مَنْ فِى السَّمٰوَاتِ وَمَنْ فِى الْاَرْضِ اِلَّا مَنْ شَاۤءَ اللّٰهُ﴾ موت آلود تعبیرلریله دنیانك أبدیت موهومه سنی پارچه پارچه ایدر.. ﴿يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِى الْاَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاۤءِ وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا وَهُوَ مَعَكُمْ اَيْنَمَا كُنْتُمْ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ﴾ ﴿وَقُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ سَيُرِيكُمْ اٰيَاتِهِ فَتَعْرِفُونَهَا وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ﴾ کورلتولو صیحه لریله طبیعت فکرینی تولید ایدن غفلتی طاغیدیر:

ایشته قرآنك باشدن باشه کائناته متوجه اولان آیاتی شو اساسه کوره کیدر.. حقیقت دنیایی اولدیغی کبی آچار کوستر. چیرکین دنیایی نه قدر چیرکین اولدیغی کوسترمکله: بشرك یوزینی اوندن چویرتدیرر. صانعه باقان کوزل دنیانك کوزل یوزینی کوستریر. بشرك کوزینی اوکا دیکدیرر. حقیقی حکمتی درس ویرر. کائنات کتابنك معنالرینی تعلیم ایدر.. حروفات ونقوشلرینه آز باقار. سرخوش فلسفه کبی چیرکینه عاشق اولوب معنایی اونوتدیروب حروفاتك نقوشیله انسانلرك وقتنی مالایعنیاتده صرف ایتدیرمییور.

((۳ اوچنجی ضیاء)) ایکنجی ضیاده حکمت بشریه‌نك حکمت قرآنیه‌یه قارشو سقوطنه وحکمت قرآنیه‌نك اعجازینه اشارت ایتدك. شیمدی شو ضیاده قرآنك شاگردلری اولان

آصفیاء وأولیاء وحکمانک منوّر قسمی اولان حکمای اشراقیونک حکمتلریله قرآنک
حکمتنه قارشو درجه سنی کوستروب شو جهتده قرآنک اعجازینه مختصر بر اشارت ایده جگز:
ایشته قرآن حکمتک علویتنه أک صادق بر دلیل و حقانیتنه أک ظاهر بر برهان و اعجازینه
أک قوی بر علامت شودر که: قرآن بتون اقسام توحیدک بتون مراتبنی بتون لوازماتیله
محافظه ایدرک بیان ایدوب موازنه سنی بوزمامش. محافظه ایتمش. هم بتون حقائق
عالیۀ الهیه نک موازنه سنی محافظه ایتمش. هم بتون اسماء حسنانک اقتضا ایتدکلری
احکاملری جمع ایتمش. او احکامک تناسبنی محافظه ایتمش. هم ربوبیت و الوهیتک
شئوناتنی کمال موازنه ایله جمع ایتمشدر. ایشته شو محافظه و موازنه و جمع بر
خاصیتدر. قطعیاً بشرک اثرنده موجود دکل. و اعاظم انسانیه نک نتائج افکارنده
بولونمایور. نه ملکوته کیجن أولیالرک اثرنده. نه أمورک باطنلرینه کیجن اشراقیونک
کتابلرنده. نه عالم غیبه نفوذ ایدن روحانیلرک معارفنده هیچ بولونمایور. کویا
بر تقسیم الاعمال حکمنده هر قسمی حقیقتک شجرۀ عظماسندن یالکز بر ایکی دالنه
یاپیشیور. یالکز اونک میوه سیله یا پراغیله اوغراشیور. باشقه سندن یا خبری
یوق: یا خود باقمایور. أوت حقیقت مطلقه مقیّد انظار ایله احاطه ایدیلمز. قرآن
کبی بر نظر کلّی لازم که: احاطه ایتسین. قرآندن باشقه چندان قرآندن درس
آلیورلر. فقط حقیقت کلیه نک جزئی ذهنیله یالکز بر ایکی طرفنی تماماً کورور.
آنکله مشغول اولور. اونده حبس اولور. یا افراط و یا تفریط ایله حقائقک
موازنه سنی اخلال ایدوب تناسبنی ازاله ایدر. شو حقیقت یکرمی درد (٢٤) نجی سوزک
ایکنجی دالنده عجیب بر تمثیل ایله ایضاح ایدلمشدر. شمدیده باشقه بر تمثیل ایله
شو مسئله یه اشارت ایدرز. مثلا: بر دکزده حسابسز جوهرلرک اقسامیله طولو
بر دفینه نک بولوندیغنی فرض ایده لم. غوّاص دالغیجلر او دفینه نک جواهرینی
آرامق ایچون طالیورلر. کوزلری قاپالی اولدیغندن أل یوردامیله آکلارلر..

برقسمنك الینه اوزونجه بر الماس کچر. او غوّاص حکم ایدر که: بتون خزینه اوزون دیرك
کبی بر الماسدن عبارتدر. آرقداشلرندن باشقه جواهری ایشیتدیکی وقت خیال ایدر که
او جوهرلر بر لریکی الماسك تابعلریدر. خصوصاً دیگر شریکلریده برقسمی ده کره دی بریاقو
الینه کچر. یاقوت قطعه‌سی مربع بر جوهر پاره‌سی بولور. و هکذا هر بری الیله کوردیکی جوهری او
خزینه‌نك اصلی و معظمی اعتقاد ایدوب ایشیتدکلرینی او خزینه‌نك زوائد و تفرعاتی
ظن ایدر. او وقت حقائقك موازنه‌سی بوزولور. تناسبده کیدر. چوق حقیقتك
رنکی دکیشیر. حقیقتك حقیقی رنکنی کورمك ایچون تأویلاته و تکلفاته مضطر قالیر.
حتی بعض انکار و تعطیله قدر کیدرلر. حکمای اشراقیونك کتابلرینه و سنتك میزانیله
طارتمیوب کشفیات و مشهوداتنه اعتماد ایدن متصوفینك کتابلرینی تأمل ایدن بو
حکممزی بلا شبهه تصدیق ایدر. دیمك حقائق قرآنیه‌نك جنسندن و قرآنك درسندن
آلدقلری حالده چونکه قرآن دکلدر. بویله ناقص قالیور. بحر حقائق اولان قرآنك آیتلری
دخی او دکز ایچنده‌کی دفینه‌نك بر غواصیدر. لکن اونلرك کوزلری آچیق دفینه‌یی
احاطه ایدر. دفینه‌ده نه وار نه یوق کورر. او دفینه‌یی اویله بر تناسب و انتظام و
انسجامله توصیف ایدر. بیان ایدر که: حقیقی حسن جمالی کوسترر. مثلا [آیت
﴿والارض جمیعاً قبضته یوم القیمة والسموات مطویات بیمینه﴾ ﴿یوم نطوی السماء
کطی السجل للکتب﴾ افاده ایتدکلری عظمت ربوبیتی کوردیکی کبی ﴿ان الله لا یخفی
علیه شیء فی الارض ولا فی السماء هو الذی یصورکم فی الارحام کیف یشاء﴾ ﴿وما
من دابة فی الارض الا هو آخذ بناصیتها﴾ ﴿وکاین من دابة لا تحمل رزقها الله
یرزقها وایاکم﴾ افاده ایتدکلری شمول رحمتی کورر و اویله کوستریور. ثم ﴿خلق السموات
والارض وجعل الظلمات والنور﴾ افاده ایتدیکی وسعت خلاقیتی کورر و کوستردیکی
کبی ﴿خلقکم وما تعملون﴾ افاده ایتدیکی شمول تصرفی و احاطهٔ ربوبیتی کورر و
کوسترر. ﴿ یحیی الارض بعد موتها﴾ افاده ایتدیکی حقیقت عظمی ایله

[والشمس والقمر والنجوم مسخرات بامره] افاده ایتدیگی حقیقت حکیمهٔ عالمانه
[واوحی ربك الی النحل] افاده ایتدیگی حقیقت کریمانه یه [اولم یروا الی الطیر فوقهم
صافات ویقبضن ما یمسکهن الا الرحمن انه بکل شیء بصیر] افاده ایتدکلری حقیقت
رحیمانهٔ مدبرانه یه [وسع کرسیه السموات والارض ولا یؤده حفظهما] افاده
ایتدیگی حقیقت عظیمهٔ الٰهیه [وهو معکم این ما کنتم] افاده ایتدیگی حقیقت رقیبانه یه
[هو الاول والاخر والظاهر والباطن وهو بکل شیء علیم] افاده ایتدیگی حقیقت
محیطه کبی [ولقد خلقنا الانسان ونعلم ما توسوس به نفسه ونحن اقرب الیه
من حبل الورید] افاده ایتدیگی اقربیت [تعرج الملائکة والروح الیه فی یوم کان
مقداره خمسین الف سنة] اشارت ایتدیگی حقیقت علویه یه [ان الله یأمر
بالعدل والاحسان وایتاء ذی القربی وینهی عن الفحشاء والمنکر والبغی] افاده
ایتدیگی حقیقت جامعه کبی بتون اخروی و دنیوی علمی و عملی ارکان ستهٔ ایمانیه نك
هر برینی تفصیلاً.. ارکان خمسهٔ اسلامیه نك هر برینی قصداً و بدأً و سعادت دارینی
تأمین ایدن بتون دستورلری کوسترر، کوستریر. موازنه سنی محافظه ایدوب تناسبنی ادامه
ایدوب او حقائقك لیست مجموعه سنك تناسبندن حاصل اولان حسن وجمالك
منبعندن قرآنك بر اعجاز معنویسی نشئت ایدر.. ایشته بو سر عظیمدندر که: علماء علم کلام
قرآنك شاکردلری اولدقلری حالده.. بر قسمی اون جلد اولارق ارکان ایمانیه یه دائر
بیکلرجه اثر یازدقلری حالده، معتزله کبی عقلی، نقله ترجیح ایتدکلری ایچون قرآنك
اون آیتی قدر وضوح ایله افاده، وقطعی اثبات و بداهتی اقناع ایدهمه مشلر. عادتا
اونلر اوزاق طاغلرك آلتنده لاغم یاپوب بورولرله تا عالمك نهایتنه قدر سلسلهٔ
اسباب ایله کیدوب اوراده سلسله یی کسر. صوکره آب حیات حکمنده اولان معرفت
الٰهیه یی و وجود واجب الوجودی اثبات ایدرلر. آیت کریمه ایسه.. هر برینی بر
عصای موسی کبی.. هر یرده صویی چیقاره بیلیر. هر شیدن بر پنجره آچار. صانع ذوالجلالی
طانیتدیرر. قرآنك عرشندن ترشح ایدن عربی قطره رساله سنده و سائر سوزلرده

شو حقیقتی فعلاً اثبات ایتمش. و کوسترمیشدر. ایشته هم شونلردندرکه: باطن
اموره کیدوب سنت سنیه‌یه اتباع ایتمه‌یه‌رك مشهوداتنه اعتماد ایدنلرك بعضی
بولنه‌دوندن و برجماعتك ریاستنه کیجوب برفرقه تشکیل ایدن فرق ضاله‌نك بتون
امامباری، مقاماتك تناسبنی موازنه‌سنی محافظه ایده‌مدیکلرندن که بریله بدعه‌یه
ضلالته دوشوب برجماعت بشریه‌یی یا کلیسی بوله سوق ایتمشلر. ایشته بونلرك
بتون عجزلری آیات قرآنیه‌نك اعجازینی کوستریر.

((خاتمه))

١٤ ١٩
قرآنك لمعات اعجازندن ایکی لمعهٔ اعجازیه. اون طقوزنجی سوزك اون دردنجی
رشحه‌سنده کچمشدرکه: برسبب قصور فهم ایله یالکز تکراراتی و علوم کونیه‌ده
اجمالی. هربری بر لمعهٔ اعجازك منبعیدر. هم قرآنده معجزات انبیاء ذکر ایدلمسنده
پارلایان لمعهٔ اعجاز قرآن. یکرمنجی سوزك ایکنجی مقامنده واضحاً کوستریلمشدر.
داها بونلر کبی سائر سوزلرده و رسالهٔ عربیه‌مده چوق لمعات اعجازیه ذکر ایدیلوب
اونلره اکتفاءً یالکز شونی دیرزکه: بر معجزهٔ قرآنیه داها شودرکه: ناصل بتون
معجزات انبیاء قرآنك بر نقش اعجازینی کوستریشدر. اویله‌ده قرآن بتون معجزاتیله
بر معجزهٔ احمدیه (ع ص م) اولور. و بتون معجزات احمدیه (ع ص م) دخی قرآنك بر معجزه‌سیدرکه: قرآنك
جناب حقه قارشو نسبتنی کوستریر. و او نسبتله ظهور ایله هر کلمه‌سی بر معجزه
اولور. چونکه او وقت بر تك کلمه بر چکردك کبی بر شجرهٔ حقائقی معناً تضمن ایده‌بیلیر.
هم مرکز قلب کبی حقیقت عظمانك بتون اعضاسنه مناسبتدار اولابیلیر. هم
بر علم محیطه‌دن غایتسز برارادیه استناد ایتدیکی ایچون حروفیله، هیئتیله،
وضعیتیله، موقعیله هر سزا اشیایه باقه‌بیلیر. ایشته شو سردندرکه علماء
علم حروف قرآنك بر حرفندن بر صحیفه قدر اسرار بولدقلرینی ادعا ایدرلر.

ودعوالرینی اوفقده الشلنه اثبات ایدییورلر.

رساله نك باشندن شورایه قدر بتون شعاعلری. شعاعلری. لمعه لری. نورلری.

ضیالری نظره طوپلانیرسه باشده کی دعوا شیمدی قطعی نتیجه اولارق یعنی ﴿قُلْ لَئِنِ اجْتَمَعَتِ الْاِنْسُ وَالْجِنُّ عَلٰى اَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هٰذَا الْقُرْاٰنِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا﴾ ی برکات رصد الله او قطعی اعلان ایدییورلر.

﴿سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا اِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ﴾ ﴿رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا اِنْ نَسِينَا اَوْ اَخْطَأْنَا﴾ ﴿رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي وَيَسِّرْ لِي اَمْرِي وَاحْلُلْ عُقْدَةً مِنْ لِسَانِي يَفْقَهُوا قَوْلِي﴾ اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ اَفْضَلَ وَاَجْمَلَ وَاَنْبَلَ وَاَظْهَرَ وَاَطْهَرَ وَاَحْسَنَ وَاَبَرَّ وَاَكْرَمَ وَاَعَزَّ وَاَعْظَمَ وَاَشْرَفَ وَاَعْلٰى وَاَزْكٰى وَاَبْرَكَ وَاَلْطَفَ صَلَوَاتِكَ وَاَوْفٰى وَاَكْثَرَ وَاَزْيَدَ وَاَرْقٰى وَاَرْفَعَ وَاَدْوَمَ سَلَامِكَ صَلَاةً وَسَلَامًا وَرَحْمَةً وَرِضْوَانًا وَعَفْوًا وَغُفْرَانًا تَمْتَدُّ وَتَزِيدُ بِوَابِلِ سَحَائِبِ جُودِكَ مَوَاهِبِ وَكَرَمِكَ وَتَنْمُو وَتَزْكُو بِنَفَائِسِ شَرَائِفِ لَطَائِفِ جُودِكَ وَمِنَنِكَ اَزَلِيَّةً بِاَزَلِيَّتِكَ لَا تَزُولُ اَبَدِيَّةً بِاَبَدِيَّتِكَ لَا تَحُولُ عَلٰى عَبْدِكَ وَحَبِيبِكَ وَرَسُولِكَ مُحَمَّدٍ خَيْرِ خَلْقِكَ وَاِمَامِ حَضْرَتِكَ وَلِسَانِ حُجَّتِكَ النُّورِ الْبَاهِرِ اللَّامِعِ وَالْبُرْهَانِ الظَّاهِرِ الْقَاطِعِ وَالْبَحْرِ الزَّاخِرِ وَالنُّورِ الْغَامِرِ وَالْجَمَالِ الزَّاهِرِ وَالْجَلَالِ الْقَاهِرِ وَالْكَمَالِ الْفَاخِرِ صَلَاتَكَ الَّتِي صَلَّيْتَ بِعَظَمَةِ ذَاتِكَ عَلَيْهِ وَعَلٰى اٰلِهِ وَاَصْحَابِهِ كَذٰلِكَ صَلَوٰةً تَغْفِرُ بِهَا ذُنُوبَنَا وَذُنُوبَ كَاتِبِهِ وَرُفَقَائِهِ وَتَشْرَحُ بِهَا صُدُورَنَا وَصَدْرَهُ وَتُطَهِّرُ بِهَا قُلُوبَنَا وَقَلْبَهُ وَتُنَزِّهُ بِهَا خَوَاطِرَنَا وَاَفْكَارَنَا وَتُصَفِّي بِهَا كُدُورَاتِ مَا فِي اَسْرَارِنَا وَتَفْتَحُ بِهَا اَقْفَالَ قُلُوبِنَا وَقَلْبِهِ بِنُورِ الْفَتْحِ الْمُبِينِ يَا اَكْرَمَ الْاَكْرَمِينَ وَيَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ ﴿رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ اِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً اِنَّكَ اَنْتَ الْوَهَّابُ﴾ ﴿وَاٰخِرُ دَعْوٰيهُمْ اَنِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ آمين.

سعید النورسی

٩٠/١

[برنجی ذیل]

مقام اعتباریله یگرمی بشنجی سوزه الحاق ایدیلن ذیللردن یدنجی شعاعك برنجی مقامنك [اون یدنجی] (١٧) مرتبه سیدر..

بو دنیاده حیاتك غایه سی و حیاتك حیاتی ایمان اولدیغنی بیلن دورماز یورولماز. وطوق اولماز دنیا سیاحی وکائناتدن ربّنی صوران یولجی. کندی قلبنه دیدیکه: آرادیغمز ذاتك سوزی وکلامی دینیلن بو دنیاده أك مشهور وأك پارلاق وأك حاکم و اوڭا تسلیم اولمیان هرکسه.. ولهر عصره میدان اوقویان قرآن معجز البیان نامنده کی کتابه مراجعت ایدوب اونه دییور بیله لم. فقط أك أوّل بو کتاب بزم خالقمزك کتابی اولدیغنی اثبات ایتمك لازمدر دییه تحرّی یه باشلادی.. بو سیاح بو زمانده بولوندیغی مناسبتیله أك أوّل معنوی اعجاز قرآنینك لمعه لری اولان رسالهٔ نوره باقدی.. و اونك یوز اوتوز (١٣٠) رساله لری آیات فرقانیه نك نکته لری و ایشیقلری و أساسلری تفسیرلری [اولدیغنی] گوردی.. و رسالهٔ نور بو قدر معنّد وملحد بر عصرده هر طرفه حقائق قرآنیه یی مجاهدانه نشر ایتدیگی حالده قارشوسنه کیمسه چیقامدیغندن اثبات ایدرکه: اونك استادی و منبعی و مرجعی وگونشی اولان قرآن سماویدر.. بشر کلامی دگلدر.. حتی رسالهٔ نورك یوز حجتلرندن بر حجّت قرآنیه اولان یگرمی بشنجی سوز (٢٥) و اون طقوزنجی (١٩) مکتوبك آخری قرآنك قرق وجهله معجزه اولدیغنی او درجه اثبات ایتمشکه: کیم گورمشسه دگل تنقید و اعتراض بلکه اثباتلرینه حیران اولمش. تقدیر ایدرك چوق ثنا ایتمشلردر ایسه.. قرآنك وجه اعجازینی و حق کلام الله اولدیغنی اثبات ایتمك جهتنی رسالهٔ نوره حواله ایدرك یالکز قیصه بر اشارتله بر ایکی نکته یه دقت ایتدی..

[برنجی نقطه:] ناصلکه قرآن، بتون معجزاتیله و حقانیتنه دلیل اولان.

بتون مقاتيله محمد عليه الصلاة والسلامك بر معجزه سيدر. اويله ده محمد عليه الصلاة والسلام بتون معجزاتيله ودلائل نبوتيله وكمالات علميه سيله قرآنك بر معجزه سيدر. وكلام الله اولديغنه بر حجت قاطعه سيدر.

«ايكنجى نقطه» قرآن بو دنياده اويله نورانى و سعادتلى وحقيقتلى بر صورتده بر تبديل حيات اجتماعيه ايله برابر، هم انسانلرده هم نفسلرده هم قلبلرده هم روحلرده هم عقللرده هم حيات شخصيه ده و حيات اجتماعيه ده و حيات سياسيه ده اويله بر انقلاب ياپمش و ادامه ايتمش واداره ايتمشكه: اون درت عصردنبرو هر دقيقه ده آلتى بيك آلتى يوز آلتمش آلتى آيتلرى كمال احترام ايله هيچ اولمازسه يوز ميليوندن زياده انسانلرك ديللريله اوقونيور وانسانلرى تربيه و نفسلرينى تزكيه. قلبلرينى تصفيه. روحلره انكشاف و ترقى. وعقللره استقامت و نور. وحياته حيات و سعادت ويرييور. البته بويله بر كتابك مثلى يوقدر. خارقه در فوق العاده در معجزه در.

«اوچنجى نقطه» قرآن او عصردن تا شمدىيه قدر اويله بر بلاغت گوسترمشكه كعبه نك ديوارنده آلتون ايله يازيلان اڭ مشهور اديبلرك «معلقات سبعه» ناميله شهرت شعار قصيده لرينى او درجه يه اينديرمشكه. لبيدك قيزى باباسنك قصيده سنى كعبه دن اينديركن ديمش: آياته قارشو بونڭ قيمتى قالمادى. هم بدوى بر عرب «فَاصْدَعْ بِمَا تُؤْمَرُ» آيتى اوقونوركن ايشيتديگى وقت سجده يه قاپاندى. اوكا ديديلر: سن مسلمانمى اولدڭ؟ ديدى: يوق، بن بو آيتك بلاغتنه سجده ايتدم. هم علم بلاغتك عبد القاهر جرجانى و سكاكى و زمخشرى كبى بيكلرجه اهل دها امام لرى ومتفنن اديبلرى اجماعله اتفاقله قرار ويرمشلركه: قرآنك بلاغتى طاقت بشرك فوقنده در يتيشيلمز.

حتی اوزماندنبری متمادیاً ایدن معارضه‌یه دعوتله مغرور و آناتیلای ادیبلرك
بلیغلرك طمعلرینه طوقوندیروب غرورلرینی قیردیغی برطرزده دیر: یا برتانه
سوره‌نك مثلنی گتیریکز ویاخود دنیاده و آخرتده هلاکتی و ذلتی قبول ایدیکز.
دییه اعلان ایتدیگی حالده، او عصرك معنّد بلیغلری برتانه سوره‌نك مثلنی
گتیرمکله قیصه بریول اولان معارضه‌یی بیراقوب اوزون و جان و مالارینی
تهلکه‌یه آتان محاربه یولنی اختیار ایتملری اثبات ایدر که: او قیصه یولده گیتمك
ممکن دگلدر. حتی قرآنك دوستلری قرآنه بکزه‌مك و تقلید ایتمك شوقیله و
دشمانلری دخی قرآنه مقابله و تنقید ایتمك سوقیله او وقتدنبری یازدقلری
و یازیلان و تلاحق افکار ایله ترقّی ایدن میلیونلر عربی کتابلر اورتهده گزیور.
هیچ بریسی اوکا یتیشمدیگی. حتی اك عامی آدم دخی دیکله‌سه البته دییه‌جك:
بو قرآن بونلره بکزه‌مز. و اونلرك مرتبه‌سنده دگل. یا اونلرك آلتنده ویا عمومنك
فوقنده اولاجق. عمومنك آلتنده؛ اولدیغنی دنیاده هیچ برفرد هیچ بر کافر حتی هیچ بر
آحمق دییه‌مز. دیمك مرتبهٔ بلاغتی عمومنك فوقنده‌در. حتی برآدم ﴿سَبَّحَ لِلّٰهِ
مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ﴾ آیتنی اوقودی. دیدی: بونك خارقه تلقّی ایدیلن بلاغتنی
گوره‌میورم. اوکا دینیلدی: سن دخی بو سیاحتجی کبی اوزمانه گیت اوراده دیکله.
اوده کندینی قرآندن اوّل اوراده تخیّل ایدرکن گوردیکه: موجودات عالم پریشان
قرانلقلی بر ماده و شعورسز و وظیفه‌سز اولارق خالی حدسز حدودسز برفضاده
قرارسز فانی بر دنیاده بولونیورلر. بردن قرآنك لسانندن بو آیتی دیکلرکن
گوردی. بو آیت کائنات اوستنده دنیانك یوزنده اویله برپرده آچدی.
ایشیقلاندیردی که: بو ازلی نطقی و سرمدی فرمانی دیکله‌مك ایچون عصرلر
صیرالرنده دیزیلن ذی‌شعورلره درس ویروب گوستریور که: بو کائنات بر
جامع کبیر حکمنده‌در. باشده سموات و ارض اولارق عموم مخلوقات حیاته ایرانه.

ذکر و تسبیحده و وظیفه‌لر باشنده جوش و خروش ایله مسعودانه و ممنونانه بر وضعیتده بولوندیریلیوردیه مشاهده ایتدی. و بو آیتلك درجهٔ بلاغتنی ذوق ایدرك ساتر آیتلرك بوقیاسله زمرهٔ بلاغتلری آره‌سنده نصفنی و نوع بشرك خمسنی استیلا ایدرك حشمت سلطنتنی کمال احتراملیه اون درت عصر بلافاصله ادامه ایتدیکلرینك بیکلرجه حکمتلرندن بر حکمتنی آکلادی.

[دردنجی نقطه] قرآن اویله حقیقتلی بر حلاوت کوستریشکه، ات لطافتلی بر شیئك دفعه اوصاندیران چوق تکرار.. دکل اوصاندیرمق.. بلکه قلبی چوروتمش و ذوقی بوزولمامش آدملره تکرار تلاوتی حلاوتنی زیاده لشدیردیکی. اسکی زماندنبری و هرکسجه مسلم اولوب ضرب مثل حکمنه کیرمش. هم اویله بر تازه‌لك وکنجلك و شبابت و غرابت کوستریشکه؛ اون درت عصر یاشادیغی و هرکسك الینه قولایجه کیردیکی حالده شیمدی نازل اولمش کبی تازه‌لکنی محافظه ایدیور. هر عصر کندینه خطاب ایدیور کبی بر کنجلکده کورمش. هر طائفهٔ علمیه اوندن هر وقت استفاده ایتمك ایچون کثرتله و مبذولیتله یانلرنده بولوندیردقلری و اسلوب افاده‌سنه اتباع و اقتدا ایتدکلری حالده، او اسلوبنده و طرز بیاننده‌کی غرابتنی عیناً محافظه ایدیور.

[بشنجی نقطه] قرآنك بر جناحی ماضیده و بر جناحی مستقبلده اولارق کوکی و بر قنادی.. اسکی پیغمبرلرك اتفاقلی حقیقتلری اولدیغی و بو اونلری تصدیق و تأیید ایتدیکی.. اونلرده توافقك لسان حالیله بونی تصدیق ایتدکلری کبی؛ اویله ده اولیاء و اصفیاء کبی اوندن حیات آلان ثمره‌لری حیاتدار تکاملاری ایله شجرهٔ مبارکه‌لرینك حیاتدار فیضدار حقیقت مدار اولدیغنه دلالت ایدن.. و ایکنجی قنادینك حمایتی آلتنده یتیشن و یاشایان ولایتك بتون حق طریقتلری و اسلامیتك بتون حقیقتلی علملری. قرآنك حی حق و جمیع حقائقی بر جامعیتده

مثلسز بر خارقه اولدیغنه شهادت ایدر..

«آلتنجی نقطه» قرآنك آلتی جهتی نورانیدر، صدق وحقانیتنی کوستریر. اوت آلتنده حجت وبرهان دیرکلری، اوستنده سکۀ اعجاز لمعه‌لری، اوکنده وهدفنده سعادت دارین هدیه‌لری، آرقه‌سنده نقطۀ استنادی وحی سماوی حقیقتلری، صاغنده حدسز عقول مستقیمه‌نك دلیللریله تصدیقلری، صولنده سلیم قلبلرك وتمیز وجدانلرك جدی اطمئنانلری وجذبلری وانجذابلری وتسلیملری.. او قرآنك فوق العاده خارقه، متین، هجوم ایدلمز بر قلعۀ سماویۀ ارضیه اولدیغنی اثبات ایتدکلری کبی.. آلتی مقامدن دخی اونك عین حق وصادق اولدیغنی وبشرك کلامی اولمادیغنی و یاکلیشی بولنمادیغنی امضا ایدن باشده بوکائناتده دائما کوزللکی اظهار.. ایلگی وطوغریلغی حمایه وساخته‌کارلری ومفتریلری امحا وازاله ایتمك عادتنی بر دستور فعالیت اتخاذ ایدن بوکائناتك متصرفی، او قرآنه عالمده أك مقبول أك یوکسك.. أك حاکمانه بر مقام حرمت وبر مرتبۀ موفقیت ویرمسیله اونی تصدیق وامضا ایتدیکی کبی.. اسلامیتك منبعی وقرآنك بر ترجمانی اولان ذاتك (ع ص م) هرکسدن زیاده اوکا اعتقاد واحترامی ونزولی زماننده اویقویه بکزر بر وضعیت نائمانه‌ده بولونماسی.. وسائر کلاملری اوکا یتشه‌مه‌مسی وبر درجه بکزه‌مه‌مسی.. و ابدیله بر صورتده کیچمش وکله‌جك حقیقتلری وحادثات کونیه‌یی غیبیانه قرآن ایله تردسز واطمئنان ایله بیان ایتمسی.. وچوق دقتلی کوزلرك نظری آلتنده هیچ بر حیله هیچ بر یاکلیش وضعیتی کورولمه‌ین او ترجمان بتون قوتیله قرآنك هر بر حکمنی اویله ایمان وتصدیق ایدوب هیچ بر شی اونی صارصماسی دخی.. قرآنك سماوی حقانیتلی وکندی خالق رحیمنك مبارك کلامی اولدیغنی امضا ایدییور.. هم نوع انسانك خمسی.. بلکه قسم اعظمی کوزی اوکنده اوکا مجذوبانه ودیندارانه ارتباطی وحقپرستانه ومشتاقانه قولاق ویرمسی.. وچوق أماره‌لرك.

وواقعه‌لرك وكشفياتك شهادتيله جن وملك وروحانيلر دخی تلاوتی وقتنده
پروانه كبی اطرافنده حقپرستانه طوپلانمالری. قرآنك كائناتجه مقبوليتنه و
أك يوكسك برمقامده بولونديغنه برامضادر.. هم نوع بشرك عموم طبقه‌لری أك
غبی وعامیدن طوتك تا أك ذكی وعالمه قدر هربريسی قرآنك درسندن تام
حصه آلماسی. وأك درين حقيقتلری فهم ايتمسی.. ويوزر فن وعلوم اسلاميه‌نك
وبالخاصه شريعت كبرانك بيوك مجتهدلری واصول الدين وعلم كلامك داهی محققلری
كبی.. هرطائفه كندی علمنه عائد بتون حاجاتنی وجوابلرينی قرآندن استخراج
ايتمسی.. قرآنك منبع حق ومعدن حقيقت اولديغنه برامضادر.. هم أدبياتجه
أك ايلری بولنان عرب أديبلری (مسلمان اوليانلر) شمدی‌يه قدر معارضه‌يه پك چوق محتاج اولدقلری
حالده قرآنك اعجازندن ايدی بيوك وجهی واركن يالكز برتك وجهی اولان بلاغتنك
تك برسوره سنك مثلنی كتيرمكدن استنكافلری وشمدی‌يه قدر (كلن) ومعارضه ايله
شهرت قزانمق ايستيين مشهور بليغلرك وداهی عالملرك اونك هيچ بروجه
اعجازينه قارشو چيقمامالری وعاجزانه سكوت ايتمالری.. قرآن معجزه وطاقت
بشرك فوقنده اولماسنه برامضادر.. أوت بركلام كيمدن وكيمه ونه ايچون
ديمشيله قيمتی علوی وبلاغتی تظاهر ايتمك نقطه‌سندن قرآنك مثلی
اولاماز.. واولا بيلمز.. چونكه قرآن بتون عالملرك رب وبتون كائناتك
خالقنك خطابی.. وقونوشماسی وهيچ برجهتده تقليدی وتصنعی احساس
ايده‌جك هيچ برأماره بولونميان بر مكالمه سی.. وبتون انسانلرك.. بلكه بتون
مخلوقاتك نامنه مبعوث ونوع بشرك أك مشهور ونامدار مخاطبی بولنان
واو مخاطبك قوت ووسعت ايمانی قوجه اسلاميتی ترشح ايدوب صاحبنی
قاب قوسين مقامنه چيقارارق مخاطبات صمدانيه‌يه مظهريتله نزول ايدن
وسعادت دارينه دائر وخلقت كائناتك نتيجه‌لرينه واونده كی ربانی

مقصدلره عائد مسائلی و او مخاطبك بتون حقائق اسلامیه‌یی طاشییان آلتی
یوکسك و آلتی گنیشلی اولان ایمانی بیان و ایضاح ایدن و قوجه کائناتی بر خریطه
بر ساعت بر خانه کبی هر طرفنی گوستروب چویروب اونلری یاپان صنعتكار
لری طوریله افاده و تعلیم ایدن. قرآن معجز البیانك البته مثلنی گتیرمك ممکن
دگلدر. و درجهٔ اعجازینه یتیشیلمز. عم قرآنی تفسیر ایدن و بر قسمی اوتوز، قرق،
حتی یتمش جلد اولارق بر تفسیر یازان یوکسك ذکالی مدقق بیكلر متفنن
علمانك سندلری و دلیللریله بیان ایتدکلری قرآنده‌کی حدسز مزیتلر و نکته‌لر
و خاصیتلر و سرلر و عالی معنالر و امور غیبیه‌نك هر نوعندن کثرتلی غیبی
اخبارلر اظهار و اثبات ایتملری و بالخاصه رسالهٔ نورك یوز اوتوز کتابی
هر بری قرآنك بر مزیتنی بر نکته‌سنی قطعی برهانلرله اثبات ایتمسی. و بالخاصه
معجزات قرآنیه رساله‌سی و شمندوفر و طیاره کبی مدنیتك خارقه‌لرندن چوق
شیلری قرآندن استخراج ایدن یگرمنجی سوزك ایکنجی مقامی. و رسالهٔ نوره
و الکتریقه اشارت ایدن آیتلرك اشاراتنی بیلدیرن اشارات قرآنیه نامنده‌کی
برنجی شعاع. و حروف قرآنیه نه قدر منتظم و اسرارلی و معنالی اولدیغنی گوسترن
رموزات ثمانیه نامنده‌کی سکز کوچك رساله‌لر. و سورهٔ فتحك آخرکی آیتی
بش وجهله اخبار غیبی جهتنده معجزه‌لگنی اثبات ایدن کوچوجك بر رساله
کبی. رسالهٔ نورك هر بر جزئی قرآنك بر حقیقتنی بر نورینی اظهار ایتمسی.
قرآنك مثلی اولمدیغنه و معجزه و خارقه اولدیغنه و بو عالم شهادتده عالم
غیبك لسانی و بر علام الغیوبك کلامی بولندیغنه بر امضادر.
ایشته آلتی نقطه‌ده و آلتی جهتده و آلتی مقامده اشارت ایدیلان قرآنك
مذکور مزیتلری و خاصیتلری ایچوندرکه: حشمتلی حاکمیت نورانیه‌سی و
عظمتلی سلطنت قدسیه‌سی. عصرلرك یوزلرینی ایشیقلاندیرارق زمینك

یوزیگی دخی بیگ اوچیوز سنه تنویر ایدرك كمال احترام ایله دوام ایتمسی. ثم
اوفاصیتاری ایچوندرکه: قرآنك هر حرفی هیچ اولمازسه اون ثوابی، اون
حسنه یی واون میوه یی باقی ویرمسی. حتی بر قسم آیاتك وسورهلرك هر حرفی
یوز ویا بیك ویا داها زیاده میوه ویرمسی. ومبارك وقتلرده هر حرفك نوری،
ثوابی، قیمتی اوندن یوزلره چیقماسی گبی قدسی امتیازلری قزانمش دییه دنیا
سیاحی آگلادی. وقلبنه دیدیکه: ایشته بویله هر جهتله معجزاتلی بو قرآن
سورهلرینك اجماعیله وآیاتنك اتفاقیله واسرار وأنوارینك توافقیله و
ثمرات وآثارینك تطابقیله برتك واجب الوجودك وجودینه ووحدتنه و
صفاتنه واسماسنه دلیللر ایله اثبات صورتنده اویله شهادت ایتمشکه،
بتون اهل ایمانك حدسز شهادتاری اوتك شهادتدن ترشح ایتمشلر..
ایشته بو یولجینك قرآندن آلدیغی درس توحید وایمانه قیصه بر اشارت اولارق
برنجی مقامك اوندیجی مرتبه سنده بویله [لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰه الواجب الوجود
الواحد الاحد الذی دل علی وجوب وجوده فی وحدته القرآن المعجز
البیان المقبول المرغوب لاجناس الملك والانس والجان.. المقروء كل
آیاته فی كل دقیقة بكمال الاحترام بالسنة مئات ملیون من نوع
الانسان الدائم سلطنته القدسیة علی اقطار الارض والاكوان وعلی
وجوه الاعصار والزمان، والجاری حاكمیة المعنویة النورانیة علی نصف الارض وخمس البشر
فی اربعة عشر عصرا بكمال الاحتشام. وكذا شهد وبرهن باجماع
سوره القدسیة السماویة وباتفاق آیاته النورانیة الالهیة..
وبتوافق اسراره وأنواره وبتطابق حقائقه وثمراته وآثاره
بالمشاهدة والعیان] دینلمشدر..

(اون برنجی شعاع اولان میوه رساله‌سنڭ اوننجی مسئله‌سی
(أمرطاغی چیچکی) قرآنده اولان تکراراته کلان اعتراضلره
قارشو غایت قوتلی بر جوابدر.

عزیز صدیق قرداشلرم.

کریمه بو مسئله پریشان وضعیتمدن مشوش ولطافتسز اولمش. فقط او مشوش عباره آلتنده چوق قیمتلی بر نوع اعجازی قطعی بیلدم. مع التأسف افاده‌یه مقتدر اولامادم. لکن نه قدر عباره‌سی سونوك اولسه ده، قرآنه عائد اولمق جهتیله، هم عبادت تفکریه هم قدسی یوکسك پارلاق بر جوهرڭ صدفیدر. پریشان لباسنه دگل، الندکی الماسه باقیلسین. هم بن نی غایت خسته و پریشان و غداسزلغمله برابر رمضانده مجبوریتله غایت مجمل و قیصه و بر ایکی گونده پك چوق حقیقتلری و متعدد حجتلری درج ایدرك یازدم. قصوره باقیلماسین (حاشیه)

عزیز صدیق قرداشلرم. رمضان شریفده قرآن معجز البیانی اوقورکن رساله نوره اشارتلری برنجی شعاعده بیان اولنان اوتوز اوچ آیتدن هانکیسی کلسه باقیورمکه او آیتڭ صحیفه‌سی و یاپراغی و قصه‌سی دخی رساله نوره و شاکردلرینه قصه‌دن حصه آلمق نقطه‌سنده بر درجه باقیور. خصوصا سورة نورده آیت النوردن پارمقلی رساله نوره باقدیغی کبی آرقه‌سنده‌کی آیات ظلمات دخی مخالفلرینه تام باقیور و زیاده حصه ویریور. عادتا او مقام بر شیدن چیقوب

(حاشیه) گوزل چیچکلی میوه سنه اوننجی مسئله اولارق أمرطاغنڭ و بو رمضان شریفڭ نورلو بر کوچك چیچکیدر. تکرارات قرآنیه‌نڭ بر حکمتنی بیان ایله اهل ضلالتڭ عفونتلی و زهیرلی اوهاملرینی ازاله ایدر.

کلیت کسب ایدر. و بو عصرده او کلیتک تام بر فردی رساله نور و شاکردلریدر.
دیمه حس ایتدم. اوت قرآنک خطابی اولاً متکلم ازلینک ربوبیت عامه سنک
کنیش مقامندن. هم نوع بشرک بلکه کائناتک نامنه مخاطب اولان ذاتک کنیش
مقامندن. هم عموم نوع بشر و بنی آدمک بتون عصرلرده ارشادلرینک غایت
وسعتلی مقامندن. هم دنیا و آخرتک، ارض و سماواتک و ازل و ابدک و خالق
کائناتک ربوبیتنه و بتون مخلوقاتک تدبیرینه دائر قوانین الهیه نک غایت
یوکسک احاطه لی بیاناتنک مقامندن آلدیغی وسعت و علویت و احاطه جهتیله
او خطاب اویله بر یوکسک اعجازی و شمولی کوستریرکه: درس قرآنک مخاطبلرندن
الک کثرتلی طائفه اولان طبقه عوامک بسیط فهملرینی اوقشایان ظاهری و بسیط
مرتبه سی دخی الک علوی طبقه یه ده تام حصه ویریور. کویا قصه دن یالکز بر قصه
و بر حکایه تاریخیه دن بر عبرت دکل. بلکه بر کلی دستورک افرادی اولارق هر عصره
و هر طبقه یه خطاب ایدرک تازه نازل اولویور. و بالخاصه پک تکرارله الا
الظالمین ان الظالمین دییوب تهدیدلری و ظالملرک جزاسی اولان مصیبت سماویه
و ارضیه یی شدتلی بیانی، بو عصرک امثالسز ظالملرینه، قوم عاد و ثمود و فرعونک
باشلرینه کلن عذابلرله باقدیریور. و مظلوم اهل ایمانه ابراهیم و موسی کبی
انبیانک نجاتلریله تسلی ویریور. اوت اهل غفلت و ضلالتک نظرنده وحشتلی و
دهشتلی بر عدمستان و الیم و محو اولمش بر مزارستان اولان بتون کچمش زمان
و اولمش قرونلر و عصرلر جانلی بر صحیفه عبرت و باشدن باشه روحلی و حیاتدار
بر عجیب عالم و موجود و بزمله مناسبتدار بر مملکت ربانیه صورتنده سینما
پرده لری کبی کاه بزی او زمانلره و کاه او زمانلری یانمزه کتیره رک هر عصرده و هر
طبقه یه کوستروب یوکسک بر اعجازله درس ویرن قرآن معجز البیان عین اعجاز
ایله نظر ضلالتده جامد، پریشان، اولو، هدسز بر دهشتکاه و فراق و زوالده

یوزرلانان بو کائناتی بر کتاب صمدانی. بر شهر رحمانی. بر سرگی صنع ربانی.
اولارق او جامدانی بیانلاندیرارق برر وظیفه دار صورتنده بربرله قونوشدیرر و
وهربرینك امدادینه قوشدیرر دب نوع بشره وجن وملائکه حقیقی ونورلو
وذوقلی حکمت درسلری ویرن بر قرآن عظیم الشان. البته هرحرفنده اون.
وبعضاً یوز. وبعضاً بیك. وبیكلر ثواب بولونماسی. وبوتون جن وانس طوپلانسه
اونك مثلنی کتیرممه سی. وبتون بنی آدمله کائناتله تام یرنده قونوشماسی. و
هرزمانده میلیونلرجه حافظلرك قلبلرنده ذوقله یازلماسی. وچوق تکرارله و
کثرتلی تکراریله اوصاندیرماسی. وچوق التباسلرلی وجمله لری ایله برابر
چوجقلرك نازك وبسیط قفالرنده مکمل یرلشمه سی. وخسته لرك وآز سوزدن
متأثر اولان وسکراتده اولانلرك قولاغنده ماء زمزم مثللو خوش کلمه سی. کبی
قدسی امتیازلری قزانیر. وایکی جهانك سعادتلرینی کندی شاکردلرینه قزاندیرر.
وترجمانك امیت مرتبه سنی تام رعایت ایتمك سرّیله هیچ بر تکلف. وهیچ بر
تصنع وهیچ بر کوسترش یپمادن ویردن سلاست فطریه سنی وطوغریدن
طوغری یه سمادن کلمه سی. وأك کثرتلی اولان طبقات عوامك بسیط فهملرینی
تنزلات الهیه ایله اوقشامق حکمتیله. أك زیاده سماء وارض کبی أك
ظاهر وبدیهی صحیفه لرینی آچوب. او عادیات آلتنده کی خارق العاده معجزات
قدرتنی ومعنیدار سطور حکمتنی درس ویرمکله لطف ارشادده کوزل بر
اعجاز کوسترر. تکراری اقتضا ایدن دعا. ودعوت وذکر وتوحید کتابی دخی
اولدیغنی بیلدیرمك سرّیله کوزل طاتلی تکراراتیله برتك جمله ده وبرتك
قصه ده آیری آیری چوق معنالری آیری آیری مخاطب طبقه لرینه تفهیم ایتمکده
وجزئی وعادی بر حادثه ده أك جزئی وأهمیتسز شیلرده بیله نظر مرحمتنده و
دائرهٔ تدبیر واراده سنده بولونماسنی بیلدیرمك سرّیله تأسیس اسلامیتده

وتدوين شريعتده صحابه‌لرك جزئى حادثه‌لرينى دخى نظر اهميته آلماسنده هم كلّى دستورلرك بر اوجى اولماسى، هم عمومى اولان اسلاميتك وشريعتك تأسيسنده او جزئى حادثه‌لر برر چكردك حكمنده چوق اهميتلى ميوه‌لرى ويردكلرى جهتنده ده بر نوع اعجاز كوسترر. آلتنجيسى: احتياجاتك تكررى ايله تكرارك لزومى حيثيتيله يكرمى سنه ظرفنده پك چوق مكرّر سؤاللره جواب اولارق آيرى آيرى چوق طبقه‌لره درس ويرن و وقوعات كائناتى پارچه پارچه ايدوب قيامتده شكلنى دكيشديره‌رك دنيايى قالديروب اونك يرينه عظمتلى آخرتى قوراجق و ذراتدن يلديزلره قدر بتون جزئيات وكليات كائناتك بر ذاتك النده وتصرفنده بولونديغنى اثبات ايده‌جك وكائناتى و ارض وسماواتى وعناصرى قيزديران وحدّته كتيرن نوع بشرك ظلملرينه كائناتك نتيجهٔ خلقتى حسابنه غضب الٰهى وحدّت ربانيه‌يى كوستره‌جك حدسز ونهايتسز ودهشتلى وكنيش بر انقلابك تأسيسنده بيكلر نتيجه قوران بعض جمله‌لرى وحدسز دليللرك نتيجه‌سى اولان بر قسم آيتلرى تكرار ايتمك دكل بر قصور، بلكه غايت قوتلى بر اعجاز وغايت يوكسك بر بلاغت ومقتضاى حاله غايت مطابق بر جزالت و بر فصاحتدر.

مثلا بر آيت اولوب يوز اون درت دفعه تكرار ايديلن بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ جمله‌سى رسالهٔ نورك اون دردنجى لمعه‌سنده بيان ايتديكمز كبى، عرشى فرش ايله باغلايان وكائناتى ايشيقلانديران وهر دقيقه هركس اوكا محتاج اولان اويله بر حقيقتدر كه، ميليونلر دفعه تكرار ايديلسه يينه احتياج واردر. دكل يالكز اكمك كبى هر كون بلكه هوا وضيا كبى هر دقيقه اوكا احتياج واشتياق واردر. هم مثلا: ﴿اِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ﴾ آيتى او سوره‌ده حكايه ايديلن پيغمبرلرك نجاتلرينى وقوملرينك عذابلرينى كائناتك نتيجهٔ خلقتى حسابنه و ربوبيت عامه‌نك نامنه اويله بر حقيقت قورديغندن او آيتى تكرار ايده‌رك

عزت ربانیه‌یی و ظالم قوملرك عذابنی. و رحمت الهیه‌دن انبیانك نجاتلرینی قصتنا ایستدیگی درسی ویرمك. بیکلر دفعه تکرار اولسه ینه احتیاج و اشتیاق وار. و ایجازلی و اعجازلی بر علوی بلاغتدر.

هم مثلا. سورهٔ رحمانده تکرار ایدیلن فَبِاَیِّ آلَاۤءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ آیتی ایله سورهٔ مرسلاتده‌کی وَیْلٌ یَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِینَ آیتی. جن و نوع بشره کائناتی قیزدیران. و ارض و سماواتی مدته کیترن و خلقت عالمك نتیجه‌لرینی بوزان. و حشمت و سلطنت الهیه‌یه قارشو انکار و استخفافله مقابله ایدن. کفر و کفرانلرینی و ظلملرینی و بتون مخلوقاتك حقوقلرینه تجاوزلرینی عصرلره و ارضه و سماواته تهدیدکارانه حایقیران بو ایکی آیت بویله بیکلر حقیقتلرله علاقه‌دار و بیکلر مسئله قوتنده اولان بر درس عمومیده بیکلر دفعه تکرار ایدیلسه ینه لزوم وار. و جلالی بر ایجاز و جمالی بر اعجاز بلاغتدر.

هم مثلا. قرآنك حقیقی و تام بر نوع مناجاتی و قرآندن چیقان بر چشیدی خلاصه‌سی اولان جَوْشَنُ الْكَبِیرْ نامنده‌کی مناجات پیغمبریده یوز دفعه‌کی سُبْحَانَكَ یَا لَآ اِلٰهَ اِلَّا اَنْتَ الْاَمَانُ الْاَمَانُ خَلِّصْنَا وَاَجِرْنَا وَنَجِّنَا مِنَ النَّارِ جمله‌سی تکرارنده توحید کبی کائناتجه اك بیوك حقیقت و مخلوقاتك ربوبیته قارشو تسبیح و تحمید و تقدیس کبی. اوچ معظم وظیفه‌سندن اك آغیرلی بر وظیفه‌سی. و شقاوت ابدیه‌دن قورتولمق کبی نوع انسانك اك دهشتلی مسئله‌سی. و عبودیت و عجز بشرك اك لزوملی نتیجه‌سی بولوندیغندن بیکلر دفعه تکرار ایدیلسه ینه آزدر.

ایشته تکرارات قرآنیه بوکبی اساسلره باقیور. حتی بعضاً بر صحیفه‌ده اقتضای مقام و احتیاج افهام و بلاغت بیان جهتیله یگرمی دفعه صریحاً و ضمناً توحید حقیقتنی افاده ایدر. دگل اوصانج بلکه قوت و شوق ویرر.

رساله نورده تکرارات قرآنیه نه قدر یرینده و مناسب و بلاغتجه مقبول اولدیغی حجتلریله بیان ایدلمش. قرآن معجز البیانك مکه‌ده سوره‌لریله مدینه‌ده سوره‌لری

سنزائی ٩٠/١٤

بلاغت نقطه سنده و اعجاز جهتنده و تفصیل و اجمال وجهنده بر برندن آیری اولما
سرّنی و حکمتی شودرکه: مکه ده برنجی صفده مخاطب و معارضلری قریش مشرکلری
و امّیلری اولدیغندن بلاغتجه قوتلی بر اسلوب عالی و اعجازلی مقنع قناعت ویرجی
بر اجمال و تثبیت ایچون تکرار لازم کلدیکندن اکثریتجه مکیه سوره‌لری ارکان
ایمانیه‌یی و توحیدک مرتبه‌لرینی غایت قوتلی و یوکسک و اعجازلی بر ایجاز ایله
تکرار ایدوب افاده ایدرک مبدأ و معادی اللهی و آخرتی یالکز بر صحیفه‌ده بر آیتده
بر جمله‌ده بر کلمه‌ده دکل، بلکه بعضاً بر حرفده و تقدیم تأخیر و تعریف و تنکیر
و حذف و ذکر کبی هیئتلرده اویله قوتلی اثبات ایدرکه: علم بلاغتک داهی اماملری
حیرتله قارشیلامشلر. رساله نورده و بالخاصه قرآنک قرق وجه اعجازینی اجمالاً
اثبات ایدن یکرمی بشنجی سوز ذیللریله برابر، و قرآنک نظمنده‌کی وجه اعجازی خارقه بر
طرزده اثبات ایدن عربی رساله نوردن اشارات الاعجاز تفسیری بالفعل کوستر
مشلرکه: مکیّه اولان سوره و آیتلرده اک عالی بر اسلوب بلاغت و اک یوکسک
بر اعجاز ایجازی واردر. امّا مدینه سوره و آیتلرده برنجی صفده مخاطب و معارضلری
ایسه اللهی تصدیق ایدن یهودی و نصاری کبی اهل کتاب اولدیغندن مقتضای
بلاغت و ارشاد و مطابق مقام و حالک لزومندن ساده و واضح و تفصیلاتلی بر
اسلوب ایله اهل کتابه قارشو دینک یوکسک اصوللرینی و ایمانک رکنلرینی دکل
بلکه مدار اختلاف اولان شریعتده و احکامده و تفرعاتک و کلّی قانونلرک منشألری
و سببلری اولان جزئیاتک بیانی لازم کلدیکندن، او مدینه سوره و آیتلرده
اکثریتجه تفصیل و ایضاح و ساده اسلوبیله بیانات ایچنده قرآنه مخصوص مثالسز
بر طرز بیانیله بردنبره جزئی تفرعات حادثه‌سی ایچنده یوکسک قوتلی بر فذلکه
بر خاتمه، بر حجّت، او جزئی حادثه شرعیه‌یی کلیلشدیرن و امتثالنی ایمان
بالله ایله تأمین ایدن بر جمله توحیدیه‌یی و ایمانیه‌یی و اخرویه‌یی ذکر ایدر.

او مقامی نورلاندیرر. علویلشدیرر. آیتلرک آخرلرنده اکثریتجه کلمات (ان الله علی کل شیء قدیر) (ان الله بکل شیء علیم) (وهو العزیز الحکیم) (وهو العزیز الرحیم) کبی. توحیدی و آخرتی افاده ایدن فذلکه‌لرده و فاتحه‌لرده نه قدر یوکسک بر بلاغت و مزیتلر و جزالتلر و نکته‌لر بولوندیغندن یکرمی بشنجی سوزک ایکنجی شعله سنک ایکنجی نورنده او فذلکه و فاتحه‌لرک پک چوق نکته‌لرندن و مزیتلرندن اوندانه سنی بیان ایدرک او فاصله‌لرده بر معجزۀ کبرا بولوندیغنی معاندلرده اثبات ایتمش. اوت قرآن او تفرعات شرعیه و قوانین اجتماعیه‌نک بیاناتی ایچنده بردن مخاطبک نظرینی یوکسک و کلی نقطه‌لره قالدیروب ساده اسلوبی بر علوی اسلوبه و شریعت درسندن توحید درسنه چویریرلر. قرآنی هم بر کتاب شریعت و احکام و حکمت. هم بر کتاب عقیده و ایمان و ذکر و فکر و دعا و دعوت اولدیغنی کوستروب هر مقامده چوق مقاصد ارشادیۀ قرآنیه‌یی درس ویرمسیله مکیه آیتلرک طرز بلاغتلرندن آیری و پارلاق معجزانه بر جزالت اظهار ایدر. بعضاً ایکی کلمه‌ده مثلا (رب العالمین) و (ربک) ده (ربک) تعبیریله احدیتی و (رب العالمین) ایله واحدیتی بیلدیرر. احدیت ایچنده واحدیتی افاده ایدر. حتی بر جمله‌ده بر ذره‌یی بر کوز ببکنده کوردیکی و یرلشدیردیکی کبی کونشی عین آیتله عین جمله‌ده کوکلرک کوز ببکنده یرلشدیرر و اوکا بر کوز یاپار. مثلا (خلق السموات والارض) آیتنک عقبنده (وهو علیم بذات الصدور) دیر. زمین و کوکلرک خلقتنده حشمت خلاقیتک قلبلرک دخی خاطراتنی بیلیر، اداره ایدر دیر. طرزنده بر بیانات جهتیله او ساده و امیت مرتبه‌سنده و عوامک فهمنی نظره آلان بسیط جزئی محاوره‌یی او طرز ایله علوی و جاذبه‌دار و عمومی و ارشادکار بر حاله کتیریر.

بر سؤال: بعضاً آیتلرده بر حقیقت سطحی نظرلره کورونمدیکندن، و بعض مقاملرده جزئی و عادی بر حادثه‌دن یوکسک بر فذلکۀ توحیدی و یا کلی بر

۹۰/۱۶

دستوری بیان ایتمکده مناسبت بولنمدیغندن بر قصور توهم ایدیلیر. مثلا حضرت

یوسف علیه السلام قرداشنی بر حیله ایله آلماسنی ایچنده ﴿وَفَوْقَ كُلِّ ذِي عِلْمٍ عَلِيمٌ﴾

دییه غایت یوکسك بر دستورك ذکری بلاغتجه مناسبتسز کورونیور. بونك سرّی

و حکمتی نه در؟ ﴿الجواب﴾ هر بری بر کوچك قرآن اولان اکثر اوزون سوره لرده و

متوسطلرده و چوق صحیفه و مقاملرده یالکز ایکی اوچ مقصد دکل، بلکه قرآن

ماهیتی هم بر کتاب ذکر و ایمان و فکر، هم بر کتاب شریعت و حکمت و ارشاد کبی چوق

کتابلری و آیری آیری درسلری تضمن ایدرك ربوبیت الهیه نك هر شیئه احاطه سنی

و شئونلی تجلیاتنی افاده ایتمك جهتیله کائنات کتاب کبیرینك بر نوع قرائتی اولان

قرآن البته هر مقامده، حتی بعضاً بر صحیفه ده چوق مقصدلری تعقیباً معرفت

اللهدن و توحیدك مرتبه لرندن و ایمان حقیقتلرندن درس ویردیکی حیثیتیله

اوبر مقامده، مثلا ظاهرجه ضعیف بر مناسبتله باشقه بر درس آچار. و او

ضعیف مناسبته چوق قوتلی مناسبتلر التحاق ایدرلر. او مقامه غایت مطابق

اولور. مرتبهٔ بلاغتی یوکسکله نیر.

﴿ایکنجی بر سؤال﴾ قرآنده صریحاً و ضمناً و اشارةً آخرت و توحید و بشرك مکافات

و مجازاتینی بیکلر دفعه اثبات ایدوب نظره ویرمه نك و هر سوره ده، هر صحیفه ده

هر مقامده درس ویرمه نك حکمتی نه در؟ ﴿الجواب﴾ دائرهٔ امکانده کائناتك

سرکذشتنه عائد انقلابلرده، و امانت کبرایی و خلافت ارضیه یی اوموزینه

آلان نوع بشرك شقاوت و سعادت ابدیه یه مدار اولان وظیفه سنه دائر اك

اهمیتلی اك بیوك اك دهشتلی مسئله لرندن اك عظمتلرینی درس ویرمك

و حدسز شبهه لری ازاله ایتمك و غایت دهشتلی انکارلری و عنادلری قیرمق

جهتنده، البته او دهشتلی انقلابلری تصدیق ایتدیرمك، و او انقلابلر

عظمتنده بیوك و بشره اك لازم و اك ضروری مسئله لری تسلیم ایتدیرمك

ایچون قرآن بیکلر دفعه دگل. بلکه میلیونلر دفعه اونلره باقدیرسه بینه
اسراف دگل که: میلیونلر کره تکرار ایله او بحثلر قرآنده اوقونورلر و صابح ویرمز احتیاج
کسیلمز. مثلا «اِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا» کوستردیکی مژدهٔ سعادت ابدیه حقیقتی بیچاره بشره
هر دقیقه کندینی کوسترن حقیقت موتک هم انسانی. هم دنیاسنی هم بتون احبابنی
اعدام ابدیسندن قورتاروب ابدی بر سلطنتی قزاندیرر دیدیکندن میلیارلر
دفعه تکرار ایدیلسه و کائنات قدر اهمیت ویریلسه بینه اسراف اولماز. تجددن
دوشمز. ایشته بو چشید حدسز قیمتدار مسئله‌لری درس ویرن و کائناتی بر خانه
کبی دگیشدیرن و شکلنی بوزان دهشتلی انقلابلری تأسیس ایتمکده اقناعه
و اینانیدیرمه‌یه چالیشان قرآن معجز البیانک البته صریحا و ضمنا و اشارة بیکلر
دفعه او مسئله‌لره نظر دقتی جلب ایتمک دگل اسراف. بلکه اکمک، علاج، هوا و
ضیا کبی بر حاجت ضروریه حکمنده احسانی تازه‌لندیریر.
هم مثلا «اِنَّ الْكَافِرِينَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ» «وَالظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ» کبی تهدید آیتلرینی
قرآن غایت شدتله و حدتله و غایت قوت و تکرار ایله ذکر ایتمه‌سنک حکمتی ایسه
رسالهٔ نورده قطعی اثبات ایدیلدیکی کبی. بشرک کفری کائناتک و اکثر مخلوقاتک
حقوقلرینه اویله بر تجاوزدر که: سماواتی و ارضی قیزدیریور. و عناصری حدته
کتیروب طوفانلر ایله او ظالملری طوقاتلایور. «اِذَا اُلْقُوا فِيهَا سَمِعُوا لَهَا
شَهِيقًا وَهِيَ تَفُورُ تَكَادُ تَمَيَّزُ مِنَ الْغَيْظِ» آیتنک صراحتیله او ظالم منکرلره
جهنم اویله اوفکه‌لنیور که: حدتندن پارچه‌لانمق درجه‌سنه کلیور. ایشته
بویله بر جنایت عامّه‌یه و حدسز بر تجاوزه قارشو بشرک کوچوکلک و اهمیتسزلکی
نقطه‌سنده دگل. بلکه ظالمانه جنایتنک عظمتنه و کافرانه تجاوزینک دهشتنه
قارشو سلطان کائنات کندی رعیتنک حقوقنک اهمیتنی و او منکرلرک کفر، و

٩٠/١٨

ظلمنده کی نهایتسز چیرکینلکلری کوسترمك حکمتیله فرمانده غایت حدّت وشدّتله
اوجنایتی وجزاسنی دگل بیك دفعه. بلکه میلیونلر و میلیارلرله تکرار ایتسه بینه
اسراف وقصور دگل که: بیك سنه دنبری یوزر میلیون انسانلر هرکون اوصانمدن
کمال اشتیاقله واحتیاجله اوقورلر. أوت هرکون هرزمان هرکس ایچون برعالم
کیدر. تازه برعالمك قاپوسی کندیسنه آچیلماسندن کیچیجی هر برعالمنی نورلاندیرمغه
ایچون احتیاج واشتیاقله [لا إله إلا الله] جملهسنی بیك دفعه تکرار ایله او
دگیشن پردهلره هر برسنهده بر [لا إله إلا الله] ی برلامبا یاپدیغی کبی اویله ده
اوکثرتلی کیچیجی پردهلری وتازهلنن سیار کائناتلری قرانلاتیرمامق وآیینهٔ
حیاتنده انعکاس ایدن صورتلرینی چیرکینلشدیرمهمك ولهینه شاهد اولابیلن
او مسافر وضعیتلری علیهینه چویرمهمك ایچون اوجنایتلرك جزالرینی وپادشاه
أزلینك شدتلی وعنادلرینی قیران تهدیدلرینی قرآنی اوقومقله تقدیر ایتمك و
نفسلك طغیاننهن قورتولمغه چالیشمق حکمتیله. قرآن غایت معنیدار تکرار
ایدر. وبو درجه قوت وشدت وتکرار ایله تهدیدات قرآنیهیی حقیقتسز توهّم
ایتمکدن شیطان بیله قاچار. اونلری دیکلمهین منکرلره جهنم عذابی عین
عدالتدر دیه کوستریر.

هم مثلا [عصای موسی کبی چوق حکمتلری وفائدهلری بولنان قصهٔ موسانك و
سائر أنبیانك قصهلرینی چوق تکرارنده رسالت احمدیهنك حقانیتنه بتون
أنبیانك نبوتلرینی برحجت کوستروب اونلرك عمومنی انکار ایدهمهین بونك
رسالتنی حقیقت نقطهسنده انکار ایدهمز. حکمتیله وهرکس هروقت بتون
قرآنی اوقومغه مقتدر وموفق اولامدیغندن هر براوزون ومتوسط سورهیی
برر کوچك قرآن حکمنه کتیرمك ایچون اهمیتلی ارکان ایمانیه کبی اوقصهلری
تکرار ایتمسی دگل اسراف. بلکه مقتضای بلاغتدر. وحادثهٔ محمدیه بتون بنی

آدمك أك بيوك حادثه سی وكائناتك أك عظمتلی مسئله سی اولديغنی درس
ويرمكدر. أوت قرآنده ذات احمديه يه (ع ص م) أك بيوك مقام ويرمك ودرت أركان
ايمانيه يی ايچنه آلمقله (لا اله الا الله) ركننه دنك طوتولان (محمد رسول الله)
رسالت محمديه (ع ص م) كائناتك أك بيوك حقيقتی وذات احمديه (ع ص م) بتون مخلوقاتك أك
أشرفی. وحقيقت محمديه (ع ص م) تعبير ايديلن كلی شخصيت معنويه سی ومقام قدسی
ايكی جهانك أك پارلاق بر كونشی اولديغنه وبو فارقه مقامه لياقتنه دائر پك
چوق حجتلری واماره لری قطعی برصورتده رساله نورده اثبات ايدلمش بيكدن
برسی شودركه: (السبب كالفاعل) دستوريله بتون امتنك بتون زمانلرده
ايشلديكی حسناتك برمثلی اونك (ع ص م) دفتر حسناتنه كيرمسی. وبتون كائناتك
حقيقتلرينی كتيرديكی نور ايله نورلاندیرمسی دكل يالكز جن وانسی وملكی وذی
حياتلری بلكه كائناتی وسماواتی وآرضی منتدار ايلمسی. واستعداد لسانيله نباتاتك
دعالری واحتياج فطری دليله حيواناتك دعالری وكوزيمز اوكنده بالفعل
قبول اولماسنك شهادتيله ميليونلر بلكه (روحانيلرله برابر) ميليارلر فطری ورد ايدلمز دعالری مقبول
اولان صلحاء امتی هركون اوذاته (ع ص م) صلاة وسلام ايله رحمت دعالری ومعنوی قزانجلرينی
أك أول اوذاته (ع ص م) باغيشلامالری وبتون امتك اوقودقلری قرآنك اوچيوزبيك (٣٠٠٠٠٠) حرفنك
هر برنده اون ثوابدن تايوز تابيك حسنه وميوه ويرمه سندن يالكز قرائت
قرآن جهتيله دفتر اعمالنه حدسز نورلر كيرمسی. حيثيتيله اوذاتك (ع ص م) شخصيت معنويه سی
اولان حقيقت محمديه (ع ص م) استقبالده برشجرۀ طوباء جنت حكمنده اولاجغنی
علام الغيوب بيلمش وكورمش اومقامه كوره قرآنده او عظيم اهميتی ويرمش.
وفرماننده اوكا تبعيتی وسنت سنيه سنه اتباعله شفاعتنه مظهريتی أك
اهميتلی برمسئلۀ انسانيه كوسترمش. واو حشمتلی شجرۀ طوبانك برچكردكی
اولان شخصيت بشريتی وبدايتده كی وضعيت انسانيه سنی آرا صيرا

نظره آلامیور. ایشته قرآنڭ تکرار ایدیلن حقیقتلری بو قیمتده اولدیغندن تکرارنده‌کی قوتلی و کلیتلی بر معجزهٔ معنویه بولونمسنه فطرت سلیمه شهادت ایدر. مگر ماددیونلق طاعونیله مرض قلبه و وجدان فسادینه مبتلا اوله. «قَدْ يُنْكِرُ الْمَرْءُ ضَوْءَ الشَّمْسِ مِنْ رَمَدٍ * وَيُنْكِرُ الْفَمُ طَعْمَ الْمَاءِ مِنْ سَقَمٍ» قاعده‌سنه داخل اولور.

«بو اوتوزنجی مسئله‌یه بر خاتمه اولارق ایکی حاشیه»

«برنجیسی» بوندن اون ایکی سنه اول ایشیتدم که: اڭ دهشتلی و معاند بر زندیق، قرآنه قارشو سوء قصدینی ترجمه‌سیله یاپمغه باشلامش. و دیمش که: قرآن ترجمه ایدیلسین، تا نه مال اولدیغی بیلینسین. یعنی لزومسز تکراراتی هرکس کورسون. و ترجمه‌سی اونڭ یرنده اوقونسون دییه دهشتلی بر پلان چویرمش. فقط رسالهٔ نورڭ جرح ایدیلمز حجتلری قطعی اثبات اتمشلر که: قرآنڭ حقیقی ترجمه‌سی قابل دگل. و لسان نحوی اولان لسان عربی یرنده باشقه لسان قرآنڭ مزیتلرینی و نکته‌لرینی محافظه ایده‌مز. و هر بر حرفی اوندن بیگه قدر ثواب ویرن کلمات قرآنیه‌نڭ معجزانه و جامعیتلی تعبیرلرینڭ یرینی بشرڭ عادی و جزئی ترجمه‌لری طوتاماز. اونڭ یرنده جامعلرده اوقونماز. دییه رسالهٔ نور هر طرفده انتشاریله او دهشتلی پلانی عقیم براقدی. فقط او زندقه‌دن درس آلان منافقلر، یینه شیطان حسابنه قرآن کونشنی اوفلمکله سوندرمگه احمق چوجقلر کبی احمقانه و دیوانه‌جه‌سنه چالیشدقلری سببیله بکا غایت صیقنتی و صیقنتیلی بر حالده بو اوتوزنجی مسئله یازدیرلدی. تحقیق ایدیورم باشقه‌لر ایله کوروشمدیگم ایچون حقیقت حالی بیلمیورم.

(خاتمه‌دن ایكنجی حاشیه) دڭزلی حبسندن تخلیه‌مزدن صوڭره، مشهور شهر اوتلنڭ یوكسك قاتنده اوطوریوردم. قارشیمده كوزل باغچه‌لرده كثرتلی قواق آغاجلری بر حلقهٔ ذكر طرزنده كمال لطافتله طاتلی بر صورتده هم كندیلری هم داللری هم یاپراقلری هوانك طوقونماسیله جذبه‌دارانه و جاذبه‌كارانه حركتلری رقصلری قرداشلریمك مفارقتلرندن و یالكز قالدیغمدن حزنلی و غملی قلبمه ایلیشدی. و ایشلدی. بردن كوز و قیشك موسمی خاطره كلدی. و بڭا بر غفلت باصدی. بن او كمال نشئه ایله جلوه‌لنن او نازنین قواقلره و ذی‌حیاتلره او قدر آجیدم كه كوزلرم یاش ایله طولدی. كائناتك سوسلی پرده‌سی آلتنده‌كی عدملری فراقلری اخطار واسطه‌سیله كائنات طولیسی فراقلرك زواللرك حزنلری باشمه طوپلادی. بردن حقیقت محمدیه‌نك (ع س م) كتیردیكی نور امداده یتیشدی. او حدسز حزنلری غملری سروره چویردی. حتی او نورك هركس و هر اهل ایمان كبی بنم حقمده میلیون فیضندن یالكز او وقتده او وضعیته تماس ایدن امدادی ایچون ذات محمدیه‌یه (ع ص م) قارشو ابدیاً منتدار اولدم. شویله كه: اول نظر غفلت او مبارك نازنینلری وظیفه‌سز نتیجه‌سز بر بوش یره كلوب كیدوب حركتلری نشئه‌دن دگل، بلكه كویا عدمدن و فراقدن تیتره‌یه‌رك الیمكارانه فریاد ایتدكلرینی كوستركن هركس كبی بنده‌كی عشق بقا، ذوق محاسن و شفقت جنسیه و حیاتیه‌یه مدار اولان طمارلریمه او درجه طوقوندی كه بو لذتلی دنیایی معنوی جهنمه و عقلی بر تعذیب آلتنه چویردیكی صیره‌ده محمد علیه الصلاة والسلامك بشره هدیه كتیردیكی نور پرده‌یی قالدیردی. اعدام، عدم، تصادف، وظیفه‌سزلك، عبثیت، فراق یرلرنده او قواقلرك هر برینك یاپراقلری عددنجه حكمتلری و معنالری و رسالهٔ نورده اثبات ایدلدیكی كبی، اوچ قسمه آیریلان نتیجه‌لری و وظیفه‌لری واردیه كوستردی. برنجی قسم: صانع ذوالجلالك اسماسنه باقار. مثلا

٦٠/٢٢

ناصل بر اوسته فارقه بر ماكينه يى ياپسه هركس اوذاته ماشاء الله بارك الله

ديیوب آلقيشلار. اويله ده او ماكينه دخى اوندن مقصود نتيجه لرى تام تامنه كوستر

ديكى ايچون لسان حاليله اوسطه سنى تبريك ايدر، آلقيشلار. هر ذى حيات وهر شى

بويله بر ماكينه در. اوسطه سنى تبريكلر له آلقيشلار. [ايكنجى قسم] خاطره لرى ايسه:

ذى حياتك وذى شعورك نظرلرينه باقار. اونلره شيرين بر مطالعه كاه، بر

كتاب معرفت اولور. معنالرينى ذى شعورك ذهنلرنده وصورتلرينى قوهٔ

حافظه لرنده والواح مثاليه ده وعالم غيبك دفترلرنده، دائرهٔ وجودده بيراقوب

صوكره عالم شهادتى ترك ايدر. عالم غيبه چكيلير. ديمك صورى بر وجودى

بيراقير، معنوى وغيبى وعلمى چوق وجودلرى قزانير. اوت مادام الله وار

وعلمى احاطه ايدر؛ البته عدم، اعدام، هيچلك، محو، فنا، حقيقتى

نقطه سنده اهل ايمانك دنياسنده يوقدر. وكافرلرك دنيالرى عدمله،

فراقله، هيچلكله، فانيلكله طولودر. ايشته بو حقيقتى عمومك لساننده

كزن بو كلام ضرب مثل درس ويروب دير: كيمك ايچون الله وار، اوكا

هرشى وار. وكيمك ايچون يوقسه هرشى اوكا يوقدر، هيچدر.

[الحاصل] ناصلكه؛ ايمان اولوم وقتنده انسانى اعدام ابديدن قورتاريیور،

اويله ده هركسك خصوصى دنياسنى دخى اعدامدن وهيچلك قراكلقلرندن

قورتاريیور. وكفر ايسه، خصوصاً كفر مطلق اولسه، هم او انسانى هم خصوصى

دنياسنى اولومله اعدام ايدوب معنوى جهنم ظلمتلرينه آتار. حياتنك لذتلرينى

آجى زهيرلره چويرير. حيات دنيويه يى آخرتنه ترجيح ايدنلرك قولاقلرى

چينلاسون. كلسينلر بوكا بر چاره بولسونلر، ويا ايمانه كيرسونلر. بو دهشتلى

خساراتدن قورتولسونلر. [سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا اِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيمُ

الْحَكِيمُ]

دعالرڭزه چوق محتاج وسزه چوق مشتاق قرداشڭز سعيد النورسى

يكرمي آلتنجي سوز ... قدر رساله‌سی

بسم الله الرحمن الرحيم

وَاِنْ مِنْ شَيْءٍ اِلَّا عِنْدَنَا خَزَٓائِنُهُ وَمَا نُنَزِّلُهُ اِلَّا بِقَدَرٍ مَعْلُومٍ وَكُلَّ شَيْءٍ اَحْصَيْنَاهُ فِى اِمَامٍ مُبِينٍ قدر ايله جزء اختيارى ايكى مسئلهٔ مهمه‌در. اوكا دائر درت مبحث ايچنده بر قاچ سرلرينى آچمغه چاليشه‌جغز.

[برنجی مبحث] قدر و جزء اختيارى اسلاميتك و ايمانك نهايت حدودينى كوسترن حالى و وجدانى بر ايمانك جزئلرندندر. يوقسه علمى و نظرى دكللردر. يعنى مؤمن هر شيئى حتى فعلنى نفسنى جناب حقه ويره ويره تا نهايتده تكليف و مسئوليتدن قورتولماق ايچون جزء اختيارى اوكنه چيقييور. اوكا مسئول و مكلفسك دير. صوكره اوندن صدور ايدن ايلكلر و كمالات ايله مغرور اولماق ايچون قدر قارشوسنه كليور. دير: حدكى بيل ياپان سن دكلسك. أوت قدر و جزء اختيارى ايمان و اسلاميتك نهايت مراتبنده. قدر نفسى غروردن، و جزء اختيارى عدم مسئوليتدن قورتارمق ايچوندركه مسائل ايمانيه‌يه كيرمشلر. يوقسه متمرد نفوس اماره‌نك ايشلدكلرى سيئاتك مسئوليتندن كنديلرينى قورتارمق ايچون قدره ياپيشمق و اونلره انعام اولنان محاسنله افتخار ايتمك غرورلانمق جزء اختيارى‌يه استناد ايتمك بتون بتون سر قدره و حكمت جزء اختيارى‌يه ضد بر حركته سببيت ويرن علمى مسئله‌لر دكلدر. أوت معناً ترقى ايتمه‌ين عوام ايچنده قدرك محل استعمالى وار. فقط او ده ماضيات و مصائبده‌ركه يأسك و حزنك علاجيدر. يوقسه معاصى و استقباليات‌ده دكلدركه: سفاهته و عطالته سبب اولسون. ديمك قدر مسئله‌سى تكليف و مسئوليتدن قورتارمق ايچون دكل. بلكه فخر و غروردن قورتارمق ايچوندركه ايمانه كيرمش. جزء اختيارى سيئاته مرجع اولمق ايچوندركه: عقيده‌يه داخل اولمش. يوقسه محاسنه مصدر اولارق تفرعن ايتمك ايچون دكلدر. أوت قرآنك ديديكى كبى انسان سيئاتندن

تماماً مسئولدر. چونکه سیئاتی ایستەین اودر. سیئات تخریبات نوعندن اولدیغی ایچون انسان بر سیئه ایله چوق تخریبات یاپابیلیر. مدهش جزایه کسب استحقاق ایدر. بر کبریت ایله بر اوی یاقمق کبی. فقط حسناتده افتخاره حقی یوقدر. اونده اونك حقی پك آزدر. چونکه حسناتی ایستەین اقتضا ایدن رحمت الٰهیه و ایجاد ایدن قدرت ربانیه در. سؤال و جواب. داعی و سبب ایکیسیده حقدندر. انسان یالکز دعا ایله. ایمان ایله. شعور ایله. رضا ایله اونلره صاحب اولور. فقط سیئاتی ایستەین نفس انسانیه در. یا استعداد ایله. یا اختیار ایله. ناصلکه بیاض کوزل کونشك ضیاسندن بعض ماده لر سیاهلانیر و تعفن آلیر. او سیاهلانمق اونك استعدادینه عائددر. فقط او سیئاتی چوق مصالحی تضمن ایدن بر قانون الٰهی ایله ایجاد ایدن ینه حقدر. دیمك سببیت و سؤال نفسدندر که مسئولیتی او چکر. حقه عائد اولان خلق و ایجاد ایسه داها باشقه کوزل نتیجه و میوه لری اولدیغی ایچون کوزلدر. خیردر. ایشته بو سره بناءً درکه کسب شر، شردر. خلق شر، شر دکلدر. ناصلکه پك چوق مصالحی تضمن ایدن بر یاغموردن ضرر کورن تنبل بر آدم دییه مزکه یاغمور رحمت دکل. ها! خلق و ایجادده بر شر جزئی ایله برابر خیر کثیر وار. بر شر جزئی ایچون خیر کثیری ترك ایتمك شر کثیر اولور. اونك ایچون اول شر جزئی خیر حکمنه کچر. ایجاد الٰهیده شر و چیرکینلك یوقدر. بلکه عبدك کسبنه و استعدادینه عائددر. هم ناصل قدر الٰهی نتیجه و میوه لر اعتباریله شردن و چیرکینلکدن منزهدر. اویله ده علت و سبب اعتباریله دخی ظلمدن و قبحدن مقدسدر. چونکه قدر حقیقی علتلره باقار عدالت ایدر. انسانلر ظاهری کوردکلری علتلره حکملری بنا ایدر. قدرك عین عدالتنده ظلمه دوشرلر. مثلا حاکم سنی سرقتله محکوم ایدوب حبس ایتدی. حالبوکه سن سارق دکلسك. فقط کیمسه بیلمز کیزلی بر قتلك وار. ایشته قدر الٰهی دخی سنی او حبس ایله محکوم ایتمش؛ فقط قدر او کیزلی قتلك ایچون محکوم ایدوب عدالت ایتمش. حاکم ایسه سن اوندن

معصوم اولدیغندن سرقته بناءً محکوم ایدلدیکی ایچون ظالم ایتمشدر.. ایشته شی واحدده ایکی جهتله قدر و ایجاد الٰهینک عدالتی و انسانک کسبنک ظالمی گورونه‌بیلدیکی گبی باشقه شیلری بوکا قیاس ایت.. دیمک قدر و ایجاد الٰهی مبدأ و منتها، اصل و فرع، علّت و نتیجه‌لری اعتباریله شردن و قبحدن و ظلمدن منزّهدر.. اگر دینیلسه: مادام جزء اختیاریک ایجاده قابلیتی یوق، بر امر اعتباری حکمنده اولان کسبدن باشقه انسانک النده بر شی بولونمیور.. ناصل اولویورکه قرآن معجز البیانده خالق سموات و ارضه قارشی انسانه عاصی و دشمان وضعیتی ویرلمش: خالق ارض و سموات اوندن عظیم شکایتلر ایدیور.. او عاصی انسانه قارشی عبد مؤمنه یاردم ایچون کندینی و ملائکه‌سنی تحشید ایدیور.. اوکا عظیم بر اهمیت ویریور..

(الجواب) چونکه کفر و عصیان و سیئه تخریبدر، عدمدر.. حالبوکه عظیم تخریبات و حدسز عدملر بر تک امر اعتباری‌یه و عدمیه ترتّب ایده‌بیلیر. ناصلکه بر عظیم سفینه‌نک دومنجیسی وظیفه‌سنک عدم ایفاسیله سفینه غرق اولوب بتون خدمه‌لرک نتیجهٔ سعیلری ابطال اولور.. بتون او تخریبات بر عدمه ترتّب ایدیور.. اویله‌ده کفر و معصیت عدم و تخریب نوعندن اولدیغی ایچون جزء اختیاری بر امر اعتباری ایله اونلری تحریک ایدوب مدهش نتائجه سببیت ویره‌بیلیر. زیرا کفر هرچند ان بر سیئه‌در، فقط بتون کائناتی قیمتسزلکله و عبثیتله تحقیر و دلائل وحدانیتی گوسترن بتون موجوداتی تکذیب و بتون تجلیات اسمائی تزییف اولدیغندن بتون کائنات و موجودات و اسماء الٰهیه نامنه جناب حقّک کافرلردن شدید شکایت و دهشتلی تهدیدات ایتمک عین حکمتدر.. و ابدی عذاب ویرمک عین عدالتدر.. مادام انسان کفر و عصیانله تخریبات طرفنه گیدیور، آز بر خدمتله پك چوق ایشلری یاپار.. اونلرک ایچون اهل ایمان اونلره قارشی جناب حقّک عنایت عظیمه‌سنه محتاجدر.. چونکه اون قوتلی آدم بر اوک محافظه‌سنی و تعمیراتنی درعهده ایتسه، حالا زبون بر چوجغک او خانه‌یه آتش

ویرمکه باشلیه‌جق اسنه قارشو ایبو مغاث ویلسنه بلکه پادشاهنه مراجعتله یالوارمغه مجبور اولماسی کبی . مؤمنلرک ده بولیله‌ده دینسز اهل عصیانه قارشو طیانمق ایچون جناب حقك عنایاتنه محتاجدرلر . الحاصل . اگر قدر و جزء اختیاریدن بحث ایدن آدم اهل حضور و کمال ایمان صاحبی ایسه کائناتی و نفسنی جناب حقه ویرر . اونك تصرفنده بیلیر . او وقت حقی وار . قدردن جزء اختیاریدن بحث ایتسون . چونکه مادام نفسنی و هر شیئی جناب حقدن بیلیر . او وقت جزء اختیاریسنه استناد ایدرك مسئولیتی در عهده ایدر . سیئاتنه مرجعیتی قبول ایدوب ربنی تقدیس ایدر . دائرهٔ عبودیتده قالوب تکلیف الهیه‌یی ذمتنه آلیر . ثم کندندن صدور ایدن کمالات و حسنات ایله غرورلانمامق ایچون قدره باقار . تحدیرینه شکر ایدر . باشنه گلان مصیبتلرده قدری گورور صبر ایدر . اگر قدر و جزء اختیاریدن بحث ایدن آدم اهل غفلت ایسه او وقت قدردن جزء اختیاریدن بحثنه حقی یوقدر . چونکه نفس اماره‌سی غفلت ویا ضلالت سائقه‌سیله کائناتی اسبابه ویروب اللّٰهك مالنی اونلره تقسیم ایدوب کندینی ده کندینه تملیك ایدر . فعلنی کندینه و اسبابه ویرر . مسئولیتی و قصوری قدره حواله ایدر . او وقت نهایتده جناب حقه ویریله‌جك اولان جزء اختیاری و آن نهایتده مدار نظر اولاجق اولان قدر بحثی معناسزدر . یالکز بتون اونلرك حکمتنه ضد و مسئولیتدن قورتولمق ایچون بر دسیسهٔ نفسیه‌در .

حاشیه ٢

«ایکنجی مبحث» اهل علمه مخصوص اینجه بر تدقیق علمیدر . اگر دینسه‌ك قدر ایله جزء اختیاری ناصل توفیق ایدیله بیلیر ؟

«الجواب» یدی وجهله . ١ برنجیسی ٢ البته کائناتك انتظام و میزان لسانیله

(١) حاشیه ، بو ایکنجی مبحث الکدرین واك مشکل بر سرّ قدر مسئله‌سیدر . بتون علما محققینجه آن الهیتای و مناظره‌لی بر مسئلهٔ عقائد کلامیه‌در . رسالهٔ نور تمامیله حل ایتمش . .

حکمت و عدالتنه شهادت ایتمکی برعادل حکیم انسانی ایچون مدار ثواب و عقاب اولاجق
ماهیتی مجهول برجزء اختیاری ویرمشدر. او عادل حکیمک بیلدیکی بوقده حکمتی بیلمدیکمز
کبی شو جزء اختیاریدنک قدرله توفیقی ایدیلدیکنی بیلمدیکمز اولمامسنه دلالت ایتمز.
(ایکنجیسی) بالضروره هرکس کندیسنده براختیار حس ایدر. او اختیارک وجودینی
وجدانا بیلیر. موجوداتک ماهیتنی بیلمامک آیریدر، وجودینی بیلمامک آیریدر. چوق شیلر
وار وجودی بدیهیدر اولدیغی حالده ماهیتی بزجه مجهول. ایشته شو جزء اختیاری
اوبله لر صیره سنه کیره بیلیر. هرشی معلوماتمزه منحصر دکلدر. عدم علممز
اونک عدمنه دلالت ایتمز. (اوچنجیسی) جزء اختیاری قدره منافی دکل. بلکه قدر
اختیاری تأیید ایدر. چونکه قدر علم الهینک بر نوعیدر. علم الهی اختیارمزه تعلق
ایتمش اولدیغی ایچون اختیاری تأیید ایدیور. ابطال ایتمیور. (دردنجیسی) قدر علم
نوعندندر. علم معلومه تابعدر. یعنی نا صل اولاجق اوبله تعلق ایدیور. یوقسه
معلوم علمه تابع دکل. یعنی علم دساتیری معلومی خارجی وجود نقطه سنده اداره
ایتمک ایچون اساس دکل. چونکه معلوماتک ذاتی و وجود خارجیسی اراده یه باقار. و
قدرته استناد ایدر. هم ازل ماضی سلسله سنک برابری دکلکه اشیانک وجودنده
اساس طوتولوب اونکا کوره بر مجبوریت تصور ایدیلسون. بلکه ازل ماضی وحال واستقبالی
بردن طوتار یوکسکده کورن بالا بر آیینه مثالدر. اویله ایسه دائره ممکنات ایچنده اوزانوب
کیدن زمانک ماضی طرفنده بر اوج تخیل ایدوب اونکا ازل دییوب ازل علمنه اشیانک
ترتیب ایله کیرمسنی وکندیسنی اونک خارجنده توهم ایتمسی اونکا کوره محاکمه ایتمک حقیقت
دکلدر. شو سرک کشفی ایچون شو مثاله باق: سنک الکده بر آیینه بولونسه صاغ
طرفکده کی مسافه ماضی. صول طرفکده کی مسافه مستقبل فرض ایدیلسه او آیینه یالکز
مقابلنی طوتار. سوکره او ایکی طرفی بر ترتیب ایله طوتار بر چوغنی طوتامز. او آیینه نه قدر
آشاغی ایسه او قدر آز کورور. فقط او آیینه ایله یوکسکه چیقدقجه او آیینه نک

مقابل دائره‌سی کیشیله نیر. گیت گیده بتون ایکی طرف مسافه‌یی بردن برآنده طوتار. ایشته شو آیینه شو وضعیتده اونک ارتسامنده و او مسافه‌لرده جریان ایدن حالاتی بربرینه مقدّم مؤخّر موافق مخالف دیه‌میه‌مز. ایشته قدر علم أزلیدن اولدیغی ایچون علم أزلی حدیثک تعبیریله «منظر اعلا»دن أزلدن أبده قدر. هرشی اولمش و اولاجق بردن طوتار احاطه ایدر بر مقام اعلاده در. بز دخی الکا نظر اونک خارجنده اولدیغمز که ماضی مسافه‌سنده بر آیینه طرزنده اولسون «بشنجیسی» قدر سببله مسبّبه برتدلّی وار. یعنی شو مسبّب شو سببله وقوعه گله‌جک اولدیغی ایسه دنیلمه سونک. مادام فلان آدمک اولمسی فلان وقتده مقدّردر. جزء اختیاریله تفنک آتان آدمک نه قباحتی وار. آتماسه ایدی ینه اوله جکدی. «سؤال» نه ایچون دینیلمه سون «الجواب» چونکه قدر اونک اولمسنی اونک تفنکیله تعیین ایتمشدر. اگر او تفنک آتماماسنی فرض ایتسه‌ک او وقت قدرک عدم تعلقنی فرض ایدیورسک. او وقت اولمسی نه ایله حکم ایده‌جکسک جبری کبی سببه آیری مسبّبه آیری برر قدر تصوّر ایتسه‌ک. ویاخود معتزله کبی قدرک انکار ایتسه‌ک. أهل سنت وجماعتی بیراقوب فرق ضالّه‌یه گیررسک. اویله ایسه بز أهل حق دیرزکه. تفنک آتماسه ایدی اولمسی بزجه مجهولدر. جبری دیر آتماسه ایدی ینه اوله جکدی. معتزله دیر آتماسه ایدی اولمیه جکدی. «آلتنجیسی» حاشیه جزء اختیاریک اس الاساسی اولان میلان ماتریدیجه بر امر اعتباریدر: عبده ویریله بیلیر. فقط اشعری اوکا موجود نظریله باقدیغی ایچون عبده ویرمه‌مش. فقط او میلانده کی تصرف اشعریجه بر امر اعتباریدر. اویله ایسه او میلان. او تصرف بر امر نسبیدر: محقق بر وجود خارجیسی یوقدر. امر اعتباری ایسه علت تامّه ایسته مزکه علت تامّه وجودی ایچون لزوم و ضرورت و وجوب اورته‌یه گیروب اختیاری رفع ایتسون. بلکه او امر اعتباریک علتی بر رجحانیت درجه‌سنده بر وضعیت آلسه او امر اعتباری اونسز

«حاشیه» غایت مدقق عالملره مخصوص بر حقیقتدر.

ثبوت بولابیلیر. اویله ایسه اوآنده اونی ترك ایده بیلیر. قرآن اوقو اوآنده دییه بیلیرکه:
شو شیء دریایمه. [اکت] اگر عبد خالق افعالی بولونسه ایدی وایجاده اقتداری اولسه ایدی
او وقت اختیاری رفع اولوردی. چونکه علماء عقول وحکمتده « ما لم یجب لم یوجد »
قاعده سنجه مقرردرکه برشی واجب اولمازسه وجوده گلمز یعنی علت تامه بولنه
سوگره وجوده گله بیلیر. علت تامه ایسه معلولی بالضروره وبالوجود اقتضا ایدر
او وقت اختیار قالماز. اگر دیرسه‌ك ترجیح بلا مرجح محالدر. حالبوکه او امر اعتباری
دیدیگمز کسب انسانی بعضاً آیاپیق وبعضاً آیاپماییق. اگر موجب بر مرجح بولونمازسه
ترجیح بلا مرجح لازم گلیر. شو ایسه اصول کلامیه‌نك اك مهم بر اساسنی هدم ایدر.
« الجواب » ترجیح بلا مرجح محالدر. یعنی مرجحسز بر رجحانیت محالدر. یوقسه
ترجیح بلا مرجح جائزدر وواقعدر. اراده بر صفتدر اونك شأنی بویله بر ایشی
گورمکدر. اگر دیرسه‌ك مادام قتلی خلق ایدن مقدر نه ایچون بکا قاتل دینیلیر.
« الجواب » چونکه علم صرف قاعده سنجه اسم فاعل بر امر نسبی اولان مصدردن
مشتقدر. یوقسه بر امر ثابت اولان حاصل بالمصدردن اشتقاق ایتمز. مصدر
کسبمزدر. قاتل عنوانینی ده بز آلیرز. حاصل بالمصدر حقك مخلوقیدر مسئولیتی
اتمام ایدن برشیء حاصل بر بالمصدردن مشتق قیلنماز.
« یدنجیسی » اراده جزئیه انسانیه وجزء اختیاریه سی چندان ضعیفدر، بر امر
اعتباریدر. فقط جناب حق وحکیم مطلق او ضعیف جزئی اراده‌یی اراده کلیه‌
سنك تعلقنه بر شرط عادی یاپمشدر. یعنی معنا دیر: ای عبدم اختیارکله هانکی یولی
ایسترسه‌ك سنی او یولده گوتوررم. اویله ایسه مسئولیت سکا عائددر. بر تشبیهه
فقط اولماسین. سن بر اقتدارسز چوجغی اوموزکه آلاسك اونی مخیر بیراقوب دییه
ایسترسه‌ك اورایه گوتوره جگم دیرسك. او چوجق یوکسك بر طاغی ایسته‌دی گوتوردك
چوجق اوشودی یاخود دوشدی. البته سن ایسته‌دك دییه رك عتاب ایدر

اوستنده بر طوقات اوره جقسك: ایشته جناب حق احکم الحاکمین غایت ضعیفده اولان
عبدك اراده سنی برشرط عادی یاپوب اراده کلیه سی اوکا نظر ایدر..

«الحاصل» ای انسان سنك الکده غایت ضعیف. فقط سیئاتده وتخریباتده الی غایت اوزون. وحسناتده الی غایت قیصه جزء اختیاری نامنده برارادك وار. او اراده نك برالینه دعایی ویرکه سلسلهٔ حسناتك برمیوه سی اولان جنته الی یتیشسین وبرچیچکی اولان سعادت ابدیه یه الی اوزانسون. دیکر الینه استغفاری ویرکه اونك الی سیئاتدن قیصالسین. واوشجرهٔ ملعونه نك برمیوه سی اولان زقوم جهنمه یتیشمسون. دیمك دعا وتوکل میلان خیره بیوك برقوت ویردیکی کبی.. استغفار وتوبه دخی میلان شری کسر تجاوزاتی قیرار..

«اوچنجی مبحث» قدره ایمان.. ایمانك ارکاننده ندر.. یعنی هرشی جناب حقك تقدیریله در.. قدره دلائل قطعیه اوقدر چوقدر که: حد حسابه کلمز. بز بسیط وظاهر برطرز ایله شو رکن ایمانیه یی نه درجه قوتلی وکنیش اولدیغنی برمقدمه ایله کوستره جکز..

«مقدمه» هرشی وجودندن اول. وجودندن صوکره یازلدیغنی «وَلَا رَطْبٍ وَلَا يَابِسٍ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ» کبی بك چوق آیات قرآنیه تصریح ایدییور.. وشو کائنات دینیلان قدرتك قرآن کبیرینك آیاتی دخی شو محکم قرآنی نظام ومیزان وانتظام و تصویر وتزیین وامتیاز کبی آیات تکوینیه سیله تصدیق ایدییور.. اوت شو کائنات کتابنك منظوم مکتوباتی وموزون آیاتی شهادت ایدرکه: هرشی یازیلیدر.. اما وجودندن اول هرشی مقدر ویازیلی اولدیغنه دلیل بتون مبادی وچکردکلر ومقادیر وصورتلر بر شاهددر.. زیرا هر بر تخم وچکردکلر کاف. نون تزکاهندن چیقان برلطیف صندوقچه درکه: قدرله ترسیم ایدیلن برفهرسته جك اوکا تودیع ایدلشدر.. قدرت او قدرك هندسه سنه کوره ذراتی استخدام ایدوب او تخمجکلر اوستنده

قوجه معجزات قدرتی بنا ایدییور. دیمك بتون آغاجلك باشنه گلن بتون واقعات
ایله چکردکنده یازیلی ایمش دیمکدر. زیرا تخم‌لر مادةً بسیطدر. بر برینك عینیدر.
مادةً برشی یوقدر. هم هرشیئك مقدار منتظمه‌سی قدری واضحاً گوستریر. اوت حیوانکی
ذی حیاته باقیلسه گورونیور که غایت حکمتلی و صنعتلی برقالبدن چیقمش کبی بر
مقدار برشکل وارکه: او مقداری او صورتی او شکلی آلمق یا فارقه و نهایت درجه‌ده
اگری بوگری مادی برقالیب بولونمالی ویاخود قدردن گلان موزون علمی برقالیب معنوی
ایله قدرت ازلیه او صورتی او شکلی بیچوب گیدیریور. مثلا سن شو آغاجه، شو حیوانه
دقتله باقکه جامد صاغیر کور شعورسز بربرینك مثلی اولان ذره‌لر اونك نشو نماسنده
حرکت ایدر. بعض اگری بوگری حدودلرده میوه و نباتده‌لرك یرینی طانیر گورور بیلیر
کبی طورور توقف ایدر. صوکره باشقه برده یوك برغایه‌یی تعقیب ایدر کبی یولنی
دکیشدیرر. دیمك قدردن گلان مقدار معنوینك و او مقدارك امر معنویسیله ذره‌لر
حرکت ایدرلر. مادام مادی گورونه‌جك اشیاده بودرجه قدرك تجلیاتی وار البته
اشیانك مرور زمانله گیه‌جکلری صورتلر وایده‌جکلری حرکات ایله حاصل اولان وضعیتلر
دخی بر انتظام قدره تابعدر. اوت برچکردکده هم بدیهی اولارق اراده و امر تکوینیه‌نك
عنوانی اولان (کتاب مبین) دن خبر ویرن و اشارت ایدن. هم نظری اولارق امر و علم الهینك
برعنوانی اولان (امام مبین) دن خبر ویرن و رمز ایدن ایکی قدر تجلیسی وار. بدیهی قدر ایسه
او چکردکك تضمن ایتدیکی آغاجك مادی کیفیات و وضعیتلری و هیئتلریدرکه: صوکره
گوز ایله گورونه‌جك. نظری ایسه او چکردکده اوندن خلق اولنان آغاجك مدت حیاتنده‌کی
گچیره‌جکی طورلر وضعیتلر شکللر حرکه‌لر تسبیحاتلردرکه: تاریخچهٔ حیات نامیله
تعبیر ایدیله بیلیر. وقت بوقت دکیشن طورلر وضعیتلر شکللر فعللر او آغاجك
داللری یاپراقلری کبی انتظاملی بر قدری مقداری واردر. مادام اك عادی بسیط اشیاده
بویله قدرك تجلیسی وار. البته عموم اشیانك وجودندن اول یازیلی اولدیغنی افاده ایدر:

بغته

وآز بر دقتله آغاجلر شیلره. شیمدی وجودنده تصویر ایدر شیئلرک سرگذشت حیاتی یازیلیر
دلیل ایسه عالمده «کتاب مبین» و «امام مبین»دن خبر ویرن بتون میوه‌لر ده لوح محفوظه‌نک
خبر ویرن و اشارت ایدن انسانده کی بتون قوۀ حافظه‌لر برر شاهددر، برر اماره‌در. اوت هر
میوه بتون آغاجک مقدّرات حیاتیه‌سنی اونک قلبی حکمنده اولان چکردگنده یازیلیور. انسانک
سرگذشت حیاتیله برابر قسماً عالمک حادثات ماضیه‌سی قوۀ حافظه‌سنده اویله بر
صورتده یازیلیور که گویا خردل کوچوکلگنده بو قوّه جکره دست قدرت قلم قدریله
انسانک صحیفۀ اعمالندن کوچوک بر سند استنساخ ایدرک انسانک الینه ویروب و
دماغنک جیبنه قویمش. تا محاسبه وقتنده اونکله فاطرلانسین؛ هم تا مطمئن اولسونکه
بو فنا و زوال دهشتی ومرحنده بقا ایچون بیک چوق آیینه‌لر وارکه: قدیر حکیم زائللرک
هویتلرینی اونلرده ترسیم ایدوب ابقا ایدیور. هم بقا ایچون بیک چوق لوحه‌لر وارکه حفیظ
علیم زائللرک معنالرینی اونلرده یازییور.

«الحاصل» مادام اک بسیط و اک آشاغی درجۀ حیات اولان نباتات حیاتی بو درجه قدرک
نظامنه تابعدر. البته اک یوکسک درجۀ حیات اولان حیات انسانیه بتون تفرعاتیله
قدرک مقیاسیله بیچیلمشدر. وقلمیله یازیلیور. اوت ناصل قطره‌لر بلوطدن خبر ویریر. و
رشحه‌لر صو منبعنی گوستریر. سندلر، جزدانلر بر دفتر کبیرک وجودینه اشارت ایدرلر. اویله ده
شو شهودیمز اولان ذی حیاتلرده کی انتظام مادّی اولان بدیهی قدر. و انتظام معنوی و
حیاتی اولان نظری قدرک رشحه‌لری قطره‌لری سندلری جزدانلری حکمنده اولان میوه‌لر،
نطفه‌لر، تخملر، چکردکلر، صورتلر، شکللر بالبداهه «کتاب مبین» اولان اراده و اوامر
تکوینیه‌نک دفترینی، و «امام مبین» دینیلن علم الٰهینک بر دیوانی اولان لوح محفوظی گوستریر.

«نتیجۀ مرام» مادام بالمشاهده گوریورزکه: هر بر ذی حیاتک نشو و نما زماننده ذرّه‌لری
اگری بوگری حدودلره گیدر طورور. ذرّه‌لر یولنی دگیشدیریر. او حدودلرک نهایتلرنده برر
حکمت، برر فائده، برر مصلحتی ثمره ویریرلر. بالبداهه او شیئک مقدار صوریسی بر قدر قلمیله

ترسیم ایدلمشدر. ایشته مشهود بدیهی قدر اوذی حیاتڭ معنوی حالاتندن دخی بر قدر قلمیله چیزیلمش منتظم میوه‌دار حدودلری نهایتلری وار اولدیغنی کوستریر. قدرت مصدر ایسه قدر مسطردر. قدرت او معانی کتابنی او مسطرلر اوستنده یازار. مادام مادی و معنوی قدر قلمیله ترسیم ایدلمش مثمر حدودلر حکمتلی نهایتلر اولدیغنی قطعیاً آڭلایورز. البته هر ذی حیاتڭ مدت حیاتنده گچیره‌جگی احوال و اطواری او قدرڭ قلمیله ترسیم ایدلمش. چونکه سرگذشت حیاتی بر انتظام و میزان ایله جریان ایدیور، صورتلر دگیشدیریور شکللر آلیور. مادام بویله عموم ذی حیاتده قلم قدر حکمراندر. البته عالمڭ اڭ اکمل میوه‌سی و ارضڭ خلیفه‌سی و امانت کبرانڭ حاملی اولان انسانڭ سرگذشت حیاتیه‌سی هر شیدن زیاده قدرڭ قانوننه تابعدر.

اگر دیسه‌ڭ: قدر بزی بویله باغلامش حریتمزی سلب ایتمشدر. انبساط و جولانه مشتاق اولان قلب و روح ایچون قدره ایمان بر آغیرلق بر صیقنتی ویرمیورمی؟

الجواب: قطعیاً و اصلا صیقنتی ویرمدیگی گبی نهایتسز بر خفت بر راحتلق و روح و ریحانی ویرن و أمن و امانی تأمین ایدن بر سرور بر نور ویریور. چونکه انسان قدره ایمان ایتمزسه کوچك بر دائره‌ده جزئی بر سربستیت موقت بر حریت ایچنده دنیا قدر آغیر بر یوکی بیچاره روحڭ اوموزنده طاشیمغه مجبوردر. چونکه انسان بتون کائنات ایله علاقه‌داردر. نهایتسز مقاصد و مطالبی وار. قدرتی اراده‌سی حریتی میلیونده بریسنه کافی گلمدیگی ایچون چکدیگی معنوی صیقنتی آغیرلغی نه قدر دهشتلی (وحشتلی) اولدیغی آڭلاشیلیر. ایشته قدره ایمان بتون او آغیرلغی قدرڭ سفینه‌سنه آتار، کمال راحتله روح و قلبڭ کمالاتنده سربست جولانه میدان ویریور. یالڭز نفس امارهڭ جزئی حریتنی سلب ایدر. و فرعونیتنی و ربوبیتنی و کیف ما یشاء حرکتنی قیرار. قدره ایمان او قدر لذتلی سعادتلیدر که، تعریف ایدلمز. یالڭز شو تمثیل ایله او لذته و او سعادته بر اشارت ایده‌جگز. شویله که: ایکی آدم بر پادشاهڭ پایتختنه گیدرلر، او پادشاهڭ

محلّ غرائب اولان قامش سراینه کیره‌رلر. [برنجی] پادشاهی بیلمز اویرده غاصبانه سارقانه توطّن ایتمك ایستر. فقط او باغچه او سرایك اقتضا ایتدیکاری اداره و تدبیر و واردات و ماکینه‌لرینی ایشلتدیرمك و غریب حیواناتك ارزاقنی ویرمك کبی زحمتلی کلفتلری کورور متمادیاً اضطراب چکر او جنت کبی باغچه باشنه برجهنم کبی اولویور. هرشیئه آجییور اداره ایده‌میور. تأسفله وقتنی کچیرر. صوکره ده او فقیر سز أدبسز آدم تأدیب صورتیله حبسه آتیلیر. [ایکنجی آدم] پادشاهی طانیر پادشاهه کندینی مسافر بیلیر. بتون او باغچه ده او سرایده اولان ایشلر بر نظام قانون ایله جریان ایتدیکنی هرشی بر پروغرامله کمال سهولتله ایشلدیکنی اعتقاد ایدر. زحمت و کلفتلری پادشاهك قانوننه براقوب کمال صفا ایله او جنت مثال باغچه‌نك بتون لذتلرندن استفاده ایدوب پادشاهك مرحمتنه و اداره قانونلرینك کوزللکنه استناداً هر شیئی خوش کورور کمال لذت و سعادتله حیاتنی کچیرر. ایشته [مَنْ اٰمَنَ بِالْقَدَرِ اَمِنَ مِنَ الْكَدَرِ] سرینی آکلا.

[اوچنجی مبحث] اکر دیسه‌ك: برنجی مبحثده اثبات ایتدیك که قدرك هرشیئی کوزلدر خیردر. اوندن کلان شرده خیردر. چیرکینلکده کوزلدر. حالبوکه شو دار دنیاده‌کی مصیبتلر بلیّه‌لر او حکمی جرح ایدییور.

[الجواب] آی شدّت شفقتدن شدید بر ألمی حس ایدن نفسم و آرقداشم: وجود خیر محض. عدم شر محض اولدیغنه بتون محاسن و کمالاتك وجوده رجوعی و بتون معاصی و مصائب و نقائصك اساسی عدم اولدیغی دلیلدر. مادام عدم شر محضدر. عدمه منجر اولان و یا عدمی اشمام ایدن حالات دخی شرّی تضمن ایدر. اونك ایچون وجودك پارلاق نوری اولان حیات احوال مختلفه ایچنده یووارلانوب قوت بولویور. متباین وضعیتلره کیروب تصفّی ایدییور. و متعدّد کیفیاتی آلوب مطلوب ثمراتی ویرییور. و متعدّد طورلره کیروب واهب حیاتك نقوش اسماسنی کوزلجه کوستریر. ایشته شو

حقیقتده نصلکه. ذی حیاتلره آلام ومصائب ومشقت وبلیات صورتنده بعض حالات عارض اولورکه او حالات ایله حیاتلرینه أنوار وجود تجدد ایدر وظلمات عدم تباعد ایدرك حیاتلری تصفی ایدیور.. زیرا توقف، سکونت، سکوت، عطالت، استراحت، یکنسقلق کیفیاتده واحوالده بررعدمدر.. حتی أك بیوك برلذت یکنسقلق ایچنده هیچه اینر..

﴿الحاصل﴾ مادام حیات اسماء حسنانك نقوشنی کوستریر. حیاتك باشنه کلان هرشیء حسندر. مثلا غایت زنکین نهایت درجه‌ده صنعتکار وچوق صنعتلرده ماهر برذات آثار صنعتنی هم قیمتدار ثروتنی کوسترمك ایچون عادی مسکین برآدمی مودللك وظیفه‌سنی کوردیرمك ایچون براجرته مقابل برساعتده مرصع مصنع یاپدیغی کوملکی کیدیریر. اونك اوستنده ایشلر. ووضعیتلر ویریر تبدیل ایدر. هم هرنوع صنعتنی کوسترمك ایچون کسر ده کیشدیریر. اوزالتیر قیصالتیر. عجبا شو اجرتلی مسکین آدم او ذاته دیسه‌که زحمت ویریورسك اکیلوب قالقمقله وضعیت ویریورسك بنی کوزللشدیرن بو کوملکی کسوب قیصالتمقله کوزللکمی بوزیورسك دیمکه حق قزانه‌بیلیرمی. مرحمتسزلك انصافسزلق ایتدك دییه‌بیلیرمی.. ایشته اونك کبی صانع ذو الجلال فاطر بی‌مثال ذی حیاته کوز، قولاق، عقل، قلب کبی حواس ولطائف ایله مرصع اولارق کیدیردیکی وجود کوملکنی اسماء حسنانك نقشلرینی کوسترمك ایچون چوق حالات ایچنده چویریر. چوق وضعیتلرده دکیشدیریر. آلام مصیبتلر نوعنده اولان کیفیات بعض اسمالرنك احکامنی کوسترمك ایچون لمعات حکمت ایچنده بعض شعاعات رحمت واو شعاعات رحمت ایچنده لطیف کوزللکلر واردر..

﴿خاتمه﴾ اسکی سعیدك سرکش، مفتخر، مغرور، عجبلی، ریاکار نفسنی صوصدیرانِ تسلیمه مجبور ایدن بش فقره‌در.

﴿برنجی فقره﴾ مادام أشیا وار.. وصنعتلیدر.. ألبته براوسطه‌لری وار.. یکرمی ایکنجی

سوزده غايت قطعى اثبات ايدلديكى كبى. اگر هر شى برينه اولمازسه او وقت هر برشى بتون اشيا قدر مشكل وآغير اولور. اگر هر شى برينك اولسه اوزمان بتون اشيا برشى قدر آسان وقولاى اولور. مادام زمين وآسمانى بريسى ياپمش يارا تمش؛ البته اويله حكمتلى و چوق صنعتكار ذات زمين وآسمانك ميوه لرى ونتيجه لرى وغايه لرى اولان ذى حياتلرى باشقه لره براقوب ايشى بوزميه جق؛ باشقه اللره تسليم ايدوب بتون حكمتلى ايشلرينى عبث ايتميه جك، هيچه ايندرميه جك وشكر وعبادتلرينى باشقه سنه ويرميه جكدر.

«ايكنجى فقره» سن اى مغرور نفسم! اوزوم آغاجنه باق! رسالك فخرلنمه صالقملرى او آغاج كندى طاقمامش؛ باشقه سى اونلرى اوكا طاقمش.

«اوچنجى فقره» سن اى رياكار نفسم! دينه خدمت ايتدم ديه مغرورلانمه! «انّ اللّه ليؤيّد هذا الدّين بالرجل الفاجر» سرّنجه مزكّا اولمديغك ايچون بلكه سن كندنكى او رجل فاجر بيلمليسك. خدمتكى وعبوديتكى گچمش نعمتلرك شكرى ووظيفهٔ فطرت وفريضهٔ خلقت ونتيجهٔ صنعت بيل؛ عجب وريادن قورتول.

«دردنجى فقره» حقيقت عالمى. حقيقى حكمت ايسترسه ك جناب حقك معرفتنى قرآ چونكه بتون حقائق موجودات اسم حقك شعاعاتى واسمائنك تظاهراتى وصفاتنك تجلّيا تيدرلر. مادى ومعنوى جوهرى عرضى هر بر شيئك هر بر انسانك حقيقتى بر اسمك نورينه طيانير وحقيقتنه استناد ايدر. يوقسه حقيقتسز اهميتسز بر صورتدر. يگرمنجى سوزك آخرنده شو سرّه دائر بر نبذه بحث گچمشدر. اى نفس اگر شو دنيا حياتنه مشتاق ايسه ك موتدن قاچارسك. قطعياً بيلكه حيات ظن ايتديككك حالت يالكز بولونديغك دقيقه در. اودقيقه دن اوّل بتون زمانك واو زمانك ايچنده كى اشياء دنيويه اودقيقه ده ميّتدر، ئولشدر. اودقيقه دن صوكره بتون زمانك واونك مظروفى اودقيقه ده عدمدر هيچدر، ديمك گوره نديگك حيات ماديّه يالكز بر دقيقه در. حتى بر قسم اهل تدقيق بر عاشره در. بلكه بر آن سيالدر ديمشلر. ايشته شو سرّدندركه بعض اهل ولايت

دنیا نك دنیا جهتیله عدمنه حکم ایتمشی مادام بویله در. حیات مادیهٔ نفسیه یی براق
قلب وروح وسرّك درجهٔ حیاتلرینه چیق باق نه قدر گنیش بر دائرهٔ حیاتلری وار.
سنك ایچون میّت اولان ماضی مستقبل اونلر ایچون حی در. حیاتدار وموجوددر. ای نفسم
مادام اویله در. سن دخی قلبم کبی آغلا و یاغیرو دیکه: لا فانی یم فانی اولانی ایسته مم ●
عاجزم عاجز اولانی ایسته مم ● روحمی رحمانه تسلیم ایلدم غیر ایسته مم ● ایسترم فقط
بر یار باقی ایسترم ● ذرّه یم فقط بر شمس سرمد ایسترم ● هیچ اندر هیچم فقط بو موجوداتی
بردن ایسترم.

(بشنجی فقره) شو فقره عربی کلدیکی ایچون عربی یازلدی. هم شو فقرهٔ عربیّه
(الله اکبر) ذکرنده اوتوز ادی مرتبهٔ تفکردن بر مرتبه یه اشارتدر.

(الله اکبر) اذ هو القدیر العلیم الحکیم الکریم الرحیم الجمیل النقّاش الازلی الذی ما
حقیقة هذه الکائنات کلاً وجزءً صحائف وطبقات وما حقائق هذه الموجودات
کلیاً وجزئیاً ووجوداً وبقاءً الا خطوط قلم قضائه وقدره وتنظیمه وتقدیره بعلم
وحکمة ونقوش پرکار علمه وحکمته وتصویره وتدبیره بصنع وعنایة وتزیینات
ید بیضاء صنعه وعنایته وتزیینه وتنویره بلطف وکرم وأزاهیر لطائف لطفه
وکرمه وتودده وتعرّفه برحمة ونعمة وثمرات فیاض رحمته ونعمته وترحمه وتحننه
بجمال وکمال ولمعات تجلیات جماله وکماله بشهادات تفانیة المرایا وسیالیة
المظاهر مع بقاء الجمال المجرد السرمدی الدائم التجلی والظهور علی مر الفصول
والعصور والدهور ودائم الانعام علی مر الانام والایام والاعوام نعم فالاثر
المکمل یدل لذی عقل علی الفعل المکمل ثم الفعل المکمل یدل لذی فهم علی
الاسم المکمل ثم الاسم المکمل یدل بالبداهة علی الوصف المکمل ثم الوصف المکمل
یدل بالضرورة علی الشأن المکمل ثم الشأن یدل بالیقین علی کمال الذات
بما یلیق بالذات وهو الحق الیقین نعم تفانی المرات زوال الموجودات مع التجلی

الدائم مع الفيض الملازم . من اظهر الظواهر ان الجمال الظاهر ليس ملك المظاهر
من افصح تبيان . من اوضح برهان . للجمال المجرد . للاحسان المجدد . للواجب
الوجود . للباقي الودود .
اللهم صل على سيدنا محمد من الازل الى الابد عدد ما في علم الله وعلى اله وصحبه
وسلم .

يكرمى يدنجى سوز

اجتهاد رساله سى

بش آلتى سنه مقدم . عربجه بر رساله ده اجتهاده دائر
يازديغم بر مسئله . ايكى قرداشمك آرزولريله او مسئله يه
دائر حدندن تجاوز ايدهمز . فقط حدينى بيلديرمك ايچون
شو سوز او مسئلهٔ اجتهاديه يه دائر يازيلدى .

بسم الله الرحمن الرحيم

﴿ ولو ردوه الى الرسول والى اولى الامر منهم لعلمه الذين يستنبطونه منهم ﴾

اجتهاد قاپوسى آچيقدر . فقط شو زمانده اورايه كيرمكه (آلتى مانع) واردر ..

(برنجيسى :) ناصلكه قيشده فيرطنه لرك شدتلى اولديغى بر وقتده لمانلر دليكلرينى سد ايديلير . يكى قاپولرى آچمق هيچ بر جهتله كار عقل دكل .. هم ناصلكه بيوك بر سيلك هجومنده تعمير ايچون ديوارلرده دليكلر آچمق غرق اولمغه وسيله در . اويله ده شو منكرات زماننده و عادات اجانبك استيلاسى آننده و بدعه لرك كثرتى وقتنده و ضلالتك تخريباتى هنكامنده اجتهاد ناميله قصر اسلاميدن يكى قاپولر آچوب ديوارلرندن

محرّرلرك كيرمسنه وسيله اولاجق اولان دليكلر آچمق اسلاميته جنايتدر.

«ايكنجيسى» دينك ضروريات كه اجتهاد اونلره كيره مز. چونكه قطعى ومعيّن درلر. هم او ضروريات. قوت وغدا حكمنده درلر. شو زمانده تركه اوغرايورلر. وتزلزلده درلر. وبتون همّت وغيرتى اونلرك اقامسنه واحياسنه صرف ايتمك لازمكن اسلاميتك نظريات قسمنده وسلفك اجتهادات صافيانه وخالصانه سيله بتون زمانلرك حاجاتنه طاركلمه ين افكارلرى اولديغى حالده. اونلرى بيراقوب. هوسكارانه يكى اجتهادلر ياپمق بدعه كارانه برخيانتدر.

«اوچنجيسى» ناصلكه چارشوده موسملره كوره بر متاع مرغوب اولويور. وقت بوقت بر مال رواج بولويور. اويله ده عالم شهرنده اجتماعيات انسانيه ومدنيت بشريه چارشوسنده هر عصرده بر متاع مرغوب اولوب رواج بولويور. سوقنده يعنى چارشوسنده تشهير ايديليور. رغبتلر اوكا جلب اولويور. نظرلر اوكا توجّه ايديور. فكرلر اوكا منجذب اولويور. مثلا شو زمانده سياست متاعى وحيات دنيويه نك تأمينى وفلسفه نك رواجلرى كبى. وسلف صالحين عصرنده واو زمان چارشوسنده اڭ مرغوب متاع خالق سموات وارضك مرضياتلرينى وبزدن آرزولرينى كلامندن استنباط ايتمك. و نور نبوّت وقرآن ايله قپاديلميه جق درجه ده آچيلان آخرت عالمنده كى سعادت ابديه يى قزانديرمق وسائلنى الده ايتمك ايدى.

ايشته او زمانده ذهنلر، قلبلر، روحلر بتون قوتلريله يرلر وكوكلر ربّنك مرضياتنى آكلامغه متوجّه اولديغندن اجتماعيات بشريه نك صحبتلرى محاوره لرى وقوعاتلرى احواللرى اوكا باقيوردى. اوكا كوره جريان ايتديكندن هر كيمك كوز لجه بر استعدادى بولونسه. اونك قلبى وفطرتى شعورسز اولارق هر شيدن بر درس معرفت آلير. او زمانده جريان ايدن احوال ووقوعات ومحاوراتدن تعلّم ايديوردى. كويا هر شئ اوكا بر معلّم حكمنه كچوب اونك فطرت واستعدادينه اجتهاده بر استعداد احضارتنى

تلقین ایدیوردی. حتی او درجه شو فطری درس، تنویر ایدیوردیکه، یقین ایدیکه، کسبسز اجتهاده قابلیتی اوله، آتشسز نورلانه. ایشته شو طرزده فطری بر درس آلان بر مستعد، اجتهاده چالیشمغه باشلادیغی وقت، کبریت حکمنه کچن استعدادی {نورٌ علی نورٌ} سرینه مظهر اولور، چابوق و آز زمانده مجتهد اولوردی.

اما شو زمانده مدنیت آوروپانک تحکمیله فلسفۀ طبیعیه‌نک تسلطیله شرائط حیات دنیویه‌نک آغیرلاشماسیله افکار و قلوب طاغیلمش. همت و عنایت انقسام ایتمش. ذهنلر معنویاته قارشو یابانیلاشمشدر. ایشته بونک ایچوندرکه: شو زمانده {برلیسی}[٤] درت یاشنده قرآنی حفظ ایدوب عالملرله مباحثه ایدن {سفیان ابن عُیَیْنَه} اولان بر مجتهدک ذکاسنده بولونسه: سفیانک اجتهادی قزاندیغی زمانه نسبةً اون دفعه داها فضله زمانه محتاجدر. سفیان اون سنه‌ده اجتهادی تحصیل ایتمش ایسه: شو آدم یوز سنه‌یه محتاجدرکه: تحصیل ایده‌بیلسین: چونکه سفیانک ابتداء تحصیل فطریسی سن تمیز زماندن باشلار. یواش یواش استعدادی مهیا اولور. نورلانیر. هرشیدن درس آلیر. کبریت حکمنه کیچر. اما اونک نظیری شو زمانده ذهنی فلسفه‌ده بوغولمش. عقلی سیاسته طالمش. قلبی حیات دنیویه‌ده سرسم اولمش. استعدادی اجتهاددن اوزاقلاشمش. فنون حاضره‌ده توغلی درجه‌سنده استعدادی اجتهاد شرعی قابلیتندن اوزاقلاشمش. و علوم ارضیه‌ده تفننی درجه‌سنده اجتهادک قبولنده کیری قالمشدر. اونک ایچون بن ده اونک کبی ذکی‌یم نه ایچون اوکا یتیشه‌میورم دیه‌مز. و دعوایه حقی یوقدر و یتیشه‌مز:

{دردنجیسی} نا صالکه بر جسمه نشو نما ایچون توسع میلی بولونور: او میل التوسع ایسه، چونکه داخلدندر، وجود و جسم ایچون بر تکملدر. فقط اگر خارجده توسیع ایچون بر میل ایسه: او وجودک جلدینی یرتمقدر. تخریب ایتمکدر: توسیع دکلدر..

اویله ده اسلامیتك دائره سنه (سلف صالحین کبی) تقوای کامله قاپوسیله و ضروریات دینیه نك امتثالی طریقیله داخل اولانلرده میل التوسّع و ارادهٔ اجتهاد بولونسه اکمالدر، و تکمّلدر. یوقسه ضروریاتی ترك ایدن و حیات دنیویه یی حیات اخرویه یه ترجیح ایدن و فلسفهٔ مادیّه ایله آلوده اولانلردن اولان او میل التوسیع و ارادهٔ اجتهاد: وجود اسلامیّه یی تخریب و بوینده کی شرعی زنجیرینی چیقارمغه وسیله در.

[بشنجیسی] اوچ نقطهٔ نظر شو زمانك اجتهاداتنی آرضیّه یاپار سماویّلكدن چیقاریبور. حالبوکه شریعت سماویّه در. و اجتهادات شرعیّه دخی اونك احکام مستوره سنی اظهار ایتدیکندن سماویّه درلر.

[برنجیسی] بر حکمك حکمتی آیریدر. علّتی آیریدر. حکمت و مصلحت ایسه ترجیحه سببدر ایجاده مدار دکلدر. علّت ایسه وجودینه مداردر. مثلا سفرده نماز قصر ایدیلیر، ایکی رکعت قیلینیر. شو رخصت شرعیّه نك علّتی سفردر. حکمتی ایسه مشقّتدر. سفر بولونسه مشقّت هیچ اولماسه ده نماز قصر ایدیلیر. چونکه علّت وار. فقط سفر بولونماسه یوز مشقّت بولونسه نمازك قصر ایدیلماسنه علّت اولاماز: ایشته شو حقیقتك عکسنه اولارق شو زمانك نظری ایسه مصلحت و حکمتی علّت یرینه اقامه ایدوب اوکا کوره حکم ایدییور. البته بویله اجتهاد آرضیه در. سماوی دکلدر.

[ایکنجیسی] شو زمانك نظری اوّلاً و بالذات سعادت دنیویه یه باقیور. و احکاملری اوکا توجیه ایدییور. حالبوکه شریعتك نظری ایسه اوّلاً و بالذات سعادت اخرویه یه باقار. ایکنجی درجه ده آخرته وسیله اولمق طولاییسیله دنیانك سعادتنه نظر ایدر. دیمك شو زمانك نظری، روح شریعتدن یابانیدر. اویله ایسه شریعت نامنه اجتهاد ایده مز.

[اوچنجیسی] (ان الضرورات تبیح المحظورات) قاعده سی: یعنی ضرورت حرامی حلال درجه سنه کتیریر. ایشته شو قاعده ایسه: کلّی دکل. ضرورت اکر حرام یولیله

اولمامش ایسه. حرامی حلال ایتمکه سببیت ویرر. بو قسمه سوء اختیار ایله غیر مشروع سببلر ایله ضرورت اولمش ایسه: حرامی حلال ایده مز. رخصتلی احکاملره مدار اولامز. عذر تشکیل ایده مز. مثلا بر آدم سوء اختیار ایله حرام بر طرزده کندینی سرخوش ایتسه. تصرفاتی علماء شریعتجه علیهنده جاریدر. معذور صاییلامز. تطلیق ایتسه طلاقی واقع اولور. بر جنایت ایتسه جزا کورور. فقط سوء اختیار ایله اولمازسه طلاق واقع اولماز. جزاده کورمز. هم مثلا بر ایچکی مبتلاسی ضرورت درجه سنده مبتلا اولسه ده دیه مزکه ضرورتدر. بکا حلالدر. ایشته شو زمانده ضرورت درجه سنه کیچن و انسانلری مبتلا ایدن بر بلیهٔ عامه صورتنه کیرن چوق امورلر واردر که: سوء اختیاردن غیر مشروع میللردن و حرام معامله لردن تولد ایتدکلرندن رخصتلی احکامه مدار اولوب حرامی حلال ایتمکه مدار اولامازلر. حالبوکه شو زمانک اهل اجتهادی او ضروراتی احکام شرعیه یه مدار یاپدقلرندن اجتهادلری آرضیه در. هوسیدر. فلسفیدر. سماوی اولاماز. شرعی دکل. حالبوکه سماوات وارضک خالقنک احکام الهیه سنده تصرف و عبادنک عباداتنه مداخله و او خالقک اذن معنویسی اولمازسه او تصرف او مداخله مردوددر. مثلا بعض غافللر خطبه کبی بعض شعائر اسلامیه یی عربیدن چیقاروب هر ملتک لسانیله سویلمکی ایکی سبب ایچون استحسان ایدیورلر. (برنجیسی) تا سیاست حاضره عوام مسلمینه ده او صورتله تفهیم ایده بیلسین. حالبوکه: سیاست حاضره او قدر چوق یالان و حیله و شیطنت ایچنه کیرمشکه: وسوسهٔ شیاطین حکمنه کیچمشدر. حالبوکه منبر وحی الهینک تبلیغ مقامی اولدیغندن او وسوسهٔ سیاسیه نک حقی یوقدر که: او مقام عالیه یه چیقابیلسین. (ایکنجی سبب) خطبه: بعض سور قرآنیه نک نصیحتلری آکلاشیلمق ایچوندر. اوت اکثر ملت اسلام اسلامیتک ضروریاتی و مسلماتی و معلوم اولان احکامنی اکثریت اعتباریله امتثال ایدوب برینه کتیرسه ایدی:

اووقت نظريات شرعيه و مسائل دقيقه و نصائح خفيه‌يى آكلامق ايچون بيلديگى لسان ايله خطبه اوقوماسى اگر ممكن اولسه‌ايدى (حاشيه) قرآنيه‌نك ترجمه‌سى بلكه مستحسن اولوردى.. فقط نماز، زكات، اوروج، حجك وجوبى. قتل، زنا، شرابك حرمتى كبى معلوم اولان احكام قطعيهٔ اسلاميه مجمل قاليبور. عوام ناس اونلرك وجوبنى و حرمتنى درس آلمغه محتاج دگلدر. بلكه تشويق و اخطار ايله او احكام قدسيه‌يى خاطرلاتوب اسلاميت طمارينى و ايمان حسنى تحريك ايتمكله امثالرينه تشويق و تذكيره و اخطاره محتاجدرلر. حالبوكه بر عامى نه قدر جاهل دخى اولسه: قرآندن و خطبهٔ عربيه‌دن شو مثال اجماليه‌يى آكلاركه. هر كسه و بكا معلوم اولان ايمانك ركنلرينى و اسلاميتك عمده‌لرينى خطيب و حافظ اخطار ايديبور.. درس ويريبور، اوقويور ديه. قلبنده اونلره قارشو بر اشتياق حاصل اولور. عجبا كائناتده هانكى تعبيرات واركه: عرش اعظمدن گلان قرآن حكيمك اعجازكارانه مفهمانه اخطارلرينه تذكيرلرينه تشويقلرينه مقابل گله بيلسين..

«التنبيهى» سلف صالحينك مجتهدين عظامى عصر نور، و عصر حقيقت اولان عصر صحابه‌يه يقين اولدقلرندن صافى بر نور آلوب خالص بر اجتهاد ايده بيليرلر.. شو زمانك اهل اجتهادى ايسه: او قدر پرده‌لر آرقه‌سنده و اوزاق بر مسافه‌ده حقيقتك [illegible] بقاركه: أك واضح بر حرفنى ده نظر ايله گوره بيليرلر.

اگر ديسه‌ك صحابه‌ده انسانلردر. خطادن، خلافدن خالى اولمازلر.. حالبوكه اجتهادك و احكام شريعتك مدارى صحابه‌لرك عدالتى و صدقيدركه: حتى امت صحابه‌لر عموماً عادلدرلر.. طوغرى سويلرلر ديه اتفاق ايتمشلر..

«الجواب» أوت صحابه‌لر اكثريت مطلقه اعتباريله حقه عاشق، صدقه مشتاق، عدالته هواخواهدرلر.. چونكه يالانك و كذبك چيركينلگى بتون چيركينلگيله، و صداقتك و طوغرولغك گوزللگى بتون گوزللگيله.. او عصرده اويله بر طرزده گوستريلمشكه اورته‌لرنده‌كى

(حاشيه) اعجازه داتز اولا يگرمى بشنجى سوز قرآنك حقيقى ترجمه‌سى ممكن اولمديغنى گوسترمشدر..

مسافه عرشدن فرشه قدر آچيلمش.. اسفل سافلينده كى مسيلمهٔ كذّابك دركه سندن
اعلاى عليّينده اولان حضرت پيغمبر عليه الصلاة والسلامك درجهٔ صدقى قدر بر
آيريلق كورولشدر.. اوت مسيلمه يى اسفل سافلينه دوشورن كذب اولديغى كبى محمّد
الأمين عليه الصلاة والسلامى اعلاى عليّينه چيقاران صدقدر. ودوغريلقدر..
ايشته مسيّات علويه يى طاشيان ومحاسن اخلاقيّه يه پرستش ايدن وشمس نبوتك
ضياء صحبتيله نورلانان صحابه لر اودرجه چيركين وسقوطه سبب ومسيلمه نك
مسخره آلود مزخرفاتده كاننده كى كذبه اختيار ايله ألله رينى اوزاتماق.. وكفردن چكيندكلرى
كبى كفرلك آرقداشى اولان كذبدن چكينه لرى واودرجه كوزل ومدار فخر ومباهات
ومعراج صعود وترقّى وفخر رسالتك خزينهٔ عاليه سندن ألك رواجلى بولنان و
شعشعهٔ جماليله اجتماعات انسانيه يى نورلانديران صدقه وطوغرولغه وحقّه ..
وبالخاصّه احكام شرعيه روايتنده وتبليغنده.. ألبته ألله رندن كلديكى قدر طالب و
موافق وعاشق اولملرى قطعيدر. ضروريدر. شبهه سزدر.. حالبوكه شوزمانده
كذب وصدقك اورته سنده كى مسافه اوقدر قيصالمشكه: عادتا اوموز اوموزه
ويرمشلر. صدقدن يالانه كيچمك پك قولاى كيديليبور. حتّى سياست پروپاغانداسى
واسطه سيله يالانجيلق طوغرولغه ترجيح ايديليبور.. ايشته ألك چيركين شى ألك كوزل
شيلرله برابر بر دكانده برفيئاتله صاتيلير. ألبته بك عالى اولان وحقيقت جوهرينه
كيد نه صدق وحق برلانطه سى.. اودكانجينك معرفتنه وسوزينه اعتماد ايدوب كور
كورينه آليناماز..

[خاتمه] عصرلره كوره شريعتلر دكيشير. بلكه برعصرده قوملره كوره آيرى آيرى
شريعتلر پيغمبرلر كله بيلير، وكلمشدر.. خاتم الأنبيادن صوكره شريعت كبراسى هرعصرده
هرقومه كافى كلديكندن مختلف شريعتلره احتياج قالماشدر. فقط تفرعاتده بر
درجه آيرى آيرى مذهبلره احتياج قالمشدر. اوت ناصلكه موسملرك دكيشمه سيله

البسه‌لر دکیشیر. مزاجلره کوره علاجلر تبدّل ایدر. اویله ده عصرلره کوره شریعتلر دکیشیر.
ملتلرک استعدادینه کوره احکام تحول ایدر. چونکه احکام شرعیه‌نک تشرعات قسمی
احوال بشریه‌یه باقار. اوکا کوره کلیر. علاج اولور. انبیاء سالفه زماننده طبقات بشریه
بربرندن چوق اوزاق وسجیه‌لری هپ بربرینه قبا. هم شدتلی وافکارجه ابتدائی و
بدویته یقین اولدیغندن اوزمانه‌کی شریعتلر اونلرک حالنه موافق برطرزده آیری
آیری کلمشدر. حتی هرقطعه‌ده هرعصرده آیری آیری پیغمبرلر وشریعتلر بولونورمش.
صوکره آخرزمان پیغمبرینک گلمسیله انسانلر کویا ابتدائی درجه سندن اعدادیه درجه سنه
ترقی ایتدیکندن چوق انقلابات واختلاطات ایله اقوام بشریه برتک درس آلاجق. برتک
معلمی دیکله‌یه‌جک. برتک شریعتله عمل ایده‌جک وضعیته کلدیکندن آیری آیری
شریعته احتیاج قالماشدر. آیری آیری معلمه ده لزوم کورولمه‌مشدر. فقط تماماً بر
سویه‌یه کلمه‌دکلرندن وبرطرز حیات اجتماعیه‌ده کیتمدکلرندن مذهبلر تعدد ایتمشدر.
اکر بشرک اکثریت مطلقه‌سی برمکتب عالینک طلبه‌سی کبی برطرز حیات اجتماعیه‌یه کیرسه:
برسویه‌یه کیرسه اووقت مذهبلر توحید ایدیلیر. فقط بوحال عالم اوحاله مساعده
ایتمدیکی کبی. مذاهب ده بر اولماز.

اکر دینه‌لک حق بر اولور. ناصل بویله درت واون ایکی مذهبک مختلف احکاملری حق اولابیلیر؟

«الجواب» برصو بش مختلف مزاجلی خسته‌لره کوره ناصل بش حکم آلیر. شویله که..
برینه خسته‌لغنک مزاجنه کوره صو علاجدر. طباً واجبدر. دیکر برینه خسته‌لغی
ایچون زهیر کبی مضردر. طباً اوکا حرامدر. دیکر برینه آز ضرر ویرر. طباً اوکا مکروهدر.
دیکر برینه ضررسز منفعت ویرر. طباً اوکا سنتدر. دیکر برینه نه ضرردر. ونه
منفعتدر. عافیتله ایچسین. طباً اوکا مباحدر. ایشته حق بوراده تعدد ایتدی..
بشیده حقدر. سن دیه‌بیلیرمیسنک که: صو یالکز علاجدر. یالکز واجبدر. باشقه حکمی
یوقدر. ایشته بونک کبی احکام الهیه مذهبلره حکمت الهیه‌نک سوقیله اتباع ایدنلره

کوره دگیشیر. هم حق اولارق دگیشیر. وهر بریسی ده حق اولور. مصلحت اولور: مثلا
حکمت الهیه نك تسبیبیله امام شافعی رض یه اتباع ایدن اکثریت اعتباریله حنفیلره نسبةً
کویلیلکه و بدویلکه داها یقین اولوب جماعتی برتك وجود حکمنه کیترن حیات اجتماعیه ده
ناقص اولدیغندن هر بری بالذات درکاه قاضی الحاجاته کندی دردینی سویلهمك
وخصوصی مطلوبنی ایستهمك ایچون امام آرقه سنده فاتحه یی بر بر اوقویورلر. هم عین
حق ومحض حکمتدر. امام اعظم رض ه اتباع ایدنلر اکثریت مطلقه اعتباریله اسلامی حکومتلرك اکثریسی او مذهبی التزام ایتمسیله مدنیته، شهریلکه داها یقین وحیات اجتماعیه یه
مستعد اولدیغندن بر جماعت بر شخص حکمنه کیروب برتك آدم عموم نامنه سویلر. عموم
قلباً اوڭ تصدیق وربط قلب ایدوب اونك سوزی عمومك سوزی حکمنه کیچدیکندن
حنفی مذهبنه کوره امام آرقه سنده فاتحه اوقونماز. اوقونماسی عین حق ومحض
حکمتدر. هم مثلا: مادام شریعت طبیعتك تجاوزاتنه سد چکمکله اونی تعدیل
ایدوب نفس امّاره یی تربیه ایدر. البته اکثر اتباعی کویلی ونیم بدوی وعمله لکله
مشغول اولان شافعی مذهبنه کوره قادینه تماس ایله آبدست بوزولور. آز برشی
ضرر ویرر. اکثریت اعتباریله حیات اجتماعیه یه کیرن. نیم مدنیت شکلنی آلان انسانلر
اتباع ایتدکلری مذهب حنفی یه کوره. مسّ نسوان آبدستی بوزماز. بر درجه قدر
نجاسته فتوا وار.

ایشته بر عمله ایله بر افندی یی نظره آلاجغز. عمله طرز معیشت اعتباریله اجنبی
قادینلرله اختلاطه، تماسه وبر اوجاق یاننده اوطورمایه وملوّث شیلرك ایچنه
قاریشمغه مبتلا اولدیغندن صنعت ومعیشت اعتباریله طبیعت ونفس امّاره سی
میدانی بوش بولوب تجاوز ایده بیلیر. اونك ایچون شریعت اونلرك حقنده او تجاوزاته
سد چکمك ایچون آبدست بوزولور تماس ایتمه. نمازیكی ابطال ایدر بولاشمه. معنوی
قولاغنده بر صدای سماوی چینلاتدیرر. اما او افندی ناموسلی اولمق شرطیله عادات

اجتماعیه‌سی اعتباریله آخلاق عمومیه ناً منه اجنبی فادینلره تماسه مبتلا دگل. ملوّث شیلرله نظافت مدنیه ناً منه کندینی اوقدر بولاشدیرماز. اونلك ایچون شریعت مذهب منفی ناً میله اوکا شدّت و عزیمت گوسترمه‌مش.. رخصت طرفنی گوستروب تخفیفاتده بولنمشدر. أیلك طوقونمش ایسه آبدستك بوزولماز. حجاب ایدوب غلبه لق ایچنده صوایله استنجا ایتمدك ضرری یوقدر. بردرهم قدر فتوا اوردر دیر. اونی وسوسه‌دن قورتاریر.. ایشته ایکی قطره سکا مثال.. اونلره قیاس ایت. میزان شعرانی میزانیله شریعت میزانلرینی بو صورتله موازنه ایده‌بیلیرسه‌ك ایت.

سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا اِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى مَنْ تَمَثَّلَ فِيهِ اَنْوَارُ مَحَبَّتِكَ لِجَمَالِ صِفَاتِكَ وَاَسْمَائِكَ بِكَوْنِهِ مِرْاٰةً جَامِعَةً لِتَجَلِّيَاتِ اَسْمَائِكَ الْحُسْنٰى وَمَنْ تَمَرْكَزَ فِيهِ شُعَاعَاتُ مَحَبَّتِكَ لِصَنْعَتِكَ فِى مَصْنُوعَاتِكَ بِكَوْنِهِ اكمل وابدع مَصْنُوعَاتِكَ وَصَيْرُورَتِهِ اُنْمُوزَجَ كَمَالَاتِ صَنْعَتِكَ وفهرستة محاسن نقوشك ومن تظاهر فيه لطائف محبتك ورغبتك لاستحسان صنعتك بكونه اعلى دلالين محاسن صنعتك وارفع المستحسنين صوتاً فى اعلان حسن نقوشك واجمعهم نعتاً لكمالات صنعتك ومن تجمع فيه اقسام محبتك واستحسانك لمحاسن اخلاق مخلوقاتك ولطائف أوصاف مصنوعاتك بكونه جامعاً لمحاسن الاخلاق كافةً باحسانك وللطائف الاوصاف قاطبةً بفضلك ومن صار مصداقاً ومقياساً فائقاً لجميع من ذكرت فى فرقانك انك تحبهم من المحسنين والصابرين والمؤمنين والمتقين والتوابين والاوابين وجميع الاصناف الذى احببتهم وشرفتهم بمحبتك فى فرقانك حتى صار امام الحبيبين لك وسيد المحبوبين لك ورئيس اوداّئك وعلى اله واصحابه واخوانه اجمعين آمين

بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ ..

[یگرمی یدنجی سوزك ذیلی صحابه‌لر حقنده‌در..]

[مولانا جامی نك دیدیگی گبی دیرم]

یَا رَسُولَ اللّٰهْ چِه بَاشَدْ چُونْ سَگِ اَصْحَابِ كَهْف
دَاخِلِ جَنَّتْ شَوَمْ دَرْ زُمْرَۀِ اَصْحَابِ تُو
اُو رَوَدْ دَرْ جَنَّتْ وَمَنْ دَرْ جَهَنَّمْ كَیْ رَوَاسْتْ
اُو سَگِ اَصْحَابِ كَهْفْ وَمَنْ سَگِ اَصْحَابِ تُو

باسمه سبحانه ۞ وَاِنْ مِنْ شَیْءٍ اِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهٖ ۞

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ ۞

مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللّٰهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ اَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ ۞ الخ..

[سؤال ایدییورسکز؟] بعض روایتلرده واردرکه: بدعه‌لرك رواجی هنگامنده [اهل ایمان وتقوادن برقسم صلحا صحابه درجه‌سنده ویا داها زیاده افضل اولابیلیر دییه روایتلر واردر.. بو روایتلر صحیحمیدر. صحیح ایسه حقیقتلری نه در؟..

[الجواب] انبیادن صوکره نوع بشرك اك افضلی صحابه اولدیغی اهل سنت وجماعتك اجماعی برحجت قاطعه‌درکه: او روایتلرك صحیح قسمی فضیلت جزئیه حقنده‌در.. چونکه جزئی فضیلتده وخصوصی برکمالده مرجوح راجحه ترجح ایده‌بیلیر. یوقسه سورۀ فتحك آخرنده ستایشکارانه توصیفات ربانیه‌یه مظهر وتورات وانجیل وقرآنك مدح وثناسنه مظهر اولان صحابه‌لره فضیلت کلیه نقطۀ نظرنده یتیشیله‌مز.. شو حقیقتك پك چوق اسباب وحکمتلرندن شمدیلك اوچ سببی تضمن ایدن [اوچ حکمتی] بیان ایده‌جگز..

[برنجى حكمت] صحبت نبويّه اويله بر اكسيردركه: بر دقيقه ده او قدر مظهر بر ذاته سنه‌لر
سير و سلوكه مقابل حقيقتلرڭ انوارينه مظهر اولور. چونكه صحبتده انصباغ و انعكاس
واردر. معلومدركه: انعكاس و تبعيتله او نور اعظم نبوّتله بر آدم غايت يوكسك بر مرتبه‌يه
چيقابيلير. ناصلكه بر سلطانڭ خدمتكارى و اونڭ تبعيتيله اويله بر موقعه چيقاركه:
بر شاه چيقاماز. ايشته شو سردندركه: أڭ بيوك ويليلر صحابه درجه‌سنه چيقامييورلر.
حتى جلال الدين سيوطى رض كبى اويانيق ايكن چوق دفعه صحبت نبويه‌يه مظهر اولان
ويليلر رسول اكرم عليه الصلاة والسلام ايله يقظةً كوروشسه‌لر. و شو عالمده صحبتنه
مشرف اولسه‌لرده ينه صحابه‌يه يتيشه‌مييورلر. چونكه صحابه‌لرڭ صحبتى، نبوّت احمديه ع ص م
نوريله يعنى نبى اولارق اونڭله صحبت ايدييورلر. اوليالر ايسه وفات نبويه‌دن صوڭره
رسول اكرم عليه الصلاة والسلامى كورمه‌لرى ولايت احمديّه ع ص م نوريله صحبتدر. ديمك
رسول اكرم عليه الصلاة والسلامڭ اونلرڭ نظرلرينه تمثّل و تظاهر ايتمسى ولايت احمديّه ع ص م
جهتنده‌در. نبوّت اعتباريله دكل. مادام اويله‌در. نبوّت درجه‌سى ولايت درجه‌سندن
نه قدر يوكسك ايسه او ايكى صحبتده او درجه تفاوت ايجاب لازم كلير. صحبت نبويّه نه درجه
بر اكسير نورانى اولديغى بونڭله آڭلاشيليركه: بر بدوى آدم قيزينى صاغ اولارق دفن ايده‌جك
بر قساوت و وحشيانه‌ده بولونديغى حالده كلوب بر ساعت صحبت نبويّه‌يه مشرف اولور.
داها قريچه‌يه آياغنى باصماز درجه‌ده بر شفقت رحيمانه‌يى كسب ايدر. جاهل
وحشى بر آدم بر كون صحبت نبويّه‌يه مظهر اولور. صوڭره چين و هند كبى مملكتلره كيدر دى،
متمدّن قوملره معلّم حقائق و رهبر كمالات اولوردى..

[ايكنجى سبب] يكرمى يدنجى سوزده كى اجتهاد بحثنده بيان و اثبات ايديلديكى كبى صحابه‌لر
اكثريت مطلقه اعتباريله كمالات انسانيّه‌نڭ أڭ اعلا درجه‌سنده ايديلر. چونكه او زمانده
او انقلاب عظيم اسلاميده خير و حق بتون كوزللكيله. شر و باطل بتون چيركينلكيله كورولمش
و ماديةً حس ايديلمش.. شر و خير اورتاسنده اويله بر آيريلق و كذب و صدق مابيننده

اویله بر مسافه آچیلمشدرکه: کفر و ایمان قدر. بلکه جهنم و جنت قدر بیننلری اوزا
قلاشدی. کذب وشر و بطالتڭ دلاّلی و نمونه سی اولان مسیلمهٔ کذاب. و مسخره جه
کلمه لری اولدیغندن فطرةً حسیات علویه صاحبی و معالئ آخلاقه مفتون و عزت
و مباهاتله ممتاز اولان صحابه لر. البته اختیارلریله کذب وشرّڭ اثرینی اوزاتوب
مسیلمه درکه سنه دوشمه مشلر. صدق وخیر وحقڭ دلاّلی ونمونه سی اولان
حبیب الله علیه الصلاة والسلامڭ اعلای علیّین کمالاتنده کی مقامنه یاقلا
بتون قوت وهمتلریله اوطرفه قوشمق مقتضای سجیه لریدر. مثلا نصلکه زماننمزده
مدنیت بشریه چارشوسنده وحیات اجتماعیهٔ انسانیه دکاننده بعض شیلرڭ ویردیگی
مدهش نتیجه لری وچیرکین اثرلری: زهر قاتل کبی هرکس اونی صاتون آلمق دگل.
بتون قوتیله اوندن نفرت ایدوب قاچار. وبعض شیلر ومعنوی متاعلر ویردکلری
گوزل نتیجه لر وقیمتدار اثرلر برتریاق نافع وبر پرلانطه کبی هرکسڭ نظر رغبتنی
کندینه جلب ایدر. هرکس الیندن کلدیگی قدر اونلری صاتون آلمغه چالیشیر. اویله ده
عصر سعادتده حیات اجتماعیهٔ انسانیه نڭ چارشوسنده کذب وشر وکفر کبی
ماده لر. شقاوت ابدیه کبی نتیجه لری ومسیلمهٔ کذاب کبی سفلی مسخره لری تولید
ایتدیگندن سجایای عالیه وحب معالی یه مفتون اولان صحابه لرڭ زهر قاتلدن
قاچار کبی اوندن قاچمالری ونفرت ایتملری بدیهیدر. وسعادت ابدیه کبی نتیجه ویرن
ورسول اکرم علیه الصلاة والسلام کبی نورانی میوه لر کوسترن صدق وحقه وایمانه
اڭ نافع بر تریاق اڭ قیمتدار بر الماس کبی او فطرتلری صافیه وسجیه لری سامیه
اولان صحابه لر. بتون قوتلریله وحسیات ولطافتلریله اونلره مشتری ومشتاق اولمسی
ضروریدر. مادامکه... او زمانده تصور کبیت کیده ه وکله کله صدق وکذب یاقلاشه رق
مسافه آزاله آزاله اوموز اوموزه کلدی. برد دکانده ایکیسی برابر صاتیلمغه باشلا
دیغی کبی. آخلاق اجتماعیه بوزولدی. بردن یالانه داعی سیاستی یالانه فضله رواج ویردی

یالانك مدهش چیرکینلگی کیزله نوب طوغرولغك پارلاق کوزللگی کورونمه‌مگه باشلادیغی
زمانده کیماك حدّی وارکه: صحابه‌نك عدالت وصدق وعلویت وحقانیت خصوصنده‌کی
قوتلرینه متانتلرینه تقوالرینه یتیشه بیلسین. ویا درجه‌لرنه یتیشسین..
ایشته مسئله‌یی بردرجه تنویر ایده جك باشمه کلمش برحالی بیان ایدیورم. شویله‌که:
برزمان قلبمه کلدی. نه ایچون محی الدّین عربی کبی خارقه ذاتلر صحابه‌لره یتیشه میورلر.
[سُبْحَانَ رَبِّیَ الْاَعْلٰی] دیرکن. شو کلمه‌نك معناسی انکشاف ایندی: تام معناسیله دگل..
نقط برپارچه حقیقتی کوروندی. قلبمه دیدم: کاشکه بر تك نمازه بو کلمه کبی موفّق اولسه
ایدم.. برسنه عبادتدن اعلا ایدی: نمازدن صوکره آکلادمکه: او خاطره واوحال: صحابه
لرك عبادتده‌کی درجه‌لرینه یتیشیلمه‌یگنه برارشاددر: آوت قرآن حکیمك انواریله حاصل
اولان اوانقلاب عظیم اجتماعیده اضداد بربرندن چیقوب آیریلیرکن: شرلر بتون توابعیله
ظلماتیله وتفرعاتیله وخیر وکمالات بتون انواریله ونتایجیله قارشو قارشویه کلوب بر
وضعیتده مهیّج بر زمانده هر ذکر وتسبیح بتون معناسنك طبقاتنی طورفانده وطراوتنی
وتازه و کنج بر صورتده افاده ایتدیگی کبی.. او انقلاب عظیمك طراقه سی آلتنده اولان انسانلرك
بتون حسیّاتنی لطائف معنویه سنی اویاندیرمش. حتی وهم وخیال وسر کبی طویغولر
هشیار ومتیقظ برصورتده اوذکر وتسبیحلرده‌کی متعدد معنالری کندی ذوقلرینه
کوره آلیر. آمه‌ر.. ایشته شو حکمته بناءً بتون حسیّاتلری اویانیق ولطائفلری هشیار
اولان صحابه‌لر انوار ایمانیه وتسبیحیه‌یی جامع اولان کلمات مبارکه‌یی دیدکلری وقت..
کلمه‌نك بتون معناسیله سویلر وبتون لطائفلریله حصّه آلیرلردی. حالبوکه او
انفلاق وانقلابدن صوکره کیت کیده لطائف اویقویه وحواس وحقائق نقطه‌سنده
غفلته دوشوب اوکلمات مبارکه میوه‌لر کبی کیت کیده الفت پرده‌سیله لطافتنی و
طراوتنی غیب ایدر.. عادتا سطحیلك هواسیله قورویور کبی آزبر یاشاتی قالیورکه:
قوتلی تفکّری برعملیاتله آنجق اولکی حالی اعاده ایده بیلیر. ایشته بوندندرکه:

قرق دقیقه ده بر صحابه نك قزاندیغی فضیلته و مقامه. قرق کونده حتی قرق سنه ده باشقه‌سی آنجق یتیشیله‌بیلیر.

[٣] اوچنجی سبب [:] اون ایکنجی و یکرمی دردنجی و یکرمی بشنجی سوزلرده اثبات ایدیلدیکی کبی نبوتك ولایته نسبتی کونشك عین ذاتیله آیینه‌لرده کورولن کونشك مثالی کبیدر: ایشته دائرهٔ نبوت دائرهٔ ولایتدن نه قدر بیوك ایسه.. دائرهٔ نبوتك خدمه‌لری و او کونشك یلدیزلری اولان صحابه‌لر دخی. دائرهٔ ولایتده‌کی صلحایه تفوقی اولمق لازم کلیور. حتی ولایت کبرا اولان وراثت نبوت و صدیقیت که صحابه‌لرك ولایتیدر. بر ولی قزانسه بیله صف اول اولان صحابه‌لرك مقامنه یتیشمز. شو اوچنجی سببك متعدد وجوهندن اوچ وجهنی بیان ایده‌رز.

[١] برنجی وجه [:] اجتهادده یعنی استنباط احکامده یعنی جناب حقك مرضیاتنی کلامندن آکلامقده صحابه‌لره یتیشیلمز. چونکه او زمانده‌کی او بیوك انقلاب الهی. مرضیات ربانیه و احکام الهیه‌یی آکلامق اوزرینه دونردی.. بتون اذهان استنباط احکامه متوجه ایدی.. بتون قلبلر ربمز بزدن ایستدیکی نه‌در.. دییه مراقلی ایدردی. احوال زمان بو معالی استشمام و احساس ایده‌جك بر طرزده جریان ایدییوردی.. محاورات بو معنالری تضمن ایدرك وقوع بولیوردی.. ایشته بونك ایچون هر شی و هر حال و محاوره‌لر و صحبتلر و حکایه‌لر بتون او معنالری بر درجه درس ویره‌جك بر طرزده جریان ایتدیکندن صحابه‌نك استعدادینی تکمیل و فکرلرینی تنویر ایتدیکندن اجتهاد و استنباطده استعدادی کبریت درجه‌سنده نورلانمغه حاضر اولدیغندن بر کونده و یا بر آنده قزاندیغی مرتبهٔ استنباط و اجتهادی او صحابه‌نك درجهٔ ذکاوتنده و استعدادنده اولان بر آدم شو زمانده اون سنه‌ده بلکه یوز سنه‌ده قزانامایه‌جقدر.. چونکه شمدی سعادت ابدیه بدل سعادت دنیویه مدار نظردر.. بشرك نظر دقتی باشقه مقصدلره متوجهدر.. توز قوپاران محاربهٔ معیشت زولمه سرسملك و فلسفهٔ طبیعیه و مادیه عقله کورلك ویردیکندن

بشرك محیط اجتماعیسی اوشخصك ذهننه و استعدادینه اجتهاد خصوصنده قوّت
ویرمدیگی كبی تشتّت ویریور. طاغیدییور. یگرمی یدنجی سوزك اجتهاد بحثنده
سفیان ابن عیینه ایله اونك ذكاوتی درجه سنده بریك موازنه سنده اثبات ایتمیشزكه:
سفیانك اون سنه ده قزاندیغنی. اوته كی یوز سنه ده قزانه میور.

ایكنجی وجه: صحابه‌لرك قربیت الٰهیه نقطه سنده كی مقاملرینه ولایت ایاغیله
یتیشیلمز. چونكه. جناب حق. بزه اقربدر. و هر شیدن داها زیاده یقیندر. بز ایسه
اوندن نهایتسز اوزاغز. اونك قربیتنی قزانمق ایكی صورتله اولور: بریسی: اقربیتك
انكشافیله‌دركه. نبوتده كی قربیت اوكا باقار. و نبوّت وراثتی و صحبتی جهتیله صحابه‌لر
او سرّه مظهردرلر. ایكنجی صورت: بعدیتك نقطه سنده قطع مراتب ایدوب بر درجه قربیته
مشرّف اولمقدركه: اكثر سیر سلوك ولایت اولیا كوره و سیر آفاقی بو صورتله جریان ایدییور.
ایشته برنجی صورت صرف وهبیدر. كسبی دگل. انجذابدر. جذبدر. رحمانیدر. و محبوبیتدر
یول قیصه‌در. فقط چوق متین و چوق یوكسكدر. و چوق فعالدر. و كولكه سزدر.
دیگری كسبیدر. اوزوندر. كولكه لیدر. عجائب و خارقه‌لری چوق ایسه ده قیمتجه.
قربیتجه اوّلكیسنه یتیشه مز. مثلا. ناصلكه دونكی گونه بوگون یتیشمك ایچون ایكی
یول وار: برنجیسی. زمانك جریاننه تابع اولمیه‌رق بر قوّت قدسیه ایله فوق الزّمان
چیقوب دونی بوگون كبی حاضر گورمكدر. ایكنجیسی بر سنه قطع مراتب ایدوب
دونوب طولاشوب دونه گلمكدر. فقط ینه دونی الده طوته میور. اونی براقوب
گیدیور. اویله ده ظاهردن حقیقته گچمك ایكی صورتله‌در. بری طوغریدن
طوغری‌یه حقیقتك انجذابنه قاپیلوب طریقت برزخنه گیرمه دن حقیقتی عین
ظاهرده بولمقدر. ایكنجیسی چوق مراتبدن سیر سلوك صورتیله گچمكدر.
أهل ولایت چندان فناء نفسه موفّق اولورلر. نفس امّاره‌یی اولدیریرلر.
ینه صحابه‌یه یتیشه میورلر. چونكه صحابه‌لرك نفسلری تزكیه و تطهیر

ايديلديلندن نفسك ماهيتنده‌كى جهازات كثيره ايله عبوديتك أنواعنه و شكر وحمدك اقسامنه داها زياده مظهردرلر. فناء نفسدن صوڭره عبوديت أولياء بساطت پيدا ايدر.

[اوچنجى وجه] فضيلت اعمال وثواب أفعال و فضيلت اخرويه جهتنده صحابه‌لره يتيشيله‌مز. چونكه ناصل بر عسكر بعض شرائط داخلنده كچه و مخوف بر موقعده بر قورشونى يمكله اك أقل قرق كونده آنجق قازانيله‌جق ولايت درجه‌سى كبى بر مقامه چيقيور. اويله‌ده صحابه‌لرك تأسيس اسلاميتده ونشر احكام قرآنيه‌ده خدمتلرى واسلاميت ايچون بتون دنيايه اعلان حرب ايتمه‌لرى او قدر يوكسكدركه: بر دقيقه‌سنه باشقه‌لرك بر سنه‌ده يتيشه‌مز. حتى دينيله بيليركه: بتون دقيقه‌لرى او خدمت قدسيه‌ده او شهيد اولان نفرك دقيقه‌سى كبى در. بتون ساعتلرى مدهش بر مقامده بر ساعت نوبت طوتان فداكار بر نفرك نوبتى كبيدركه: عمل آز، اجرى چوق قيمتى يوكسكدر.

أوت صحابه‌لر مادام اسلاميتك تأسيسنده و أنوار قرآنيه‌نك نشرنده صف أول تشكيل ايديورلر. [ألسبب كالفاعل] سرنجه بتون امتك حسناتندن اونلره حصه چيقار. هر مسلم [اللّٰهمّ صلّ على سيّدنا محمّدٍ وعلى آله وأصحابه] ديمه‌سيله صحابه‌لرك بتون امتك حسناتندن حصه‌دارلقلرينى كوستريور. هم ناصلكه: بر آغاجك كوكنده كوچك بر مزيت آغاجك داللرنده بيوك بر صورت آلير. بيوك بر دالدن داها بيوكدر. هم ناصلكه: مبدأده كوچك بر ارتفاع كيتديكجه بر يكون تشكيل ايدر. هم ناصلكه: نقطهٔ مركزيه‌يه يقين بر ايگنه اوجى قدر بر زياده‌لك دائرهٔ محيطه‌ده بعضا بر مترو قدر زياده‌يه مقابل كليور. عيناً شو درت مثال كبى: صحابه‌لر اسلاميتك شجرهٔ نورانيه‌سنك كوكلرنده اساس اولدقلرى. هم بناء اسلاميتك خطوط نورانيه‌سنك مبدأنده هم جماعت اسلاميه‌نك امامترندن و عددلرينك أوللرنده هم شمس نبوت

وسراج حقیقتك مركزینه یقین اولدقلرندن آز عمللری چوقدر. كوچك قدملری
بیوكدر.. اونلره یتیشمك حقیقی صحابه اولمق لازم كلییور..

اللهم صل علی سیدنا محمد الذی قال اصحابی كالنجوم بایهم اقتدیتم
اهتدیتم وخیر القرون قرنی وعلی اله وصحبه وسلم.

سبحانك لا علم لنا الا ما علمتنا انك انت العلیم الحكیم

«سؤال» دینیلییوركه: صحابه‌لر رسول اكرم علیه الصلاة والسلامی كوردیلر..
صوكره ایمان ایتدیلر. بز ایسه كورمدن ایمان ایتدك.. اوحالده ایسه ایمانمز داها قویدر..
هم قوت ایمانمزه دلالت ایدن روایت وار..

«الجواب» صحابه‌لر اوزماننده افكار عامه‌ٔ عالم حقائق اسلامیه‌یه معارض ومخالف
ایكن.. صحابه‌لر یالكز صورت انسانیه‌ده رسول اكرم علیه الصلاة والسلامی كوروب
بعضاً معجزه‌سز اولارق اوحالده بر ایمان كتیرمشلركه: بتون افكار عامه‌ٔ عالم
اونلرك ایمانلرینی صارصمایوردی.. شبهه دكل. بعضیسنه وسوسه ده ویرمزدی!
سزلر ایسه، كندی ایمانكزی صحابه‌لرك ایمانلریله موازنه‌یه بیورسكز.. بتون افكار
عامه‌ٔ اسلامیه‌ده ایمانكزه قوت وسند اولدیغی حالده رسول اكرم علیه الصلاة والسلام
شجرهٔ طوباء نبوتنك چكردكی اولان بشریتی وصورت جسمانیه‌سنی دكل.. بلكه عموم
انوار اسلامیه وحقائق قرآنیه ایله نورانی محتشم شخص معنویسنی بیك معجزات ایله
محاط اولارق عقل كوزیله كوردیكز حالده.. بر آوروپا فیلسوفنك سوزیله وسوسه
بتون عالم تفرقه وناصاره ویهودلرك وفیلسوفلرك هجوملرینه قارشی صارصیلماز صحابه‌لرك ایمانلرینی
وشبهه‌یه دوشن ایمانكز نرده؟ هم صحابه‌لرك قوت ایمانلرینی كوسترن نرده‌ده
وایمانلرینك ترشحاتی اولان شدت تقوالری وكمال صلاحتلری نرده؟؟؟
ای بدعی.. سنك شدت ضعفكدن فرائضی تمامیله سندن كوسترمه‌ین سونوك
ایمانك نرده.. اما حدیثده وارد اولان كه (۳) آخر زمانده بنی كورمه‌ین وایمان كتیرن

داها زیاده مقبوله‌در. مثلا لئه‌کی روایت خصوصی فضیلته دائردر. خاص بعض
اشخاص مقصوددر. عمرزایسه فضیلت کلیه و اکثریت اعتباریله‌در..

«ایکنجی سؤال» دیورلرکه: اهل ولایت و اصحاب کمالات دنیایی ترك ایتمشلر.
حتی حدیثده وار درکه: دنیا محبتی بتون خطالرك باشیدر. حالبوکه صحابه‌لر دنیایه
پك چوق کیرمشلر. ترك دنیا دگل.. بلکه برقسم صحابه اوزماناك اهل مدنیتندن
داها ایلری کیتمشلر. ناصل اولویورکه: بویله صحابه‌لرك اك ادناسی اك بیوك بر
ولی قدر قیمتی وار دیورسکز..

«الجواب» اوتوز ایکنجی سوزك ایکنجی و اوچنجی موقفلرنده غایت قطعی اثبات ایدلمشدرکه:
دنیانك آخرته باقان یوزیله اسماء الهیه‌یه مقابل اولان یوزینی سومك سبب نقصان
دگل. بلکه مدار کمالدر. و او ایکی یوزده نه قدر ایلری کیتسه داها زیاده عبادت و معرفت
اللهده ایلری کیدر. صحابه‌لرك دنیاسی ایسه. ایشته او ایکی یوزده‌در.. دنیایی آخرت
مزرعه‌سی کوروب اکوب بیچمشلر. موجوداتی اسماء الهیه‌نك آیینه‌سی کوروب مشتا
قانه تماشا ایدوب باقمشلر. فنا دنیا ایسه. ثالث یوزیدرکه: انسانك هوسانه باقا

«اوچنجی سؤال» طریقتلر حقیقتلرك یوللریدر.. طریقتلرك ایچرسنده اك مشهور
واك یوکسك و جاده‌ء کبرا ادعا اولنان طریق نقشبندی مقننده او طریقتك قهرما
نلرندن و امام‌لرندن بعضیلری اساسنی بویله تعریف ایتمشلر. دیمشلرکه:
«در طریق نقشبندی لازم آمد چار ترك. ترك دنیا. ترك عقبا. ترك هستی.
ترك ترك» یعنی طریق نقشیده درت شیئی براقمق لازم: هم دنیایی. هم نفس
مسابنه آخرتی مقصود حقیقی یاپمامق. هم وجودینی اونوتمق. هم عجب، فخره
کیرمه‌مك ایچون بو ترکلری دوشونمه‌مکدر. دیمك حقیقی معرفت الله و کمالات
انسانیه ترك ماسوا ایله اولیور..

«الجواب» اگر انسان یالکز بر قابلیت عبارت اولسه ایدی، بتون ماسوایی ترك: حتی اسماء وصفاتی دخی براقمق. یالکز جناب حقك ذاتنه ربط قلب ایتمك لازمکلیردی؛ فقط انسانك عقل، روح، سر، نفس کبی یك چوق وظیفه دار لطائفی و حاسه لری واردر. انسان کامل اودرکه: بتون او لطائفی کندیلرینه مخصوص آیری آیری طریق عبودیتده حقیقت جانبنه سوق ایتمکله صحابه کبی کنیش بر دائره‌ده زنکین برصورتده قلب بر قوماندان کبی لطائف عسکرلریله قهرمانانه مقصده یوروسون. بوقسه قلب یالکز کندینی قورتارمق ایچون عسکرینی براقوب تك باشنه کیتمك، مدار افتخار دکل، بلکه نتیجهٔ اضطراردر.

«دردنجی سؤال» صحابه‌لره قارشو ادّعای رجحان نره‌دن چیقیور. کیم چیقاریور. شو زمانده بو مسئله‌یی مدار بحث ایتمك نه دندر. هم مجتهدین عظامه قارشو دعوای ایتمك نه‌دن ایلری کلیور.

«الجواب» شو مسئله‌یی سویلیین ایکی قسمدر. بر قسمی صافی اهل دیانت و اهل علمدرکه: بعض احادیثی کورمشلر. شو زمانده اهل تقوایی وعملا حتی تشویق ایچون اوله محتملا چیقیورلر. بو قسمه قارشو سوزمز یوق. ذاتاً اونلر آزدرلر. چابوقده انتباهه کلیرلر. دیکر قسم ایسه: غایت مدهش مغرور انسانلردرکه.. مذهبسزلکلرینی مجتهدین عظامه مساوات دعواسی آلتنده نشر ایتمك ایسته‌یورلر: و دینسزلکلرینی صحابه‌یه قارشو مساوات دعواسی آلتنده اجرا ایتمك ایسته‌یورلر: چونکه اولاً: اهل ضلالت. سفاهته کیرمش، سفاهتده تریاکی اولمش. سفاهته مانع اولان تکالیف شرعیه‌یی یاپامیور. کندینه بربهانه بولمق ایچون دیرکه.. شو مسائل اجتهادیه‌در. اوسائلده مذهبلر بربرینه مخالف کیدیور هم اونلرده بزم کبی انسان [illegible] خطا ایده بیلیرلر. اولیله ایسه بزده اونلر کبی اجتهاد ایدرز. ایسته‌دیکمز کبی عباداتمزی یاپارز.. اونلره تابع اولمغه نه مجبوریتمز وار..

ایتمشدر بو بدبختلر. بو دسیسهٔ شیطانیه ایله باشلرینی مذاهبک زنجیرندن چیقاریبورلر. بونلرک شو دعوالری نه قدر چوروك نه قدر اساسسز اولدیغنی یگرمی یدنجی سوزده قطعی برصورتده گوستریلدیگندن اوکا حواله ایدرز. ثانیاً: او قسم اهل ضلالت یا قدیلرکه: مجتهدینلرده ایش بیتمیور. اونلرك اوموزلرنده کی یا اکثر نظریات دینیه در. مالبوکه بوقسم اهل ضلالت ضروریت دینیه یی ترك و تغییر ایتمك ایستیورلر. اونلردن داها اعتنا ایستیه‌لر. مسئله‌لری تمام اولمایور. چونکه مجتهدین نظریاته وقطعی اولمیان تفرعاته قاریشه بیلیرلر. حالبوکه بو زهبسز اهل ضلالت. ضروریات دینیه ده دخی فکرلرینی قاریشدیرمق وقابل تبدیل اولمیان مسائلی تبدیل ایتمك. وقطعی ارکان اسلامیه یه قاریشمق ایستدکلری البته ضروریات دینیه نك حمله‌لری وریکاری اولان صحابه‌لر ایله یلیشه‌جکلردر. هیهات. دگل بونلرکبی انسان صورتنده کی حیوانلر. بلکه حقیقی انسانلر وحقیقی انسانلرك اك کاملری اولان اولیانك بیوکلری صحابه نك کوچکلرینه قارشو مساوات دعواسنی قزانامادقلری غایت قطعی برصورتده یگرمی یدنجی سوزده اثبات ایدلمشدر.

اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى رَسُولِكَ الَّذِى قَالَ لَا تَسُبُّوا اَصْحَابِى لَوْ اَنْفَقَ اَحَدُكُمْ مِثْلَ اُحُدٍ ذَهَبًا مَا بَلَغَ نِصْفَ مُدٍّ مِنْ اَصْحَابِى

{ صَدَقَ رَسُولُ اللّٰهِ }

شو سوز جنته دائردر. شو سوزك ایکی مقامی وار. برنجی مقام جنتك بعض لطائفنه اشارت ایدر. فقط اوننجی سوزده اون ایکی حقیقت قاطعه ایله غایت قطعی بر صورتده و بو سوزك ایکنجی مقامنده اوننجی سوزك خلاصه‌سی و اساسی متسلسل غایت متین عربی بر برهان قطعی ایله غایت پارلاق بر طرزده وجودی اثبات اولنان جنتك اثبات وجودندن بحث دکل. بلکه شو مقامده یالکز سؤال و جوابه و تنقیده مدار اولان بر قاچ احوال جنتدن بحث ایدر. اگر توفیق الهی رفیق اولسه صوکره عظیم بر سوز او معظم حقیقته دائر یازیلاجقدر. ان شاء الله..

بسم الله الرحمن الرحيم

وَبَشِّرِ الَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ اَنَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ كُلَّمَا رُزِقُوا مِنْهَا مِنْ ثَمَرَةٍ رِزْقًا قَالُوا هٰذَا الَّذِي رُزِقْنَا مِنْ قَبْلُ وَاُتُوا بِهِ مُتَشَابِهًا وَلَهُمْ فِيهَا اَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ وَهُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ٭

جنت باقیه‌یه دائر بعض سؤاللره قیصه جوابلردر. جنته دائر جنتدن داها گوزل، حوریلردن داها لطیف، سلسبیلدن داها طاتلی اولان بیانات قرآنیه کلمه‌یه سوز براقمامشدر که: تفصیله بر شی سویله‌سون. فقط او پارلاق ازلی و ابدی یوکسك و گوزل آیتلری فهمه تقریب ایچون بعض بصامقاری هم او جنت قرآنیه‌دن نمونه ایچون بعض چیچکلرك توپلانمسی نوعندن بعض نکته‌لری سویلیه‌جکز. بش رموزلی

سؤال وجوابله اشارت ایده جگز. آرتق جنت بتون لذائذ معنویه یه مدار اولدیغی کبی بتون لذائذ جسمانیه یه ده داردر.

[سؤال] قصورلی، نقصانیتلی، متغیر، قرارسز، آلاملی جسمانیتك ابدیتله و جنتله نه علاقه سی وار. مادام روحانی عالی لذائذی واردر او کافیدر. لذائذ جسمانیه ایچون بر حشر جسمانی نه دن ایجاب ایدیور.

[الجواب] چونکه ناصل طپراق صویه، هوایه، ضیایه نسبةً کثافتلیدر، فقط مصنوعات الهیه نك بتون انواعنه منشأ و مدار اولدیغندن بتون عناصر سائره معناً فوقنه چیقیور کبی. هم کثافتلی اولان نفس انسانیه سر جامعیت اعتباریله ترقیات شرطیله بتون لطائف انسانیه نك فوقنه چیقیور کبی. اویله ده جسمانیت اڭ جامع، اڭ محیط، اڭ زنگین بر آینه تجلیات اسماء الهیه در. بتون خزائن رحمتك مدخراتنی طارتاجق و میزانه چکه جك آلتلر جسمانیتده در. مثلا دیلده کی قوۀ ذائقه رزق صورتنده انواع مطعومات عددنجه میزانلره منشأ اولماسه ایدی هر برینی آیری آیری حس ایدوب طانیمایاجقدی، طاتمایاجقدی. هم اکثر اسماء الهیه نك تجلیاتنی حس ایدوب بیلمك ذوق ایتمك جهازاتی ینه جسمانیتده در. هم غایت متنوع و نهایت درجه ده آیری آیری لذتلری حس ایده جك استعدادلر ینه جسمانیتده در. مادام شو کائناتك صانعی شو کائناتله بتون خزائن رحمتنی طاتدیرمق و بتون تجلیات اسماسنی بیلدیرمك و بتون انواع احساناتنی طاتدیرمق ایسته دیگنی کائناتك گیدیشاتندن و انسانك جامعیتندن قطعی آکلاشیلیور. البته شو سیل کائناتك بر حوض اکبری و شو کائنات تزگاهندن ایشله ین محصولاتك بر مشهر اعظمی و شو مزرعۀ دنیانك بر مخزن ابدیسی اولان دار سعادت شو کائناته بر درجه به بکزه یه جکدر. هم جسمانی، هم روحانی بتون اساساتنی محافظه ایده جکدر. و صانع حکیم و عادل رحیم، البته جسمانی آلتلرك وظائفنه اجرت اولارق و خدماتنه

مكافات اولارق و عبادات مخصوصه لرينه ثواب اولارق ارنلره لايق لذائذى ديره جكلردر. بو قسمه حكمت و عدالت و رحمتنه عنديده حالت اولوركه: هيچ بر جهتله ارنلك جمال رحمتنه وكمال عدالتنه ايچون دگلدر.. قابل توفيق اولاماز..

[سؤال] بسم اگر حيات اولسه اجزاى بدنى دائم تركيب و تحليلده در.. انقراضه محكومدر. آبديته مظهر اولاماز. أكل و شرب بقاى شخصى و معاملهٔ زوجيه ايسه بقاء نوعى ايچوندركه: شو عالمده بر أساس اولمشلر. عالم أبديتده و عالم اخرويده شونلره احتياج يوقدر. نه دن جنتك أك بيوك لذائذى عيره سنه گيچمشلر..

[الجواب] اولا شو عالمده جسم ذى حياتك انقراض و موته محكوميتى ايسه وارداتله مصارفك موازنه سزلگندندر.. چوجقلقدن سن كماله قادار واردات چوقدر. اوندن صوكره مصارف زياده لشير. موازنه غائب اولور. اوده ئولور. عالم أبديتده ايسه ذرات جسم ثابت قالوب تركيب و تحليله معروض دگل.. ويا نشو و نما موازنه ثابت قالير..

[حاشيه] واردات ايله مصارف موازنه ده در.. دائمى كبى جسم ذى حيات دائم ذات ايچون حيات جسمانيه ترگاهنك ايشلمه لريله برابر أبدى لشير. أكل و شرب و معاملهٔ زوجيه گرچه بو دنياده بر احتياجدن گلير. بر وظيفه يه گيدر. فقط او وظيفه يه برابر مجلّه اولارق اويله متنوع لذيذ لذتلر ايچلرينه بيراقلمشدركه: سائر لذائذه ترجيح ايديليور. مادام بو دار آلمده بو قدر عجيب و آيرى آيرى لذتلره مدار أكل و نكاحدر..

[حاشيه] شو دنياده جسم انسانى و حيوانى ذرات ايچون كوبا برمسافرخانه، بر قيشله، بر مكتب حكمنده دركه جامد ذره لر اوكا گيره رلر. حيات دار اولا عالم بقايه ذرات اولمق ايچون لياقت كسب ايدرلر چيقارلر. آخرتده ايسه [وَإِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهِيَ الْحَيَوَانُ] سرّنجه نور حيات اوراده عامدر. نورلانمق ايچون او سير و سفره و او تعليمات و تعلمه لزوم يوقدر. ذرّه لر دبير باش اولارق ثابت قالابيليرلر.

ألبته دار لذّت وسعادت اولان جنّتده او لذّتلر او قدر علوی بر صورت آلوب و وظیفۀ دنیویه نك اخروی اجرتنی ده لذت اولارق اوكا قاتارق و دنیوی احتیاجی ده اخروی خوش اشتها صورتنده علاوه ایدرك جنّته لایق وأبدیته مناسب الخ جامع حیاتدار بر معدن لذت اولور. [آیت] ﴿ وَمَا هٰذِهِ الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا اِلَّا لَهْوٌ وَلَعِبٌ وَاِنَّ الدَّارَ الْاٰخِرَةَ لَهِىَ الْحَيَوَانُ ﴾ سرّنجه خودان دنیاده جامد وشعورسز وحیاتسز ماده‌لر اورا ده شعورلی حیاتدار درلر. بوراده کی انسانلرکبی اوراده ده آغاجلر، بوراده کی حیوانلرکبی اوراده کی طاشلر أمری آكلار، دیكار. سن بر آغاجه دیه‌رك فلان میوه‌یی بكا كتیر. كتیریر؛ فلان طاشه دیه‌رك كل، كلیر. مادام طاش آغاج بو درجه علوی بر صورت آلیرلر. ألبته اكل وشرب ونكاح دخی حقیقت جسمانیه لرینی محافظه ایتمكله برابر جنّتك دنیا فرقنده کی درجه سی نسبتنده دنیوی درجه لرندن او درجه یوكسك بر صورت آلمالری اقتضا ایدر.

[سؤال] ﴿ اَلْمَرْءُ مَعَ مَنْ اَحَبَّ ﴾ سرّنجه دوست دوستیله برابر جنتده برلونه جقدر. حالبوكه بسیط بر بدوی بر دقیقه ده صحبت نبویه‌ده لله ایچون بر محبت پیدا ایدر. او محبتله جنّتده پیغمبر علیه الصلاة والسلامك یاننده بولونماسی لازمكلیر. حالبوكه غیرمتناهی فیضه مظهر رسول اكرم علیه الصلاة والسلامك فیضی، بر بسیط بدوی فیضی ایله ناصل برلشیر.

[الجواب] بر تمثیل ایله شو علوی حقیقته شویله بر اشارت ایدرز. مثلا غایت كوزل وشعشعه‌لی بر باغده محتشم بر ذات غایت بیوك بر ضیافت، غایت مزیّن بر سیرانكاه اویله بر صورتده احضار ایتمشكه. قوّۀ ذائقه‌نك حس ایده جك بتون لذائذ مطعوماتی جامع، قوّۀ باصره‌نك خوشنه كیده جك بتون محاسنی شامل، قوّۀ خیالیه‌یی كیفلندیره جك بتون غرائبی مشتمل... وهكذا... بتون حواس ظاهره وباطنه‌یی

او قشايه جق وممنون ايده جك هر شيئى ايچينه درج ايتمشدر.. شمدى ايكى دوست وار..
برابر او ضيافته كيدرلر.. بر لوجه ده بر صوفره ده اوطوريورلر. فقط برينك قوۀ ذائقه‌سى
پك آز اولديغندن جزئى ذوق آلير. كوزى ده آز كوريور. قوۀ شامه‌سى يوق. صنايع
غريبه‌دن آكلاماز. فائقه شيلرى بيلمز. او نزهتكاهك بيكدن وبلكه ميليوندن برينى
قابليتى نسبتنده آنجق ذوق ايدرك استفاده ايدر. ديكرى ايسه بتون ظاهرى و
باطنى طويغولرى عقل وقلب وحس ولطيفه‌لرى او درجه مكمل واو مرتبه انكشاف
ايتمشدر كه: او سيرانكاهده‌كى بتون اينجه‌لكلرى كوزللكلرى ولطائفى وغرائبى آيرى
آيرى حس ايدوب ذوق ايدرك آيرى آيرى لذت آلديغى حالده او دوست ايله اوموز
اوموزه‌در.. مادام بو قارمه قاريشيق المّلى وطار اولان شو دنياده بويله اولويور.. اك
كوچك ايله اك بيوك برابر ايكن ثرادن ثريايه قدر فرق اولويور.. البته دار سعادت
وابديت اولان جنتده بالطريق الاولى دوست دوستيله برابر ايكن.. هر برى استعدادينه
كوره صوفرۀ رحمن الرحيمدن استعدادلرى درجه‌سنده حصه‌لرينى آليرلر. بولونديقلرى
جنتلر آيرى آيرى ده اولسه برابر بولونمه‌لرينه مانع اولماز.. چونكه جنتك سكز طبقه‌سى
بربرندن يوكسك اولديقلرى حالده عموميك طامى عرش اعظمدر.. ناصلكه مخروطى بر
طاغك اطرافنده بربرى ايچنده بربرندن يوكسك قاعده‌سندن ذروه‌سنه قدر سورلى
دائره‌لر بولونسه: او دائره‌لر بربرينك اوستنده‌در.. فقط بربرينك كونشى كورمه‌لرينه
مانع اولماز.. بربرندن كيچه بيلير.. بربرينه باقار.. اويله ده جنتلرده بوكا يقين بر طرزده
اولديغنى احاديثك متنوع رواياتى اشارت ايديور..

٧٠

«سؤال» احاديثده دينيلمش: حوريلر يتمش حله‌يى كيدكلرى حالده باجاقلرينك
كميكلرنده‌كى ايليكلرى كورونويور.. بو نه ديمكدر؟ نه معناسى وار؟ ناصل كوزللكدر..
«الجواب» معناسى پك كوزلدر.. وكوزللكى پك شيريندر.. شويله كه: شو چيركين تولو
جامد وچوغى قيشر اولان دنياده حسن وجمال.. يالكز كوزه كوزل كورونور الفته

مانع اولمازسه یتر. مادامکه کوزل، حیاتدار، رونقدار، بیتمز قیشیرسز لبّ و قابوقسز اولان جنتده کوزلکی بتون انسانک طویغولری، لطیفه‌لری؛ جنس لطیف اولان حوریلردن و حوریلر کبی و داها کوزل دنیادن کلمه جنتده کی نساء دنیویه‌دن آیری آیری حصه‌ئی ذوقلرینی، چشید چشید لذتلرینی آلمق ایسترلر. دیمک اک یوقاری حلّه‌نک کوزللکندن طوت، تا اک ایچنده کی ایلیکلره قدر، بر حسنک بر لطیفه‌نک مدار ذوقی اولدیغنی حدیث اشارت ایدییور. (٧٠) اوت حوریلرک یتمش حلّه‌یی کیه‌لری و باجاقلرنده کی کمیکلرک ایلیکلری کورونمه‌سی تعبیریله حدیث شریف اشارت ایدییور که: انسانک نه قدر حسنپرور و ذوقپرست و زینته مفتون و جماله مشتاق طویغولری و حاسه‌لری و قوّالری و لطیفه‌لری وارسه، عموماً ممنون ایدوب طویوراجق و هر برسنی آیری آیری اوقشایوب مسعود ایده‌جک مادی و معنوی هر نوع زینت و حسن جماله حوریلر جامعدرلر. دیمک حوریلر جنتک اقسام زینتندن یتمش طرزینی، بر تک جنسدن اولمدیغندن بر برینی ستر ایتمه‌یه‌جک صورتده کیدکلری کبی کندی وجودلرندن و نفس و جسملرندن بلکه (٧٠) یتمش مرتبه‌دن زیاده آیری آیری حسن و جمالک اقسامنی کوسترییورلر [وَفِيهَا مَا تَشْتَهِيهِ الْاَنْفُسُ وَتَلَذُّ الْاَعْيُنُ] اشارتنک حقیقتنی کوسترییورلر. هم جنتده لزومسز قیشیرلی و فضولی ماده‌لر اولمدیغندن اهل جنتک اکل و شربندن صوکره قازوراتی اولمدیغنی حدیث شریف بیان ایدییور. مادام شو سفلی دنیاده اک عادی ذی حیات اولان آغاجلر، چوق تغذی ایتدکلری حالده قازوراتسز اولویورلر. اک یوکسک طبقهٔ حیات اولان جنت اهالیسی نه‌دن قازوراتسز اولماسین.

[سؤال] احادیث شریفه‌ده دنیلمشدرکه: بعض اهل جنته دنیا قدر بر یر ویریلیور، یوز بیکلر قصر، یوز بیکلر حوری احسان ایدیلیور. تک آدمه بو قدر شیلرک نه لزومی وار، نه احتیاجی وار. ناصل اولویور.. و نه دیمکدر.

﴿الجواب﴾ اگر انسان يالكز جامد بر وجود اولسه ايدى.. ويا خود يالكز معدندن عبارت نباتى بر مخلوق اولسه ايدى.. ويا خود يالكز مقيّد آغير وموقت وبسيط بر ذات جسمانيّه وبر جسم حيوانيدن عبارت اولسه ايدى. اويله چوق قصرلره.. چوق جهازلره لايق ومالك اولمازدى.. فقط انسان اويله جامع بر معجزهٔ قدرتدركه: حتى شو دنيانك فانى دهشتلى حياتى وفانى بر عمرده.. شوانكشاف ايتمه مش بعض لطائفنك اشتهاسى چهتيله بتون دنيانك سلطنتى ثروتى ولذائذى ويريلسه بكا طوق اولميه جقدر.. هالبوكه ابدى بر دار سعادتده.. نهايتسز استعداده مالك نهايتسز آرزولر ايله نهايتسز برحمتك قاپوسنى چالان بر انسانك احاديثده بيان اولنان احسانات الهيه يه مظهريتى غايت معقولدر، وحقدر، وحقيقتدر.. وشو حقيقت عاليه يه بر تمثيل دربينيله رصدايه جگز.. شويله كه: بورده باغچه‌سى كبى شو يارلاباغ وباغچه‌لرينك هر برينك آيرى آيرى مالكى بولونديغى حالده.. يارلاده غداسى اعتباريله آنجق بر آووچ يمه مالك اولان هر بر قوش هر بر سرچه، هر بر آرى، بتون يارلانك باغ وبوستانلرى بنم نزهتگاهم وسيرانگاهمدر ديه بيلير. يارلانى ضبط ايدوب دائرهٔ ملكنه داخل ايدر.. باشقه‌لرينك اشتراكى اونك بو حكمنى بوزماز.. حتى انسان اولان بر انسان ديه بيليركه: بنم خالقم بو دنيايى بكا خانه يا پمش. گونش بنم بر لامبامدر. ييلديزلر بنم الكتريقلرمدر. يريوزى چيچكلى حاليلرله سريلمش بنم بر بشيگمدر ديه.. اللّهه شكر ايدر.. سائر مخلوقاتك اشتراكى اونك بو حكمنى نقض ايتمز.. بالعكس مخلوقات اونك خانه‌سنى تزيين ايدر.. خانه‌نك مزيّناتى حكمنده قاليرلر. عجبا بو طرز حق دنياده انسان.. انسانيت اعتباريله حتى بر قوش دخى بويله بر دائرهٔ عظيمه‌ده بر نوع تصرّف دعوا ايتسه جسيم بر نعمته مظهر اولسه..

(حاشيه) ١

﴿حاشيه﴾ سكز سنه كمال صداقتله بو فقيره خدمت ايدن سليمانك باغچه‌سيدركه: بر ويا ايكى ساعت ظرفنده شو سوز اوراده يازلدى..

كنيش وأبدی بردار سعادتده اوكا بشيوز سنه لك برمسافه ده برملك اماناً تمامك
ناصل استبعاد ايديله بيلير.
هم نا صالك. شوكتا فتلی، قراكلقلی طار دنياده كونشك پك چوق آيينه لرده بر آنده
عيناً بولونماسی كبی. اويله ده نورانی برذات. بر آنده چوق يرلرده عيناً بولونماسی. اونی
آلتمش سوزده اثبات ايديلديگی كبی. مثلا حضرت جبرائيل عليه السلام بيك ييلديز
ده بر آنده هم عرشده هم حضور نبويده. هم حضور الٰهيده بر وقتده بولونماسی.
هم حضرت پيغمبر عليه الصلاة والسلامك حشرده بر آنده اكثر اتقياء امتيله
كوروشمه سی. و دنياده حدسز مقاملرده بر آنده تظاهراتمه سی. و أوليانك بر نوع
غريبی اولان آبداللرك بر وقتده چوق يرلرده كورونمه سی. و عوامك رؤياده بر دقيقه ده
برسنه قدر ايشلر كورمسی. و مشاهده ايتمه سی. و هركسك قلب، روح، خيال
جهتيله بر آنده پك چوق يرلرله تماس ايدوب علاقه دارانه بولونماسی معلوم و مشهود
اولديغندن. ألبته نورانی، قيدسز، كنيش وأبدی اولان جنتده جسملری روح
قوتنده و خفتنده و خيال سرعتنده اولان أهل جنت بر وقتده يوز بيك يرلرده
بولونوب يوز بيك حوريلر له صحبت ايدرك يوز بيك طرزده ذوق آلمق. او أبدی جنته
او نهايتسز رحمته لايقدر. و مخبر صادقك خبر ويرديگی كبی حق و حقيقتدر. بونكله
برابر. بوكوچوك عقلمزك ترازوسيله. او معظم حقيقتلر طارتيلماز. ادراك معالی
بوكوچك عقله كركمز. زيرا بو ترازو او قدر ثقلتی چكمز.
سُبْحَانَكَ لَاعِلْمَ لَنَآ اِلَّا مَا عَلَّمْتَنَآ اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ❊ ربنا لا تؤاخذنا
اِنْ نَسِينَآ اَوْ اَخْطَأْنَا ❊ اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى حَبِيبِكَ الَّذِى فَتَحَ ابواب الجنة مع الابرار
بمحبته وبصلاته وَأَيَّدَتْهُ امته على فتحها بصلواتهم عليه عليه الصلاة والسلام
اللّٰهم ادخلنا الجنة مع الابرار بشفاعة حبيبك المختار. آمين.

[جنت سوزینه کوچك بر ذیل: جهنّمه دائردر.] طاشیور

ایکنجی و سکزنجی سوزلرده اثبات ایدیله یگی کبی. ایمان، معنوی بر جنّتك چکردگنی؛ کفر دخی معنوی بر جهنّمك تخومنی صاقلایور. ناصلکه: کفر جهنّمك بر چکردگیدر. اویله ده جهنّم اونك بر میوه سیدر. ناصل کفر جهنّمه دخولنه سببدر. اویله ده جهنّمك وجودینه وایجادینه دخی سببدر. زیرا کوچك بر حاکمك کوچك بر عزّتی، کوچك بر غیرتی، کوچك بر جلالی بولونسه. بر أدبسز اوکا سرکشانه دیسه: بنی تأدیب ایتمزسك. وایده مزسك. البته اوده او بر حبسخانه یوقسه ده تك او أدبسز ایچون بر حبسخانه تشکیل ایده جك. اونی ایچنه آتاجقدر. حالبوکه کافر جهنمی انکار ایله نهایتسز عزّت وغیرت وجلال صاحبی وغایت بیوك ونهایتسز قدیر بر ذاتی تکذیب واسناد عجز ایدیور. یالانجیلقله وعجز ایله اتّهام ایدیور. عزّتنه شدّتله طوقونیور. غیرتنه دهشتلی طوقوندیریور. جلالنه عاصیانه ایلیشیور. ألبته فرض محال اولارق جهنمك هیچ بر سبب وجودی بولونماز سه ده شو درجه تکذیب واسناد عجزی تضمّن ایدن کفر ایچون بر جهنّم خلق ایدیله جك او کافر ایچینه آتیلاجقدر.

[رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هٰذَا بَاطِلًا سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ]

۱۳۵/۱۳۶

رسالهٔ نور میزانلرندن و ایمان آخرت برهانلرندن

[یگرمی طوقوزنجی سوز]

بقاء روح و ملائکه و حشره

دائردر..

سعید النورسی لبدیع الزمان

بو رسالهنك شرین و لطیف بر دیگر توافقی شودرکه: بو سوزك بر کرامت ظاهرهسی اولاسه
الفلرك توافقات عجیبهسی ایچنده سعید النورسی نك مقام ابجدیسی تمامًا توافق ایدیور.
چونکه صحیفه باشلرنده کلمه الفلرك مجموع عددی [بشیوزبر] اولدیغی کبی سعید النورسی
عیناً [بشیوزبر] در. البته بویله معنیدار بر توافق قطعیاً تصادف ایشی اولاماز..

سعید النورسی لبدیع

الزمان.

رساله‌نك اجزالرینك اثنی بیننده لطائف توافقیه‌دن بر نوعنه مظهردرلر. بعضیلری خارقه درجه‌سنده‌درکه: بوراده‌کی دخی
اوخارقه‌دندر. اوننجی سوزك بیوك قرداشی اولان بو یگرمی طقوزنجی سوز. اوننجی سوزدن دها ایلری پارلاق بر توافقات
الفیه‌یی کوستریور. بو سوزی اوچ مستنسخ یازدیلر. هربرینده آیری بر خارقه کوروندی. بو نسخه دها لطیفدر. دقت
ایتدك. تکلّف ده یوقدر. دیمك بو سوزك حقیقی خطی بو نسخه‌ده‌کی حرفلردر. بو نسخه‌ده‌کی توافقات الفیه صنعی
اولمادیغنه قطعی دلیل شودرکه: بر مستنسخ [حاشیه ❀❀] غایت سرعتلی بر تك گیجه‌ده اوچ صحیفه نقصان
اولارق بو نسخه‌یی یازمش. حیرت ویریجی الفلر بو وضعیتی کوسترمشلر. صنعی اولسه‌یدی چوق گیجه‌لر لازمدی. بو نسخه
اوننجی سوزدن بر درجه تنظیم ایله عیناً الینمشدر. اوتکی مستنسخك قطعیاً تأمیناتیله هم بر تك گیجه‌ده یازمش هم ده بیلمدن
الفلر گوستریلمه‌مش. بلکه کندیلری صوکره بیلمشلر. دیمك کلمه‌لری شعور ایله دگل بر لوغی شعور ایله‌در. توافقات لطیفه‌سندندرکه:
اون التی دفعه اون التی الف کلمه‌سیله سطرلرك اون التیسنده توافقله غایت شیرین دوشمشدر. هم اوتوز صحیفه‌لر بربرینه توافقه
ایدیور. قسماده صحیفه رقمنه باقیور. اوچ الفلی صحیفه بر دفعه. اون ایکی الفلی صحیفه‌لر بش دفعه. اوچ الفلی ایکی دفعه
اون درت الفلی التی دفعه. اون بش الفلی درت دفعه. اون التی الفلی اون التی دفعه کلمشدر. سطرلر آراسنده توافقدن
خارجده؛ قالان الفلرك یرلرینه کلن حروفاتك قاشی‌قاشی‌یه توافقلری لطیف و معنیداردر. و شوبه قطعاً قصدی
اولمدیغنی کوستریور. بو لطیف توافقدن دها اینجه لطافتی شودرکه: یگرمی بدنجی و یگرمی طقوزنجی صحیفه‌لرده‌کی اون درت
الف توافقی ایچنده، خارج قالان سکزنجی و یدنجی سطرلریله برنجی و ایکنجی سطرلرك باشلرنده [واو] و [باء] کلمه‌سیدر.
هم توافقسز قالان [ن] و [ل] حرفلری باشده‌کی [ی، ت، ش، د] حرفلریله بر بر سطرلریکونی ایله
رساله‌نك منتهای تألیفنك تاریخی اولاجق اولان "بیك اوچیوز آلتمش درت" ١٣٦٤ تاریخنی کوستریور..

[حاشیه ❀] بو عجیب استنساخ تألیفدن بش سنه صوکره‌در.

[حاشیه] بو صحیفه الفلرك صحیفه توافقاتندن باشقه بو رساله‌ده‌کی بتون سطرلردن بش الفلی اولان ایلدیغندن
هم مقابل صحیفه بتون صحیفه‌لره مخالف اولارق توافقسز اون ایکی رقمنی کوستردیگندن بو صحیفه‌ده‌کی (اون ایکی الف)
رساله الفلرینك یرلرینه مدار اولابیلیر..

[يگرمی طقوزنجی سوز]

أعوذ بالله من الشيطان الرجيم ۞ بسم الله الرحمن الرحيم
تَنَزَّلُ الْمَلٰئِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِاِذْنِ رَبِّهِمْ ۞ قُلِ الرُّوحُ مِنْ اَمْرِ رَبّى

ش شو مقام، ایکی مقصد اساسی ایله بر مقدمه‌دن عبارتدر. [مقدمه] ملائکه و روحانیاتڭ وجودی انسان و حیواناتڭ وجودی قدر قطعی دینیله‌بیلیر. اوت اون بشنجی سوزڭ برنجی باصامانده بیان ایدیلدیگی گبی: حقیقت قطعیاً اقتضا ایدر و حکمت یقیناً ایستر که: زمین گبی سماواتڭ دخی سکنه‌لری بولونسون و ذی‌شعور سکنه‌لری اولسون و او سکنه‌لر اوڭا مناسب بولونسون. شریعتڭ لساننده او پك چوق مختلف الجنس اولان سکنه‌لره ملائکه و روحانیات تسمیه ایدیلیر. اوت حقیقت بویله اقتضا ایدر. زیرا زمینمزڭ سمایه نسبةً کوچکلکی و حقارتیله برابر ذی‌شعور مخلوقلرله طولدیریلمسی و آره صیره بوشالتوب یڭیدن یڭی ذی‌شعورلرله شنلندیریلمسی اشارت ایدر، بلکه تصریح ایدر که: شو محتشم برجلر صاحبی اولان مزین قصرلر مثالی اولان سماوات دخی نور وجودلی نورانی ذی‌شعورلر و ذی‌حیات و ذی‌حیاتلرڭ ضیاسی اولان ذی‌شعور و ذوی‌الادراك مخلوقلرله البته طولیدر. او مخلوقلر دخی انس و جن گبی شو سرای عالمڭ سیرجیلری و شو کائنات کتابنڭ مطالعه‌جیلری و شو سلطنت ربوبیتڭ دلاللریدرلر. کلی و عمومی عبودیتلری ایله، کائناتڭ بیوك و کلی موجوداتڭ تسبیحاتلرینی تمثیل ایدیورلر.

اوت.. شو کائناتڭ کیفیاتی اونلرڭ وجودلرینی کوستریور. چونکه کائناتی حد و حسابه کلمز درجه‌ده صنعتلی تزیینات و معنیدار محاسن ایله و حکیمانه نقوش ایله سوسلندیروب تزیین ایتمسی، بالبداهه اویله متفکر و مستحسن و متحیر تقدیر ایدیجیلرڭ انظارینی ایستر. وجودلرینی طلب ایدر. اوت حسن البته بر عاشق ایستر. طعام ایسه آچ اولانه ویریلیر. حالبوکه شو نهایتسز حسن صنعت ایچنده غذای ارواح و قوت قلوب

(حاشیه) توافقده بر خطا قالمش (ی، ت، ش، د) سطرلری مجموعیله رسائل نور مؤلفلرینڭ بیاناتی بلا نغیّر اولمش (١٣٤٦) تاریخنی کوسترمکله برابر. اسمده‌کی (ی) خارج تلته‌سز توافقسز قالمش (ل، ن) حرفلریله برابر.. اشارت غیبیه‌ده‌کی ایکی اشارت غیبیه موافق اولارق رسائل نورڭ منتهای تألیفی اولاجق اولان (١٣٦٤) تاریخنی کوسترمکله ایکی اشارتی تأیید ایتمکله.. اونلری ایله تأیید ایدیور. (بو حاشیه‌نڭ حاشیه‌سی (٤) نجی صحیفه‌نڭ آلتنده در..

البته ملائکه و روحانیلر بولونمالی. مادام بو نهایتسز تزیینات نهایتسز بر وظیفهٔ تفکر و عبودیت ایستر؛ البته انس و جن شو نهایتسز وظیفه‌یه، شو حکمتلی نظارته، شو وسعتلی عبودیته قارشو میلیونده برینی یاپابیلیرلر. دیمک بو نهایتسز و چوق متنوع اولان شو وظائف و عبادته نهایتسز ملائکه انواعلری و روحانیات اجناسلری لازمدر که شو مسجد کبیر عالمی صفلریله طولدیروب شنلندیرسین.. اوت شو کائناتک هر بر جهتنده، هر بر دائره‌سنده روحانیات و ملائکه‌لردن بر طائفه، بر وظیفهٔ عبودیتله موظف اولارق بولونورلر. بعض روایات حدیثیه‌نک اشاراتیله.. و شو انتظام عالمک حکمتی ایله دینیله بیلیر که بر قسم اجسام جامده، سیاره یلدیزلردن سیارات اندن طوت تا یاغمور قطره‌لرینه قدر، بر قسم ملائکه‌نک سفینه و مرکبلریدرلر. ملائکه‌لر بونلره اذن الهی ایله بینرلر. عالم شهادتی سیر ایدوب گزرلر. او مرکبلرینک تسبیحاتنی تمثیل ایدرلر. هم دینیله بیلیر که بر قسم حیوانی اجسام، حدیث شریفده اهل جنت روحلری برزخ عالمنده یشیل قوشلرک جوفلرینه گیررلر. و جنته گزرلر دییه اشارت ایتدیگی طیور خضر تسمیه ایدیلن جنت قوشلرندن طوت تا سینکلره قدر بر جنس ارواحک طیاره‌لریدر. اونلر بونلرک ایچنه امر حقله گیررلر. عالم جسمانی سیر ایدوب او حیوانات جسدلرده‌کی گوز قولاقلری ایله صونعولرینی.. عالم جسمانیده‌کی معجزات فطرتی تماشا ایدیورلر. تسبیحات مخصوصه‌لرینی ادا ایدیورلر. نسته ناصل حقیقت بویله اقتضا ایدیور، حکمت دخی عیناً اویله اقتضا ایلیور. چونکه طوپراق قسیف و ضعیف اولان طوپراقدن و شو کدورتلی و نور حیاته مناسبتی پک جزئی اولان صودن متمادیاً حمالی بر لیسپرالطافتلی بر نورانیتلی ذوی الادراکی خلق ایدن فاطر حکیم.. البته روح حیاته چوق لایق و حیاته چوق مناسب شو نور، دگلنده حتی شو ظلمت دینن هوادن شو الکتریق کبی سائر مادهٔ لطیفه‌دن بر قسم ذی شعور مخلوقاتی واردر. هر بری چوق کثرتلی اولارق واردر. [ایکنجی مقصد] ملائکه‌نک تعیناتی بیلنیر. شو مقصدده درت نکتهٔ اساسیه واردر. [برنجی اساس] وجودک کمالاتی حیات ایله‌در. بلکه وجودک حقیقی وجودی حیات ایله‌در. حیات وجودک نوریدر. شعور حیاتک ضیاسیدر. حیات هر شیئک باشیدر. و اساسیدر. حیات هر شیئی هر بر ذی حیات

---

[١] برنجی صحیفه‌ده‌کی حاشیه‌نک حاشیه‌سیدر [٢] رساله النور قرآنک حق بر تفسیری اولمه حیثیله نزول قرآنک یگرمی ایکی و ... سنه‌سنه موافق اولارق یگرمی ایکی سوزک باشنده‌کی صحیفه‌سنک توافقده جفرده قالان حرفلری سطرلر ایله آیلی اشارت غوثیه‌یه موافق اولارق منتهای تألیفی اولان (رسائل و جوز التحسه درت ١٣٦٤) تاریخنی.. و آخرکی صحیفه‌سی لفظلریله مبدأ تألیفی اولان (رسائل وجوز قرق بر ١٣٤١) تاریخنی گوستردیگندن.. مدت تألیف (٢٣) سنه اولوب.. رساله النورک منبع و معدنی اولان قرآن معجز البیانک مدت نزولنه توافقی اعجاز قرآنینک بر شعله‌سی تفسیرینه انعکاسی ایتدیگنی گوسترییور.. ذوق ایدیکز..

اولان شیئه مال ایدر. بر شیئی بتون اشیایه مالك كلمه‌سیدر. حیات ایله بر شیئ ذی حیات دینه بیلیر؛ شو بتون
اشیا مالمدر. دنیا خانه‌مدر. کائنات ملکم حرفنده و بلکه بر ملکمدر. با حیات ضیا صاحب اولورسه سبب‌در و نقطه بر قوللکوره وجوددر.
ولهذا حیات دخی موجوداتك نشو ایدر کیفیاتك تحققنه سبب‌در. هم جزئی بر جزئی کل و کلی حکمنه کتیرر. و کلی شیلری بر جزء صیغه‌سنده سبب‌در و هم
اشیایی اشتراك و اتحاد ایدروب بر وحدته مدار بر روحه مظهر ایدر کبی کمالات وجودك عمومنه سبب‌در حتی حیات کثرتلری وحدته قلب ایدر بر تجلی وحدتدر کلشده
احدیتك بر آیینه‌سیدر. باقه، حیاتسز بر جسم بیوك بر طاغ دخی اولسه یتیمدر غریبدر. یالکز دورندیغی مکان ایله و
اوکا قارشی شیلر ایله وار. باشقه کائناتده نه وارسه اوکا نسبةً معدومدر. چونکه نه حیاتی وار که حیاتیله علاقه‌دار
اولسون، نه شعوری وار که تعلق ایتسین. شیمدی باق: بو موجود بر جسم مثلا بال آریسنه حیات ویرلدیکی آنده بتون کائنات ایله
اویله مناسبت تأسیس ایدرکه: بتون کائنات ایله و خصوصاً زمینك چیچکلری ایله و نباتاتلری ایله اویله بر تجارت عقد ایدر که دینه بیلیر: شو
ارض بنم باغچه‌مدر، تجارتخانه‌مدر. ایشته ذی حیاتده کی مشهور حواس ظاهره و باطنه موجودلرنده باشقه غیر مشعور نقدر و نقدر حسلر ایله بر ذی
آری دنیانك اکثر انواعیله اختصاصی و نسبت و مبادله تصرفه صاحب اولور. ایشته اکر کوچك ذی حیاتده حیات بو قدر تأثیرنی کوسترسه
البته حیات حقیقت انسانیه اولان اك یوکسك مرتبه‌ده حقیقتجه اویله بر انبساط و انکشاف و تنور ایدر که حیاتك ضیاسی اولان شعور ایله عقل
ایله بر انسان کندی خانه‌سنده کی اوطه‌لرده کزدیکی کبی، او ذی حیات کندی عقلی ایله عوالم علویه‌ده و روحیه‌ده و جسمانیه‌ده کزر. یعنی:
او ذی شعور و ذی حیات معنا او عالملره سافر ایتدیکی کبی، او عالملر دخی او ذی شعورك مرآت روحنه مسافر اولوب ارتسام و تمثل
ایله کلیرلر. حیات ذات ذوالجلالك اك پارلاق بر برهان وحدتی و اك بیوك بر معدن نعمتی و اك لطیف بر تجلی مرحمتی و
اك خفی و بیلینمز بر نقش نزیه صنعتیدر. اوت خفی و دقیقدر. چونکه انواع حیاتك اك آشاغی اولان حیات نباتات
اك بر نجی درجه‌سی اولان حیاتده کی عقدهٔ حیاتیه‌نك تنبهی، یعنی او یاتوب حیاتلری نشو و نما بولمسی او درجه ظاهر کتده و مبدؤ الفته

اینده زمانه آدمنیری حکمت بشریه نك نظرنده کزلی قالمشدر حقیقی حقیقی اولارق بشرك عقلی ایله کشف ایدیلمه‌مسی. هم حیات
اوقدر نزیه و تمیزدرکه: ایکی وجهی یعنی: ملك و ملکوت وجهلری تمیزدر. پاکدر شفافدر. دست قدرت اسبابك پرده سنی وضع
ایتمیه‌رك طوغریدن طوغری‌یه مباشرت ایدیور. فقط سائر شیلرده‌کی امور خسیسه‌یه و قدرتك عزتنه و نفوسه ظلم ین اشیانك کیفیات ظاهریه‌یه منشأ
اولمه‌مق ایچون اسباب ظاهریه پرده ایتمشدر. [الحاصل] دنیاده بیلمکه: حیات و لوازمی اولمازسه وجود وجوددکلدر. عدمدن فرقی
اولماز. حیات روحك ضیاسیدر. شعور حیاتك نوریدر. مادامکه حیات و شعور بو قدر اهمیتلیدر. و مادام شو عالمده مشاهده ایدیورزکه انتظام کامل
ال واردر. و شونانده بر اتقان محکم بر انسجام اعظم گورونیور. مادام شو بیچاره پریشان کره‌مز سرکردانه بو قدر حیات ذوی
الحیات ایله ذوی الارواح ایله و ذوی الادراك ایله طولمشدر. البته صادق بر حدس ایله و قطعی بر یقین ایله حکم
اولونورکه: شو قصور سماویه و شو بروج علویه نك دخی کندیلرینه مناسب ذی حیات ذی شعور سکنه‌لری واردر. بالوجود باشادیغی کبی کونشك
آتشنده دخی نورانی سکنه‌لر بولونور. [نار نوری یاقماز] بلکه [آتش ایشیغه مدد ویر] مادام قدرت
ازلیه بالمشاهده اك عادی ماده‌لردن، اك کثیف عنصرلردن حدسز ذی حیات و ذی روحی خلق ایدر. و غایت
اهمیتله ماده کثیفه‌یی حیات واسطه‌سیله ماده لطیفه‌یه چویرر. و نور حیاتی هر شیده کثرتله سرپیور و شعور ضیاسیله
اکثر شیلری یالدیزلایور. البته او قدیر حکیم بو قصورسز قدرتیله بو نقصانسز حکمتیله نورلی اثرلی روحه یقین و مناسب
اولان سائر سیالات لطیفه ماده‌لری، اهمال ایدوب حیاتسز براقماز جامد براقماز شعورسز براقماز بلکه ماده نوردن حتی ظلمتدن حتی
اثیر ماده‌سندن حتی معنالردن حتی هوادن حتی کلمه‌لردن ذی حیات ذی شعوری کثرتله خلق ایدرکه: حیواناتك پك چوق مختلف
اجناسلری کبی پك چوق مختلف روحانی مخلوقاتی او سیالات لطیفه ماده‌لرندن خلق ایدر. اونلرك بر قسمی ملائکه بر قسمی ده روحانی جنس
اجناسلریدر. ملائکه‌لرك و روحانیلرك کثرتله وجودلرینی قبول ایتمك .. نه درجه حقیقت و بدیهی و معقول اولدیغنی قرآنك

ايتديكلرى. اونلرى قبول ايتمهمك نه درجه خلاف حقيقت و خلاف حكمت بر خرافه، بر ضلالت، بر هذيان، بر ديوانه‌لك
اولديغنى شو تمثيله باق كور: ايكى آدم بيرى بدوى وحشى، بيرى مدنى عقلى باشنده اولدرق آقراسى اولوب استانبول كبى مكمل بر شهره كيديورلر.
مدنى محتشم شهرك اوزاق بر كوشه‌سنده پس پريشان كوچك بر خانه‌يه بر فابريقه‌يه راست كليورلر. كوريورلركه اونى عمله‌سز مسلسل
آدملرله طولودر. عجيب بر فابريقه‌ده كنديلكندن ايشليورلر. او خانه‌نك اطرافى ده ذى روح و ذى حياتلرله طولودر. فقط
اونلرك مدار تعيشى و خصوصى شرائط حياتيه‌لرى واردر: اونلرك بر قسمى آكل النباتدر. يالكز نباتات ايله يشايورلر. ديكر بر قسمى آكل
السمكدر. يالكز بالق شه‌رشى يييورلر. او ايكى آدم بو حالى كوريورلر. صوكره باقيورلركه: اوزاقده بيكلرمتره يوكسك عالى قصرلر كورونيور.
و سرايلرك اوته‌لرنده كنيش بر صحالر و ... ميدانلر واردر. او ايكى آدم اوزاقلغى سببيله و ياخود كوزنك ضعيفلكى ايله و يا
اوسرايلك ساكنلرينك كيزلنمكى سببيله اوسرايك ساكنلرينى او ايكى آدم كورهميورلر. هم شو پريشان خانه‌ده‌كى شرائط حياتيه
اوسرايلرده بولونميور. او وحشى بدوى هيچ شهر كورمه‌مش آدم. بو سببه بناءً كورهمه‌دكلرندن و بوراده‌كى شرائط حياتيه اوراده بولونمديغندن دير:
اوسرايلر ساكنلردن خاليدر. بوشدر. ذى روح كنده يوقدر دير. وحشتك احمقجه بر هذيانى يابار.. ايكنجى آدم ديركه:
اى بدبخت. شو حقير كوچك خانه‌يى كوريورسك كه: ذى روح ايله عمله ايله طولديرلمش. و بيرى و اخرى بونلرى هر وقت تازه‌لنديريور.
استخدام ايديور. باقه بو خانه‌نك اطرافنده بوش بر يوقدر. ذى حيات و ذى روح ايله طولديرلمشدر. عجبا هيچ ممكنميدركه: شو
اوزاقده بزه كورينن شو مستقيم شهرك شو حكمتلى تزييناتك شو صنعتلى سرايلرك اونلره مناسب عالى ساكنلرى بولونماسين. البته و سرايلر عمومًا طولودر. و
اونلرده باشقه باشقه شرائط حياتيه‌لرى وار. اوت اوت ييينه بالق يوره‌ك ييرلر. باللوه ييينه باقلاوا ييه‌بيلرلر..
اوزاقلغى سببيله و يا كوزينك قابليتسزلكى و يا اونلرك كيزلنمكلكى ايله كوره‌مه‌مه‌لرى.. اونلرك اولماملرينه هيچ بر وقت دليل
اولاماز. [لا عدم رؤيت عدم وجوده دلالت ايتمز] [لا كورونمه‌مك اولماماغه حجت اولاماز] ايشته شو تمثيلك اجرام علويه و

.. ألف عددى ..

[١٥]

اجسام سیاره ایچنده كرهٔ ارضك حقارت و كثافتی ایله برابر بو قدر حدسز ذی روحلرك ذی شعورلرك وطنی ومعدنی اولسی و
ان متعفن جزؤلری دخی برر منبع حیات كسیلمسی برر مخلوقات ذی شعورلرك معدنی اولمسی بالضروره و بالبداهه و بالطریق الاولی و بالحدس الصادق و بالیقین القطعی دلالت
ایدر شهادت ایدر اعلان ایدر كه: شو نهایتسز فضای عالم و شو محتشم سماوات بر چوق ذی حیات ذی شعورلر ایله ذی روحلرله طولیدرلر؛ نوردن
آتشدن، ایشیقدن، ظلمتدن، هوادن، صوتدن، رایحه‌دن، كلماتدن، اثیردن وحتی الكتریقدن و اثر سیالات لطیفه‌دن خلق
اولنان او ذی حیات و ذی روحلر و ذی شعورلره (شریعت غرّای محمدیه علیه الصلاة والسلام) قرآن معجز
البیانی ملائكه و جان و روحانیات دیر، تسمیه ایدر. ملائكه‌نك ایسه اجسام مختلفه جنسلری كبی جنسلری مختلفدر؛ اوت
البته بر قطره یاغموره موكّل اولان ملك، شمسه موكّل ملكك جنسندن دگلدر. جن و روحانیات دخی. اونلرك ده پك چوق
اجناس مختلفه‌لری واردر. [شو نكتهٔ اساسیه‌نك خاتمه‌سی:] مادّه بالتجربه ده اصل دگلدر كه وجودده مستقر قالسین؛ تابع و سوءده بلكه مادّه ده بر معنا
ایله قائمدر. ایشته او معنا حیاتدر، روحدر. هم بالمشاهده مادّه ده مخدوم دگلدر كه هرشیئی اوكا ارجاع ایدیلسین بلكه خادمدر، بر حقیقتك تكملنه خدمت
ایدر. او حقیقت حیاتدر. او حقیقتك اساسی ده روحدر. هم بالبداهه مادّه حاكم دگلدر كه اوكا مراجعت ایدیلسین كمالات اوندن استینیلسین بلكه محكومدر، بر
اساسك حكمنه باقار. اونك گوستردیگی یول ایله حركت ایدر. ایشته او اساس حیاتدر، روحدر، شعوردر. هم بالضروره مادّه ده لب دگل،
اساس دگل، مستقر دگلدر كه؛ ایشلر و كمالات اوكا طاقیلسین، اوكا بنا ایدیلسین. بلكه یاریلمغه، ازیلمغه، پیرتیلمغه
مهیّا بر قشردر، بر قابوقدر، كوپوكدر، بر صورتدر. گوریلمیور كه: گوز ایله گورولمین خورده‌بینی بر حیوانك قدر كسلین طویغولری وار كه؛
اركَنشك سمعنی ایشیدر، رزقنی گورور. غایت حساس و گوزلین حسلری واردر. شو حالی گوستریور كه: مادّه‌نك گوچولوب
اینجه‌لشمه‌سی نسبتنده آثار حیات تزاید ایدیور، نور روح تشدّد ایدیور. گویا مادّه اینجه‌لشدیكجه، یعنی مادّیتدن
اوزاقلاشدیقجه روح عالمنه، حیات عالمنه، شعور عالمنه یاقلاشیور كبی حرارت روح نور حیات زیاده شدتلی تجلّی ایدیور.

ایشته هیچ ممکنمیدرکه: بو مادّهٔ کثیفه‌ده بو قدر حیات و شعور و روحک ترشحاتی بولونسون ده، لطیف اولان عالم باطنده ذی روح و ذی شعورلر اولی
ولماسین. هیچ ممکنمیدرکه: شو موجودات عالم شهادتده‌کی معنانک و روحک و حیاتک و حقیقتک شو درجه ترشحاتی و تجلیاتی بولونسون ده یعنی بالذات
مادّه‌یه و مادّه‌نک حرکتنه اسناد ایدوب ایضاح ایدیلسین. حاشا و قطعا و اصلا. بو درجه ترشحات و لمعات گوستریور که شو عالم شهادتک
ایسه: عالم ملکوت و ارواح اوستنده سربلیمه تنشّؤلی بر یردر. [ایکنجی اساس] ملائکه‌نک وجودینه و ماهیتلرینک ثبوتنه و حقیقتلرینک وجودینه بر
اجماع معنوی ایله تعبیرده اختلاف ایله برابر.. چونکه اهل عقل و اهل نقل بیلمه‌رک بیلمه‌رک اتفاقه تمثیل دینیلمه بیلمیر. حتی مادیّون دخی
ایلری گیده‌رک حکمای اشراقیونک مشائیون قسمی ملائکه‌نک معناسنی انکار ایتمیه‌رک هر نوعک بر ماهیت مجرده‌ی روحانیه‌لری واردر دیرلر ملائکه‌یی
اویله تعبیر ایدیورلر. حکمانک اشراقیون قسمی دخی ملائکه‌نک معناسنده قبوله مضطر قالارق یالکز یاکلیشه اولارق عقول عشره و ارباب
الانواع دیه اسم ویرمشلر. چونکه اهل دیانه ملک الجبال، ملک البحار، ملک الامطار کبی هر نوعه گوره بر ملک موکل وحیک الهامی و اشاری
ایله بولندیغنی قبول ایدرک اونلرله تسمیه ایدیورلر. حتی عقللری گوزلرینه اینمش و انسانیته جمادات درجه‌سنه ممتقط ایتمیش
اولان مادیّون و طبیعیون دخی ملائکه‌نک معناسنی انکار ایده‌میه‌رک [باشقه بر نسخه‌ده] قوای ساریه نامیله بر جهتده قبوله مجبور اولمشلر..
ای ملائکه و روحانیاتک قبولنده تردد گوسترن بیچاره آدم! نه‌یه استناد ایدیورسک؟ هانکی حقیقته گووه‌نیورسک که: چونکه
اهل عقل بیلمه‌رک بیلمیه‌رک ملائکه‌نک معناسنک ثبوتنه و تحققنه و روحانیلرک تحققلری حقنده اتفاقلرینه شوق طاشیورسک قبول
ایتمیورسک؟ مادامکه برنجی اساسده اثبات ایدیلدیکی کبی.. حیات موجوداتک کشافیدر. بلکه نتیجه‌سیدر، زبده‌سیدر. چونکه
اهل عقل معنای ملائکه‌نک قبولنده معناً متفقدرلر. و شو فضامز بو قدر ذی حیات و ذی روحلرله شنلندیرلمشدر هیچ شو کره محله
اولورمیکه: شو فضای وسیعه کندیلرینه شو کواکب لطیفه متوطنینندن خالی قالسین. هیچ فابریقه‌کاهلرینه سونکه شو طلعتده‌کی حالاری ذولانه موسلر قانونلر شئونانک تدبیر
ولماسین کافی کلیر. حیوانلر وجریان ایدن موسلرشوقلمه ایدن قانونلر اعتباری امرلردر. وهمی دستورلردر. عدمی حکملر بیلمی. و فاعلی عینی جدره فلک نوسترده دلکن

[باشقه نسخه‌ده] ملائکه معناسنی و روحانیاتک حقیقتنی انکاره مجال بولامامشلر. بلکه فطرتک تاموسلرندن قوای ساریه دیه جریان ایدن
قوتلر نامینی ویره‌رک، یاکلیشه بر صورتده تصویر ایله بر جهتده تصدیقه مجبور قالمشلر. (ای کندینی عقللی ظن ایدن)..

اونلرك دیزكینلرینی اللرنده طوتانلر ملائكه دینیلن عباد الله والملائكه‌در انا موسلره و قانونلره بر وجود تعین ایده‌مز. بر هویت تشخص ایده‌مز. بر حقیقت خارجیه
اولاماز. خیالیوله هیچ بر حقیقت خارجیه در. وهمی بر امر حقیقت خارجیه یوقدر. [الحاصل] مادام اهل حکمت اهل دین و
اصحاب عقل و نقل معناً اتفاق ایتمشلر که: موجودات شو عالم شهادته منحصر دكلدر. هم مادام ظاهر اولان عالم شهادت جامد و ثقیل اولان روحه موافق
اولدیغی حالده بو قدر ذی روحلرله تزیین ایدلیمش. البته وجود دخی منحصر دكلدر. بلكه دها چوق طبقات وجود وار که عالم شهادت
اونلره نسبةً منقش بر پرده در. هم مادام دكزك بالیغه نسبتی کبی روحه موافق اولان عالم غیب و عالم معنا ارواحلرله طولی و ملو
اقتضا ایدر. هم مادام بتون امورلر معناً ملائكه‌نك وجودینه شهادت ایدرلر. البته بلاشك ولاشبهه ملائكه‌نك وجودلری و روحانی حقیقتلری
ان لوزل صورتی و عقول سلیمه قبول ایده‌جك و استحسان ایده‌جك معقول کیفیتی اودر که قرآن شرح و بیان ایتمشدر. او قرآن معجز
البیان دیرکه: ملائكه عباد مكرمدر. امره مخالفت ایتمزلر. نه امر اولونسه اونی یاپارلر. ملائكه اجسام لطیفه نورانیه‌درلر. مختلف نوعلرده و عنصرلر
اوت ناصل که بشر بر امتدر. کلام صفتندن گلن شریعت الهیه‌نك حمله‌لری، ممثللری تمثیل ایدرلر. اویله ده ملائكه دخی معظم بر
امتدرکه: اونلرك عمله قسمی اراده صفتندن گلن شریعت تکوینیه‌نك حمله‌سی ممثلی و متمثلی‌درلر. موثر حقیقی اولان قدرت فاطره‌نك و
اراده ازلیه‌نك امرلرینه تابع بر نوع عباد الله درلرکه: اجرام علویه‌نك هر بری اونلرك بر مسجدی بر معبدی حكمنده‌درلر.
[اوچنجی اساس] مسئله ملائكه و روحانیات امثالندن که: تك بر جزؤك وجودیله بر کلك تحقق بیلنیر. بر تك شخصك رؤیتیله عموم نوعك وجودی
اولور. چونکه بیم انکار ایدنلر کلیاً انکار ایدر. بر تکنی قبول ایدنه او نوعك عمومنی قبول ایتمکه مجبوردر. مادام اویله در. ایشته باق که بوسوز میسك و
ایشیتمیور میسکه: بتون اهل ادیان بتون عصرلرده زمان آدمدن شمدیه قدر ملائكه‌نك وجودینه و روحانیلرك تحققنه
اتفاق ایتمشلر. و انسانك طائفه‌لری بر برندن حقی و محاوره‌سی و رؤیتی کبی ملائكه‌لرله محاوره ایدلمسنه و اونلرك مشاهده‌سنه و
اونلردن روایت ایتمسنه اجماع ایتمشلر؟ عجبا هیچ بر فرد ملائكه‌لردن بالبداهه کورنمسه هم بالمشاهده بر شخصك و متعدد

[١٦]

اشخاصك وجودى قطعى بيلنمزسه هم زمان بالبداهه بالمشاهده وجودلرى حس ايدلمزسه هيچ ممكنميدركه بويله بر اجماع و
اتفاق دوام ايتسين. وبويله مثبت و وجودى بر امرده و شهوده استناد ايتمه‌يه بر حالده مستمراً و متواتراً و اتفاقله دوام
ايتسين. هم هيچ ممكنميدركه: شو اعتقاد عموميك منشئى مبادئ ضروريه و بديهى امرلر اولماسين. هم هيچ ممكنميدركه: حقيقتسز بر وهم بتون
انقلابات بشريه‌ده، بتون عقائد انسانيه‌ده استمرار ايتسين، بقا بولسون. هم هيچ ممكنميدركه: شو اهل اديانك بو
اجماع عظيمنك سندى بر حدس قطعى اولماسين.. بر يقين شهودى اولماسين. هم هيچ ممكنميدركه: او حدس قطعى و يقين شهودى حدسز
امارەلردن و امارەلر حدسز مشاهدات واقعەلرندن و او مشاهدات واقعەلرى شبهه‌سز مبادئ ضروريه‌يه
استناد ايتمه‌سين. ايشته شو اهل اديانده‌كى اعتقاد عموميه‌نك سببى و سندى: تواتر معنوى قوتنى افاده ...
ايدن بك چوق كرّات ايله ملائكه مشاهده ايدلرندن و روحانيلرك رؤيت ايدلرندن حاصل اولان مبادئ ضروريه‌در.
اساسات قطعيه‌در. هم هيچ ممكنميدر: هيچ معقولميدر، هيچ قابلميدركه: حيات اجتماعيه بشريه كامل استادلرى اولان بيلديكلرى
ايلرى كلمنده اولان انبياء و اولياء تواتر صورتيله و اجماع معنوى قوتيله .. اخبار ايتدكلرى ،، و شهادت
ايتدكلرى ملائكه و روحانياتك وجودلرى و مشاهدەلرى بر شبهه قبول ايتسين. بر شبهه‌يه مدار اولسون .. بالخصوص اونلر شو مسئله‌ده
اهل اختصاصدرلر . معلومدركه: ايكى اهل اختصاص بيكلرجه اهل اختصاص اولميانلره مرجحدرلر. هم شو مسئله‌ده اهل اثباتدرلر معلومدركه ايكى اهل
اثبات بيكلرجه اهل نفى و انكاره مرجحدرلر. و بالخاصه كائنات سماسنده دائم الاياقه هيچ بر وقت غروب ايتميەن عالم حقيقتك شمس
الشموسى اولان قرآن معجز البيانك اخباراتى و رسالتك كونشى اولان ذات احمديه‌نك شهاداتى و مشاهداتى هيچ قابلميدركه بر شبهه قبول
ايتسين. مادام ثابت بر روحانياتك وجودى بر زمانده تحقق ايتسه شو نوعك عموماً تحققنى كوسترييور. ومادام شو نوعك وجودى تحقق
ايدييور. البته اونلرك صورت تحققلرى انك احسنى انك معقولى انك مقبولى شريعتك كوستردكلى در. قرآنك كوستردكلى در ..

صاحب معراجك كوردیگی كبی در. ٤ دردنجی اساس: شو كائناتك موجوداتنه (نظر دقت ایله) باقیلسه
كورونور كه: جزئیاتی كبی كلیاتنك دخی برر شخص معنویسی واردر كه: برر (وظیفهٔ كلیه‌سی) كورونیور..
اونده بر خدمت كلیه كورونیور. مثلا بر چیچك كندینه مخصوص نقش صنعتی لسان حالیله فاطرینی ذكر ایتدیگی كبی روی
ارض باغچه‌سی دخی بر چیچك ماهیتنده‌در. غایت منتظم كلی وظیفهٔ تسبیحیه‌سی واردر. ناصل كه بر میوه بر انتظام ایچنده بر
اعلانات تسبیحاتی افاده ایدیور. اویله ده قوجه بر آغاجك هیئت عمومیه‌سیله غایت منتظم بر وظیفهٔ فطریه‌سی و عبودیتی واردر. ناصل بر
آغاج، یاپراق، میوه و چیچكلرینك كلماتی ایله بر تسبیحاتی وار. اویله ده قوجه سماوات دكزی دخی كلماتی حكمنده
اولان كونشلر، یلدیزلر و آیلری ایله فاطر ذوالجلالنه تسبیحات یاپار و صانع ذوالجلالنه تحمید ایدر. وهكذا
موجودات خارجیه‌نك هر بری صورة جامد، شعورسز ایكن؛ غایت حیاتدارانه و شعوردارانه وظیفه‌لری و تسبیحاتلری واردر.
البته ناصل ملائكه‌لر بونلرك عالم ملكوتده ممثللری درلر. تسبیحاتلرینی افاده ایدرلر. بونلر دخی عالم ملك و عالم شهادتده
و ملائكه‌لرك تمثاللری، خانه‌لری، مسجدلری حكمنده‌درلر. یگرمی دردنجی سوزك دردنجی دالنده بیان
ایدیلدیگی كبی: شو عالمك صانع ذوالجلالی اونك ایچنده استخدام ایتدیگی درت قسم عمله‌نك: برنجیسی ملائكه
و روحانیلردر. مادام نباتات و جمادات بیلمیه‌رك و بیلمه‌نك امرنده غایت مهم اجرتسز خدمتده‌درلر. و حیوانات بر
اجرت جزئیه مقابلنده بیلمیه‌رك غایت كلی مقصدلره خدمت ایدیورلر. و انسان مؤجل و معجل ایكی اجرت مقابلنده
او صانع ذوالجلالك مقاصدینی بیلرك توفیق حركت ایتمك و هر شیده نفعلرینه ده بر حصه آلمق و سائر قسملره نظارت
ایتمك ایله استخدام ایدیلدیكلری بالمشاهده كورونیور. البته دردنجی قسم كه، برنجی قسم اولان ملائكه‌لر خدمتلرنده بو جهتده هم
انسانه بكزرلر: او صانع ذوالجلالك مقاصد كلیه‌سنی بیلیر، بر عبودیت ایله توفیق حركت ایدرلر. هم

انسانك خلافنه اولارق حظ نفسدن وجزئى اختيارلرندن تجرد ايدرك : يالكز صانع ذوالجلالك نظرى ايله، امرى

ايله، قوتيله، حسابيله، ناميله وترتيبيله ؛ اختصاص ايله وانتساب ايله حاصل اولان لذت وكمال وذوقدن دخى

كوروب خالصاً مخلصاً چاليشيورلر. جسمانيلره كوره كائناتده كى موجوداتك انواعنه كوره وظيفه عباداتلرى تنوع

ايديور. بر حكومتك مختلف دائره لرده مختلف وظيفه دارلرى كبى.. سلطنت ربوبيت دائره لرنده وظائف عبوديت وتسبيحات

دخى اويله تنوع ايديور. مثلا: حضرت ميكائيل يريوزى تارلاسنده اكيلن مصنوعات الهيه يه.. جناب حقك حوليله قوتيله حسابيله

امريله بر ناظر عمومى حكمنده در. (تعبير جائز ايسه) عموم سنبللى مثال ملائكه لرك رئيسيدر. هم فاطر ذوالجلالك

اذنيله امريله، قوتيله، حكمتيله عموم حيوانلرك معنوى چوبانلرينك رئيسى بيوك بر ملك موكل ده واردر..

ايشته مادام شو موجودات خارجيه نك هر برينك اوستنده بر ملك موكل وار، البته لازم كلير، تاكه:

جسمك كوستردكى وظائف عبوديت وخدمات تسبيحيه سنى عالم ملكوتده تمثيل ايتسين. دركاه الوهيته يه تقديم

ايتسين. البته مخبر صادقك روايت ايتدكى ملائكه لر حقنده كى صورتلر غايت مناسبدر ومعقولدر. مثلا فرمانه

تمثيله: بعض ملائكه لر بولونور. قرق باشى وار قرق بيك باشى وار. هر باشده قرق بيك اغزى وار. هر بر

اغزده قرق بيك دل ايله قرق بيك تسبيحات ياپار. شو حقيقت حديثيه نك بر معناسى وار، بر ده صورتى

وار. معناسى شودركه: ملائكه لرك عباداتى هم غايت منتظمدر، كليدر. هم غايت كنيشدر وشو حقيقتك

صورتى ايسه شودركه: بعض بيوك موجودات جسمانيه واردركه: قرق باش ايله قرق بيك طرز ايله وظائف عبوديت ياپار.

مثلا سماء: كونشلر يلديزلرله تسبيحات ياپار. زمين ايسه بر مخلوقدر كه بر باشيله يوز بيك باش ايله هر باشده يوز بيكلر

اغز ايله.. هر اغزده يوز بيكلر لسان ايله وظيفه عبوديت وتسبيحات ربانيه يى ياپيور. ايشته كره

آرضه موكل ملك دخی عالم ملكوتده شو معنايی كوسترمك ايچون اويله كورولمك لازمدر. حتی بن متوسط بر آدم
آغاجی كوردكم: قرق يقين باش حكمنده بيوك داللری وار. وچوكره بر دالنه باقدم قرق يقين (ديلی) حكمنده كوچك داللری وار. وچوكره
اولو كوچك دالنك بر ديلنه باقدم: قرق چچك آچمشدر. واو چچكلره نظر حكمتله دقت ايتدم: هر چچك ايچنده قرق يقين
اينجه جك منتظم يوسكلری، رنكلری و صنعتلری كوردكم: هر بری صانع ذوالجلالك آيری آيری بر جلوه
اسماسنی قبول ايتمش و قوتديريور. ايشته هيچ ممكنميدركه: شو بادم آغاجنك صانع ذوالجلالی و حكيم ذوالجمالی بو جامد
آغاجه بو قدر وظيفه‌لری يوكلتسون اونك معناسنی بيلمسون. افاده ايدمه كاشانه اعلا ايدم دره الهيه تقديم
ايدمم و كامناسب و روحی حكمنده بر ملك موكلی اولماسين؟ اقدسك شوايه قدر بلا تعزقلی قبوله
معظم ايتمك و نفسی تسليم مجبور ايتمك و عقلی اذعان كتيرمك ايچون بر مقدمه ايدی. اكر مقدمه‌لك بر درجه فهم
ايتدك ايسه: ملائكه‌لره كوروشمك استرسه‌ك قرآنه كل. هم اوهام شيئه دنمزله. ايشته قرآن اعلى بولدی. چيقدر.
ايشته قرآن جنتی [مُفَتَّحَةً الْأَبْوَابُ] در. بيربابه. ملائكه‌ك وجنت قرآنه كيره‌لون بر صورته كوريور.
ايشته تنزيل بر منزلدر. ايشته شو منزله ملائكه ناده: [وَالْمُرْسَلَاتِ عُرْفاً فَالْعَاصِفَاتِ عَصْفاً وَالنَّاشِرَاتِ نَشْراً
فَالْفَارِقَاتِ فَرْقاً فَالْمُلْقِيَاتِ ذِكْراً وَالنَّازِعَاتِ غَرْقاً وَالنَّاشِطَاتِ نَشْطاً وَالسَّابِحَاتِ سَبْحاً فَالسَّابِقَاتِ سَبْقاً
فَالْمُدَبِّرَاتِ أَمْراً * تَنَزَّلُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ * عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ غِلَاظٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا
أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ] كبی ديكلر [سُبْحَانَهُ بَلْ عِبَادٌ مُكْرَمُونَ * لَا يَسْبِقُونَهُ بِالْقَوْلِ وَهُمْ بِأَمْرِهِ يَعْمَلُونَ] كبی آيت..
آكر جنيلری كورمك استرسه‌ك [قُلْ أُوحِيَ إِلَيَّ أَنَّهُ اسْتَمَعَ نَفَرٌ مِنَ الْجِنِّ] سوره‌سنی اوقو، كورديكلری ديورلر.
اونلردن عبرت آل.. باقه ديورلركه: [إِنَّا سَمِعْنَا قُرْآناً عَجَباً * يَهْدِي إِلَى الرُّشْدِ فَآمَنَّا بِهِ وَلَنْ نُشْرِكَ بِرَبِّنَا أَحَداً]

[ف، ف، م، ب] حرفلری بوراده قدر مجموع الفارق ايكی يوز ايكی عدديني كوسترمك ايچون توافقه كيرمشلر..

[ایكنجی مقصد] قیامت و موت دنیا و حیات آخرت حقنده در. شو مقصدك (درت اساسی) و بر مقدمهٔ تمثیلیه‌سی واردر.

[مقدمه] تأمثله: بر ذات دنیا بر شهر حقنده بر دعوا ایتسه شویله: دنیا شهری تخریب ایدلوب كیدیله محكم بر صورتده بنا و تعمیر
ایدیله‌جكدر. البته اونك دعواسنه قارشو آلتی سؤال ترتب ایدر. برنجیسی: نیچون تخریب ایدیله‌جك سبب و مقتضی وارمیدر؟.
اگر اوت واردیه اثبات ایتدی. ایكنجیسی: شویله بر سؤال كلیركه: بونی تخریب ایدوب تعمیر ایده‌جك اوسته مقتدر میدر یا ایلرمی؟..
اگر اوت یا یاپیلیر دیه اثبات ایتدی. اوچنجیسی: شویله بر سؤال كلیر: تخریبی ممكنمیدر. ؟ هم صوكره تخریب ایدیله‌جكمیدر؟..
اگر اوت دیه مطلق تخریبی هم وقوعنی اثبات ایتسه ایكی سؤال دها واردر اولا ... عجبا شو باهر تیلیدیه تعمیری ممكنمیدر؟ ممكن
اولسه.. عجبا تعمیر ایدیله‌جكمیدر؟ اگر اوت دیه بونلری ده اثبات ایتسه او وقت مسئله‌نك هیچ بر جهتده هیچ بر نوع شبهه
ب دلیلك برمنفذ قالمازكه: شك و شبهه و وسوسه كیره بیلسین. ایشته شو تمثیلده دنیا سرایینك شو قیامتك تخریب و تعمیری
ایچون مقتضی وار. فاعل و واسطه‌سی مقتدر. تخریبی ممكن و واقع اولاجق. تعمیری ممكن و واقع اولاجقدر. ایشته شو مسئله‌لر ایكی
اساسده صوكره اثبات ایدیله‌جكدر: [برنجی اساس] روح قطعیا باقیدر. برنجی مقصدده اجمالا وجودینی ... ثبوتی ده
ایده‌جمامه‌یتوم دلیللر شو مسئله‌مزده ... بقای روحه دخی دلیلدرلر. بنه مسئله‌ده قوة تقدیمدركه: فقط بیانه عبث اولور..
اوت عالم برزخده عالم ارواحده بولنان و آخرته كیتمك ایچون بكلهین حدسز ارواح باقیه قافله‌لریله بزم مابینمزده‌كی مسافه
او قدر اینجه و قیصه‌در كه: بر هاله ایله كوستریلمز قالماز. حدسز اهل كشفك و شهودك اونلرله تماس ایتمه‌لری حتی
اهل كشف القبورك اونلری كورملری حتی بر قسم عوامك ده اونلرله مخابره‌لری و عمومك ده رؤیای صادقه‌ده اونلرله مناسبت پیدا
ایتمه‌لری معنا عنف تواتر صورتنده عادتا برتك علوم متعارفه كی حكمنه كچمشدر. فقط شو زمانده مادیونه فكری هركسی كیرمك
ایستدیكندن بو بدیهی بر شیده ذهنلره وسوسه ویرمش. ایشته شویله وسوسه‌لری ازاله ایچون حدسز قلبینك و

اذعان عقلینك بك چوق منبعلرندن بر مقدمه ایله درت منبعه اشارت ایده‌جگز: [مقدمه] اونجی سوزك دردنجی حقیقتنده اثبات ایدیلدیگی كبی .. ابدی، سرمدی، فانیلر ایچنده بر جمال .. البته آینه‌دار مشتاقلرینك ابدیتنی و بقاسنی ایستر. هم قصورسز ابدی بر كمال صنعت .. متفكر دلاللرك دوامنی طلب ایدر. هم نهایتسز بر رحمت و احسان .. محتاج متشكرلرینك دوام تنعملرینی اقتضا ایدر. ایشته او آینه‌دار مشتاق، او دلال متفكر، او محتاج متشكر .. اڭ باشده روح انساندر. اویله ایسه: ابد الآباد یولنده، او جمال، او كمال، او رحمته رفاقت ایده‌جك، باقی قاله‌جقدر. هم اونجی سوزك آلتنجی حقیقتنده اثبات ایدیلدیگی كبی .. دگل روح بشر؛ حتی اڭ بسیط طبقات موجودات دخی فنا ایچون یارادیلمامشلر. بر نوع بقایه مظهردرلر. حتی روحسز اهمیتسز بر چیچك دخی وجود ظاهریسندن گیتسه بیلك وجهلرله بر نوع بقایه مظهردر. چونكه صورتی حدسز حافظه‌لرده باقی قالیر. قانون تشكلاتی یوزلرجه كوچوك چكردكلرنده بقا بولوب دوام ایدر. مادام بر چیچك روحی حكمنده و صحتلی قانون تشكلی تمثال صورتیله حفیظ حكیم طرفندن ابقا ایدیلیور. دغدغه‌لی انقلابلر ایچنده كمال انتظام ایله ذره‌جكلر كبی چكردكلرنده محافظه ایدیلیور، باقی قالیر ..

البته غایت جامعیتلی و غایت یوكسك بر ماهیتی اولان و خارجی وجود گیدیریلمش و ذی‌شعور و ذی‌حیات و نورانی قانون امری اولان روح بشر .. نه درجه قطعیتله بقایه مظهر و ابدیته مربوط و سرمدیته علاقه‌دار اولدیغنی اڭ ناقص ذی‌شعور بیله اڭلامزمی؟ ! اوت قوجه بر آغاجك بر درجه روحه بكزه‌ین بر وغرمتی قانون تشكلاتی .. بر نقطه كبی اڭ كوچوك چكردكده درج ایدوب محافظه ایدن بر ذات حكیم ذوالجلال .. بر ذات حفیظ بی زوال، مقتدرانه وفات ایدنلرك روحلرینی ناصل محافظه ایدر دینیله‌بیلیرمی؟ [برنجی منبع] انفسیدر. یعنی هركس حیاتنه و نفسنه دقت ایتسه بر روح باقی‌یی اڭلار. اوت هر بر روح، جسمنی قاچ سنه یاشامیش ایسه .. او قدر بدنلر دگیشدیردیگی حالده .. بالبداهه عیناً باقی قالمشدر. اویله ایسه: مادام جسد مغلوب كیبی در، موت ایله .. بتون بتون چیپلاق اولمغه دخی روحك بقاسنه تأثیر

(ی) (ر) حرفلری .. بو صحیفه‌یه قدر ایكی یوز اون سطرك عددینی گوسترمك ایچون توافقه لیره مشاردر ..

اتمز، وماهیتنی ده بوزه‌ماز. یالکز مدت حیاتده تدریجی جسد لباسنی دکیشدیریور. موتده ایسه بردن صویونور. بلی غایت قطعی بر حدس
ایله بیلنیرکه مشاهده ایله اثبات ایدیلیرکه: جسد روح ایله قائمدر. اویله ایسه روح اونکله قائم دکلدر. بلکه روح بنفسه قائم و حاکم اولدیغندن جسد
ایسته‌دیکی کبی طاغیلسون طوپلانسین. روحک استقلالیتنه خلل ویرمز. بلکه جسد روحک خانه‌سی و یواسیدر. لباسی دکل. بلکه
روحک لباسی بر درجه ثابت و لطافتجه روحه مناسب بر غلاف لطیفی و بر بدن مثالیسی واردر. اویله ایسه موت هنگامنده بتون بتون چپلاق
اولماز. یواسندن چیقار، بدن مثالیسنی کیر. [ایکنجی منبع] آفاقیدر. یعنی مکرر مشاهدات و متعدد وقوعات و کرات
ایله مناسباتدن نشئت ایدن بر نوع حکم تجربیدر. اوت تک بر روحک بعدالممات بقاسی املاشیله شوروح نوعنک کلیتله بقاسنی
استلزام ایدر. زیرا فن منطقجه قطعیدرکه: ذاتی بر خاصه بر تک فردده کورونسه، بتون افرادده دخی او خاصه‌نک وجودینه حکم
ایدیلیر. چونکه ذاتیدر. ذاتی اولسه هر فردده بولونور. حالبوکه دکل بر فرد بلکه او قدر حدسز و او قدر حسابه کلمز مشاهداته
استناد ایدن آثار، وبقاء ارواحه دلالت ایدن امارات او درجه قطعیدرکه: بزم ناصل یکی دنیا یعنی امریقا وار، و اوراده
انسانلر بولونور. او انسانلرک وجودلرینه هیچ وهم طاره‌کلمز. اویله‌ده شبهه قبول ایتمزکه: شمدی عالم ملکوتده و ارواحده
اولیلرین وفات ایتمش انسانلرک ارواحی پک چوق کثرتله واردر، وبزمله مناسبتدارلر. معنوی هدیه‌لرمز اونلره کیدیور.
اونلرک نورانی فیضلری ده بزلره کلیور. هم حدس قطعی ایله وجدانا حس ایدیلیرکه: انسانک اولدکدن صوکره
اساسی برجهتی باقیدر. او اساس ایسه روحدر. روح ایسه تخریب و انحلاله معروض دکل. چونکه بسیطدر. وحدتی وار. تخریب و
انحلال و بوزولمق ایسه کثرت و ترکیب ایدیلمش شیلرک شانیدر. سابقا بیان ایتدیکمز کبی حیات کثرتده بر طرز وحدتی تأمین
ایدر. بر نوع بقایه سببیت ویرر. دیمک وحدت و بقا روحده اساسدرکه: اوندن کثرته سرایت ایدر. روحک فناسی یا تخریب و
انحلال ایله‌در. او تخریب و انحلال ایسه وحدت یول ویرمزکه کیرسین. بساطت براقمازکه بوزسون. یا خود اعدام ایله‌در. اعدام

اسم : جواد مطلقك حدسز مرحمتی مساعده ایتمز و نهایتسز جودی براقماز که ؛ ویردیکی نعمت وجودی و نعمت وجوده ملك مستاهل اولان
اولان روح انسانیدن کیری آلسین. [و حیّ منبع] روح .. ذی حیات ذی شعور نورانی وجود خارجی کیدیریلمش جامع حقیقتدار کلیّت کسب
ایتمکه مستعد بر قانون امریدر. حالبوکه اك ضعیف اولان قوانین امریه ثبات و بقایه مظهردرلر. چونکه دقت ایدیلسه معروض تغیّر
اولان بتون نوعلرده بر حقیقت ثابته واردر که ؛ بتون تغیّرات و انقلابات و اطوار حیات ایچنده بوزولارق صورتلر دکیشدیروب
اوله رك یاشایارق باقی قالیور. ایشته هر بر شخص انسانی ماهیتنك جامعیتیله و کلی شعوریله و عمومی تصوراتیله بر شخص
ایکن بر نوع حکمنه کیرمشدر. بر نوعه حکم و جاری اولان قانون. او شخص انسانیده دخی جاریدر. مادام فاطر ذوالجلال
انسانی جامع بر آیینه و کلی بر عبودیته و علوی بر ماهیته یارادمشدر. هر فردده کی حقیقت روحیه یوز بیکلر صورت دکیشدیرسه
اذن ربانی ایله اولمیه جك . یاشایارق کلدیکی کبی کیده جك . اویله ایسه او شخص انسانینك حقیقتی ذی شعوری و عنصری ذی حیات
اولان روحی دخی اللهك امریله ، اذنیله و ابقاسیله دائما باقیدر. [و دردنجی منبع] روح بر درجه مشابه و کیسی ده عالم امردن و
اراده دن کلدکلرندن مصدر اعتباریله روحه بر درجه موافق فقط یالکز وجود حسی اولمیان نوعلرده حکمران اولان قوانینه دقت
ایدیلسه و او ناموسلره باقیلسه کورونور که ؛ اگر او قانون امری وجود خارجی لباسنی کیسه ایدی ، او نوعلرك بر روحی اولوردی. حالبوکه
او قانون دائما باقیدر ، دائما مستمر ثابتدر. هیچ بر تغیّرات و انقلابات .. او قانونلرك وحدتنه تأثیر ایتمز. بو مثلا بر
انجیر آغاجی اولسه طاغیلسه .. اونك روحی حکمنده اولان قانون تشکلاتی ذره کبی بر چکردکنده اوله رك باقی قالیر. ایشته مادام
اك عادی و ضعیف امری قانونلر دخی بویله بقا ایله دوام ایله علاقه داردر. البته روح انسانی دکل یالکز بقا ایله بلکه
ابدالآباد ایله علاقه دار اولمق لازم کلیر. چونکه روح دخی قرآنك نصیّ ایله .. [قل الروح من امر ربی] فرمان جلیلی ایله عالم
امردن کلمش بر قانون ذی شعور و بر ناموس ذی حیاتدرکه ؛ قدرت ازلیه اونا وجود خارجی کیدیرمش. دیمك اونا صفت

ارادەسی و عالم امردەکی شعورسز قوانین .. دائماً یا اغلباً باقی قالیور. عیناً انلرك بر نوع قرداشی .. و انلر کبی صفت
ارادەنك تجلیسی و عالم امردەکی روح، بقایە مظهر اولمەیە دها زیادە قطعیتلە لایقدر. چونکە ذی وجوددر. حقیقت خارجیە صاحبیدر. هم
انلردن دها قویدر. دها عالیدر. چونکە ذی شعوردر. هم انلردن دها دائمیدر. دها قیمتداردر. چونکە ذی حیاتدر ..
[یدنجی اساس] سعادت ابدیەنك مقتضیسی واردر. او سعادتی ویرەجك فاعل ذوالجلال دە مقتدردر. هم خراب عالم، موت دنیا ممکندر هم وقوع
اولاجقدر. کذلك احیای عالم و حشر ممکندر. هم واقع اولاجقدر. ایشتە بو اوچ مسئلەیی بر درجە عقلی اقناع ایدەجك مختصر بر ایضاح
ایدەجکز. ذاتاً اونجی سوزدە قلبی بر اطمینان درجەسنە چیقاراجق درجەدە بر ایضاحلر ایدلمشدر. شوراده ایسە یالکز عقلی ..
اقناع ایدەجك صورتدە اوچ اساسی تعیین ایدن نقطەلری سندەکی بیاناتی حرزندە بحث ایدەجکز. اوت سعادت ابدیەنك مقتضیسی موجوددر.
او مقتضینك وجودینە دلالت ایدن برهان قطعی [اون منبع و مدار] دن بر سوزلە بحث ایدەجکز. [برنجی مدار] دقیقە بیلە شو کائناتدە عموم
اکمل بر انتظام قصدی واردر. هر شیدە رشحات اختیار و لمعات قصد کورینور. حتی هر شیدە بر نور قصد هر شیدە بر ضیای
ارادە، هر حرکتدە بر لمعە اختیار، هر ترکیبدە بر شعلە حکمت ثمراتی، شهادتلریلە نظر دقتە چارپیور. ایشتە اکر سعادت ابدیە
اولمازسە: شو اساسلی نظام، بر صورت ضعیفە و وهمیەدن عبارت قالیر. بلکە اساسسز بر نظام اولور. نظام و انتظامدە روحی
اولان معنویات و روابط و نسبتلر هباءً اولوب کیدر. دیمك نظامی نظام ایدن سعادت ابدیەدر. دیمك ایسە نظام عالم سعادت ابدیەیە
اشارت ایدیور. [ایکنجی مدار] خلقتدە غایت کامل بر حکمت کورونیور. اوت عنایتلە خلاصەسی اولان حکمت
الٰهیە، غایت عمومندە .. کوستردیکی مصلحتلرك رعایتی و فائدەلرك التزامی لسانیلە، سعادت ابدیەیی اعلان
ایدر. چونکە سعادت ابدیە اولمازسە: شو قطعیتدە بالبداهە ثابت اولان حکمتلری فائدەلری .. مکابرە ایلە انکار
ایتمك لازم کلیر. اونجی سوزك اونجی حقیقتی .. بو حقیقتی کونش کبی کوستردیکندن .. اوراده اقتصار ایدرز.

[واحجنجی مدار] عقل وحكمت واستقراء وتجربه نك شهادتلريله ثابت اولان خلقت موجوداتده كى عدم عبثيت وعدم
اسراف ؛ سعادت ابديه يه اشارت ايدر. فطرتده اسراف و خلقتده عبثيت اولمديغنه دليل: صانع ذوالجلالك هر شيئك خلقتنده
اڭ قيصه يولى و اڭ يقين جهتى و اڭ خفيف صورتى و اڭ گوزل كيفيتى اختيار وانتخاب ايتمه سيدر. وبعضاً بر شيئى يوز وظيفه
ايله توظيف ايتمه سيدر. و بر نحيف شيئه بيڭ ميوه و غايه لرى طاقمه سيدر. مادام اسراف يوقدر و عبثيت اولماز..
البته سعادت ابديه اوله جقدر. چونكه دونمه مك، اولمه ك، عدم؛ هر شيئى عبث ايدر. هر شيئى اسراف اولور. عموم فطرتده
از جمله انسانده [فى منافع الاعضاء] شهادتيله ثابت اولان عدم اسراف..گوستريورکه: انسانده اولان حد و حساب
استعدادات معنويه و نهايتسز آمال و افكار و ميولات دخى اسراف ايدلميه جكدر. اويله ايسه انسانده كى او
اساسلى ميل تكمل بر كمالك وجودينى گوستر. و او ميل سعادت ابديه يه متوجه اوله جغنى قطعى علامتيدر.
اويله اولمازسه انسانك ماهيت حقيقيه سنى تشكيل ايدن او اساسلى معنويات او علوى آمال، حكمتلى موجوداتك خلافنه
اولارق اسراف و عبث اولور، قورور، هباءً گيدر. شو حقيقتى اونجى سوزك اونبرنجى حقيقتنده اثبات
ايده جگيمز قيصه كسيورز. [درد نجی مدار] بر موسم نوعلرده حتى بعيه ولوندوزده قيسمى وارده هرهاوده حتى
انسانك شخصلرنده مدت حياتنده دگيشدير ديگى بدنلر و موتنه بالذه يه اوقوايله حشر و نشره بكزه ر بر نوع قطع قيامت قيامتلرك تحققنى
احساس ايديور. رمزاً خبر ويريورلر. اوت مثلا هفته لوم بزم عمرك ثانيه و دقيقه و ساعت و گونلرينى صاياجرقلرينه بكزدين
اللهمك دنيا دينيلن بيوك عشره لى يوم سنه، عمر بشر، دوراء دنيا.. بر بر ينه مقدم اولارق بر برنده خبر ويريورلر دوكر
ايشلرك يعنى صبح صوكره مصلحى، قيشدن صوكره بهارى ايشله دگلرى گبى موتدن صوكره صبح قيامت او دستك هندن
او ساعت عظماده حيقاجغنى رمزاً خبر ويريورلر. بر شخصك مدت عمرنده بالسنه كلمسى بر موقت قطع قيامتلرى وار در كوكيه بر نوع

اولمقله هر صباح بر نوع دیریلمکله امارات حشری کوردیکی کبی، بش آلتی سنه‌ده بالانتظام تویه ذرّاتنی دکشدیره‌رك حتی بر سنه‌ده
ایکی دفعه تدریجی بر قیامت و حشرك تمثیلینی کورمش. هم حیوانات و نباتات نوعلرنده اوچ یوز بیکدن زیاده حشر و نشر و قیامت نوعیه‌نك هر بهارده مشاهده
ایدیور. ایشته بو قدر امارات و اشارات حشریه. و بو قدر علامات و رموزات نشریه. البته قیامت کبرانك بر تجلیسی حکمنده و حشره
اشارت ایدیورلر. بر صانع حکیم طرفندن نوعلرده بویله قیامت نوعیه‌یی، یعنی بتون نباتات کوکلرینی و بر قسم حیوانلری عیناً بهارده
احیا ایتمك و یاپراقلری و چیچکلری و میوه‌لری کبی سائر بر قسم شیلری عینیله دکل مثلیله اعاده ایدرك بر نوع حشر و نشر یاپوب هر بر شخص
انسانیده قیامت عمومیه ایچنده بر حشر قیامت شخصیه‌یه دلیل اولابیلیر. چونکه انسانك بر تك شخصی باشقه‌سنك بر نوعی حکمنده در. زیرا فکر نوری
انسانك آماله و افکارینه اویله بر کنیشلك ویرمشکه: ‹‹ماضی و مستقبلی احاطه ایدر، دنیایی دخی یوتسه طوق
اولماز. سائر نوعلرده فردلرك ماهیتی جزئیه‌در، قیمتی شخصیه‌در، نظری محدوددر، کمالی محصوردر، لذتی و المی
آنیدر. بشرك ایسه ماهیتی علویه‌در، قیمتی غالیه‌در، نظری عامدر، کمالی حدسزدر، معنوی لذتی و المی قسماً دائمیدر. اویله
ایسه بالمشاهده سائر نوعلرده تکرر ایدن بو جزئی قیامتلر، حشرلر، شو قیامت کبرای عمومیه‌ده هر شخص انسانی عینیله اعاده
ایدیله‌رك حشر ایدیلمه‌سنه رمز ایدر، خبر ویریر. اونجی سوزك اوچونجی حقیقتنده ایکی کره ایکی درت ایدر درجه‌سنده قطعیت
ایله اثبات ایدیلدیکندن بوراده اختصار ایدرز. [ایشته مدار] بشرك جوهر روحنده درج ایدیلمش غیر محدود استعدادات و
او استعداداتده مندرج اولان غیر محصور قابلیتلر.. او قابلیتلردن نشئت ایدن حدسز میللر و او حدسز میللردن حاصل
اولان نهایتسز املر و او نهایتسز املردن تولد ایدن غیر متناهی افکار و تصورات انسانیه.. شو عالم شهادتك
آرقه‌سنده بولنان سعادت ابدیه‌یه الینی اوزاتمش. اوطا کوزینی دیکمش. او طرفه متوجه اولمش اولدیغنی اهل تحقیق کوریور.
ایشته هیچ یالان سویله‌مین فطرت.. و فطرتده‌کی.. شو قطعی و شدید و ضروری میل سعادت ابدیه، سعادت

أبديتك تحققنه دائر وجدانه بر حدس قطعى ويريور. اونجى سوزك اونبرنجى حقيقتى بو حقيقتى كوستردكندن قيصه كسيورز.

[آلتنجى مدار] رحمن الرحيم اولان شو موجوداتك صانع ذوالجمالى رحمتيله سعادت أبديه يى كوستريور. اوت نعمتى نعمت ايدن نعمتى نقمتدن خلاص ايدن و هو دائى فراق أبديدن حاصل اولان واويلالردن قورتاران سعادت أبديه در. او رحمتك شأنندندر. بشردن اسيركه مين. چونكه بوتون نعمتلرك رأسى، رئيسى، غايه سى نتيجه سى اولان سعادت أبديه يى ويرمزسه دنيا طولديرمش حسرت صوتنده ويرمزسه بوتون نعمتلرى نقمتلره تحويل ايدر. و تحويل ايسه بالبداهه و بالضروره و عموم شاهانك شهادتيله محقق و مشهود اولان رحمت الهيه نك وجودينى انكار ايتمك لازم كلير. حالبوكه رحمت كونشدن داها پارلاق بر حقيقت ثابته در. باقه رحمتك جلوه لرندن و لطيف آثارندن اولان عشق و شفقت و عقل نعمتلرينه دقت ايت. اگر فراق أبدى و هجران لايزالى ايله حيات انسانيه يه خرابه ايده جكنى فرض ايتسه ك كورورسك كه: او لطيف محبت أك بيوك بر مصيبت اولور. او لذيذ شفقت أك بيوك بر علت اولور. او نورانى عقل أك بيوك بر بلا اولور. ديمك رحمت چونكه رحمتدر، هجران أبدى يى محبت حقيقيه يه قارشو چيقارماز. اونجى سوزك اونبرنجى حقيقتى بو حقيقتى غايت كوزل بر صورتده كوستردكندن اوراده اختصار ايدلدى. [يدنجى مدار] شو كائناتده كورينن و بلنه ن بوتون لطائف، بوتون محاسن، بوتون كمالات، بوتون انجذابات، بوتون اشتياقات، بوتون ترحمات بر معنادر، بر مضموندر، بر طاقم معنوى دللردر: شو كائناتك صانع ذوالجلالنك لطف و مرحمتك تجلياتنى اشعار و كرمنك جلوه لرينى بالضروره عقل و قلبه بالبداهه كوستريور. عقلك كوزينه صوقويور. مادام شو عالمده بر حقيقت واردر. بالبداهه حقيقى رحمت واردر. دائما حقيقى رحمت وار ايسه سعادت أبديه اولاجقدر. اونجى سوزك دوقوزنجى حقيقتى، آلتنجى حقيقتيله برابر شو حقيقتى كوزل بر صورتده ايضاح ايتمشدر. [سكزنجى مدار]

انسانك فطرت ذى شعورى اولان وجدانى، سعادت أبديه يه باقار، كوستر. اوت كيم كندى وجداننه دقت ايتسه و دڭلرسه، أبد أبد سسنى ايشيده جكدر. بوتون كائنات او وجدانه ويرلسه ابده اولان احتياجنك يرينى طولديرماز. ديمك او وجدان

و ابد ایچون مخلوقدر. (دیمك بو وجدانی اولان انجذاب وجذبه، غایهٔ حقیقتك و حقانیتك جاذبه‌دارلغی ایله اولابیلیر) اوچنجی سوزك اوبرنجی حقیقتك خاتمه‌سی بو حقیقتی كوسترمشدر. [طوقوزنجی مدار] صادق مصدوق و مصدّقه اولان محمد عربی علیه الصلاة والسلامك اخباریدر. اوت او ذاتك سوزلری سعادت ابدیه‌نك قاپولرینی آچمشدر. و اونك كلاملری سعادت ابدیه‌یه قارشو بر پنجره‌در. ذاتاً بتون انبیانك اجماعی و بتون اولیانك تواتری (البته طوقسان) بتون قوتی ایله ثبوت دعوالری.. (توحید الهیدن صوكره) شو سعادت نقطه‌سنده تمركز ایدیور. عجبا شو قوّتی صارصاجق برشی وارمیدر؟. اونجی سوزك (اون ایكنجی حقیقتی) شو حقیقتی بك ظاهر بر صورتده كوسترمشدر. [اونجی مدار] اون درت عصرده یدی وجهله اعجازینی محافظه ایدن و یكرمی بشنجی سوزده اثبات ایدیلدیكی اوزره قرق عدد انواع اعجازیله معجزه اولان قرآن معجز البیانك قطعیه اخباراتیدر. اوت او قرآنك نص اخباری حشر جسمانینك تشافیدر. و شو طلسم مغلق عالمك و شو معمّای كائناتك مفتاحیدر. هم او قرآن معجز البیانك تفهیم ایتدیكی.. و ملیونلرجه افكاره ایدوب نظره وضع ایله‌دیكی براهین عقلیه قطعیه شكلیدر. ازجمله بر قیاس تمثیلی‌یی تضمن ایدن [وقد خلقكم اطوارا] و [قل یحییها الذی انشأها اول مرّة] و بر دلیل عدالتی اشارت ایدن [و ما ربك بظلّام للعبید] آیتی كبی بیك موحم آیات ایله حشر جسمانیده‌كی سعادت ابدیه‌یی كوستره‌جك بر چوق دوربینلری نظر دقته وضع ایتمشدر. قرآنك شو آیتلر ایله ایضاح ایتدیكی شو [وقد خلقكم اطوارا] و [قل یحییها الذی انشأها اول مرّة] ده‌كی قیاس تمثیلینك خلاصه‌سی [نطفه] رساله‌سنده شویله بیان ایتمشزكه: وجود انسان طوردن طوره كچدكجه عجیب و منتظم انقلابلر كچیریور. نطفه‌دن علقه‌یه، علقه‌دن مضغه‌یه، مضغه‌دن عظم و لحمه، عظم و لحمدن خلق جدیده یعنی انسان صورتنه انقلابی غایت دقیق دستورلره تابعدر. او طورلرك هر برینك ایله قوانین مخصوصه و نظامات معینه و اوله حركات منتظمه‌ده‌لری واردركه: جام كبی آئینه‌ده، بر قصد، بر اراده، بر اختیار، بر حكمتك جلوه‌لرینی كوستر، بیشه‌ئ كوزرزده

او وجودیده او صانع حکیم هر سنه بر لباس گبی او وجودی دگیشدیریر. او وجودڭ دگیشدیریلمسی و بقاسی ایسه انحلال ایله
اجزالرڭ یڭی گلنلرله چالیشماسیله ذره‌لرڭ چالیشمسی ایچون بر ترکیبه محتاجدر. ایشته او بدن حجیره‌لری منتظم بر قانون الهی
ایله بسله‌نیلدیکی گبی منتظم بر قانون ربانی ایله تعمیر ایتمک ایچون رزقلری حیله بر مادهٔ لطیفه‌یی ایستر که؛ او بدن عضولرینڭ آیری
آیری حاجتلری نسبتنده رزاق حقیقی بر قانون مخصوص ایله تقسیم و توزیع ایدیور. شمدی او رزقه گلمک گوندریلن او مادهٔ لطیفه‌نڭ
اطوارینه باق، گوره جکسڭ که: او ماده‌نڭ ذره‌لری بر قافله گبی کرهٔ هوادن، طوپراقدن، صودن، غیبدن گلیور. بو حرکت امرینی
آلمش گبی، بر حرکت قصدیه‌یی شمدی بر کیفیتله طوپلانیورلر. گویا اونلردن هر بر ذره بر وظیفه ایله بر معین مقامه گیتمک
ایچون مأمور گبی، غایت منتظم طوپلانیورلر. هم گیدیشاتندن گورونیورکه: بر فاعل مختارڭ بر قانون مخصوصی
ایله سوق ایدیلوب جمادات عالمندن موالیده، یعنی ذی حیات عالمنه گیره‌رک صوڭره نظامات معینه و حرکات مطرده
ایله و دستر مخصوصه ایله رزق اولارق بر بدنه گیروب او بدنک ایچنده درت مطبخده پیشیریلدیکدن صوڭره، درت
انقلابات عجیبه‌یی گچیردیکدن صوڭره، و درت سوزگچدن سوزیلدکدن صوڭره، بدنک اقطارینه یاییلارق توزیعه محتاج
اولان اعضالرڭ درجهٔ احتیاجلرینه گوره رزاق حقیقینڭ عنایتیله و منتظم قانونلری ایله انقسام ایدیلر.
ایشته او ذراتدن هانکی ذره‌یه بر نظر حکمتله باقسه‌ڭ گوره‌جکسڭ که: بصیرانه، منتظمانه، سمیعانه، علیمانه سوق
اولونان او ذره‌یه، [کور اتفاق]، [قانونسز تصادف]، [صاغر طبیعت]، [شعورسز اسباب] هیچ
اوڭا قاریشاماز. چونکه هر بریسی عنصر محیطدن طوت تا بدن حجیره‌سنه قدر هانکی طوره گیرمش ایسه او طورڭ قوانین معینه‌سی
ایله گویا اختیاراً عمل ایدیور. منتظماً گیدیور. هانکی طبقه‌یه سفر ایتمش ایسه او ایلی منتظم آدیم آتیورکه بالبداهه بر آمر حکیمڭ
امریله گیدیور گبی گورونیور. ایشته بو ایله منتظم طوره‌دن طوره، طبقه‌دن طبقه‌یه گیت گیده هدف مقصدینه

ایدیلمیایدیه .. تا مقام لایقنه مثلا توفیقاتی کوزلکینه امر ربانی ایله کیره ر، اطورو رجالیشیر ایسته بوله یعنی
ارزاقده کی تجلی ربوبیتی کوستریورکه: ابتدا او ذره لر معین ایدیلیر، موظف ایدیلیر. او مقاملره کوره نظر دقیقه ایله لوحه پرسنك
آلنده وجهه سنده فلان بچیره نك رزقی اولاجق یازیلیر که بر انتظاملی وجودی. هر آدمك آلنده قلم قدر ایله رزقی یازیلی
اولدیغنه و رزقی اوستنده اسمنك یازیلی اولماسنه اشارت ایدر. عجبا مالك اولدیغمز بو درجه نهایتسز بر قدرت و بر محیط علم ربوبیت
ایدن و ذراتنی تا سیاراته قدر بتون موجوداتی قبضه تصرفنده طوتان و انتظام و میزان ایله دونده‌رن صانع ذوالجلاله شیٔ
اخرایی یاپماسینی و یاپاباماسینی. ایشته بونك ایچون آیات قرآنیه شو مثللی شیٔ لری نظرلره وضع ایدیور. حشرده قادر مطلق اولدیغنه شیٔ
اخرایی اونلارك عقل ایدرک استبعادی ازاله ایدیور [قل یحییها الذی انشاها اول مرة] یعنی سزی هیچدن بو درجه ملکتلی بر صورتده کیم
انشا ایتمیش ایسه؛ او دخی سزی آخرتده دیریلته بیلیر. هم دیرکه: [وهو الذی یبدؤ الخلق ثم یعیده وهو
اهون علیه] یعنی سزی حشرده اعاده ایتمك دیریلتمك دنیاده کی خلقتکزدن دها قولایدر. دها قولایی شودر: نصل بر اوردونك عسکرلری
استراحت ایچون طاغیلسه، صوکره بر بورو ایله چاغیریلسه، قولای بر صورتده بورو باغیرنسنده طوبلانیرلر. یکیدن بر اوردو تشکیل
ایتمکدن چوق قولای و چوق راحتدر. اویله ده بدنده بربیرلیله امتزاج ایله انسیت و منسوبیت پیدا ایدن ذرات اساسیه حضرت
اسرافیل علیه السلامك (صوری) ایله.. خالق ذوالجلالك امرینه (لبیك) دیرلر.. و طوبلانیرلر. عقلا برنجی
ایجادیندن دها قولای، دها ممکندر. هم بتون ذره لرك طوبلانمالری بلکه لازم دکل. نوه لر و کوکلر حکمنده
اولان.. و حدیثده [عجب الذنب] تعبیر ایدیلن اجزای اساسیه و ذرات اصلیه، انسانك نشئه سنه کوره کافی بر
اساسدر، تملدر. صانع حکیم بدن انسانی اونلرك اوستنده بنا ایدر. و صحیح آیت اولان [وما ربك بظلام للعبید] کبی
آیتلرك اشارت ایتدکلری قیاس عدلیتك خلاصه سی شودرکه: عالمده چوق کوریورزکه: ظالم، فاجر، غدار

انسانلر غايت رفاه و رأفتله و مظلوم و ميّتين آهلرى غايت رحمت و ذلّت ايله عمر كچيريورلر. صوڭره ئولوم قلبى آليسنى دى قيلار..
آنرشومساوات نهايتسز ايسه، بو نهايتى يوقسه ظلم كورونور. حالبوكه ظلمدن منزّهى.. كائناتك شهادتيله ثابت اولان عدالت و حكمت
الهيّه.. بو ظلمى هيچ بر جهتله قبول ايتمديكندن البداهه بر مجمع آخرى اقتضا ايدرلر؛ بر ذى حياتك اينجى لطافتنى كوروب انشا تا مسرتيله بر
استعدادينه مناسب تجزيه و مطافاتى كورور.. عدالت محضه يه مدار و حكمت ربانيّه يه مظهر و حكمتلى موجودات عالمك بويوك قرداشى اولان
اوت شوداردنيا بشرك رو‌حنده مندمج اولان حد سز استعدادلرك سنبلنمه سنه مساعد دكلدر، ديمك باشقه عالم كوندريله‌جكدر..
اوت.. انسانك جوهرى بيوكدر، اونك ايچون ابده نامزددر. ماهيتى عاليه‌در، اونك ايچون جنايتى دخى عظيمدر. سائر موجوداته بكزمز..
انتظامى ده عظيمدر، انتظامسز اولاماز. مهمل قالاماز، عبث ايديلمز. فناى مطلق ايله محكوم اولاماز. عدم صرفه قاچاماز.
اونى جهنم آغزينى آچمش بكلهيور. جنّت ايسه آغوش نازدارانه سنى آچمش كوزليور. ونيجه سوزك و حكمى حقيقتى، بو
ايكنجى مثاللرى غايت كوزل كوستردكندن بوراده قيصه كسيورز. ايشته مثالده كوسترلديكى آيت كريمه‌نك كلى موجب رهينه لطيفه عقليه‌در.
ايديلر آيتلرى دخى قياس ايله، تتبّع ايت. ايشته منابع عشره واحد مدار برهان قطعى بويله قطعى انتاج ايديورلر. واوبك اعلى حدس و
اونك قوتلى برهانى حشر و قيامته داعى و مقتضيلرك وجودينه قطعيًا دلالت ايتديكلرى كبى صانع ذو الجلال دخى اونى سوزده قطعيًا
اثبات ايديلديكى اوزره حكيم، رحيم، حفيظ، عادل كبى اكثر اسماء حسناسى حشر و قيامتك علامتى و ذات اقدسك وجودينى اقتضا ايدر و دلالت
ايديلرك تحققنه قطعى دلالت ايدرلر. ديمك حشر و قيامته مقتضى او درجه قوتليدركه هيچ بر شك و شبهه يه مدار اولاماز..
[اوچنجى اساس] فاعل مقتدردر. اوت ناصل حشرك مقتضيسى بلاشبهه موجوددر، حشرى ياپاجق ذات ده نهايت درجه ده مقتدردر..
اونك قدرتنه نقصان يوقدر. آز بيوك و آز كوچك شيلر اوكا نسبةً بردر. بر بهارى خلق ايتمك بر چيچك قدر قولايدر..
اوت بر قديركه: شو عالمك توتون كونشلرى، يلديزلرى، عولمى، ذرّاتى، جوهرى نهايتسز لسانلريله اونك عظمتنه و قدرتنه شهادت

ايدر. هيچ بو وهم و وسوسه‌نك حقى وارميدر كه: حشر جسمانى‌يى او قدرته استبعاد ايتسين.. اوت بالمشاهده بر قدير ذو
الجلال، شو عالمى كه هر عصرده بريكى و منتظم دنيايى خلق ايدييور. حتى هر سنه‌ده بريكى سيّار منتظم كائناتى
ايجاد ايدييور. حتى هر گونده بريكى منتظم عالم ياپييور. دائما شو سماوات و ارض يوزنده و بربرى آرقه سنده كيجى دنيالرى تبديل ايله حكمت
ايله خلق ايدييور دگيشديرييور. عصرلر، سنه‌لر بلكه گونلر عددنجه منتظم عالملرى زمان اينه‌سنه طاقييور.. و انظاره عظمت قدرتنى گوستر‌ييور.
و بونبيك حشر نشرك نقشلريله تزيين ايديلمش قوجه بهارى، حسن ايله كره ارضك سنه‌ده بريك صحيفه‌سى طاقييور.. و انظاره كمال حكمتنى
اظهار ايدييور بالذات.. ناصل قيامتى كتيره‌جك؟ ناصل بو دنيايى آخرته دگيشديره‌جك ديينلمز؟ شو قدير ذو الجلالك قدرتنه هيچ
برشى اوكا اغير گلمديكى.. و آز چوق شى، آز كولمك شى كبى.. اونك قدرتنه اغير گلمديكى.. و حدسز افراد.. بر تك فرد كبى
او قدرته قولاى گلديكنى شو آيت كريمه اعلام ايدييور: [مَا خَلْقُكُمْ وَلَا بَعْثُكُمْ اِلَّا كَنَفْسٍ وَاحِدَةٍ] شو آيتك حقيقتنى اينجى سوزك خاتمه‌سنده
اجمالاً و نقطه رساله‌سنده و يگرمى منجى مكتوبده ايضاحاً بيان ايتمشز. شو مقامه مناسب بيانيله و مسئله‌يى تصوير ايله بر پارچه ايضاح
ايده‌رز. ايشته قدرت الهيه ذاتيه‌در. و هيچ عجز تخلل ايده‌مز. هم ملكوتيت اشيايه تعلق ايدر. هم ايله موانع تداخل
ايده‌مز. هم نسبتى قانونيدر. اوكا جزء و كل مساوى كلير. و جزئى كلى حكمنه گيرر. ايشته شو اوچ مسئله‌يى اثبات ايده‌جكز. برنجى مسئله: قدرت
ازليه ذات اقدس الهيه‌نك لازمه ضروريه ذاتيه‌سيدر. يعنى بالضروره ذاتنه لازمه‌سيدر. هيچ بر جهتله انفكاكى اولامز. و ايله
ايسه: قدرتك ضدى اولان عجز، او قدرتى استلزام ايدن ذاته بالبداهه عارض اولامز. چونكه و الّا جمع ضدين لازم كلير. مادام كه عجز ذاته عارض
اولامز. بالبداهه او ذاتك لازمى اولان قدرته تخلل ايده‌مز. مادام كه عجز قدرتك ايچنه گيره‌مز. بالبداهه او قدرت ذاتيه‌ده مراتب
اولامز. چونكه هر شيئك وجود مراتبى، او شيئك ضدينك تداخليله‌در. مثلا: حرارتده‌كى مراتب، برودتك تخلليله
ايله‌در. حسنده‌كى درجات، قبحك تداخليله‌در. و هكذا قياس ايت.. فقط ممكناتده حقيقى و طبيعى لزوم ذاتى

[نسخه] [جمال صنعتنى]

اولمديغندن ممكناتده ضدلر برى بيننه گيره‌بيلمز. مرتبه‌لر توليد ايدرك اختلافات ايله تغيرات عالم نشئت ايتمشدر. مادام قدرت

ازليه‌ده مراتب اولاماز. او حالده مقدورات دخى بالضروره قدرته نسبتى بر اولور. آنك ايچون آنك نزدنده كوچوكله مساوى و ذره‌لر يلديزلره

امثال اولور. بتون بشرك حشرى بر تك نفسك احياسى كبى.. بر بهارك ايجادى بر تك چيچكك صنعى كبى او قدرته قولاى كلير.. الخ..

اسبابه اسناد ايديلسه.. او وقت بر تك چيچك بر بهار قدر آغير اولور. شو سوزك ايضاحى مقامنك دردنجى الله اكبر مرتبه‌سنك

آخر فقره‌سنك حاشيه‌سنده هم يكرمى ايكنجى سوزده هم يكرمنجى مكتوبده و ذيلنده اثبات ايديلمشدر: خلقت اشيا وحدته ويريلسه بتون

اشيا بر شى كبى قولاى اولور. اگر اسبابه ويريلسه بر شى بتون اشيا قدر خلقتى آغير اولور. ايكنجى مسئله: قدرت ملكوتيت اشيايه تعلق

ايدر. اوت دنيانك آيينه كبى ايكى يوزى وار. برى ملك جهتيدر: آيينه‌نك رنكلى يوزينه بكزر. ديگرى ملكوتيت جهتيدر كه:

آيينه‌نك پارلاق يوزينه بكزر. ملك جهتى ايسه ضدلرك جولانكاهيدر. گوزل چيركين خير شر، كوچك بيوك آغير قولاى كبى امورلرك محل ورودلريدر..

ايشته شونك ايچوندركه: صانع ذو الجلال اسباب ظاهريه‌يى تصرفات قدرتنه پرده ايتمشدر. تا دست قدرت عقل ظاهرك نظرنده خسيس و نالايق

امورله بالذات مباشرتى گورونمسون. چونكه عظمت و عزت اويله ايستر. فقط او وسائط و اسبابه حقيقى تأثير ويرمامشدر. چونكه وحدت

اويله ايستر.. ملكوتيت جهتى ايسه: هر شيده پارلاقدر، تميزدر. تشخصات رنكلرى مزخرفاتلرى اوفاق قارشماز. او جهت واسطه‌سز كندى فاطرينه متوجهدر

اونده ترتب اسباب تسلسل علل يوقدر. اوراده عليت معلوليت گيره‌مز. اكرى بوكرى يوقدر. مانع مداخله ايده‌مزلر. ذره كونشه قارداش

اولور. الحاصل: او قدرت هم بسيطدر، هم غير متناهيدر، هم ذاتيدر. محل تعلق قدرت ايسه هم واسطه‌سز هم صافدر هم عصيانسزدر. اويله ايسه:

او قدرتك نزدنده بيوك كوچوكه قارشى تكبر ايده‌مز. جماعت فرده قارشى ترجيحى اولاماز. كل جزئه نسبتاً قدرته قارشى فضله نازلانامماز..

اوچنجى مسئله: قدرتك نسبى قانونيدر يعنى (چوق آز، بيوك كوچوك) بر قالار. شو مسئله غامضه‌يى بعض تمثيل

ايله ذهنه تقريب ايده‌جكز.. ايشته كائناتده (شفافيت، مقابله، موازنه، انتظام، تجرد، اطاعت) بر امرلرله چوغى آزه

بويوكلوكده مساوى قيلار. [برنجى تمثيل ١ (شفافيت) سرينى كوسترر. مثلا: شمسك فيضه كلّيسى اولان تمثالى وعكسى دكزك يوزنده ودكزك هر بر قطره سنده عينه هويتى كوسترر. اگر كره آجسه يوده كزلوكنه قارشى مختلف مراياده صالارسه مركّب اولسه.. شمسك عكسى هر بر پارچه ده و بتون زمين يوزنده منحصر، تجزيسز، تناقصسز بر اولور. اگر فرضا شمس فاعل مختار اولسه ايدى.. وفيضه ضياسنى تمثال علمنى ايله ويرسه ايدى، بتون زمين يوزينه ويره جكى فيضى بر ذرّه يه ويره جكى فيضدن ده آغير اولامازدى.

[ايكنجى تمثيل ٢ (مقابله سرّى) در. مثلا: ذى حيات فردلردن (يعنى انسانلردن) تركّب ايدن بر دائرهٔ عظيمه نك نقطهٔ مركزيه سنده كى فردك النده بر موم. و دائرهٔ محيطده كى فردلرك اللرنده ده بر آينه فرض ايديلسه: نقطهٔ مركزيه نك محيط آينه لرينه ويره جكى فيض و جلوهٔ عكسى، منحصر، تجزيسز، تناقصسز نسبتى بردر..

[اوچنجى تمثيل ٣ (موازنه سرّى) در. مثلا حقيقى و صحّتلى و موجود بر ميزان بولونسه ايكى كوزنده ايكى كونش ويا ايكى يلديز ويا ايكى طاغ ويا ايكى يومورطه ويا ايكى ذرّه هرهانكيسى بولونسه بر نور صرف اولوبده عين قوّت ايله وصّاصى عظيمه يه اونك بر كوزى كوكه برى زمينه اينه بيلير. [دردنجى تمثيل ٤ (انتظام سرّى) در. مثلا اعظم بر كمى اك كوچك بر اويونجاق كبى چويريله بيلير. [بشنجى تمثيل ٥ (تجرّد سرّى) در. مثلا تشخصاتده مجرّد بر ماهيت.. بتون جزئياتنه اك كوچكلرينه بيله بوتون تناقص ايتمه دن تجزّى ايتمه دن بر قاعده كيره ر. تشخّصات ظاهريه هيچ بر جهتده خصوصيتله مداخله ايده بيلمز. او ماهيت مجرّدك نظرينى تغيير ايتمز. مثلا: ايكنه كبى بر بالوق.. باليينه بالغ كبى او ماهيت مجرّده يه مالكدر. بر صيفيروب بر كركدان كبى ماهيت حيوانيه يى طاشيور.

[آلتنجى تمثيل ٦ (طاعت سرّينى) كوسترر. مثلا: بر قوماندان «آرش» امريله بر نفرى تحريك ايده جكى عينه امريله بر اردويى تحريك ايدر. شو تمثيل طاعت سرينك حقيقتى شودركه: كائناتده بالتجربه هر شيئك بر نقطهٔ كمالى واردر. و شيئك او نقطه يه بر ميلى واردر. مضاعف ميل احتياج اولور. مضاعف احتياج اشتياق اولور. مضاعف اشتياق انجذاب

اولور. و انجذابه، اشتياقه، احتياج ميل؛ جناب حقك امر تكوينيسنك ماهيت اشيا طرفندن بر رحمت و نوع
امتثاليدرلر. ممكناتك ماهيتلرينك مظهر كمالات مطلوبه و جوددر. خصوصى كمالات استعداديه‌يى قوه‌دن فعله چيقارمه
ده مخصوص بر وجوددر. ايشته بوتون اشيانك [كن] امرينه اطاعتى .. بر تك نفر عسكرينده اولان بر ذره‌نك
اطاعتى كبيدر. ارادهٔ ازليه‌دن كلن [كن] امر ازليسنه ممكناتك اطاعتى و امتثالنده ينه اراده‌نك تجليسى اولان ميل و
احتياج و شوق و انجذاب .. بر دن بره منضمدر. لطيف صولرك بر ميل ايله انجماد امرينى آلديغى وقت ديرى بالماسى
اطاعت سرينك قوتنى كوسترر. شو آلتى تمثيل: هم ناقص، هم متناهى، هم ضعيف، هم تأثير حقيقى بولونمايان
اولان ممكناتك قوتنده و فعلنده بالمشاهده كورونر.. البته هم غير متناهى، هم ازلى، هم ابدى، هم بوتون اشيانك عدم طرفندن
ايجادلرنده و بوتون عقوللرى حيرتده براقان آثار عظمتيله تجلى ايدن قدرت ازليه‌يه نسبة شبهه‌سز هيچ مساويدر. هيچ بر شى
اوكا آغير كلمز. "غفلت، اولونمايه ....!!!" شو آلتى سرك كومك ميزانلريله قدرتك تمامنى، و سعتنه كرمز. بالكز فهمه تقريب و
استبعادى ازاله ايچون ذكر ايديلير. [و جهتى اساسيه‌نك نتيجه‌سى] و خلاصه‌سى: مادام قدرت ازليه غير متناهيدر، هم ذات
اقدسه لازمهٔ ضروريه‌در. هم هر شيئك كوزيده‌كى ملكوتيت جهتى واسطه‌سز اوكا مقابلدر. هم تساوى طرفينده عدالت
اولان امكان اعتباريله موازنه‌ده‌در. هم شريعت فطريه ديرلان نظام فطرته و قوانين عادات اللّهيه مطيعدر. هم مانعلردن و
آيرى آيرى خصوصيتلردن ملكوتيت جهتى مجرد و صافيدر. البته ان بيوك شى، ان كوچك شى كبى قدرته نسبةً ايديله‌مز. مقاومت
ايتمز. اوياله ايسه: حشرده بوتون ذوى الارواحى احيا ايتمك، بر سينكك بهارده احياسندن زياده قدرته آغير دگلدر. اويله
ايسه: [مَا خَلْقُكُمْ وَلَا بَعْثُكُمْ اِلَّا كَنَفْسٍ وَاحِدَةٍ] فرمانى مبالغه‌سز دوغريدر، حقدر. اوليسه مدعامز اولان فاعل مقتدردر..
و جهتيده هيچ مانع يوقدر. قطعى بر صورتده تحقق ايدر. [دردنجى اساس: ناصل حكمت و حشره مقتضى و كرك و فاعل دخى مقتدردر.

اویله ده شو دنیانک قیامت و حشره قابلیتی واردر. ایشته شو محل قابلدر اولان مدفون دورت مسئله واردر: برنجیسی شو عالم دنیانک
اولمهسی ممکندر. ایکنجیسی: اولمهسی وقوعیدر. اوچنجیسی: او خراب اولمش اولمهسی دنیانک آخرت صورتنده تعمیر و دیریلمهسنک
امکانیدر. دردنجیسی: اولمهسی اولان تعمیر و احیانک وقوعی بولمهسیدر. برنجی مسئله: شو دنیانک موتی ممکندر. چونکه بر قانونیتله داخل
ایسه او شیده علی کل حال نشو و نما واردر. نشو و نما و بیوجک وارسه.. اوله علی کل حال بر عمر فطری واردر. عمر فطری وارسه
ایسه: علی کل حال بر اجل فطری واردر. بیت لنسبه بر استقراء و تتبعله ثابتدرکه: اویله شیلر موتک پنجهسندن کندینی قورتاراماز.
اوت ناصلکه انسان کوجک بر عالمدر. پیچیلمقدن قورتولاماز. عالم دخی بیوک بر انساندر. او دخی اولومک پنجهسندن قورتولاماز.
او ده اولهجک. صوکره دیریلهجک. ویا یاتوب صوکره صبح حشرله گوزینی آچاجقدر. هم ناصلکه کائناتک بر نسخهٔ مصغرهسی
اولان بر شجرهٔ ذی حیات. تخریب و انحلالدن باشنی قورتاراماز. اویله ده شجرهٔ خلقتدن تشعب ایتمش
اولان سلسلهٔ کائنات.. تعمیر و تجدید ایچون.. تخریبدن طاغیلمقدن کندینی قورتاراماز. اگر دنیانک اجل فطریسندن اول
ارادهٔ ازلیهنک اذنی ایله.. خارجی بر مرض ویا مخرب بر دشمن باشنه گلمزسه او ونک صانع حکیمی دخی اجل فطریسنه اول
ونی بوزمازسه.. هر حالده حتی فنی بر حساب ایله بر گون حکمجکدرکه [اذا الشمس کورت واذا النجوم انکدرت واذا الجبال سیرت
اذا السماء انفطرت واذا الکواکب انتثرت واذا البحار فجرت] معنالری و سرلری قدیر ازلینک اذنیله تظاهر ایدوب او دنیا
اولان بیوک انسان.. سکراته باشلایوب عجیب بر خیریلتی ایله و مدهش بر صوت ایله فضایی طنین انداز ایدوب طولدیروجه یا غروب اولهجک صوکره
امر الهی ایله دیریلهجکدر. [ایکنجیسی رمزلی بر مسئله] ناصلکه صو.. کندی حرارتیله انجماد ایدر. بوز بوزک حرارتیله تمیع
ایدر. لب قشرک ضربیله قوتلشیر. لفظ معنانک ضربیله قالینلاشیر. روح جسدک ضربیله ضعیفلشیر. جسد روحک ضربیله لطیفلشیر..
اویله ده: عالم کثیف اولان دنیا عالم لطیف اولان آخرت حسابنه حیات ماکینهسنک ایشلهمسیله قاتلاشیر، لطیفلشیر..

قدرت فاطره غايت حيرت ويريجى بر فعاليتله كثيف جامد صونمش اولمش اجزاده نورانى حياتى روحى بر عالم لطيفه
شو عالم كثيفى نور حيات ايله آچيليور، ياندريليور، ايشيقلاندريليور. حقيقتنى قوتلاشديريور. اوت حقيقت نه قدر ضعيف
ايسه ده اوللرى صورتلرى محو اولمازلر. بلكه تشخصلرده، صورتلرده سير وسفر ايدر. حقيقت بيوور، انكشاف ايدر. كيتدكجه كسب كمال ايدر. قشر و صورت
ايسه كسبلشير، اينجه‌لشير، پارچالانير. ثابت و بيوين حقيقتك قامتنه ياقيشمق ايچون دها كوزل اولارق تازه‌لشير. زياده و نقصان
نقطه‌سنده حقيقتله صورت معكوس تناسب ايدرلر. يعنى صورت قالينلاشديقجه حقيقت اينجه‌لشير. صورت اينجه‌لشديكجه حقيقت قوتلنير قوت بولور.
ايشته شو قانون تكامل داخلنده اولان اشيايه شاملدر. ديمك هر حالده بر زمان كله‌جك كه: كائنات حقيقت عظماسنك قشر و صورتى
اولان عالم شهادت فاطر ذوالجلالك اذنيله پارچالاناجق، صوكره دها كوزل بر صورتده تازه‌لنه‌جكلر. [يوم تبدل الارض غير
الارض] سرّى تحقق ايده‌جكدر. الحاصل: دنيانك موتى ممكندر. هم هيچ شبهه يوقدر كه ممكندر. ايكنجى مسئله: موت دنيانك وقوع بولماسيدر. شو مسئله‌نك دليلى بتون
اديان سماويه‌نك اجماعيدر. و بتون فطرت سليمه‌نك شهادتيدر. و شو كائناتك بتون تحولات و تبدلات و تغيراتنك
اشارتيدر. هم عصرلر، سنه‌لر عددنجه ذى حيات دنيالرك و سيار عالملرك شو دنيا مسافرخانه‌سنده موتلرى اصل دنيانك ده
اوله‌جكنه اولمسنه شهادتلريدر. شو دنيانك سكراتنى آيات قرآنيه‌نك اشارت ايتدكلرى صورتده تخيل ايتمك ايسترسه‌ك باق: شو كائناتك
اجزالرى دقيق علوى بر نظامله بربرينه باغلانمش، خفى نازك لطيف بر رابطه ايله طوتونمش و او درجه بر انتظام ويرلمش كه اكر
اجرام علويه‌دن تك بر جرم سكن امرينه ويا محوردن چيق امرينه مظهر اولسه: شو دنيا سكراته باشلار. يلديزلر چارپيشاجق
اجرام طاغلر كبى فضاى عالمده صالحنيور، كله‌لرى كره‌لرى ملايين طوبلردن مدهش صدالرى كبى وايلايه باشلار. بربرينه چارپيشارق قيولجملر صاچارق طاغلر
باغيره‌رق، دكزلر ياناره‌ق يريوزى دوزلنه‌جك. ايشته شو موت و سكرات ايله قدير ازلى كائناتى چالقالار، كائناتى تصفيه
ايدوب جهنم و جهنمك ماده‌لرى بر طرفه؛ جنت و جنتك مواد مناسبه‌لرى بر طرفه چكيليور، عالم آخرت تظاهر ايدر.

[حاشيه] اوت دنيانك صورتلرى مخالف اولارق صورتى كلى و شكلى نجه محافظه ايتمى، بلكه تبديلى قابل ولى معناسنه
مناسب بر وضعيت آلمى لازمدر. چونكه قيامت معناسنده هر محلده بر نوع كرفت بر صورتده تظاهر ايديور. وجود نقشى
وجود خارجيسى اقتضا ايديوركه، حرفلرى حكمتلى كرفت و نظافت ايستر. بو كلى كتابك اينجه كورلمه‌سى الهى كلدركه بو معناسنه لوزه تحسين

[اوچنجى مسئله]: ئولمك عالمك دكيلمى ممكندر، حتى لازملكى ايلنمى اساسده اثبات ايديلديكى، قدرته نقصان يوقدر. مقتضى ايسه غايت قوتليدر. مسئله ايسه ممكناتندندر. مسئله بو مسئله نك غايت قوتلى بر مقتضيسى واردر. فاعلك قدرتنده نقصانيت يوقه ايسه، او محاله دكل، بالكه واقع صورتده باقيلابيلير. [رمزلى بر نكته]: شو دنيانك دقت ايديلسه كورونويوركه؛ ايچنده ايكى عنصر واردر: هر طرفده انتشار ايتمش، كوك آتمش: خير، شر، كوزل، چيركين، نفع، ضرر، كمال، نقصان، ضيا، ظلمت، هدايت، ضلالت، نور، نار، ايمان، كفر، طاعت، عصيان، خوف، محبت كبى. آثارلريله ميوه لريله شو دنياده اضداد بربريله چارپيشيور. دائما تغير و تبدلات ظهور اولويور. بر شقه بر عالمك محصولاتنك تزگاهى حكمنده چرخلرى دونويور. البته و لا بد او ايكى عنصرك بربرندن آيريلاجق، ابدلره نتيجه لرى ايده كيده جك. تمركز ايده جك بربرندن آيريلاجق. او وقت جنت جهنم صورتنده ظهور ايدر. مادام عالم بقا، شو عالم فنادن يابيلاجقدر. البته عناصر اساسيه سى بقايه و ابده كيده جكدر. اوت جنت جهنم شجره خلقتك ابد طرفنه اوزانوب اكيلمش كيدن دالينك ايكى ميوه سيدر. و شو سلسله كائناتك ايكى نتيجه سيدر. و شو سيل شئوناتك ايكى حوضيدر. و ابده آقوب چاغلايان موجوداتك ايكى حوضيدر. و لطف و قهرك ايكى تجلى كاهيدر كه؛ دست قدرت بر حركت شديده ايله .. شو كائناتى چالقالاديغى وقت، او ايكى حوض مناسب ماده لريله طولاجقدر. [شو رمزلى نكته نك سرى شودركه؛ حكيم ازلى عنايت كرميه و حكمت ازليه نك اقتضاسيله شو دنيايى تجربه يه محل و امتحانه ميدان و اسماء حسنانك آينه سى و قلم قدر و قدرتك صحيفه سى و لوحه سى يابمش. تجربه و امتحان ايسه: نشو و نمايه سببدر. و نشو و نما ايسه استعدادلرك انكشافنه سببدر. و انكشاف ايسه قابليتلرك ظهورينه سببدر. و قابليتلرك ظهورى ايسه: حقائق نسبيه نك ظهورينه سببدر. حقائق نسبيه نك ظهورى ايسه صانع ذو الجلالك اسماء حسناسنك نقوش تجلياتى كوسترمسنه و كائناتى مكتوبات صمدانيه صورتنه چويرمسنه سببدر. ايشته شو سر امتحان و سر تكليف ايله، درك اعلاى عليينك الماس كبى جوهرلرى، اسفل سافلينك كومور كبى ماده لرندن تصفى ايدر، آيريلير. ايشته بو مذكور سرلر كبى داها بيلمه ديكمز چوق اينجه عالى حكمتلر

ایچون عالمی بو صورتده اراده ایتدیگندن، شو عالمك تغیّر و تحوّلنی دخی او حالتلر ایچون اراده ایتدی. تحوّل و تغیّر
ایچون ضدلری بربرینه حالتلر قاریشدیردی. و قاریشو قاریشوه کتوردی. ضررلری منفعتلره مزج ایدرك شرلری خیرلره
ادخال ایدرك چیرکینلکلری کوزه للکلرله جمع ایدرك خموکبی یوغوراجه شؤوناتی تبدّل و تغیّر قانوننه و تحوّل و تکمّل دستورینه
تابع قیلدی. [وقتا که: مجلس امتحانه قپاندی، تجربه وقتی بیتدی، اسماء حسنا حکمنی اجرا ایتدی. قلم قدرت مکتوباتی
تمامیله یازدی. قدرت نقوش صنعتنی تکمیل ایتدی. موجودات وظائفنی ایفا ایتدی. مخلوقات قیمتلرینی ویردی. جزئی معناسنی
افاده ایتدی. دنیا آخرت فدانلرینی یتیشدیردی. زمین صانع قدیرك تنوّع معجزات قدرتنی، عموم خوارقه صنعتنی تشهیر
ایدوب کوستردی. شو عالم فنا سرمدی منظره لری تشکیل ایدهجك لوحه لری زمان شریدینه طاقدی و صانع ذوالجلالك حکمت و عنایتی
ازلیه سی، امتحانه نتیجه لرینی، او تجربه نك نتیجه لرینی، اسماء حسنانك تجلّیلرینك حقیقتلرینی، او قلم قدرت مکتوباتنك معنالرینی
او نمونه مثال نقوش صنعتنك اصللرینی، او وظائف موجوداتك فائده لرینی غایه لرینی، او قیمت مخلوقاتك جزئلرینی و
کلمات کتاب کائناتك افاده ایتدکلری معنالرك حقیقتلرینی و استعداد چکردکلرینك سنبللرینی و محکمهٔ کبرانك احکامنی و دنیاده
الینمش مثالی منظره لرك کوسترمسنی و اسباب ظاهریه نك پرده سنك پیرتماسنی، و هرشی طوغریدن طوغری یه مالك ذوالجلالنه تسلیم
ایتمه کی حقیقتلری اقتضا ایتدی. [و مذکور حقیقتلری اقتضا ایتدیگی ایچون.. فنانی دخی تغیّر و فساده، تحوّل و زوالده قورتارمق و
ابدلشدیره جك ایچون، ضدلرك تصفیه سنی ایستدی. و تغیّرك اسبابنی و اختلافاتك ماده لرینی تفریق ایتمك ایستهدی..
البته قیامتی قوپاراجق.. و نتیجه لر ایچون تصفیه ایده جك. ایشته بو تصفیه نك نتیجه سنده جهنّم ابدی بر صورت
الوب اهلی [وامتازوا الیوم ایها المجرمون] تهدیدینه مظهر اولاجق. جنّت ابدی ... بر صورت آلوب اهل و
اصحابی [سلام علیکم طبتم فادخلوها خالدین] خطابنه مظهر اولاجق. یگرمی ایکی سوزك برنجی مقامنك ایکنجی سؤالنده

[ت ت ح ب ب] الفلرك مجموع عددی ایله [١٣٠٥] ایدوب مؤلفك قرآنی ختم ایدرك علمه باشلادیغی تاریخی کوستریور. و باشده تعریفنا نمره‌لی الفلرك تنزیلی ایله ده مؤلفك تاریخ ولادتنه تام تامنه توافق ایدیور..

اثبات ایده‌بیلدیکی کبی.. حکیم ازلی شو کائناتک سنه‌لرینه قدرتیله سیله‌یدی ثابت بر وجود ویرمیه هیچ اخلال و تغییره و
اختیار لغو و انقراضه معروض قالانلری. چونکه انقراضه سبب ویرمه‌یه تعرض اسبابی بولنماز. [دردنجی مسئله] شو محلّه واقع اولان مقدر..
اوت دنیا نوله‌ده‌رسه صوکره خراب اولاجق و دیریلیه‌جکدر. دنیا خراب ایدیلدکدن صوکره ادنالی بالذات.. چونکه دها کوزل بر صورتده
اونی تعمیر ایده‌جک، آخرتده بر منزل یاپاجقدر. شو دلیل: باشده قرآن کریم.. بیقالی براهین عقلیه‌یی تضمنیله عموم
آیاتیله و بتون کتب سماویه بونده متفق بولندیغی کبی.. ذات ذوالجلالک اوصاف جلالیه‌سی و اوصاف جمالیه‌سی و
اسماء حسناسی بونک وقوعنه قطعی صورتده دلالت ایدرلر. و انبیایه کوندردیکی بتون کتب سماوی فرمانلریله قیامتی و حشری
ایکادیغی و عدّ ایتمیه. ایشته مادام وعد ایتمش البته یاپاجقدر. اوننجی سوزک سکزنجی حقیقتنه مراجعت ایت. هم باشده محمد عربی علیه
الصلاة والسلام بیک معجزاتنک قوتیله. بتون انبیاء و مرسلینک و اولیا و صدیقینک وقوعنده متفق اولوب خبر ویردکلری شونلر
بتون آیات تکوینیه‌سیله وقوعنه خبر ویریور. الحاصل: اوننجی سوز بتون تفصیلیله یکرمی سکزنجی سوزک آخرنجی مقامنده لاستماع اولنده کی
بتون براهینیله غروب ایتمش کونشک صباحلیه یکیدن طلوع ایده‌جکی درجه‌سنده بر قطعیتله کوسترمشدر. اوت دنیانک غروبندن صوکره حقیقت
خروب صورتنده.. قطعی قدر. ایشته باشده بو ایکی قدرینانک حکمنه استناد و فیضه قرآنده استفاده صورتنده قلبی قبول ایتسک نفی عقلی
قطعی ایکوم درت اساس سویلیه‌رک. فقط بز بو ایکی سوزی دیگر اصل شو دنیانک صاحبی شونلرک خالقی شو موجوداتک مالکی سویلیور
اونی دیکله‌مه‌لیینز. ملک صاحبی سوز سویلرکن باشقه‌لرینک نه حدی وارکه فضولیانه قاریشسون. ایشته صانع حکیم دنیا مسجدنده و
ارض مکتبنده عصرلرقه عنه و طوائف عموم صنفلرینه بار ایتدیکی خطبهٔ ازلیه‌سنده شانی زلزله ویره‌رک
[إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا ۞ وَأَخْرَجَتِ الْأَرْضُ أَثْقَالَهَا ۞ وَقَالَ الْإِنْسَانُ مَا لَهَا ۞ يَوْمَئِذٍ تُحَدِّثُ
أَخْبَارَهَا ۞ بِأَنَّ رَبَّكَ أَوْحَى لَهَا ۞ يَوْمَئِذٍ يَصْدُرُ النَّاسُ أَشْتَاتًا لِيُرَوْا أَعْمَالَهُمْ ۞ فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ

ذرة خيرا يره ﴿ومن يعمل مثقال ذرة شرا يره﴾ [توبه مخلوقه قارشی نشئه‌لندیره‌جك شوقه كتیره‌جك] ﴿وبشر الذين
آمنوا وعملوا الصالحات أن لهم جنات تجري من تحتها الأنهار كلما رزقوا منها من ثمرة رزقا قالوا هذا
الذي رزقنا من قبل وأتوا به متشابها ولهم فيها أزواج مطهرة وهم فيها خالدون﴾ [كبی بشارتلر
فرمانلری مالك الملك ديه صاحب دنيا وآخرته دیكه‌لملیيز. آمنا وصدقنا دیمه‌لیيز ..

سبحانك لا علم لنا إلا ما علمتنا إنك أنت العليم الحكيم ﴿ربنا لا تؤاخذنا إن نسينا أو أخطأنا﴾
اللهم صل على سيدنا محمد وعلى آل سيدنا محمد كما صليت على سيدنا إبراهيم وعلى آل سيدنا إبراهيم إنك حميد مجيد

٣- ألف
٦- سطر
٣٦- صحیفه رقمی ..

٥٠١	بو رساله‌نك ألف مجموعی ..
٨٠٠	٣٦ نجی صحیفه‌ده توافقده‌كی بش ایكی [ت] مقام ابجدیسی ..
٠٠٤	٣٥ نجی صحیفه‌ده توافقده‌كی بش ایكی [ب] مقام ابجدیسی ..
١٣٠٥	یكونی. تاریخ مؤلفك قرآن عظیم الشانی ختم ایدوب علمه باشلادیغی تاریخدر.

٥٠١ — ٥٠١
ألف مجموعی — سعید النورسی

[ذفس] حرفلرینك ألف یه‌نه كلمه‌لرینك سری. ألفلرك مجموعی رساله‌نك مبدأ تألیفی ولادتی [ظهوری] قرآنی تاریخی كوسترمكدر.

[حاشیه] اسم اللهك مختصری و بركی حرفی و اشارتی ایدیه‌كی الم ده اولدوغنه ألف [الله] جه اسم اللهی كوسترده‌ن ألفك عددی بو رساله‌ده‌كی بیانلرده‌كی اولدیكی ألفه دلیل ده سوره البقره وآل عمرانده‌كی لیتلرن عددی تمام توافقه ایدیه‌ن. اسم الله‌نك عددینه ایكی یوز فرقه ایله توافق‌تمی غایت لطیف ومعنیدار.

[تصدیق نامه]

بقاء روح، ملائکه و حشر کبی اوچ مسئله‌ٔ عظیمه‌یی خارقه بر صورتده اثبات ایدن یگرمی صقوزنجی سوزی رساله‌سنک مقام بر
سکه‌ٔ تصدیق صورتنده کرامت درجه‌سنه چیقان خارقه توافقات الفیه‌سی تألیفنده تقریباً بش صوکره فقط حقیقیه بر مستنسخک
باشده یازیلدیغی کبی عقلم برنکه کیجه‌ده مسند بی‌نوبه صحیفه‌لرده الفلرک عددی بربریله توافق ایتدیگی کبی اوچ التی دفعه
اوچ التی الفلر طلب ایتدیکنی لمال. چیرتمه کوردک. ینه تقریباً بش آی و سکز صوکره عین نسخه‌ده الفلرده خارج قالان حروفاتک
(۵۰۱) قارشیلقلی صحیفه‌لرده عجیب توافقاتنی کوردک. تخمیناً دینه کون صوکره کوردک که: مجموع الفلرک عددی بیوزیرده
توافق ایتدیکنی حیرتله کوردک. تخمیناً درت بش کون صوکره الفلردن باشقه حروفاتک توافقسز قالانی ایکی یرده.. بوقدر
توافق و انتظام ایچنده بونلرک خارجده قالمسی سببسز دگل، خاطره کلیوردی. نمازک تسبیحاتنده خاطره کلدیکه بونلرک شهر
وظیفه‌ٔ توافقیه‌یی وار. دقت ایتدک کوردک که: اون التنجی صحیفه‌ده [ی] اون یدنجی صحیفه‌ده [ر] طلوب.. توافق
ایتمدیکنی.. اون التنجی صحیفه‌یه قدر سطرلرک مجموع عددی.. رساله‌نک عنوانیله برابر ایکی یوز اون اولوب.. بو [ی] و [ر]
عیناً تام تامنه ایکی یوز اون‌ده توافق ایدیور. دیمک قاچ سطر ایچیدیکنی کوسترمک ایچون توافق ایتمیور. اون التنجی صحیفه
صایلمادی. چونکه بو اشارتلر اولدی صحیفه‌سنک ماقبلنده‌کی صحیفه‌لر عددینی کوستردیگندن خارج قالمشدر. اون درتنجی صحیفه
ده قارشی قارشی‌یه ایکی اون درت طلوب ایتده [ایکی ف] سطرسنده الا کلمه‌سی. قارشولی صحیفه‌ده بر [م] بر [ب] کلیور.
توافق ایتمدیکنک سری بو حروفلرک و صحیفه‌نک نهایتنه قدر الفلرک مجموع عددی ایکی یوز ایکی اولوب [ف ف] [م ب]
حرفلرینک مقام ابجدیسینک عددی ینه ایکی یوز ایکی ایدرک.. عین عدده توافقنی حیرتله کوردک. یالکز یالدزلینک
بر نسخه‌نک مستنسخی هوا اختیارسز بو کرامت توافقیه‌یه اون درت یرده قلم قاریشدیردیغندن بو کوکی قاریشدیرمشدر..
بو کوکی صحیفه‌ده اولمیانلرده درت الف نقصان بر قسمی. او درت الفک یرینه کلمه‌لک صحیفه‌لرده.. درت الف
زیاده اولمش. اون درتنجی صحیفه‌ده خارجده قالان الفلرک عددینی.. اون التنجی و اون یدنجی صحیفه‌لرده‌کی حروفات.

[حاشیه] کرامتلی یگرمی صقوزنجی سوزک بر سکه‌ٔ تصدیق صورتنده رساله‌النور شاکردلرینک تصدیقنامه‌سی یازیلدیغی دقت توافقه قطعیاً
استعدادی اولمیان هیچ توافقی خاطرینه کتیرمیه‌ن و باشده صاوم درجه‌سنده دقتسز یازدیغی برنک صحیفه‌ده خارقه بر صورتده سکه بر توافق
اولوب و صحیفه‌نک ایکنجی سطری اولان تصدیقنامه‌نک معناسنی افاده ایدن (سکه‌ٔ تصدیق) جمله‌سنده‌کی سکه کلمه‌سنک
عددینه توافق ایدوب رساله‌النور شاکردلرینک سکه‌ٔ تصدیقلرینه جفری بر سکه‌ٔ تصدیق باصمه‌سی دینیلبیلیر.
ارقداشلر.. توافقی تصدیق ایتدیلر. توافقده دونوب اونلری تصدیق ایتدی. سائر تصدیقلرینه بر سکه‌ٔ تصدیق اولدی.. ..

ایسه ایکیمیزه سطرلرك عددلرینه توافق ایتمی اولاماز.. بو آیتی نه قدر گوستره ن بو صحیفه لر.. بری برینه متصل ایکی او حرفلر آیتی یوز ایکی ده اتفاق ایتدیگی گبی. سائر فرقه ایسه.. سائر کی سطرده اولکی سطرلر اولدیغنه بریمادر.. الف ده باشقه طرز حرفلرك آنك فرقلی صحیفه لرده آیتی [ت] آیتی [ب].. الفلرك مجموع عددی ایله بیك اوچیوز بش ایدوب.. مؤلّفك قرآنی فهم ایدرك علمه باشلادیغی تاریخه توافق ایتمکله برابر صوکره ده علاوه ایدیلن باشقه کی تعریفنامه نك اوده آیتی الفلرك تنزیلی ایله مؤلّفك تاریخ ولادتنه تمامیله توافقی قطعیّا تصادفی اولاماز، بلکه بر اشارت توفیقیه اولاروق بر توافق غیبی در. آنك فرقلی صحیفه ده الف ده باشقه سائرلرنجه الفلی صحیفه لرك عکسنه اولاروق سطر باشنده کلمه [ذ، ف، س] الفلرك مجموع عددیله بیك اوچیوز قرق ده بر ایدرك اوتوز اوچ مرتبه لی رساله نورك مبدأ تألیفی اولان [بیك اوچیوز قرق بر تاریخنی] عینًا بولدقدن یگرمی طقوزنجی سوزه [ ] نامنده کی رساله نورك یگرمی طقوزنجی مرتبه سی اوزرنده صحیفه سیله بو کوزل گوستردیگی کمال خیر تمام اولدی..

[حاشیه ١] [حاشیه ٢] [حاشیه ٣] [حاشیه ٤] [حاشیه ٥]

اوت بونی قویمزله تصدیق ایدیورز.

خلوصی.. رشدی.. شاملی توفیق.. سلیمان.. خسرو.. صبری.. حافظ علی.. خلوصی.. عاصم.. سعید النورسی، زهدی.. مصطفی.. مصطفی.. لطفی. لطفی.. ذکائی.. بارله لی شرف.. مسعود.. مصطفی وه حاجی حافظ محمد.. (قوله اوکلندن قوله اوکلندن) مفتی زاده توفیق.. کیجه جی مصطفی.. پاشا اوغلی مصطفی.. حافظ رمضان.. حاجی نجاتی.. محمد نازی حسین.. علی رضا.. زین العابدین.. عربه زاده حاجی امین.. حافظ فا.. حافظ احمد.. رأفت.. سزائی.. علی بکر بك..

(بو حاشیه بو صحیفه دن اولکی صحیفه یه عائددر..)

[حاشیه ١] توافقده شبهه ایدنلرك، و مقصد قلملر دركه توافقلری گوستریورلردیه دوشوننلرك یا ایلیشدیرمی.. بو صحیفه [یعنی ١٢ نجی صحیفه] گوستریور. چونکه اختیارسز، شعورسز توافقه استعدادسز بر قلمله خط حقیقیه راست کلمه کله موجودی تحقق ایدن بو صحیفه دن اولکی صحیفه ده کی سلسله بر توافق.. آنك مقصد توافقلی قلملر دقت ایله یا آنلر یگرمی طقوز اوتوز بر توافقی گوستره بیلمشلر. دیمك حقیقی موجود توافقك آیلر نلندن آز بر مقدارینی اظهار ایده بیلمشلر.. دیمك مقصد.. قلملر توافقی گوستریورلر، ایجاد ایتمیورلر. یا آنلر موجودی بر درجه اظهار ایدیورلر. یا شکلینی دگشدیریورلر..

[حاشیه ٢] یالدیزلی نسخه‌نك مستنسخی اولان بو فقیر خسرو.. قطعیاً اعتراف ایدیورم و دها نه‌لر تأمینات ویریورم که:
بنم قلمم اختیاریمله بو سطرلرك کلمه‌سنه مداخله ایتمه‌مشدر. بیلمه‌دیکمك و دوشونمه‌دیکمك دلیلی شودر که:
غایت اعتنا ایله ایلکنجی دفعه استنساخ ایتدیکم وقت اوچ یرده قلمم قاریشدیردم. مع الاسف بو یالدیزلی ایله
ایدیلن اوچ سرّ عظیمی بوزدیغمی او سرلری صوکره استادیمك ایقاظیله اوکره‌ندم. اللّهمه [illegible] شکر
ایدیورم. اختیار و شعورم قاریشدیرسه استادمك درسنده‌کی سرلری تعقیب ایدیورم. نه وقت
شعورم مداخله ایتسه ایدی قاریشدیرمشدر.. خسرو

[حاشیه ٣] اوت بن ده خسرویی تصدیق ایدیورم. هم ده خسرو بر بسیط بر ماده‌یی کوره‌ده ایدك..
یا عقلیمه ایتدك. او ظاهری عقلیمزی سکرات صوکره بر افطاری غیبی ایله بیلدك و کرامات‌ده کوکلر
قلبمزك و اختیاریمزك فوقنده در.. قاریشامیورز.. سعید النورسی

[حاشیه ٤] اوت بن ده قارداشم خسرو کبی تون قوتمله اعتراف ایدیورم و تأمینات ویریورم که: یالدیزلی
اثرلره خصوصاً یکرمی طقوزنجی سوزك سرّینه قصداً مداخله ایتمه‌مشم. تألیفندن سنه صوکره بر تك
کیجه‌ده اوچ صحیفه نقصان اولارق استنساخ ایتدم. حیرت ویرجی الطاف کلیور. بنده حیرتله و کرعقله
یازدم. بو سرّ عظیمه بزم کبی‌لرك مداخله‌مز اولامدیغنه دلیل او سطرلری و حسابجدی بیلمه‌دیکمزدر.
حتی بن ده قارداشم خسرو و شاملی کبی بو سرلری استادیمز سویله‌دیکدن صوکره اکلیورز. هم سرعتلی
تك بر کیجه‌ده کیتمك حدّی واردر: بو طامداخله ایتسین.

بو کرامتلی نسخه‌نك باشنده‌کی تعریفنامه‌سنده کوستریلن
کرامتك مبدأ ظهورنده‌کی برکی مستنسخی مسعود..

[حاشیه ٥] آخرکی صحیفه ایله اولکی صحیفه‌نك اوچ جهتله توافقلری وار. برنجیسی: هر برینك مبدأ و
وظیفه‌داری اوچ حرف قاپ قالیور. ایکنجیسی: هر ایکیسنك حروفاتی بر بیری ایلکینی بیدی می دن تقارب ایدیور.
هر برینك یدی یوز درت فضله عددی کوسترمکله سرلی اولدیغنی اشارت ایدیور. مثلا برینك د ٢

برنده ده [ز] برسنده [س] برسنده ده [ش] برى بدى يوز كسور ديگرى سكز يوز كسوردر . وجنبسى :

آخركى صحيفه نك اوچ حرفى الفلرك مجموعيله رساله نوك مبدأ تأليفى يعنى : باشلانغيجنك تاريخنى كوستر ..

باشده كى صحيفه نك الفدن بر چوق قالان [ى ، ق ، ش ، د] حرفلرى ومه التيشر سطرلى ووتوز آلتى صحيفه نك

١٢٩٤
سطرلرينك مجموعيله .. رساله نو مؤلفنك حياتنك باشلانغيجى ولان بيك ايكى يوز طقسان درت تاريخنى

كوسترمقله برابر : باشده كى صحيفه نك باشنده رساله سحنك [ى] حرفى صابه آلنمازسه عموم ساله ده

توافقسز و نقطه سز قالان ويا سرلرى بيلمزين يگرمى ايكنجى صحيفه ده كى [ن] حرفى ايله يگرمى وصكى صحيفه ده

[ل] حرفى ضمى ايله اشارت غوثيه ده [فَإِنَّكَ مَحْرُوسٌ بِعَيْنِ الْعِنَايَةِ] واشارت غوثيه نك بسم سطرنده

سعيد كلمه سنك حروفاتنك تكرارنك كوستردكلرى بيك اوچيوز آلتمش درت تاريخنه موافقه اولارقه

١٣٦٤
رساله نورك منتهاى تأليفى اولاجوه اولان بيك اوچيوز آلتمش درت تاريخنه توافقه ايديور . ديمك

آخركى صحيفه الفلرله برابر رساله نورك سلسله سنك باشلانغيجنك تاريخنى كوستر ديگى كبى باشده كى

صحيفه دخى سطرلرك مجموعى ايله وسلسله رسائلك منتهاسنى كوستر .. الحاصل : بو رساله نك

أولى رساله نورك آخرينه باقار . آخرى ايسه اولنه اشارت ايدر .

هم باشده كى صحيفه نك لطائف توافقيه سندندر : باشده كى آيتك حروفاتى يگرمى طقوز

اولارقه يگرمى طقوز نجى سوره نك مقامنه توافقه ايديور ..

طلسم كائناتى كشف ايدن . قرآن حكيمك بر طلسمنى حل ايدن

اوتوزنجى سوز

انا و ذره دن عبارت . بر الف بر نقطه در .

شو سوزك ايكى مقصدى وار . برنجى مقصد انانك ماهيت و نتيجه سندن .

ايكنجى مقصد . ذره نك حركت و وظيفه سندن بحث ايدر .

برنجى مقصد

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اِنَّا عَرَضْنَا الْاَمَانَةَ عَلَى السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَالْجِبَالِ فَاَبَيْنَ اَنْ يَحْمِلْنَهَا وَاَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا الْاِنْسَانُ اِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا ۞

شو آيتك بيوك خزينه سندن تك بر جوهرينه اشارت ايده جكز . شويله كه : كوك . زمين . طاغ تحملدن چكيندكى و قورقديغى امانتك متعدد وجوهندن بر فردى . بر وجهى "انا" در . اوت . انا . زمان آدمدن شيمدى يه قدر عالم انسانيتك اطرافنه دال بوداق صالان نورانى بر شجرهٔ طوبا ايله . مدهش بر شجرهٔ زقومك چكردكيدر . شو عظيم حقيقته كيريشمدن اول ، حقيقتك فهمنى تسهيل ايده جك بر مقدمه بيان ايده رز . شويله كه :

انا كنوز مخفيه اولان اسماء الهيه نك آناختارى اولديغى كبى . كائناتك طلسم

مخلوقاتڭ دخی آناختاری اولارق بر معمّای مشکل کشادر. بر طلسم حیرتفزادر. او أنا

ماهیتی بیلنسه، او غریب معمّا او عجیب طلسم اولان أنا آچیلیر. وکائنات طلسمنی

وعالم وجوبڭ کنوزینی دخی آچار. شو مسئله‌یه دائر شمّه اسمنده بر رساله عربیه‌مده

شویله بحث ایتمشزکه: عالمڭ مفتاحی انسانڭ ألینده‌در. ونفسنه طاقلمشدر.

کائنات قاپولری ظاهراً آچیق کورونورکن حقیقةً قاپالیدر. جناب حق امانت جهتیله

انسانه أنا نامنده اویله بر مفتاح ویرمشکه: بتون عالمڭ قاپولرینی آچار. واویله

طلسملی بر أنا ویرمشکه خلّاق کائناتڭ کنوز مخفیه‌سنی اونڭ ایله کشف ایدر.

فقط أنا کندیسی ده غایت مغلق بر معمّا وآچیلماسی مشکل بر طلسمدر. اگر اونڭ حقیقی

ماهیتی وسرّ خلقتی بیلنسه؛ کندیسی آچیلدیغی کبی کائنات دخی آچیلیر. شویله‌که:

صانع حکیم انسانڭ ألینه أمانت اولارق ربوبیتنڭ صفات وشئوناتنڭ حقیقتلرینی

کوسترەجك طانیتدیراجق اشارات ونمونه‌لری جامع بر أنا ویرمشدر. تاکه: او أنا

بر واحد قیاسی اولوب أوصاف ربوبیّت وشئونات الوهیت بیلینسین. فقط او واحد

بر موجود حقیقی اولمق لازم دگل. بلکه هندسه‌ده‌کی فرضی خطلر کبی فرض وتوهمله بر

واحد قیاس تشکیل ایدیله بیلیر. علم وتحققله حقیقی وجودی لازم دگلدر.

{سؤال} نه ایچون جناب حقڭ صفات واسماسنڭ معرفتی أنانیتّه باغلیدر..

{الجواب} چونکه مطلق ومحیط بر شیئڭ حدودی ونهایتی اولمدیغی ایچون اوڭا بر

شکل ویریلمز. واوستنه بر صورت وبر تعیّن ویریلمدیکی ایچون حکم ایدیلمز. ماهیتی نه اولدیغی

آڭلاشیلماز. مثلا: ظلمتسز دائمی بر ضیا بیلنمز. وحس ایدیلمز. نه وقت حقیقی ویا وهمی

بر قرانلق ایله بر حد چکیلسه اووقت بیلینیر. ایشته جناب حقڭ علم وقدرت، حکیم، و

رحیم کبی صفات واسماسی محیط، حدودسز، شریکسز اولدیغی ایچون اونلره حکم ایدیلمز

ونه اولدقلری بیلنمز. وحس اولونماز. اویله ایسه، حقیقی نهایت وحدلری اولمدیغندن

فرضی ووهمی بر حدّی چیزمك لازم کلیور. اونی ده أنانیت یاپار. کندنده بر ربوبیت

موهومه بر مالكيت، بر قدرت بر علم تصوّر ايدر، بر حد چيزه‌ر. اونڭ ايله محيط
صفتلره بر حدّ موهوم وضع ايدر. بورايه قدر بنم، اوندن صوڭره اونڭدر ديه بر تقسيمات
يا پار. كندنده‌كى اولچوجكلر ايله اونلرڭ ماهيتنى ياواش ياواش آڭلار. مثلا دائرهٔ
ملكنده موهوم ربوبيتيله، دائرهٔ ممكناتده خالقنڭ ربوبيتنى آڭلار. وظاهرى مالكيتيله
خالقنڭ حقيقى مالكيتنى فهم ايدر. وبو خانه‌يه مالك اولديغم كبى خالق ده شو كائناتڭ
مالكيدر دير. وجزئى علميله اونڭ علمنى فهم ايدر. وكسبى صنعتجگيله او صانع ذو
الجلالڭ ابداعى صنعتنى آڭلار. مثلا بن شو شيئى ناصل ياپدم، وتنظيم ايتدم. اويله ده
شو دنيا خانه‌سنى برى ياپمش وتنظيم ايتمش دير. وهكذا. بتون صفات وشئونات
الهيه‌يى بر درجه بيلديره‌جك، كوستره‌جك بيلنمز اسرارلى احوال وصفات وحسّيات
انا ده مندرجدر. ديمك انا، آيينه مثال وواحد قياسى وآلت انكشاف ومعناى حرفى
كبى، معناسى كندنده اولميان وباشقه‌سنڭ معناسنى كوسترن وجود انسانيتڭ قالين
ايپندن شعورلى بر تل، وماهيت بشريه‌نڭ حلّه‌سندن اينجه بر ايپ وشخصيت
آدميتڭ كتابندن بر الف دركه: او الفڭ ايكى يوزى وار. [بر يوزى] خيره ووجوده
باقار. او يوز ايله يالڭز فيضه قابلدر. ويره‌نى قبول ايدر، كندى ايجاد ايده‌مز. او يوزده
فاعل دگل. ايجادده الى قيصه‌در. [بر يوزى ده] شرّه باقار، وعدمه كيدر.
شو يوزده او فاعلدر. فعل صاحبيدر. هم اونڭ ماهيتى حرفيه‌در. باشقه‌سنڭ
معناسنى كوسترر. ربوبيتى خياليه‌در. وجودى او قدر ضعيف واينجه‌دركه: بالذات
كندنده هيچ بر شيئه تحمّل ايده‌مز. يوك قالديره‌مز. بلكه اشيانڭ درجات ومقدارلرينى
بيلديرن ميزان الحرارت وميزان الهوا كبى ميزانلر نوعندن بر ميزاندركه: واجب الوجودڭ
مطلق ومحيط وحدودسز صفاتنى بيلديرن بر ميزاندر. ايشته ماهيتنى شو طرزده
بيلن واذعان ايدن واوڭا كوره حركت ايدن [قَدْ اَفْلَحَ مَنْ زَكّٰيهَا] بشارتنده
داخل اولور. امانتى حقّيله ادا ايدر. واو انانڭ دوربينيله كائنات نه اولديغنى.

ونه وظیفه کوردیکنی کورور. وآفاقی معلومات نفسه کلدیکی وقت أناده مصدّق.
کورور. اوعلوم نور وحکمت اولارق قالیر. ظلمت وعبثیته انقلاب ایتمز. وقتاکه أنا
وظیفه سنی شو صورتله ایفا ایتدی. واحد قیاس اولان موهوم ربوبیتنی وفرضی مالکیتنی
ترک ایدر. [لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَلَهُ الْحُكْمُ وَاِلَيْهِ تُرْجَعُونَ] دیر. حقیقی عبودیتی طاقینیر.
مقام احسن تقویمه چیقار.

اگر او أنا. حکمت خلقتنی اونوتوب وظیفهٔ فطریه سنی ترک ایده رك کندینه معنای
اسمیله باقسه. کندینی مالك اعتقاد ایتسه. او وقت امانتده خیانت ایدر. [وَقَدْ خَابَ
مَنْ دَسّٰيهَا] آلتنده داخل اولور. ایشته بتون شرکلری وشرلری وضلالتلری تولید
ایدن انانیتك شو مهتندر که: سماوات وارض وجبال تدهش ایتمشلر. فرضی برشرکدن
قورقمشلر. أوت أنا اینجه برألف برتل. فرضی برخط ایکن. ماهیتی بیلینمز سه.
تستّر طوپراغی آلتنده نشونما بولور. کیتدکجه قالینلاشیر. وجود انسانك هرطرفنه
یاییلیر. قوجه بر اژدرها کبی وجود انسانی بلع ایدر. بتون او انسان. بتون لطائفیله
عادتا أنا اولور. صوکره نوعك أنانیتی ده بر عصبیت نوعیه وملیه جهتیله او أنانیته
قوت ویروب او أنا. او أنانیت نوعیه یه استناد ایده رك شیطان کبی. صانع ذوالجلا
لك أوامرینه قارشو مبارزه ایدر. صوکره قیاس بالنفس صورتیله هرکسی حتی
هرشیئی کندینه قیاس ایدوب جناب حقك ملکنی اونلره وأسبابه تقسیم ایدر. غایت
عظیم برشرکه دوشر. [اِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ] معنالنی کوستر. أوت ناصل میری
مالندن قرق پاره یی چالان برآدم. بتون حاضر آرقداشلرینه برر درهم آلمسنی قبول
ایله هضم ایده بیلیر. اویله ده کندی یه مالکم دیین آدم. هرشیئی کندینه مالکدر دیمکه
واعتقاد ایتمکه مجبوردر. ایشته أنا شو خائنانه وضعیتنده ایکن جهل مطلقده
در. بیکلر فنونی بیلسه ده جهل مرکبله بر اجهلدر. چونکه طویغولری افکارلری کائناتك
انوار معرفتنی کتیردیکی وقت نفسنده اونی تصدیق ایده جك، ایشیقلاندیراجق

وادامه ايده جك بر مادّه بولمديغى ايچون سونرلر. كلامِ قدسى نفسنده كى رنكلر ايله
بويالانير. محض حكمت كلسه. نفسنده عبثيّت مطلقه صورتنى آلير. چونكه نشو
حالده كى أنانك رنكى شرك و تعطيلدر. اللّهى انكاردر. بتون كائنات پارلاق آيتلر له
طولسه او أناده كى قرانلقلى بر نقطه اونلرى نظرده سونديرر. كوسترمز. اونبرنجى سوزده
ماهيّت انسانيّه نك. وماهيّت انسانيّه ده كى أنانيتك نه قدر حساس بر ميزان و
طوغرى بر مقياس و محيط بر فهرسته ومكمّل بر خريطه وجامع بر آيينه وكائناته كوزل
بر تقويم بر روزنامه اولديغى غايت قطعى بر صورتده تفصيل ايديلمشدر. اوكا مراجعت
ايديلسين. او سوزده كى تفصيلاته اكتفاءً قيصه كسه رك مقدّمه يه نهايت
ويردك. اكر مقدّمه يى آكلادكسه كل حقيقته كيريورز.

ايشته باق عالم انسانيتده زمان آدمدن شيمدى يه قدر ايكى جريان عظيم ايكى سلسلهٔ
أفكار هر طرفده و هر طبقهٔ انسانيه ده دال بوداق صالمش ايكى شجرهٔ عظيمه حكمنده
برى سلسلهٔ ديانت ونبوّت. ديكرى سلسلهٔ فلسفه و حكمت كلمش كيديور.
هر نه وقت او ايكى سلسله امتزاج واتّحاد ايتمش ايسه. يعنى سلسلهٔ فلسفه سلسلهٔ
ديانته دخالت ايدوب اطاعت ايده رك خدمت ايتمش ايسه. عالم انسانيت پارلاق
بر صورتده بر سعادت بر حيات اجتماعيه كچيرمشدر. نه وقت آيرى كيتمشلر ايسه: بتون
خير و نور سلسلهٔ نبوّت و ديانت اطرافنه طوپلانمش. وشرلر وضلالتلر فلسفه
سلسله سنك اطرافنه جمع اولمشدر. شيمدى شو ايكى سلسله نك منشألرينى أصللرينى
بولالم. ايشته ديانت سلسله سنه اطاعت ايتمه ين سلسلهٔ فلسفه كه: بر شجرهٔ
زقّوم صورتنى آلوب شرك و ضلالت ظلماتنى اطرافنه طاغيتمش. حتى قوّهٔ عقليه
دالنده دهريّون، ماديّون، طبيعيّون ميوه لرينى بشر عقللرينك أليننه ويرمش.

[حاشیه]

وقوۀ غضبیه دالنده نمرودلری. فرعونلری. شدادلری بشرك باشنه آتمش. وقوۀ
شهویۀ بهیمیه دالنده آلهه لری، صنملری، والوهیت دعوا ایدنلری ثمره ویرمش.
یتیشدیرمش. او شجرۀ زقومك منشائی ایله. سلسلۀ نبوتك كه: بر شجرۀ طوبای
عبودیت حكمنده بولنان او سلسله نك كرۀ زمینك باغنده مبارك داللری. قوۀ
عقلیه دالنده أنبیاء ومرسلین وأولیاء وصدیقین میوه لرینی یتیشدیردیگی كبی
قوۀ دافعه دالنده عادل حاكملری. ملك كبی ملكلر میوه سنی ویرن. وقوۀ جاذبه
دالنده حسن سیرت وعصمتلی جمال صورت وسخاوت وكرم نامدارلر میوه سنی یتیشدیرن
وبشرنا اصل شوكا ثناتك اثك مكمل بر میوه سی اولدیغنی كوسترن او شجره نك منشائی
ایله برابر. انانك ایكی جهتنده در. او ایكی شجره یه منشأ ومدار اسالی بر چكردك
اولارق انانك ایكی وجهنی بیان ایده جگز. شویله كه.

أنانك بر وجهی نبوت طوتمش كیدییور. دیگر وجهی فلسفه طوتمش كلییور.
[نبوتك وجهی اولان برنجی وجه] عبودیت محضه نك منشائی در. یعنی. انا كندینی
عبد بیلیر. باشقه سنه خدمت ایدر. آكلار. ماهیتی حرفیه در. یعنی باشقه سنك
معناسنی طاشیبور فهم ایدر. وجودی تبعیدر. یعنی باشقه بر سنك وجودیله قائم
وایجادیله ثابتدر. اعتقاد ایدر. مالكیتی وهمیه در. یعنی كندی مالكنك اذنیله صوری
موقت بر مالكیتی واردر بیلیر. حقیقتی ظلیه در. یعنی حق وواجب بر حقیقتك جلوه سی
طاشیان ممكن ومسكین بر ظلدر. وظیفه سی ایسه. كندی خالقنك صفات وشئوناته

[حاشیه] أوت نمرودلری فرعونلری یتیشدیرن ودایه لك ایدن آمرزن اسكی مصر وبابلك
یا سحر درجه سنه چیقمش ویا خود مصری اولدیغی ایچون اطرافنده كثرتلی
ایدیلان اسكی فلسفه لری اولدیغی كبی آلهه لری اسكی یونان قفاسنده یرلشدیرن واصنامی تولید ایدن
فلسفۀ طبیعیه بطاقلغیدر. أوت طبیعتك پرده سیله اللهك نورینی كورمه ین انسان
هر شیئه بر الوهیت ویروب كندی باشنه مستقل ایدر.

مقیاس ومیزان اولارق شعوركارانه بر رهبر مددر. ایشته انبیاء وانبیاء سلسله‌سنده‌كی
آصفیاء وأولیاء. أو آیینه شهودیله باقمشلر، بویله كورمشلر، حقیقتی آكلامشلر. بتون
ملكی مالك الملكه تسلیم ایتمشلر. وحكم ایتمشلركه: او مالك ذوالجلالك نه ملكنده نه ربوبیتنده
نه الوهیتنده شریك ونظیری یوقدر. معین ووزیره محتاج دكل. هرشیئك آناختاری
اونك الندەدر. هرشیئه قادر مطلقدر. أسباب بر پردۀ ظاهریه‌در. طبیعت بر شریعت
فطریه‌سیدر. وقانونلرینك بر مجموعه‌سیدر. وقدرتك بر مسطره‌سیدر. ایشته شو پارلاق
نورانی كوزل یوز. حیاتدار ومفید بر چكردك حكمنه كچمشكه: خالق ذوالجلال
بر شجرۀ طوبای عبودیتی اوندن خلق ایتمشدركه: اونك مبارك داللری عالم بشرك
هرطرفنی نورانی میوه‌لرله تزیین ایتمشدر. بتون زمان ماضیده‌كی ظلماتی طاغیدوب: او
اوزون زمان ماضی. فلسفه‌نك كوردیگی كبی بر مزار اكبر بر عدمستان اولمدیغنی.. بلكه:
استقباله وسعادت أبدیه‌یه آتلامق ایچون أرواح آقینه بر مدار؛ ومختلف اصحاب مقامی
بر معراج منور؛ وآخر ایوكلرینی بیراقان وسربست قالان ودنیادن كوچوب كیدن روحلرك
نورانی بر نورستانی وبر بوستانی اولدیغنی كوسترر.

(3 ایكنجی وجه ایسه) فلسفه طوتمشدر. فلسفه ایسه، آینه معنای اسمیله باقمش:
یعنی كندی كندینه دلالت ایدر دیر. معناسی كندنده‌در. كندی حسابنه چالیشیر
حكم ایدر. وجودی آصلی، ذاتی اولدیغنی تلقی ایدر. یعنی ذاتنده بالذات بر وجودی
واردر دیر. بر حق حیاتی وار. دائرۀ تصرفنده حقیقی مالكدر زعم ایدر. اونی بر حقیقت
ثابته ظن ایدر. وظیفه‌سنی حب ذاتنده؛ نشئت ایدن بر تكمل ذاتی اولدیغنی بیلیر..
وهكذا. چوق أساسات فاسده‌یه مسلكلرینی بناء ایتمشلر. او أساسات نه قدر أساسسز
وچوروك اولدیغنی سائر رساله‌لرده وبالخاصه سوزلرده؛ خصوصاً اون ایكنجی و
یكرمی بشنجی سوزلرده قطعی اثبات ایتمشیز. حتی سلسلۀ فلسفه‌نك مكمل فردلری
واوسلسله‌نك داهیلری اولان افلاطون وارسطو. ابن سینا وفارابی كبی آدملر.

انسانیتك غایت الغایاتی (تشبّه بالواجب) در. یعنی واجب الوجوده بڭزه مکدر

دیوب فرعونانه برحکم ویرمشلر. وانانیتی قامچیلایوب شرك دره لرنده سربست

قوشدیرارق اسباب پرست، صنم پرست، طبیعت پرست، نجوم پرست کبی چوق انواع شرك

طائفه لرینه میدان آچمشلر. انسانیتك اساسنده مندرج اولان عجز وضعف، فقر

واحتیاج، نقص وقصور قابلیتلرینی قاپایوب عبودیتك یولنی سد ایتمشلر. طبیعته

صاپلانوب شرکدن تماماً چیقامایوب، شکرك کنیشی قاپوسنی بولامامشلر.

نبوّت ایسه، غایۀ انسانیت ووظیفۀ بشریت، اخلاق الهیه ایله وسجایای حسنه

ایله تخلّق ایتمکله برابر، عجزینی بیلوب قدرت الهیه یه التجا، ضعفنی کوروب قوت الهیه یه

استناد، فقرینی کوروب رحمت الهیه یه اعتماد، احتیاجنی کوروب غنای الهیه دن

استمداد، قصورینی کوروب عفو الهی یه استغفار، نقصنی کوروب کمال الهی یه

تسبیحخوان اولمقدر، دییه عبودیتکارانه حکم ایتمشلر.

ایشته دیانته اطاعت ایتمه ین فلسفه نك بویله یولی شاشیردیغی ایچوندرکه: انا

کندی دیزکینی الینه آلمش، ضلالتك هر برنوعنه قوشمش. ایشته شو وضعیتده کی

انانك باشی اوستنده بر شجرۀ زقّوم نشو ونما بولوب عالم انسانیتك یاریسندن فضله سنی

قاپلامش. ایشته او شجره نك قوّۀ شهویۀ بهیمیه دالنده بشرك انظارینه ویردیکی

میوه لر ایسه، اصنام والهه لردر. چونکه فلسفه نك اساسنده قوت مستحسندر:

(حاشیه)

حتی (الحکم للغالب) بر دستوریدر. غلبه ایدنده بر حقّیت وار. قوّتده حق وار دیر.

ظلمی معناً آلقیشلامش. ظالملری تشجیع ایتمشلر، وجبّارلری الوهیت دعواسنه

سوق ایتمشلر. هم مصنوعده کی کوزللکی، ونقشده کی حسنی مصنوعه ونقشه مال

ایدوب، صانع ونقاشك مجرّد ومقدّس جمالنك جلوه سنه نسبت ایتمه یرك،

نه کوزل یاپیلمش برینه، نه کوزلدر دییه، بر شخصه لایق بر صنم حکمنه کتیریر. هم شرکسه

(حاشیه) دستور نبوت (قوت حقده در، حق قوتده دکلدر) دیر. ظلمی کسر؛ عدالتی تأمین ایدر.

صاتيلان مزخرف، خودفروش، كوسترجى، رياكار برحسنى استحسان ايتديگى ايچون .
رياكارلرى آلقيشلامش صنم مثاللرى (حاشيه) كندى عابدلرينه آيده يا يتشدر . او شجره نك قوۀ غضبيه دالنده بيچاره بشرك باشنده كوچك بيوك، نمرودلر فرعونلر، شدادلر ميوه لرينى يتيشديرمش . قوۀ عقليه دالنده عالم انسانيتك دماغنه دهريون، ماديون، طبيعيون كبى ميوه لرى ويرمش . بشرك بيننى بيك پارچه ايتمشدر .

ايشته شو حقيقتى تنوير ايچون فلسفه مسلكنك اساسات فاسده سندن نشئت ايدن نتيجه لريله . سلسلۀ نبوتك اساسات صادقه سندن تولد ايدن نتيجه لرينك بيكلر موازنه سندن نمونه اولارق (اوچ) درت مثال ذكر ايده بيلورز .

(مثلا) نبوتك حيات شخصيه ده كى دستورى نتيجه لرندن (لَا تَخَلَّقُوا بِاَخْلَاقِ اللّٰهِ) قاعده سيله اخلاق الهيه ايله متصف اولوب . جناب حقه متذللانه توجه ايدوب عجز، فقر، قصوريكزى بيلوب دركاهنه عبد اوليكز دستورى نره ده؟ فلسفه نك تشبه بالواجب انسانيتك غايت كماليدر . قاعده سيله واجب الوجوده بكزه مه يه چاليشكز . خود فروشانه دستورى نره ده؟ آوت نهايتسز عجز، ضعف، فقر، احتياج ايله يوغورولمش اولان ماهيت انسانيه نره ده؟ نهايتسز قدير، قوى، غنى و مستغنى اولان واجب الوجودك ماهيتى نره ده؟

(ايكنجى مثال) نبوتك حيات اجتماعيه ده كى دستورى نتيجه لرندن وشمس وقمردن طوت تا نباتات حيواناتك امدادينه . وحيوانات انسانلك امدادينه . حتى ذرات طعاميه حجيرات بدنينك امدادينه ومعاونتنه قوشديريلان دستور تعاون، قانون كرم . ناموس اكرام نره ده؟ فلسفه نك حيات اجتماعيه ده كى دستورلرندن ويا اكثر برقسم ظالم وجانا وار انسانلرك ووحشى حيوانلرك فطرتلرينى سوء استعمالرندن نشئت

(حاشيه) يعنى او صنم مثاللر، پرستشكارلرينك حسياتلرينه خوش كورونمك وتوجهلر قزانمق ايچون رياكارانه كوستريش ايله . عبادت كبى بر وضعيت كوستريورلر .

ايه ن دستور جدال نره ده ؟ أوت دستور جدالى اوقدر اساسلى وكلّى قبول ايتشلر كه :

حيات بر جدالدر . ديه ابلهانه حكم ايتشلر .

[اوچنجى مثال] نبوّتك توحيد الٰهى حقنده كى نتائج عاليه سندن ودستور غاليه سندن [الواحد لا يصدر الا عن الواحد] يعنى هر برلگى بولنان يالكز بردن صدور ايده جكدر . مادام هر شيده وبتون أشياده بربرلك وار . ديمك بر تك ذاتك ايجاديدر . ديه اولان توحيدكارانه دستورى نره ده ؟ اسكى فلسفه نك بردستور اعتقاديه سندن اولان [الواحد لا يصدر عنه الا الواحد] بردن بر صدور ايدر . يعنى بر ذاتدن بالذات بر تك صدور ايده بيلير . سائر شيلر واسطه لر واسطه سيله اوندن صدور ايدر : ديه . غنى على الاطلاق . وقدير مطلقى عاجز وسائطه محتاج كوستره رك . بتون أسبابه ووسائطه ربوبيتده برنوع شركت ويروب خالق ذو الجلاله عقل أوّل نامنده بر مخلوق اسمنى ويروب . عادتا سائر ملكنى أسبابه ووسائطه تقسيم ايده رك بر شرك عظيمه يول آچان . شرك آلود وضلالت پيشه اولان فلسفه نك دستورى نره ده ؟ حكمانك بويوك قسمى اولان اشراقيّون بويله غلط ايتسه لر . ماديّون ، طبيعيّون كبى آشاغى قسملرك نه قدر غلط ايده جكلرينى قياس ايده بيليرسك .

[دردنجى مثال] نبوّتك دستور حكيمانه سندن [وَاِنْ مِنْ شَيْءٍ اِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ] سرّيله هر شيئك هر ذى حياتك نتيجه سى وحكمتى كندينه عائد بر ايسه . صانعنه عائد نتيجه لرى وحكمتلرى بيكلردر . هر بر شيئك حتى بر ميوه نك بر آغاجك ميوه لرى قدر حكمتلرى ، نتيجه لرى بولونديغنى ، محض حقيقت اولان دستور حكمت نره ده ؟ فلسفه نك هر ذى حياتك نتيجه سى كندينه باقار . ويا فوائد انسانيه يه عائددر ديه قوجه بر طاغ كبى آغاجه خردال كبى بر ميوه بر نتيجه طاقمق كبى غايت معناسز عبثيت ايچنده كورديكى حكمتسز حكمت مزخرفه دستورلرى نره ده ؟ شو حقيقت اونونجى سوزك اونونجى حقيقتنده بر درجه كوستريلديكندن تتمه سى كسيلدى . ايشته بو درت مثاله

بیگانه مثالی قیاس ایده بیلیرسك. «لمعات» نامنده کی بر رساله ده بر قسمنه اشارت ایتمشز:
ایشته فلسفه نك شو اساسات فاسده سندن ونتائج وخیمه سندندر که: اسلام
حکماسندن ابن سینا و فارابی کبی داهیلر، شعشعهٔ صوریسنه مفتون اولوب..
او مسلکه آلدانوب او مسلکه گیردکلرندن عادی بر مؤمن درجه سنی آنجق قزانه بیلمشلر.
حتی امام غزالی (رض) کبی بر حجة الاسلام اونلره او درجه‌یی ده ویرمه مش. هم متکلمیننك
متبحرین علماسندن اولان معتزله امام‌لری زینت صوریسنه مفتون اولوب او مسلکه
جدی تماس ایده‌رك عقلی حاکم اتخاذ ایتدکلرندن آنجق فاسق مبتدع بر مؤمن درجه سنه
چیقه بیلمشلر. هم ادبای اسلامیه نك مشهورلرندن بدبینلك ایله معروف «
ابو العلاء معری» و یتیمانه آغلایشله موصوف «عمر خیام» کبیلرك او مسلکك
نفس اماره‌یی او قشایان ذوقلرینه سیبیله: اهل حقیقت وکمالدن
برسللهٔ تحقیر و تکفیر یبوب «ادبسزلك ایدیورسکز. زندقه‌یه گیریورسکز.
زندقلری یتیشدیریورسکز» دییه زجرکارانه تأدیب طوقاتلرینی آلمشلر..
هم مسلك فلسفه نك اساسات فاسده سندندر که: «انا» کندی ذاتنده هوا کبی ضعیف
بر ماهیتی اولدیغی حالده.. فلسفه نك مشئوم نظریله معنای اسمی جهتیله باقدیغی
ایچون گویا بخار مثال او انا تمیع ایدوب صوکره الفت جهتیله و مادیاته توغل
سبیله گویا تصلب ایدییور. صوکره غفلت و انکار ایله او انانیت تجمد ایدر..
صوکره عصیان ایله تکدر ایدر.. شفافیتنی غائب ایدر.. صوکره کیتدکجه قالینلاشور
صاحبنی یوتار. نوع انسانك افکاریله شیشر. صوکره سائر انسانلری حتی اسبابی
کندینه و نفسنه قیاس ایدوب اونلره «قبول ایتمدکلری و تبری ایتدکلری حالده» بر
فرعونلق ویرر. ایشته او وقت خالق ذو الجلالك اوامرینه قارشو مبارزه وضعیتنی
آلیر. «مَنْ يُحْيِي الْعِظَامَ وَهِيَ رَمِيمٌ» دیر. میدان اوقور کبی.. قدیر مطلقی عجز ایله
اتهام ایدر. حتی خالق ذو الجلالك اوصافنه مداخله ایدر.. ایشینه گلمه ینلری و نفس اماره نك

فرعونلكلرينك خوشنه كيتمه‌ينلرى، يا رد، يا انكار، يا تحريف ايدرلر. ازجمله فلاسفه‌نك
بر طائفه‌سى جناب حقّه موجب بالذات ديمشلر. اختيارينى نفى ايتمشلر. اختيارينى
اثبات ايدن بتون كائناتك نهايتسز شهادتلرينى تكذيب ايتمشلر. فيا سبحان الله!
شو كائناته ذرّه‌دن شمسه قدر بتون موجودات تعيّناتلريله انتظاماتيله حكمتلريله
ميزانلريله صانعنك اختيارينى كوستردكلرى حالده، بو كوراولاسى فلاسفه‌نك كوزى
كورمييور. هم بر قسم فلاسفه جزئياته علم الهى تعلّق ايتمه‌يور ديه علم الهينك
عظمتلى احاطه‌سنى نفى ايدوب، بتون موجوداتك شهادات صادقه‌لرينى رد ايتمشلر.
هم فلسفه اسبابه تأثير ويروب طبيعت الينه ايجاد ويرر. يگرمى ايكنجى سوزده
قطعى بر صورتده اثبات ايديلديگى كبى، هر شيده خالق كلّ شيئه خاص پارلاق سكّه‌لرى
كورمييوب عاجز، جامد، شعورسز، كور، و ايكى الى تصادف و قوّت كبى ايكى كورك
الينده اولان طبيعته مصدريت ويروب بيكلر حكمت عاليه‌يى افاده ايدن و هر برى
بر مكتوبات صمدانيه حكمنده اولان موجوداتك بر قسمنى اوكا مال ايدر. هم اونجى
سوزده اثبات ايديلديگى كبى، جناب حق بتون اسماسيله و كائنات بتون حقائقيله
و سلسلهٔ نبوّت بتون تحقيقاتيله، و كتب سماويه بتون آياتيله كوستردكلرى
حشر و آخرت قاپوسنى بولماييوب، حشرى نفى ايدوب، ارواحلره بر ازليت اسناد
ايتمشلر. ايشته بو خرافاتلره سائر مسئله‌لرينى قياس ايده‌بيليرسك. اوت
شيطانلر كويا انانك غاغا و پنجه‌سيله دينسز فيلسوفلرينك عقللرينى هوايه
قالديروب ضلالت دره‌لرينه آتوب طاغيتمشدر. كوچك عالمده انا، بيوك عالمده
طبيعت كبى طاغوتلردندر. ﴿فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللّٰهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ
بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقٰى لَا انْفِصَامَ لَهَا وَاللّٰهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾ كيجن عنقايى تنوير ايده‌جك
بر سياحت خياليه صورتنده، نيم منظوم اولارق لمعاتده يازديغم بر واقعهٔ
خياليه‌نك مثالنى شوراده ذكر ايتمگه مناسبت كلدى. شويله كه:

بورساله نك تأليفندن صكرسنه أوّل استانبولده رمضان شريفده مسلك فلسفه ايله مناسبتده بولونان اسكى سعيدك يكى سعيده انقلاب ايده جكى براثناده دركه: فاتحهٔ شريفه نك آخرنده [صِرَاطَ الَّذِينَ اَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ] ايله اشارت ايتديكى اوچ مسلكى دوشونوركن شويله بر واقعهٔ خياليه، بر حادثهٔ مثاليه، رؤيايه بكزه ر برحادثه كوردمكه: [كنديمى برصحراى عظيمه ده كورييورم. بتون زمينك يوزينى قرانلقلى صيقيجى وبوغوجى بربلوط طبقه سى قاپلامش. نه نسيم وار، نه ضيا، نه آب حيات... هيچ بريسى بولونمييور... هرطرفى جناوارلر، مضر وموحّش مخلوقلرله طولواولديغنى توهّم ايتدم. قلبمه كلديكه شو زمينك اوته كى طرفنده ضيا. نسيم. آب حيات وار، اورايه كيچمك لازم: باقدمكه اختيارسز سوق اولونويورم. زمينك ايچنده طونل وارى بر مغاره يه صوقولدم. كيت كيده زمينك ايچنده سياحت ايتدم. باقييورمكه: بندن أوّل او تحت الارض يولده؛ چوق كيمسه لر كيتمشلر. هرطرفده برغولوب قالمشلر. اونلرك آياق ايزلرينى كورييوردم. بعضيلرينك برزمان سسلرينى ايشيدييوردم. صوكره سسلرى كسيلييوردى [اى خياليله بنم سياحت خياليه مه اشتراك ايدن آرقداش. او زمين طبيعتدر. و فلسفهٔ طبيعيه در. طونل ايسه [اهل فلسفه نك افكاريله حقيقته يول آچمق ايچون آچدقلرى مسلكدر. كورديكم آياق ايزلرى افلاطون وآرسطو كبى مشاهيرلردر: [حاشيه]

[حاشيه] اكرديسه ك سن نه حيسك. بو مشاهيرلره قارشو ميدانه چيقييورسك. سن بر سينك اولوبده قارتاللرك اوجنه قارشيسيورسك: بن ده دير مكه. قرآن كبى براستادازليم واركن: ضلالت آلود فلسفه نك وأوهام آلود عقللك شاكردلرى اولان اوقارتاللره حقيقت ومعرفت يولنده: سينك قنادى قدرده قيمت ويرمكه مجبورده كلم: بن اونلردن نه قدر آشاغى ايسه م اونلرك استادى دخى. بنم استادمدن بيك دفعه داها آشاغيدر. استاديمك همتيله اونلرى غرق ايدن ماده بنم آياغمى ده ايصلاتمادى. أوت بيوك برپادشاهك اونك قانوننى وأوامرينى حامل كوچك برنفرى كوچك برشاهك بيوك برمشيرندن داها بيوك ايشلر كوره بيلير.

ایشیتدیگم سسلر ابن سینا و فارابی کبی داهیلر کدر.. آوت ابن سینانک بعض سوزلرینی قانونلرینی بعض یرلرده کوریوردم.) صوکره بتون بتون کسیلیوردی.. داها ایلری کیده مه مش.. دیمک بوغولمش. هرنه ایسه.. سنی مراقدن قورتارمق ایچون فیالک آلتنده کی حقیقتک برکوشه سنی کوستردم. شیمدی سیاحتمه دونیورم.

کیت کیده یاقدمکه: بنم آلیمه ایکی شی ویرلدی.. بری: برالکتریق اوتحت الارض طبیعتک ظلماتنی طاغیدر.. دیکری: برآلت ایله دفی عظیم قیالر، طاغ مثال طاشلر پارچه لانوب بکا یول آچیلیور.. قولاغمه دینیلدیکه.. بو الکتریق ایله.. او آلت: قرآنک خزینه سندن سزه ویرلمشدر. هرنه ایسه چوق زمان اویله جه کیتدم.. یاقدمکه اوته کی طرفه چیقدم. غایت کوزل بر بهارموسمنده بلوطسز برکونش روح افزا برنسیم حیاتدار برآب لذیذ.. هرطرف شنلک ایچنده برعالم کوردم.. (الحمد لله) دیدم.

صوکره باقدمکه: بن کندی کندیمه مالک دکلم.. بریسی بنی تجربه ایدیور.. ینه اولکی وضعیتده او صحرای عظیمه ده برعوجی بلوط آلتنده ینه بن کندیمی کوردم.. داها باشقه بریولده برسائق بنی سوق ایدیوردی.. بو دفعه تحت الزمین دکل.. بلکه سیر و سیاحتله بریوزینی قطع ایدوب.. اوته کی یوزه کیچمک ایچون کیدیوردم او سیاحتمده اویله عجائب و غرائبی کوریوردمکه: تعریف ایدلمز.. دکز بکا هدت ایدیور.. فیرطنه بنی تهدید ایدیور.. هرشی بکا مشکلات پیدا ایدیور.. فقط ینه قرآندن بکا ویریلان برواسطهٔ سیاحتله کیچیوردم.. غلبه چالیوردم.. کیت کیده باقیوردم: هرطرفده سیاحلرک جنازه لری بولونیور.. او سیاحتی بیتیرنلر بیکده آنجق بردر.. هرنه ایسه او بلوطدن قورتولوب.. زمینک اوته کی یوزینه کیچوب کوزل کونشله قارشولاشدم: روح افزا نسیمی تنفس ایده رک.. (الحمد لله) دیدم.. و جنت کبی او عالمی سیره باشلادم.. صوکره باقدم.. بری وارکه.. بنی اوراده براقمیور.. باشقه یولی بکا کوستره جک کبی.. ینه بنی برآنده اوعظیم صحرایه کتیردی..

باقدم که یوقاریدن ایمش. عینی آسانسورلر کبی مختلف طرزلرده بعض طیاره
بعض اوطوموبیل.. بعض زنبیل کبی شیلر کورونیور. قوت واستعداده کوره
اونلره آتیلسه یوقاری‌یه چکیلییور. بن ده برینه آتلادم. باقدم بر دقیقه ظرفنده
بلوطك فوقنه بنی چیقاردی. غایت کوزل مزین یشیل طاغلرك اوستنه چیقدم؛
او بلوط طبقه‌سی طاغلك یاریسنه قدر کلمه‌مشدی. اك لطیف بر نسیم. اك لذیذ بر
آب. اك شیرین بر ضیا هر طرفده کورونیور. باقدم که او آسانسورلر کبی نورانی منزللر
هر طرفده وار. حتی ایکی سیاحتده و زمینك ایکی اورته‌لی یوزنده اونلری کورمشدم.
آکلامامشدم. شیمدی آکلایورم که شونلر قرآن حکیمك آیتلرینك جلوه‌لریدر. ایشته
[وَلَا الضَّٓالّٖينَ] ایله اشارت اولنان أوّلکی یول طبیعته صاپلانانلرك وطبیعیونك
فکرینی طاشیانلرك مسلکیدر؛ اونده حقیقته ونوره کیچمك ایچون نه قدر مشکلات
اولدیغنی حس ایتدیکز. [غَيْرِ الْمَغْضُوبِ] ایله اشارت اولنان ایکنجی یول.
اسباب پرستلرك. ووسائطه ایجاد وتأثیر ویرنلرك مشائیون حکماسی کبی یالکز عقل
ایله فکر ایله حقیقت الحقائقه وواجب الوجودك معرفتنه یول آچانلرك
مسلکیدر. [اَلَّذِينَ اَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ] ایله اشارت اولنان اوچنجی یول ایسه. صراط
مستقیم اهلی اولان اهل قرآنك جادهٔ نورانیه‌سیدرکه. اك قیصه. اك راحت.
اك سلامت.. وهرکسه آچیق سماوی ورحمانی ونورانی بر مسلکدر.

[اوتوزنجی سوزك] [ايكنجی مقصدی] تحولات ذراته دائر]

بسم الله الرحمن الرحيم

قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَأْتِينَا السَّاعَةُ قُلْ بَلٰى وَرَبِّى لَتَأْتِيَنَّكُمْ عَالِمِ الْغَيْبِ لَا يَعْزُبُ عَنْهُ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ فِى السَّمٰوَاتِ وَلَا فِى الْاَرْضِ وَلَا اَصْغَرُ مِنْ ذٰلِكَ وَلَا اَكْبَرُ اِلَّا فِى كِتَابٍ مُبِينٍ ٭

شو آيتك پك بيوك خزينه سندن بر مثقال ذره مقدارنده. يعنى ذره صنع وجهه سنده اولان جوهرى كوسترير. وذره نك حركت ووظيفه سندن بر نبذه بحث ايدر.

[شو مقصد] بر مقدمه ايله اوچ نقطه دن عبارتدر.

[مقدمه] تحولات ذرات نقاش ازلينك قلم قدرتى كتاب كائناتده يازديغى آيات تكوينيه نك هنكامنده كى اهتزازاتى وجولانيدر. يوقسه ماديونك وطبيعيونلرك توهم ايتدكلرى كبى تصادفادير اويناغى وقاريشيق معناسز بر حركت دكلدر. چونكه بتون موجودات كبى ذره لر. وهر بر ذره مبدأ حركتنده [بسم الله] دير. چونكه نهايتسز قوتندن فضله يوكلرى قالديرير. وبر بوغداى دانه سى قدر بر چكردككك قوجه بر چام آغاجى كبى بر يوكى اوموزينه آلماسى كبى. هم وظيفه سنك ختامنده [الحمد لله] دير. چونكه بتون عقولى حيرتده براقان حكمتلى بر جمال صنعت فائده لى بر حسن نقش كوستره رك صانع ذو الجلالك مدائحنه بر قصيدهٔ مدحيه كبى بر اثر كوسترر. مثلا نار ومصره دقت ايت:

[حاشيه] اوت تحولات ذرات. عالم غيبدن اولان هر شيئك كچمش آصلنده وكلجك نسلنده

[حاشيه] ايكنجى مقصدك تحولات ذراتك تعريفنه دائر اولان اوزون جمله نك حاشيه سيدر. قرآن حكيمده [امام مبين] و [كتاب مبين] مكرر يرلرده ذكر ايديلمشدر. اهل تفسير ايكيسى بردر. بر قسمى آيرى آيريدر ديمشلر. حقيقتلرينه دائر بياناتلرى

مختلفدر. خلاصه. علم الٰهينك عنوانلريدر دينلمش. فقط قرآنك فيضى ايله شويله قناعتم
كلمشكه. [امام مبين] علم و أمر الٰهينك بر نوعنه بر عنوانيدر كه: عالم شهادتدن زياده عالم
غيبه باقيور. يعنى زمان حالدن زياده ماضى و مستقبله نظر ايدر. يعنى هر شيئك
وجود ظاهريسندن زياده آصلنه، نسلنه و كوكلرينه و تخملرينه باقار. قدر
الٰهينك بر دفتريدر. شو دفترك وجودى يكرمى آلتنجى سوزده. هم اونجى سوزك حاشيه سنده
اثبات ايديلمشدر. أوت شو [امام مبين] بر نوع علم و أمر الٰهينك بر عنوانيدر. يعنى أشيانك
مباديلرى و كوكلرى و آصللرى كمال انتظام ايله أشيانك وجودلرينى غايت صنعتكارانه
انتاج ايتمسى جهتيله: ألبته دساتير علم الٰهينك بر دفترى ايله تنظيم ايديلديكنى كوستريورلر.
و أشيانك نتيجه لرى، نسللرى، تخملرى، ايلريده كله جك موجوداتك پروغراملرينى فهرسته
لرينى تضمّن ايتدكلرندن. ألبته أوامر الٰهيه نك بر كوچوجك مجموعه سى اولديغنى بيلديريورلر.
مثلا: بر چكردك. بتون آغاجك تشكيلاتنى تنظيم ايده جك اولان پروغراملرى و فهرسته لرى
(او فهرسته و پروغراملرى) تعيين ايدن أوامر تكوينيه نك كوچوجك بر مجسّمى حكمنده دينيله بيلير.

[الحاصل] مادام [امام مبين] ماضى و مستقبلك و عالم غيبك اطرافنه دال بوداق
صالان شجرهٔ خلقتك بر پروغرامى بر فهرسته سى حكمنده در. شو معناده كى [امام مبين]
قدر الٰهينك بر دفترى بر مجموعهٔ دساتيريدر. او دساتيرك املاسى ايله و حكمى ايله: ذرّات
وجود أشياده كى خدماتنه و حركاتنه سوق ايديليور. أمّا [كتاب مبين] ايسه. عالم غيبدن
زياده عالم شهادته باقار. يعنى ماضى و مستقبلدن زياده زمان حاضره نظر ايدر. و علم
و أمردن زياده قدرت و ارادهٔ الٰهيه نك بر عنوانى بر دفترى بر كتابيدر. [امام مبين] قدر
دفترى ايسه. [كتاب مبين] قدرت دفتريدر. يعنى هر شى وجودنده، ماهيتنده و صفات
و شئوناتنده كمال صنعت و انتظاملرى كوستريور كه: بر قدرت كامله نك دساتيريله و ارادهٔ
نافذه نك قوانينيله وجود كيديريليور. صورتلرى تعيين تشخيص ايديلوب بر مقدار
معيّن بر شكل مخصوص ويريليور. ديمك او قدرت و اراده نك كلّى و عمومى بر مجموعهٔ قوانينى

انتظاماتنه مدار و علم و أمر الٰهینك بر عنوانی اولان [امام مبین] ك دستورلری و املاسی تحتنده و زمان حاضر و عالم شهادتدن تشکیل و ایجاد أشیاده تصرفه مدار، و قدرت و ارادۀ الٰهیه نك بر عنوانی اولان [کتاب مبین] دن استنساخیله و سیّال زمانك حقیقتی و صحیفۀ مثالیه سی اولان [لوح، محو، اثبات] ده کلمات قدرتی یازمق و چیزمکدن کلان حرکاتدر، و معنیدار اهتزازاتدر..

[برنجی نقطه] ایکی مبحثدر. [برنجی مبحث]: هر ذرّه ده، هم حرکتنده، هم سکونتنده ایکی کونش کبی ایکی نور توحید پارلایور. چونکه اونجی سوزك برنجی اشارتنده اجمالاً و یگرمی ایکنجی سوزده تفصیلاً اثبات ایدیلدیگی کبی، هر بر ذرّه اگر مأمور الٰهی اولمازسه؛ و اونك اذنی و تصرّفی ایله حرکت ایتمزسه، و علم و قدرتیله تحوّل ایتمزسه.. او وقت هر بر ذرّه نك نهایتسز بر علمی، حدسز بر قدرتی، هر شیئی کورور بر کوزی، هر شیئه باقار

حاشیه نك مابعدی [بر دفتر اکبری واردر که: هر بر شیئك خصوصی وجودلری و مخصوص صورتلری اوڭا کوره بیچیلیر، دیکیلیر، کیدیریلیر. ایشته شو دفترك وجودی [امام مبین] کبی قدر و جزء اختیاری مسئله لرنده اثبات ایدیلمشدر. [اهل غفلت و ضلالت و فلسفه نك احمقلغنه باقك: قدرت فاطره نك او لوح محفوظنی و حکمت و ارادۀ ربانیه نك او بصیرانه کتابنی، أشیاده جلوه سی عکسی مثالی حس ایتمشلر؛ معاذالله طبیعت نامیله تسمیه ایتمشلر، کورلتمشلر.. ایشته [امام مبین] ك املاسیله یعنی قدرك حکمیله و دستوریله؛ قدرت الٰهیه ایجاد أشیاده هر بری بر آیت اولان سلسلۀ موجوداتی [لوح، محو، اثبات] دینیلان زمانك صحیفۀ مثالیه سنده یازییور، ایجاد ایدییور. ذرّاتی تحریك ایدییور.. دیمك حرکات ذرّات او کتابتدن او استنساخدن موجودات عالم غیبدن عالم شهادته و علمدن قدرته کیچمه لرنده بر اهتزازدر، بر حرکاتدر: امّا [لوح، محو، اثبات] ایسه ثابت و دائم اولان لوح محفوظ اعظمك دائرۀ ممکناتده یعنی موت و حیاته وجود و فنایه دائما مظهر اولان أشیاده متبدّل بر دفتری و دار بوزار بر تخته سیدرکه حقیقت زمان اودر.. أوت هر شیئك بر حقیقتی اولدیغی کبی زمان دیدیگمز کائناتده جریان ایدن بر نهر عظیمك حقیقتی دخی [لوح، محو، اثبات] ده کی کتابت قدرتك صحیفه سی و مرکبی حکمنده در.. [لا یعلم الغیب الّا الله]..

بر گوزی . هر شیئه ایچنده بر گوزی بولونمق لازم گلیر . چونکه عناصرڭ هر بر ذرّه‌سی هر بر جسم
ذی حیاتده منتظماً ایشلر ویا ایشله‌یه‌بیلیر . اشیانڭ انتظاماتی و قوانین تشکلاتی بربرینه
منافی قدر . اونلرڭ نظاماتی بیلینمزسه ایشله‌نیلمز . ایشله‌نیلسه ده یاڭلیشسز یاپیلاماز .
مادامکه یاڭلیشسز یاپیلیبیور . اویله ایسه : او خدمت ایدن ذرّه‌لر یا بر علم محیط
صاحبنڭ اذن و امریله و علم و اراده‌سیله ایشلیبورلر . ویا خود کندیلرنده اویله بر
علم و قدرت بولونمق لازم گلیبور . آوت هوانڭ هر بر ذرّه‌سی هر بر ذی حیاتڭ جسمنه
هر بر چیچکڭ هر بر میوه‌سنه . هر بر یاپراغنڭ بناسنه گیروب ایشله‌یه‌بیلیر . مادامکه
اونلرڭ تشکیلاتلری آیری آیری طرزده‌در . باشقه باشقه نظاماتی وار . بر انجیر میوه‌سنڭ
فابریقه‌سی فرضا چوخه ماکینه‌سی کبی اولسه ؛ بر نار میوه‌سنڭ فابریقه‌سی ده شکر
ماکینه‌سی کبی اولاجقدر . وهکذا . او بنالرڭ او جسملرڭ پروغراملری بربرندن باشقه‌در
شیمدی شو ذرّهٔ هوائیّه بتون اونلره گیرر . ویا گیره‌بیلیر . وغایت حکیمانه و استادانه
یاڭلیشسز اولارق ایشلر وضعیتلر آلیر . وظیفه‌سی بیتدکدن صوڭره قالقار گیدر .
ایشته متحرک هوانڭ متحرک ذرّه‌سی . یا نباتاته ویا حیواناته حتی میوه‌لرینه و چیچکلرینه
گیره‌بیلان صورتلرڭ مقدارلرڭ تشکیلاتنی بیچمنی بیلمسی لازم گلدیگی ویا خود اونلری
بر بیله‌نڭ امر و اراده‌سیله مأمور اولماسی لازم گلدیگی کبی ؛ ساکن طوپراق ساکن اولان
هر بر ذرّه‌سی بتون چیچکلی نباتاتڭ و میوه‌دار آغاجلرڭ تخملرینه مدار و منشأ اولمق
قابل اولدیغندن هانکی تخم گلسه و او ذرّه‌ده یعنی مثلیت اعتباریله بر ذرّه حکمنده
اولان بر آووچ طوپراقده کندینه مخصوص بر فابریقه و بتون لوازماتنه و تشکیلاتنه
لازم بتون جهازاتی بولونمه‌یغندن او ذرّه‌ده و او ذرّه‌نڭ قبولنه جکی اولان او آووچ
طوپراقده . اشجار و نباتات و چیچکلر و میوه‌لر انواعی عددنجه منتظم معنوی ماکینه‌لر
فابریقه‌لری بولونماسی . ویا خود معجزه کار هر شیئی هیچ‌دن ایجاد ایدر . و هر شیئڭ
هر شیئنی و هر جهتنی بیلیر بر علیم و قدرت بولونماسی لازمدر . ویا خود بر قدیر مطلق ...

بر عليم كلّ شيئڭ أمر و اذنى ايله حول و قوتى ايله او وظيفه لرى كورييورلر.

أوت. ناصلكه بر عجمى، خام، عامى، عادى، هيچ كورمز بر آدم آوروپايه كيتسه: بتون فابريقه لره تزكاهلره كيرسه: استادانه كمال انتظام ايله هر بر صنعتده هر بر بناده ايشلر اويله أثرلر ياپاركه: نهايت درجه ده حكمتلى، صنعتلى، هركسى حيرتده بيراقير: ذرّه قدر شعورى اولان بيليركه: او آدم كندى باشى ايله ايشلەميور. بلكه بر استاد كل. اوڭا درس ويريور. ايشلتديرر. هم ناصلكه بر كور عاجز يرندن قالقاميور: بسيط بر قولوبه چكنده اوطورمش بر آدم بولونويور. مادامكه او قولوبه چكه بر درهم كبى كوچك بر طاش كيك و ياخود كبى بر مادّه ويريليور. مادامكه او قولوبه چكلرندن بطمانلرله شكر، طوپلرله چوقه. بيكلرله مجوهرات. غايت صنعتلى، مرصّع آلتون لباسلر. لذتلى طعاملر چيقسه. ذرّه مقدار عقلى اولان ديه جككه: او آدم غايت معجزه كار بر ذاتڭ منشأ معجزاتى اولان فابريقه سنڭ بر مانالى. و ياخود مسكين بر قاپوجيسيدر. عيناً اويله ده هوانڭ ذرّه لرى هر برى بر مكتوبات صمدانيّه بر صنعت ربانيّه بر معجزهٔ قدرت بر خارقهٔ حكمت اولان نباتات و اشجار ازهار و اثمارده كى حركات و خدماتلرى: بر صانع حكيم ذوالجلالڭ بر فاطر كريم ذوالجمالڭ أمر و ارادهسيله حركت ايتديكنى و طوپراغڭ ذرّه لرى دخى هر برى بر آيرى ماكينه و تزكاه بر آيرى مطبخه بر آيرى خزينه بر آيرى آنتيقه. و صانع ذوالجلالڭ اسماسنى اعلان ايدن بر آيرى اعلاننامه و كمالاتنى سويله ين بر آيرى قصيده حكمنده اولان او تخومجقلرينڭ او چكردكلرينڭ سنبللرينه آغاجلرينه منشأ و مدار اولمالرى أمر كن فيكونه مالك هر شى أمرينه مسخّر بر صانع ذوالجلالڭ أمريله اذنيله ارادهسيله قوتيله اولماسى. ايكى كرّه ايكى درت ايدركبى قطعيدر:

آمنّا..

ايكنجى مبحث: ذرّاتڭ حركاتنده كى وظيفه لره حكمتلره كوچك بر اشارتدر.. أوت عقللرى كوزلرينه سقوط ايتمش ماديونلرڭ.. حكمتسز حكمتلرى عبثيّت أساسنه

استناد ايدن فلسفه لرى؛ تصادفله باغلى اولميان تحوّلات ذرّاتى.. بتون دستورلرينه اس الاساس .. طوتوب مصنوعات الهيه يه مصدر گوسترمشلر. نهايتسز حكمتلرله مزيّن مصنوعاتى.. حكمتسز معناسز قاريشيق برشيئه استناد ايتمه لرى نه قدر خلاف عقل اولديغنى ذرّه مقدار شعورى بولنان بيلير.. قرآن حكيمك حكمتى نقطۀ نظرنده تحوّلات ذرّاتك پك چوق غايه لرى، حكمتلرى و وظيفه لرى واردر.. { وَاِنْ مِنْ شَيْءٍ اِلاَّ يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ } كبى چوق آيتلرله حكمتلرينه و وظيفه لرينه اشارت ايدر.. نمونه اولارق {بر قاچنه} اشارت ايديورز..

{برنجيسى} جناب واجب الوجودك تجليات ايجاديه سنى تجديد و تازه لنديرمك ايچون هر برتك، روحى.. موديلكبى.. ايدرك هرسنه معجزات قدرتندن تازه تازه بر جسد گيديرمك: وهر برتك كتابدن آيرى بيك مختلف كتابى حكمتيله استنساخ ايتمك.. و برتك حقيقتى باشقه باشقه صورتده گوسترمك.. وكائناتلرى و عالملرى وموجوداتلرى طائفه طائفه آرقه سندن كلمه لرينه يرويرمك وزمين حاضرلامق ايچون.. فاطر ذو الجلال قدرتيله ذرّاتى تحريك و توظيف ايتمشدر..

{ايكنجيسى} مالك الملك ذوالجلال.. شو دنيايى.. بالخصوص روى زمين تارلاسنى برملك صورتنده ياراتمشدر. يعنى نشو نمايه تازه تازه محصولات ويرمگه قابل بر صورتده مهيّا ايتمشدر.. تاكه نهايتسز معجزات قدرتنى اوراده {گوب بيچسين.. ايشته شو زمين يوزينده كى تارلاسنده ذرّاتى حكمتله تحريك ايدرك انتظام دائره سنده توظيف ايدوب هرعصرده، هرفصلده، هرآيده، بلكه هرگونده.. بلكه هرساعتده معجزات قدرتندن يكى يكى بر كائنات گوستريور.. يريوزى هوليسنه باشقه محصولات ويرديرر.. نهايتسز خزينۀ رحمتنك هدايا سنى نهايتسز قدرتنك معجزاتنك نمونه لرينى حركات ذرّات ايله اظهار ايدر..

{اوچنجيسى} نهايتسز تجليّات اسماء الهيه نك نقشلرينى گوسترمكله او اسمانك

جلوه‌لرینی افاده ایچون محدود بر زمینده حدسز نقوش کوسترمک. کوچک بر صحیفه‌دن نهایتسز معنالری افاده ایده‌جک اولان حدسز آیاتلری یازمق ایچون نقاش ازلی ذراتی کمال حکمتله تحریک ایدوب کمال انتظامله توظیف ایتمشدر. اوت کچن سنه‌نک محصولاتیله شو سنه‌نک محصولاتنک ماهیتلری بر حکمده‌در. فقط معنالری باشقه باشقه‌در تعینات اعتباریه‌یی دکیشدیرمکله معنالری دکیشیر. و چوغالیر. تعینات اعتباریه و تشخصات موقته تبدیل ایدیلدکلری و ظاهراً فانی اولدقلری حالده اونلرک معانی جمیله‌لری محافظه اولونوب ثابت و باقی قالیر. شو آغاجک کچن بهارده‌کی یاپراق و چیچک و میوه‌لرینک روحلری اولمدیغندن شو بهارده‌کی امثاللرک حقیقتجه عینلریدر. یالکز تشخصات اعتباریه‌ده فرق وار. فقط او اعتباری تشخصلر هر وقت تجلیاتی تازه‌لنمکده اولان شئونات اسماء الٰهیه‌نک معنالرینی افاده ایچون شو بهارده‌کیلره آیری تشخصاتله اونلرک یرینه کلدیلر.

(دردنجیسی) حدسز عالم مثال کبی غایت کنیش عالم ملکوت غیر محدود سائر اخروی عالملره بر محصولات. و یا تزیینات و یا لوازمات کبی اونلره مناسب شیلری یتیشدیرمک ایچون شو طار مزرعهٔ دنیاده زمین یوزینک تزگاهنده و تارلاسنده حکیم ذوالجلال ذراتی تحریک ایدوب کائناتی سیاله و موجوداتی سیاره ایدرک شو کوچک زمینده اویله بیوک عالملره پک چوق محصولات معنویه یتیشدیریور. نهایتسز خزینهٔ قدرتندن نهایتسز بر سیلی دنیادن آقیتدیروب عالم غیبه بر قسمی آخرت عالملرینه دوکیور.

(بشنجیسی) نهایتسز کمالات الٰهیه‌یی، حدسز جلوات جمالیه‌یی و غایتسز تجلیات جلالیه‌یی و غیر متناهی تسبیحات ربانیه‌یی شو طار و محدود زمینده و متناهی و آز بر زمانده کوسترمک ایچون ذراتی کمال حکمتله قدرتیله تحریک ایدوب کمال انتظامله توظیف ایدرک متناهی بر زمانده محدود بر زمینده غیر متناهی تسبیحات یاپدیریور. غیر محدود تجلیات جمالیه و جلالیه و کمالیه‌یی کوستریور. چوق حقائق غیبیه

وچوق ثمرات أخرويه ودنيويه‌لرى باقى اولان هويت وصورتلرندن بيك چوق نقوش

مثاليه وچوق معنيدار نسخ اوميه‌يى ايجاد ايديور.. ديمك ذره‌لى تحريك ايدن

شو مقاصد عظيمه‌يى.. شو حكم جسيمه‌يى كوسترن برذاتدر.. يوقسه هر برذره‌ده

كونش كبى بر دماغ بولونماسى لازم كلير.. داها بربش نمونه كبى بلكه بشبيك

حكمتله تحريك اولنان ذره‌لرك تحولاتنى اوعقلسز فيلسوفلر حكمتسز ظن ايتمشلر..

وحقيقتده برى نفسى.. ديكرى آفاقى ايكى حركت جذبه‌كارانه‌ده ذكر وتسبيح الهيله

مولوى كبى ذكر ايدن ودورانه قالقان اوذره‌لرى.. كندى كندينه سرسم كبى دونوب

اويناييورلر زعم ايتمشلر.. ايشته بوندن آكلاشيليوركه: اونلرك علملرى علم دكل

جهلدر.. حكمتلرى حكمتسزلكدر.. اوچنجى نقطه ده آلتنجى ادن بر حكمت داها

سويلنه جكدر..

(ايكنجى نقطه: هر برذره‌ده واجب الوجودك وجودينه ووحدتنه ايكى شاهد

صادق واردر.. اوت ذره عجز وجوديله برابر شعوردارانه بيوك وظيفه‌لرى يا عقله

بيوك يوكلرى قالديرمقله واجب الوجودك وجودينه قطعى شهادت ايتديكى كبى

حركاتنده نظامات عموميه‌يه توفيق حركت ايدوب هر كيرديكى يرده اوكا مخصوص

نظاماتى مراعات ايتمكله هر يرده كندى وطنى كبى يرلشمسيله؛ واجب الوجودك وحدتنه

وملك وملكوتك مالكى اولان ذاتك احديتنه شهادت ايدر.. (يعنى ذره كيمك ايسه

كزديكى بتون يرلرده اونكدر.. ديمك ذره چونكه عاجزدر.. يوكى نهايتسز آغيردر؛ ووظيفه

لرى نهايتسز چوقدر.. برقدير مطلقك اسميله امريله قائم ومتحرك اولديغى بيلديرير..

هم كائناتك نظامات كليه‌سنى بيلير برطرزده توفيق حركت ايتمه‌سى وهر يره مانعسز

كيرمسى.. تك برنظام مطلقك قدرتيله حكمتيله ايشلديكنى كوسترر.. اوت ناصلكه بر

نفر طاقمنده، بلوكنده، طابورنده، آلاينده، فرقه‌سنده، وهكذا هر بر دائره‌ده

بر نسبتى واو نسبته كوره بر وظيفه‌سى اولديغى واو نسبتلرى او وظيفه‌لرى بيلمكله

توفیق حرکت ایتمك. نظامات عسکریه تحتنده تعلیم و تعلیمات کورمکله بتون اودا ئره لرده
قوماندا ایدن بر تك قوماندان اعظمك أمرینه و قانوننه تبعیتله اولویور. اویله ده هر بر
ذره بربری ایچنده کی مرکباتده بر بر مناسبت وضعیتی. آیری آیری مصلحتلی بر نسبتی آیری
آیری بر منتظم بر وظیفه سی. آیری آیری حکمتلی نتیجه لری بولونیور. البته او ذره یی
او مرکباتده بتون نسبت و وظیفه لرینی محافظه ایدوب نتیجه و حکمتلری بوزمایه جق
بر طرزده یرلشدیرمك. بتون کائنات قبضهٔ تصرفنده اولان بر ذاته مخصوصدر. مثلا
ترفیقك کوز بیگنده یرلشن ذره. کوزك اعصاب محرکه و حساسه و شرایین و اورده
کبی طمارلره قارشو مناسب وضعیت آلماسی. و یوزده و صوکره باشده و کوکده ده
دائما صوکره هیئت مجموعهٔ انسانیه ده هر برینه قارشو بر نسبتی بر وظیفه سی.
بر فائده سی کمال حکمتله بولونماسی کوستریور که: بتون او جسمك بتون اعضاسنی ایجاد
ایدن بر ذات، او ذره یی اورده یرلشدیره بیلیر. و بالخاصه رزق ایچون کلان ذره لر، رزق
قافله سنده سیر و سفر ایدن او ذره لر. او قدر حیرتفزا بر انتظام و حکمتله سیر و سیاحت
ایدرلر. و اویله طورلرده طبقه لرده انتظامپرورانه کچوب کلیرلر. و اویله شعورکارانه
آیاق آتوب هیچ شاشیرمایارق کله کله. تا بدنده ذی حیاته درت سوز کچله سوز دلوب
رزقه محتاج اعضاد حجیراتك امدادینه یتیشمك ایچون قانده کی کریوات حمرایه بوکلنو
بر قانون کرمله امداده یتیشیرلر. اوندن بالبداهه آکلاشیلیر که: شو ذره لری بیکلر مختلف
منزللردن کچیرن، سوق ایدن. البته و البته بر رزاق کریم بر خلاق رحیمدرکه. قدرتنه
نسبةً ذره لر، ییلدیزلر ارموز اولوزه مساوی درلر. هم هر بر ذره، اویله بر نقش صنعتده
ایشلرکه: یا بتون ذراتله مناسبتدار: هر برینه و عمومنه هم حاکم. و هم هر برینه
و عمومنه محکوم بر وضعیتده بولونمقله او حیرتفزا صنعتلی نقشی و حکمتنما نقشای
صنعتی بیلیر و ایجاد ایدر. بوایسه. بیکلر دفعه محالدر. و یا بر صانع حکیمك قانون قدر
و قلم قدرتندن چیقان حرکته مأمور بر نقطه در. ناصلکه مثلا. آیا صوفیه قبه سنده

طاشلر. اگر معماریناڭ امرینه و صنعتنه تابع اولمازلرسه. هر بر طاشی معمار سنان كبی دوكرلك صنعتنده بر مهارتی وسائر طاشلره هم محكوم هم حاكم اولمق. یعنی كلیكز دوشمه‌مك سقوط ایتمه‌مك ایچون باش باشه ویره‌جگز دیبه بر حكم صاحبی اولماسی لازمدر. اویله‌ده بیگلر دفعه آیاصوفیه قبه‌سندن داها صنعتلی داها حیرتلی و حكمتلی اولان مصنوعاتده‌كی ذره‌لر. كائنات اوسطه سنڭ امرینه تابع اولمازلرسه. هر برینه صانع كائناتڭ اوصاف قدرت و اوصاف و كمال ویرلمسی لازمكلیر. فیا سبحان الله. كاوورلر بر واجب الوجودی قبول ایتمدكلرندن ذرات عددنجه باطل آلهه‌لری قبول ایتمكه مذهبلرینه كوره مضطر قالیورلر. ایشته بو شوجهتده كافر نه قدر فیلسوف عالم ده اولسه: نهایت درجه‌ده بر جهل عظیم ایچنده‌در. بر اجهل مطلقدر.

[اوچنجی نقطه] شو نقطه بر نجی نقطه‌نڭ آخرنده وعد اولنان آلتنجی حكمت عظیمه‌یه براشارتدر. شویله كه. یگرمی سكزنجی ٢٨ سوزڭ ایكنجی سؤالنڭ جوابنده‌كی حاشیه‌ده دینیلمشدیكه. تحولات ذراتڭ وذی حیات جسملرده ذرات حركاتنڭ بیگلر حكمتلرندن بر حكمتی دخی ذره‌لری نورلاندیرمقدر. و عالم اخرویه بناسنه لایق ذره‌لر اولمق ایچون حیاتدار و معنیدار اولمقدر. گویا جسم حیوانی و انسانی: حتی نباتی. تربیه درسنی آلمق ایچون كلنلره بر مسافرخانه. بر قیشله. بر مكتب حكمنده دركه: جامد ذره‌لر اوكا كیره‌رلر نورلانیرلر. عادتا بر تعلیم و تعلیماته مظهر اولورلر. لطافت پیدا ایدرلر. بر وظیفه‌یه كورمكله عالم بقایه و بتون اجزاسیله حیاتدار اولان دار آخرته ذرات اولمق ایچون لیاقت كسب ایدرلر.

[سؤال] ذراتڭ حركاتنده شو حكمتڭ بولوندیغنی نه ایله بیلینیر.

[الجواب] اولا. بتون مصنوعاتڭ بتون انتظاماتیله و حكمتلریله ثابت اولان صانعڭ حكمتیله بیلینیر. چونكه. اوڭ جزئی بر شیئه كلی حكمتلری طاقان بر حكمت سیل كائناتڭ

ایچنده اڭ بیوك فعالیت كوسترن وحكمتلی نقشلره مدار اولان حركات ذراتی حكمتسز براقماز: هم اڭ كوچك مخلوقاتی وظیفه‌لرنده ابهمسز، معاشسز، كالسز براقمیان برحكمت برحاكمیت اڭ كثرتلی وأساسلی مأمورلرینی قدمتكارلرینی نورسز ابهمسز براقماز..

[ثانیاً] صانع حكیم عناصری تحریك ایدوب توظیف ایده‌رك اونلره براجرت كمال حكمنده معدنیات درجه‌سنه چیقارمه سیله.. ومعدنیاته مخصوص تسبیحاتلری اونلره بیلدیرمه سیله.. ومعدنیاتی تحریك وتوظیف ایدوب نباتات مرتبهٔ حیاتیه‌سنڭ مقامنی ویرمه سیله ونباتاتی رزق ایده‌رك تحریك وتوظیف ایله حیوانات مرتبهٔ لطافتنی اونلره احساناً اتحسیله.. وحیوانده‌كی ذراتی توظیف ایدوب رزق یولیله حیات انسانیه درجه‌سنه چیقارمه‌سیله.. وانسانڭ وجودنده‌كی ذراتی سوزه‌سوزه تصفیه وتلطیف ایده‌رك.. تا دماغڭ وقلبڭ اڭ نازك ولطیف یرنده مقام ویرمه‌سیله بیلنیر كه: حركات ذرات حكمتسز دگل.. بلكه كندینه لایق برنوع كمالاته قوشدیریلیور.. [ثالثاً] ذی حیات جسملرڭ ذراتی ایچنده چكردك وتخمده‌كی كبی: برقسم ذره‌لر.. اویله معنوی برنوره برلطافته برمزیته مظهر اولویورلركه: سائر ذره‌لره واوقوجه آغاجه برروح برسلطان حكمنه كیچر.. ایشته عظیم برآغاجڭ بتون ذراتی ایچنده برقسم ذره‌لرڭ شو مرتبه‌یه چیقمالری.. او آغاجڭ طبقهٔ حیاتنده چوق دورلری ونازك وظیفه‌لری كورمسیله اولدیغنی كوسترییوركه: صانع حكیمڭ أمریله وظیفهٔ فطرت ایچنده ذراتڭ انواع حركاتنه كوره اونلره تجلی ایدن اسمانڭ حسابنه وشرفنه اولارق بر معنوی لطافت.. بر معنوی نور.. بر مقام بر معنوی درس آلمالری كوسترییور..

[الحاصل] مادام صانع حكیم هرشی ایچون اوشیئه مناسب برنقطهٔ كمال واوكا لایق برمرتبهٔ فیض وجود تعیین ایدوب وارشیئه.. او نقطهٔ كماله سعی ایدوب كیتمك ایچون براستعداد ویره‌رك اوكا سوق ایدییور.. وبتون نباتات وحیواناتده شو قانون ربوبیت جاری اولدقله برابر جماداتده دخی جاریدركه: عادی طپراغه ألماس درجه‌سنه..

وجواهر عاليّه مرتبه سنه برترقيات ويرييور. وشو حقيقتده معظم بر قانون ربوبيتك اجرى كورونيور. هم مادام او فاطر كريم تناسل قانون عظيمنده استخدام ايتديكى حيواناته اجرت اولارق بر معاش كبى برلذّت جزئيّه ويرييور. وآرى وبلبل كبى سائر خدمات ربانيه ده استخدام اولنان حيوانلره براجرت كمال ويرر. شوق ولذته مدار برمقام ويرييور. وشونده بر معظم قانون كرمك اجرى كورونيور. هم مادام هرشيئك حقيقتى جناب حقك براسمنك تجليسنه باقار، اوكا باغليدر. اوكا آيينه در. اوشى نه قدر كوزل بر وضعيت آلسه او اسمك شرفنه در. او اسم ايله ايشدر. اوشى بيلسه بيلمسه اوكوزل وضعيت حقيقت نظرنده مطلوب وشو حقيقتده غايت معظم برقانون تحسين وجمالك اجرى كورونيور. هم مادام فاطر كريم دستور كرم اقتضاسيله برشيئه ويرديكى مقامى وكمالى، اوشيئك مدّت عمرى بتمسيله اوكمالى كيرويه آلمايور. بلكه اوذى كمالك ميوه لرينى نتيجه لرينى، معنوى هويتنى ومعناسنى، روحى ايسه روحنى ابقا ايدييور. مثلا دنياده انسانه مظهر ايتديكى كمالاتك معنالرينى ميوه لرينى ابقا ايدييور. حتى تشكر مؤمنانه ايچون ويرديكى زائل ميوه لرك شكرينى حمدينى مجسّم برميوهٔ جنت صورتنده تكرار اوكا ويرييور. وشو حقيقتده معظم برقانون رحمتك اجرى كورونيور. هم مادام فلّاق بى مثال اسراف ايتمييور، عبث ايشلر ياپمييور. حتى كوز موسمنده وظيفه سى بيتمش وفات ايتمش مخلوقلرك انقاض ماديّه سنى بهار مصنوعاتنده استعمال ايدييور. اونلرك بنالرنده درج ايدييور. ألبته [يَوْمَ تُبَدَّلُ الْاَرْضُ غَيْرَ الْاَرْضِ] سرّيله [وَاِنَّ الدَّارَ الْاٰخِرَةَ لَهِيَ الْحَيَوَانُ] اشارتيله شو دنياده جامد شعورسز ومهم وظيفه كورن ذرّات ارضيه نك ألبته طاشى، آغاجى، هرشيئى ذى حيات وذى شعور اولارق آخرتك بعض بنالرنده درج واستعمالى مقتضاى حكمتدر. چونكه خراب اولمش دنيانك ذرّاتنى دنيا ده بيراقمق ويا عدمه آتمق اسرافدر. وشو حقيقتده بك معظم برقانون حكمتك اجرى كورونيور. هم مادام شو دنيانك پك چوق آثار معنوياتى وميوه لرى وجن وانس كبى مكلّفينك منسوجات عمللرى صحائف افعاللرى، روحلرى، جسدلرى آخرت پازارينه كوندريليور..

ألبته اوثمراته ومعنالره خدمت ايدن وآرقداشلق ايدن ذرّات آرضيه دخى وظيفه نقطه‌سنده كندينه كوره تكمل ايتدكه تصوّر، يعنى نور حياته چوق دفعه خدمت ومظهر اولدقه تصوّر وحياتى تسبيحاته مدار اوله‌قدن صوكره: شو خراب اولاجق دنيانك انقاضى ايچنده .. شو ذرّاتى دخى اوته‌كى عالمك بناسنده درج ايتمك مقتضاى عدل وحكمتدر .. وشو مقدّمه‌دن پك معظّم برقانون عدلك اوجى كورونيور .. هم مادام روح جسده حاكم اولديغى كبى جامد مادّه‌لرده دخى قدرتك يازديغى أوامر تكوينيه اومادّه‌لره حاكمدر .. اومادّه‌لر قدرتك معنوى يازيسنه كوره موقع ونظام آلابيليرلر .. مثلا: بو مورطه‌لرك انواعنده ونطفه‌لرك اقسامنده وچكردكلرك اصنافنده وتخمله‌لرك اجناسنده قدرتك آيرى آيرى يازديغى (١ حاشيه) أوامر تكوينيه جهتيله آيرى آيرى مقام ونور صاحبى اولويورلر .. واو مادّه اعتباريله ماهيتلرى برحكمنده اولان اومادّه‌لر حدسز مختلف موجوداته منشأ اولويورلر .. آيرى آيرى مقام ونور صاحبى اولويورلر .. ألبته خدمات حياتيه وحياته‌كى تسبيحات ربانيّه‌ده دفعاتله برذرّه بولونمش ايسه .. وخدمت ايتمش ايسه .. اوذرّه‌نك معنوى آلننده اومعنالرك حكمتلرينى .. هيچ برشئ غائب ايتمه‌ين قدر قلميله قيد ايتمسى .. مقتضاى احاطهٔ علميدر: وشونده پك معظّم برقانون علم محيطك اوجى كورونيور .. اويله‌ ايسه (٢ حاشيه) ذرّه‌لر باشى بوش دكلر ..

نتيجهٔ كلام: كچمش يدى قانون: يعنى قانون ربوبيت .. قانون كرم .. قانون جمال .. قانون رحمت .. قانون حكمت .. قانون عدل .. قانون احاطهٔ علمى كبى پك چوق معظّم قانونلرك كورونن اوچلرى آرقه‌لرنده بر اسم اعظم .. واو اسم اعظمك تجلّئ اعظمنى كوسترييورلر .. واو تجليدن آكلاشيليور كه: سائر موجودات كبى شو دنياده‌كى تحوّلات

(١ حاشيه) أوت بتون اونلر .. درت عنصردن مركبدر .. مولّد الماء مولّد الحموضه آزوت قاربون كبى مادّه‌لردن تشكيل اولونيورلر .. مادّه‌جه بر صاييلا بيليرلر .. فرقلرى يالكز قدرتك معنوى يازيسنده‌در ..

(٣ حاشيه) شو جواب يدى مادام كلمه‌لرينه باقار ..

ذراتده‌كی غایت عالی حكمتلر ایچون قدرتك چیزدیگی حدود اوزرینه قدرتك ویردیگی

اوامر تكوینیه‌یه كوره حساس بر میزان علمی ایله جولان ایدییورلر. عادتا باشقه بر كسلك بر

(حاشیه)
عالمه گیتمه‌یه حاضرلانییورلر. اویله ایسه: ذی حیات جسملر اوسیاح ذره‌لره كویا بر مكتب بر

قیشله بر مسافرخانهٔ تربیه حكمنده‌در. واویله اولدیغنه بر حدس صادق‌له حكم ایده‌بیلیر.

(الحاصل) بزمی سوزده دینیلدیگی واثبات ایدیلدیگی كبی هرشی بِسْمِ اللّٰهِ دیر: ایشته

بتون موجودات كبی هر بر ذره وذراتك هر بر طائفه‌سی ومخصوص هر بر جماعتی لسان حال ایله

بِسْمِ اللّٰهِ دیر. حركت ایدر. آوت گیچمش اوچ نقطه سریله هر بر ذره مبدأ امرلتنده لسان حال ایله

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ دیر. یعنی بن اللّٰهك نامیله، حسابیله، اسمیله، اذنیله،

قوتیله حركت ایدییورم. صوكره نتیجهٔ حركتنده هر بر مصنوع كبی. هر بر ذره هر بر طائفه‌سی

لسان حال ایله (اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ) دیر كه: بر قصیدهٔ مدحیه حكمنده اولان صنعتلی

بر مخلوقك نقشنده قدرتك كوچك بر قلم اوجی حكمنده كندینی كوستریر. بلكه هر بری معنوی

ربانی معظم مدهش باشلی بر فونوغرافك بر ایلاقی حكمنده اولان مصنوعلرك اوستنده دونن

وتحمیدات ربانیه قصیده‌لریله اومصنوعاتی قونوشدیران وتسبیحات الٰهیه نشیده‌لرینی

اوقوتدیران بر ایگنه باشی صورتنده (كندینی) كوستریرلر.

(حاشیه) چونكه بالمشاهده غایت جوادانه بر فعالیتله شو عالم كثیف وسفلیده‌یك كثرتله نور

حیاتی سرپمك واشعال ایتمك حتی اك خسیس ماده‌لرده وتعفن ایتمش جسملرده كثرتله تازه بر نور

حیاتی ایشیقلاندیرمق (اوكثیف وخسیس ماده‌لری نور حیاتله لطافتلندیرمك جیلالاندیرمقله) صراحتله یقین اشارت ایدییور كه: غایت لطیف علوی، نظیف حیاتدار

دیگر بر عالمك حسابنه شو كثیف جامد عالمی ذراتك حركتیله حیاتك نوریله جیلالندیرییور آیینه‌سور

كوزللشدیرییور. كویا لطیف بر عالمه گیتمك ایچون زینتلندیرییور. ایشته بشر حشرینی عقلنه صیغیشدیرا

مایانلار عقللی آدملر قرآنك نوریله رصد ایتسه‌لر كوره‌جكلر كه: بتون ذراتی براوردوكبی حشر

ایده‌جك قدر محیط بر قانون قیومیت كورونویور. بالمشاهده تصرف ایدییور.

دَعْوٰيهُمْ فِيهَا سُبْحَانَكَ اللّٰهُمَّ وَتَحِيَّتُهُمْ فِيهَا سَلَامٌ وَآخِرُ دَعْوٰيهُمْ اَنِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ
سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا اِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ۞ رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ اِذْ هَدَيْتَنَا
وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً اِنَّكَ اَنْتَ الْوَهَّابُ ۞ اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ صَلَاةً
تَكُونُ لَكَ رِضَاءً وَلِحَقِّهِ اَدَاءً وَعَلٰى اٰلِهِ وَصَحْبِهِ وَاِخْوَانِهِ وَسَلِّمْ وَسَلِّمْنَا وَسَلِّمْ دِينَنَا
آمِينْ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ ۞ ۞

اوتوزبرنجی سوز

[معراج نبوى] عليه الصلاة والسلام

اخطار

معراج مسئله سى؛ اركان ايمانيه نك اصوللرندن صوكره ترتب ايدن بر نتيجه در. و اركان ايمانيه نك نورلرندن مدد آلان بر نوردر. اركان ايمانيه يى قبول ايتمه ين دينسز ملحدلره قارشو، البته بالذات اثبات ايديلمز. چونكه اللّهى بيلمه ين، پيغمبرى ع ص م طانيمايان و ملائكه يى قبول ايتمه ين ويا سماواتك وجودينى انكار ايدن آدملره معراجدن بحث ايديلمز. اولاً او اركانى اثبات ايتمك لازم كليبور. اويله ايسه: بز معراجده استبعاد ايله وسوسه يه دوشن بر مؤمنى مخاطب اتخاذ ايدرك اوكا قارشو سرد كلام ايده جكز. آراصيرا مقام استماعده اولان ملحدى نظره آلوب سرد كلام ايده جكز. بعض سوزلرده حقيقت معراجك بر قسم لمعه لرى ذكر ايديلمشدى. اخوانلريمك اصراريله آيرى آيرى او لمعه لرى حقيقتك اصليله برلشديرمك و كمالات احمديه نك عليه الصلاة والسلام جماله بردن بر آيينه ياپمق ايچون عنايت اللّهدن استدك..

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

سُبْحَانَ الَّذ۪ٓي اَسْرٰى بِعَبْدِه۪ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ اِلَى الْمَسْجِدِ الْاَقْصَا الَّذ۪ي بَارَكْنَا حَوْلَهُ
لِنُرِيَهُ مِنْ اٰيَاتِنَا اِنَّهُ هُوَ السَّم۪يعُ الْبَص۪يرُ ۞ [اِنْ هُوَ اِلَّا وَحْيٌ يُوحٰى ۞ عَلَّمَهُ شَد۪يدُ
الْقُوٰى ۞ ذُو مِرَّةٍ فَاسْتَوٰى ۞ وَهُوَ بِالْاُفُقِ الْاَعْلٰى ۞ ثُمَّ دَنَا فَتَدَلّٰى ۞ فَكَانَ
قَابَ قَوْسَيْنِ اَوْ اَدْنٰى ۞ فَاَوْحٰٓى اِلٰى عَبْدِه۪ مَٓا اَوْحٰى ۞ مَا كَذَبَ الْفُؤَادُ مَا رَاٰى ۞
اَفَتُمَارُونَهُ عَلٰى مَا يَرٰى ۞ وَلَقَدْ رَاٰهُ نَزْلَةً اُخْرٰى ۞ عِنْدَ سِدْرَةِ الْمُنْتَهٰى ۞ عِنْدَهَا
جَنَّةُ الْمَاْوٰى ۞ اِذْ يَغْشَى السِّدْرَةَ مَا يَغْشٰى ۞ مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَغٰى ۞ لَقَدْ رَاٰى
مِنْ اٰيَاتِ رَبِّهِ الْكُبْرٰى ۞

اوّلكی آیت عظمی‌نك عظیم خزینه‌سندن یالكز [انّه] ضمیرنده بر دستور بلاغته استناد ایدن ایكی رمزلی مسئله‌مزه مناسبتی اولدیغی ایچون اعجاز بحثنده بیان ایدیلدیكی اوزره یازاجغز. ایشته قرآن حكیم حبیب اكرمی علیه افضل الصلاة واكمل السلامك معراجنك مبدأی اولان مسجد حرامدن مسجد اقصایه اولان سیرانی ذكر ایتدكدن صوكره [انّه هو السمیع البصیر] دیر. وشو كلام ایله سوره‌ء [والنجم اذا هوی] ده اشارت اولنان منتهای معراجه ومزایده [انّه] ده كی ضمیر. یا جناب حقه راجعدر. ویاخود پیغمبر علیه الصلاة والسلامه. پیغمبر علیه الصلاة والسلامه كوره اولسه. قانون بلاغت ومناسبت سیاق كلام شویله افاده ایدیوركه: بو سیاحت جزئیه‌ده بر سیر عمومی وبر عروج كلّی واركه: تا سدرة المنتهی‌یه تا قاب قوسین تدر مراتب كلیّه‌ء اسمائیّه‌ده كوزینه قولاغنه تصادف ایدن آیات ربانیه‌یی وعجائب صنعت الٰهیه‌یی ایشیتمش كورمشدر دیر. اوكوچك جزئی سیاحتی هم كلّی هم محشر عجائب بر سیاحتك آناختاری حكمنده كوستریور.

اگر ضمیر جناب حقّه راجع اولسه. شویله اولیوركه: بر عبدینی بر سیاحتده حضورینه دعوت ایدوب بر وظیفه ایله توظیف ایتمك ایچون مسجد حرامدن مجمع انبیا اولان مسجد اقصایه كوندروب انبیالرله كوروشدیروب بتون انبیالرك اصول دینلرینه وارث مطلق

اولدیغنی کوسترمکله نصل‌که.. تا سدرة المنتهایه.. تا قاب قوسینه قدر ملک و ملکوتنده کزدیردی.. ایشته چنانکه او بر عبددر.. و او سیاحت بر معراج جزئیدر.. فقط بو عبدک بتون کائناته تعلق ایدن بر امانت برابرنده در.. هم شو کائناتک رنکنی دکیشدیره‌جک بر نور برابردر.. هم سعادت ابدیه‌نک قاپوسنی آچاجق بر آناختار برابر اولدیغی ایچون جناب حق کندینی بتون اشیایی ایشیدیر.. کورور.. صفتیله توصیف ایدیور.. تا او امانت او نور او آناختارک جهانشمول و محیط و عموم کائناته عام و بتون مخلوقاته شامل حکمتلرینی کوسترسین..

بو سر عظیمک درت اساسی وار.. برنجیسی معراجک سر لزومی نه‌در؟ ایکنجیسی حقیقت معراج نه‌در؟ اوچنجیسی حکمت معراج نه‌در.. دردنجیسی معراجک ثمرات و فوائدی نه‌در..

[برنجی اساس] معراجک سر لزومی مثلا دینیلیرکه: جناب حق [اَقْرَبُ اِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ] در.. هر شیئه هر شیدن داها یقیندر.. جسمدن مکاندن منزهدر: هر ولی قلبی ایچنده اونکله کوروشه بیلیر.. نه‌دن طولانی ولایت احمدیه (ع ص م) معراج کبی اوزون بر سیاحتک نتیجه‌سنده صحبتنه مشرف اولدی.. هر ولینک کندی قلبنده موفق اولدیغی مناجاته موفق اولویور.. [الجواب] شو سر غامضی [ایکی تمثیل ایله] فهمه تقریب ایدیورز.. اونیکنجی سوزک سر اعجاز قرآن و سر معراج حقنده اولان شو ایکی تمثیلی دیکله: [برنجی تمثیل] بر سلطانک ایکی چشید مکالمه‌سی، صحبتی، کوروشمه‌سی واردر.. ایکی طرزده التفاتی واردر.. بریسی: عامی بر رعیتیله جزئی بر ایش ایچون، خصوصی بر حاجته دائر خاص بر تلفونله صحبت ایدر.. دیکری: سلطنت عظمی عنوانیله و خلافت کبرا نامیله و حاکمیت عامه حیثیتیله و اوامرینی اطرافه نشر و تشهیر مقصدیله او ایشلرله علاقه‌دار بر ایلچیسیله ویا او اوامرله مناسبتدار بیوک بر مأموریله قورمش اولدیغی بر قورولتایده صحبت ایدر.. و هیبتنی اظهار ایدن علوی بر فرمانله بر مکالمه‌در.. ایشته [وَلِلّٰهِ الْمَثَلُ الْاَعْلٰى] شو تمثیل کبی..

شو كائنات خالقنك و مالك الملك والملكوتك و حاكم أزل و أبدك: ايكى طرزده مكالمه سى، صحبتى،
عليه الصلوة والسلام
التفاتى واردر: بريسى جزئى وخاص: ديكرى كلّى وعام. ايشته معراج ولايت احمديه ذات
بتون ولاياتك فرقنده بر كليت بر علويت صورتنده بر تظاهريدر كه: بتون كائناتك ربّى اسميله.
بتون موجوداتك خالقى عنوانيله جناب حقك صحبتنه ومناجاتنه مشرفيتدر.
((ايكنجى تمثيل)) بر آدم الندكى بر آيينه يى كونشه قارشو طوتار. او آيينه كندى مقدارنجه بر
ايشيق ويدى رنكى حاوى بر ضيايى بر عكسى شمسدن آلير. اوناك نسبتنده كونشله مناسبتدار
اولور. صحبت ايدر. واو ايشيقلى آيينه يى قراكلقلى خانه سنه ويا طام آلتنده كى كوچك
خصوصى باغنه توجيه ايتسه. كونشك قيمتى نسبتنده دكل. بلكه او آيينه نك قابليتى
مقدارنجه استفاده ايده بيلير. ديكرى ايسه. آيينه يى براقير. طوغريدن دوغرى يه
كونشه قارشو چيقار. هشمتنى كورور. عظمتنى آكلار. صوكره يك يوكسك بر طاغه چيقار
كونشك يك كنيش شعشعه سلطنتنى كورور. وبالذات پرده سز اونكله كورو شور.
صوكره دونر، خانه سندن ويا باغنك طامندن كنيش پنجره لر آچار. كوكده كى كونشه قارشو
يوللر يا پار. حقيقى كونشك دائمى ضيا سيله صحبت ايدر. قونوشور. وبويله جه منتدارانه
بر صحبت ايده بيلير. وديه بيلير. أى بر يوزينى ايشيغيله يالديزلايان وزمينك دجهنى و
بتون چيچكلرك يوزلرينى كولديرن دنيا كوزللى لوك ناز دارى اولان نازنين كونش. اونلركبى
بنم خانه جگمى باغچه جگمى ايصيندير دلك وايشيقلانديردك. بتون دنيايى ايشيقلانديرغك
ويريوزينى ايصيندير ديغك كبى. حالبوكه أوّلكى آيينه صاحبى بويله ديه مز. او آيينه
قيدى آلتنده كونشك عكسى ايسه. آثارى محدوددر. او قيده كوره در.
ايشته شمس أزل و أبد سلطانى اولان ذات احد وصمدك تجلّيسى. ماهيت انسانيه يه
حدسز مراتبى تضمّن ايدن. ايكى صورتله تظاهر ايدر. ((بريجيسى)) آيينهٔ قلبيه اوزاننده بر
نسبت ربانيه ايله بر تظاهردركه: هركس استعدادينه ولمعّ مراتبده سير وسلوكنه و
تنه
أسماء و صفاتك تجلياتنه نسبةً جزئى وكلّى او شمس أزلينك نورينه وصحبته ومناجا

مظهریتی وار. غالب اسماء و صفاتك ظلاللرنده کیدن ولایتلرك درجاتی چوق قسمی ایلری کیدر..
[[ایکنجیسی]] انسانك جامعیتی و شجرۀ کائناتك اك منوّر میوه‌سی اولدیغندن بتون کائنا[تده]
جلوه‌لری تظاهر ایدن اسماء حسنایی بردن آیینۀ روحنده کوسترہ بیلمسی جهتیله جناب حق
تجلّئ ذاتیله و اسماء حسنانك اعظم مرتبه‌ده نوع انسانك معنا اك اعظم بر فردینه تجلّئ اعظم
تظاهر ایدرکه. بو تظاهر و تجلّی معراج احمدی علیه الصلاة والسلام سرّیدرکه: اونك ولایتی رسالتنه مبدأ اولور..
ولایتده ظلدن کیچر.. ایکنجی تمثیلك برنجی آدمنه بکزه‌ر.. رسالتده ظل یوقدر. طوغریدن طوغری‌یه
ذات ذوالجلالك احدیتنه باقار.. ایکنجی تمثیلك ایکنجی آدمنه بکزه‌ر.. معراج ایسه: ولایت
احمدیه‌نك علیه الصلاة والسلام کرامت کبراسی هم مرتبۀ علیاسی اولدیغندن رسالت مرتبه‌سنه انقلاب ایتمش.
معراجك باطنی ولایتدر.. خلقدن حقه کیتمش. ظاهری معراج رسالتدر. حقدن خلقه کلیور..
ولایت قربیت مراتبنده سلوکدر.. چوق مراتبك طیّنه و بر درجه زمانه محتاجدر.. نور اعظم
اولان رسالت ایسه. اقربیت الٰهیه‌نك انکشافی سرّینه باقارکه: بر آن سیّاله کافیدر..
اونك ایچون حدیثده دینیلمش. [برآنده دونمش کامش].
شیمدی مقام استماعده بولونان ملحده دیرزکه: مادام بو کائنات غایت منتظم بر مملکت غایت
محتشم بر شهر غایت مزیّن بر سرای حکمنده‌در.. البته اونك بر مالکی بر مالکی بر اوسطه‌سی واردر:
مادام بوبیله محتشم بر مالك ذوالجلال بر حاکم ذوالکمال بر صانع ذوالجمال واردر.. هم مادام
عموم او عالمه او مملکته او شهره او سرایه علاقه‌دارلق کوسترن وحواس و طویغولریله عموم‌نه
مناسبتدار و نظری کلّی اولان بر انسان واردر.. البته او صانع محتشم: او کلّی نظرلی و عمومی
شعورلی اولان انسان ایله علوی اعظمی بر مناسبتی بولونه جقدر. واو کا قدسی بر خطاب
و عالی بر توجّهی اولاجقدر.. هم مادام آدم علیه السلامدن شیمدی‌یه قدر شو مناسبتی
مظهر اولانلردن ایچنده آثارینك شهادتیله [یعنی کرۀ ارضك نصفنی و نوع بشرك خمسنی
دائرۀ تصرفنه آلدیغی و کائناتك شکل معنویسنی دکیشدیردیکی ایشیقلاندیردیغی کبی] اك
اعظمی بر مرتبه‌ده او مناسبتی محمد عربی صلّی الله علیه وسلم کوسترمشدر. اویله ایسه.

او مناسبتله الك اعظمى بر مرتبه سندن عبارت اولان معراج اوكا أليق واولا اوفقدر..

﴿ ایکنجی أساس ﴾ حقیقت معراج نه در. ﴿ الجواب ﴾ ذات احمدیه نك (علیه الصلاة والسلام) مراتب کمالاتده سیر و سلوکندن عبارتدر. یعنی جناب حقك ترتیب مخلوقاتده تجلی ایتدیردیکی آیری آیری اسم و عنوانلرله.. و سلطنت ربوبیتنده تشکیل ایتدیکی دوائرده تدبیر و ایجادده داد دائره لرده بر عرش ربوبیت و بر مرکز تصرفه مدار اولان بر سماء طبقه سنده کوستردیکی آثار ربوبیتی بر بر او عبد مخصوصه کوسترمکله؛ او عبدی هم بتون کمالات انسانیه یی جامع.. هم بتون تجلیات الهیه یه مظهر هم بتون طبقات کائناته ناظر و سلطنت ربوبیتك دلالی و مرضیات الهیه نك مبلغی.. و طلسم کائناتك کشافی یاپمق ایچون براقه بیندیروب برق کبی سماواتی سیر ایتدیروب قطع مراتب ایتدیره رك. قمر واری منزلدن منزله، دائره دن دائره یه ربوبیت الهیه یی تماشا ایتدیروب او دائره لرك سماواتنده مقاملری بولنان داهوانی اولان أنبیایی بر بر کوستره رك تا قاب قوسین مقامنه چیقارمش.. احدیت ایله کلامنه و رؤیتنه مظهر قیلمشدر. شویولسك حقیقته ﴿ ایکی تمثیل ﴾ دوربینیله باقیلابیلیر. ﴿ برنجیسی ﴾ یکرمی دردنجی سوزده ایضاح ایدلدیکی کبی.. نا صلکه بر پادشاهك کندی حکومتنك دائره لرنده آیری آیری عنوانلری و رعیتنك طبقه لرنده باشقه باشقه نام و صفتلری و سلطنتك مرتبه لرنده چشید چشید اسم و علامتلری واردر. مثلا عدلیه دائره سنده حاکم عادل.. و ملکیه ده سلطان.. و عسکریه ده قوماندان اعظم.. و علمیه ده خلیفه و هکذا سائر اسم و عنوانلری بولونور. هر دائره ده بر معنوی تختی حکمنده اولان مقام و کرسیسی بولونور. اوتك پادشاه او سلطنتك دائره لرنده و طبقات حکومتك مرتبه لرنده بیك اسم و عنوانه صاحب اولابیلیر.. بر برى ایچنده بیك تخت سلطنتی اولابیلیر. کویا او حاکم هر دائره ده شخصیت معنویه حیثیتیله و تلفونیله موجود و حاضر بولونور.. و بیلیر. و هر طبقه ده قانونیله نظامیله ممثلیله کورونور. کورور. و هر مرتبه ده پرده آرقه سنده حکمیله، علمیله، قوتیله اداره ایدر.. باقار. و هر دائره نك باشقه بر مرکزی بر منزلی واردر.

افعالری بربرندن آیریدر. طبقاتلری بربرندن باشقه‌در. ایشته بوله بر سلطان. ایشته دیگی برذاتی بتون او دائره‌لرنده گزدیروب. هر دائره‌یه مخصوص سلطنت شاهانه‌سنی دائم حاکمانه‌سنی گوستروب دائره‌دن دائره‌یه طبقه‌دن طبقه‌یه گزدیروب تا حضورینه گتیرر. صوڭره بتون او دائره‌لره تعلق ایدن بعض اوامر عمومیهٔ کلیه‌یی اوڭا تودیع ایدر. گوندریر. ایشته بو مثال کبی ازل وابد سلطانی اولان رَبُّ الْعَالَمِينْ ایچون ربوبیتنڭ مرتبه‌لرنده آیری آیری فقط بربرینه باقار شأن ونامالری واردر. والوهیتنڭ دائره‌لرنده باشقه باشقه فقط بربری ایچنده گورونور اسم وعلامتلری واردر. وحشمتلی اجرآتنده آیری آیری فقط بربرینه بڭزر تجلی وجلوه‌لری واردر. وقدرتنڭ تصرفاتنده باشقه باشقه فقط بربرینی احساس ایدر عنوانلری واردر. وصفتلرینڭ تجلیاتنده باشقه باشقه فقط بربرینی گوسترر مقدس ظهوراتی واردر. وافعالنڭ جلوه‌لرنده چشید چشید فقط بربرینی اکمال ایدر تصرفاتی واردر. ونگارنڭ صنعتنده ومصنوعاتنده چشید چشید فقط بربرینی تماشا ایدر حشمتلی ربوبیتی واردر. ایشته شو سر عظیمه بناءً کائناتی حیرت‌فزا عجیب بر ترتیب ایله تنظیم ایتمش. الڭ کوچک طبقات مخلوقاتدن اولان ذراتدن تا سماواته، وسماواتڭ برنجی طبقه‌سندن تا عرش اعظمه قدر بربری اوستنده تشکیلات وار. هر بر سما برآیری عالمڭ طامی. وربوبیت ایچون بر عرش وتصرفات الهیه ایچون بر مرکز حکمنده‌در. او دائره‌لرده واو طبقاتده چندان احدیت اعتباریله بتون اسماء بولونه بیلیر. بتون عنوانلر ایله تجلی ایدر. فقط ناصلکه عدلیه‌ده حاکم عادل عنوانی آصلدر. حاکمدر. سائر عنوانلر اوراده اونڭ امرینه باقار. اوڭا تابعدر. اویله‌ده هر بر طبقات مخلوقاتده هر بر سماده بر اسم بر عنوان الهی حاکمدر. سائر عنوانلر ده اونڭ ضمننده‌در. مثلا اسم قدیره مظهر حضرت عیسی علیه السلام هانکی سماده پیغمبر علیه الصلاة والسلام ایله گوروشدی ایسه. ایشته او سما دائره‌سنده جناب حق قدیر عنوانیله بالذات اوراده متجلیدر. مثلا. حضرت موسی علیه السلامڭ مقامی اولان سماء دائره‌سنده الڭ زیاده حکمفرما حضرت موسی علیه السلامڭ

مظهر اولدیغی متکلّم عنوانیدر. وهکذا. ایشته ذات احمدیه علیه الصلاة والسلام چونکه
اسم اعظمه مظهردر. و نبوّتی عمومیدر. و بتون اسمایه مظهردر. البته بتون دوائر ربوبیتله
علاقه داردر. البته او دائره لرده مقام صاحبی اولان انبیالرله کورشمك و عموم طبقاتدن
کچمك حقیقت معراجی اقتضا ایدیيور.

۲ ایکنجی تمثیل: ناصلکه بر سلطانك عنوانلرندن اولان قوماندان اعظم عنوانی دوائر عسکریه نك
سرعسکر دائره سی کبی کلّی و کنیش دائره دن طوت تا اونباشی دائره سی کبی جزئی و خصوصی هر بر
دائره ده بر ظهوری بر جلوه سی واردر. مثلا بر نفر، او قوماندانلق عنوان اعظمنك نمونه سنی
اونباشی شخصنده کورور. اوکا باقار. اوندن امر آلیر. او نفر اونباشی اولدیغنده چاووش
دائره سنده کی قوماندانلق دائره سی نظرینه چارپار. اوکا باقار. صوکره چاووش اولسه او وقت
قوماندانلق نمونه سنی و جلوه سنی ملازم دائره سنده کورور. او مقامده اوکا مخصوص بر
اسکمله بولونور. وهکذا. یوزباشی، بیکباشی، فریق، مشیر دائره لرندن هر برنده دائره لرك
بیوك و کوچوکلکی نسبتنده او قوماندانلق عنوانی کورور. شیمدی بر نفری قوماندان اعظم
بتون دوائر عسکریه یه تعلق ایده جك بر وظیفه ایله توظیف ایتمك ایسته سه، بر مفتش
کبی هر دوائری کوروب و کورونه جك بر مقام ویرمك ایسته سه؛ البته او قوماندان اعظم
او نفری اونباشی دائره سندن طوت تا دائرۀ اعظمیه قدر بر بر کزدیره جك. تا کورسون،
کورولسون. صوکره حضورینه قبول ایدوب صحبتنه مشرّف ایدرك نشان و فرمان ویروب
تلطیف ایدرك تا کلدیکی یره قدر بر آنده کوندریر. شو تمثیلده بر نقطه یی نظره آلمق لازمکه:
پادشاه اکر عاجز اولمازسه صوری اولدیغی کبی معنوی بر حشمتده ده اقتداری اولسه؛ او وقت
فریق، مشیر، ملازم کبی اشخاصی توکیل ایتمز. بالذات هر یرده بولونور. یالکز بعض یرده
آلتنده ومقام صاحبی اشخاصك آرقه سنده طوغریدن طوغری یه امری اویرر. بعض ولی
کامل اولان پادشاهلر چوق دائره لرده بعض اشخاص صورتنده اجرآتنی یاپدیغی روایت
ایدیلیر. شو تمثیل ایله باقدیغمز حقیقت ایسه، عجز اولمدیغی ایچون طوغریدن

طوغری‌یه هر دائره‌ده أمر و حاکم؛ قوماندان اعظمدن کلییور. اونك أمریله، اراده‌سیله، قوتیله‌در.. ایشته شو تمثیل کبی حاکم ارض و سماوات أمرلری فیکونه مالك آمر مطلق اولان سلطان ازلی و أبدی.. طبقات مخلوقاتنده جریان ایدن و کمال اطاعت و انتظام ایله امتثال اولنان أوامر و قوماندانلغنك شئوناتی و ذراتدن سیاراته و سینکدن سماواته قدر اولان طبقات مخلوقات و طوائف موجوداتده کوچك بیوك، جزئی کلی طبقاتی و طائفه‌لری آیری آیری نقطه‌بر برینه باقار بر طرزده برر دائرهٔ ربوبیت.. بر طبقه‌ نه کیت کورونیور.. شیمدی بتون کائناته‌کی مقاصد علیا و نتایج عظمای آلاهیه بیق و بتون طبقاتك آیری آیری وظائف عبودیتلرینی کورمکله: ذات کبریانك سلطنت ربوبیتنی، حشمت حاکمیتنی مشاهده ایدرك اوذاتك مرضیاتی نه اولدیغنی آکلامق و اونك سلطنتنه دلال اولمق ایچون: علی کل حال او طبقات و دائره‌لره بر سیر و سلوك اولاجقدر.. تا دائرهٔ اعظمیه سنك عنوانی اولان عرش اعظمنه کیره‌جك.. تا قاب قوسینه یعنی امکان و وجوب اورته‌سنده قاب قوسین ایله اشارت اولنان مقامه کیره‌جك.. و ذات ذوالجلال ایله کوروشه‌جکدر.. شو سیر سلوك ایسه: معراجك حقیقتیدر.. هر انسان عقلیله خیال سرعتنده سیرانی.. هر ولی قلبیله برق سرعتنده جولانی.. جسم نورانی اولان هر ملك روح سرعتنده عرشدن فرشه.. فرشدن عرشه دورانی.. أهل جنتك انسانلری براق سرعتنده حشردن بش یوز سنه‌لك مسافه‌ده‌کی جنته چیقماللری اولدیغی کبی: نور و نور قابلیتنده و أولیاء قلبلرندن داها لطیف. و أمواتك روحلرندن و ملائکه جسملرندن داها خفیف و جسد نجمی و بدن مثالیدن داها لطیف اولان روح محمد علیه الصلاة والسلام بناتك مدرسز وظائفنه مدار و جهازاتك محزنی اولان جسم محمدی علیه الصلاة والسلام.. ألبته اونك روح عالیسیله عرشه قدر برابر کیده‌جکدر..

شیمدی مقام استماعده اولان ملحده باقیورز.. خاطره کلییور که: او ملحد قلبنده دیر.. بن اللهی طانیمایورم.. پیغمبری بیلمیورم.. نا صل معراجه اینانه‌بیلیرم؟ بزده دیرز که:

مادام شو کائنات و موجودات وار. و ایچنده افعال و ایجاد وار. هم مادام منتظم بر فعل فاعلسز اولماز. معنیدار بر کتاب کاتبسز اولماز. صنعتلی بر نقش نقاشسز اولماز. ألبته شو کائناتی طولدیران افعال حکیمانه نك بر فاعلی دیر. یوزینك سوکم بوکم تازه حیرتفزا نقوشلرینك معنیدار مکتوباتنك بر کاتبی بر نقاشی واردر. هم مادام برایشده ایکی حاکمك بولونماسی اوایشك انتظامنی بوزدیور. هم مادام سینکك قنادندن تا سماوات قندیلنه قدر مکمل بر انتظام وار. اویله ایسه او حاکم بردر. بر اولمازسه: چونکه هرشیده صنعت وحکمت او درجه عجیبدرکه: او شیئك صانعی هر شیئه مقتدر اولاحق: هر بر شیئی بیله جك بر درجه ده قدیر مطلق اولمق لازم کلیر. اویله ایسه بر اولمازسه موجودات عدد نجوم الهلرك بولونماسی لازم کلیر. او الهلر هم بر برینه ضد هم بر برینه مثل اولاجقلر وارحالده شو عجیب انتظام بوزولامق یوز بیك دفعه محالدر. هم مادام شو موجوداتك طبقاتی بر اوردودن بیك دفعه داها منتظم بر امر ایله حرکت ایتدیکی بالبداهه کورونیور. یلدیزلرك کونش وقمرلرك منتظماً امر کالرندن طوت. تا بادم چیچکلرینه قدر هر بر طائفه او قدر منتظم او قدر مکمل بر صورتده تذکره لیلنك او طائفه یه ویردیکی نشانلری، فورمالری کوزل لباسلری وتعیین ایتدیکی حرکاتی بیك دفعه اوردودن داها منتظم بر طرزده اظهار ایدییور. اویله ایسه شو کائناتك موجوداتی اونك امرینه باقار. وامتثال ایدر. پرده غیب آرقه سنده بر حاکم مطلقی واردر. هم مادام او حاکم بتون یاپدیغی اجراآت حکیمانه شهادتیله هم کوستردیکی آثار حشمتله بر سلطان ذو الجلالدر. هم کوستردیکی احسانات ایله غایت رحیم بر ربدر. هم اظهار ایتدیکی کوزل صنعتلریله صنعتپرور و صنعتنی چوق سور بر صانعدر. هم کوستردیکی تزیینات و براق آور صنعتلریله ذی شعورلرك نظر استحساننی آثارینه جلب ایتمك ایستهیور بر خالق حکیمدر. هم خلقت عالمده کوستردیکی محیر العقول تزییناتك نه دیمك اولدیغنی ومخلوقات نره دن کلوب نره یه کیده جکلرینی: ربوبیتنك حکمتیله ذی شعوره بیلدیرمك ایستدیکی آکلاشیلیور. ألبته بو حاکم حکیم

وصانع عالم ربوبیتنی كوسترمك ایستر: هم مادام بو قدر كوستردیكی آثار لطف ومرحمت وغرائب صنعت ایله ذی شعوره كندینی طانیتدیرمق وسودیرمك ایستر.. آلبته ذی شعورلردن آرزولرینی واونلرده كی مرضیاتی نه اوله‌جغنی بر مبلّغ واسطه‌سیله بیلدیره‌جكدر اویله ایسه ذی شعورلردن برینی تعیین ایده‌جك اونك ایله او ربوبیتنی اعلان ایده‌جكدر: وسودیكی صنعتلرینی تشهیر ایچون بر دلّالی قرب حضورینه مشرّف ایده‌جك تشهیره واسطه ایده‌جكدر.. واو علوی مقاصدینی سائر ذی شعورلره بیلدیرمكله كمالاتنی اظهار ایچون برینی معلّم تعیین ایده‌جكدر.. وشو كائناتده درج ایتدیكی طلسمی وشو موجوداتده كیزلدیكی معمّای ربوبیتی محاسن قالماق ایچون هر حالده بر رهبر تعیین ایده‌جكدر: وكوستردیكی وانظارك تماشاسنه نشر ایتدیكی محاسن صنعت فائده‌سز وعبث قالماق ایچون اونلرده‌كی مقاصدی درس ویره‌جك بر رهبر تعیین ایده‌جكدر.. هم مرضیاتنی ذی شعورلره تبلیغ ایتمك ایچون برینی بتون ذی شعورلرك فوقنده بر مقامه چیقاراجق.. ومرضیاتنی اوكا بیلدیره‌جك. اونلره كوندره‌جكدر.. مادام حقیقت وحكمت بویله اقتضا ایدییور.. وشو وظائفه آك الیق حضرت محمد علیه الصلاة والسلامدر.. چونكه بالفعل آنك مكمل برصورتده او وظیفه‌لری یاپمشدر.. تشكیل ایتدیكی عالم اسلام وكوستردیكی نور اسلامیت بر شاهد عادل وصادقدر.. اویله ایسه.. او ذات طوغریدن طوغری‌یه بتون كائناتك فوقنده چیقوب بتون موجوداتك فوقنده بر مقامه كیرمك لازم مدركه: بتون مخلوقاتك فالقیله عمومی، علوی، كلّی بر صحبت ایتسین.. ایشته معراج دخی بو حقیقتی افاده ایدییور..

الحاصل: مادام شو عظیم كائنات مذكور مقصدلركبی چوق عظیم مقاصد ایچون بیوك غایه‌لر ایچون شو صورتده تشكیل، ترتیب، وتزیین ایتمشدر.. هم مادام شو موجودات ایچنده شو عمومی ربوبیتی بتون دقائقیله شو عظیم سلطنت الوهیتی بتون حقائقیله كوره‌جك انسان نوعی واردر.. آلبته او حاكم مطلق او انسان ایله قونوشاجقدر.. - -

مقاصدینی بیلدیره جکدر. مادام که انسان جزئیتدن و سفلیتدن تجرد ایدوب الفیوکسك
بر مقام کلییه چیقامایور. اوحالده کلی خطابنه بالذات مخاطب اوله‌میور. البته انسانلر
ایچنده بعض افراد مخصوصه او وظیفه ایله موظف اوله‌جقلر. تا ایکی جهتله مناسبتی بولونسون
هم انسانی اولمالی. تا انسانلره معلم اولسون. هم روحاً غایت علوی اولمالی که تا طرفیدن
طوغری‌یه خطابه مظهر اولسون. شیمدی مادام خلق انسانلر ایچنده شو کائنات صانعنك
مقاصدینی انك اکمل بر صورتده بیلدیرن و شو کائنات طلسمنی کشف ایدن و خلقتك
معماسنی آچان و بر بیتك محاسن سلطنتنه انك اکمل طرزده دلالت ایدن محمد علیه
الصلاة والسلامدر. البته بتون افراد انسانیه ایچنده اوایله بر معنوی سیر و سلوکی اوله‌جقدر که:
جسمانی عالمده سیر و سیاحت صورتنده بر معراجی اوله‌جقدر. یتمش بیك پرده تعبیر اولنان
برزخ اسماء و تجلیء صفات و افعال و طبقات موجوداتك آرقه سنه قدر قطع مراتب ایده‌جکدر
ایشته معراج بودر..

بینه ناظره کلیورکه: ای مستمع سن قلبکدن دییورسانکه: ناصل اینانایم. عرش شیدن
داها یقین بر ربه بیکلرسنه مسافه‌یی قطع ایدوب یتمش بیك پرده‌یی کیچه‌کله نصوکره
اونکله کوروشمك نه دیمکدر؟ بزده دیرزکه: جناب حق هرشیئه هرشیدن داها یقیندر..
فقط هرشی اوندن نهایتسز اوزاقدر. ناصلکه کونشك شعوری و قرشیسیده اولسه..
سنك الکده‌کی آینه واسطه‌سیله سنکله قونوشه بیلیر.. ایسته‌دیکی کبی سنده تصرف
ایدر. بلکه آینه مثال سنك کوز بیککدن سکا داها یقیندر. اولدیغی حالده سن درت بیك
سنه قدر اوندن اوزاقسك. هیچ بر جهتده اوکا یاناشامازسك.. اکر ترقی ایسه‌ك قمر مقامنه
کلوب طوغریدن طوغری‌یه بر مقابله نقطه‌سنه چیقه‌رسك. اوکایا اکثر بر نوع آینه اولیق
ایده‌بیلیرسك. اویله ده شمس ازل و ابد اولان ذات ذوالجلال هرشیئه هرشیدن داها
یقین اولدیغی حالده هرشی اوندن نهایتسز اوزاقدر.. یا اکثر بتون موجوداتی قطع ایدوب
جزئیتدن چیقوب کلیتك مراتبنده کیت کیده بیکلر حجابلردن کیچوب. تا بتون موجوداته

محیطیدا سنه‌یا تأثیر اوندن داها ایلری‌ده چوق مراتبی قطع ایدر. صوڭره بر نوع تربیه مشرف
اولور. هم مثلا بر نفر قوماندان اعظمڭ شخص معنویسنده‌ن چوق ارزاق در. او نفر قوماندانی
اوّلباشیلقده گوردیگی کوچك بر نمونه ایله. غایت اوزاق بر مسافه‌ده معنوی چوق پرده‌لر
آرقه‌سنده اوڭا باقار. حقیقی اونڭ شخص معنویسیله تربیت ایسه، ملازملق، یوزباشیلق
بیكباشیلق كبی، چوق مراتب كلیه‌دن كچمك لازم كلیور. حالبوكه قوماندان اعظم أمرلیله،
قانونلیله، نظریله، حاکمیله، عاملیله، صورةً اولدیغی كبی. معناده قوماندان ایسه بالذات
ذاتیله او نفرڭ یاننده بولونور، كورور. شو حقیقت اون آلتنجی سوزده غایت قطعی بر صورتده
اثبات ایدیلدیگندن اوڭا اكتفاءً بوراده قیصه كسیورز.

بینه خاطره كلیر كه: سن قلبیڭدن دیرسڭ: بن سماواتی انكار ایدییورم. ملائكه‌لره ایناناما
یورم. سماواتده بریسڭ گزمه‌سنه، ملائكه‌لرله گورشمه‌سنه ناصل ایناناییم. أوت
سنڭ كبی عقلی گوزینه اینمش، گوزینه پرده چكیلمش آدملره سوزآ كلا تحقیق دیرشیی گوسترمك
ألبته مشكلدر. فقط حق او قدر پارلاقدر كه: كورلرده گوره‌بیله‌جكلری ایچون بزده دیرز كه:
فضای علوی بالاتفاق أثیر ایله طولیدر. ضیاء، الكتریق، حرارت، كبی سائر سیالات لطیفه
او فضانڭ طولیدران بر ماده‌نڭ وجودینه دلالت ایدر. میوه‌لر آغاجنی، چیچكلر چمنلرینی،
سنبللر تارلالرینی، بالقلر دڭزینی بالبداهه گوستردكلری كبی، شو ییلدیزلردخی بالضروره
منشألرینی، تارلاسنی، دڭزینی، چمنكاهنڭ وجودینی عقلڭ گوزینه صوقیورلر. مادام
عالم علویده مختلف تشكیلات وار. مختلف وضعیتلرده مختلف احكاملر گورینیور. او حالده
ایسه او احكاملرڭ منشألری اولان سماوات مختلفدر. انسانده جسمدن باشقه ناصل
عقل، قلب، روح، خیال، حافظه كبی معنوی وجودلرده وار. ألبته انسان أكبر اولان
عالمده یعنی شو انسان میوه‌سنڭ شجره‌سی اولان كائناتده عالم جسمانیدن باشقه عالملر
وار. هم عالم أرضدن تا جنت عالمنه قدر هر بر عالمڭ بر سماسی واردر. هم دلائلی ایچون
دیرز كه: سیارات ایچنده متوسط و ییلدیزلر ایچنده كوچك و كثیف اولان كرهٔ ارض.

موجودات ایچنده او قدر قیمتدار و نورانی اولان حیات و شعور، مع ما زیاده بر صورتده دائمه بولونور. البته قوری قالقان بر خانه حکمنده اولان شو ارضه نسبةً مزین قصرلر، مکمل سرایلر حکمنده اولان ییلدیزلر، و ییلدیزلرک دکزلری اولان گوکلرک ده ذی شعور و ذی حیات و پک کثرتلی و مختلف الاجناس اولان ملائکه و روحانیلرک مسکنلری وار. پک قطعی بر صورتده اشارات الاعجاز نام تفسیرمده ﴿ ثُمَّ اسْتَوٰى اِلَى السَّمَٓاءِ فَسَوّٰيهُنَّ سَبْعَ سَمٰوَاتٍ ﴾ آیتنده سماواتک هم وجودی هم تعددی اثبات ایدیلدیگندن و ملائکه حقنده یگرمی طوقوزنجی سوزده ایکی کره ایکی درت ایدر قطعیتنده ملائکه لرک وجودینی اثبات ایتدیگمزدن اونلره اکتفاءً بوراده قیصه کسیورز. (الحاصل) اثیردن یاپیلمش، الکتریق، ضیا، حرارت، جاذبه گبی سیالات لطیفه نک مداری اولمش. و حدیثده ﴿ السَّمَٓاءُ مَوْجٌ مَكْفُوفٌ ﴾ اشارتیله سیارات و نجوماتک حرکاتنه مساعد اولمش. و صمان یولی دینیلن ﴿ مَجَرَّةُ السَّمَٓاءِ ﴾ دن تا او یقین سیاره یه قدر مختلف وضعیت و تشکلده یدی طبقه. هر طبقه عالم ارضدن تا عالم برزخه، عالم مثاله، تا عالم آخرته قدر بر عالمک طامی حکمنده بر سماواتک بولونمسی حکمةً، عقلاً اقتضا ایدر.

هم خاطره گلیرکه: ای ملحد سن دیرسک، بیلک شکلات ایله طیاره واسطه سیله بر ایکی کیلومتره بر قاری یه چیقیله بیلیر. ناصل بر انسان جسمیله بیکلر سنه مسافه یی بر قاچ دقیقه ظرفنده قطع ایدر، گیدر گلیر؟ بزده دیرزکه: ارض گبی آغیر بر جسم بر دقیقه ده تخمیناً حرکت سنویه سیله بر دقیقه ده تقریباً یوز سکسان سکز ساعت مسافه یی کسر تقریباً یگرمی بش بیک سنه لک مسافه یی بر سنه ده قطع ایدیور. عجبا شو منتظم حرکاتی اوکا یاپدیران و بر صاپان طاشی گبی دوندیرن بر قدیر ذو الجلال بر انسانی عرشنه گتیره مزمی؟ شمسک جاذبه سی دینیلن بر قانون ربانی ایله مولوی گبی اطرافنده پک آغیر اولان جسم ارضی گزدیرن بر حکمت، جاذبهٔ رحمت رحمن ایله و انجذاب محبت شمس ازل ایله بر جسم انسانی برق گبی عرش رحمانه چیقاراماز می؟

ينه خاطره كليركه: ديورسڭ شايد چيقابيليرلر. نه ايچون چيقمش. نه لزومى وار. اونلر كبى روح وقلبى ايله كيتسه يه تمه رمى؟ بز ده ديرزكه: مادام صانع ذوالجلال ملك وملكوتنده كى آيات عجيبه سنى كوسترمك. وشو عالمڭ دزكاه ومنبعلرينى تماشا ايتديرمك واعمال بشريه نڭ نتائج اخرويه سنى اراءه ايتمك ايسته مش؛ البته عالم مبصراتڭ تا اقطارينه حكم ايدن اولان كوزينى ومسموعات عالمنده كى آياتى تماشا ايدن قولاغنى عرشه قدر برابر آلماسى لازم كلديكى كبى. روحنڭ خدمتكارى اولان آلات وجهازاتنڭ ماكينه سى حكمنده اولان جسم مباركنى دخى تا عرشه قدر برابر آلماسى مقتضاى عقل وحكمتدر. ناصلكه جنتده حكمت الٰهيه جسمى روحه آرقداش ايديور. چونكه پك چوق وظائف عبوديته ومدار لذائذ وآلامه مدار اولان جسددر. البته او جسد مبارك روحه آرقداش اولاجقدر. مادام جنته جسم روح ايله برابر كيده جك؛ البته جنة المأوانڭ كوكى اولان سدرة المنتهايه عروج ايدن ذات احمديه عليه الصلاة والسلام ايله جسد مباركنى رفاقت ايتديرمسى عين حكمتدر.

ينه خاطره كليركه: بر ساعتده بر قاچ دقيقه ده بيڭلرسنه مسافه يى قطع ايتمك عقلاً محالدر. بز ده ديرزكه: صانع ذوالجلالڭ صنعتنده حركات نهايت درجه ده مختلفدر. مثلا صدانڭ سرعتيله ضيا، الكتريق، روح، خيال سرعتلرى نه قدر متفاوت اولديغى معلومدر. سياراتڭ دخى فنًّا حركاتى او قدر مختلفدر كه: عقل حيرتده در. عجبا لطيف جسمى عروجنده سرعتى اولان علوى روحنه تابع اولمش. روح سرعتنده حركتى ناصل عقله مخالف كورينور. هم اون دقيقه ياتسه ڭ: بعض اولوركه: بر سنه قدر حالاته معروض اولورسڭ. حتى بر دقيقه ده انسان كورديكى رؤيانى: اويانق ايكن ايشيتديكى سوزلرى سويلديكى كلماتى طوپلاسه: اويانق عالمنده بر كون. بلكه داها فضله زمان لازمدر..

ديمك اولويوركه: بر زمان واحد ايكى شخصه نسبةً بريسنه بر كون، بريسنه ده بر سنه حكمنه كيچر. شو معنايه شو تمثيل ايله باق: انسانڭ حركتندن. كلله نڭ حركتندن.

صوتدن، ضيادن.. الكتريقدن.. روحدن.. خيالدن نظالرندن سرعت حركاتده بر مقياس
اولمق ايچون شويله بر ساعت فرض ايده‌بيلورزكه: او ساعتده اون ايگنه وار. برسى ساعتلرى
كوسترير. برى ده اوندن آلتمش دفعه داها كنيش بر دائره‌ده دقيقه‌لرى صايار. برسى
آلتمش دفعه داها كنيش بر دائره ايچنده ثانيه‌لرى. ديگرى ينه آلتمش دفعه داها
كنيش بر دائره‌ده ثالثه‌لرى. وهكذا.. رابعه‌لرى.. خامسه‌لرى.. سادسه‌لرى: سابعه..
ثامنه.. تاسعه.. تا عاشره‌لرى صايان غايت منتظم بر دائره‌ده بر ايبره فرض
ايده‌بيلورز.. فرضا ساعتى صايان ايبره‌نك دائره‌سى كوچك ساعتمز قدر اولسه؛ هر حالده
عاشره‌لرى صايان ايبره‌نك دائره‌سى آرضنك مدار سنويسى قدر. بلكه داها فضله اولمق
لازم كلير.. شيمدى ايكى شخص فرض ايده‌بيلورز. برى ساعتى صايان ايبره‌يه بينمش كبى او
ايبره‌نك حركاتنه كوره تماشا ايده‌بيلور.. ديگرى عاشره‌لرى صايان ايبره‌يه بينمش كبى..
بو ايكى شخصك زمان واحدده مشاهده ايتدكلرى أشيا ساعتمزله آرضك مدار سنويسى
نسبتى كبى مشهوداتجه اينجه فرقلرى واردر.. ايشته زمان چونكه حركاتك بر رنگى بر
لونى يا خود بر شريدى حكمنده اولديغندن حركاتده جارى اولان بر حكم زمانده دخى
جاريدر.. ايشته بر ساعتده مشهوداتمز بر ساعتك ساعتى صايان ايبره‌سنه بينه‌ن
ذى شعور شخصك مشهوداتى قدر اولديغى وحقيقت عمرى ده او قدر اولديغى حالده؛
عاشره ايبره‌سنه بينه‌ن شخص كبى: عين زمانده او معيّن ساعتده رسول اكرم عليه
الصلاة والسلام براق توفيق الٓهى يه بينر. برق كبى بتون دائرهٔ ممكناتى قطع ايده‌رك..
عجائب ملك وملكوتى كوروب دائرهٔ وجوب نقطه‌سنه چيقوب صحبته مشرّف اولوب..
رؤيتّ جمال الٓهى يه مظهر اولارق فرمانى آلوب وظيفه‌سنه دونه‌بيلير. و دونمش..
واولمشدر..

ينه خاطره كليركه: ديرسكز.. أوت اوله‌بيلير. ممكندر. فقط هر ممكن واقع اولمايور..
بونك أمثالى واريميكه قبول ايده‌ياسين؟ أمثالى اولمادن بر شيئك يالكز امكانى ايله

وقوعنه ناصل حکم ایدیله بیلیر؟ بز دیرز که: أمثالی او قدر چوقدر که: حسابه کلمز. مثلا هرکسک نظری کوز ایله یردن تا نپتون ییلدیزینه قدر بر ثانیه ده چیقار. هرکسک علمی عقلیله قوزموغرافیا قانونلرینه بینوب، بیلدیزلرک تا آرقه سنه بر دقیقه ده کیدر. هرکسک ایمانی نمازک افعال و أرکاننه فکرینی بیندیروب بر نوع معراج ایله کائناتی آرقه ده آتوب حضوره قدر کیدر. هرکسک قلبی و کامل ولیلر سیر و سلوک ایله: عرشدن و دائرۀ اسماء و صفاتدن قرق کونده کچه بیلیر. حتی شیخ کیلانی (رض) و امام ربانی (رض) کبی بعض ذاتلرک اخبارات صادقه لریله: بر دقیقه ده عرشه قدر عروج روحانیلری اولیور: هم اجسام نورانی اولان ملائکه لرک عرشدن فرشه، فرشدن عرشه قیصه بر زمانده کیتمه لری و کلمه لری واردر. هم أهل جنت محشردن جنت باغلرینه قیصه بر زمانده عروج ایدیورلر. ألبته بو قدر نمونه لر کوستریورلر که: بتون أولیالرک سلطانی و عموم مؤمنلرک امامی و عموم أهل جنتک رئیسی و عموم ملائکه نک مقبولی اولان ذات أحمدیه نک (علیه الصلاة والسلام) سیر و سلوکنه مدار بر معراجی بولونمسی و اونک مقامنه مناسب بر صورتده اولمسی عین حکمتدر: و غایت معقولدر. و شبهه سز واقعدر.

[اوچنجی اساس] حکمت معراج نه در؟ [الجواب] معراجک حکمتی او قدر یوکسکدر که: فکر بشر اوکا یتیشه میور. او قدر دریندر که: اونی کوره میور. او قدر اینجه در و لطیفدر که: عقل کندی باشیله کوره میور. فقط بعض اشارتلرله حقیقتلری بیلینمز سه ده وجودلری بیلینه بیلیر. شویله که: شو کائناتک خالقی، شو کثرت طبقاتنده نور وحدتنی و جمال احدیتنی کوسترمک ایچون کثرت طبقاتنک منتهاسندن تا مبدأ وحدته بر خیط اتصال صورتنده بر معراج ایله بر فرد ممتازی بتون مخلوقات نامنه کندینه مخاطب اتخاذ ایدرک بتون ذی شعور نامنه مقاصد الهیه سنی اوکا آکلاتمق. و: اونکله بیلدیرمک و اونک نظریله آیینۀ مخلوقاتنده جمال صنعتنی کمال ربوبیتنی مشاهده ایتمک و ایتدیرمکدر. هم صانع عالمک آثارک شهادتیله: نهایتسز جمال

وكمالى واردر: جمال هم كمال ايكيسيده محبوب لذاته درلر. يعنى بالذات سويلبرلر. اويله ايسه او جمال وكمال صاحبنك جمال وكمالنه نهايتسز بر محبتى واردر: او محبتى ايسه مصنوعاتنده چوق طرزلرده تظاهر ايديور. مصنوعاتنى سور. چونكه مصنوعاتنك ايچنده جمالنى كمالنى كورور. مصنوعات ايچنده اڭ سويملى واڭ عالى ذى حياتدر. ذى حياتلر ايچنده اڭ سويملى و عالى ذى شعوردر. و ذى شعورك ايچنده جامعيت اعتباريله اڭ سويملى انسانلر ايچنده بولونور. انسانلر ايچنده استعدادى تماميله انكشاف ايدن. بتون مصنوعاتده منتشر و متجلى كمالاتك نمونه لرينى كوسترن فرد اڭ سويمليدر. ايشته صانع موجودات: بتون موجوداتده انتشار ايدن تجلىء محبتك بتون انواعنى بر نقطه ده بر آيينه ده كورمك و بتون انواع جمالنى احديت سريله كوسترمك ايچون شجرهٔ خلقتدن بر ميوهٔ منور درجه سنده و قلبى او شجره نك حقائق اساسيه سنى استيعاب ايده جك بر چكردك حكمنده اولان بر ذاتى: و مبدأ اول اولان چكردكدن تا منتها اولان ميوه يه قدر بر خيط اتصال حكمنده اولان بر معراج ايله. او فردك كائنات نامنه محبوبيتنى كوسترمك ده حضورينه جلب ايتمك: و رؤيت جمالنه مشرف ايتمك. و او فردكى حالت قدسيه يى باشقه سنه سرايت ايتديرمك ايچون كلاميله تلطيف ايدوب فرمانيله توظيف ايتمكدر.

شو حكمت عاليه يه باقمق ايچون (ايكى تمثيل) دوربينيله ترصد ايده جكز.

(برنجى تمثيل) اونبرنجى سوزك حكايهٔ تمثيليه سنده تفصيلاً بيان ايديلديكى كبى. ناصلكه بر سلطان ذى شانك پك چوق خزينه لرى وار خزينه لرده پك چوق جواهرلرك انواعى بولونسه: هم صنايع غريبه ده چوق مهارتى اولسه. وحسابسز فنون عجيبه يه معرفتى احاطه سى بولونسه نهايتسز علوم بديعه يه عالم و اطلاعى اوليسه: هر جمال و كمال صاحبى. كندى جمال وكمالنى كوروب و كوسترمك ايسته مسى سرينجه: او سلطان ذى فنون دخى بر شهر آچمق ايستركه: ايچنده سركيلر ديزسين. تا ناسك انظارينه سلطنتنك حشمتنى

هم ثروتنك شعشعه سنى. هم كندى صنعتنك خارقه لرينى. هم كندى معرفتنك غريبه لرينى اظهار ايدوب كوسترسين. تا جمال وكمال معنوسنى ايكى وجهله مشاهده ايتسين بر وجهى بالذات نظر دقائق آشناسيله كورسون. ديكرى غيرك نظريله باقسين. و شو حكمته بناءً ألبته جسيم، محتشم، كنيش، بر سراى ياپمغه باشلار. شاهانه بر صورتده دائره لره منزللره تقسيم ايدر. خزينه لرينك درلودرلو مرصعاتيله سوسلنديروب كندى دست صنعتنك أك كوزل أك لطيف صنعتلريله زينتلنديرر: فنون حكمتنك أك اينجه لكلريله تنظيم ايدر. وعلومنك آثار معجزه كارانه لريله دوناتير.. تكميل ايدر.. صوكره نعمتلرينك چشيد لريله طعاملرينك لذيذلريله هر طائفه يه لايق صفره لرى سره ر. بر ضيافت عامّه احضار ايدر.. صوكره رعيتّنه كندى كمالاتنى كوسترمك ايچون اونلرى سيره وضيافته دعوت ايدر.. صوكره برينى ياور اكرم ياپار. آشاغيكى طبقات ومنزللردن يوقارى يه دعوت ايدر.. دائره دن دائره يه ادست ادستدكى طبقه لرده كزدير.. او عجيب صنعتنك ماكينه لرينى وتزكاهلرينى وآشاغيدن كلان محصولاتك مخزنلرينى كوستره كوستره.. تا دائرۀ خصوصيه سنه قدر كتيرير. بتون او كمالاتنك معدنى اولان مبارك ذاتنى اوكا كوسترمكله: وحضوريله اونى مشرف ايدر.. وسرايك حقائقنى و كندى كمالاتنى اوكا بيلديرر.. سيرجيلره رهبر تعيين ايدر.. كونده ريرر. تا او سرايك صانعنى او سرايك مشتملاتيله، نقوشيله، عجائبيله آهالى يه تعريف ايتسين.. و سرايك نقشلرنده كى رموزينى بيلديروب و ايچنده كى صنعتلرينك اشارتلرينى اوكره توب دروننده كى منظوم مرصّعلر وموزون نقوش نه در؟ و سراى صاحبنك كمالاتنى وهنرلرينى ناصل كوستررلر؟ او سرايه كيرنلره تعريف ايتسين. وكيرمه نك آدابنى

١ وسيرك مراسمنى بيلديروب وكورونمه ين سلطان ذى فنون وذى شئونه قارشو مرضياتى و آرزولرى دائره سنده تشريفات مراسمنى تعريف ايتسين. عيناً اويله ده وَلِلّٰهِ المَثَلُ الاعلى أزل وأبد سلطانى اولان صانع ذو الجلال. نهايتسز كمالاتنى و نهايتسز جمالنى كورمك. و

وكوسترمك ايستهمشدركه: شو عالم سرايني اويله بر طرزده ياپمشدركه: هر بر موجود بيك چوق
ديللرله اونك كمالاتني ذكر ايدر. بيك چوق اشارتلرله جمالني كوسترر. اسماء حسناسنك هر بر
اسمنده نه قدر كيزلي معنوي دفينه لر. وهر بر عنوان مقدسه سنده نه قدر مخفي لطائف
بولونديغني شو كائنات بتون موجوداتيله كوسترر. واويله بر طرزده كوسترركه: بتون فنون
بتون دساتيريله شو كتاب كائناتي زمان آدمدن بري مطالعه ايديور. حال بوكه او كتاب
اسماء وكمالات الهيه يه دائر افاده ايتديكي معنالرك وكوسترديكي آيتلرك عشر معشارني
داها اوقويامامش؛ ايشته شويله بر سراي عاليي كندي كمالات وجمال معنويسني كورمك
وكوسترمك ايچون بر مشهر ياپان جليل ذو الجمال. جميل ذو الجلال. صانع ذو
الكمالك حكمتي اقتضا ايديوركه: شو عالم ارضده كي ذي شعورلره نسبةً عبث و
فائده سز اولماق ايچون او سرايك آيتلرينك معناسني بر بسنه بيلديرسين. او سرايده كي
عجائبك منبعلريني ونتائجنك مخزنلري اولان عوالم علويه ده بر بسني كزديرسين؛ وبتو
اونلرك فوقنه چيقارسين. وقرب حضورينه مشرف ايتسين. وآخرت عالملرنده ده
كزديرسين. عموم عبادينه بر معلم وسلطنت ربوبيتنه بر دلال ومرضيات الهيه سنه
بر مبلغ وسراي عالمنده كي آيات تكوينيه سنه بر مفسر كبي چوق وظيفه لرايله توظيف
ايتسين. معجزات نيشانلريله امتيازيني كوسترسين. قرآن كبي بر فرمان ايله او
شخصي. ذات ذو الجلالك خاص وصادق بر ترجماني اولديغني بيلديرسين. ايشته مثلا
بيك چوق حقيقتلرندن شو تمثيل دوربينيله بر ايكيسني نمونه اولارق كوستردك: سائرلريني
قياس ايده بيليرسك.

﴿ايكنجي تمثيل﴾ ناصلكه بر ذات ذي فنون معجز نما بر كتابي تأليف ايدوب يازسه؛ اويله
بر كتابكه: هر بر صحيفه سنده يوز كتاب قدر حقائق. هر سطرنده يوز صحيفه قدر لطيف
معنالر. هر بر كلمه سنده يوز سطر قدر حقيقتلر. هر حرفنده يوز كلمه قدر معنالر
بولونسه. هم بتون او كتابك معاني وحقائقي. او كاتب معجز نمانك كمالات ..

معنويه‌سنه باقسه. اشارت ايتسه. البته اويله بيتمز برفضيلتى قيمتلى براقوب عبث .
ايتمز. هر حالده اوكتابى بعضيلره درس ويره جك. تا او قيمتدار كتاب معناسز قالوب بيهوده
اولماسين. اونك كيزلى كمالاتى ظاهر اولوب كمالنى بولسون؛ وجمال معنويسى كورونسون.
اوده سوينسين. وسوديرسين. هم او عجيب كتابى بتون معناسيله مقاتيله درس
ويره جك برسنى اك برنجى صحيفه‌دن تا نهايته قدر. اوستنده درس ويره ويره جكدر؛
عيناً اويله‌ده نقاش ازلى. شو كائناتى: كمالاتنى وجمالنى ومحاسن اسماسنى كوسترمك
ايچون اويله برطرزده يازمشدركه: بتون موجودات حدسز جهتلرله نهايتسز كمالاتنى
واسماء وصفاتنى بيلديرر. افاده ايدر. البته بركتابك معناسى بيلينمزسه هيچه سقوط
ايدر. بالخصوص بويله هر برحرفى بيكلر معنايى تضمن ايدن بركتاب سقوط ايده‌مز. و
ايتديريلمز. اويله ايسه اوكتابى يازان البته اونى بيلديره جكدر. هر طائفه‌نك استعدا
دينه كوره برقسمنى اكلاتديره جقدر. هم عمومى اك عام نظرلى اك كلى شعورلى اك
ممتاز استعدادلى برفرده درس ويره جكدر. اويله بركتابك عمومى وكلى حقائقنى درس
ويرمك ايچون غايت يوكسك برسير سلوك ايتديرمك حكمةً لازمدر. يعنى برنجى صحيفه‌سى
اولان طبقات كثرتك اك نهايتندن طوت. تا منتها صحيفه‌سى اولان دائرهٔ احديته قدر
برسيران ايتديرمك لازم كليور. ايشته شو تمثيل ايله معراجك علوى حكمتلرينه بردرجه
باقابيليرسك..

شيمدى مقام استماعده اولان ملحده باقوب قلبنى ديكله‌يه جكز. نه حاله كيرديكنى
كوره جكز.. ايشته خاطره كليوركه: اونك قلبى ديور. بن اينانمغه باشلادم.
فقط اى آكلا ميورم. اوچ مهم مشكلم داها وار. «برنجيسى» شو معراج عظيم
نه ايچون محمد عربى عليه الصلاة والسلامه مخصوصدر. «ايكنجيسى» او ذات نامدار
شو كائناتك چكردكيدر؟ ديرسكز كائنات اونك نورندن خلق اولونمش؛ هم كائناتك
اك آخر واك منوّر ميوه‌سيدر. بونه ديمكدر؟ «اوچنجيسى» سابق بيانانكزده

دیورسکز که: عالم علوی یه چیقمق.. شو عالم ارضیه ده کی آثارلرك ماکینه لرینی تزکاهلرینی ونتائجنك مخزنلرینی کورمك ایچون عروج ایتمش.. نه دیمکدر..

«الجواب» برنجی مشکلکز اوتوز عدد سوزلرده تفصیلاً حل ایدیلمشدر.. یالکز شوراده ذات احمدیه نك علیه الصلاة والسلام کمالاتنه ودلائل نبوتنه داًر ومعراج اعظمه اك الیق اولدیغنه اجمالی اشارتلر نوعنده برمختصر فهرسته کوستریورز.. شویله که: اولاً: تورات.. انجیل.. زبور کبی کتب مقدسه نك اویله چوق تحریفاته معروض اولدقلری حالده.. شو زمانده دخی حسین جسری کبی برمحقق نبوت احمدیه یه علیه الصلاة والسلام داًر یوز اون درت ١١٤ اشاری بشارتلری چیقاروب رسالهٔ حمیدیه ده کوسترمشدر: ثانیاً: تاریخجه ثابت شق وسطیح کبی مشهور ایکی کاهنك نبوت احمدیه دن علیه الصلاة والسلام برآز اول نبوتنه و آخر زمان پیغمبری اولدیغنه بیاناتلری کبی.. چوق بشارتلر صحیح برصورتده تاریخاً نقل ایدیلمشدر.. ثالثاً: ولادت احمدیه علیه الصلاة والسلام کیجه سنده کعبه ده کی صنملرك سقوطیله: کسرای فارسك سرای مشهوری اولان ایوانی انشقاق ایتمسی کبی ارهاصات دینیلن یوزر خارقه تاریخجه مشهوردر: رابعاً: بر اوده پارمغندن کلان صویی ایچیرمسی.. وجامعده برجماعت عظیمه حضورنده قورو دیره کك منبرك نقلندن طولایی مفارقت احمدیه دن علیه الصلاة والسلام دوه کبی انین ایدرك آغلاماسی.. «وَانْشَقَّ الْقَمَرُ» نصیله: شق قمر کبی محققلرك تحقیقاتیله بیکه بالغ معجزاتله سرفراز اولدیغنی تاریخ وسیر کوستریور:

«خامساً» دوست ودشمانك اتفاقیله اخلاق حسنه نك شخصنده اك یوکسك درجه ده بتون معاملاتنك شهادتیله سجایای سامیه وظیفه سنده وتبلیغاتنده اك عالی بردرجه ده ودین اسلامده کی محاسن اخلاقك شهادتیله شریعتنده اك عالی خصال حمیده اك مکمل درجه ده بولندیغنه اهل انصاف ودقت تردد ایتمز:

«سادساً» اوننجی سوزك ایکنجی اشارتنده اشارت ایدیلدیکی کبی.. الوهیت مقتضای حکمت اولارق تظاهر ایستهمسنه مقابل اك اعظم بردرجه ده ذات احمدیه علیه الصلاة والسلام..

دیننده كی اعظمی عبودیتله الڭ پارلاق بر درجه ده كوسترمشدر. هم مالك عالمڭ نهایت
كمالده كی جمالنی بر واسطه ایله كوسترمك. و مقتضای حكمت و حقیقت اولارق ایستهمسنه
مقابل.. الڭ كوزل بر صورتده كوستریجی و تعریف ایدیجی بالبداهه ینه او ذاتدر.
هم صانع عالمڭ نهایت جماله دار اولان كمال صنعتی اوزرینه انظار دقتی جلب ایتمك ایله
تشهیر ایتمك ایستهمسنه مقابل.. الڭ یوكسك بر صدا ایله دلاللق ایدن ینه بالمشاهده
او ذاتدر. هم بتون عالملرڭ ربی كثرت طبقاتنده وحدانیتنی اعلان ایتمك ایستهمسنه
مقابل توحیدڭ الڭ اعظمی بر درجهسنده و بتون مراتب توحیدی اعلان ایدن ینه بالضروره
او ذاتدر. هم صاحب عالمڭ نهایت درجهده آثارنده كی جمالڭ اشارتیله نهایتسز
حسن ذاتیسنی و جمالنڭ محاسننی و حسنڭ لطائفنی آیینهلرده مقتضای حقیقت
و حكمت اولارق كورمك و كوسترمك ایستهمسنه مقابل الڭ شعشعهلی بر صورتده
آیینهدارلق ایدن و كوسترن و سوهرك و باشقهسنه سودیرن ینه بالبداهه او ذاتدر.
هم شو سرای عالمڭ صانعی غایت خارقه معجزهلر ایله و نهایت قیمتدار جواهرلر ایله
طولو خزینهء غیبیهلرینی اظهار و تشهیر ایتمهسی.. و اونلرله كمالاتنی تعریف ایتمك
و بیلدیرمك ایستهمسنه مقابل.. الڭ اعظمی بر صورتده تشهیر ایدیجی و توصیف
ایدیجی ینه بالبداهه او ذاتدر. هم شو كائناتڭ صانعی شو كائناتی انواع عجائب
و زینتلر ایله سوسلندیرمك صورتنده یاپمسی و ذی شعور مخلوقاتنی سیر و تنزه و عبرت
و تفكر ایچون اوكا ادخال ایتمسی.. و مقتضای حكمت اولارق اونلره او آثار و صنایعڭ
معنالرینی قیمتلرینی اهل تماشا و تفكره بیلدیرمك ایستهمسنه مقابل الڭ اعظمی
بر صورتده جن و انسه.. بلكه روحانیلره و ملائكهلرده قرآن حكیم واسطهسیله
رهبرلك ایدن ینه بالبداهه او ذاتدر. هم شو كائناتڭ حاكم حكیمی. شو كائناتڭ
تحولاتندهكی مقصد و غایهیی تضمن ایدن طلسم خلقتنی و موجوداتڭ نرهدن، نرهیه
و نه اولدقلری اولان شو اوچ سؤال مشكلڭ معماسنی بر ایلچی واسطهسیله عموم

ذی شعورلره آچدیرمق ایستەمسنه مقابل الڭ واضح برصورتده والڭ اعظمی بردرجەده
غ صم
حقائق قرآنیه واسطه‌سیله اوطلسمی آچان واومعمایی حل ایدن بینه بالبداهه اودر.
مق
هم شو عالمک صانع ذوالجلالی بتون گوزل مصنوعاتیله کندینی ذی شعور اولانلره طانیتدیرمق
وقیمتلی نعمتلریله کندینی اونلره سودیرمسی. بالضروره اونڭ مقابلنده ذی شعور اولانلرده
مرضیاتی وآرزوی الهیه‌لرینی برایلچی واسطه‌سیله بیلدیرمسنی ایستەمسنه مقابل الڭ
اعلی واکمل برصورتده قرآن واسطه‌سیله اومرضیات وآرزولری بیان ایدن وگتیرن بینه
غ صم
بالبداهه اودر. هم رب العالمین میوۀ عالم اولان انسانه عالمی ایچنه آلاجق بروسعت
استعداد ویردیگندن وبرعبودیت کلیه‌یه مهیا ایتدیگندن. وحسیاتجه کثرته و
دنیایه مبتلا اولدیغندن بررهبر واسطه‌سیله یوزلرینی کثرتدن وحدته، فانیدن باقی‌یه
چویرمک ایستەمسنه مقابل الڭ اعظمی بردرجەده الڭ ابلغ برصورتده قرآن واسطه‌سیله
الڭ احسن برطرزده رهبرلک ایدن ورسالتڭ وظیفه‌سنی الڭ اکمل برطرزده ایفا ایدن بینه
غ صم
بالبداهه اودر. ایشته موجوداتڭ الڭ اشرفی اولان ذی حیات. وذی حیاتڭ ایچنده
الڭ اشرفی اولان ذی شعور. وذی شعورڭ ایچنده الڭ اشرفی اولان حقیقی انسان. وحقیقی
غ صم
انسانلر ایچنده کیچمش وظائفی الڭ اعظمی بردرجەده الڭ اکمل برصورتده ایفا ایدن ذات
لا
ألبته اومعراج عظیم ایله قاب قوسینه چیقه‌جق. سعادت ابدیه قاپوسنی چالاجق
خزینهٔ رحمتی آچاجق. ایمانڭ حقائق غیبیه‌سنی گوره‌جک بینه اواولاجقدر. ومادام
بالمشاهده شو مصنوعاتده غایت گوزل تحسینات. نهایت درجه‌ده سوسلی تزیینات
وارد. وبالبداهه شویله تحسینات وتزیینات اونلرڭ صانعنده غایت شدتلی برارادهٔ
تحسین وقصد تزیین وار اولدیغنی گوستریر. وارادهٔ تحسین وتزیین ایسه بالضروره
اوصانعده صنعتنه قارشو قوتلی بررغبت وقدسی برمحبت اولدیغنی گوستریر. ومصنوعات
ایچنده الڭ جامع ولطائف صنعتی بردن کندنده گوسترن وبیلن وبیلدیرن وکندینی
سودیرن وباشقه مصنوعاتده‌کی گوزللکلری ماشاء الله دیه‌رک استحسان ایدن.

بالبداهه او صنعتیدر. و صنعتی چوقسون صانعك نظرنده اك زیاده محبوب اولاجقدر. ایشته مصنوعاتی پاك پارلایان مزار محاسنه و موجوداتی ایشیقلاندیران لطائف و كمالاته قارشو "سبحان الله، ما شاء الله، الله اكبر" دییه رك سماواتی چینلادیران و قرآنك نغماتیله كائناتی ولوله‌یه ویردیرن. استحسان و تقدیرایله تفكر و تشهیر ایله ذكر و توحید ایله بر و بحری جذبه‌یه كتیرن ینه بالمشاهده او ذاتدر. ایشته بویله بر ذات كه "اَلسَّبَبُ كَالْفَاعِلِ" سریجه بتون امتك ایشلدیگی حسناتك برمثلی اونك كفهٔ میزاننده بولنان و عموم امتك صلواتی اونك معنوی كمالاتنه امداد ویرن و رسالتنده كی كوردیگی وظائفك نتائجی و معنوی اجرتلریله برابر رحمت و محبت الهیه‌نك نهایتسز فیضنه مظهر اولان بر ذات، البته معراج نردبانیله جنته، سدرة المنتهی‌یه، عرشه و قَابَ قَوْسَيْنِ‌ه قدر كیتمك عین حق نفس حقیقت و محض حكمتدر..

[ایكنجی مشكل] (أی مقام استبعاده‌كی انسان. شو ایكنجی اشكال ایتدیگك حقیقت او قدر درین در.. او قدر یوكسكدر كه، عقل اوكا نه اولاشیر، نه ده یاناشیر. الا نور ایمان ایله كورولور. فقط بعض تمثیلات ایله او حقیقتك وجودی فهمه تقریب ایدیله‌بیلیر. اویله ایسه بزده بو تقریبه چالیشه جغز. ایشته شو كائناته نظر حكمتله باقیلدیغی وقت، عظیم بر شجره معناسنده كورونور. و شجره‌نك ناصل داللری.. یاپراقلری.. چیچكلری.. میوه‌لری واردر. شو شجرهٔ خلقتك ده بر شقی اولان عالم سفلینك عناصر داللری. نباتات و اشجار یاپراقلری. حیوانات چیچكلری.. انسان میوه‌لری حكمنده كورونور. صانع ذو الجلالك آغاجلر حقنده جاری اولان بر قانونی البته شو شجرهٔ اعظمده ده جاری اولمق مقتضای اسم حكیمدر. اویله ایسه مقتضای حكمت شو شجرهٔ خلقتك ده بر چكردكدن یاپیلماسیدر. هم اویله بر چكردك كه.. عالم جسمانیدن باشقه سائر عالملرك نمونه‌سنی و اساساتنی جامع اولسون. چونكه

بیکلرمختلف عالملری تضمن ایدن کائناتك چکردك آصلیسی و نشاتی قورو بر مادّه
اولاماز. مادام شو شجرۀ کائناتدن داها أوّل او نوعدن باشقه شجره یوق؛ اویله ایسه
اوکا منشأ و چکردك هانکیسی اولان معنا و نور. البته بینه شجرۀ کائناتده بر میوه
لباسنی کیه بیلمسی. بینه حکیم اسمنك مقتضاسیدر. چونکه چکردك دائما چیپلاق
اولاماز. مادام اوّل فطرتده میوه لباسنی کیه مش. البته آخرده او لباسی کیه جکدر؛
مادام او میوه انساندر. و مادام انسانك ایچنده سابقاً اثبات ایدیلدیکی اوزره أك
مشهور میوه و أك محتشم ثمره و عمومك نظر دقتنی جلب ایدن و آرضنك نصفنی
و بشرك خمسنك نظرینی کندینه حصر ایدن و محاسن معنویه سیله عالمی یا نظر محبت
ویا حیرتله کندینه باقدیران میوه ایسه. ذات محمدیه علیه الصلاة والسلامدر.
البته کائناتك تشکلنه چکردك اولان نور اونك ذاتنده جسمنی کیه رك أك آخر
بر میوه صورتنده کورونه جکدر. أی مستمع شو عجیب کائنات عظیمه بر انسانك
جزئی ماهیتندن خلق اولونماسنی استبعاد ایتمه. بر نوع عالم کبی اولان معظم چام
آغاجنی بر غدای دانه سی قدر بر چکردکدن خلق ایدن قدیر ذوالجلال. شو کائناتی
نوری محمدی علیه الصلاة والسلامدن ناصل خلق ایتمه سین. ویا ایده مه سون؛
ایشته شجرۀ کائنات. شجرۀ طوبا کبی کوکده سی کوکی یوقاریده دالاری
آشاغیده اولدیغی ایچون. آشاغیده کی میوه مقامندن تا چکردك آصلی مقامنه قدر
نورانی بر خیط مناسبت واردر. ایشته معراج او خیط مناسبتك غلافی و صورتیدرکه؛
ذات احمدیه علیه الصلاة والسلام او یولی آچمش. ولایتیله کیتمش. رسالتیله
دونمش. و قاپویی ده آچیق براقمش. آرقه سنده کی أولیای امّت. روح و قلب
ایله او جادّۀ نورانیده معراج نبوینك کولکه سنده سیر و سلوك ایدوب استعدادلرینه
کوره مقامات عالیه یه چیقیورلر. هم سابقاً اثبات ایدیلدیکی اوزره. شو کائناتك
صانعی بر چوق اشکالك جوابنده کوستریلن مقاصد ایچون شو کائناتی بر سرای

صورتنده یاپمش وتزیین ایتمشدر. او مقاصدلك مداری ذات احمدیه علیه الصلاة والسلام اولدیغی ایچون کائناتدن أوّل صانع کائناتك نظر عنایتنده اولماسی.. و أك أوّل تجلیسنه مظهر اولمق لازم کلیور. چونکه بر شیئك نتیجه سی ثمره سی أوّل دوشونولور؛ دیمك وجوداً أك آخر معناً ده أك أوّلدر. حالبوکه ذات احمدیه علیه الصلاة والسلام هم أك اکمل میوه. هم بتون میوه لرك مدار قیمتی وبتون مقصدلرك مدار ظهوری اولدیغندن أك أوّل تجلی ایجاده مظهر اولان نوری اولمق لازم کلیر..

٣) اوچنجی مشکلاتك ٤) اوقدر کنیشدرکه: بزم کبی طار ذهنلی انسانلر استیعاب و احاطه ایده مز. فقط اوزاقدن اوزاغه باقه بیلیرز. أوت عالم سفلینك معنوی ترکیباتلری وکلّی قانونلری عوالم علویه ده در.. و محشر مصنوعات اولان کرۂ ارضك حدسز مخلوقاتنك نتائج اعماللری وجن وانسك ثمرات افعاللری بینه عوالم علویه ده تمثّل ایدر. حتی حسنات جنتك میوه لری صورتنه. سیئآت ایسه جهنمك زقوملری شکلنه کیردکلری پك چوق امارات وپك چوق روایاتك شهادتی ایله و حکمت کائناتك و اسم حکیمك اقتضاسیله برابر قرآن حکیمك اشاراتی کوستریور.. أوت زمینك یوزینده کثرت اوقدر انتشار ایتمش. و خلقت اوقدر تشعّب ایتمشکه. بتون کائناتده منتشر عموم مصنوعاتك پك چوق فوقنده اجناس مخلوقات و اصناف مصنوعات کرۂ زمینده بولونور. دکیشیر. دائما طولوب بوشانیر. ایشته شو جزئیات وکثرتلك منبعلری، معدنلری، ألبته کلّی قانونلر وکلّی تجلیات اسمائیه درکه: او کلّی قانونلر او کلّی تجلیلر واو محیط اسمالرك مظهرلری ده بر درجه بسیط و صافی و ظهوری بر عالمك عرشی و سقفی و بر عالمك مرکز تصرفی حکمنده اولان سماواتدرکه: او عالملرك بریسی ده سدرة المنتهی ده کی جنت المأوی در.. بر دکی تسبیحات وتحمیدات او جنتك میوه لری صورتنده مخبر صادقك اخباریله تمثل ایتدیکی ثابتدر.. ایشته برادر نقطه کوستریورلرکه: یرده اولان نتائج و ثمراتك مخزنلری اوراده در..

و محصولاتی اوطرفه کیدر. دیمه که: لقوالی بر (اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ) کلمه‌م ناصل مجسم بر میوهٔ جنت اولور. چونکه سن کوندوز اویانیق ایکن کوزل بر سوز سویلرسک. بعضاً رؤیاده کوزل بر الما شکلنده یرسک. کوندوزڭ چیرکین بر سوزڭ کیجه‌ده آجی بر شی صورتنده یوتارسک. بر غیبت ایتسه‌ڭ مردار بر ات صورتنده سکا ییدیریرلر. اویله ایسه شو دنیا اویقوسنده سویله‌دیکڭ کوزل سوزلرڭ و چیرکین سوزلرڭ میوه‌لر صورتنده اویانیق عالمی اولان عالم آخرتده یرسك. دیمه سنی استبعاد ایتمه‌ملیسك!

(دردنجی اساس) معراجڭ ثمراتی و فائده‌سی نه‌در؟ (الجواب) شو شجرهٔ طوبای معنویه اولان معراجڭ بشیوزدن فضله میوه‌لرندن نمونه اولارق یالکز بش دانه‌سنی ذکر ایده‌جکز..

(برنجی میوه) أرکان ایمانیه‌نڭ حقائقنی کوزیله کوروب ملائکه‌یی، جنتی، آخرتی، حتی ذات ذوالجلالی کوزیله مشاهده ایتمك کائناته و بشره اویله بر خزینه و بر نور أزلی و أبدی هدیه کتیرمشدرکه: شو کائناتی پریشانی و فانی و قارمه‌قاریشیق بر وضعیت موهومه‌دن چیقاروب اونور. واو میوه ایله او کائناتی قدسی مکتوبات صمدانیه، کوزل آیینهٔ جمال احدیه وضعیتی اولان حقیقتنی کوسترمش. کائناتی و بتون ذی شعوری سویندیروب مسرور ایتمش. هم او نور و او میوه ایله بشری مشوّش پریشان، عاجز ضعیف فقیر. حاجاتی حدسز. اعداسی نهایتسز و فانی بقاسز بر وضعیت مظلمه‌دن ارانسانی اونور. او میوهٔ قدسیه ایله احسن تقویمده بر معجزهٔ قدرت صمدانیه‌سی و مکتوبات صمدانیه‌نڭ بر نسخهٔ جامعه‌سی و سلطان أزل و أبدڭ بر مخاطبی، بر عبد خاصی و کمالاتنڭ استحسانجیسی، خلیلی، و جمالنڭ میرتکاری، حبیبی ع سم.. و جنت باقیه‌نڭ نامزد بر مسافر عزیزی صورت حقیقتنده کوسترمش. انسانلری و بتون انسانلره نهایتسز بر سرور حدسز بر شوق ویرمشدر..

(ایکنجی میوه) صانع موجودات و صاحب کائنات و رب العالمین اولان حاکم أزل و أبدڭ

مرضيات ربانيه‌سی اولان اسلاميتك باشده نماز اساساتنی جمع وانسه شديه
كتيرمشدركه: او مرضياتنی آكلامق. او قدر مراق آور.. و سعادت آوردركه: تعريف
ايديلمز. چونكه هر كس بيلوركه بر ولی نعمتی ياخود محسن بر پادشاهك اوزاقدن
آرزولرينی آكلامغه نه قدر آرزوكش. و آكلاسه نه قدر ممنون اولور. تمنی ايدركه:
كاشكه بر واسطهٔ مخابره اولسه ايدی. دوغريدن دوغری‌يه او ذات ايله قونوشسه
ايدم. بندن نه ايسته‌يور آكلاسه ايدم. بندن اونك خوشنه كيده‌جكنی بيلسه
ايدم دير. عجبا بتون موجودات قبضهٔ تصرفنده و بتون موجوداتده‌كی جمال و كمالات
اونك جمال و كمالنه نسبةً ضعيف بر كولكه. و هر آنده نهايتسز جهتلر ايله اوكا
محتاج و نهايتسز احسانلرينه مظهر اولان بشر. نه درجه اونك مرضياتنی و آرزو
لرينی آكلامق خصوصنده خواهشكر و مراق آور اولماسی لازم اولديغنی آكلارسك.
ايشته ذات احمديه عليه الصلاة والسلام. يتمش بيك پرده آرقه‌سنده او
سلطان ازل و ابدك مرضياتنی طوغريدن طوغری‌يه معراج ثمره‌سی اولارق حق اليقين
ايشيدوب كتيروب بشره هديه ايتمشدر. اوت بشر قمرده‌كی حالی آكلامق ايچون
نه قدر مراق ايدركه: بری كيدوب دونوب خبر ويرسه. هم نه قدر فداكارلق كوسترير
اكر آكلاسه نه قدر حيرت و مراقه دوشر. حالبوكه قمر اوايله بر مالك الملكك مملكتنده
كزيبوركه: قمر بر سينك كبی كرهٔ ارضك اطرافنده پرواز ايدر. كرهٔ ارض پروانه كبی
شمسك اطرافنده اوچار. شمس بيكلرلا مبالغه ايچنده بر لامبادركه: او مالك الملك
ذو الجلالك بر مسافرخانه‌سنده موقدارلق ايدر. ايشته ذات احمديه عليه الصلاة والسلام
او ايله بر ذات ذو الجلالك شئوناتنی و عجائب صنعتنی و عالم بقاده خزائن رحمتنی
كورمش كلمش. بشره سويله‌مش. ايشته بشر بو ذاته كمال مراق و حيرت و محبتله
ديكله‌مزايسه. نه قدر خلاف عقل و حكمتله حركت ايتديكنی آكلارسك.

[[اوچنجی ميوه]] سعادت ابديه‌نك دفينه‌سنی كوروب آناختارينی آلوب كتيرمش:

جن وانسه هدیه ایتمشدر. أوت معراج واسطه سیله دار آخرتی گوزل جنتی گورمش. ورحمن ذوالجلالك رحمتنك باقی جلوه لرینی مشاهده ایتمش. وسعادت أبدیه یی قطعیاً حق الیقین آکلامش. سعادت أبدیه نك وجودینك مژده سنی جن وانسه هدیه ایتمشدرکه: بیچاره جن وانس. قرارسز بر دنیاده زلزلۀ زوال وفراق ایچنده دیگر موجوداتی سیل زمان وحرکات ذرّات ایله عدم وفراق أبد دکزینه دوکولیور گبی اولان وضعیّت موهومۀ جهان فناسنده اولدقلری هنگامده شویله بر مژده نه قدر قیمتدار اولدیغنی واعدام أبدی ایله کندیلرینی محکوم ظن ایدن فانی جن وانسك قولاغنده اویله بر مژده نه قدر سعادت آور. اولدیغنی تعریف ایدیلمز. بر آدم اعدام ایدیله جگی آنده. اونك عفویله قرب شاهانه ده بر سرای ویریلسه. نه قدر سرور سببدر. بتون جن وانس عددنجه بویله سرورلری طوپلا. صوکره بو مژده یه قیمت دی.

«دردنجی میوه» رؤیت جمال الله میوه سنی گتیردیکی آلدیغی کبی. او میوه نك هر مؤمنه دخی ممکن اولدیغنی جن وانسه هدیه گتیرمشدرکه: او میوه نه درجه لذیذ وخوش وگوزل بر میوه اولدیغنی بو نقطه ایله قیاس ایده بیلیرسك. یعنی هر قلب صاحبی بر انسان ذی جمال ذی کمال ذی احسان بر ذاتی سور. وسومك دخی. جمال وکمال واحسانك درجاتنه نسبةً تزاید ایدر. پرستش درجه سنه گلیر. جاننی فدا ایدر درجه ده محبّت باغلار. یالکز بر دفعه گورمه سنه دنیاسنی فدا ایتمك درجه سنه چیقار. حالبوکه: بتون موجوداته کی جمال وکمال واحسان. اونك جمال وکمال واحساننه نسبةً گوچك بر قاچ لمعاتك گولگه سی ده اولماز. دیمك نهایتسز بر محبته لایق. ده نهایتسز رؤیتنه ده نهایتسز بر اشتیاقه لایق بر ذات ذوالجلال والکمالك سعادت أبدیه ده رؤیتنه موفق اولمسی. نه قدر سعادت آور. ونه در سرور. وخوش وگوزل بر میوه اولدیغنی انسان ایسه لك آکلارسك..

بشنجی میوه: انسان کائناتک قیمتدار بر میوه‌سی و صانع کائناتک نازدار سوکیلیسی
اولدیغی معراج ایله آکلاشیلمش. و او میوه‌یی جنت دانه کتیرمشدر. کوچک بر مخلوق
ضعیف بر حیوان و عاجز بر ذی شعور اولان انسانی او میوه ایله او قدر یوکسک بر مقامه
چیقاریر که: کائناتک بتون موجوداتی اوستنده بر مقام تفخر ویریور. و او یله بر سوینج
و سرور مسعودیتکارانه ویریور که: تصور ایدیلمز. چونکه عادی بر نفره دنیلسه سن
مشیر اولدک نه قدر ممنون اولور. حالبوکه فانی عاجز بر حیوان، زوال و فراق سیللری
داغمایه یین بیچاره انسانه بردن ابدی باقی بر جنتده رحیم و کریم بر رحمانک رحمته مظهر
و خیال سرعتنده، روح و ملک و سرعتنده عقلک جولاننده قلبک بتون آرزولرنده ملک
و ملکوتنده تنزهه سیرانه دعوت و موفق اولدیغی کبی. سعادت ابدیه‌ده رؤیت
جمالنه ده موفق اولورسک دینیلدیکی وقت، او انسانه نه سقوط ایتمه مش بر انسان نه
قدر بر وجدی بر سوینج و سروری قلبنده حس ایده‌جگنی تخیل ایده بیلیرسک..
شیمدی مقام استماعده اولان ذاته دیرز که: الحاد کوملکینی یرت آت. مؤمن
قولاغنی کچیر. و مسلم کوزلرینی طاق. شیمدی ایکی کوچک تمثیل ایله بر ایکی میوه‌نک درجه
قیمتنی کوستره جکز. مثلا: سنک ایله بز برابر بر مملکتده بولونیورز. کوریورز که:
هر شی بزه و بر برینه دشمان و بزه یابانجی. هر طرف مدهش جنازه‌لرله طولو، ایشیدیلن
سسلر یتیملرک آغلامه‌سی. مظلوملرک واویلاسیدر. ایشته بز شویله بر وضعیتده
اولدیغمز وقتده بری کیتسه: او مملکتک پادشاهندن بر خبر کتیرسه: او خبر ده ایله
بزه یابانجی اولانلر احباب شکلنه کیرسه، دشمان کوردیکمز کیمسه‌لر قرداشلر صورتنه
دونسه. او مدهش جنازه‌لر خشوع و خضوعده ذکر و تسبیحده بر عبادتکار
شکلنده کورونسه: او یتیمانه آغلامه‌لر ثناکارانه یاشاسونلر حالنه کیرسه..
واویلالر و او صویقلر غدارلقلر ترغیبات صورتنه دونسه. کندی سرورمز ایله
برابر هر کسک سرورینه مشترک اولسه‌ق. او خبر ده نه قدر مسرورانه اولدیغی البته

آڭلارمسڭ: ایشته معراج احمدیه علیه الصلاة والسلامڭ برمیوه‌سی اولان نور ایماندن اوّل. شو کائناتڭ موجوداتی نظر ضلالتله باقیلدیغی وقت یابانی: مضر: مزعج: موحّش وطاغ كبی جرملر بر مدهش جنازه... اجل هركسڭ باشنی کسوب عدم آباد قویوسنه آتار: بتون صدالر فراق وزوالدن گلان واویلالر اولدیغی حالده. ضلالتڭ اویله تصویر ایندیگی هنگامده. میوهٔ معراج اولان حقائق ارکان ایمانیه.. ناصل موجوداتی سڭا قرداش دوست وصانع ذو الجلالنه ذاکر مسبّح.. وموت وزوال برنوع ترخیص ووظیفه‌دن آزاد ایتمك وصدالر بر تسبیحات حقیقتنده اولدیغنی سڭا کوسترر. بو حقیقتی تمام کورمك ایسترسه‌ڭ ایکنجی وسکزنجی سوزلره باق...

[ایکنجی تمثیل] سنڭله ایلوبز.. صحرای کبیر کبی برموقعده یز. قوم دکزی فرطنه‌سنده کیجه او قدر قراکلق اولدیغندن الیمزی بیله کوره میيورز. کیمسه‌سز. حامیسز. آج وصوسز. مأیوس وامیدسز بروضعیتده اولدیغمز دقیقه‌ده بردن برذات او قراکلق پرده‌سندن کیچوب صوکره کلوب براوطوموبیل هدیه کتیرسه وبزی بیندیرسه: بردن جنّت مثال بریرده استقبالمز تأمین ایدیلمش. غایت مرحمتکار برحامیز بولونمش: ییه‌جك وایچه‌جك احضار ایدیلمش بریره بزی قویسه نه قدر ممنون اولورز بیلیرسڭ.. ایشته او صحرای کبیر بو دنیا یوزیدر: او قوم دکزی بو حادثات ایچنده حرکات ذرات وسیل زمان تحریکیله چالقانان موجودات وبیچاره انساندر.. هر انسان اندیشه‌سیله قلبی داغدار اولان استقبالی مدهش ظلمات ایچنده نظر ضلالتله کورویور. فریادینی ایشیتدیره‌جك کیمسه‌ یی بیلمه‌یور: نهایتسز آج: نهایتسز صوسزدر.. ایشته ثمرهٔ معراج اولان مرضیات الهیه ایله شو دنیا غایت کریم برذاتڭ مسافرخانه‌سی: انسانلرده اونڭ مسافرلری. مأمورلری. استقبالده جنّت كبی کوزل: رحمت كبی شیرین. وسعادت ابدیه كبی پارلاق کوروندیگی وقت. نه قدر خوش. کوزل. شیرین. برمیوه اولدیغنی آڭلارسڭ.

مقام استماعده اولان ذات دیيور كه: جناب حقّه یوز بیڭلر حمد وشکر اولسون كه:

الحادن قورتولدم: توحيده كيردم: تماميله ايناندم.. وكمال ايمانى قزاندم: بزده ديرز..
آى قرداش، سنى تبريك ايديورز.. جناب حق بزلرى رسول اكرم عليه الصلاة والسلامك
شفاعتنه مظهر ايتسين: آمين..

اللهم صل على من انشق باشارته القمر. ونبع من اصابعه الماء كالكوثر. صاحب المعراج وما زاغ البصر. سيدنا محمد وعلى آله واصحابه اجمعين. من اول الدنيا الى آخر المحشر

سبحانك لا علم لنا الا ما علمتنا انك انت العليم الحكيم. ربنا تقبل منا انك انت السميع العليم. ربنا لا تؤاخذنا ان نسينا او اخطأنا. ربنا لا تزغ قلوبنا بعد اذ هديتنا. ربنا اتمم لنا نورنا واغفر لنا انك على كل شئ قدير. وآخر دعويهم ان الحمد لله رب العالمين

(٢٣٩/١ دن ٢٣٩/٥) قادار بو و اوز دوقوزنجى سوزك ذيليدر .

اوتوز ايكنجى سوز

شو سوز اوچ موقفدر..

برنجى موقف

بگرمى ايكنجى سوزك سكزنجى لمعه سنى ايضاح ايدن بر ذيلدر..
موجودات عالم وحدانيته شهادت ايتدكارى اللى بش لساندن كه: قطره رساله سنده
اونلره اشارت ايديلمش.. برنجى لسانه بر تفسيردر.. لوكان فيهما الهة الا الله
لفسدتا آيتنك پك چوق حقائقندن تمثيل لباس كيديريلمش بر حقيقتدر..

بسم الله الرحمن الرحيم ۞ لو كان فيهما آلهة الا الله لفسدتا ۞

لا اله الا الله ، وحده ، لا شريك له ، له الملك ، وله الحمد ، يحيي ، ويميت ،

وهو حي لا يموت ، بيده الخير ، وهو على كل شيء قدير ، واليه المصير ۞

بر رمضان كيجه سنده . شو كلام توحيديك اون بر جمله سنك هر برنده بر توحيد مرتبه سى ، ور بر مژده بولونديغنى و او مرتبه لردن يالكز « لا شريك له » دەكى معنايى . بسيط عوام مؤمنك فهمنه كله جك بر محاورۀ تمثيليه و بر مناظرۀ فرضيه طرزنده و لسان حال لسان قال صورتنده سويلمك ايستدم . بكا خدمت ايدن قيمتدار قرداشلريمك و مسجد آرقداشلريمك آرزولرى و ايستەملرى اوزرينه او محاوره يى يازيورم . شويله كه ..

بتون طبيعتپرست . اسبابپرست و مشركلرك عموم انواع اهل شركك و كفرك و ضلالتك توهم ايتدكلرى شريكلرى نامنه بر شخص فرض ايديورزكه . او شخص فرضى موجودات عالمدن بر شيئه (رب) اولمق ايستەيور . و حقيقى مالك اولمق دعوا ايتمكده در . ايشته او مدعى اولا جزئلرك اك كوچكى اولان بر (ذره) يه راست كلير . اوكا (رب) و حقيقى مالك اولمق ايستديكنى . ذره يه طبيعت لسانيله و فلسفه ديليله سويلر . او ذره دخى حقيقت لسانيله و حكمت ربانى ديليله ديركه : بن حدسز وظيفه لرى كوريورم : آيرى آيرى هر مصنوعه كيروب ايشله يورم . اكر بتون او وظائفى بكا كورديره جك سنده علم و قدرت وارسه . هم بنم كبى حد و حسابه كلميين ذرات (حاشيه) ايچنده بر ايركز و بر ايشى كورديورز . اكر بتون امثالم او ذره لرى دوا استخدام ايده جك امر تختنكه آلاجق بر حكم و اقتدار سنده وارسه . هم كمال انتظام ايله جزؤ اولديغم

(حاشيه) اوت متحرك هر بر شئ . ذراتدن سياراته قدر . كنديلرنده اولان سكۀ صمديت ايله وحدتى كوستردكلرى كبى حركاتلريله دخى كزدكلرى بتون يرلرى وحدت

[اون طقوزنجی و اوتوزبرنجی سوزلرك ذیلی]

[شق قمر معجزه‌سنه دائردر]

بسم الله الرحمن الرحیم

اِقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَانْشَقَّ الْقَمَرُ ۞ وَاِنْ يَرَوْا اٰيَةً يُعْرِضُوا وَيَقُولُوا سِحْرٌ مُسْتَمِرٌّ]

قمرکبی پارلاق بر معجزۀ احمدیه (ع ص م) اولان انشقاق قمری، اوهام فاسده ایله امتحانه اوغرامق ایستهین فیلسوفلر و اونلرك محاکمه‌سز مقلدلری دییورلرکه: «اگر انشقاق قمر وقوع بولسه ایدی، عموم عالمه معلوم اولوردی. بتون تاریخ بشرك نقل ایتمسی لازم گلیردی؟»

[الجواب]: انشقاق قمر؛ دعوای نبوّته دلیل اولمق ایچون او دعوایی ایشیدن و انکار ایدن حاضر بر جماعته، گیجه ده، وقت غفلتده، آنی اولارق گوستریلدیگندن؛ هم اختلاف مطالع و سیس و بلوط گبی رؤیته مانع اسبابك وجودیله برابر، او زمانده مدنیت تعمیم ایتمدیگندن و خصوصی قالدیغندن و ترصدات سماویه پك آز اولدیغندن؛ بتون اطراف عالمده گورولمك، عموم تاریخلره گیچمك البته لازم گلمز! شق قمر یوزندن بو اوهام بولوطلرینی طاغیداجق چوق نقطه‌لردن شمدیلك

[بش نقطه‌یی دیکله]

[برنجی نقطه] او زمان، او درجه‌ده کی کنارك غایت شدید درجه‌ده عنادلری تاریخاً معلوم و مشهور اولدیغی حالده، قرآن حکیمك [وَانْشَقَّ الْقَمَرُ] دییه‌رك شو وقعه‌یی عموم عالمه اخبار ایتدیگی حالده، قرآنی انکار ایدن او کفاردن هیچ برکیمسه شو آیتك تکذیبنه، یعنی اخبار ایتدیگی شو واقعه‌نك انکارینه آغیز آچمامشلر. اگر او زمانده او کفارجه قطعی و واقع بر حادثه اولماسه ایدی، شو سوزی سرمایه ایدرك غایت دهشتلی بر تکذیبه و پیغمبرك (ع ص م) ابطال دعواسنه هجوم گوستره‌جکلردی. حالبوکه؛ شو وقعه‌یه دائر

سیر و تاریخ او وقعه ایله مناسبتدار کفارك عدم وقوعنه دائر لقیم بر شیئی نقل ایتمه‌مشلردر. یالکز «وَیَقُولُوا سِحْرٌ مُسْتَمِرٌّ» آیتنك بیان ایتدیکی کبی، تاریخجه منقول اولان شودر که: او حادثه‌یی کورن کفار سحردر دیمشلر. و بزه سحر کوستردی. اکر سائر طرفلرده‌کی کروان و قافله‌لر کورمشلرسه حقیقتدر. یوقسه بزه سحر ایتمش دیمشلر. صوکره صباحلین یمن و باشقه طرفلردن کلان قافله‌لر اخبار ایتدیلر که: بویله بر حادثه‌یی کوردك. صوکره کفار فخر عالم علیه السلام حاشا یتیم ابی طالبك سحری سمایه ده تأثیر ایتدی دیدیلر.

۳ ایکنجی نقطه: سعد تفتازانی کبی اعاظم محققینك اکثری دیمشلر که: انشقاق قمر یاریم قمرلردن صوکا قماسی. عموم برادر دویه صواجیره‌سی. جامعه خطبه اوقورکن طیانیغی قورودیره کاتك مفارقت احمدیه علیه السلام دن اغلاماسی عموم جماعتك ایشیتمه‌سی کبی متواتردر. یعنی اویله طبقه‌دن طبقه‌یه بر جماعت کثیره نقل ایتمشدر که: کذبه اتفاقلری محالدر. حالا کبی مشهور بر قویروقلی ییلدیزك بیك سنه اول چیقماسی کبی متواتردر. کورمدیکمز سرندیب آطه‌سنك وجودی کبی تواترله وجودی قطعیدر دیمشلر. ایشته بویله غایت قطعی و شهودی مسائلده تشکیکات وهمیه یاپمق عقلسزلقدر. یالکز محال اولماق کافیدر. حالبوکه: شق قمر بر وولقانله انشقاق ایدن بر طاغ کبی ممکندر. ٩٢

۳ اوچنجی نقطه: معجزه، دعوای نبوتك اثباتی ایچون منکرلری اقناع ایتمك ایچوندر. اجبار ایتمك ایچون دکلدر. اویله ایسه دعوای نبوتی ایشیدنلر ایچون اقناع ایده‌جك بر درجه‌ده معجزه کوسترمك لازمدر. سائر طرفلره کوسترمك ویاخود اجبار درجه‌سنده بر بداهتله اظهار ایتمك حکیم ذو الجلالك حکمتنه منافی اولدیغی کبی سرّ تکلیفه دخی مخالفدر. چونکه عقله قاپو آچمق اختیاری الیندن آلماق سرّ تکلیف اقتضا ایدییور. اکر فاطر حکیم انشقاق قمری فیلسوفلرك هوسانه کوره بتون عالمه

كوسترلمك ايچون برايكى ساعت اولەبيلەجك ايدى . وبشرك عموم تاريخلرينە
كيچمەيەجك ايدى . او وقت سائر حادثات سماويەكبى يا دعواى نبوتە دليل اولمازدى .
ورسالت احمديە «عم» يە خصوصيتى قالمازدى . ويا خود بداهت درجەسندە اولەرق
معجزه اولامازدى كە : عقلى اجبار ايدەجك . عقلك اختيارينى الندن آلاجق ايدى .
ايستەمز نبوتى تصديق ايدەجك . ابوجهل كبى كومور روحلى . ابوبكر الصديق «رض» كبى
الماس روحلى آدملر برسويەدە قالوب سرّ تكليف ضايع اولاجقدى . ايشتە بو سر
ايچوندركە : هم آنى . هم كيچە . هم وقت غفلت . هم اختلاف مطالع وسيس وبلوط
كبى سائر موانعى پردە ايدرك عموم عالمە كوستريلمدى . ويا خود تاريخلرە كچيريلمدى :

« دردنجى نقطە » شو حادثە كيچە وقتى هركس غفلتدە ايكن آنى برصورتدە وقوع
بولديغندن اطراف عالمدە « البتە كوروليەجك بعض افراد كورسەدە
كوزينە ايناناميەجق . ايناندرسەدە « البتە بويلە مهم برحادثە خبر واحد ايلە
تاريخلرە باقى برسرمايە اولاميەجق . بعض كتابلردە قمر ايكى پارچە اولدقدن
صوكرە يرە اينمش علاوەسى ايسە « اهل تحقيق ردّ ايتمشلردر . شو معجزهٔ
باهرەنك قيمتندن دوشورمك نيتيلە بلكە برمنافق الحاق ايتمش ديمشلر . هم
مثلا . او وقت جهالت سيسيلە محاط انكلترە اسپانيەدە يڭى غروب .
آمريقادە كوندوز . چينە ژاپونيادە صباح اولديغى كبى . باشقە يرلردە باشقە
اسباب مانعەيە بناءً البتە كورولميەجك . شيمدى بو عقلسز معترضە باق :
ديور كە : انكلترە ، چين ، ژاپون ، آمريقا كبى اقوامك تاريخلرى بوندن بحث
ايتميور . اويلە ايسە وقوع بولمامش . بيڭ نفرين اونك كبى آوروپا كاسە
ليسلرك باشنە . .

« بشنجى نقطە » انشقاق قمر كندى كندينە بعض اسبابە بناءً وقوعبولمش

تصادفی طبیعی بر حادثه دگلکه؛ عادی وطبیعی قانونلرینه تطبیق ایدیلسین..
بلکه شمس وقمرك خالق حکیمی رسولنك رسالتنی تصدیق ودعواسنی تنویر
ایچون خارق العاده اولارق اوحادثه‌یی ایقاع ایتمشدر. سرّ ارشاد وسرّ تکلیف
وحکمت رسالتك اقتضا ایتدیکی کبی. حکمت ربوبیتك ایسته‌دیکی انسانلره الزام
حجّت ایچون کوستریلمشدر.. او سرّ حکمتك اقتضا ایتمدکلری وایسته‌مدکلری، و
دعوای نبوتی هنوز ایشیتمدکلری آقطار زمینده‌کی انسانلره کوسترمه‌مك ایچون
سیس وبلوط واختلاف مطالع ونیجه بعض مملکتلرك قمری داها چیقماماسی.
وبعضیلرك کونشلری چیقماسی.. بر قسمنك صباح اولماسی. بر قسمنك کونشی
یکی غروب ایتمسی کبی. اوحادثه‌یی کورمکه مانع پك چوق أسبابه بناءً کوستریلمه‌مش.. اگر عموم اونلره دخی کوستریلسه ایدی.. اوحالده یا اشارت آحمدیه‌نك (ع ص م)
نتیجه‌سی ومعجزهٔ نبوت اولارق کوستریله‌جکدی.. اووقت رسالتی بداهت
درجه‌سنه چیقاجقدی.. هرکس تصدیقه مجبور اولوردی.. عقلك
اختیاری قالمازدی. ایمان ایسه عقلك اختیاریله‌در.. سرّ تکلیف ضایع
اولوردی. اگر صرف بر حادثهٔ سماویه اولارق کوستریلسه ایدی.. رسالت
آحمدیه (ع ص م) ایله مناسبتی کسیلیردی.. واونکله خصوصیتی قالمازدی.

«الحاصل» شق قمرك امکاننده شبهه قالمادی قطعی اثبات ایدیلدی..
شیمدی وقوعنه دلالت ایدن چوق برهانلردن آلتیسنه اشارت ایدرز.. (حاشیه)

شویله‌که: أهل عدالتدن اولان صحابه‌لرك وقوعنه اجماعی.. وأهل تحقیق عموم
مفسرلرك (وانشق القمر) تفسیرنده اونك وقوعنه اتفاقی.. وأهل روایت
صادقه بتون محدثینك پك چوق سندلرله ومختلف طریقلرله وقوعنی نقل

(حاشیه) یعنی آلتی دفعه اجماع صورتنده وقوعنه دائر آلتی حجّت واردر.. بو
مقام چوق ایضاحه لایق ایکن مع التأسف قیصه قالمشدر..

ایتمه سی. و أهل کشف والهام بتون أولیاء وصدیقینك شهادتی. وعلم کلامك مسلکجه بربرندن چوق اوزاق اولان امامالرك و متبحر عالمانك تصدیقی.. ونص قاطع ایله ضلالت اوزرینه اجماعلری واقع اولمیان امت محمدیه نك (عصم) اووقعه یی تلقی بالقبول ایتمسی، کونش کبی انشقاق قمری اثبات ایدر..

{الحاصل} بورایه قدر تحقیق نامنه وخصمی الزام مسابنه ایدی. بونده صوکرهکی جمله‌لر حقیقت نامنه وایمان حسابنه در. آرت تحقیق اوله دیدی. حقیقت ایسه دیبورکه: سماء رسالتك قمر منیری اولان خاتم دیوان نبوت ناصلکه محبوبیت درجه سنه چیقان عبودیتنده کی ولایتك کرامت عظماسی ومعجزهٔ کبراسی اولان معراج ایله. یعنی بر جسم ارضی سماواته کزدیرمکله سماواتك سکنه سنه وعالم علوی أهلنه رجحانیتی ومحبوبیتی کوستریلدی وولایتی اثبات ایتدی. اویله ده آرضه باغلی سمایه آصیلی اولان قمری بر آرضلینك اشارتیله ایکی پارچه ایدرك آرضك سکنه سنه او آرضلینك رسالتنه اویله بر معجزه کوستریلدیکه.. ذات احمدیه (عصم) قمرك آچیلمش ایکی نورانی قنادی کبی رسالت وولایت کبی ایکی نورانی قناد ایله ایکی ضیادار جناح ایله اوج کمالاته اوچمش. تا قاب قوسینه چیقمش. هم أهل سموات. هم أهل آرضه مدار فخر اولمشدر.

{علیه وعلی آله الصلاة والتسلیمات ملأ الارض والسموات}

{سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا اِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ}

اللّهمّ بحقّ من انشق القمر باشارته اجعل قلبي وقلوب طلبة رسائل النور الصادقین کالقمر فی مقابلة شمس القرآن آمین آمین آمین

موجودلره. مثلا: قائنه‌کی کریوات حمرایه حقیقی مالك و متصرف اوله‌بیلیرسه اڭ بكا (رب)
اولمق دعوا ایت: بنی جناب حقدن باشقه سنه اسناد ایت. بر قسمه صوص: ثم بكا رب
اولامادیغڭ کبی مداخله دخی ایده‌مزسڭ.. چونکه وجودمزده و حرکاتمزده او قدر
مکمل بر انتظام وارکه.. نهایتسز بر حکمت و محیط بر علم صاحبی اولمیان بزه پارمق
قاریشدیراماز: اگر قاریشسه قاریشدیراجق. حالبوکه سنڭ کبی جامد عاجز،
کور.. و ایکی الی تصادف و طبیعت کبی ایکی کورڭ الینده اولان بر شخص.. هیچ بر
جهتده پارمق اوزاتاماز.. او مدعی مادیونلرڭ دیدکلری کبی دیدیرکه: او حالده ایسه
سن کندی کندیڭه مالك اول: نه‌دن باشقه سنڭ صاحبڭ یالیشما سنی سویلیور
ذرّه اوڭا جواباً دیر: اگر گونش کبی بر دماغم و ضیاسی کبی احاطه‌لی بر علمم و حرارتی کبی
شمولی بر قدرتم. و ضیاسنده‌کی یدی رنك کبی محیط طویغولرم و گزدیگم هر یره، و
ایشلدیگم هر موجوده متوجّه بر یوزم و باقار بر گوزم و گچر بر سوزم بولونسه
ایدی. بلکه سنڭ کبی احمقلق ایدوب کندی کندیمه مالك اولدیغمی دعوا ایدردم.
هایدی دفع اول گیت. سن بندن ایش بولامازسڭ..
ایشته شریکلرڭ وکیلی ذرّه‌دن مأیوس اولونجه کریوات حمرادن ایش بولاجغم
دییه قائنه‌کی بر کریوات حمرایه راست گلیر. اوڭا اسباب نامنه و طبیعت و فلسفه

دحاشیه‌نڭ مابعدی) نامنه ضبط ایدرلر. کندی مالکنڭ ملکنه ادخال ایدرلر: حرکاتیله
مصنوعاتیله. نباتاتدن نجوم ثوابته قدر.. بر مهر وحدانیت حکمنده درلرکه: بولو
ندیغی مکانی کندی صانعنڭ مکتوبی اولدیغنی گوستریورلر: دیمك هر بر نبات هر بر میوه بر
مهر وحدانیت.. بر سکّهٔ وحدت درلرکه: مکانلرینی و وطنلرینی وحدت نامنه صانعلرینڭ
مکتوبی اولدیغنی گوستریرلر. (الحاصل) هر بر شیء حرکتیله
بتون اشیایی وحدت نامنه ضبط ایدر.. دیمك بتون یلدیزلری الینده طوتمیان..
بر تك ذرّه‌یه (رب) اولاماز..

لسانیله دیرکه: بن سکّالر ب ۴ و ۱ مالکم ۲ ۱ وکریوات حمراء. یعنی یووارلاق قیرمزی موجوداتکا حقیقت لسانیله وحکمت الهیه دیلی ایله دیر. بن یالکز دکلم: اکر سکّه مزو مأموریتمز ونظاماتمز براولان قانون اوردوسنده کی بتون امثالمه مالك اولا بیلیرسه لك: عم کز دیکمز وکمال حکمتله استخدام اولوندیغمز بتون حجیرات بدنه مالك اولاجق بر دقیق حکمت وعظیم قدرت سنده وار سه کوستر. وکوستره بیلیرسه ك بلکه سنك دعواکده برمعنا بولونه بیلیر. حالبوکه سنك کبی سرسم وسنك أکلده کی صاغیر طبیعت وکور قوت ایله دکل مالك اولمق. بلکه ذرّه مقدار قاریشامازسك. چونکه بزده کی انتظام اوقدر مکملدرکه: آنجق هر شیئی کورور. وایشیدر. وبیلیر ویاپار برذات بزه حکم ایده بیلیر: اویله ایسه صوص. وظیفه م اوقدر مهم وانتظام اوقدر مکملدرکه: سنك ایله: سنك بویله قارماقاریشیق سوزلریکه جواب ویرمکه وقتم یوق دیر. اوتی طرد ایدر..

صوکره اونی قاندیراندیغی ایچون اوموّعی کیدر.. بدنده کی حجیره تعبیر ایتدکلری منزلجکه راست کلیر. فلسفه وطبیعت لسانیله دیر.. ذرّه یه وکریوات حمرایه سوز آکلاتامدم: بلکه سن سوزیمی آکلارسك. چونکه سن غایت کوچك برمنزلجکی برقاچ شیدن یاپیلمشسك: اویله ایسه بن سنی یاپا بیلیرم. سن بنم مصنوعم وحقیقی ملکم اولمالی دیر.. او حجیره اوکا جواباً. حکمت وحقیقت لسانیله دیرکه.. بن چندان کوچوجك برشیئم: فقط پك بیوك وظیفه لرم.. پك اینجه مناسبتلرم وبدنك بتون حجیراتنه وهیئت مجموعه سنه باغلی علاقه لرم وار.. أزجمله آورده وشرایین طمارلرینه وحسّاسه ومحرّکه اعصابلرینه وجاذبه: دافعه. مولّده.. مصوّره کبی.. قارشودرین ومکمل وظیفه لرم وار.. اکر بتون بدنی بتون طمار واعصاب وقوّه لری تشکیل وتنظیم واستخدام ایده جك. برقدرت وعلم سنده وار سه. وبنم امثالم.. و صنعتجه وکیفیتجه برمیمزك قارداشی اولان بتون حجیرات بدنیه یه تصرّف ایده جك نافذ برقدرت. شامل برحکمت سنده وار سه کوستر. صوکره بن سنی یاپا بیلیرم دییه

دعوایت: بو قسمه عاید در کیت. کریوات حمراء بقاء ارزاق کتیریورلر. کریوات بیضاده
بقا هجوم ایدن فسته لقلره مقابله ایدییورلر. ایشیم وار بنی مشغول ایتمه. هم سنک کبی
عاجز. جامد. صاغیر. کور برشی بزه هیچ برجهتله قارشاماز. چونکه بزده او درجه انجه
ونازک ومکمل بر انتظام وار که: حاشیه(۳) اگر بزده حکم ایدن بر حکیم مطلق وقدیر مطلق
وعلیم مطلق اولماز سه انتظامنز بوزولور. نظامنز قاریشیر.

---

(۳) حاشیه: صانع حکیم بدن انسانی غایت منتظم بر شهر حکمنده خلق ایتمشدر. طمارلرک
بر قسمی تلغراف وتلفون وظیفه سنی کورور. بر قسمی ده چشمه لرک بورولری حکمنده آب
حیات اولان قانک جریاننه مدار اولورلر. قان ایسه. ایچنده ایکی قسم کریوات خلق ایدلمش:
بر قسمی کریوات حمراء تعبیر ایدیلیرکه: بدنک حجیره لرینه ارزاق طاغیدیورلر. بر قانون
الهی ایله حجیره لره ارزاق یتیشدیریورلر. تجار وارزاق مأمورلری کبی. دیگر قسمی کریوات
بیضاء درلرکه: اوته کیلره نسبةً آز اولیدرلر. وظیفه لری فسته لق کبی دوشمانلره
قارشو عسکر کبی مدافعه درلرکه: نه وقت مدافعه یه کیرسه لر مولوی کبی ایکی حرکت دوریه
ایله سرعتلی بر وضعیت عجیبه آلیرلر. قانک ایشته مجموعه سی ایسه: ایکی وظیفهٔ
عمومیه سی وار: بری: بدنده کی حجیراتک تخریباتنی تعمیر ایتمک. دیگری: حجیراتک انقا
ضلرینی طوپلایوب بدنی تمیزلمکدر. آوردا وشریان نامنده ایکی قسم طمارلر وارکه: بری
صافی قانی کتیرر طاغیدر. صافی قانک مجرالریدر. دیگر قسمی انقاضی طوپلایان بولانیق
قانک مجرالریدرکه: شو ایکنجی ایسه. قانی رئه دینیلن نفسک کله یکی یره کتیرر.
صانع حکیم. هواده ایکی عنصر خلق ایتمشدر. بری آزوت. بری مولد الحموضه. مولد الحموضه
ایسه. نفس ایچنده قانه تماس ایتدیکی وقت. قانی تلویث ایدن قاربون عنصر کثیفنی
کهربا کبی کندینه چکر. ایکیسی امتزاج ایدر. غاز ری حامض قاربون دینیلن زهرلی هوایه
بر ماده یه انقلاب ایتدیریر. هم حرارت غریزیه یی تأمین ایدر. هم قانی تصفیه ایدر.
چونکه صانع حکیم. فن کیمیاده عشق کیمیوی تعبیر ایدیلن بر مناسبت شدیده ویی.

صوڭره او مدّعی اونده ده مأیوس اولدی. بر انسانڭ بدننه راست گلیر. بینه کور طبیعت
دستوری فلسفه لسانی ایله طبیعیونڭ دیدکلری گبی دیرکه: سن بنم سلکمسڭ. سنی یاپان بنم: دنیا
سنده حصّه‌م وار. جراباً ع ای بدن انسان. حقیقت حکمت دلیله و انتظامڭ لسان حالیله
دیرکه: اگر بتون امثالم و یوز یگرمی‌ده‌کی سکّهٔ قدرت و طرّهٔ فطرت بر اولان بتون انسانلرڭ
بدنلرینه حقیقی متصرّف اولاجق بر قدرت و علم سنده وارسه: هم صودن و هوادن طوت:
تا نباتات و حیوانانه قدر، بنم ارزاقمڭ معدنلرینه مالك اولاجق بر ثروتڭ و بر حاکمیتڭ
وارسه: هم بن غلیظ اولدیغم غایت کثیف و بیوکسلك اولان روح، قلب، عقل گبی لطائف
معنویه‌یی بنم گبی طار، سفلی بر ظرفده یرلشدیره‌رك کمال حکمت ایله: استخدام ایده‌وب عبادت
ایتدیره‌جك سنده نهایتسز بر قدرت حدسز بر حکمت وارسه گوستر. صوڭره بن سنی یاپدم
دی. یوقسه صوص. هم بنده‌کی انتظام اکملڭ شهادتیله و یوزیمده‌کی سکّهٔ وحدتڭ

---

(۱) حاشیه‌نڭ ما بعدی) مولد الحموضه ایله قاربونه ویرمشکه: او ایکی عنصر بربرینه یقین اولدیغی وقت
بر قانون الٰهی ایله او ایکی عنصر امتزاج ایدرلر. فنّاً ثابتدرکه: امتزاجدن حرارت حاصل اولور. چونکه امتزاج
بر نوع احتراقدر. شو سرّڭ حکمتی شودرکه: او ایکی عنصرڭ هر برینڭ ذرّه‌لرینڭ آیری آیری
حرکتلری وار. امتزاج وقتنده هر ایکی ذرّه، یعنی اونڭ ذرّه‌سی بونڭ ذرّه‌سیله امتزاج ایدر. بر
تك حرکتله حرکت ایدر. بر حرکت معلّق قالیر. چونکه امتزاجدن اوّل ایکی حرکت ایدی. شمدی ایکی
ذرّه بر اولدی. هر ایکی ذرّه بر ذرّه حکمنده بر حرکت آلدی. دیگر حرکت، صانع حکیمڭ بر قانونی
ایله حرارته انقلاب ایدر. ذاتاً حرکت حرارتی تولید ایدر بر قانون مقرّره‌در. ایشته شو سرّه بناءً
بدن انسانیه‌ده‌کی حرارت غریزیه بو امتزاج کیمیویه ایله تأمین ایدیلدیگی گبی. قانده‌کی
قاربون آلندیغی ایچون قان دخی صافی اولور. ایشته نَفَسْ داخله گیردیگی وقت دمودڭ
هم آب حیاتنی تیزله‌یور، هم نار حیاتی اشتعال ایدیور. چیقدیغی وقت آغزده معجزات
قدرت الٰهیه اولان کلمه میوه‌لرینی ویریور. ﴿فَسُبْحَانَ مَنْ تَحَيَّرَ فِي صُنْعِهِ الْعُقُولُ﴾

دلالتیله. بنم صانعم هرشیئه قدیر. هرشیئه علیم. هرشیئی کورور؛ هرشیئی ایشیدیر بر ذاتدر. سنک کبی سرسم عاجزک پارمغی اونک صنعتنه قاریشامز. ذرّه مقدار مداخله ایده‌مز.

اوشریکلرک وکیلی او بدنده دخی پارمق قاریشدیراجق بر بولامازکیدر. انسانک نوعنه راست کلیر. قلبنه دیرکه: بلکه بوطاغینق قارماقاریشیق اولان جماعت ایچنده شیطان اونلرک افعال اختیاریه واجتماعیه لرینه قاریشدیغی کبی؛ بلکه بنده احوال وجودیه و فطریه لرینه قاریشابیله جکم. و پارمق قاریشدیراجق بر بولاجغم. واندهٔ بر یر بولورب بنی طرد ایدن بدنه و بدن جهیره سنه حکمی اجرا ایدرم. اونک ایچون بشرک نوعنه بینه صاغیر طبیعت وسرسم فلسفه لسانیله دیرکه: سز چوق قاریشیق برشی کوروبو بورسکز؛ بن سزه رب ومالکم. ویا خود حصّه‌دارم دیر. اووقت نوع انسان حق وحقیقت لسانیله حکمت وانتظامک دلیلیله دیرکه: اکر بتون کرهٔ ارضه کیدیریلان دنوعمزکبی بتون حیوانات ونباتاتک یوزلر بیک انواعندن نقارنک آتقی وایپلردن کمال حکمتله طوقونان ودیکیلن کوملکی ویریوز بینه سریلان دیوز بیکلرذی حیات انواعندن نسج اولنان وغایت نقشلی برصورتده ایجاد ایدیلن قالیچه‌یی یاپاجق وهر وقت کمال حکمتله تجدید ایدوب تازه لندیره جک بر قدرت وحکمت سنده وارسه. هم اکر بز میوه اولدیغمز کرهٔ ارضه وچکردک اولدیغمز عالمه تصرّف ایده جک. وحیاتمزه لازم مادّه‌لری میزان حکمتله اقطار عالمدن بزه کوندره جک بر محیط قدرت وشامل بر حکمت سنده وارسه. دیوز عزده کی سکّهٔ قدرت بر اولان بتون کتمشی وکله جک امثاللری ایجاد ایده جک بر اقتدار سنده وارسه. بلکه بکا بر ربوبیت دعوا ایده بیلیرسک. یوقسه هاید صوص: بنم نوعمده‌کی قارما قاریشیقلغه باقوب پارمق قاریشدیرا بیلیرم دیمه: چونکه انتظام مکملدر. او قارماقاریشیق ظن ایتدیکک صنعتلر: قدرتک قدر کتابنده کوره کمال انتظام ایله بر استنساخدر. چونکه بزدن چوق آشاغی اولان چوزم تحت نظارتمزده بولنان حیوانات

ونباتاتك كمال انتظاملرى كوستريوركه: بزده كى قاريشيقلقلر نوع كتابتدر. هيچ
ممكنميدركه: بر قاليچه نك هر طرفنه يايلان برآتقى اپيكى صنعتكارانه يرلشديرن قاليچه نك
اوسطه سندن باشقه سى اولسون: هم بر ميوه نك موجدى آغاجنك موجدندن باشقه سى
اولسون. هم چيچكده كى ايجاد ايدن چيچكدكى چمنك صانعندن باشقه سى اولسون.. هم
كوزلك كوردر. يوزومده كى معجزات قدرتى. ماهيتمزده كى خوارق فطرتى كورميورسك:
اكر كورسه ك آكلارسك كه: بنم صانعم اويله بر ذاتدر كه: هيچ برشى اوندن كيزلنه مز. هيچ
برشى اوكا آغير كلمه مز. ييلديزلر. ذرّه لر قدر اوكا قولاى كلير. بهارى بر چيچك
قدر سهولتله ايجاد ايدر. قوجه كائناتك فهرسته سنى كمال انتظامله بنم ماهيتمده درج ايدن
بر ذاتدر. بويله بر ذاتك صنعتنه سنك كبى جامد، عاجز، كور، صاغير يارمق
قاريشديرابيليرمى: اويله ايسه صوص. دفع اول.. كيت ديو.. اونى طرد ايدر.. صوكره

اومدّعى كيدر. زمينك يوزينه سريلن كنيش قاليچه يه و زمينه كيديريلان غايت
مزيّن ومنقش كوملكه أسباب نامنه وطبيعت لسانيله و فلسفه ديليله ديركه..
سنده تصرّف ايده بيليرم: وسكا مالكم: ويا سنده حصّه م وار ديه دعوا ايدر: او وقت
اوكوملك دخى (حاشيه) او قاليچه حق وحقيقت نامنه لسان حكمتله او مدّعى يه ديركه..
اكر سنه لر، قرنلر عددنجه يوز كيديريلوب صوكره انتظام ايله چيقاريلوب كيچمش زمانك
اپينه آصيلان ويكيدن كيديريله جك وكمال انتظام ايله قدر دائره سنده پروغراملرى
بيچيملرى چيزيلن وتعيين اولنان وكله جك زمانك شريدينه طاقيلان وانتظاملى
وحكمتلى آيرى آيرى نقشلرى بولنان بتون كوملكلرى، قاليچه لرى طوقويه بيلير ايجاد
ايده جك قدرت وصنعت سنده وار ايسه؛ هم خلقت ارضدن تا خراب ارضه قدر؛ بلكه

(حاشيه) نقطه شو قاليچه هم عبارتدر: هم انتظاملى بر اهتزازده در. هر وقت نقشلرى
كمال حكمت وانتظام ايله تبدل ايدر. تا كه نسّاجينك مختلف جلوه اسماسنى آيرى آيرى كوسترسين:

أزلدن أبده قدر اولان شاهق حكمتلی قدرتلی ایكی معنوی ألك وارسه: وبتون آتقلرمده كی بتون فردلری ایجاد ایده جك كمال انتظام وحكمتله تغییر وتجدید ایده جك سنده بر اقتدار وحكمت وارسه: هم بزم موده لمز وبزی كه ین وبزی كندینه یه چه وچارشاف یاپان كرۀ آرضی ألیكده طوتوب موجد اولابیلیرسه ك: بكا ربوبیت دعوا ایت: یوقسه هایدی طیشاری یه بویره بر بولاماز سك: هم بزده اویله بر سكۀ وحدت واویله بر طرۀ احدیت وار دركه: بتون كائنات قبضۀ تصرفنده اولملیدر وبتون اشیایی بتون شئوناتیله بردن كورمه ین ونهایتسز ایشلری برابر یاپاملیدر. وهر یرده حاضر وناظر بولونملیدر. ومكاندن منزه اولملیدر. ونهایتسز حكمت وعلم وقدرته مالك اولملیدر بزه صاحب اولاماز. وبزه مداخله ایده مز.

[حاشیه]

صوكره او مدعی كیدر. بلكه كرۀ آرضی قانه ده یر بولورم دیر كیدر: كرۀ ارضه یینه اسباب نامنه وطبیعت لساتیله دیركه: بویله سرسری كزدیككدن صاحبسز اولدیغكی كوستریورسك: اویله ایسه سن بنم اولابیلیرسك: او وقت كرۀ آرض حق نامنه وحقیقت دیلی ایله كورلدی كورلدوسی كبی بر صدا ایله او دم دیركه: خطا ایتمه.. بن ناصل سرسری صاحبسز اولابیلیرم: بنم ألبسه می وألبسه مك ایچنده كی ألك كوملك بر نقطه سی برابی انتظامسز بولشیسك؟ وحكمتسز وصنعتسز كورمشیسك كه: بكا.. صاحبسز سرسری دیرسك: اگر حركت سنویه م ایله تقریباً یگرمی بش بیك ٢٥٠٠٠ ..

[حاشیه] الحاصل: ذره او مدعی یی كریوات حمرایه حواله ایدر.. كریوات حمراء اونی حجیره یه. حجیره دخی بدن انسانه: بدن انسان ایسه نوع انسانه: نوع انسان اونی بتون ذی حیات انواعندن طوقونان آرضك كوملكنه: آرضك كوملكی دخی كرۀ آرضه: كرۀ آرض اونی كونشه: كونش ایسه بتون یلدیزلره حواله ایدر: هر بری دیركه: بندن یوقاریده كی ضبط ایتسه ك (او شخص) بیلیر سه ك صوكره كل بنی ضبط ایت: اگر اونی مغلوب ایتمزسه ك بنی ألكه كچیره مزسك: دیمك بتون یلدیزلره سوزینی كچیره مه ین بر تك ذره یه ربوبیتی دعوا ایده مز..

(حاشیه)
سنه‌لك بر مسافه‌ده بر سنه‌ده گزدیگم و كمال میزان و حكمتله وظیفهٔ خدمتی گوردیگم
دائرهٔ عظیمه‌یه حقیقی مالك اولابیلیرمیسك. و قرداشلرم و بنم كبی وظیفه‌دار اولان
سیاره‌یه گزدكلری بتون دائره‌لره و بزم امامزده و بزاونكله باغلی و جاذبهٔ رحمتله اوكا
طاقیلی اولدیغمز گونشی ایجاد ایدوب یرلشدیره‌جك و صاپان طاشی كبی بنی و سیارات
یلدیزلری اوكا باغلایه‌جق و كمال انتظام و حكمتله دوندیروب استخدام ایده‌جك بر
نهایتسز حكمت و نهایتسز قدرت سنده وارمیسه: سكا ربوبیت دعوایت. یوقسه فایدی
جهنمه اول گیت. بنم ایشم وار. وظیفه‌مه گیدییورم. هم یلدیزلرده كی حشمتلی انتظامات
و دهشتلی حركات و حكمتلی تسخیرات گوستریورزكه: بزم واسطه‌مزله بزه اتدیركه:
بتون موجودات ذره‌لردن یلدیزلره و گونشلره قدر. امرنه بر نفر عسكرنده اوكا مطیع
و مسخردرلر. بر آغاجی میوه‌لرله تنظیم و تزیین ایتدیگی كبی. قولایجه گونشی سیاراتله
تنظیم ایدر بر حكیم ذوالجلال و حاكم مطلقدر.
صوكره او مدعی بر دها بر بولامدیغی ایچون گیدر گونشه. قلبنده دیركه: بو چوق
بیوك بر شیدر. بلكه ایچنده بر دلیك بولوب بر یول آچارم. بری ده مسخر ایده‌رم.
گونشه شرك نامنه و شیطانلاشمش فلسفه لساننیله مجوسیلرك دیدكلری كبی.
دیركه: سن بر سلطانسك. كندی كندیكه مالكسك. استدیگك كبی تصرف ایدرسك.
گونش ایسه حق نامنه و حقیقت لساننیله و حكمت الٰهیه دیلیله اوكا دیر. حاشا
یوز بیك دفعه حاشا و كلا. بن مسخر بر مأمورم. سیدمك مسافرخانه‌سنده بر
موم دارم: بر سینگه: باكه بر سینگك قنادینه ده حقیقی مالك اولامام. چونكه
سینگك وجودنده اویله معنوی جوهرلر و گوز قولاق كبی آنتیقه صنعتلر واركه:
بنده كاغده یوق: دائرهٔ اقتدارمك خارجنده‌دردر. مدعی‌یی تكدیر ایدر. صوكره

(حاشیه) بر دائره‌نك تقریباً نصف قطری یوز سكسان میلیون كیلومترو
اولسه: او دائره كندیسی تقریباً یگرمی بش بیك سنه‌لك مسافه اولور...

اومدّعی دوز: فرعونلشمش فلسفه لسانیله دیر که: مادام کندیمکه مالك وصاحب دگلسك بر فضولی متجاوزسك أسباب نامنه بنم سك دیر: اووقت کونشی حق وحقیقت نامنه وعبودیّت لسانیله دیر که: بن اویله برینك اولابیلیرمکه: بتون امثالم اولان علوی یلدیزلری ایجاد ایدن وسماواتنده کمال حکمتله یرلشدیرن وکمال حشمتله دوندیرن: وکمال زینتله سوسلندیرن بر ذات اولابیلیر.

صوکره اومدّعی قلبندن دیر که: یلدیزچوق قالابالقدرلر. هم طاغینق قارما قاریشیق کوروندیورلر. بلکه اونلرك ایچنده مؤکلارم نامنه برشی قزانیرم دیر. اونلرك ایچنه کیره ر. اونلره اسباب نامنه: شریکلری حسابنه وطغیان ایتمش فلسفه لسانیله نجوم‌پرست اولان صابیونلرك دیدکلری کبی دیر که: سزلریك چوق طاغینق اولدیغکزدن آیری آیری حاکملرك تحت حاکمنده بولونیورسکز. اووقت یلدیزلرنامنه بریلدیز دیر که: نه قدر سرسم عقلسز واحمق وکوزسزسك: که بزم یوزمزده کی سکّهٔ وحدتی وطرّهٔ احدیتی کورمیورسك: آثار کلامیورسك: دبزم نظامات عالیه‌مزی وقوانین عبودیتمزی بیلمیورسك. بزی انتظامسز ظن ایدرسك. بزلر اویله بر ذاتك صنعتی یز وخدمتکارلری یز که: بزم کزدیگمز اولان سماواتی وشجره‌مز اولان کائناتی وسیره‌گاهمز اولان نهایتسز فضای عالمی قبضهٔ تصرفنده طوتان بر واحد احددر. بزلر دونما الکتریقی لامبالری کبی. اونك کمال ربوبیتنی کوسترن نورانی شاهدلرز. وسلطنت ربوبیتنی اعلان ایدن ایشیقلی برهانلرز. هربرطائفه‌مز اونك دائرهٔ سلطنتنده علوی، سفلی، دنیوی، برزخی. اخروی منزللرده حشمت سلطنتنی کوسترن وضیا ویرن نورانی خدمتکارلرز. أوت هربریمز قدرت واحد احدك بر معجزه‌سی.. وشجرهٔ خلقتك بر منتظم میوه‌سی. ووحدانیتك بر منوّر برهانی: وملائکه‌لرك بر منزلی: بر طیاره‌سی: بر مسجدی.. وعوالم علویه‌نك بر لامباسی.. بر کونشی.. وسلطنت ربوبیتك بر شاهدی.. وفضای عالمك بر زینتی.. بر قصری.. بر چیچکی وسماد کزینك بر نورانی

بالغی. وکوکڭ یوزینڭ برر کوزل کوزی اولدیغمزی: [حاشیه ۱] هیئت مجموعه‌مزده سکونت ایچنده برسکوت: وحکمت ایچنده برحرکت. وحشمت ایچنده برزینت. وانتظام ایچنده برحسن خلقت. وموزونیت ایچنده برکمال صنعت بولوندیغندن صانع ذوالجلالمزی نهایتسز دلیللر ایله وحدتنی. احدیتنی. صمدیتنی. واوصاف جمال وجلال وکمالنی بتون کائناته اعلان ایتدیگمز حالده. بزم کبی نهایت درجه‌ده صافی. تمیز. مطیع. مسخر خدمتکارلری. قارماقارشیق وانتظامسزلق ووظیفه‌سزلك حتی صاحبسزلك ایله اتهام ایتدیگندن طوقاته مستحقدر. او مدعینڭ یوزینه رجم شیطان کبی بر یلدیز ایله بر طوقات اوروزکه: یلدیزلردن تا جهنمڭ دیبنه اونی آتار وبرابرنده اولان طبیعتی [حاشیه ۲] واوهام دره‌لرینه وتصادفی عدم قویوسنه وشریکلری امتناع ومحالیت ظلماتنه. وفلسفه‌یی اسفل سافلینڭ دیبنه آتار. بتون یلدیزلر برابر او یلدیز. «لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلِهَةٌ اِلَّا اللّٰهُ لَفَسَدَتَا» فرمان قدسیسنی اوقویورلر. وسنکڭ قنادندن طوت تا سماوات قندیللرینه قدر برسینڭ قنادی قدر شریکه یر یوقدرکه پارمق قاریشدیرسین دییه اعلان ایدرلر.

---

[۱] حاشیه ۱: جناب حقڭ عجائب مصنوعاتنه باقوب تماشا ایدوب وایتدیرن اشارتلرز: یعنی سماوات سزڭ کوزلرله زمینده‌کی عجائب صنعت الهیه‌یی تماشا ایدرك کوریور. سمانڭ ملائکه‌لری کبی یلدیزلرده محشر عجائب وغرائب اولان ارضه باقیورلر؛ وذی شعورلری دقتله باقدیریورلر دیمکدر.

---

[۲] حاشیه ۲: فقط سقراطدن صوکره طبیعت توبه ایتدی. حقیقی وظیفه‌سی تأثیر وفعل اولمدیغی بلکه قبول وانفعال اولدیغنی آکلادی. وکندیسی قدر الهیه‌نڭ برنوع دفتری: فقط تبدل وتغیره قابل بردفتری. وقدرت ربانیه‌نڭ برنوع پرده‌غراسی وقدیر ذوالجلالڭ برنوع فطری شریعتی وبرنوع مجموعهٔ قوانینی اولدیغنی بیلدی. کمال عجز وانقیاد ایله وظیفهٔ عبودیتنی طاقیندی؛ وفطرت الهیه. وصنعت ربانیه اسمنی آلدی.

سبحانك لا علم لنا الا ما علمتنا انك انت العليم الحكيم ✽ اللهم صل وسلم على سيدنا احمد سراج وحدتك فی کثرة مخلوقاتك ودلال وحدانیتك فی مشهر کائناتك وعلى آله وصحبه اجمعين.

بسم الله الرحمن الرحيم ۞ فانظر الى آثار رحمت الله كيف يحيى الارض بعد موتها ۞

آيتنك ازلى باغندن برچيچكنه اشارت ايدن عربى فقره لردر.

حتى كان الشجر المزهرة ۞ قصيدة منظومة محررة

وتنشد للفاطر الدائم المبهرة ۞ اوفتحت بكثرت عيونها المبصرة

لتنظر للصانع العجائب المنشرة ۞ اوزينت لعيدها اعضائها المخضرة

ليشهد سلطانها آثاره المنورة ۞ وتشهر فى الحضرة مرصعات الجواهر

وتعلن للبشر حكمة خالق الشجر ۞ بكنزها المدخر من جود رب الشمس

سبحانه ما احسن احسانه ۞ ما ازين برهانه ما ابين تبيانه

خيال بنيد ازين اشجار ملائكرا ۞ جسد آمد سماوى با هزاران نى

ازين نيها شنيد ت هوش ۞ ستاهشهاى ذات حى

درقها از بان دارند هو هو ۞ ذكر آرند بدرمعناى حى حى

چو لا اله الا هو برابر ميزنند هر شى ۞ دمادم جويد نند يا حق

سراسر كريد نند يا حى ۞ برابر ميزنند الله

ونزلنا من السماء ماء مباركا الخ ۞

عربى فقره نك ترجمه سى. يعنى گويا چيچك آچمش هر بر آغاج گوزلجه ياز لمش منظوم بر قصيده در كه: او قصيده فاطر ذوالجلالك مدائح باهره سنى انشا ايدوب شاعرانه لسان حال ايله سويله يور. ويا خود او چيچك آچمش هر بر آغاج يوز بيكلر باقار و باقدير ير گوزلرينى آچمش: تا صانع ذوالجلالك نشر و تشهير اولنان عجائب صنعتنى بر ايكى گوزل دگل.. بلكه بيكلر گوزلرله باقسين.. تا اهل دقتى اويله باقدير سين. ويا خود او چيچك آچان هر بر آغاج عمومى بايرام اولان بهارك ايچنده كى مخصوص بايرامنده و رسم گچيد مثال برآنده پيشيللنمش اعضالرينى آلتون سوسلى مزيناتله سوسلنمش: تاكه اونك سلطان

ذوالجلالی اوقدر احسانه ایتدیگی هدایالی ولطائفی وآثار نورانیه‌سنی مشاهده ایتسین. هم مشهور صنعت الهیه اولان زیننك یوزنده و بهار موسمنده مرصّعات رحمتنی انظار خالقه تشهیر ایتسین. وشجرلك حکمت خلقتنی بشره اعلان ایتسین. اینجه بلك داللرنده نه قدر مهم خزینه‌لر بولونه یعنی واحسانات رحمانیه‌نك میوه‌لرنده نه درجه مهم دفینه‌لر واولدیغنی کوسترمکله کمال قدرت الهیه‌یی کوسترسین.

﴿ برنجی موقفك کوچك برذیلی ﴾

فاستمع آیة: ﴿ اَفَلَمْ يَنْظُرُوا اِلَى السَّمَاۤءِ فَوْقَهُمْ كَيْفَ بَنَيْنَاهَا وَزَيَّنَّاهَا ﴾ الخ آية:
﴿ ثم انظر الى وجه السماء كيف ترى: سكوتا فى سكونة: حركة فى حكمة: تلئلؤا فى حشمة: تبسما فى زينة: مع انتظام الخلقة: مع اتزان الصنعة: تشعشع سراجها لتهلهل مصباحها: تلئلؤ نجومها: تعلن لاهل النهى: سلطنة بلا انتها ﴾:

﴿ اَفَلَمْ يَنْظُرُوا اِلَى السَّمَاۤءِ فَوْقَهُمْ كَيْفَ بَنَيْنَاهَا وَزَيَّنَّاهَا ﴾ الخ آية. بو آیتك بر نوع ترجمه‌سی اولان ﴿ ثم انظر الى وجه السماء كيف ترى سكوتا فى سكونة ﴾ ترجمه‌سیدر. یعنی آیت کریمه نظر دقتی سمانك زینتلی وکوزل یوزینه چویریور. تا دقت نظر ایله سمانك یوزنده فوق العاده سکونت ایچنده بر سکوتی کوره‌ب. بر قدیر مطلقك أمر وتسخیریله او صنعتی آلدیغنی آکلاسون. یوقسه اگر باشی بوش اولسه ایدیلر. بربری ایچنده او دهشتلی حدسز اجرام او غایت بیوك کره‌لر. وغایت سرعتلی حرکتلریله اویله بر ولوله چیقارمق لازم ایدیکه: کائناتك قولاغنی صاغیر ایده جکدی. هم اویله بر زلزلهٔ هرج و مرج ایچنده قاریشیقلق اولاجقدیکه: کائنات طاغیده جقدی: یگرمی جاموس بربرکه ایچنده حرکت ایتسه. نه قدر ولوله لی بر هرج ومرجه سببیت ویردیگی معلوم.
حالبوکه، کرهٔ ارضدن بیك (١٠٠٠) دفعه بیوك وطوپ کولله‌سندن یتمش (٧٠) دفعه سرعتلی حرکت ایدنلر بیلدیرلر. ... ایچرسنده وار اولدیغی: قوزموغرافیا سویله یور.

ابشته سکونت ایچنده کی سکوت اجرامدن صانع ذو الجلالك و قدیر ذو الکمالك درجهٔ قدرت و تسخیرینی و نجوملك اوکا درجهٔ انقیاد و اطاعتنی آکلا.

﴿حرکة فی حکمة﴾ هم سمانك یوزنده حکمت ایچنده بر حرکتی کورمکی آیت امر ایدییور. اوت غایت عجیب و عظیم حرکات. غایت دقیق و کنیش حکمت ایچنده در. ناصل که بر فابریقه نك چرخلرینی و دولابلرینی بر حکمت ایچنده چویرن بر صنعتکار: فابریقه نك عظمت و انتظامی درجه سنده درجهٔ صنعت و مهارتنی کوستریر. اویله ده قوجه کونشه سیارات ایله برابر فابریقه و صنعیتنی ویرن و او مدهش عظیم کره لری صاپان طاشلری مثللو و فابریقه چرخلری کبی. اطرافنده دوندیرن بر قدیر ذو الجلالك درجهٔ قدرت و حاکمیتی. او نسبتده نظره تظاهر ایدر.

﴿متلألئة فی حشمة تبسما فی زینة﴾ یعنی. هم سماوات یوزنده اویله بر حشمت ایچنده بر پارلاماق و بر زینت ایچنده بر تبسم وار که: صانع ذو الجلالك نه قدر معظم بر سلطنتی نه قدر کوزل بر صنعتی اولدیغنی کوستریر. دونانما کونلرنده کثرتلی الکتریق لامبالری. سلطانك درجهٔ حشمتنی و ترقیاتده نه درجه کمالنی کوستردیکی کبی. قوجه سماوات: او حشمتلی زینتلی ییلدیزلریله صانع ذو الجلالك کمال سلطنتنی و جمال صنعتنی اویله نظر دقته کوستریورلر.

﴿مع انتظام الخلقة مع اتزان الصنعة﴾ هم دییور که: سمانك یوزنده کی مخلوقاتك انتظامنی دقیق میزانلر ایچنده مصنوعاتك موزونیتنی کور ده آکلا که: اونلرك صانعی نه قدر قدیر. و نه قدر حکیم اولدیغنی بیل. اوت مختلف کوچك جرملری و یاخود حیوانلری دوندیرن و بر وظیفه ایچون چویرن بر میزان مخصوص ایله هر برینی معین بر یولده سوق ایدن بر ذاتك درجهٔ اقتدار و حاکمیتی. و حرکت ایدن جرملرك اوکا درجهٔ اطاعت و مسخریتلرینی کوستردکلری کبی: قوجه سماوات او دهشتلی عظمتیله حدسز ییلدیزلریله و او ییلدیزلرده دهشتلی ییوکلکلریله و غایت شدتلی حرکاتلریله برابر ذره مقدار..

وبرثانیه‌ جك قدر حدودلرندن تجاوز ایتمه‌ملری: برعاشرهٔ دقیقه قدر وظیفه‌لرندن کیری قالمامری: صانع ذوالجلالڭ نه قدر دقیق بر میزان مخصوص ایله ربوبیتنی اجرا ایتدیکنی نظر دقته کوستریرلر.

3 تشعشع سراجها ههلل مصباحها تلثلؤ نجومها تعلن لاهل النهى سلطنة بلا انتهاء [

یعنی سمانڭ مزین طوانه کونشڭ ایشیق ویریجی ایصیندیریجی برلامبایی طاقمق: کیجه کوندوز قطاریله قیشی یاز صحیفه‌لرنده مکتوبات صمدانیه‌یی یازماسنه برنور مقه‌سی حکمنه کیترمك. ویوکسك مناره وقوله‌لرده‌کی بیوك ساعتلرڭ پارلایان عقربلری مثللو. قبهٔ سماده قمری. زمانڭ ساعت کبراسنه برعقرب یاپمق متفاوت چوق هلال الصورتنده هر کیجه یه کویا آیری برهلال بیراقوب. صوکره دونوب کندینه طوپلامق منزللرنده کمال میزانله دقیق حسابله حرکت ایتدیرمك. وقبهٔ سماده پارلایان تجسم ایدن یلدیزلرله کوکڭ کوزل یوزینی یالدیزلامق. البته نهایتسز برسلطنت ربوبیتڭ شعائریدر. ذی شعوره اونی اشعار ایدن محتشم برالوهیتڭ اشاراتیدر. اهل فکری ایمانه وتوحیده دعوت ایدر.

باق کتاب کائناتڭ صفحهٔ رنکیننه

خامهٔ زرین قدرت کور نه تصویر ایلمش

قالمامش برنقطه مظلم چشم دل اربابنه

صانکه آیاتن خدا نور ایله تحریر ایله‌مش

باق نه معجز ملکت اذعان ربای کائنات

باق نه عالی برتماشادر فضای کائنات

دیگلهدهییلدیزلری شو خطبهٔ شیرینه :.

نامهٔ نورینی حکمت باقنه تقریر ایلمش :.

هپ بر امر نطقه کلمش حق لسانیله دیرلر: بر قدیر ذوالجلالك حشمت سلطانته :.

بر برهان نور افشانز وجوب صانعه :. هم وحدته هم قدرته شاهدلرز بز :.

شو زمینك یوزینی یالدیزلایان نازنین معجزاتی: چون ملك سیرانته :.

بو سمانك آرضه باقان جنتهده دقت ایدن بیکلرجه فتّق کوزلریز بز :.

طوباء خلقتدن سماوات شقتّنه هپ کهکشان اغصاننه :.

بر جمیل ذوالجلالك دست حکمتیله طاقیلمش بیکلر کوزلی میوهلریز بز :.

شو سمواتك اهلنه بر مسجد سیّار بر خانهٔ دوّار بر علوی آشیانه :.

بر مصباح نوّار بر کمیٔ جبّار بر طیّارهلریز بز :.

بر قدیر ذوالکمالك بر حکیم ذوالجلالك بر معجزهٔ قدرت بر خارقهٔ صنعت خالقانه :.

بر نادرهٔ حکمت، بر داهیهٔ خلقت: بر نور عالمیز بز :.

بویله یوز بیك دیل ایله یوز بیك برهان کوستریرز اینسانه :.

کور اولاسی دینسزکوزی کورمز اولدی یوزیمزی هم ایشیتمز سوزیمزی

حق سویلهین آیتلرز بز :.

سکّه مزبر، طرّه مزبر، رمّزه مسبّح مسخّرز عبید انه ذکر ایدرز :.

کهکشانك خلقهٔ اذکارینه منسوب بر مجذوبلرز بز :.

بسم الله الرحمن الرحيم ❀ قل هو الله احد ❀ الله الصمد ❀

❀ شو موقفك اوچ مقصدی وار ❀

[برنجی مقصد] بر یلدیزك طوقاتیله یره سقوط ایدن اهل شرك وضلالتك كیلی ذره‌لردن یلدیزلره قدر هیچ بر یرده ذره مقدار شركه بر بولامدیغندن او طرزده‌كی دعوادن واز كچوب. فقط شیطان كلی وحدته دائر تشكیكات یاپامدیغی ایچون [اوچ مهم سؤال] ایله احدیته ووحدته دائر اهل توحیده وسوسه یاپمق ایستدی.

[برنجی سؤال] زندقه لسانیله دیور كه: ای اهل توحید! بن كندی مؤكلارمنا برشی بولامدم. موجوداته بر حصه چیقارامدم. مسلكمی اثبات ایده‌مدم: فقط سز نه ایله نهایتسز بر قدرت صاحبی بر واحد احدی اثبات ایده‌بیلیرسكز؟ نه‌دن اونك قدرتیله برابر باشقه‌لرك قارشماسی قابل كوره‌میورسكز؟؟

[الجواب] یكرمی ایكنجی سوزده قطعی اثبات ایدیلدیكه: بتون موجودات، بتون ذرات، بتون یلدیزلر هر بری واجب الوجودك وقدیر مطلقك وجوب وجودینه بر برهان نیّردر. بتون كائناتده‌كی سلسله‌لرك هر بری اونك وحدانیتنه بر دلیل قطعیدر. قرآن حكیم هم سز برهانلرنده اثبات ایده‌بیلدیكی عموماتك نظرینه اك ظاهر برهانلری داها زیاده ذكر ایدر. ازجمله: [ولئن سألتهم من خلق السموات والارض ليقولن الله] [ومن آياته خلق السموات والارض واختلاف السنتكم والوانكم] كبی پك چوق آیاتیله قرآن حكیم خلقت ارض وسمواتی وحدانیته بداهت درجه‌سنده بر برهان كوستریور كه: استر ایستمز ذی شعور اولان هر آدم خلقت ارض وسماواتده بالضروره خالق ذو الجلالی تصدیق ایتمكه مجبوردر كه: [ليقولن الله] دیر. برنجی موقفده ناصل بر ذره‌دن باشلادق، تا یلدیزلره وسماواته قدر مسئلهٔ توحیدی كوستردك. قرآن حكیم شو نوع آیاتیله یلدیزلردن وسماواتدن طوتوب

تا ذرّه‌لره قدر شركی طرد ایدر. شویله اشارت ایدر. و معناً دیر: سماوات و ارضی بر ایله
منتظم خلق ایدن بر قدیر مطلقك البته دوائر مصنوعاتندن اولان منظومهٔ شمسیّه
بالبداهه اونك قبضهٔ تصرفنده‌در. مادام او قدیر مطلق شمسی سیّاراتیله قبضهٔ
تصرفنده طوتیور. و تنظیم و تسخیر و تدویر ایدییور. البته او منظومهٔ شمسیه‌نك بر
جزئی و شمس ایله باغلانان کرهٔ ارض دخی قبضهٔ تصرفنده و تدبیر و تدویرنده‌در.
مادام کرهٔ ارض قبضهٔ تصرفنده و تدبیر و تدویرنده‌در. بالبداهه ارضك یوزنده
یازیلان و ایجاد ایدیلن و برك میوه‌لری و غایاتی حکمنده اولان مصنوعات دخی اونك
قبضهٔ ربوبیتنده و تربیه‌سنده‌در. مادام بتون زمینك یوزینه سریلن و سرپیلن
و یوزینی بالبداهه زینتلندیرن و هر زمان تازه‌لنن کلوب کیدن و زمین اونلرله
طولوب بوشالان عموم مصنوعات قبضهٔ قدرت و علمنده‌در. و عدل و حکمتنك میزانیله
اولچولوب و تنظیم ایدیلیر. مادام بتون انواع اونك قبضهٔ قدرتنده‌در. البته او انواعك
منتظم و مکمّل فردلری: و عالمك کوچك مثال مصغّرلری و انواع کائناتك یلاغجولری
و کتاب عالمك کوچوجك فهرسته‌لری حکمنده اولان جزئی فردلری بالبداهه اونك
قبضهٔ ربوبیتنده و ایجادنده‌در. و تدبیر و تربیه‌سنده‌در. مادام هر فرد ذی حیات
قبضهٔ تدبیر و تربیه‌سنده‌در. البته او ذی حیاتك وجودینی تشکیل ایدن حجیرات و کریوات
و اعضا و اعصاب بالبداهه اونك قبضهٔ علم و قدرتنده‌در. مادام هر بر حجیره و قانده‌کی
هر بر کریوات اونك تحت امرنده‌در. و دائرهٔ تصرفنده‌در. و اونك قانونیله حرکت ایدرلر.
البته بتون بونلرك مادهٔ اساسیه‌سی و بتون اونلرده‌کی نقش صنعته و نسج نقشنه
مکیکلر دیایلر حکمنده اولان ذرات دخی بالضروره اونك قبضهٔ قدرتنده و دائرهٔ علمنده‌در.
و اونك امریله، اذنیله، قوتیله، منتظم حرکات یاپار. مکمّل وظائف کورورلر. مادام هر بر
ذرّه‌نك حرکتی و وظیفه کورمسی اونك قانونیله، اذنیله، امریله‌در. البته تشخصات
و چهره‌ده هرکسك یوزونده هرکسی اونی تمییز ایده‌جك بر علامت فارقه بولونمسی.

وسيما الركبى سيمالرده ديللرده آيرى آيرى فرقلر بولونمسى. بالبداهه اونك علم و حكمتيله در

ايشته شو سلسله يه مبدأ و منتهاى ذكر ايدرك اشارت ايدن شو آيته باق: [وَمِنْ آيَاتِهِ

خَلْقُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَاخْتِلَافُ اَلْسِنَتِكُمْ وَاَلْوَانِكُمْ اِنَّ فِى ذٰلِكَ لَاٰيَاتٍ لِلْعَالِمِينَ]

شيمدى ديرز. أى أهل شركك وكيلى. ايشته سلسلهٔ كائنات قدر قوتلى برهانلر

مسلك توحيدى اثبات ايدر. و بر قدير مطلقى كوستريور. مادام خلقت سماوات و ارض

بر صانع قديرى وار. و صانع قديرك نهايتسز بر قدرتى وار. و نهايتسز قدرتك

نهايتسز بر كمالده اولديغنى كوستريور. البته شريكلردن استغناى مطلق وار. يعنى

هيچ بر جهتده شريكلره احتياج يوق. احتياج اولمديغى حالده نه دن بو ظلماتلى

مسلكده كيديورسڭز. نه زورڭز وار كه: اورايه كيريورسڭز. هم ده شريكايه

هيچ بر احتياج اولمديغى و كائنات اونلردن مستغنى مطلق اولدقلرى حالده.

شريك الوهيت كبى. ربوبيت و ايجاد شريكلرى دخى ممتنعدرلر. وجودلرى محالدر.

چونكه سماوات و ارضك صانعنده كى قدرت. هم نهايت كمالده. هم نهايتسز

اولديغنى اثبات ايتدك. اگر شريك بولونسه. متناهى ديگر بر قدرت او نهايتسز و غايت

كمالده كى قدرتى مغلوب ايدوب بر قسمى ضبط ايتمك دائرة نهايت ويرمك و معناً

عاجز براقوب حدسز اولديغى حالده تحديد ايتمك. و هيچ بر مجبوريت اولمادن بر

متناهى شى نهايتسز بر شيئه نهايتسز اولديغى بر وقتده نهايت ويرمك و متناهى

ياپمق لازم گليركه: بو محالاتڭ اڭ غير معقولى. و ممتنعاتڭ اڭ قبحليسيدر.

هم شريكلر [مُسْتَغْنِيَةٌ عَنْهَا] و [ممتنعات بالذات] يعنى هيچ اونلره احتياج

اولمديغى كبى وجودلرى محال اولدقلرى حالده. اونلرى دعوا ايتمك صرف تحكمدر.

يعنى عقلاً منطقاً فكراً او دعوايى ايتديره جك. بر سبب اولمديغى ايچون معناسز

سوزلر حكمنده در. علم اصولجه تحكم تعبير ايديلير. يعنى معناسز دعواى مجرددر:

علم كلام و علم اصولك دستورلرندندر كه: ديلير. [لا عبرة للاحتمال الغير الناشى

عن دليل ولاينا في الامكان الذاتي اليقين العلمي ٢ يعني بر دليلدن بر امارەدن
نشئت ایتمەین بر احتمالك اهمیتی یوق. قطعی علمە شك قاتماز. یقین حکمی بی
صارصماز. مثلا، ذاتندە بارلادقزی ٣ یعنی اگیردیر گولی ٢ امكان واحتمال واركە بكمز
اولسون. یاغە انقلاب ایتمش اولسون؛ فقط مادام بر امارەدن اوامكان واحتمال
نشئت ایتمەیور. اونك وجودینە وصوا اولدیغنە قطعی علمزە تأثیر ایتمز. شك ووسوسە
ویرمز. ایشتە بوندن كبی موجوداتك هر طرفندن كائناتك هر گوشەسندن صوردق.
برنجی موقفدە گوستریلدیگی كبی. ذراتدن ییلدیزلرە قدر. وایكنجی موقفدە گورولدیگی كبی
خلقت سماوات وارضدن تا سیمالردەكی تشخصاتە قدر هانكی شیدن صوردق ایسە
لسان حال ایلە، وهدایتە شهادت وسكۀ توحیدی گوستردی. سندە گوردك.
اویلە ایسە، كائناتك موجوداتندە بر امارە یوقكە شرك احتمالی اوكا بناء ایدیلسین؛
دیمك دعوای شرك صرف تحكمی ومعناسز سوز ودعوای مجرد اولدیغندن شركی ادعا
ایتمك محض جهالت عین بلاهتدر.

ایشتە اهل ضلالتك وكیلی بوكا قارشو دیە جكی قالمایور. یالكز دییوركە: شركە
امارە كائناتدەكی ترتیب اسبابدر. هرشیئك بر سببلە باغلی اولدیغیدر. دیمك
اسبابك حقیقی تأثیرلری واردر. تأثیرلری وارسە، شریك اولابیلیرلر.

«الجواب» مشیئت وحكمت الٰهیەنك مقتضاسیلە وچوق اسمانك تظاهر ایتمك
ایستەمسیلە مسببات اسبابە ربط ایدلمش. هربرشی بر سببلە باغلانمش. فقط
چوق یرلردە ومتعدد سوزلردە قطعی اثبات ایتمشزكە: اسبابدە حقیقی تأثیر ایجادی
یوق. شیمدی یالكز بوقدر دیرزكه: اسباب ایچندە بالبداهە ٣ اك اشرفی واختیاری
اك گنیش وتصرفاتی اك واسع انساندر. انسانك دخی اك ظاهر افعال اختیاریەسی
ایچندە اك ظاهری اكل وكلام وتفكردر. یعنی یەمك، سویلەمك، دوشونمكدر...
شو یەمك، سویلەمك، دوشونمك ایسە، غایت منتظم عجیب حكمتلی بر سلسلەدر...

او سلسله نك بوزجزئندن انسانك دست اختيارينه ويريلن آنجق برجزئيدر. مثلا
يمكدن بدنك تغذيّ جحيرا ستندن طوت تاثمراتك تشكلنه قدر اولان سلسلهٔ افعال
ايچنده انسانك دست اختيارينه ويريلن يالكز آغيزده كي ديشلرك دكرمنني تحريك
ايدوب اوني چكنه مكدر. وسويلهمك سلسله سندن يالكز مخارج حروف قابلرينه
هواني صوقوب چيقارمقدر. حالبوكه آغزكده برتك كلمه برچكردك كبي ايكن بر آغاج
حكمنه كيرر. هوا ايچنده ميليونلر عين كلمه كبي ميوهلر ويرر. ميليونلرله دينكله ينلرك
قولاقلرينه كيرر. بو مثالي سنبله انسان نه كي خيالك الي آنجق يتيشه بيلير. اختيارك
قيصه جق الي ناصل يتيشير. مادام أسباب ايچنده الك أشرفي وألك زياده اختيار صاحبي
اولان انسان بويله حقيقي ايجادن الي باغلانسه. سائر جمادات وبهيمات وعناصر وطبيعت
ناصل حقيقي متصرف اولا بيليرلر. يالكز اوأسباب برر ظرفدر. ومصنوعات ربانيّهيه بر
علفدرلر. وهدايايي رحمانيّهيه برر طابلاجيدرلر. البته بر پادشاهك هديّهسنك قاب
ديا هديّهيه صاريلان منديل ديا خود هديه آلينه ويريلوب كتيرن نفر اوپادشاهك
سلطنتنه شريك اولامازلر. واونلري اوكا شريك توهّم ايدن صاچمه برهذيان ايدر.
اويله ده أسباب ظاهريّه ووسائط صوريهنك ربوبيت الهيهدن هيچ برجهتده حصّهلري
اولاماز. خدمت عبوديتدن باشقه نصيبلري يوقدر.

«ايكنجي مقصد» أهل شركك وكيلي مسلك شركي هيچ برجهتده اثبات ايده مديكندن
واونك اثباتندن مأيوس قالديغندن أهل توحيدك مسلكني تشكيكاتيله وشبههلريله
تخريب ايتمكه چاليشمق ايستهديكندن. شويله ايكنجي برسؤال ايديور. ديبور كه:
أي أهل توحيد سز ديورسكز كه: ﴿قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ ۝ اَللّٰهُ الصَّمَدُ﴾ خالق عالم بردر:
احددر. صمددر. هم هرشيئك خالقي اودر. احديّت ذاتيّه سيله برابر طوغريدن طوغرييه
هرشيئك ديزكيني اونك أليندهدر. هرشيئك آنانتاري قبضهسندهدر. هرشيئك ناصيه سي
طوتيور. برايش برايشه مانع اولمايور. بتون أشياده بتون احواليله برآنده تصرّف ايده بيلير.

بویله بر عجیب بر حقیقتی ناصل اینانیله بیلیر. مشخّص بر تك ذات هانتسز برلرده هانتسز
ایشلری كلفتسز یاپابیلیرمی؟ «الجواب» شو سؤاله غایت درین و انجه و غایت یوكسك
و كنیش اولان بر سرّ احدیّت و صمدیّتك بیانیله جواب ویریلیر. فكر بشر ایسه او سرّه آنجق
بر تمثیل دوربینیله و مثل رصدیله باقابیلیر. جناب حقك ذات و صفاتنده مثلی و مثالی
یوق. فقط مَثَل و تمثیل ایله بر درجه شؤوناتنه باقیله بیلیر. ایشته بزده تمثیلات مادّیه
ایله او سرّه اشارت ایده جكز. «برنجی تمثیل» شویله كه: اون آلتنجی سوزده اثبات ایدیلدیكی كبی
بر تك ذات مشخّص مختلف آیینه‌لر واسطه‌سیله كلّیت كسب ایدر. بر جزئی حقیقی ایكن
شؤونات كثیره‌یه مالك بر كلّی حكمنه كچر. آدت ناصل جسمانی شیلره جام و صو كبی مادّه‌لر
آیینه اولوب جسمانی بر تك شی او آیینه‌لرده بر كلّیت كسب ایدر. اویله‌ده نورانی شیلره
و روحانیاته دخی هوا و اثیر و عالم مثالك بعض موجوداتی آیینه‌لر حكمنده و برق و خیال
سرعتنده بر واسطۀ سیر و سیاحت صورتنه كچرلركه او نورانیلر و او روحانیلر خیال
سرعتیله او مرایای نظیفه‌ده و او منازل لطیفه‌ده كزرلر. بر آنده بیكلر یرلره كیره‌رلر.
هر آیینه‌ده نورانی اولدقلری و عكسلری اونلرك عینی و اونلرك خاصیتنه مالك اولدقلری
ایچون جسمانیتك عكسنه اولارق هر یرده بالذات بولونور كبی حكم ایدرلر. كثیف جسمانیلرك
عكسلری و مثاللری او جسمانیتك عینلری اولمدیغی كبی، خاصیتلرینه دخی مالك دكل.
ئولو صاییلیرلر. مثلا: كونش؛ مشخّص بر جزئی اولدیغی حالده، پارلاق اشیا واسطه‌سیله
بر كلّی حكمنه كچر. زمین یوزنده‌كی بتون پارلاق شیلره حتی هر بر قطره صویه و جام ذرّه
جكلرینه بر عكسنی بر مثالی كونشی اونلرك قابلیتنه كوره ویریر. كونشك حرارتی و ضیاسی
و ضیاسنده‌كی یدی رنكی دخی ذاتنك بر نوع مثالی هر بر پارلاق جسمده بولونور. فرضا
كونشك علمی، شعوری بولونسه ایدی. هر آیینه اونك بر نوع منزلی و تختی و اسكمله
حكمنده اولوب هر شیله بالذات تماس ایدر. هر ذی شعور له آیینه‌لر واسطه‌سیله حتی
كوز ببكیله بر تلفون حكمنده مخابره ایده بیلیردی. بر شی بر شیئه مانع اولمازدی..

بر مخابره بر مخابره يه سد چكمزدى. هر يرده بولونمقله برابر هيچ بر يرده بولونمازدى.

عجبا بر ذاتڭ بيڭ بر اسمندن يالڭز نور اسمنڭ مادّى و جزئى و جامد بر آيينه سى حكمنده اولان كونش، بويله تشخّصيله برابر كلّى برلرده كلّى ايشلره مظهر اولسه، او ذات ذوالجلال احديت ذاتيه سيله برابر نهايتسز ايشلرى بر آنده ياپامازمى..

«ايكنجى تمثيل» كائنات بر شجره حكمنده اولديغى ايچون هر بر شجره كائناته مقا مثال اولابيلير. ايشته بزده شو اوطه مزڭ اوكنده كى محتشم معظّم چنار آغاجنى كائناته بر مثال مصغّر حكمنده طوتوب كائناته كى جلوهٔ احديتى اونڭ ايله كوستره جكز:
[illegible]
شويله كه: شو آغاجڭ لااقل يوز قنادلى چكردكى وار. بتون اون بيڭ ميوه و بر ميليون چكردك بر آنده برابر بر صنعت و ايجاده مظهر درلر. حال بوكه شو آغاجڭ چكردك آصليسنده و كوكنده و كوده سنده جزئى و مشخّص و عقدهٔ حياتيه تعبير ايديلن بر جلوهٔ ارادهٔ الهيه، و بر نوع امر ربّانى ايله شو آغاجڭ قوانين تشكيليه سنڭ مركزيتى هر دالڭ باشنده هر ميوه نڭ ايچنده هر بر چكردكڭ ياننده بولونوركه هيچ برينڭ هيچ بر شيئنى نقصان بيراقميه رق بر برينه مانع اولميه رق اونكله ياپيلير. و او بر تك جلوهٔ اراده و قانون امرى، ضيا، حرارت، هوا كبى طاغيلوب هر يره كيتميور. چونكه كيتديكى يرلرڭ اوره لرنده كى اوزون مسافه لرده و مختلف مصنوعلرده هيچ بر ايز بيراقميور. هيچ بر اثرى كورونميور. اكر انتشار ايله اولسه ايدى: ايزى و اثرى كورونه جكدى. بلكه بالذات تجزّى و انتشار ايتمه دن هر بريسنڭ ياننده بولونيور. احديتنه و شخصيتنه او كلّى ايشلر منافى اولمايور. حتى دينيله بيليركه: او جلوهٔ اراده و قانون امرى و عقدهٔ حياتيه هر برينڭ ياننده بولونور. هيچ بر يرده بولونماز.

كويا شو محتشم آغاجده ميوه لر، چكردكلر عددنجه او قانون امرينڭ برر كوزى برر قولاغى وار. بلكه آغاجڭ هر جزئى او قانون امرينڭ طويغولرينڭ برر مركزى حكمنده دركه: او اوزون واسطه لر پرده اولوب بر مانع تشكيل ايتمك دكل: بلكه تلفون

تللری کبی: بر وسیلهٔ تسهیل و تقریب اولور. ألك اوزاق ألك یقین کبیدر. مادام بالمشاهده
ذات احد صمدك اراده کبی بر صفتنك بر تك جلوهٔ جزئیسی.. بالمشاهده میلیون یرده..
میلیونلر ایشه واسطه سز مدار اولور. البتّه ذات ذوالجلالك تجلّئ قدرت و اراده سیله شجرهٔ
خلقتی بتون اجزا و ذراتیله برابر تصرّف ایده بیلمسنه شهود درجه سنده یقین ایتمك
لازمکلیر. اونا التنجی سوزده اثبات و ایضاح ایله یلدیگی کبی دیرز که: مادام کونش کبی عاجز
و مسخّر مخلوقلر. و روحانی کبی مادّه ایله مقیّد نیم نورانی مصنوعلر و شو چینار آغاجنك
معنوی نوری روحی حکمنده اولان عقدهٔ حیاتی و مرکز تصرّفی اولان أمری قانونلر و ارادی
جلوه لر. نورانیّت سرّیله بریرده ایکن و بر تك مشخّص جزئی اولدقلری حالده.. پك چوق
یرلرده و پك چوق ایشلرده بالمشاهده بولونه بیلیرلر. و مادّه ایله مقیّد بر جزئی اولدقلری
حالده.. مطلق بر کلّی حکمنی آلیرلر. و برآنده بر جزئی اختیاری ایله پك چوق مختلف ایشلری
بالمشاهده کسب ایدرلر.. سن ده کوریورسك. و انکار ایده مزسك..
عجبا مادّه دن مجرّد و معلّی.. هم قیدك تحدیدندن. و کثافتك ظلمتندن منزّه و مبرّا..
هم شو عموم انوار. و شو بتون نورانیات.. اونك أنوار قدسیّهٔ أسمائیه سنك کثیف
بر کولکه سی و ظلالی.. هم عموم وجود و بتون حیات و عالم ارواح. و عالم برزخ و عالم مثال
نیم شفّاف بر آیینهٔ جمالی.. هم صفاتی محیطه و شئوناتی کلّیّه اولان بر تك ذات اقدسك
ارادهٔ کلّیّه. و قدرت مطلقه. و علم محیط ایله ظاهر اولان تجلّئ صفاتی و جلوهٔ افعالی
ایچنده کی توجّه احدیتندن هانکی شی صد قلانا بیلیر؟ هانکی ایش اوکا آغیر کله بیلیر؟
هانکی بر اوندن کیزلنه بیلیر؟ هانکی فرد اوندن اوزاق قالا بیلیر؟ هانکی تشخص کلّیت
کسب ایتمه دن اوکا یناشه بیلیر؟ هیچ أشیا اوندن کیزلنه بیلیرمی؟ هیچ بر ایش بر ایشه
مانع اولورمی؟ هیچ بر یر اونك حضورندن خالی قالیرمی؟ ابن عبّاس رضی الله عنهك دیدیگی
کبی هر بر موجوده باقار بر معنوی بصری.. و ایشیدر بر معنوی سمعی بولونمازمی؟ سلسلهٔ
أشیا اونك أوامر و قانونلرینك سرعتله جریانلرینه بر تل بر طمار حکمنه کیچمزمی؟

موانع وعوائق اونك تصرفنه وسائل ووسائط اولامازمى؟ أسباب و وسائط صرف ظاهرى برپرده اولامازمى؟ هيچ برپرده بولونمديغى حالده هرپرده بولونمازمى؟ هيچ تحيز وتمكنه محتاج اولورمى؟ هيچ اوزاقلق دكوچكلك وطبقات وجودك پردهلرى اونك قربيتنه وتصرفنه وشهودينه مانع اولابيليرمى؟ حاشا هيچ مادّيلرك. ممكنلرك. كثيفلرك. كثيرلرك. مقيدلرك. محدودلرك خاصهلرى وماددينك وامكانك وكثافتك وكثرتك دتقيدك ومحدوديتك مخصوص ومنحصر لازملرى اولان تغير. تبدل. تحيز. وتجزى كبى أمرلر. ماددن مجرد وواجب الوجود ونور الانوار. وواحد احد. وقيودن منزّه. وحدوددن مبرّا. وقصوردن مقدّس. ونقصاندن معلّا. برذات اقدسه لاحق اولابيليرمى؟ عجز هيچ اوكا ياقيشيرمى؟ قصور هيچ اونك دامن عزتنه يانا شيرمى؟..

لا ايكنجى مقصدك خاتمهسى ٤ برزمان احديته دائر برتفكرده بولوند يغم زمان. اوطه ملك ياننده كى چنار آغاجنك ميوهلرينه باقدم. عربى العباره برسلسلة تفكر قلبه كلدى. ناصل كلمش ايسه. اويله عربى اولارق يازوب صوكره قيصه برمئالنى سويليه جكم. ايشته.3 نعم فالاثمار والبذور. معجزات الحكمة. خوارق الصنعة. هداياء الرحمة. براهين الوحدة. بشائر لطفه فى دار الاخرة. شواهد صادقة بان خلاقها. لكل شئ قدير. بكل شئ عليم. كل الاثمار والبذور. مراياء الوحدة فى اطراف الكثرة. اشارات القدر. رموزات القدرة. بان تلك الكثرة من منبع الوحدة. تصدر شاهدة لوحدة الفاطر فى الصنع والتصوير. ثم الى الوحدة تنتهى ذاكرة لحكمة القادر فى الخلق والتدبير. وكذا هن تلويحات الحكمة بان صانع الكل. بكلية النظر الى الجزئى ينظر ثم الى جزئه. اذ ان كان ثمراً فهو المقصود الاظهر من خلق هذا الشجر. فالبشر ثمر لهذه الكائنات فهو المطلوب الازهر. لخالق الموجودات والقلب كالنواة فهو المرآت الانور لصانع الكائنات من هذه الحكمة صار الانسان الاصغر فى

هذه المخلوقات هو المدار الاظهر. للنشر والحشر في هذه الموجودات. والتخريب والتبديل
لهذه الكائنات ٢.. بو عربی فقره‌نڭ مبدئی بودر. ٣ فسبحان من جعل حديقة ارضه..
مشهر صنعته. محشر حكمته. مظهر قدرته. مزهر رحمته. مزرع جنته. ممر المخلوقات.
مسيل الموجودات. مكيل المصنوعات. مزين الحيوانات. منقش الطيورات. مثمر الشجرات.
مزهر النباتات. معجزات علمه. خوارق صنعه. هدايا جوده. بشائر لطفه. تبسم
الازهار من زينة الاثمار. تسجع الاطيار في نسمة الاسحار. تهزج الامطار.
على خدود الازهار. ترحم الوالدات على الاطفال الصغار. تعرف ودود. تودد
رحمن. ترحم حنان. تمنن منان للجن والانسان والروح والحيوان والملك والجان ..١
ايشته بو عربی تفكرڭ قيصه بر مئالی شودر كه:
بتون ميوه‌لر و اچنده‌كی تخوملر حكمت ربانيه‌نڭ بر معجزه‌سی. صنعت الهيه‌نڭ
بر خارقه‌سی. رحمت الهيه‌نڭ بر هديه‌سی. وحدت الهيه‌نڭ بر برهان ماديسی.
آخرتده الطاف الهيه‌نڭ بر مژده‌جيسی. قدرتنڭ احاطه‌سنه و علمنڭ شمولنه
بر شاهد صادق اولدقلری كبی. شونلر عالم كثرتڭ آقطارنده و شو آغاجڭ كبی تكثر
ايتمش بر نوع عالمڭ اطرافنده وحدت آيينه‌لريدرلر. انظاری كثرتدن وحدته چويرييورلر..
لسان حال ايله هر بريسی ديركه: دال بوداق صالمش شو قوجه آغاجڭ اچنده طاغلمه..
بوغولمه. بتون او آغاج بزده در. اونڭ كثرتی وحدتمزده داخلدر. حتی هر ميوه‌نڭ قلبی
حكمنده اولان هر بر چكردك دخی وحدتڭ بر مادی آيينه‌سی اولدقلری كبی. ذكر قلبی
خفی ايله قوجه آغاجڭ ذكری جهری صورتيله چكديگی واوقوديغی بتون اسمای ذكر ايدر..
اوقور. هم او ميوه‌لر تخوملر وحدتڭ آيينه‌لری اولدقلری كبی. قدرڭ مشهور اشاراتی
و قدرتڭ مجسم رموزاتيدركه: قدر اونلر ايله اشارت ايدر. و قدرت او كلمه‌لر ايله رمزاً
دير. نأصلكه شو آغاجڭ كثرتلی دال و بوداقلری برتك چكردكدن كلمش.. و شو آغاجڭ
صنعتكارينڭ ايجادده تصويرده وحدتنی كوستريور. صوكره شو آغاج دال و بوداقی صالو

تكثّر و انتشار ایتدیكندن صوكره بتون حقیقتی بر میوه ده طوپلار. بتون معناسنی بر چكردكده درج ایدر. اونكله خالق ذوالجلالڭ خلق و تدبیرنده كی حكمتنی كوسترر. اویله ده شو شجرۀ كائنات بر منبع وحدتدن وجود آلیر. تربیه كورور. و او كائناتڭ میوه سی اولان انسان شو كثرت موجودات ایچنده وحدتی كوستردیكی كبی. قلبی دخی ایمان كوزیله كثرت ایچنده وحدتی كورور. هم او میوه لر و تخوملر: حكمت ربانیه نڭ تلویحاتیدر. حكمت اونلرله أهل شعوره شویله افاده ایدییور . و دییور كه: نا صل شو آغاجه متوجّه كلّی نظر كلّی تدبیر. كلیتیله و عمومیتیله بتون میوه یه باقار. چونكه او میوه او آغاجه بر مثال مصغّردر: هم او آغاجدن مقصود اودر. هم او كلّی نظر و عمومی تدبیر. بر میوه نڭ ایچنده هر بر چكردكه دخی نظر ایدر. چونكه چكردك عموم آغاجڭ معناسنی. فهرسته سنی طاشییور. دیمك آغاجڭ تدبیرینی كورن ذات. او تدبیر ایله علاقه دار بتون أسماسیله آغاجڭ وجود ندن مقصود و ایجادینڭ غایه سی اولان هر بر ثمره یه متوجّهدر. هم شو قوجه آغاج اوكوچك میوه لر ایچون بعضاً بوداتیر. كسیلیر. تجدید ایچون بعض جهتلری تخریب ایدیلیر. داها كوزل باقی میوه لر ویرمك ایچون آشیلانیر. اویله ده شو شجرۀ كائناتڭ ثمره سی اولان بشر. كائناتڭ وجودندن و ایجادندن مقصود اودر. و ایجاد موجوداتڭ غایه سی ده اودر. و او میوه نڭ چكردكی اولان انسانڭ قلبی دخی. صانع كائناتڭ آك منوّر و آك جامع بر آیینه سیدر. ایشته شو حكمتدندر كه: شو كوچوجك انسان. نشر و حشر كبی معظّم انقلابلره مدار اولمش. كائناتڭ تخریب و تبدیلنه سبب اولور. اونڭ محاكمه سی ایچون دنیا قاپوسنی قپایوب آخرت قاپوسی آچیلیر. مادام حشرڭ بحثی كلدی: قرآن معجز البیانڭ حشرڭ اثباتنه دائر جزالت بیاننی و قوت افاده سنی كوسترن بر نكته حقیقتی بیان ایتمكه مناسب كلدی. شویله كه. شو تفكر نتیجه سی كوستریبور كه. بشرڭ محاكمه سی و سعادت أبدیه قزانماسی ایچون لزوم اولسه. بتون كائنات تخریب ایدیلیر. و تخریب و تبدیل ایده جك بر قدرت كورونویور. و واردر. فقط حشرڭ

مراتبی وار. برقسمنه ایمان فرضدر. معرفتی لازمدر. دیکر قسمی ترقیات روحیه وفکریه‌نڭ درجاتنه کوره کورونور. وعلم ومعرفتی لازم اولور. قرآن حکیمڭ بسیط وقولای اولان مرتبه‌یی قطعی وقوتلی اثبات ایچون الڭ کنیش والڭ بیوك بردائرهٔ حشری آچاجق بر قدرتی کوستریور. ایشته عمومه ایمان لازم اولان حشرڭ مرتبه‌سی شودرکه:

انسانلر اولدکدن صوکره روحلری باشقه مقاملره کیدر. جسدلری چوریور. فقط انسانڭ جسدندن برچکردك برتخم حکمنده اولاجق (عجب الذنب) تعبیر ایدیلن کوچك برجزئی باقی قالوب جناب حق اونڭ اوستنده جسد انسانی‌یی حشرده خلق ایدر. اونڭ روحنی اوکا کوندریر. ایشته بو مرتبه او قدر قولایدرکه: هربهارده میلیونلرله مثالی کورولویور. ایشته بعضاً شو مرتبه‌یی اثبات ایچون آیات قرآنیه اویله بردائره‌یی کوستریورکه: بتون ذراتی حشرونشر ایده‌جك برقدرتڭ تصرفاتنی کوستریر. بعضاً ده بتون مخلوقاتی فنایه کوندروب یکیدن کتیره‌جك برقدرت وحکمتڭ آثارینی کوستریر. بعض یلدیزلری طاغیدوب سماواتی پارچالایابیلیر برقدرت وحکمتڭ تصرفاتنی وآثارینی کوستریر. بعض بتون ذی حیاتی اولدیره‌جك یکیدن دفعةً برصیحه ایله دیریلته‌جك بر قدرت وحکمتڭ تصرفاتنی وتجلیاتنی کوستریر. بعض بتون روی زمینده ذی حیات اولانلری آیری آیری حشرونشر ایده‌جك برقدرت وحکمتڭ تجلیاتنی کوستریر. بعضاً کرهٔ ارضی بتون بتون طاغیدوب طاغلری اوچوراجق دکزلری طولدیروب داها کوزل برصورتده چویره‌جك برقدرت وحکمتڭ آثارینی کوستریر. دیمك هرکسه ایمانی ومعرفتی فرض اولان حشردن باشقه چوق مرتبهٔ حشرلری دخی او قدرت وحکمتله یاپابیلیر. حکمت ربانیه اقتضا ایتمش ایسه؛ البته حشرونشر انسانی ایله برابر عموم اونلری دخی یاپاجق ویاخود بعض مهملرینی یاپار.

۳ برسؤالکز دیورسکز که: سن سوزلرکده قیاس تمثیلی چوق استعمال ایدیورسڭ. حالبوکه فن منطقجه قیاس تمثیلی یقینی افاده ایتمه‌یور. مسائل یقینیه‌ده برهان

منطقی لازمدر؟ قیاس تمثیلی اصول فقه علماسنجه ظن غالب کافی اولان مطالبده استعمال ایدیلیر؟ هم ده سن تمثیلاتی بعض حکایه لر صورتنده ذکر ایدیورسك؟ حکایه خیالی اولور؟ حقیقی اولماز؟ واقعه مخالف اولور؟ { الجواب } علم منطقجه چندان قیاس تمثیلی یقین قطعی افاده ایتمه یور دینیلمش. فقط قیاس تمثیلنك برنوع وار که: منطقك یقینی برهانندن چوق قوتلیدر. ومنطقك برچوق شکلنك برچوق ضربندن داها یقینیدر. اوقسمده شودر که: بر تمثیل جزئی واسطه سیله برحقیقت کلیه نك اوجنی کوستروب حکمی اوحقیقته بناء ایدیور. اوحقیقتك قانوننی برخصوصی ماده ده کوستریور. تا او حقیقت عظیمه بیلینسین. وجزئی ماده لر اوکا ارجاع ایدیلسین. مثلا کونشك نورانیت واسطه سیله برتك ذات ایکن هر پارلاق شیئك یاننده بولونیور. تمثیلیله برقانون حقیقت کوستریلیورکه: نور ونورانی ایچون قید اولاماز. اوزاق ویقین برادلور. آز وچوق مساوی اولور. مکان اونی ضبط ایده مز. هم مثلا آغاجك میوه لری یاپراقلری برآنده برطرزده قولایلقله ومکمل اولارق برتك مرکزدن برقانون امری ایله تشکیلی وتصویری بر تمثیلدرکه: معظم برحقیقتك وکلی برقانونك اوجنی کوستررر. اوحقیقت واوحقیقتك قانوننی غایت قطعی برصورتده اثبات ایدرکه: قوجه کائنات دخی شو آغاجکبی اوقانون حقیقتك واوسر احدیتك برمظهریدر. برمیدان جولانیدر. ایشته بتون سوزلرده کی قیاسات تمثیلیه لر بو چشیددرلرکه: براهین قطعیه منطقیه دن داها قوتلی داها یقینیدرلر.

{ ایکنجی سؤاله جواب } معلومدرکه: فن بلاغتده برلفظك برکلامك معنای حقیقیسی باشقه برمقصود معنایه عرفی برآلت ملاحظه اولسه. اوکا لفظ کنایی دینیلیر. وکنایی تعبیر ایدیلن برکلامك معنای اصلیسی مدار صدق وکذب دکلدر. بلکه کنایی معناسیدرکه: مدار صدق وکذب اولور. اگر اوکنائی معنا طوغری ایسه اوکلام صادقدر. معنای اصلی کاذب دخی اولسه صدقنی بوزماز. اگر معنای کنائی طوغری دکلسه معنای اصلیسی

دوغری اولسه، او کلام کاذبدر. مثلا کنائی مثاللرندن [فلان طویل النجاد] دینیلیر.
یعنی قیلنجینك قاییش بندی اوزوندر. شو کلام او آدمك قامتینك اوزونلغنه
کنایه‌در. اگر او آدم اوزون ایسه قلنجی و قاییشی و بندی اولماسه ده ینه بو کلام
صادقدر، دوغریدر. اگر او آدمك بویی اوزون اولمازسه، چندان اوزون بر قلنجی و اوزون
بر قاییشی و اوزون بر بندی بولونسه ینه بو کلام کاذبدر. چونکه معنای اصلیسی
مقصود دگل. ایشته اونجی سوزك و یگرمی ایکنجی سوزك حکایه‌لری کبی سائر سوزلرك
حکایه‌لری کنائیات قسمندندرلرکه: بغایت طوغری و غایت صادق و مطابق واقع اولان
حکایه‌لرك صوکلرنده‌کی حقیقتلر و او حکایه‌لرك معنای کنائیه‌لریدر. معنای اصلیه‌لری
بر تمثیل دوربینیدر، نصل اولورسه اولسون صدقنه و حقانیتنه ضرر ویرمز. هم
او حکایه‌لر بر تمثیللردر، یالکز عمومه تفهیم ایچوندر. لسان حال، لسان قال صورتنده
و شخص معنوی بر شخص مادی شکلنده گوستریلمشدر.

حاشیه ۲

[اوچنجی مقصد] عموم اهل ضلالتك وکیلی ایکنجی سؤالنه قارشو قطعی و مقنع
و ملزم جوابی آلدقدن صوکره، شویله اوچنجی بر سؤال ایدییور: قرآنده [اَحْسَنُ الْخَالِقِينَ]
[اَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ] کبی کلمات باشقه خالقلر، رحملر بولوندیغنی اشعار ایدر. هم دییور
که: خالق عالمك نهایتسز کمالاتی وار. بتون انواع کمالاتك اك نهایت مرتبه‌لرینی
جامعدر. حالبوکه اشیانك کمالاتی اضدادیله بیلینیر. الم اولمازسه لذت بر کمال
اولماز. ظلمت اولمازسه ضیا تحقق ایتمز. فراق اولمازسه وصال لذت ویرمز..
وهکذا.. [الجواب] برنجی شقه ۳ بش اشارت ایله جواب ویریرز.
[برنجی اشارت] قرآن باشدن باشه توحیدی اثبات ایتدیگی و گوستردیگی ایچون بر
دلیل قطعیدرکه: قرآن حکیمك او نوع کلمه‌لری سزك فهم ایتدیگکز گبی دگلدر. بلکه

حاشیه ۳ ایکنجی مقصدك باشنده‌کی سؤال دیگدر. بو قسمه خاتمه‌نك آخرنده‌کی بر کوچوك سؤال دگلدر:

﴿ اَحْسَنُ الْخَالِقِينَ ﴾ دیمسی خالقیت مرتبه‌لرینك اڭ احسننده در. دیمکدرکه: باشقه خالق بولونمغنه هیچ دلالتی یوق. بلکه خالقیتك سائر صفتلر کبی چوق مراتبی وار. ﴿ اَحْسَنُ الْخَالِقِينَ ﴾ دیمك مراتب خالقیتك اڭ گوزل اڭ منتها مرتبه‌سنده بر خالق ذوالجلال دیمکدر.

﴿ ایکنجی اشارت ﴾ ﴿ اَحْسَنُ الْخَالِقِينَ ﴾ کبی تعبیرلر خالقلرك تعددینه باقمیور. بلکه مخلوقیتك انواعنه باقیور. یعنی هر شیئی هر شیئه لایق بر طرزده اڭ گوزل بر مرتبه‌ده خلق ایدر بر خالق القدیر. ناصلکه شو معنایی ﴿ اَحْسَنَ كُلَّ شَيْءٍ خَلَقَهُ ﴾ کبی آیتلر افاده ایدر.

﴿ اوچنجی اشارت ﴾ ﴿ اَحْسَنُ الْخَالِقِينَ ﴾ ﴿ اَللّٰهُ اَكْبَرُ ﴾ ﴿ خَيْرُ الْفَاصِلِينَ ﴾ ﴿ خَيْرُ الْمُحْسِنِينَ ﴾ کبی تعبیراتده‌کی موازنه جناب حقك واقعده‌کی صفات وافعالی سائرلرك اوصاف وافعالی نمونه‌لرینه مالك اولانلرله موازنه وتفضیل دگلدر. چونکه بتون کائناتده جن وانس وملکه اولان کمالات اونك کمالنه نسبةً ضعیف بر گولگه‌در. ناصل موازنه‌یه گیره‌بیلیر. بلکه موازنه انسانلرك وبالخصوص اهل غفلتك نظرینه گوره‌در. مثلا ناصلکه بر نفر اونباشیسنه قارشو کمال الطاعت وحرمتی گوستریور. بتون ایلگیلری اوندن گوریور. پادشاهی آز دوشونور. اونی دوشونسه ده ینه تشکراتی اونباشی‌یه ویریور. ایشته بویله بر نفره قارشو دینیلیر: یا هو پادشاه سنك اونباشیکدن داها بیوکدر. یالکز اوکا تشکرات. شیمدی شو سوز واقعده‌کی پادشاهك شاملی حقیقی قوماندانلغیله اونباشیسنك جزئی صوری قوماندانلغنی موازنه دگل. چونکه او موازنه وتفضیل معناسزدر. بلکه نفرك نظر اهمیت وارتباطنه گوره‌درکه: اونباشیسنی ترجیح ایدر. تشکراتی اوکا ویرر. یالکز اونی سور. ایشته بونك کبی خالق ومنعم توهم اولنان ظاهری اسباب اهل غفلتك نظرنده منعم حقیقی‌یه پرده اولور. اهل غفلت اونلره یاپیشیر. نعمت واحسانی اونلردن بیلیر. مدح وثنالرینی اونلره ویرر. قرآن دیرکه: جناب حق داها بیوکدر: داها گوزل بر خالقدر. داها ایی بر محسندر. اوکا باقیکز. اوکا تشکر ایدیکز.

«دردنجی اشارت» موازنه و تفضیل، واقع موجودلر ایچنده اولدیغی کبی، امکانی حتی فرضی أشیالر ایچنده ده نفی اولنه بیلیر. مادام اکثر ماهیتلرده متعدد مراتب بولونور. اویله ده اسماء الهیه و صفات قدسیه نک ماهیتلرنده ده عقل اعتباریله حدسز مراتب بولونه بیلیر. حالبوکه جناب حق او صفات و اسمانک ممکن و متصور، بتون مراتبنک أک أکملنده و أک احسننده در. بتون کائنات کمالاتیله بو حقیقته شاهددر. «لَهُ الْاَسْمَٓاءُ الْحُسْنٰى» بتون أسماسنی احسنیت ایله توصیف شو معنایی افاده ایدییور.

«بشنجی اشارت» شو موازنه و مفاضله، جناب حقک ماسوایه مقابل دکل. بلکه ایکی نوع تجلیات و صفاتی وار. برینجی: واحدیت سریله و وسائط و أسباب پرده‌سی آلتنده بر قانون عمومی صورتنده تصرفاتیدر. ایکنجیسی: احدیت سریله پرده‌سز طوغریدن طوغری‌یه خصوصی بر توجه ایله تصرفدر. ایشته احدیت سریله طوغریدن طوغری‌یه اولان احسانی و ایجادی و کبریاسی ایسه، وسائط و أسبابک مظاهریله کورونن آثار احساننده و ایجاد و کبریاسندن داها یوکسک، داها کوزل، داها یوکسکدر دیمکدر. مثلا: ناصل برپادشاهک فقط ولی برپادشاهک که: عموم مأمورلری و قوماندانلری صرف بر پرده اولوب بتون حکم و اجراآت اونک النده فرض ایدییورز. او پادشاهک تصرفات و اجراآتی ایکی جهتده در: برینجیسی: عمومی بر قانونله ظاهر مأمورلرک و قوماندانلرک صورتنده و مقاملرک قابلیتنه کوره در. دیکی أمرلر. دیکری کوستردیکی اجراآتلردر. ایکنجیسی: عمومی قانون ایله دکل. و ظاهری مأمورلری ده پرده یاپمیه‌رق، طوغریدن طوغری‌یه احسانات شاهانه‌سی و اجراآتی داها کوزل، داها یوکسک دینیله بیلیر. اویله ده سلطان ازل و ابد اولان خالق کائنات، چندان وسائط و أسبابی اجراآتنه پرده یاپمش حشمت ربوبیتنی کوسترمش. فقط عبادینک قلبنده خصوصی بر تلفون بیراقمشکه، أسبابی آرقه‌ده بیراقوب طوغریدن طوغری‌یه اونکا توجه ایتمک ایچون عبودیت خاصه ایله مکلف ایدرب «اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَعٖينُ» دیکز، دیه کائناتدن یوزلرینی کندینه چوریریور. ایشته «اَحْسَنُ

[خالقين] [ارحم الراحمين] [الله أكبر] معانيسي شو معنايه ده باقيور.

[وكيلك ايكنجي شق] سؤالنه [بش رمز] ايله جوابدر. [برنجي رمز] سؤالده ايسوركه: برشيئك ضد ي اولمازسه اوشيئك ناصل كمالي اولابيلير؟

[الجواب] شو سؤال صاحبي حقيقي كمالي بيلميور. يالكز نسبي بر كمال ظن ايديور: حالبوكه غيره باقان وغيره نسبةً حاصل اولان مزيتلر، فضيلتلر، تفوقلر حقيقي دگللر. نسبي درلر؛ ضعيف درلر. اگر غير نظردن ساقط اولسه لر. اونلرده سقوط ايدرلر. مثلا صيجاقلغك نسبي لذتي وفضيلتي صوغوغك آلملي تأثيري ايله در. يمگك نسبي لذتي آجلق آلمنك تأثيريله در. اونلر كيتسه بونلرده آزاليرلر. چونكه حقيقي لذت و محبت وكمال وفضيلت اودركه: غيرك تصورينه بناء ايديلمه سين. ذاتنده بولونسون. وبالذات بر حقيقت مقرره اولسون. ١ لذت وجود. ٢ ولذت حيات. ٣ ولذت محبت، ٤ ولذت معرفت: ٥ ولذت ايمان: ٦ ولذت بقاء. ٧ ولذت رحمت. ٨ ولذت شفقت. ٩ وحسن نور. ١٠ وحسن بصيرت. ١١ وحسن كلام. ١٢ وحسن كرم. ١٣ وحسن سيرت. ١٤ وحسن صورت: ١٥ وكمال ذات: ١٦ وكمال صفات. ١٧ وكمال افعال كبي: بالذات مزيتلر غير اولسون اولماسين. شو مزيتلر تبدل ايتمز. ايشته صانع ذوالجلال وفاطر ذوالجمال. وخالق ذوالكمالك بتون كمالاتي حقيقيه در. ذاتيه در. غير وماسوا اونلره تأثير ايتمز. يالكز مظاهر اولابيليرلر.

[ايكنجي رمز] سيد شريف جرجاني شرح المواقفده ديمشكه: سبب محبت يا لذت ويا منفعت ويا مشاكلت. يعني ميل جنسيت. ياكمالدر. چونكه كمال محبوب لذاته در. يعني نه شيئي سورسه ك يا لذت ايچون سورسك. يا منفعت ايچون. يا أولاده ميل كبي بر مشاكلهٔ جنسيه ايچون. يا كمال اولديغي ايچون سورسك. اگر كمال ايسه. باشقه بر سبب بر غرض لازم دگل. او بالذات سويلير: مثلا، اسكي زمانده صاحب كمالات انسانلري هركس سور. اونلره قارشو هيچ برعلاقه اولمديغي حالده ، استحسانكارانه محبت ايديلير.

ايشته جناب حقك بتون كمالاتي واسماء حسناسنك بتون مزيتلري وبتون فضيلتلري.

حقيقى كمالات اولدقلرندن بالذّات سويليرلر. (محبوبة لذاتها) درلر. محبوب بالحق وحبيب

حقيقى اولان ذات ذوالجلال حقيقى اولان كمالاتنى صفات واسماسنڭ كوزللكلرينى كنديسنه لايق

بر طرزده سوەر. محبّت ايدر. هم او كمالاتڭ مظهرلرى آيينەلرى اولان صنعتنى ومصنوعا

تنى ومخلوقاتنڭ محاسننى سوەر. محبت ايدر. أنبياسنى و أولياسنى خصوصاً سيد المر

سلين وسلطان الأوليا اولان حبيب (عصم) اكرمنى سوەر. يعنى كندى جمالنى سەومسيله او جمالڭ

آيينەسى اولان حبيبنى (عصم) سوەر. وكندى أسماسنى سومسيله او أسمانڭ مظهر جامعى

وذى شعورى اولان او حبيبنى (عصم) واخواننى سەور. وصنعتنى سومسيله او صنعتڭ دلّال

وتشهيرجيسى اولان او حبيبنى (عصم) و أمثالنى سوەر. ومصنوعاتنى سومسيله او مصنوعاتنه قارشو

ماشاء اللّه. بارك اللّه نه قدر كوزل ياپيلمشلر ديەرك تقدير وايدن و استحسان ايدن

او حبيبنى (عصم) و اونڭ آرقەسندەكيلرى سەوەر. ومخلوقاتنڭ محاسننى سومسيله او محاسن

اخلاقڭ جامعى اولان او حبيب (عصم) اكرمنى و اونڭ اتباع و اخواننى سوەر محبّت ايدر.

(او حبيبى رمزى) عموم كائناتدەكى عموم كمالات. بر ذات ذوالجلالڭ كمالنڭ آياتيدر. و

جمالنڭ اشاراتيدر. بلكه حقيقى كمالنه نسبةً بتون كائناتدەكى حسن وكمال وجمال

ضعيف بر كولكەدر. شو حقيقتڭ (بشنجى حجتنه) اجمالاً اشارت ايدرز.

(برنجى حجّت) ناصلكه مكمّل. محتشم. منقّش. مزيّن بر سراى مكمل بر اوسطەلق بر دولكرلكه

بالبداهه دلالت ايدر. ومكمّل فعل اولان او دولكرلك. او نقّاشلق بالضروره مكمّل بر فاعله

بر اوسطەيه وحندسه ونقاش ومصوّر كبى عنوان واسملريله برابر دلالت ايدر. ومكمّل او

اسملر دخى شبهەسز او اوسطەنڭ مكمّل صنعتكارانه صنعتنه دلالت ايدر. واو كمال

صنعت وصفت بالبداهه. او اوسطەنڭ كمال استعدادينه وقابليتنه دلالت ايدر. واو

كمال استعداد وقابليت بالضروره او اوسطەنڭ كمال ذاتنه وعلويت ماهيتنه دلالت

ايدر. عيناً اويلەدە شو سراى عالم شو مكمّل مزيّن أثر بالبداهه. غايت كمالدەكى افعاله

دلالت ايدر. چونكه أثردەكى كمالات. او افعالڭ كمالاتندن ايلرى كلير. واونى كوستریر..

کمال افعال ایسه؛ بالضروره بر فاعل مکمّله واو فاعلك کمالنا سماسنه یعنی آثاره نسبةً مدبّر، مصوّر، حکیم، رحیم، مزیّن کبی اسملرك کمالنه دلالت ایدر. اسملرك وعنوانلرك کمالی ایسه؛ شبهه‌سز، شکسز او فاعلك کمال أوصافنه دلالت ایدر. زیرا صفت مکمّل اولمازسه صفتدن نشئت ایدن اسملر عنوانلر مکمّل اولامازلر. واو أوصافك کمالی بالبداهه شئونات ذاتیه‌نك کمالنه دلالت ایدر. چونکه صفاتك مبدألری او شئون ذاتیه‌در. وشئون ذاتیه‌نك کمالی ایسه بعلم الیقین ذات ذی‌شئونك کمالنه واوکا لایق بر کمالنه دلالت ایدرکه؛ او کمالك ضیاسی شئون وصفات واسماء وافعال وآثار پرده‌لرندن کچدیکی حالده شو کائناتده بو قدر حسنی وجمالی وکمالی کوسترمش. ایشته شو درجه حقیقی کمالات ذاتیه‌نك برهان قطعی ایله وجودی ثابت اولدقدن صکره غیره باقان وامثال واضداده تفوّق جهتیله اولان نسبی کمالاتك نه اهمیتی قالیر. نه درجه سونوك دوشر آکلارسك.

﴿ایکنجی حجت﴾ شو کائناته نظر عبرتله باقیلدیغی وقت، وجدان وقلب بر حدس صادقله حس ایدرکه؛ شو کائناتی بو درجه کوزللشدیرن وسوسلندیرن وانواع محاسن ایله تزیین ایدنك نهایت درجه‌ده بر جمال وکمالاتی واردرکه شویله یاپیور.

﴿اوچنجی حجت﴾ معلومدرکه؛ موزون ومنتظم ومکمّل وکوزل صنعتلر غایت کوزل بر پروغرامه استناد ایدر. مکمّل وکوزل بر پروغرام ایسه؛ مکمّل وکوزل بر علمه وکوزل بر ذهنه وکوزل بر قابلیت روحیه‌یه دلالت ایدر. دیمك روحك معنوی کوزللکیدرکه؛ علم واسطه‌سیله صنعتده تظاهر ایدییور. ایشته شو کائنات حدسز محاسن مادیه‌سیله بر معنوی وعلمی محاسنك ترشّحاتیدر. واو علمی ومعنوی محاسن وکمالات البته حدسز بر سرمدی حسن وجمالك وکمالك جلوه‌لریدر.

﴿دردنجی حجت﴾ معلومدرکه؛ ضیا ویرنك ضیادار اولمسی لازم، تنویر ایدنك نورانی اولماسی کرك. احسان غنادن کلیر. لطف لطیفدن ظهور ایدر. مادام اویله در کائناته بر قادر حسن وجمال ویرمك وموجوداته مختلف کمالات ویرمك. ایشته کونشی

کوستردیکی کبی.. بر جمال سرمدی یی کوستریرلر. مادام موجودات زمین یوزنده بیوك بر نهر کبی کمالاتك لمعه لریله پارلار کیچر. او نهر کونشك جلوه لریله پارلادیغی کبی.. شو سیل موجودات دخی حسن وجمال وکمالاتك لمعه لریله موقتاً پارلار کیده ر. آرقه لرندن کلنلر عین پارلامایی عین لمعه لری کوستردکلرندن آکلاشیلیورکه: جریان ایدن صویك قبارجقلرنده کی جلوه لر، کوزللکلر ناصل کندیلرندن دکل. بلکه بر کونشك ضیا سنك کوزللکلری جلوه لریدر.. اویله ده شو سیل کائناتده کی موقت پارلایان محاسن وکمالات بر شمس سرمدینك لمعات جمال اسماسیدر.. [نعم تفانی المرات.. زوال الموجودات.. مع التجلی الدائم. مع الفیض الملازم. من اظهر الظواهر. ان الجمال الظاهر لیس ملك المظاهر. من افصح تبیان.. من اوضح برهان. للجمال المجرد. للاحسان المجدد. للواجب الوجود.. للباقی الودود..]

[بشنجی حجت] معلومدرکه: اوچ درت مختلف یولدن کلنلر عین بر حادثه یی سویله سه لر؛ یقینی افاده ایدن تواتر درجه سنده او حادثه نك قطعی وقوعنه دلالت ایدر.. ایشته مشربجه ومسلکجه واستعدادجه وعصرجه غایت مختلف آیری آیری بتون محققینك مختلف طبقاتندن.. واولیانك مختلف طرقلرندن.. واصفیانك مختلف مسلکلرندن. وحکمای حقیقیه نك مختلف مذهبلرندن اولان.. بتون اهل کشف وذوق وشهود ومشاهده کشف وذوق وشهود ایله اتفاق ایتمشلرکه: کائنات مظاهرنده وموجودات آیینه لرنده کورولن محاسن وکمالات.. بر تك ذات واجب الوجودك تجلیاً کمالیدر.. وجلوهٔ جمال اسماسیدر.. ایشته بونلرك اجماعی صارصیلماز بر حجت قاطعه در.. تخمین ایدرمکه: شو مژده آ اهل ضلالتك وکیلی ایشیتمه مك ایچون قولاغنی قپایوب قاچمغه مجبوردر.. ذاتاً اونلرك ظلمتلی قفالری خفاش مثللو بو نورلری کورمکه تحمل ایده مزلر، اویله ایسه.. بوندن صوکره اونلری پاك ده نظره آلمایه جغز.. .

(دردنجی رمز) بر شیئك لذتی، حسنی، جمالی.. امثال واضدادینه باقمقدن زیاده مظهرلرینه بقارلره. مثلا، کرم کوزل وخوش بر صفتدر.. کریم اولان ذات باشقه لرلره

تفوق جهتیله آلدیغی لذت نسبیته دن بیك دفعه داها خوشی بر لذتدر. اکرام ایتدیکی آدملرك
تلذذلریله فرحلریله آلیر. علم بر شفقت ومرحمت صاحبی. شفقت ایتدیکی مخلوقلرك استراحتلرندن
حتلری درجه سنده حقیقی بر لذت آلیر. مثلا بر والده اولادلرینك مسعودیتلرندن واستراحتلری
شفقت واسطه سیله آلدیغی لذت او درجه قوتلیدرکه؛ اونلرك راحتی ایچون روحنی فدا ایدر
درجه سنه کیدر. حتی او شفقتك لذتی طاوغی جیوجیولرینی حمایه ایتمك ایچون آرسلانه
صالدیریر. ایشته مادام اوصاف عالیه ده کی حقیقی لذت وحسن وسعادت وکمال
اقران واضداده باقیور. بلکه مظاهر ومتعلقاتنه باقیور. البته حی قیوم وحنان
منان ورحیم ورحمن اولان ذات ذوالجلال والکمالك رحمتنده کی جمال ایسه مرحوملره
باقار. مرحمتنه مظهر اولانلرك خصوصا جنت باقیه ده نهایتسز انواع رحمت وشفقتنه
مظهر اولانلرك درجه سعادتلرینه وتنعملرینه ودوملرینه کوره او ذات رحمن الرحیم. اوکا لایق بر طرزده
بر محبت بر سرور کبی. [اوکا لایق شئوناتله تعبیر ایدیلن] علوی. قدسی. کوزل. منزه.
معنالری واردر. لذت قدسیه. عشق مقدس. فرح منزه. سروریت قدسیه تعبیر ایدیلن]
اذن شرعی اولمدیغندن یاد ایده مدیکمز غایت منزه مقدس شئوناتی واردرکه؛ هربری کائناتده
کوردیکمز وموجودات بیننده حس ایتدیکمز عشق وفرح وسروریتدن نهایتسز درجه لرده
داها یوکسك داها علوی. داها مقدس. داها منزه اولدیغی چوق یرلرده اثبات ایتمشز.
او معنالرك بر لمعه سنه باقمق ایسترسه ك. کله جك تمثیلاتك دوربینیله باق: مثلا.
ناصلکه: سخاوتلی عالی جناب مشفق بر ذات کوزل بر ضیافتی. غایت فقیر واچ و
محتاج اولانلره ویرمك ایچون سیاحت ایدن کوزل بر کمیسنه سره ر. کندیسی ده اوسترده
سیر ایدر. او فقرانك منتدارانه تنعملری واو آچ اولانلرك شکرانه تلذذلری واو
محتاج اولانلرك ثناکارانه ممنونیتلری نه درجه او کریم ذاتی مسرور ومفرح ایدر. نه قدر
اونك خوشنه کیدر. آکلارسك. ایشته کوجوجك بر ضیافتك حقیقی مالکی اولمیان و
بر توزیعات مأموری حکمنده اولان بر انسانك مسروریتی بویله اولورسه؛ جن وانسی

وحیواناتی وفضای عالم دکزنده سیر وسیاحت ایتدیرن وبر سفینهٔ ربانیه اولان قوجه
زمینك اوستنه بیندیروب یوزدیرنده حدسز انواع مطعوماتی جامع بر صفره کبی سروب
بتون ذی حیاتی کوچك بر قهوه آلتی نوعنده اولارق ضیافته دعوت ایتمكله برابر غایت مكمل و
بتون انواع لذائذی جامع سرمدی ابدی دار بقاده جنتلری هر برینی بر صفرهٔ نعمت
ایدرك حدسز لذائذی ولطائفی جامع بر طرزده نهایتسز بر مائده نهایتسز محتاج نهایتسز
مشتاق نهایتسز عبادینه حقیقی بیك ایچون ضیافت آچان بر رحمن الرحیمه عائد تعبیرنده
عاجز اولدیغمز معانئ مقدسهٔ محبتی ونتائج رحمتی قیاس ایده بیلیرسك. هم مثلا ماهر بر
صنعتكار مهارتنی کوسترمکی سوور. بر واسطه کوزل پلاقسز قونوشان فونوغراف کبی بر
صنعتی ایجاد ایتدکلرده نصوکره اونی قوروب تجربه ایدیور، کوستریور. او صنعتكارك دوشوندیکی
وایستدیکی نتیجه‌لری اك مكمل بر طرزده کوستررسه، اونك موجودیتی قدر افتخار ایدر. نه
قدر ممنون اولور. نه درجه خوشنه کیدر. کندی کندینه بارك الله دیر. ایشته کوچوجك
بر انسان ایجادسز صرف صوری بر صنعتجکی ایله بر فونوغرافك کوزل ایشلمسیله بویله
ممنون اولسه عجبا بر صانع ذوالجلال قوجه کائناتی بر موسیقی، بر فونوغراف حکمنده
ایجاد ایتدیکی کبی، زمینی وزمین ایچنده‌کی بتون ذی حیاتی وبالخاصه ذی حیات ایچنده
انسانك باشنی اویله بر فونوغراف ربانی، بر موسیقهٔ الهی طرزنده یاپمشکه: حکمت بشر او صنعت
قارشوسنده حیرتندن پارمغنی ایصیریور. ایشته بتون او مصنوعات بتون اونلردن
مطلوب نتیجه‌لری نهایت درجه‌ده وغایت کوزل بر صورتده کوستردکلرندن وعبادات مخصوصه
وتسبیحات مخصوصه وتحیات معینه ایله تعبیر ایدیلن اوامر تکوینیه‌یه قارشو اونلرك
اطاعتلری واونلردن مطلوب اولان مقاصد ربانیه‌نك حصولندن حاصل اولان افتخار
وممنونیت وفرحله تعبیر ایده‌دیکمز معانئ مقدسه، دیکر شئوندن منزه. او درجه عالی و
مقدسدر که: بتون عقول بشر اتحاد ایدوب بر عقل اولسه، ینه اونلرك کنهنه یتیشه مز؛
واحاطه ایده‌مز. هم مثلا، عدالتپرور احقاق حقی سور. واوندن ذوق آلیر. بر حاکم،

مظلوملرڭ ظالملرینی ویرمکدن و مظلوملرڭ تشکرلرندن. وظالملری تجزیه ایتمکله مظلوملرڭ
انتقاملرینی آلمقدن ناصل ممنون اولور، بر ذوق آلیر. ایشته حکیم مطلق وعادل بالحق.
وقهار ذو الجلال. دگل یالکز جن وانسه، بلکه بتون موجوداتده احقاق حقدن: یعنی
هر شیئه حق وجودی وحق حیاتی ویرمکدن ووجود وحیاتنی متجاوزلردن محافظه
ایتمکدن ودهشتلی موجودلری تجاوزلردن. توقیف ودوردیرمقدن. خصوصاً
محشرده ودار آخرتده جن وانسڭ محاکمه سندن باشقه بتون ذی حیاته قارشو
تجلّی کبرای عدل وحکمتدن کلان معانئ مقدّسه یی قیاس ایده بیلیرسڭ.

١٠٠١

ایشته شو اوچ مثال کبی. بیڭ بر اسماء الهیه نڭ هر برنده بڭ چوق طبقات حسن و
جمال وفضل وکمال بولوندیغی کبی. بڭ چوق مراتب محبّت وافتخار وعزّت وکبریا
واردر. ایشته بوندندرکه: ودود اسمنه مظهر اولان محقّقین أولیاء بتون کائنات
مایه سی محبّتدر. بتون موجوداتڭ حرکاتی محبّتله در. بتون موجوداتده کی انجذاب
وجذبه وجاذبه قانونلری. محبّتدندر دیمشلر. اونلردن بریسی دیمش. . .
« فلك مست. ملك مست. نجوم مست. سماوات مست. شمس مست. قمر مست:
زمین مست. عناصر مست. نبات مست. شجر مست. بشر مست: سراسر
ذی حیات مست. همه ذرّات موجودات برابر مست. دره مستست. »
یعنی محبّت الهیه نڭ تجلّیسنده واو شراب محبّتدن هرکس استعدادینه کوره
مستدر. معلومدرکه: هر قلب، کندینه احسان ایدنی سور. وحقیقی کماله
محبّت ایدر. وعلوی جماله مفتون اولور. کندیله برابر سودیگی وشفقت ایتدیگی
ذاتلره دخی احسان ایدنی داها پك چوق سور. عجبا سابقاً بیان ایتدیگمز کبی هر بر
اسمنده بیڭلر احسان دفینه لری بولنان وبتون سودکلرمزی احسانات ایله مسعود ایدن

١٠٠١

وبیڭلر کمالاتڭ منبعی اولان وبیڭلر طبقات جمالڭ مداری اولان بیڭ بر اسمانڭ
مسمّاسی اولان جمیل ذوالجلال محبوب ذوالکمال. نه درجه عشق ومحبّته لایق

اولدیغی. وبتون کائنات اونك محبتیله مست وسرکردان اولماسنك شایسته بولونه‌یغی آکلاشیلمازمی. ایشته شو سرده ندر که: ودود اسمنه مظهر برقسم اولیاء جنتی ایسته میورز. برلمعهٔ محبت الهیه ابدا بزه کافیدر. دیمشلر. هم اونداندر که: حدیثده کلدیکی کبی جنتده بردقیقه رؤیت جمال الهی بتون جنت لذائذینه فائقدر. ایشته شو نهایتسز کمالات محبت ایسه واحدیت واحدیت دائره سنده ذات ذوالجلالك کندی اسماء ومخلوقاتیله حاصل اولور. دیمك اوداٸره خارجنده توهم اولنان کمالات کمال دکلدر.

(بشنجی رمز) بش نقطه در. (برنجی نقطه) اهل ضلالتك وکیلی دیرکه:

احادیثکزده دنیا تلعین ایدیلمش. جیفه اسمیله یاد ایدیلمش. هم بتون اهل ولایت واهل حقیقت دنیایی تحقیر ایدیورلر. فنادر پیسدر دیورلر. حالبوکه سن بتون کمالات الهیه‌یه مدار وحجت اونی کوستریورسك؟ وعاشقانه اوندن بحث ایدیورسك.

(الجواب) دنیانك اوچ یوزی وار. (برنجی یوزی) جناب حقك اسماسنه باقار. اونلرك نقوشنی کوستریر. معنای حرفیله اونلره آیینه دارلق ایدر. دنیانك شو یوزی حدسز مکتوبات صمدانیه در. دنیانك بو یوزی غایت کوزلدر. نفرته دکل عشقه لایقدر.

(ایکنجی یوزی) آخرته باقار. آخرتك تارلاسیدر. جنتك مزرعه سیدر. رحمتك مزهره سیدر. شو یوزی دخی اولکی یوزی کبی کوزلدر. تحقیره دکل. محبته لایقدر. (اوچنجی یوزی) انسانك هوساتنه باقان وغفلت پرده سی اولان واهل دنیانك ملعبهٔ هوساتی اولان یوزدر. شو یوز چیرکیندر. چونکه فانیدر. زائلدر. المیدر. آلداتیر. ایشته حدیثده وارد اولان تحقیر، واهل حقیقتك ایتدیکی نفرت بو یوزده در. قرآن حکیمك کائناتدن وموجوداتدن اهمیتکارانه استحسانکارانه بحثی ایسه اولکی ایکی یوزه باقار. صحابه‌لرك وسائر اهل اللهك مرغوب دنیالری اولکی ایکی یوزده در.

شیمدی دنیایی تحقیر ایدنلر درت صنفدر. (برنجیسی) اهل معرفتدر که: جناب حقك

٢٨ ـ كه:

معرفتنه و محبت و عبادتنه سد چكديكى ايچون تحقير ايدر. ايكنجيسى: أهل آخرتدر يا دنيانك ضرورى ايشلرى اونلرى عمل أخرويدن منع ايتديكى ايچون، ويا خود شهود درجه سنده بر ايمان ايله جنتك كمالات و محاسننه نسبةً دنيايى چيركين كورور. أوت كوزل بر آدم حضرت يوسف عليه السلامه نسبت ايديلسه ييننه چيركين كورونديكى كبى. دنيانك نه قدر قيمتدار محاسنى وارسه جنتك محاسننه نسبت ايديلسه هيچ حكمنده در. اوچنجيسى: دنيايى تحقير ايدر. چونكه دنيا أليننه كچمز. شو تحقير دنيانك نفرتندن كلمه يور، محبتندن ايلرى كليبور. دردنجيسى: دنيايى تحقير ايدر. زيرا دنيا أليننه كچيبور. فقط طورمايور كيديبور. او ده قيزيبور. تسلى بولمق ايچون تحقير ايدر. ييددير. شو تحقير ايسه او ده دنيانك محبتندن ايلرى كليبور. حالبوكه مقبول تحقير اودركه: محبت آخرتدن و معرفت اللهك محبتندن ايلرى كلير. ديمك مقبول تحقير أولكى ايكى قسمدر. جناب حق بزلرى اونلردن ياپسين: آمين، بحرمة سيد المرسلين.

اوتوز آلتنجى سوزدن. — اوچنجى موقفده

بسم الله الرحمن الرحيم ۞ وان من شئ الا يسبح بحمده ۞

۞ شو اوچنجى موقف ۞ ايكى نقطه‌در ۞ او ده ايكى مبحثدر ۞

برنجى مبحث: وان من شئ الا يسبح بحمده سرّنجه. هر شيدن

جناب حقه قارشو پنجره‌لر حكمنده چوق و چوق‌لر وار. بتون موجوداتك حقائقى، بتون كائناتك حقيقتى اسماء الٰهيه‌يه استناد ايدر. هر شيئك حقيقتى بر اسمه، ويا خود چوق اسمايه استناد ايدر. أشياده‌كى صنعتلر دخى هربرى بر اسمه طيانيور.

حتى حقيقى فنّ حكمت حكم اسمنه؛ وحقيقتلى فنّ طب شافى اسمنه. وفنّ هندسه مقدّر اسمنه؛ وهكذا هربرفن براسمه طيانديغى واونده نهايت بولديغى كبى. بتون فنون و كمالات بشريّه وطبقات كلين انسانيه نك حقيقتلرى اسماء الهيه يه استناد ايدر. حقّ محققين اوليانك برتسمى ديمشلر. حقيقى حقائق أشيا اسماء الهيه در. ماهيت أشيا ايسه: او حقائقك كولكه لريدر. حتى برتك ذى حيات شيده. يالكز ظاهر اولارق يكرمى قدر اسماء الهيه نك جلوۀ نقشى كورونه بيلير. شو اينجه ودقيق ويك بيوك وكنيش حقيقتى برتمثيل ايله فهمه تقريب چاليشاجغز. ايكى اوچ آيرى آيرى آلات ايله آله جك صورتنده تحليل ايده جكز. نه قدر اوزون بيان ايتسه ك يينه قيصه در؛ اوصانمق كرك. - شويله كه: ناصل غايت ماهر برتصويرجى و هيكلتراش برذات. غايت كوزل برچيچك - وانسان جنس لطيفنده غايت كوزل برحسنانك صورت وهيكلنى ياپمق ايسته سه: اولا؛ اوايكى شيئك عمومى شكللرينى بعض خطلرله تعيين ايدر. شو تعيينى برتنظيم ايله در. برتقدير ايله ياپيور. هندسه يه استناداً حدود تعيين ايديور. ا وت شو تنظيم و تقدير برحكمت وعلم ايله ياپيلديغنى كوستريور كه؛ ديمك تنظيم وتحديد فعللرى علم و حكمت پركارلريله دونيور. اويله ايسه. تنظيم وتحديد آرقه سنده علم وحكمت معنالرى حكم ايديور. اويله ايسه. علم وحكمت پركارى كندينى كوستره جك. ايشته كنديني كوستر ديكه. اوحدودلر ايچنده كوز، قولاق، بورون. ياپراق واينجه جك پوسكولجكلر كبى شيلرك تصويرينه باشلادى. شيمدى كوريورزكه: ايچنده كى پركارك هركاتيله تعيين ايديلن اعضالر. صنعتكارانه وعنايتكارانه دوشويور. اويله ايسه. اوعلم وحكمت پركارينى چويرن آرقه ده. صنع وعنايت معنالرى وار. حكم ايديورلر. وكنديلرينى كوستره جكلر. ايشته اوندنكه؛ برحسن وزينته قابليت كوستريور. اويله ايسه. صنع وعنايتى چاليشديران ارادۀ تحسين وقصد تزيينه در. اويله ايسه. اونلرحكم ايديورلركه - تزيينه. تنويره باشلادى. برتبسّم وضعيتنى كوستردى. وحياتدارلق هيئتنى ويردى. -

ألبته شو تحسين و تنوير معناسنى چاليشديران . لطف وكرم معناسيدر . أوت او ايكى
معنا اونده او درجه حكم ايدر كه : عادتا او چيچك بر لطف مجسّم او هيكل بر كرم متجسّد
در . شيمدى بو معناى كرم و لطفى چاليشديران و تحريك ايدن تودّد و تعرّف معنالريدر :
يعنى كنديني هنريله طانيتديرمق و خلقه كنديني سوديرمك معنالرى آرقه ده حكم ايديور ؛
بو طانيتديرمق و سوديرمك ، ألبته ميل مرحمت و ارادۀ نعمتدن ايلرى كليور . مادام
رحمت و ارادۀ نعمت آرقه ده حكم ايديور . اويله ايسه ، او هيكلى نعمتك انواعيله طولديره جق
تزيين ايده جك . او چيچكك صورتنى ده بر هديّه يه طاقه جق . ايشته او هيكلك ، أللرينى ،
قوجاغنى و جيبلرينى قيمتدار نعمتلر ايله طولديردى . و او چيچك صورتنى ده قيرمزى بر
مجوهره طاقدى . ديمك بو رحمت و ارادۀ نعمتى چاليشديران ترحّم و تحنندر . يعنى
آجيمق و شفقت ايتمك معناسى رحمت و نعمتى تحريك ايديور . و او مستغنى و هيچ بر كيمسه يه
احتياجى اوليان ذاتده اولان ترحّم و تحنّن معناسنى تحريك ايدن و اظهاره سوق ايدن ،
ألبته او ذاتده كى معنوى جمال و كمالدر كه : تظاهر ايتمك ايسترلر . و او جمالك أك شيرين
جزئى اولان محبّت . رأفت طاتلى قسمى اولان رحمت ايسه ، صنعت آيينه سيله كورونمك
و مشتاقلرك كوزلريله كنديلرينى كورمك ايسترلر . يعنى جمال و كمال چونكه : بالذات سويملرلر ؛
هر شيدن زياده كندى كنديلرينى سورلر . هم حسندرلر هم عشقدرلر . حسن و عشقك
اتحادى بو نقطه دندر . جمال مادام كنديني سور . ألبته كنديني آيينه لرده كورمك
ايستر . ايشته هيكله قونولان و صورته طاقيلان سويملى نعمتلر كوزل ميوه لر : او جمال
معنوينك (كندى قابليتلرينه كوره) بر لمعه سنى طاشيورلر . او لمعه لرى هم جمال
صاحبنه هم باشقه سنه كوستريورلر .

عيناً اويله ده . صانع حكيم . جنّتى و دنيايى . سماواتى و زمينى . نباتات و حيواناتى . جن
و انسى . ملك و روحانياتى . كلّى و جزئى بتون أشيايى . جلوۀ اسماسيله اشكالنى تحديد
ايديور . تنظيم ايديور . بر مقدار معيّنه ويريور . اونلر ايله بونلره . مقدّر . منظّم

مصوّرا سملرینی اوقوتدیریور. اوبله برطرزده شکل عمومیسنك حدودینی تعیین
ایدرکه: علیم، حکیم اسمنی کوستریر. صوکره علم وحکمت ید دلیله اوحدود ایچنده اوشیئك
تصویرینه باشلار. اوبله برطرزده که صنع وعنایت معنالرینی وصانع وکریم اسملرینی
کوستریبور. صوکره صنعتك ید بیضاسیله. عنایتك فرچه سیله اوصورتك، اکر
برتك انسان ویا برتك چیچك ایسه، کوز قولاق، یاپراق پوسکول کبی اعضالرینه برحسن
برزینت رنکلری ویریبور. اکر زمین ایسه، معادن نباتات وحیواناتنه برحسن وزینت
رنکلری ویریبور. اکر جنت ایسه، باغلرینه قصرلرینه حوریلرینه برحسن وزینت
رنکلری ویریبور. وهکذا باشقه‌لرینی قیاس ایت. هم اوبله برطرزده تزیین وتنویر
ایدرکه. لطف وکرم معنالری اونده اودرجه حکم ایدییورکه: عادتا اوموجود مزیّن
اومصنوع منوّر برلطف مجسّم برکرم متجسّد حکمنه کیچیر. لطیف وکریم اسمنی ذکر ایدر؛
صوکره اولطف وکرمی شو جلوه‌یه سوق ایدن ألبتّه تودّد وتعرّف در. یعنی کندینی
ذی حیاته سودیرمك وذی شعوره بیلدیرمك شئنلریدرکه: لطیف کریم اسملرینك
آرقه‌لرنده ودود ومعروف اسملرینی اوقوتیور. ومصنوعاتك لسان حالندن ایشیدیلیور
صوکره اومزیّن موجودی اوکوزل مخلوقی لذیذ میوه‌لر. سویملی نتیجه‌لر. سوسلندیرو
زینتدن نعمته. لطفدن رحمته چویرر. منعم ورحیم اسمنی اوقوتدیرر. وظاهری پرده‌لر
آرقه‌سنده اوایکی اسمك جلوه‌سنی کوستریر. صوکره بورحیم وکریمی مستغنی علی الا
طلاق اولان ذاتده برجلوه‌یه سوق ایدن ألبتّه بر ترحّم تحنّن شئنلریدرکه: اسم
حنّان ورحمانی اوقوتدیریبور. وکوستریبور. شو ترحّم تحنّن معنالرینی جلوه‌یه سوق
ایدن ألبتّه برجمال وکمال ذاتیدرکه: تظاهر ایتمك ایستر. جمیل اسمنی وجمیل اسمنده
مندرج اولان ودود ورحیم اسملرینی اوقوتدیریبور. چونکه جمال بالذات سویلیر..
ذی جمال. وجمال کندی کندینی سور. هم حسندر. هم محبتدر. کمال دخی بالذات
محبوبدر. سببسز اولارق سویلیر. هم محبدر. هم محبوبدر. مادام نهایتسزدر.

درجۀ کمالده برجمال و نهایتسز درجۀ جمالده برکمال نهایت درجه ده سویلیر. محبته و عشقه لایقدر.. البته آیینه لرده کی آیینه لرك قابلیتنه کوره ۲ لمعاتنی و جلوه لرینی کورمك و کوسترمکله تظاهر ایتمك ایستر. دیمك صانع ذوالجلالك و حکیم ذو الجمالك و قدیر ذوالکمالك ذاتنده کی جمالِ ذاتی. وکمالات ذاتیه سی. ترحّم و تحنّن ایستر. و رحمن و حنّان اسملرینی تجلّی یه سوق ایدر.. ترحّم و تحنّن ایسه رحمت و نعمتی کوسترمکله رحیم و منعم اسملرینی جلوه یه سوق ایدر. رحمت و نعمت ایسه تودّد و تعرّف شئنلرینی اقتضا ایدوب ودود و معروف اسملرینی تجلّی یه سوق ایدر. مصنوعك بر پرده سنده اونلری کوستریر. تودّد و تعرّف ایسه. لطف و کرم فعللرینی تحریك ایدر. لطیف و کریم اسملرینی مصنوعاتك بعض پرده لرنده اوقوتدیریور. لطف و کرم شئنلری ایسه. تزیین و تنویر فعللرینی تحریك ایدر.. مزیّن و منوّر اسملرینی مصنوعاتك حسن و نورانیتی لسانیله اوقوتدیریور.. و او تزیین و تحسین شئنلری ایسه. صنع و عنایت معنالرینی اقتضا ایدر.. و صانع و محسن اسملرینی او مصنوعك کوزل سیماسیله اوقوتدیرر.. و او صنع و عنایت ایسه. بر علم و حکمتی اقتضا ایدر.. و اسم علیم و حکیمی او مصنوعك انتظاملی حکمتلی اعضاسیله اوقوتدیرر. او علم و حکمت ایسه. تنظیم تصویر تشکیل فعللرینی اقتضا ایدیور.. مصوّر و مقدّر اسملرینی مصنوعك هیئتیله شکلیله اوقوتدیر کوستریر.

ایشته صانع ذوالجلال بتون مصنوعاتنی اویله بر طرزده یاپمشکه. اکثریسی خصوصا ذی حیات قسمی پك چوق اسماء الٰهیه یی اوقوتدیرر. کویا هر بر مصنوعنه آیری آیری بربری اوستنده یگرمی کوملك کیدیرمش.. یگرمی پرده یه صارمش. هر بر کوملکده هر پرده ده آیری آیری اسماسنی یازمش. مثلا تمثیلده کوستریلدیکی کبی.. تك کوزل بر چیچکله انسانك قسم ثانی نسنده بر فرد حسنانك یا اکثر ظاهری خلقتلرنده ۳ چوق صحیفه لر واردر ۲ باشقه باشقه بیوك و کلّی مصنوعاتی او ایکی جزئی مثاله قیاس ایت. ۳ برنجی صحیفه ۲ عمومی شکل و مقدارینی کوستریر هیئتدرکه: یا مصوّر یا مقدّر یا منظّم اسملرینی یاد ایدر.. ۳ ایکنجی صحیفه ۲ صورتلرنده

آری آری اعضالرك انكشافیله حاصل اولان چیچك و انسانك بسیط هیئتیدر كه: او صحیفه
ده علیم حکیم اسملری کبی چوق اسملر یازلیور. ۲) ایکنجی صحیفه) او ایکی مخلوقك آیری
آیری اعضالرینه آیری آیری حسن و زینت ویرمکله او صحیفه ده صانع باری اسملری کبی چوق
اسملر یازیلیور. ۳) دردنجی صحیفه) اویله بر زینت و حسن او ایکی مصنوعه ویریلیور كه،
گویا لطف و کرم تجسم ایتمش، اونلر اولمش. او صحیفه یا لطیف یا کریم کبی چوق اسملری یاد ایدر..
اوقور. ۴) بشنجی صحیفه) او چیچکه لذیذ میوه‌لر، او حسنایه سوگیلی اولادلر، گوزل آفلاقلر
طاقمقله او صحیفه یا ودود یا رحیم یا منعم کبی اسملری اوقوتدیریور. ۵) آلتنجی صحیفه)
او انعام و احسان صحیفه سنده یا رحمن یا حنان کبی اسملر اوقونیور. ۶) یدنجی صحیفه)
او نعمتلرده او نتیجه‌لرده اویله لمعات حسن و جمال گورونیور كه، حقیقی بر شوق و
شفقتله یوغرولمش خالص بر شکر و صافی بر محبته لایق اولور. او صحیفه ده یا جمیل
ذوالکمال یا کامل ذوالجمال اسملری یازیلی اوقونیور. ایشته یالکز بر گوزل چیچك،
و حسنا بر انسان دیالکز ماددی و ظاهر صورتنده بو قدر اسمائی گوستریر ایسه. عجبا عموم
چیچکلر و بتون ذی حیات و بیوك و کلی موجودات نه درجه علوی و کلی اسمائی اوقوتیور.
قیاس ایده بیلیرسك. هم انسان روح، قلب، عقل جهتیله و حیات و لطائف صحیفه‌لریله
حی قیوم و محیی کبی نه قدر اسماء قدسیه نورانیه‌یی اوقور و اوقوتدیرر. قیاس ایده
بیلیرسك. ایشته جنت بر چیچکدر. حوری طائفه سی دخی بر چیچکدر. روی زمین دخی
بر چیچکدر. بهارده بر چیچکدر. سماده بر چیچکدر. ییلدیزلر او چیچکك یالدیزلی نقشلریدر
گونشده بر چیچکدر. ضیاسنده کی یدی رنگی او چیچکك نقشلی بویالریدر. عالم گوزل
و بیوك بر انساندر. ناصلکه انسان کوچك بر عالمدر. حوریلر نوعی و روحانیلر جماعتی و
ملائکه جنسی و جن طائفه سی، و انسان نوعی بر گوزل شخص حکمنده تصویر و تنظیم
و ایجاد ایدیلمشدر. هم هر بری کلیتی ایله هم هر بر فردی تك باشیله صانع ذوالجلالك
اسماسنی گوستردکلری کبی. اونك جمالنه، کمالنه، رحمتنه و محبتنه بر آیری آیری

آینه‌لردر. و نهایتسز جمال و کمالنه و رحمت و محبتنه بر شاهد صادقدر. و او جمال
و کمالك و رحمت و محبتك بر آیتیدر. بر امارتیدر. ایشته شو نهایتسز انواع کمالات
دائرهٔ واحدیتده و احدیتده حاصلدر. دیمك او دائره خارجنده توهم
اولنان کمالات، کمالات دکلدر.

ایشته حقائق اشیانك اسماء الٰهیه‌یه طیاندیغی و استناد ایتدیکی.. بلکه حقیقی حقائق
او اسمانك جلوه‌لری اولدیغی و هر شیئك چوق جهتلرله، چوق دیللرله صانعنی ذکر و
و تسبیح ایتدیکی اکلا. ﴿وَاِنْ مِنْ شَيْءٍ اِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ﴾ نك بر معناسنی بیل. و سبحان من
اختفى بشدة ظهوره﴾ دی. و آیتلرك آخرنده اولان ﴿وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ ﴿وَهُوَ
الْغَفُورُ الرَّحِيمُ﴾ ﴿وَهُوَ الْعَلِيمُ الْقَدِيرُ﴾ کبی ذکر و تکرار ایلرنده کی بر سرّی فهم ایت.. اکر بر
چیچکده اسمائی اوقویابیلیرسه‌ك.. و واضح کوره‌بیلیرسه‌ك.. جنته باق. بهاره دقت
ایت.. زمینك یوزینی تماشا ایت.. رحمتك شو بیوك چیچکلری اولان جنت و بهار و زمینده
یازیلان اسمائی واضحاً اوقویه‌بیلیرسك.. جلوه‌لرینی و نقشلرینی آشکار کورورسك.

(ایکنجی نقطه‌نك ایکنجی مبحثی) اهل ضلالتك وکیلی طرفندن چوق رذالتلری ارتکاب
ایده‌جك قدر بر شی بولامدیغی و ملزم قالدیغی زمان شویله دیبور: بن سعادت دنیایی
و لذت حیاتی و ترقیات مدنیتی و کمال صنعتی، کندیمجه آخرتی دوشونمه‌مکده.. و اللهی
طانیمامقده و محبت دنیاده و حریتده و کندینه کووه‌نمکده کوردیکم ایچون انسانلرك اکثرینی
بو یوله شیطانك همتیله سوق ایتدم و ایدیورم. (الجواب) بزده قرآن نامنه دیبورز که:
ای بیچاره انسان! عقلکی باشکه آل. اهل ضلالتك وکیلنی دیکله‌مه. اکر اونی دیکلرسه‌ك
خسارتك او قدر بیوك اولورکه: تصورندن روح.. عقل.. و قلب تتر.. سنك اوکنده
ایکی یول وار. بریسی: اهل ضلالتك وکیلنك کوستردیکی شقاوتلی یولدر. دیکری:
قرآن حکیمك تعریف ایتدیکی سعادتلی یولدر. ایشته او ایکی یولك پك چوق

موازنه‌لرینی چوق سوزلرده خصوصاً کوچک سوزلرده کوردک و آکلادک. شیمدی مقام
مناسبتیله بیکده بر موازنه‌لرینی بونه کوره آکلا. شویله که: شرک و ضلالتک و فسق و
سفاهتک یولی انسانی نهایت درجه‌ده سقوط ایتدیریر. حدسز الملر ایچنده نهایتسز آغیر
بر یوکی ضعیف و عاجز بلینه یوکلتیر. چونکه انسان جناب حقی طانیمازسه و اوکا توکل
ایتمزسه، او وقت انسان غایت درجه‌ده عاجز و ضعیف، نهایت درجه‌ده محتاج و فقیر،
حدسز مصیبتلره معروض المی، کدرلی بر فانی حیوان حکمنده اولوب. بتون سودیکی و
علاقه پیدا ایتدیکی بتون اشیادن متمادیاً فراق المنی چکه چکه. حیاتنده باقی قالان بتون
احبابنی بر فراق الیم ایچنده بیراقوب قبرک ظلماتنه یالکز اولارق کیدر. هم مدت حیاتنده
غایت جزئی بر اختیار، و کوچک بر اقتدار و قیصه بر حیات و آنی بر عمر و سونوک بر فکر
ایله نهایتسز الملر ایله و امللر ایله فائده‌سز چاپالیشیر. و حدسز آرزولرک و مقاصدک
تحصیلنه ثمره‌سز بوش یره چالیشیر. هم کندی وجودینی یوکلنه‌مدیکی حالده: قوجه
دنیا یوکنی بیچاره بلینه و قفاسنه یوکلنیر. داها جهنمه کیتمه‌دن جهنم عذابنی چکر...
اوت شو الیم المی، و دهشتلی معنوی عذابی حس ایتمه‌مک ایچون: اهل ضلالت ابطال
حس نوعندن غفلت سرخوشلغیله موقتاً حس ایتمز. فقط حس ایده‌جکی زمان:
یعنی قبره یقین اولدیغی وقت بردن حس ایدر. چونکه جناب حقه حقیقی عبد اولمازسه
کندی کندینه مالک ظن ایده‌جک. حالبوکه او جزئی اختیار، و او کوچک اقتداریله
شو فرطنه‌لی دنیاده وجودینی اداره ایده‌میور. حیاتنه ضرر ویرن میکروبدن طوت: تا زلزله‌یه
قدر بیکلر طائفه دشمنلری حیاتنه قارشو هجوم وضعیتنده کورور. الیم بر قورقو
دهشتی ایچنده هر وقت کندینه دهشتلی کورونن قبر قاپوسنه باقیور. هم بو وضعیتده
ایکن انسانیت اعتباریله نوع انسان ایله و دنیا ایله علاقه‌دار اولدیغی حالده دنیایی و انسانی
بر حکیم، علیم، قدیر، رحیم، کریم بر ذاتک تصرفنده تصور ایتمدیکی، و اونلری تصادف
وطبیعته حواله ایتدیکی ایچون دنیانک احوالی و انسانک احوالی اونی دائما ازعاج ایدر.

كندى اليميله برابر انسانلرك المنى ده چكر. دنيانك زلزله سى، طاعونى، طوفانى قحط وغلاسى
فنا وزوالى، اوكا غايت مزعج وقرانلقلى بر مصيبت صورتنده اونى تعذيب ايدر. هم شو
حالده كى انسان، مرحمت و شفقته لايق دگلدر. چونكه كندى كندينه بو دهشتلى وضعيتى
ويريور. سكزنجى سوزده قويويه كيرمش ايكى قارداشك موازنهٔ حالنده دنيلديگى كبى.
ناصل بر آدم گوزل بر باغچه ده گوزل بر ضيافتده گوزل احبابلر ايچنده نزاهتلى، طاتلى،
ناموسلى، خوش، مشروع بر لذت واگلنجه يه قناعت ايتمه يوب غير مشروع وملوث بر لذت
ايچون چيركين ونجس بر شرابى ايچسه سرخوش اولوب كنديني قيشده اورته سنده پيس بر يرده
وحشى جناوارلر ايچنده تخيل ايتسه تيتره يوب باغيروب چاغيرسه. ناصل مرحمته لايق
دگل. چونكه اهل ناموس و مبارك آرقداشلرينى جناوار تصور ايدر. اونلره قارشو
حقارت ايدر. هم ضيافتده كى لذيذ طعاملرى وتميز قابلرى ملوث پيس طاشلر تصور ايدر،
قيرمغه باشلار. هم مجلسده محترم كتابلرى ومعنيدار مكتوبلرى معناسز وعادى نقشلر
تصور ايدر، ييرتار، آياق آلتنه آتار. وهكذا، بويله بر شخص ناصل مرحمته مستحق دگلدر،
بلكه طوقاته مستحقدر. اويله ده سوء اختيارندن نشئت ايدن كفر سرخوشلغيله وضلالت
ديوانه لگيله، صانع حكيمك شو مسافرخانهٔ دنياسنى، تصادف وطبيعت اويونجاغى
اولديغنى توهم ايدوب وجلوهٔ اسماء الهيه يى تازه لنديرن مصنوعاتك زمانك گيچمه سيله
وظيفه لرينك بيتديگندن عالم غيبه گيچمه لرينى، عدم ايله اعدام تصور ايده رك وتسبيحا
صدالرينى زوال وفراق ابدى واويلاسى اولدقلرينى تخيل ايتديگندن ومكتوبات صمدانيه
اولان شو موجودات صحيفه لرينى معناسز قارماقاريشيق تصور ايتديگندن. وعالم
رحمته يول آچان قبر قاپوسنى ظلمات عدم آغزى تصور ايتديگندن. وآجالى ايسه حقيقى
احبابلره وصال دعوتى اولديغى حالده، بتون احبابلردن فراق نوبتى تصور ايتديگندن
هم كنديني دهشتلى بر عذاب اليمده بيراقيور. هم موجوداتى، هم جناب حقك اسماسنى،
هم مكتوباتنى انكار وتزييف وتحقير ايتديگندن مرحمته وشفقته لايق اولمديغى كبى...

شدتلی بر عذابه مستحق ایدر. هیچ بر جهتده مرحمته لایق دگلدر.

ایشته ای بدبخت اهل ضلالت و سفاهت. شو دهشتلی سقوطه قارشو و عاجزانه مأیوسیته مقابل هانکی تکملکز، هانکی فنونکز، هانکی کمالاتکز، هانکی مدنیتکز، هانکی ترقیاتکز قارشو گله بیلیر؟ روح بشرک اشد احتیاج ایله محتاج اولدیغی حقیقی تسلیی نره ده بولا بیلیرسکز؟ هم کووه نه‌ یگکز و بل باغلادیغکز و آثار الهیه یی و احسانات ربانیه یی اونلره اسناد ایتدیگکز هانکی طبیعتکز، هانکی اسبابکز، هانکی شریکلرکز، هانکی کشفیاتکز، هانکی ملتکز، هانکی باطل معبودلریکز سزی اعدام ابدی اولان موتک ظلماتندن قورتاروب، قبر حدودندن، برزخ حدودندن، محشر حدودندن، صراط کوپریسندن خلاصکارانه گچیره بیلیر؟ سعادت ابدیه یه مظهر ایده بیلیر؟ حالبوکه قبر قاپوسنی قپامدیغکز ایچون سز قطعی اولارق بو یولک یولجیسیسکز. بویله بر یولجی اویله برینه طیانیرکه: بتون بو دائرهٔ عظیمه و بو گنیش حدودلر اونک تحت امرنده و تصرفنده در. هم ده ای بدبخت اهل ضلالت و غفلت. غیر مشروع محبتک نتیجه سی مرحمتسز عذاب چکمکدر. قاعده سیله سز فطرتکزده کی جناب حقک ذات و صفات و اسماسنه صرف ایدیله جک محبت و معرفت استعدادینی و شکر و عبادات جهازاتنی نفسکزه و دنیایه غیر مشروع بر صورتده صرف ایتدیگکزدن بالاستحقاق جزاسنی چکیورسکز. چونکه جناب حقه عائد محبتی نفسکزه ویردیکز. محبوبکز اولان نفسکزک حدسز بلاسنی چکیورسکز. چونکه حقیقی بر راحتی او محبوبکزه ویرمیورسکز. هم اونی حقیقی محبوب اولان قدیر مطلقه توکل ایله تسلیم ایتمیورسکز. دائما الم چکیورسکز. هم جناب حقک اسماء و صفاتنه عائد محبتی دنیایه ویردیکز. و آثار صنعتنی عالمک اسبابنه تقسیم ایتدیکز. بلاسنی چکیورسکز. چونکه او حدسز محبوبلریکزک بر قسمی سزه اللّهه اصمارلادق دیمیوب سزه آرقاسنی چویروب براقوب گیدیور. بر قسمی ده سزی هیچ طانیمیور. طانیسه ده سزی سومیور. سوسه ده سزه بر فائده ویرمیور. دائما حدسز

فرقلرده واميدسز دونمه‌مك اوزره زواللرده عذاب چكيورسڭز. البته اهل ضلالتڭ
سعادت حياتيه وتكمّلات انسانيه ومحاسن مدنيّت ولذّت حريت ديدكلرى شيلرڭ يوزلرى
و ماهيتلرى بودر. سفاهت وسرخوشلق بر پرده در، موقتاً حس ايتديرمز. توه اونلرڭ
عقلنه دى. امّا قرآنڭ چارهٔ نورانيسى ايسه: شو اهل ضلالتڭ چليكلى يارهلرينى حقائق
ايمانيّه ايله تداوى ايدر. بتون اوكى يولده كى ظلماتى قالدرر. بتون ضلالت و هلاكت قاپولرينى
قپاتير. شويله كه: انسانڭ ضعف وعجزينى فقر واحتياجنى بر قدير رحيمه توكّل ايله تداوى ايدر.
حيات و وجودڭ يوكنى اوڭڭ قدرتنه، رحمتنه تسليم ايدوب كنديسنه يوكلنمه يوب
بلكه كنديسى اوحياتنه و نفسنه بنمش گبى بر راحت مقام بولور. كنديسنڭ ناطق بر حيوان
دگل، بلكه حقيقى بر انسان و مقبول بر مسافر رحمن اولديغنى بيلديرر. دنياى بر مسافرخانهٔ
رحمن اولديغنى گوسترمكله، دنياده كى موجوداتڭ ايسه: اسماء الٰهيّه نڭ آينهلرى
اولدقلرينى و مصنوعاتڭ ايسه: هر وقت تازهلنن مكتوبات صمدانيه اولدقلرينى بيلديرمكله
انسانڭ فناء دنياده و زوال اشياده و حبّ فانياتده كى يارهلرينى گوزلجه تداوى ايدر.
و اوهامڭ ظلماتندن قورتارير. هم موت و اجلى عالم برزخده و عالم بقاده اولان
احبابلره وصال و ملاقات مقدّمه سى اولارق گوسترر. اهل ضلالتڭ نظرنده بتون
احبابندن بر فراق ابدى تلقى ايتدكى اولومڭ يارهلرينى بويله جه تداوى ايدر. و او فراقڭ عين
لقا اولديغنى اثبات ايدر. هم قبرڭ عالم رحمته و دار سعادته و باغستان جنانه و نورستان
رحمانه آچيلان بر قاپو اولديغنى اثبات ايتمكله بشرڭ اڭ مدهش قورقوسنى ازاله ايدوب اڭ
اليم و قصاوتلى وصيقنتيلى اولان برزخ سياحتنى اڭ لذيذ و اڭ نشئهلى وفرحلى بر سياحت
اولديغنى گوسترر. قبر ايله اژدر آغزينى قپاتير. گوزل بر باغچه يه قاپو آچار. يعنى قبر اژدرها
آغزى اولماديغنى، بلكه باغستان رحمته آچيلان بر قاپو اولديغنى گوسترر. هم مؤمنه دير: اختيارڭ
جزئى ايسه: سن كنديڭ مالكڭ ارادهٔ كلّيه سنه ايشڭى براق. اقتدارڭ كوچك ايسه:
قدير مطلقڭ قدرتنه اعتماد ايت. حياتڭ آز ايسه: حيات باقيه يى دوشون. عمرڭ قيصه ايسه
ابدى بر عمرڭ وار، مراق ايتمه. فكرڭ سونوك ايسه: قرآنڭ گونشى آلتنه گير، ايمانڭ نوريله
باق كه: يلديز بوجكى اولان فكرڭ يرينه هر بر آيت قرآن بر يلديز مثللو سكا ايشيق ويرر.

هم حدسز آمللرڭ آملرڭ واسطهسی... نهایتسز بر ثواب و حدسز بر رحمت سنی بكلهیور. هم حدسز

آرزولرڭ ومقاصدڭ وارسه. اونلری دوشونوب مضطرب اولمه. اونلر بو دنیایه

صیغیشماز. اونلرڭ یرلری باشقه دیاردر. واونلری ویرنده باشقهدر. هم دیرم: ای انسان

سن كندیڭه مالك دگلسڭ. سن قدرتی نهایتسز بر قدیرڭ، رحمتی حدسز بر . رحیم ذات

ذوالجلالڭ مملوكیسڭ. اویله ایسه، سن كندی حیاتڭی كندیڭه یوكلهیوب زحمت چكمه..

چونكه حیاتی ویرن اودر، اداره ایدنده اودر. هم دنیا صاحبسز دگلدر: سن كندی قفاڭه:

دنیا یوكینی یوكلهتهرك آنڭ احوالنی دوشونوب مراق ایتمه. چونكه اونڭ صاحبی حكیمدر، علیمدر:

سنده مسافرسڭ. فضولی اولارق قاریشوب قاریشدیرمه. هم انسانلر حیوانلر كبی موجو

دات باشیبوش دگلدر، بلكه وظیفهدار مأموردرلر، بر حكیم رحیمڭ نظرندهدرلر. اونلرڭ

آلام ومشقتلرینی دوشونوب روحڭه الم چكدیرمه: واونلرڭ خالق رحیمڭ رحمتندن داها

ایلری شفقتڭی سورمه. هم سڭا دشمنلق وضعیتنی آلان مقروبدن، تا طاعون وطوفان وقحط

وزلزلهیه قدر، بتون اشیانڭ دیزگینلری، او رحیم حكیمڭ الندهدرلر. او حكیمدر،

عبث ایش یاپماز. رحیمدر، رحمتی چوقدر. یاپدیغی هر ایشندهده بر نوع لطف وار. هم دیرم:

شو عالم چندان فانیدر. فقط ابدی بر عالمڭ لوازماتنی یتیشدیریور. چندان زائلدر،

گچیجیدر. فقط باقی میوهلر ویریور. باقی بر ذاتڭ باقی اسماسنڭ جلوهلرینی گوستریور.

وچندان لذتلری آز، المری چوقدر. فقط رحمن رحیمڭ التفاتاتی زوالسز حقیقی لذتلردر:

المری ده: ثواب جهتیله معنوی لذت یتیشدیریور. مادام مشروع دائره، سنڭ روح و

قلب و نفسڭڭ بتون لذتلرینه، صفالرینه، كیفلرینه كافیدر. غیر مشروع دائرهیه

گیرمه. چونكه او دائرهده گی بر لذتڭ بعضاً بیڭ المی، هم عقوبتی ودائمی لذت اولان التفاتات

رحمانیهیی غائب ایتمگه سببدر. هم ضلالتڭ یولنده سابقاً بیان ایدلدیگی كبی اسفل

سافلینه انسانی اویله بر سقوط ایتدیریور كه: نه بر مدنیت نه بر فلسفه اوڭا چاره

بولامدقلری: واو درین ظلماته، نه بشرڭ ترقیات بشریهسی، نه كمالات فنیهسی

انسانی چیقاردیغی حالده. قرآن حکیم ایمان و عمل صالح ایله او اسفل سافلینه
سقوطدن انسانی اعلای علّیینه چیقاریر. و دلائل قطعیه ایله چیقارمسنی اثبات
ایدییور. و او درین قویوده‌کی ترقیات معنویه‌نك باصامقلریله و تکملات روحیه‌نك
جهازاتیله طولدیرییور. هم بشرك اوزون و فیرطنه‌لی و دغدغه‌لی اولان ابد طرفنده‌کی
یولجیلغنی غایت درجه‌ده تسهیل ایدر. و قولایلاشدیریر. بیك بلکه اللی بیك سنه‌لك
مسافه‌یی برکونده کسدیره‌جك وسائطی کوستریر. هم سلطان ازل و ابد اولان ذات
ذوالجلالی طانیتدیرمقله انسانی اوکا برمأمور عبد بروظیفه‌دار مسافر وضعیتنی ویریر:
هم دنیا مسافرخانه‌سنده هم برزخی و اخروی منزللرده کمال راحتله سیاحتنی تأمین
ایدر. ناصلکه برپادشاهك مستقیم برمأموری اونك دائرهٔ مملکتنده هم هرولایتك
حدودلرندن سهولتله و طیاره و گمی کبی و شمندوفر کبی سرعتلی واسطهٔ سیاحتله
کزه‌ر، کچر. اویله‌ده سلطان ازلی‌یه ایمان ایله انتساب ایدن و عمل صالح ایله اطاعت
ایدن برانسان، شو مسافرخانهٔ دنیا منزللرندن و عالم برزخ و عالم محشر دائره‌لرندن
و هکذا، قبردن صوکره‌کی بتون عالملرك کنیش حدودلرندن برق و براق سرعتنده
کچر، تا سعادت ابدیه‌یی بولور. و شو حقیقتی قطعی اثبات ایدر. و اصفیا و اولیایه
کوستریر. هم ده قرآنك حقیقتی دیر که: ای مؤمن سنده‌کی نهایتسز محبت قابلیتنی چیرکین
و نقصان و شریر و سکا مضر اولان نفس اماره‌که ویرمه: اونی محبوب و اونك هواسنی
کندیکه معبود اتخاذ ایتمه. بلکه سنده‌کی او نهایتسز محبت قابلیتنی نهایتسز محبته
لایق، هم نهایتسز سکا احسان ایده‌بیلان، هم استقبالده سنی نهایتسز مسعود ایدن،
هم بتون علاقه‌دار اولدیغك و اونلرك سعادتلریله مسعود اولدیغك بتون ذاتلری
احساناتیله مسعود ایدن: هم نهایتسز کمالاتی بولنان و نهایتسز درجه‌ده قدسی،
علوی، منزه، قصورسز، نقصانسز، زوالسز جمال صاحبی اولان و بتون اسماسی،
نهایت درجه‌ده کوزل اولان و هر اسمنده پك چوق انوار حسن و جمال بولنان، و جنت

وجنّت بتون کوزللکلریله و نعمتلریله اونك جمال رحمتنی و رحمت جمالنی کوسترن وسوکیلی
و سویلی بتون کائناته‌کی بتون حسن وجمال و محاسن وکمالات اونك جمالنه وکمالنه
اشارت ایدن و دلالت ایدن دائماً آره اولان بر ذاتی محبوب ومعبود اتخاذ ایت. هم دیرکی انسان
اونك اسماء و صفاتنه عائد استعداد محبّتنی سائر بقاسز موجوداته ویرمه. فائده‌سز مخلوقاته
طاغیتمه. چونکه آثار و مخلوقات فانیدرلر. فقط او آثارده و او مصنوعاتده نقشلری،
جلوه‌لری کورونن اسماء حسنا باقیدرلر، دائمیدرلر. و اسماء و صفاتك هر برینده بیکلر
مراتب احسان وجمال و بیکلر طبقات کمال و محبت وار. سن یالکز رحمن اسمنه باق که: جنّت
بر جلوه‌سی، و سعادت ابدیه بر لمعه‌سی. و دنیاده‌کی بتون رزق و نعمت بر قطره‌سیدر..
ایشته شو موازنه اهل ضلالتله اهل ایمانك حیات، و وظیفه جهتنده‌کی ماهیتلرینه
اشارت ایدن { لَقَدْ خَلَقْنَا الْاِنْسَانَ فِى اَحْسَنِ تَقْوِيمٍ * ثُمَّ رَدَدْنَاهُ اَسْفَلَ
سَافِلِينَ * اِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ } هم نتیجه و عاقبتلرینه اشارت ایدن..
{ فَمَا بَكَتْ عَلَيْهِمُ السَّمَاءُ وَالْاَرْضُ } اولان آیته دقت ایت. نه قدر علوی معجزانه بیان
ایتدیکمز موازنه‌یی افاده ایدرلر. برنجی آیت او برنجی سوزده تفصیلاً و او آیتك اعجازکارانه
و ایجازکارانه افاده ایتدیکی حقیقتی، او سوزده بیان ایدیلدیکندن اونی اورایه حواله ایدرز:
ایکنجی آیت ایسه: یالکز بر کوچك اشارتله کوستره جکز که، نه علوی بر حقیقتی افاده ایدیور.
شویله که: شو آیت مفهوم موافق ایله شویله فرمان ایدیور. اهل ضلالتك ئولمسیله
سموات و زمین اونلرك اوستنه آغلامایورلر. و مفهوم مخالف ایله دلالت ایدیور که:
اهل ایمانك دنیادن کیتمه‌سیله سماوات و زمین اونلرك اوستنه آغلایور. یعنی اهل
ضلالت مادام سماوات و ارضك وظیفه‌لرینی انکار ایدیور. معنالرینی بیلمیور.. و
اونلرك قیمتلرینی اسقاط ایدیور. صانعلرینی طانیمایورلر. اونلره قارشو بر حقارت، بر
عداوت ایدیورلر. البته سماوات و زمین اونلره آغلامق دکل، بلکه اونلره نفرین.. یعنی بد
دعا ایدرلر. و اونلرك کیتمه‌سیله ممنون اولورلر. مفهوم مخالف ایله دیر: سماوات و ارض

أهل ايمانك ثولسيله آغلارلر. زيرا أهل ايمانك ايسه. چونكه سماوات وارضك وظيفه‌لريني بيلير. حقيقی حقيقتلريني تصديق ايديور. واونلرك افاده ايتدكلری معنالری ايمان ايله آكلايور. نه قدر كوزل ياپيلمشلر. نه قدر كوزل خدمت ايديورلر ديور. واونلره لايق قيمتی ويريور؛ واحترام ايديور. جناب حق حسابنه اونلره واونلر آيينه اولدقلری اسمايه محبت ايديور. ايشته بو سرا چوندركه: سماوات وزمين آغلاركبی اهل ايمانك زوالنه محزون اوليورلر.

[سهم پرسؤال] ديورسكز كه: محبت اختياری دكل. هم احتياج فطری يه بناءً لذيذ طعاملری وميوه‌لری سورم. پدر ووالده وأولادلريمی سورم. رفيقهٔ حياتمی سورم. دوست واحبابلريمی سورم. أنبيا وأوليايی سورم. حياتمی كنجلكمی سورم. بهاری وكوزل شيلری و دنيايی سورم. ناصل بونلری سومه‌يه جكم. ناصل بتون بو محبتلری جناب حقك ذات وصفات واسماسنه ويره بيليرم. بونه ديمكدر. [الجواب] درت نكته يی دينكله.

[برنجی نكته] محبت چندان اختياری دكل. فقط اختيار ايله محبتك يوزی برمحبوبدن ديكر برمحبوبه دونه بيلير. مثلا برمحبوبك چيركينلكنی كوسترمكله ويا فرد آصل لايق محبت اولان ديكر برمحبوبه پرده ويا آيينه اولديغنی كوسترمكله محبتك يوزی مجازی محبوبدن حقيقی محبوبه چويريله بيلير.

[ايكنجی نكته] تعداد ايتديكك سودكلريكی سومه ديه يورز. بلكه اونلری جناب حقك حسابنه واونك محبتی نامنه سوديرز. مثلا لذيذ طعاملری كوزل ميوه‌لری جناب حقك احسانی. واو رحمن رحيمك انعامی جهتنده سومك رحمن ومنعم اسملريني سومكدر. هم معنوی برشكردر. شو محبت يالكز نفس حسابنه اولمديغنی ورحمن نامنه اولديغنی كوسترن مشروع دائره سنده قناعتكارانه قزانمق ومتفكرانه، متشكرانه يمكدر. هم پدر ووالده‌ك شفقت ايله تجهيز ايدن وسنی اونلرك مرحمتلی أللريله تربيه ايتديرن حكمت ورحمت حسابنه اونلره حرمت ومحبت جناب حقك محبتنه عائددر. او محبت وحرمت شفقت

اللّهِ ایچون اولدیغنه علامتی شودرکه: اونلر اختیار اولدقلری وسنًّا هیچ برفائده لری
قالمدیغی وسنی زحمت ومشقته آتدقلری زمان، داها زیاده محبت ومرحمت وشفقت
ایتمکدر. ﴿اِمَّا يَبْلُغَنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ اَحَدُهُمَا اَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا اُفٍّ﴾ آیتی بش
مرتبه مرحمت وشفقته اولادی دعوت ایتمسی، قرآنڭ نظرنده والدینڭ حقوقلری نه
قدر اهمیتلی وعقوقلری نه درجه چیرکین اولدیغنی کوستریر. مادام پدر کیمسه‌یه دکل:
یالڭز ولدینڭ کندندن داها زیاده ایی اولمسنی ایستر، اوڭا مقابل ولد دخی پدره قارشو
حق دعوا ایده‌مز. دیمك والدین وولد اورته‌سنده فطرةً سبب مناقشه یوق: زیرا
مناقشه یا غبطه وحسددن کلیر، پدرده اوغلونه قارشو اویوق. ویا مناقشه حقسز
لقدن کلیر. ولدڭ حقّی یوقدرکه: پدرینه قارشو حق دعوا ایتسین. پدرینی حقسز
کورسه‌ده اوڭا عصیان ایده‌مز. دیمك پدرینه عصیان ایدن واونی رنجیده ایدن
انسان بوزماسی برجناواردر. وأولادلرینی.. اوذات رحیم کریمڭ هدیه‌لری اولدیغی
ایچون کمال شفقت ومرحمت ایله سومك ومحافظه ایتمك بیننه حقّه عائددر. واو
محبت ایسه، جناب حقڭ حسابنه اولدیغنی کوسترن علامت ایسه، وفاتلرنده صبر ایله
شکردر. مأیوسانه فریاد ایتمه‌مکدر. خالقمڭ بڭا نظارته ویردیکی سویملی برمخلوقی
ایدی. برمملوکی ایدی: شیمدی حکمتی اقتضا ایتدی. بندن آلدی. داها ایی بریره کتوردی:
بنم اومملوکده برظاهری حصّه‌م وارسه، حقیقی بیڭ حصّه اوخالقمه عائددر..
الحمد لله دییوب تسلیم اولمقدر. حالا دوست واحباب ایسه، اگر اونلر ایمان وعمل صالح
سبیله جناب حقڭ دوستلری ایسه‌لر. الحبّ فی الله سرّنجه او محبّت دخی حقّه
عائددر. هم رفیقهٔ حیاتکی رحمت الٰهیه‌نڭ مونس لطیف برهدیه‌سی اولدیغی جهتیله
سه‌و، ومحبّت ایت. فقط چابوق بوزولان حسن صورتنه محبّتکی باغلامه: بلکه
قادینڭ اڭ جاذبه‌دار اڭ طاتلی کوزللکی قادینلغه مخصوص برلطافت ونزاکت
ایچنده‌کی حسن سیرتدر، داڭ قیمتدار، واڭ شیرین جمالی ایسه: علوی، جدّی،

صمیمی، نورانی شفقتیدر. شو جمال شفقت و حسن سیرت آخرتده نه قدر دوام ایدر
زیاده لشیر. واو ضعیفه و لطیفه مخلوقلک حقوق حرمتی او محبتله محافظه ایدیلیر.
بو قسمده حسن صورتک زوالیله اوک محتاج اولدیغی بر مانده بیچاره حقیقی غائب ایدر:
هم انبیاء و اولیایی سومک جناب حقک مقبول عبادی اولدیغی جهتیله جناب حقک
نامنه و حسابنه در. واو نقطهٔ نظردن اوکا عائددر. هم حیاتی جناب حقک انسانه و
سکا وردیکی اک قیمتدار و حیات باقیه یی قزانیرهجق بر سرمایه و بردفینه دنیا قی
کمالاتک جهازاتنی جامع برخزینه جهتیله اوی سومک محافظه ایتمک جناب حقک
فدمتنده استخدام ایتمک. بینه او محبت بر جهتده معبوده عائد در. هم کنجلکک لطا
کوزللکنی جناب حقک لطیف، شیرین، کوزل بر نعمتی نقطهٔ نظرندن استحسان
ایتمک سومک. حسن استعمال ایتمک شاکرانه بر نوع محبت مشروعه در. هم بهاری
جناب حقک نورانی اسمالرینک اک لطیف کوزل نقشلرینک صحیفه سی و صانع
حکیمک آتیقه صنعتنک اک مزین و شعشعه لی بر مشهر صنعتی اولدیغی جهتیله
متفکرانه سومک جناب حقک اسماسنی سومکدر. هم دنیایی آخرتک مزرعه سی و
اسماء الهیه نک آیینه سی و جناب حقک مکتوباتی و موقت بر مسافرخانه سی جهتنده
سومک. نفس اماره قاریشماق شرطیله جناب حقه عائد اولور.
(الحاصل) دنیایی و اونده کی مخلوقاتی معنای حرفیله سو. معنای اسمیله سومه.
نه قدر کوزل یاپیلمش دی. نه قدر کوزلدر دیمه. وقلبک باطننه باشقه محبتلرک
کیرمسنه میدان ویرمه. چونکه باطن قلب آیینهٔ صمددر. واوکا مخصوصدر. (اللهم ارزقنا
حبك وحب ما یقربنا الیك) دی.
ایشته بتون تعداد ایتدیکمز محبتلر اگر بو صورتله اولسه، هم المسز بر لذت ویرر.
هم بر جهتده زوالسز بر وصالدر. هم محبت الهیه یی زیاده لشدیرر. هم مشروع بر محبتدر:
هم عین لذت بر شکردر. هم عین محبت بر فکردر.

مثلا ناصلكه بر پادشاه عالى سكا بر آلمايى احسان ايتسه. او آلمايه ايكى محبت وار ونده ايكى[(حاشيه ٣)] لذت وار. برى آلما اولديغى ايچون سويلير. وآلمايه مخصوص وآلماده بر لذت وار. شو محبت پادشاهه عائد دگل. بلكه حضورنده او آلمايى آغزينه آتوب ييين آدم پادشاهى دگل آلمايى سور. ونفسنه محبت ايدر. بعضاً اولور كه پادشاه او نفسپرورانه اولان محبتى بگنمز. اوندن نفرت ايدر. هم آلما لذتى دخى جزئيدر. هم زوال بولور. آلمايى ييه‌دكدن صوكره او لذت دخى كيدر. بر تأسف قالير. ايكنجى محبت ايسه: آلما ايچنده كى وآلما ايله كوستريلن التفاتات شاهانه‌در. كويا او آلما التفات شاهانه‌نك نمونه‌سى ومجسمى‌در. دييه باشنه قويان آدم پادشاهى سور ودگرينى اظهار ايدر. هم التفاتك غلافى اولان او ميوه‌ده اويله بر لذت وار كه: بيك آلما لذتنك فوقنده‌در. ايشته شو لذت عين شكردر. شو محبت پادشاهه قارشو حرمتلى بر محبتدر. عيناً اونك كبى بتون نعمتلره، ميوه‌لره لذتلرى ايچون محبت ايديلسه. يالكز مادى لذتلريله غافلانه تلذذ ايتسه: او محبت نفسانيدر. او لذتلرده كچيجى والمليدر. اكر جناب حقك التفاتات رحمتى واحساناتنك ميوه‌لرى جهتيله سوسه: واو احسان والتفاتاتك درجهٔ لطفلرينى تقدير ايتمك صورتنده كمال اشتها ايله لذت آلسه. هم معنوى بر شكر، هم المسز بر لذتدر.

[اوچنجى نكته] جناب حقك اسماسنه قارشو اولان محبتك طبقاتى وار. سابقاً بيان ايتديگمز كبى. بعضاً آثاره محبت صورتيله اسمايى سور. بعضاً اسمايى كمالات الهيه‌نك عنوانلرى اولديغى جهتله سور. بعضاً انسان جامعيت ماهيت جهتيله حدسز احتياجات نقطه‌سنده او اسمايه محتاج ومشتاق اولور. واو احتياج ايله سور. مثلا سن بتون شفقت ايتديگك اقربا وفقرا وضعيف ومحتاج مخلوقاته قارشو عاجزانه استمداد احتياجنى حس ايتديگك حالده. برى چيقسه ايسته‌ديگك كبى اونلره ايلك ايتسه. او ذاتك انعام ايدجى عنوانى وكريم اسمى، نه قدر سنك خوشكه كيدر. نه قدر او ذاتى او عنوان ايله

[(٣ حاشيه)] بزم ايكى عشيرت رئيسى بر پادشاهك حضورينه كيرسه‌لر: بازيلرى عين وضعيفده بولونسه‌لر.

سوزسك: اويله ده يا الكز جناب حقك رحمن ورحيم اسملرينى دوشونكه: سن سوديككك و شفقت ايتديككك بتون مؤمن وآباء واجداديكى واقربا وأحبابكى دنياده نعمتلرك انواعيله؛ وجنتده انواع لذائذ ايله، وسعادت ابديه ده اونلرى سكا كوستروب وكنديني اونلره كوسترمسيله مسعود ايتديكى جهتده او رحمن اسمى ورحيم عنوانى، نه قدر سوديلمكه لايقدرلر نه درجه او ايكى اسمه روح بشر محتاج اولديغنى قياس ايده بيليرسك؛ نه درجه الحمد لله على رحمانيته وعلى رحيميته ايرنه دره آكلارسك. هم علاقه دار اولديغك و پريشانيتلرندن متأثر اولديغك سنك برنوع خانه ك واچنده كى موجودات. سنك او خانه كك انسيتلى لوازماتى وسويملى مزيناتى مكمنده اولان دنيايى واچنده كى مخلوقاتنى كمال حكمت ايله تنظيم وتدبير وتربيه ايدن ذاتك حكيم اسمنه ومربى عنوانينه سنك روحك نه قدر محتاج ونه قدر مشتاق اولديغنى دقت ايتسه ك آكلارسك.. هم بتون علاقه دار اولديغك وزواللريله متألم اولديغك انسانلرى. موتلرى هنكامنده عدم ظلماتندن قورتاروب شو دنيادن داها كوزل بريرده يرلشدرن برذاتك وارث. باعث اسملرينه.. باقى.. كريم.. محيى.. ومحسن عنوانلرينه نه قدر روحك محتاج اولديغنى دقت ايتسه ك آكلارسك:

ايشته انسانك ماهيتى علويه وفطرتى جامعه اولديغندن بيككلر انواع حاجات ايله؛ ١٠٠١ بيك بر اسماء الهيه يه هر بر اسمك چوق مرتبه لرينه فطرةً محتاجدر.. مضاعف احتياج اشتياقدر.. مضاعف اشتياق محبتدر.. مضاعف محبت دخى عشقدر.. روحك تكملاتنه كوره مراتب محبت مراتب اسمايه كوره انكشاف ايدر.. بتون اسمايه محبت دخى. چونكه او اسماء ذات ذوالجلالك عنوانلرى وجلوه لرى اولديغندن محبت ذاتيه يه دونر: شيمدى يا الكز نمونه اولارق ١٠٠١ بيك بر اسمادن يا الكز عدل وحكم وحق ورحيم اسملرينك بيك بر مرتبه لرندن بر مرتبه يى بيان ايده جكز. شويله كه: حكمت وعدل اچنده كى رحمن الرحيم وحق اسمى اعظمى بردائره ده كورمك ايسترسه ك. شو تمثيله باق.. تا صلكه...

براور دوده درتیوز مختلف طائفه‌لر بولونديغنی فرض ایدییورز که: هر بر طائفه‌نك
بگنديگی آلبسه‌لری آیری. خوشنه کیتدیگی أرزاقی آیری. راحتله استعمال
ایده‌جگی سلاحلری آیری. ومزاجنه دوا اولاجق علاجلری آیری اولدیغی حالده.
بتون او درتیوز طائفه آیری آیری طاقم بلوك تفریق ایدیلمیه‌رك.. بلكه بربرینه قاریشیق
اولدیغی حالده.. اونلری کمال شفقت ومرحمتندن وخارق العاده اقتدارندن
ومعجزانه علم واحاطه‌سندن وفوق العاده عدالت وحكمتندن مثلسز برتك
پادشاه.. اونلرك هیچ برینی شاشیرمایه‌رق. هیچ برینی اونوتمیه‌رق بوتون
آیری آیری اونلره لایق آلبسه. أرزاق.. علاج. وسلاحلرینی معینسز اولاراق
بالذات کندیسی ویرسه.. او ذات عجبا نه قدر مقتدر، مشفق، عادل، کریم
بر پادشاه اولدیغنی آڭلارسك: چونکه بر طابورده اون ملتدن افراد بولونسه.
اونلری آیری آیری کیدیرمك وتجهیز ایتمك چوق مشکل اولدیغندن بالمجبوریه
نه جنسدن اولورسه اولسون.. بر طرزده تجهیز ایدیلیر. ایشته اویله ده
جناب حقك عدل وحكمت ایچنده کی اسم حق ورحمن الرحیمك جلوه‌سنی
کورمك ایسترسه‌ك بهار موسمنده زمینك یوزونده چادیرلری قورولمش محتشم
درتیوز بیك ملتدن مرکب نباتات وحیوانات اوردوسنه باقکه: بتون او ملتلر
او طائفه‌لر بربری ایچنده اولدقلری حالده.. هر برینك لباسی آیری. أرزاقی آیری:
سلاحی آیری. طرز حیاتی آیری. تعلیماتی آیری. ترخیصاتی آیری اولدقلری حالده؛
واو محتاجلرینی تدارك ایده‌جك اقتدارلری. واو مطالبی ایسته‌یه‌جك دیللری
اولمدیغی حالده.. دائرۀ حكمت وعدل ایچنده میزان وانتظام ایله حق ورحمن و
رزاق ورحیم وکریم عنوانلرینی سرایت کور.. ناصل هیچ برینی شاشیرمیه‌رق.
اونوتمایه‌رق. التباس ایتمیه‌رك. تربیه ویوب اداره ایدر.. ایشته بویله
حیرت ویریجی محیط بر انتظام ومیزان ایله یاپیلان بر ایشه باشقه‌لرینك پارمقلری

قاریشه بیلیرمی؟ واحد احد و حکیم مطلق و قادر کل شیئدن باشقه. بو وضعیته، بو تدبیره، بو ربوبیته، بو تدویره هانکی شئ الینی اوزاته بیلیر؟ هانکی سبب مداخله ایده بیلیر.

﴿دردنجی نکته﴾ دییورسانکه: بنم طعاملره، نفسمه، رفیقه‌مه، و والدینمه؛ اولاده؛ احبابمه؛ اولیایه، انبیایه؛ کوزل شیلره، بهاره، دنیایه متعلق آیری آیری مختلف محبتلرمک ﴿قرآنک امر ایتدیکی طرزده اولسه﴾ نتیجه‌لری، فائده‌لری نه‌در؟

﴿الجواب﴾ بتون نتیجه‌لری بیان ایتمک ایچون بیوک بر کتاب یازمق لازم کلیر. شیمدیلک یالکز اجمالاً بر ایکی نتیجه‌یه اشارت ایده‌جکز. اولاً: دنیاده‌کی معجل نتیجه‌لری بیان ایده‌جک. صوکره آخرتده تظاهر ایدن نتیجه‌لری ذکر ایده‌جک. شویله که: سابقاً بیان ایتدیکمز اهل غفلت و اهل دنیا طرزنده و نفس حسابنه اولان محبتلرک دنیاده بلالری، المری، مشقتلری چوقدر. صفالری، لذتلری، راحتلری آزدر. مثلا: شفقت عجز یوزندن المی بر مصیبت اولور. محبت فراق یوزندن بلالی بر حرقت اولور. لذت زوال یوزندن زهرلی بر شربت اولور. آخرتده ایسه، جناب حقک حسابنه اولمدقلری ایچون یا فائده‌سزدر. ویا اگر حرامه کیرمش ایسه عذابدر.

﴿سؤال﴾ انبیایه و اولیایه محبت ناصل فائده‌سز قالیر؟ ﴿الجواب﴾ اهل تثلیثک عیسی علیه السلامه و رافضیلرک حضرت علی رضی الله عنه‌یه محبتلری فائده‌سز قالدیغی کبی. اگر او محبتلر قرآنک ارشاد ایتدیکی طرزده و جناب حقک حسابنه و محبت رحمن نامنه اولسه‌لر، او زمان هم دنیاده، هم آخرتده کوزل نتیجه‌لری وار: اما دنیاده ایسه، لذیذ طعاملره، کوزل میوه‌لره محبتک، المسز بر نعمت و عین شکر بر لذتدر. نفسکه محبت ایسه، اوکا آجیمق، تربیه ایتمک، ضررلی هوساتندن منع ایتمکدر. او وقت نفس سکا بینمز، سنی هوساتنه اسیر ایتمز. بلکه سن نفسکه بینرسک؛ اونی هوایه دکل، هدایه سوق ایدرسک. رفیقهٔ حیاتکه محبتک، مادام حسن

سيرت ومعدن شفقت وهديهٔ رحمت اولديغنه بناءً ايدلمش. ادرفيقه يه صميمى
محبت ومرحمت ايدرسك. اوده سكا جدى حرمت ومحبت ايدر. ايكيكز اختيار اولدقجه
ارحال زياده له شير. مسعودانه حياتكى ايچيرسك. يوقسه حسن صورته محبت
نفسانى اولسه؛ او محبت چابوق بوزولور. حسن معاشرتى ده بوزار. پدر و والده يه
قارشو محبتك جناب حق مابنه اولديغى ايچون هم بر عبادت هم ده اونلر اختيارلاندقجه
حرمت ومحبتى زياده لشديررسك. الله تعالى بر حسن ايله اك مردانه بر همت ايله اونلرك
طول عمرينى جدى آرزو ايده رك بقالرينه دعا ايتمك. تا اونلرك يوزوندن دها زياده ثواب
قزانه جم ديه صميمى حرمتله اونلرك اليني اوپمك. علوى بر لذت روحانى المقدر. يوقسه
نفسانى دنيا اعتباريله اولنسه. اونلر اختيار اولدقلرى وسكا بار اولاجق بر وضعيته
گيردكلرى زمان.. اك سفلى واك آلچق بر حس ايله وجودلرينى استثقال ايتمك. سبب
حياتك اولان او محترم ذاتلرك موتلرينى آرزو ايتمك كبى وحشى وكدرلى وروحانى بر
المدر. اولاديكه محبت ايسه. جناب حقك سنك نظارتكه وتربيه كه امانت
ايتديگى سوملى وانسيتلى مخلوقلره محبت ايسه. سعادتلى بر محبت بر نعمتدر.. نه
مصيبتلريله نفسله الم چكرسك.. نه ده ئولوملريله مأيوسانه فرياد ايدرسك. سابقاً
كيچديگى كبى اونلرك خالقلرى هم حكيم هم رحيم اولديغندن اونلر حقنده اولموت بر سعادتدر:
ديرسك. سنك حقكده ده اونلرى سكا ويرن ذاتك رحمتنى دوشونورسك. فراق
المندن قورتولورسك. احبابلره محبتك ايسه. مادام لله ايچوندر.. او احبابلرك
(حتى ئولوملرى فراقى صحبتكزه وافوتكزه مانع اولمديغى ايچون او معنوى محبت وروحانى
ارتباطدن استفاده ايدرسك. وملاقات لذتى دائمى اولور. اگر الله ايچون اولمازسه
بر گونلك ملاقات لذتى يوز گونلك فراق المنى نتيجه ويرر.. (حاشيه) انبيا واوليايه محبتك
ايسه.. اهل غفلته قرانلقلى بر وحشتگاه گورونن عالم برزخ اونور انيلرك وجودلريله

(حاشيه) لله ايچون بر ثانيه ملاقات بر سنه در: دنيا ايچون اولسه بر سنه بر ثانيه در..

تنویر ایتمش منزلگاهلری صورتنده کورونديگی ایچون او عالمه گیتمه یه توحّش
تدهّش دکل؛ بلکه بالعکس تمایل و اشتیاق حسّنی ویرر. حیات دنیویه نك لذّتنی
قاچیرماز. بو قسم اونلرك محبّتی اهل دنیانك مشاهیر انسانیّه یه محبّتی نوعندن
اولسه؛ او کامل انسانلرك فنا و زواللرینی و ماضی دینیلن مزار اکبرنده چوروم لرینی
دوشونمکله اهلی حیاتنه بر کدر داها علاوه ایدر. یعنی اویله کامللری چوروتن بر مزاره
بن ده گیده جگم دییه دوشونور. مزارستانه ائنیشه لی بر نظرله باقار. آه چکر. اوّلکی
نظرده ایسه. جسم لباسنی ماضیده بیراقوب کندیلری استقبال صالونی اولان برزخ
عالمنده کمال راحتله اقامتلرینی دوشونور. مزارستانه انسیتکارانه باقار.

هم گوزل شیلره محبتك مادام صانعلری حسابنه در. نه گوزل یاپیلمش طرزنده در.
او محبتك بر لذیذ تفکّر اولدیغی حالده. حسنپرست. جمالپرست ذوقلك نظرینی
داها یوکسك داها مقدّس و بیك دفعه داها گوزل جمال مرتبه لرینك دفینه لرینه
یول آچار. باقدیرر. چونکه او گوزل آثاردن افعال الهیه نك گوزللگنه انتقال
ایتدیرر. اوندن اسمانك گوزللگنه. اوندن صفاتك گوزللگنه. اوندن ذات ذوالجلالك
جمال بی مثالنه قارشو قلبه یول آچار. ایشته بو محبت بو صورتده اولسه؛ هم لذتلیدر
هم عبادتدر. و هم تفکّردر. گنجلکه محبتك ایسه. مادام جناب حقك گوزل بر نعمتی
جهتنده سومشسك. البته اونی عبادتده صرف ایدرسك. سفاهتده بوغدیروب
ئولدیرمزسك. اویله ایسه. او گنجلکده قزانیلان عبادتلر. او فانی گنجلگك باقی
میوه لریدر. سن اختیارلاندقجه گنجلگك ایلکلری اولان باقی میوه لرینی الده
ایتدیگك حالده گنجلگك ضررلرندن طاشقینلقلرندن قورتولورسك؛ هم اختیار
لقده داها زیاده عباداته موفقیّت و رحمت الهیّه یه داها زیاده لیاقت قزانیلدیغنی
دوشونورسك؛ اهل غفلت گبی بش اون سنه لك بر گنجلك لذتنه مقابل: اللی
سنه ده آه واه گنجلگم گیتدی دییه تأسف ایدوب گنجلگه آغلامایه چقمق. .

ناصلكه اوپله لرڭ برىسى ديمش { ليت الشباب يعود يوماً فاخبره بما فعل المشيب }
يعنى كاشكه كنجلگم بر كون دونسه ايدى، اختيارلقڭ بڭا نه كتيرديگنى شكوا ايدرك
خبر ويره جكدم. بهارك زينتلى شهرلره محبت ايسه. مادام صنعت الهيه‌يى سيران
اعتباريله در. او بهارڭ كيتمه‌سيله تماشا لذتى زائل اولماز. چونكه بهار يالديزلى
بر مكتوب كبى. ويرديگى معنالرى هر وقت تماشا ايده‌بيليرسڭ. سنڭ خيالڭ وزمان
ايكيسيده سينما شريدلرى كبى. سڭا او تماشا لذتنى ادامه ايتديرمكله برابر بهارڭ
معنالرينى كوزللكلرينى سڭا تازه لنديريرلر. او وقت محبتڭ آسفلى، آلملى، موقت
اولماز. لذتلى وصفالى اولور. دنيايه محبتڭ ايسه. مادام جناب حقڭ نامنه در، او وقت
دنيانڭ دهشتلى موجوداتى سڭا انسيتلى بر آرقداش حكمنه كچر. مزرعهٔ آخرت
جهتيله سوديگڭ ايچون هر شيئنده آخرته فائده ويره جك بر سرمايه بر ميوه آلابيلير
سڭ. نه مصيبتلرى سڭا دهشت ويرر. نه زوال وفناسى سڭا صيقنتى ويرر. كمال
راحتله او مسافرخانه‌ده مدت اقامتڭى كچيريرسڭ. يوقسه اهل غفلت كبى سورسه‌ڭ:
يوز دفعه سڭا سويله‌ميشزكه: .. صيقنتيلى، آزيجى، بوغوجى، فنايه محكوم،
نتيجه‌سز بر محبت ايچنده بوغولور كيدرسڭ. ايشته بعض محبوبلرڭ قرآنڭ
ارشاد ايتديگى صورتده اولديغى وقت. هر بريسندن يوزده آنجق بر لطافتنى
كوستردك. قرآنڭ كوسترديگى يولده اولمازسه يوزدن بر مضرتنه اشارت ايتدك:
شمدى شو محبوبلرڭ، دار بقاده، عالم آخرتده قرآن حكيمڭ آيات بيناتيله اشارت
ايتديگى نتيجه‌لرى ايشيتمك واكلامق ايسترسه‌ڭ. ايشته اوچنجى مشروع محبتلر
دار آخرتده‌كى نتيجه‌لرينى { بر مقدمه } و { طقوز اشارتله } هر بريسنڭ يوزدن بر
فائده‌سنى اجمالاً كوستره‌جكز..

{ مقدمه } جناب حق جليل الوهيتيله، جميل رحمتيله، كبير ربوبيتيله، كريم رأفتيله:
عظيم قدرتيله، لطيف حكمتيله، شو كوچك انسانڭ وجودينى بو قدر حواس ...

وهیئاتی ایله بودرجه جوارح وجهازات ایله ومختلف اعضا وآلات ایله، ومتنوع لطائف
ومعنویات ایله تجهیز وتزیین ایتمشدر که: تا متنوع وپك چوق آلات ایله حدسز انواع نعمتی
اقسام احساناتنی، طبقات رحمتنی او انسانه احساس ایتسون، بیلدیرسون، طاتدیر
سون، طانیتدیرسون. هم تا پك چوق اسمانك حدسز انواع تجلیاتلرینی انسانه او آلات
ایله بیلدیرسون، طاتدیرسون، سودیرسون. واو انسانده کی پك کثرتلی آلات وجهازاتك
هربرسنك آیری آیری خدمتی، عبودیتی اولدیغی کبی، آیری آیری لذتی، وألمی،
وظیفه سی ومکافاتی واردر. مثلا: گوز صورتلرده کی گوزللکلری وعالم مبصراتده گوزل
معجزات قدرتك انواعنی تماشا ایدر. وظیفه سی نظر عبرتله صانعنه شکراندر. نظره
مخصوص لذت وألم معلومدر. تعریفه حاجت یوق. مثلا قولاق صدالرك انواعلرینی
لطیف نغمه لرینی، ومسموعات عالمنده جناب حقك لطائف رحمتنی حس ایدر. آیری بر
عبودیت آیری بر لذت آیریده بر مکافاتی وار. مثلا قوۀ شامه قوقولر لطائفنده کی
لطائف رحمتی حس ایدر. کندینه مخصوص بر وظیفۀ شکرانیه سی بر لذتی واردر. ألبته
مکافاتی دخی واردر. مثلا دیلده کی قوۀ ذائقه، بتون مطعوماتك اذواقنی آکلامقله:
غایت متنوع بر شکر معنوی ایله وظیفه گورور. وهکذا. بتون جهازات انسانیه نك
وقلب، وعقل، وروح کبی بیوك ومهم لطائفك بویله آیری آیری وظیفه لری،
لذتلری وألملری واردر. ایشته جناب حق وحکیم مطلق بو انسانده استخدام
ایتدیکی بو جهازاتك ألبته هر برلرینه لایق اجرتلرینی ویره جکدر. او متعدد انواع
محبتك سابقاً بیان ایدیلن دنیاده کی معجل نتیجه لرینی هرکس وجدان ایله حس ایدر.
وبر حدس صادق ایله اثبات ایدیلیر آخرتده کی نتیجه لری ایسه، قطعیاً وجودلری و
٢٩ تحققلری اجمالاً اوننجی سوزك اون ایکنجی حقیقت قاطعۀ ساطعه سیله؛ دیگرمی
طقوزنجی سوزك آلتی اساس باهره سیله اثبات ایدیلدیکی کبی. تفصیلاً اصدق الکلام
وابلغ النظام، وکلام الله الملك العلام اولان قرآن حکیمك آیات بیناتیله تصریح..

تلویح ورمز واشاراتیله قطعیاً ثابتدر. داها اوزون برهانلری کتیرمگه لزوم یوق. ذاتاً باشقه سوزلرده و جنّته دائر یگرمی سکزنجی سوزك عربی اولان ایلکنجی مقامنده چوق برهانلر کچمشدر.

۹ نجی اشارت: لذیذ طعاملره، خوش میوه‌لره شاکرانه محبّت مشروعه‌نك اخروی نتیجه‌سی، قرآنك تنصیصیله جنّته لایق برطرزده لذیذ طعاملری، کوزل میوه‌لریدر. واو طعاملره واو میوه‌لره مشتهیانه برمحبّتدر. حتّی دنیاده ییدیگك میوه اوستنده سویلدیگك ﴿اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ﴾ کلمه‌سی، جنّت میوه‌سی اولارق تجسّم ایدیلوب سکا تقدیم ایدیلیر. بوراده میوه یرسك، اوراده ﴿الحمد لله﴾ یرسك. ونعمتده وطعام ایچنده انعام الهی‌یی والتفات رحمانی‌یی کورمکدن اولان لذتلی شکر معنوی؛ جنّتده غایت لذیذ برطعام صورتنده سکا ویریله‌جگی، حدیثك تنصیصیله؛ قرآنك اشارتیله؛ وحکمت ورحمتك اقتضاسیله ثابتدر.

۱۰ نجی اشارت: دنیاده مشروع برصورتده نفسکه محبّت (یعنی محاسننه بناءً ایدیلن محبّت دگل. بلکه نقصانلرینی کوروب تکمیل ایتمگه بناءً ایدیلن) شفقت ایله اونی تربیه ایتمك. واونی خیره سوق ایتمك نتیجه‌سی، او نفسه لایق محبوبلری جنّتده ویریور. نفس مادام دنیاده هوا وهوسنی جناب حق یولنده حسن استعمال ایتمش. جهازاتنی طویغولرینی حسن صورتیله استخدام ایتمش. کریم مطلق اوکا دنیاده‌کی مشروع وعبودیتکارانه محبّتك نتیجه‌سی اولارق جنّتده جنّتك یتمش آیری آیری انواع زینت ولطافتنك نمونه‌لری اولان یتمش مختلف حلّه‌یی کییدیروب. نفسنده‌کی بتون حاسه‌لری ممنون ایده‌جك، اوقشایه‌جق، یتمش انواع حسن ایله وجودینی سوسلندیروب هربری روحلی کوچك برجنّت حکمنده اولان حوریلری؛ ادار بقاده ویره‌جگی، پك چوق آیات ایله تصریح واثبات ایدیلمشدر. هم دنیاده کنجلکه محبّت. یعنی عبادتده کنجلك قوتنی صرف ایتمکك نتیجه‌سی: دار سعادتده

آبدی بر گنجلکدر..

اوچنجی اشارت: رفیقهٔ حیاتله مشروع دائره سنده.. یعنی لطیف شفقتنه، گوزل فضلتنه، حسن سیرتنه بناءً صمیمی محبّت ایله، رفیقهٔ حیاتنی ده ناشیزه لکدن وسائر گناهلردن محافظه ایتمه نك نتیجهٔ اخرویه سی ایسه.. رحیم مطلق او رفیقهٔ حیاتی عمرلردن داها گوزل بر صورتده.. و داها ینکی بر طرزده دائما دائمی بر رفیقه اولاجغنه و دنیاده کی اسکی ماجرالری بربرینه متلذّذانه نقل ایتمك، اسکی خاطراتی بربرینه تخطّر ایتدیرمك ایچون انیس لطیف ابدی بر آرقداش.. بر محب و محبوب اولارق ویریله جگنی وعد ایتمشدر.. البته وعد ایتدیگی شیئی قطعی ویره جکدر..

دردنجی اشارت: والدین و اولاده محبّت مشروعه نك نتیجه سی: نصّ قرآن ایله جناب ارحم الراحمین.. اونلرك مقاملری آیری آیری ده اولسه بیله، او مسعود عائله یی صافی اولارق لذّت صحبتی، جنّته لایق بر حسن معاشرت صورتنده دار بقاده ابدی ملاقات ایله احسان ایدر.. و اون بش یاشنه گیرمه دن یعنی حدّ بلوغه داخل اولمدن وفات ایدن چوجقلر «وِلْدَانٌ مُخَلَّدُونَ» ایله تعبیر ایدیلن جنّت چوجقلری شکلنده و جنّته لایق بر طرزده غایت سوسلی سویملی بر صورتده اونلری جنّتده دخی پدر و والده لرینك قوجاقلرینه ویرر.. ولد پرورلك حسلرینی ممنون ایدر.. آبدی او ذوقی و او لذّتی اونلره ویرر.. زیرا چوجقلر سنّ تکلیفه گیرمدکلرندن ابدی سویملی شیرین چوجق اولارق قالاجقلر.. دنیاده کی هر لذّتلی شیئك اك اعلاسی جنّتده بولونور.. یالکز چوجق شیرین اولان ولد پرورلك یعنی چوجقلرینی سوه رك اوقشامق ذوقی.. جنّت تناسل یری اولمدیغندن جنّتده یوقدر ظن ایدیلیردی.. ایشته بو صورتده او دخی واردر.. هم اك ذوقلی و اك شیرین بر طرزده واردر.. ایشته قبل البلوغ اولادی وفات ایدنلره مژده..

بشنجی اشارت: دنیاده الحبّ فی الله حکمنجه صالح احبابلره محبّتك نتیجه سی..

جنّتده [عَلٰى سُرُرٍ مُتَقَابِلِينَ] ايله تعبير ايديلن قارشو قارشويه قورولمش جنّت اسكملهلرنده اوطوروب، خوش، شيرين، كوزل، طاتلى برصورتده دنيا ماجرالرينى وقديم اولان خاطراتلرينى بر برينه نقل ايدوب اكلنديرمهلرى صورتنده فراقسز صافى برصحبت و مصاحبت صورتنده احبابلريله كوروشديرهجكى قرآنك تفصيلاتيله بيلديريور.

[آلتنجى اشارت] انبياء و اولياية قرآنك تعريف ايتديكى طرزده محبّتك نتيجهسى او انبياء و اوليانك شفاعتلرندن برزخده، حشرده استفاده ايتمكله برابر غايت علوى اولانلره لايق مقام و فيوضاتدن او محبّت واسطهسيله استفاضه ايتمكدر. اوت [اَلْمَرْءُ مَعَ مَنْ اَحَبَّ] سرّنجه عادى بر آدم، اك يوكسك بر مقامه محبّت ايتديكى عالى بر ذاتك تبعيتيله كيره بيلير.

[يدنجى اشارت] كوزل شيلره و بهاره مشروع محبّتك، يعنى نه قدر كوزل ياپيلمش نظريله او آثارك آرقهسندهكى افعالك كوزللكنى، و انتظامنى، و انتظام افعال آرقهسندهكى كوزل اسمانك جلوهلرينى، و او كوزل اسمانك آرقهسنده صفاتك تجلياتنى وهكذا... سومكلكك نتيجهسى ايسه، دار بقاده او كوزل كورديكى مصنوعاتدن بيكلر دفعه داها كوزل برطرزده اسمانك جلوهسنى و اسماء ايچندهكى جمال و صفاتنى جنّتده كورهجكدر. حتى امام ربانى رضى الله عنه ديمشكه: لطائف جنّت: جلوهٔ اسمانك تمثلاتيدر. تأمل..

[سكزنجى اشارت] دنياده دنيانك آخرت مزرعهسى، و اسماء الهيه آيينهسى اولان ايكى كوزل يوزينه قارشو متفكرانه محبّتك اخروى نتيجهسى دنيا قدر.. فقط فانى دنيا كبى فانى دكل، باقى برجنّت ويريلهجكدر. هم دنياده يالكز ضعيف كولكهلرى كوستريلن اسماء، او جنّتك آيينهلرنده اك شعشعهلى برصورتده كوستريلهجكدر. هم دنيانك مزرعهٔ آخرت يوزينه سومهنك نتيجهسى، دنيانك فدانلرى، يعنى آخرتك فدانلرى بر درجه يتيشديرن كوچك بر مزرعهسى حكمنده اولاجق؛ اويله بر جنّتى

ویره جك كه: دنیاده حواس وحسیات انسانیه كوچك فدانلر اولدیغی حالده جنتده اڭ مكمل برصورتده انكشاف ودنیاده تخومجقلر حكمنده اولان استعدادلری انواع لذائذ وكمالات ایله سنبللنه جك صورتده اوڭا ویریله جكی رحمتڭ وحكمتڭ مقتضاسی اولدیغی كبی؛ حدیثڭ نصوصیله وقرآنڭ اشاراتیله ثابتدر.. هم مادام.. دنیانڭ.. خطالرڭ باشی اولان مذموم محبتی دگل.. بلكه اسمایه وآخرته باقان ایكی یوزینی.. اسما وآخرت ایچون سومش. وعبادت وفكر ایله او یوزلری معمور ایتمشدر.. گویا بتون دنیا سیله عبادت ایتمش.. البته دنیا قدر بر مكافات آلماسی مقتضای رحمت وحكمتدر.. هم مادام آخرتڭ محبتیله اوناڭ مزرعه سنی سومش. وجناب حقڭ محبتیله آیینهٔ اسماسنی سومش. البته دنیا كبی بر محبوب ایستر. اوده دنیا قدر بر جنتدر..

[سؤال] او قدر بیوك وخالی بر جنت نه یه یارار؟ [الجواب] ناصلكه ممكن اولسایدی: خیال سرعتیله زمینڭ اقطارینی ویلدیزلرڭ اكثرسنی گزسه ك.. بتون عالم بنمدر.. دیه بیلیرسڭ: ملائكه وانسان وحیوانلرڭ اشتراكلری سنڭ او حكمكی بوزماز.. اویله ده او جنت دخی.. طولو اولسه: او جنت بنمدر.. دیه بیلیرسڭ: حدیثده بعض اهل جنته ویریلن بشیوز سنه لك بر جنت سرّی یگرمی سكزنجی سوزده بیان ایدلمشدر..

[طقوزنجی اشارت] ایمان ومحبت اللهڭ نتیجه سی: اهل كشف وتحقیقڭ اتفاقیله دنیا بیك سنه حیات سعیدانه سی.. بر ساعتنه دگمه ین جنت حیاتی.. وجنت حیاتنڭ دخی بیك سنه سی.. بر ساعت مشاهده سنه دگمه ین بر قدسی منزه جمال وكمال صاحبی اولان ذات ذوالجلالڭ مشاهده سی رؤیتیدركه [حاشیه]: حدیث قطعی ایله وقرآنڭ نصیله

[حاشیه] حدیثڭ نصیله او شهود.. بتون لذائذ جنتڭ او درجه فوقنده دركه: اونلری اونوتدیرر.. وشهوددن صوڭره اهل شهودڭ حسن جمالی او درجه فضله لاشیركه: دوندكلری وقت سرایلرنده كی عائله لری چوق دقت ایله نظر ایله اونلری طانیابیلیرلر. حدیثده وارد اولمشدر..

ثابتدر. حضرت سليمان عليه السلام كبى؛ بر كمال ايله مشهور بر ذاتك رؤيتنه اشتياقلى بر مراق. حضرت يوسف عليه السلام كبى، بر جمال ايله ممتاز بر ذاتك شهودينه مراقلى بر اشتياق هركس وجدانًا حس ايدر. عجبا دنيانك بتون محاسن وكمالاتنه نبيكلر درجه يوكسك اولان جنتك بتون محاسن وكمالاتى بر جلوهٔ جمالى وكمالى اولان بر ذاتك رؤيتى نه قدر مرغوب ومراقآور. وشهودى نه ورجه مطلوب واشتياقآور اولديغنى قياس ايده بيلرسه‌ك ايت.

اَللّٰهُمَّ ارْزُقْنَا فِى الدُّنْيَا حُبَّكَ وَحُبَّ مَا يُقَرِّبُنَا اِلَيْكَ وَالْاِسْتِقَامَةَ كَمَا اُمِرْتُ وَفِى الْاٰخِرَةِ رَحْمَتَكَ وَرُؤْيَتَكَ

سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا اِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

امين..

[تنبيه] بتون سوزلرده قونوشان بن دكلم. بلكه اشارات قرآنيه نامنه حقيقتدر. حقيقت ايسه حق سويلر. طوغرى قونوشور. اكر يا كليش برشى كوره‌ديكز؛ محقق بيليكز كه: حبرم اولمادن فكرم قارشمش، قاريشديرمش.. ياكليش ايتمش.

سعيد النورسى

[مُنَاجَاتْ]

يارب.. نامحل بيوك بر سرايك قاپوسى چالانبر آدم آچيلمادیغى وقت؛ او سرايك قاپوسى ديكر مقبول بر ذاتك سراجه مأنوس صداسيله چالار.. تا او قاپو آچيلسين. اويله‌ده بيچاره بن دخى سنك دركاه رحمتكى محبوب عبدك اولان اويس القرانينك صداسيله ومناجاتيله شويله چاليبورم. اودرگاهى اوكا آچديغك كبى رحمتكله بكاده آچ.. اقول كما قال..

مناجات

الهي انت ربي. وانا العبد ۞ وانت الخالق. وانا المخلوق ۞
وانت الرزاق. وانا المرزوق ۞ وانت المالك. وانا المملوك ۞
وانت العزيز. وانا الذليل ۞ وانت الغني. وانا الفقير ۞
وانت الحي. وانا الميت ۞ وانت الباقي. وانا الفاني ۞
وانت الكريم. وانا اللئيم ۞ وانت المحسن. وانا المسيء ۞
وانت الغفور. وانا المذنب ۞ وانت العظيم. وانا الحقير ۞
وانت القوي. وانا الضعيف ۞ وانت المعطي. وانا السائل ۞
وانت الامين. وانا الخائف ۞ وانت الجواد. وانا المسكين ۞
وانت المجيب. وانا الداعي ۞ وانت الشافي. وانا المريض ۞

فاغفر لي ذنوبي. وتجاوز عني. واشف امراضي. يا الله يا كافي. يا ربي يا وافي. يا رحيم يا شافي. يا كريم يا معافي. فاعف عني من كل ذنب. وعافني من كل داء. وارض عني ابداً برحمتك يا ارحم الراحمين ۞ وآخر دعواهم ان الحمد لله رب العالمين ۞

اوتوز اوچنجی سوز: اوتوز اوچ پنجره در. بر جهتده اوتوز اوچنجی مکتوبدر.

[illegible]

بسم الله الرحمن الرحيم

سَنُرِيهِمْ آيَاتِنَا فِى الْآفَاقِ وَفِى اَنْفُسِهِمْ حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَهُمْ اَنَّهُ الْحَقُّ ﴿ اَوَلَمْ يَكْفِ بِرَبِّكَ اَنَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴾

﴿سؤال﴾ شو آیت جامعه‌نك افاده ایتدیکی وجوب و وحدانیت الٰهیه و أوصاف و شئونات ربانیه‌یه عالم اصغر و اکبر اولان انسان و کائنات آیتلری وجهله دلالتلرینی مجمل و قیصه بر صورتده بیانلرینی ایسته‌ریز. چونکه منکرلر پك ایلری کیتدیلر. نه وقته قدر ﴿ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴾ دییوب آلمزی قالدیره‌جکز دییورلر

﴿الجواب﴾ یازیلان بتون اوتوز اوچ عدد سوزلر او آیتك دکزندن و اناضه ایتدیکی حقیقت بحرندن اوتوز اوچ قطره‌در. اونلره باقسه‌کز بو ایکی آیتی آلابیلیرسکز. شمدیلك یالکز اوده کزدن بر قطره‌نك رشحاتنه اشارت نوعندن شویله دیرز که: مثلاً نا صل که بر ذات معجز نما بیوك بر سرای یاپمق ایسته‌سه. أولا تمللرینی أساسلرینی منتظماً حکمتله وضع ایدر. و ایلرده‌کی نتیجه‌لرینه و غایه‌لرینه موافق بر طرزده ترتیب ایدر. صوکره منزلره قسملره مهارتله تفریق و تفصیل ایدییور. صوکره او منزللری تنظیم و ترتیب ایدییور. صوکره نقوشلرله تزیین ایدییور. صوکره الکتریق لامبالریله تنویر ایدییور. صوکره او محتشم و مزین سرایده مهارتنی احساناتنی تجدید ایتمك ایچون هر بر طبقه‌ده یکی یکی ایجادلر تبدیللر تحویللر یاپییور. صوکره هر بر منزلده کندی مقامنه مربوط بر تلفون ربط ایدوب بر پنجره آچیور. هر بریندن او ذاتك مقامی کورولور. عیناً اویله ده وَلِلّٰهِ الْمَثَلُ الْاَعْلٰى ﴿ صانع ذو الجلال حاکم. حکیم. عدل. حَکَمْ. و بیك بر اسماء قدسیه ایله مسمّا

فاطر بی مثال شو عالم اکبر اولان کائنات سراینك و خلقت شجره سنك ایجادینی اراده ایتدی. آلتی کونده او سرایك او شجره نك اساساتنی و سائر حکمت و قوانین عامه ازلیه‌سیله وضع ایتدی. صوکره علوی و سفلی طبقاته و دائره آیروب قضا و قدر و سائره ایله تفصیل و تصویر ایتدی. صوکره هر مخلوقاتك هر طائفه سنی و هر طبقه سنی صنع و عنایت دستوریله تنظیم ایتدی. صوکره هر شیئی هر عالمی اوکا لایق بر طرزده مثلا سمائی یلدیزلرله زمینی چیچکلرله تزیین ایتدیکی کبی سوسلندیروب تزیین ایتدی. صوکره او قوانین کلیه و سائر عمومیه میدانلرنده اسمالرینی تجلی ایتدیروب تنویر ایتدی. صوکره بر قانون کلینك تضییقندن فریاد ایدن فردلره رحمن الرحیم کبی اسملرینی خصوصی بر صورتده امداده یتیشدیردی. دیمك او کلی و عمومی و سائری ایچنده خصوصی احساناتی، خصوصی امدادلری، خصوصی جلوه‌لری وار که: هر شی هر وقت هر حاجتی ایچون اوندن استمداد ایده‌بیلیر. اوکا یاقلاشابیلیر. صوکره هر منزلدن، هر طبقه‌دن، هر عالمدن، هر طائفه‌دن، هر فرددن، هر شیدن کندینی کوستره‌جك. یعنی وجودینی و وحدتنی بیلدیره‌جك پنجره‌لر آچمش. و هر قلب ایچنده بر تلفون براقمش. ع شیمدی شو حدسز پنجره‌لردن البته حدسز فوقنده اولارق بحثه کیریشمکه چکرز. اونلری علم محیط الهی‌یه حواله ایدوب یالکز آیات قرآنیه‌نك لمعاتی اولان اوتوز اوچ پنجره‌یی اوتوز اوچنجی سوزك اوتوز اوچنجی مکتوبنك نمازدن صوکره‌کی تسبیحاتك اوتوز اوچ عدد مبارکنه موافق اولمق ایچون اوتوز اوچ پنجره‌یی اجمالی و مختصر بر صورتده اشارت ایدوب ایضاحنی سائر سوزلره حواله ایده‌رز.

ای برنجی پنجره ا بالمشاهده کوریورز که: بتون اشیا خصوصا ذی حیات اولانلرك پك چوق مختلف حاجاتی و پك چوق متنوع مطالبی واردر...

او مطلبلری او حاجتلری اونوتمادیغنی و بیلمدیگنی و آلی ایشیتمدیگنی بردن مناسب
ولایق بر وقتده اونلره ویریلیور. امداده یتیشدیریلیور. حاصلی بوکه او حدسز
مقصودلرك ٢ الك كوچگنه او محتاجلرك قدرتی یتیشمز. الری اولاشماز. سن
کندیگله باق ظاهری و باطنی حاسّه لرك و اونلرك لوازماتی کبی الك یتیشمدیگی
نه قدر اشیایه محتاجسك. بتون ذی حیاتلری کندیگله قیاس ایت. ایشته بتون
اونلر بر بر وجوب واجبه شهادت و وحدتنه اشارت ایتدکلری کبی لمعیشت مجموعه
سیله کونشك ضیاسی، کونشی کوستردیگی کبی او جمال و بو کیفیت پردهٔ غیب
آرقه سنده بر واجب الوجودی و بر واحد احدی. هم غایت کریم، رحیم، مربّی، مدبّر
عنوانلری ایچنده عقله کوستریر. شیمدی ای منکر جاهل. و ای فاسق غافل.
بو فعالیتِ حکیمانه یی بصیرانه یی رحیمانه یی نه ایله ایضاح ایده بیلیرسك.
صاغیر طبیعتله می. کور قوتله می. سرسم تصادفله می. عاجز جامد اسبابله می.
ایضاح ایده بیلیرسك.

(ایکنجی پنجره) اشیا وجود و تشخصاتلرنده نهایتسز امکانات یوللری ایچنده
متردّد، متحیّر، شکلسز بر صورتده ایکن بردنبره غایت منتظم حکیمانه اویله بر
تشخّص وجهی ویریلیور که: مثلا. هر بر انسانك یوزنده بتون ابنای جنسنه
هر برینه قارشو بر علامت فارقه اولدیغی یوزده بولوندیغی و ظاهر و باطن
طویغولریله کمال حکمتله تجهیز ایدلدیگی جهتله او یوز غایت پارلاق بر سکّهٔ
احدیت اولدیغنی اثبات ایدر. هر بر یوز یوزر جهتله بر صانع حکیمك وجودینه
شهادت و وحدتنه اشارت ایتدکلری کبی بتون یوزلرك لمعیشت مجموعه سیله
اظهار ایتدکلری او سکّه، بتون اشیانك خالقنه مخصوص بر خاتم اولدیغنی عقل
کوزینه کوستریر. ای منکر هیچ بر جهتله قابل تقلید اولمیان شو سکّه لری د
مجموعنده کی پارلاق سکّهٔ صمدیتی هانکی ترگاهه حواله ایده بیلیرسك.

(حاشیه) ۴۰۰٬۰۰۰

[اوچنجی پنجره] زمینك یوزنده درت یوز بیك مختلف طائفه‌دن عبارت اولان بتون حیوانات ونباتات انواعنك اوردوسی بالمشاهده آیری آیری أرزاقلری، صورتلری، سلاحلری، لباسلری، تعلیماتلری، ترخیصاتلری کمال میزان وانتظامله هیچ برشی اونوتولمیه‌رق هیچ برینی شاشیرمیه‌رق برصورتده تدبیر وتربیه ایتمك اویله بر سکه‌درکه هیچ برشبهه قبول ایتمز. کونش کبی پارلاق برسکهٔ واحد احددر. حدسز برقدرت، ومحیط برعلم، ونهایتسز بر حکمت صاحبندن باشقه کیمك حدی وارکه او حدسز درجه‌ده خارقه اولان شو اداره‌یه قاریشسین. چونکه شو برری ایچنده کرفت اولان انواعلری ملتلری عمومی بردن اداره وتربیه ایده‌مه‌ین اونلردن برینه قاریشسه البته قاریشدیره‌جق. حالبوکه ﴿فَارْجِعِ الْبَصَرَ هَلْ تَرَى مِنْ فُطُورٍ﴾ سریله هیچ برقاریشیق علامتی یوقدر. دیمك هیچ برپارمق قاریشمیور.

«دردنجی پنجره» استعدادات لسانیله بتون تخملر طرفندن، واحتیاج فطری لسانیله بتون حیوانلر طرفندن، ولسان اضطراریله بتون مضطرلر طرفندن ایدیلن دعالرك مقبولیتیدر. ایشته بو نهایتسز دعالرك بالمشاهده قبول واجابتی هربری وجوبه ووحدته شهادت واشارت ایتدكلری کبی مجموعی بیوك برمقیاسده بالبداهه برخالق رحیم، کریم، ومجیبه دلالت ایدر وباقدیرر.

«بشنجی پنجره» کوریبورزکه: أشیا خصوصاً ذی حیات اولانلر دفعی کبی آنی بر زمانده وجوده کلیر. حالبوکه دفعی وآنی برصورتده بسیط برماده‌دن چیقان

«حاشیه» حتی او طائفه‌لردن برقسم وارکه: برسنه‌ده‌کی افرادی زمان آدمدن قیامته قدر وجوده کلان بتون انسان افرادندن زیاده‌در.

شیلر غایت بسیط شکلسز و صنعتسز اولماسی لازم کلیرکن چوق مهارته
محتاج بر حسن صنعتده چوق زمانه محتاج اهتمامکارانه نقشلرله منقش
چوق آلاته محتاج عجیب صنعتلرله مزین چوق ماده لره محتاج بر صورتده
خلق اولونویورلر. ایشته بو دفعی وآنی برصورتده بو خارقه صنعت وکوزل
حیثیت هر بری بر صانع حکیمک وجوب وجودینه شهادت و وحدت ربوبیتنه
اشارت ایتدکلری کبی مجموعی غایت پارلاق بر طرزده نهایتسز قدیر نهایتسز
حکیم بر واجب الوجودی کوسترر. شیمدی ای سرسم منکر نهایدی بونی نه ایله
ایضاح ایده رسک. سنک کبی سرسم، عاجز، جاهل طبیعتلومی. ویاخود
مدهش درجه خطا ایدرک اوصانع مقدسه طبیعت اسمنی ویروب اونک
معجزات قدرتنی اوتسمیه بهانه سیله طبیعته اسناد ایدوب بیک درجه
محالی بردن ارتکاب ایتمک می ایسترسک.

(التنجی تجربه ٦) ﴿اِنَّ فِى خَلْقِ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَاخْتِلَافِ الَّيْلِ وَالنَّهَارِ
وَالْفُلْكِ الَّتِى تَجْرِى فِى الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ وَمَٓا اَنْزَلَ اللّٰهُ مِنَ السَّمَٓاءِ مِنْ مَٓاءٍ
فَاَحْيَا بِهِ الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَٓابَّةٍ وَتَصْرِيفِ الرِّيَاحِ
وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ بَيْنَ السَّمَٓاءِ وَالْاَرْضِ لَاٰيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ﴾ شو آیت
وجوب و وحدتی کوستردیکی کبی بر اسم اعظمی کوسترن غایت بیوک بر تجربه در.
ایشته شو آیتک خلاصة الخلاصه سی شودر که: کائناتک علوی وسفلی
طبقاتنده کی بتون عالملر آیری آیری لسانلر ایله بر تک نتیجه یی یعنی بر تک
صانع حکیمک ربوبیتنی کوستریورلر. شویله که: ناصل کوکلرده حتی قوزموغرا
فیانک اعترافیله دخی غایت بیوک نتیجه لر ایچون غایت منتظم حرکتلر بر
قدیر ذوالجلالک وجود و وحدتنی وکمال ربوبیتنی کوسترر. اویله ده زمینده
بالمشاهده حتی جغرافیانک شهادتیله واقراریله غایت بیوک مصلحتلر

ایچون موسملرده کی کبی غایت منتظم تحولاتلردخی عین او قدیر ذوالجلالك
وجوب ووحدتنی وکمال ربوبیتنی کوسترر. ۴ هم ناصل برده وبحرده کمال رحمت
رزقلری ویریلن وکمال حکمت ایله
ایله مختلف شکللر کیدیریلان وکمال ربوبیتله درلو درلو طویغولرله تجهیز
ایدیلان بتون حیوانات برر برر بینه او قدیر ذوالجلالك وجوبنه شهادت و
وحدتنه اشارت ایتمکله برابر هیئت مجموعه سیله غایت کنیش بر مقیاسده
عظمت الوهیتنی وکمال ربوبیتنی کوسترر. ۵ اویله ده باغلرده کی منتظم نباتات
ونباتاتك کوستردکلری مزین چیچکلر وچیچکلرك کوستردکلری موزون میوه‌لر
ومیوه‌لرك کوستردکلری مزین نقشلر برر برر بینه او صانع حکیمك وجوبنه
شهادت ووحدتنه اشارت ایتمکله برابر کلیتلریله غایت شعشعه‌لی بر
صورتده جمال رحمتنی وکمال ربوبیتنی کوسترر. ۶ هم ناصل جو سماده کی بلوطلردن
مهم حکمتلر وغایه‌لر ولزوملی فائده‌لر وثمره‌لر ایچون توظیف ایدیلن وکونده
ریلن قطره‌لر. قطره‌لر عددنجه او صانع حکیمك وجوبنی و وحدتنی وکمال
ربوبیتنی کوسترر. ۷ اویله ده زمینده کی بتون طاغلرك. وطاغلرك ایچنده کی
معدنلرك آیری آیری خاصیتلریله برابر آیری آیری مصلحتلر ایچون احضار و
ادخارلری طاغ متانتنده بر قوتله بینه او صانع حکیمك وجوب ووحدتنی وکمال
ربوبیتنی کوسترر. ۸ هم ناصل صحرالرده وطاغلرده کی کوچك کوچك تپه‌لرك درلو
درلو منتظم چیچکلرله سوسلنمه‌لری هر بری بر صانع حکیمك وجوبنه شهادت و
وحدتنه اشارت ایتمکله برابر هیئت مجموعه سیله حشمت سلطنتنی وکمال
ربوبیتنی کوسترر. ۹ اویله ده بتون اوتلرده وآغاچلرده کی بتون یاپراقلرك درلو
درلو اشکال منتظمه‌لری وآیری آیری وضعیتلری وجذبه‌کارانه موزون
حرکتلری یاپراقلر عددنجه او صانع حکیمك وجوب وجودینی و وحدتنی وکمال
ربوبیتنی کوسترر. ۱۰ هم ناصل بتون اجسام نامیه‌ده بیومك زماننده منتظماً

هر گلیلری ودرلو درلو آلات ایله تجهیزلری وچشید چشید میوه لره شعورکارانه
توجهلری هر بری فرداً فرداً اینه اوصانع حکیمك وجوب وجودینه شهادت و
وحدتنه اشارت ایدر.. وهیئت مجموعه سیله غایت بیوك بر مقیاسده احاطهٔ
قدرتنی وشمول حکمتنی وجمال صنعتنی وکمال ربوبیتنی گوستریر.. اویله ده بتون
حیوانی جسدلرده کمال حکمتله نفسلرینی روحلرینی یرلشدیرمك درلو درلو
جهازات ایله کمال انتظامله تسلیح ایتمك درلو درلو فرقتلرده کمال حکمتله
گوندرمك حیوانات عددنجه بلکه جهازاتلری صاییسنجه بینه اوصانع
حکیمك وجوب وجودینه ووحدتنه شهادت واشارت ایتدکلری کبی هیئت
مجموعه سیله غایت پارلاق بر صورتده جمال رحمتنی وکمال ربوبیتنی گوستریر.

١٢

هم تا حاصل بتون قلبلره انسانه ایسه هر نوع علوم وحقیقتلری بیلدیرن حیوان ایسه
هرنوع حاجتلرینك تدارکنی اوگرهتن بتون الهامات غیبیه بر رب رحیمك وجودینی
احساس ایدر.. وربوبیتنه اشارت ایدر.. اویله ده گوزلره کاینات بوستاننده کی
معنوی چیچکلری طوپلایان شعاعات عینیه کبی ظاهری باطنی بتون طویغولرك
آیری آیری عالملره هر بری بر آناختار اولدقلری بینه اوصانع حکیم.. اوفاطر علیم..
اوخالق رحیم.. اورزاق کریمك وجوب وجودینی ووحدت وواحدیتنی وکمال
ربوبیتنی گونش کبی گوستریر.. ایشته یوقاریده کیجن اون ایکی آیری آیری
پنجره لردن اون ایکی وجهدن بر پنجرهٔ اعظم آچیلیور که: اون ایکی رنکلی بر ضیاء
حقیقت ایله جناب حقك احدیتنی ووحدانیتنی وکمال ربوبیتنی گوستریر..!

ایشته ای بدبخت منکر شو دائرهٔ ارض قدر بلکه مدار سنویسی
قدر گنیش اولان شو پنجره یی نه ایله قپایه بیلیرسك.. وگونش کبی پارلاق اولان
شو معدن نوری نه ایله سوندیره بیلیرسك.. وهانکی پردهٔ غفلتله صاقلایه
بیلیرسك..

[يدنجی پنجره] شو كائنات يوزونده سرپيلان مصنوعاتك كمال انتظاملری و
كمال موزونيتلری . وكمال زينتلری وايجادلرينك سهولتی وبربرينه بڭزه‌ملری
وبرتك فطرت اظهار ايتمه‌لری ناصلكه برصانع حكيمك وجوب وجودينی وكمال
قدرتنی ووحدتنی غايت كنيش برمقياسده كوستريورلر . اويله ده جامد وبسيط
عنصرلردن حدسز وآيری آيری ومنتظم مركّباتك ايجادی مركّبات عددنجه بينه او
اوصانع حكيمك وجوب وجودينه شهادت ووحدتنه اشارت ايتمكله برابر هيئت
مجموعه‌سيله غايت پارلاق برطرزده كمال قدرتنی ووحدتنی كوستردیگی كبی تركيبا
موجودات تعبيرايدلن تركيب وتحليل هنكامنده‌كی تجدده نهايت درجه‌ده
اختلاط وقاريشمه ايچنده نهايت درجه‌ده برامتياز وتفريق ايله مثلا طوپراقده‌كی
تخملرك دكوكلرك چوق قاريشيق اولدیغی حالده هيچ شاشيرميه‌رق برصورتده
سنبللرينی ووجودلرينی تميز وتفريق ايتمك وآغاچلره كيرن قاريشيق ماده‌لری
ياپراق وچيچك وميوه‌لره تفريق ايتمك وحجيرات بدنه قاريشيق برصورتده كيدن
غدائی ماده‌لری كمال حكمتله وكمال ميزانله آييروب تفريق ايتمك بينه برحكيم مطلق
وبرعليم مطلق . وبرقدير مطلقك وجوب وجودينی وكمال قدرتنی ووحدتنی كوستر
ديگی كبی ذره‌لرعالمنی حدسز كنيش برتارلا حكمنه كتيروب هردقيقه‌ده كمال حكمتله
اكوب بيچوب يڭی يڭی كائناتلر محصولاتنی اوندن آلمق واوجامده عاجزه جاهله
اولان ذراته غايت شعوركارانه وغايت حكيمانه ومقتدرانه حدسز منتظم وظيفه‌لر
كوردرمك بينه اوقدير ذوالجلالك واوصانع ذوالكمالك وجوب وجودينی وكمال
قدرتنی وعظمت ربوبيتنی ووحدتنی وكمال ربوبيتنی كوسترر . ايشته بودرت
يول ايله بيوك بر پنجره معرفت اللهه آچيلير . دبيوك برمقياسده برصانع حكيمی
عقله كوسترر . شيمدی ای بدبخت غافل شوحالده اونی كورمك وطانيمق
ايسته‌مزسه‌ك عقلڭی چيقاروت حيوان اول قورتول .. .

[سکزنجی پنجره] نوع بشرده کی بتون ارواح نیره، صحابی اولان انبیالر باهر و
ظاهر معجزاتلرینه استناد ایدرلر. وبتون قلوب منوره اقطابی اولان اولیالر
کشف وکراماتلرینه اعتماد ایدرلر. وبتون عقول نورانیه ارباب اولان اصفیالر
تحقیقاتلرینه استناد ایدرلر برتك واحد احد واجب الوجود خالق کل شیئك وجوب
وجودینه و وحدتنه وکمال ربوبیتنه شهادتلری پك بیوك ونورانی بر پنجره در.
هم هر وقت او مقام ربوبیتی کوسترمکده در. ای بیچاره منکر. کیمه کووه نیورسك
که؛ بونلری دیکله میورسك. ویا خود کوندوز ایچنده کوزیکی قپامقله دنیایی
کیجه می اولدی ظن ایدیورسك.

[طقوزنجی پنجره] کائناتده کی عبادات عمومیه بالبداهه برمعبود مطلقی کوستریور
آوت عالم ارواحه وباطنه کیدن وروحانیلرله کورشن ذاتلرك شهادتلریله
ثابت اولان عموم روحانی وملئکه لرك کمال امتثال ایله عبودیتلری، وبالمشاهده
بتون ذی حیاتلرك کمال انتظامله عبودیتکارانه وظیفه کورمه لری. وبالمشاهده
عناصر کبی بتون جماداتك کمال الاطاعتله عبودیتکارانه خدمتلری برمعبود بالحقك
وجوب وجودینی و وحدتنی کوستردیکی کبی هر بر طائفه سی اجماع وتواتر قوتنی
طاشیان بتون عارفلرك حقیقتلی معرفتلری. بتون شاکرلر طائفه سنك ثمره
دار شکرلری. بتون ذاکرلرك فیضلی ذکرلری. وبتون حامدلرك نعمت آرتیران
حمدلری. وبتون موحدلرك برهانلی توحیدلری وتوصیفلری. وبتون محبلرك
حقیقی محبت وعشقلری. وبتون مریدلرك صادق اراده ورغبتلری. وبتون منیبلرك
جدی طلب وانابه لری. بینه معروف. مذکور. مشکور. محمود. واحد. محبوب.
مرغوب. مقصود اولان او معبود ازلینك وجوب وجودینی وکمال ربوبیتنی، و
وحدتنی کوستردیکی کبی کاملانسانلرده کی بتون مقبول عباداتك واو مقبول
عباداتك نتیجه سندن حاصل اولان فیوضات ومناجات، مشاهدات وکشفیات

بینه‌اوموجود لم یزل. واومعبود لایزالك وجوب وجودینی و وحدتنی وكمال ربوبیتنی كوسترر. ایشته شواهد جهتیله ضیادار بیوك بر تجره وحدانیته آچیلیر.

﴿ اوننجی تجره ﴾ وَاَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَاَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْفُلْكَ لِتَجْرِيَ فِي الْبَحْرِ بِاَمْرِهِ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْاَنْهَارَ وَسَخَّرَ لَكُمُ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ دَائِبَيْنِ وَسَخَّرَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَآتَيكُمْ مِنْ كُلِّ مَا سَئَلْتُمُوهُ وَاِنْ تَعُدُّوا نِعْمَتَ اللّٰهِ لَا تُحْصُوهَا ﴾ شو كائناتده‌كی موجوداتك بربرینه تعاونی، تجاوبی، تساندی كوستررك؛ عموم مخلوقات بر تك مربینك تربیه سنده درلر. بر تك مدبرك اداره سنده درلر. بر تك متصرفك تحت تصرفنده درلر. بر تك سیدك خدمتكارلریدرلر. چونكه زمینده‌كی ذی حیاتلره لوازمات حیاتیه‌لی أمر ربانی ایله یتیشدیركوندرن. و تقوی مجلالی ایدن قیردن طوت. تا ضیا. هوا، ماء، غدانك ذی حیاتلرك امدادینه قوشمالرینه. و نباتاتك دخی حیواناتك امدادینه قوشمه‌لرینه. و حیوانات دخی انسانلرك امدادینه قوشمه‌لرینه. حتی اعضای بدنك بربرینه معاونتنه قوشمه‌لرینه. حتی غدا ذراتنك حجیرات بدنیه‌نك امدادینه قوشمه‌لرینه قدر جاری اولان بر دستور تعاون ایله جامد و شعورسز اولان او موجودات متعاونه‌یه بر قانون كرم بر ناموس شفقت. بر دستور رحمت آلتنده غایت حكیمانه، كریمانه، بربرینه یاردم ایتمك. بربرینك صدای حاجتنه جواب ویرمك. بربرینی تقویه ایتمك ألبته بالبداهه بر تك یكتا واحد احد، فرد صمد، قدیر مطلق، علیم مطلق، رحیم مطلق، كریم مطلق. بر ذات واجب الوجودك خدمتكارلری و مأمورلری و مصنوعلری اولدقلرینی كوسترر. آیشته آی بیچاره مفلس فلسفی بو معظم تجره‌یه نه دییورسك. سنك تصادفك بر كاقاریشه بیلیرمی.

[اون برنجی پنجره] [ألَا بِذِكْرِ اللّٰهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ] بتون ارواح وقلبلرك ضلالتدن نشئت ایدن اضطرابات وکشمکش واضطراباتدن نشئت ایدن معنوی المردن قورتولملری برتك خالقی طانیمقله اولور. بتون موجوداتی برتك صانعه ویرمکله نجات بولوبیورلر. برتك اللّٰهك ذکریله مطمئن اولورلر. چونکه هدسز موجودات برتك ذاته ویرلمزسه یگرمی ایکنجی سوزده قطعی اثبات ایدلدیگی کبی اوزمان هر برتك شیئی هدسز اسبابه اسناد ایتمك لازم کلیرکه؛ اوحالده برتك شیئك وجودی عموم موجودات قدر مشکل اولور. چونکه اللّٰهه ویرسه هدسز اشیایی برذاته ویرر. اوگا ویرمزسه هر برشیئی هدسز اسبابه ویرمك لازم کلیر. اووقت بر میوه کائنات قدر مشکلات پیدا ایدر. بلکه داها زیاده مشکل اولور. چونکه ناصلکه برنفر بوز مختلف آدمك اداره سنه ویرلسه یوز مشکلات اولور. دیوز نفر بر ضابطك اداره سنه ویرلسه بر نفرحکمنده قولای اولور. اویله ده چوق مختلف اسبابك برتك شیئك ایجادنده اتفاقلری یوز درجه مشکلاتلی اولور. دیك چوق اشیانك ایجادی برتك ذاته ویرلسه یوز درجه قولای اولور.

ایشته ماهیت انسانیه ده کی مراق وطلب حقیقت جهتندن کلان نهایتسز اضطرابدن قورتاراجق یالکز توحید خالق ومعرفت الهیه در. مادام کفرده و شرکده نهایتسز مشکلات واضطرابات وار. البته اویول محالدر حقیقتی یوقدر. مادام توحیدده موجوداتك یارادیلیشنده کی سهولته وکثرته وحسن صنعته موافق اولارق نهایتسز سهولت وقولایلق وار. البته اویول واجبدر حقیقتدر. ایشته ای بدبخت اهل ضلالت باق ضلالت یولی نه قدر قراکلقلی والملی نه ظورلق وارکه اورادن کیدییورسك. هم باق ایمان وتوحید یولی نه قدر قولای و صفالی اولدیغنی کیدر قورتول.

[اون ایکنجی پنجره] [سَبِّحِ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى الَّذِي خَلَقَ فَسَوَّى ۝ وَالَّذِي قَدَّرَ

فَقَدلى ﴾ سرنجه عموم اشياده خصوصاً ذى حيات ومصنوعلرده حكمتلى بر
قالپدن چيقمش كبى هرشيئه بر مقدار منتظم وبرصورت حكمتله ويريلديگى
واوصورت واو مقدارده مصلحتلر وفائده‌لر ايچون اگرى بوگرى حدودلر بولو
نماسى. هم مدت حياتنده دگيشديرديكلرى صورت لباسلرى ومقدارلرى ينه
حكمتلره مصلحتلره موافق برطرزده مقدرات حياتيه‌دن تركيب ايدن معنوى و
منتظم برصورت برمقدار بولونماسى بالبداهه كوستريركه بر قدير ذوالجلالك
وبرحكيم ذوالكمالك قدر دائره سنده صورتلرى وبيچيملرى ترتيب ايديلى، و
قدرتك دستگاهنده وجودلرى ويريلن اوحدسز مصنوعات اوذاتك وجوب
وجودينه دلالت ووحدتنه وكمال قدرتنه حدسز لسانلرله شهادت ايدرلر.
سن كندى جسمكله واعضالريكله واونلرده‌كى اگرى بوگرى يرلرك ميوه‌لرينه و
فائده‌لرينه باق. كمال حكمت ايچنده كمال قدرتى كور.

١٣ اون اوچنجى پنجره ﴿ وَاِنْ مِنْ شَئٍ اِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ ﴾ سرنجه هرشى لسان
خصوصيله خالقنى ياد ايدر. تقديس ايدر. اوت بتون موجوداتك لسان حال و
قال ايله ايتديگى تسبيحات برذات مقدسك وجودينى كوستريور.
اوت فطرتك شهادتى رد ايديلمز. دلالت حال ايسه خصوصاً چوق جهتلرله
گلسه شبهه كتيرمز. باق حدسز فطرى شهادتى تضمن ايدن ونهايتسز طرز
لرده لسان حال ايله دلالت ايدن متداخل دائره‌لركبى برتك مركزه باقان نقش
ديلملر و موزون كلمه‌لرى هربرى برلسان شهادتدر. ومكمل حياتلرى هربرى بر
موجوداتك منتظم صورتلرى هربرى برلسان تسبيحدركه يگرمى دردنجى
سوزده قطعى اثبات ايديلديگى كبى اوبتون ديللرله پك ظاهر برصورتده تسبيحا
تلرى وتحياتلرى برتك مقدس ذاته شهادتلرى ضيا كونشى كوسترديگى كبى
برتك ذات واجب الوجودى كوسترر. وكمال الوهيتنه دلالت ايدر.

اون دردنجی معجزه ﴿ قُلْ مَنْ بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ ﴾ ﴿ وَاِنْ مِنْ شَيْءٍ اِلَّا عِنْدَنَا خَزَائِنُهُ ﴾ ﴿ مَا مِنْ دَابَّةٍ اِلَّا هُوَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا اِنَّ رَبِّي عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَفِيظٌ ﴾ سرلرینجه هر شی هر شیئنده و هر شأننده تك بر خالق ذو الجلاله محتاجدر. أوت کائناته کی موجوداته باقیورز گورییورزکه. ضعف مطلق ایچنده بر قوت مطلقه تظاهراتی وار. وعجز مطلق ایچنده بر قدرت مطلقه‌نك آثاری گورونویور. مثلا. نباتاتك تخم‌لرنده و کوکلرنده کی عقدۀ حیاتیه‌لرینك انتباهلری زماننده گوستردکلری خارقه وضعیتلری کبی. هم فقر مطلق و قوروقلق ایچنده بر غناء مطلقك تظاهراتی وار. قیشده کی طوپراغك وآغاجلرك وضعیت فقیرانه‌لری و بهارده شعشعه‌لی ثروت وغنالری کبی. هم جمود مطلق ایچنده بر حیات مطلقه‌نك ترشحاتی گورونویور. عناصر جامده‌نك ذی حیات ماده‌لره انقلابی کبی. هم بر جهل مطلق ایچنده محیط بر شعورك تظاهراتی گورونویور. ذره‌لردن یلدیزلره قدر هر شیئك حرکاتنده نظامات عالیه و مصالح حیاتیه و مطالب حکمتیه موافق بر طرزده حرکت ایتمه‌لری و شعورکارانه وضعیتلری کبی. ایشته بو عجز ایچنده‌کی قدرت. وضعف ایچنده‌کی قوت. وفقر ایچنده‌کی ثروت وغنا. وجمود وجهل ایچنده‌کی حیات و شعور بالبداهه و بالضروره. بر قدیر مطلق. وقوی مطلق. وغنی مطلق. وعلیم مطلق. وحی قیوم بر ذاتك وجوب وجودینه و وحدتنه قارشو هر طرفدن پنجره‌لر آچار. هیئت مجموعه‌سیله بیوك بر مقیاسده بر جادۀ نورانیه‌یی گوستریر. ایشته ای طبیعت بطاقلغنه دوشن غافل. اگر طبیعتی بر اقوب قدرت الهیه‌یی طانیمازسه‌ك هر بر شیئه حتی هر بر ذره‌یه حدسز بر قوت وقدرت ونهایتسز بر حکمت ومهارت بلکه اکثر أشیایی گوره‌جك بیله‌جك اداره ایده‌جك بر اقتدار هر شیده بولونمغنی قبول ایتمك لازم گلیر.

[اونسكزنجى پنجره] [الَّذِى اَحْسَنَ كُلَّ شَىْءٍ خَلَقَهُ] سرنجه هر شيئه او شيئك قابليت ماهيتنه كوره كمال ميزان وانتظام ايله بيچيلوب حسن صنعت ايله ترتيب ايديلوب اك قيصه يولده اك كوزل بر صورتده اك خفيف بر طرزده استعمالجه اك قولاى بر شكلده مثلا قوشلرك آلبسه لرينه وهر وقت تويلرينى قولايجه اويناتمالرينه واستعمال ايتمه لرينه باق. هم اسرافسز ملتلى بر طرزده وجود ويرمك صورت كيديرمك اشياء عدد نجه ديللر ايله بر صانع حكيمك وجوب وجودينه شهادت وبر قدير عليم مطلقه اشارت ايدرلر.

[اون التنجى پنجره] روى زمينده موسم بموسم تازه لنن مخلوقاتك ايجاد وتدبيرلرنده كى انتظامات وتنظيمات بالبداهه بر حكمت عامه يى كوسترر. صفت موصوفسز اولمديغندن البته او حكمت عامه بالضروره بر حكيمى كوسترر. هم او پرده حكمت ايچنده فارقه تزيينات بالبداهه بر عنايت تامه يى كوسترر. واو عنايت تامه بالضروره عنايتكار بر خالق كريمى كوسترر. واو پرده عنايتده عموميه شامل بر تلطيفات واحسانات بالبداهه بر رحمت واسعه يى كوسترر. واو رحمت واسعه بالضروره بر رحمن رحيمى كوسترر. واو پرده رحمت اوستنده دخى بتون رزقه محتاج ذى حياتلرك لايق ومكمل بر طرزده اعاشه لرى وارزاقلرى بالبداهه تربيه كارانه بر رزاقيت، وشفقتكارانه بر ربوبيتى كوسترر. واو تربيه واداره بالضروره بر رزاق كريمى كوسترر. اوت زمينك يوزونده كمال حكمتله تربيه ايديلن وكمال عنايتله تزيين ايديلن وكمال رحمتله تلطيف ايديلن وكمال شفقتله اعاشه ايديلن بتون مخلوقات برر برر بر صانع حكيم، كريم، رحيم، رزاقك وجوبنه شهادت ووحدتنه اشارت ايتدكلرى كبى بر يوزينك مجموعنده تظاهر ايدن وعمومنده

کوریلن و قصد و اراده‌یی بالبداهه کوسترن حکمت عامّه و حکمت تامّه دخی عموم مصنوعاته شامل عنایت تامّه و عنایت و حکمتی تضمن ایدن و عموم موجودات آرضیه‌یه شامل اولان رحمت واسعه و رحمت و حکمت و عنایتی ده تضمن ایدن عموم ذی حیاته شامل برصورتده و غایت کریمانه برطرزده اولان رزق و اعاشهٔ عمومیه‌یی بردن نظره آل باق. ناصل که الوان سبعه ضیایی تشکیل ایدر. دیریوزینی تنویر ایدن او ضیا ناصل شبهه‌سز کونشی کوسترر. اویله‌ده او حکمت ایچنده‌کی عنایت. و عنایت ایچنده‌کی رحمت. و رحمت ایچنده‌کی اعاشهٔ رزقی نهایت درجه‌ده حکیم، کریم، رحیم، رزّاق بر واجب الوجودک وحدتنی و کمال ربوبیتنی پک بر مقیاسده و پک کسک بر درجه‌ده پارلاق بر صورتده کوسترر. ایشته‌ای سرسم منکر غافل کوز اوکنده‌کی بو حکیمانه کریمانه، رحیمانه. رزّاقانه تربیتی و بو عجیب و خارقه و معجزه کیفیتی نه ایله ایضاح ایده‌بیلیرسک. سنک کبی سرسم تصادفله‌می. و قلبک کبی کور قوتله‌می. و نفسک کبی صغیر طبیعتله‌می. و سنک کبی عاجز، جامد، جاهل اسبابله‌می. یوقسه نهایتسز درجه‌ده مقدّس. منزّه. و مبرّا، معلّی. و نهایتسز درجه‌ده قدیر. علیم. سمیع. بصیر. اولان ذات ذوالجلاله نهایتسز درجه‌ده عاجز جاهل. صغیر. کور. ممکن. مسکین اولان طبیعت نامنی ویروب نهایتسز خطا ایشله‌مک‌می ایسترسک. هم کونشک پارلاق شو حقیقتی هانکی قوتله سوندیره‌بیلیرسک. هانکی پردهٔ غفلت آلتنده صاقلایه‌بیلیرسک. .

---

۱۷ اون یدنجی پنجره]] [اِنَّ فِى السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ لَاٰيَاتٍ لِلْمُؤْمِنِينَ] زمینک یوزینی یاز زماننده تماشا ایدوب کوریبورزکه: ایجاد اشیاده حشر نشریتی اقتضا ایدن و انتظامسزلغه سبب اولان نهایتسز سخاوت و جود مطلق

غایت درجه ده بر انسجام و انتظام ایچنده کورونیور. ایشته زمین یوزینی تزیین ایدن بتون نباتاتی کوره‌مز. میزانسزلغی و قبالغی اقتضا ایدن ایجاد أشیاده کی سرعت مطلقه دفی کمال موزونیت ایچنده کورونیور. ایشته زمین یوزینی سوسلندیرن بتون میوه‌لره باق. هم أهمیتسزلگی بلکه حیرکیننلگی اقتضا ایدن کثرت مطلقه دفی کمال حسن صنعت ایچنده کورونیور. ایشته یریوزینی یالدیزلایان بتون چیچکلره باق. هم صنعتسزلگی بسیطلگی اقتضا ایدن ایجاد أشیاده کی سهولت مطلقه دفی نهایتسز درجه ده صنعتکارلق ومهارت واهتمامکارلق ایچنده کورونیور. ایشته یریوزنده کی آغاج و نباتات جهازاتنک صندوقچه‌لری و پردغراملری وتاریخچه میاتلرینک قوطوجقلری حکمنده اولان بتون تخمره چکردکلره دقتله باق. هم اختلاف وآیریلغی اقتضا ایدن اوزاقلق و بعد مطلق دفی بر اتفاق مطلق ایچنده کورونیور. ایشته بتون اقطارزمینده زرع ایدیلن هر نوع حبوباته باق. هم قاریشیق و بولاشیقلغی اقتضا ایدن کمال اختلاط بالعکس کمال امتیاز وتفریق ایچنده کورونیور. ایشته بتون بر آلتنه قاریشیق آتیلان و ماده اعتباریله بربرینه بکزه‌ین تخملرک سنبل وفتنده کمال امتیازلری وآغاچلره کیرن مختلف ماده‌لرک یاپراق چیچک ومیوه‌لره کمال امتیاز ایله تفریقلری. و معده‌یه کیرن قاریشیق غدالرک مختلف اعضاء وحجیراته کوره کمال امتیاز ایله آیرلمالرینه باق. کمال حکمت ایچنده کمال قدرتی کوره‌مز. هم أهمیتسزلگی قیمتسزلگی اقتضا ایدن غایت درجه ده مبذولیت ونهایت درجه ده اوجوزلق دفی یریوزنده مصنوعاتچه صنعتچه نهایت درجه ده قیمتدار و بهالی بر کیفیتده کورونیور. ایشته اورمدسز عجائب صنعت ایچنده یریوزینک رحمانی سفره سنده بالکز قدرتک شکرلمه‌لری اولان طودلرک نوعلرینه باق کمال رحمتی کمال صنعت

اچنده كور. ايشته بتون روى زمينده غايت قيمتدارلقله برابر حدسز اوجوزلق؛
وحدسز اوجوزلق اچنده حدسز اختلاط وقاريشقلق ايله برابر حدسز امتياز و
تفريق. وحدسز امتياز وتفريق اچنده غايت اتفاق ايله برابر صوك درجه
ده موافقت وباشقه بيتيش وصوك درجه بكزه مك اچنده غايت درجهده سهولت
وقولايلقله برابر غايت درجهده اهتمامكارانه ياپيليشى وغايت درجهده كوزل
ياپيليش اچريسنده سرعت مطلقه وچابوقلقله برابر غايت درجهده موزون
وميزانلى واسرافسزلق. وغايت درجهده اسرافسزلق اچنده صوك درجه
چوقلق وكثرت ايله برابر صوك درجه حسن صنعت. وصوك درجه حسن صنعت
اچنده نهايت درجهده سخاوت ايله برابر انتظام مطلق؛ البته كوندوز ايشيغى
ايشيق كونشى كوستردیگی كبى برقدير ذو الجلالك، برحكيم ذو الكمالك، بررحيم
ذو الجمالك وجوب وجودينه وكمال قدرتنه وجمال ربوبيتنه ووحدانيتنه
واحديتنه شهادت ايدرلر. ﴿لَهُ الْاَسْمَاۤءُ الْحُسْنٰى﴾ سرينى كوستررلر. شيمدى اى
بيچاره جاهل، غافل، معند، معطل! بو حقيقت عظمايى نه ايله تفسير ايده
بيلرسك؟ بو نهايت درجهده معجزه وخارقه كيفيتى نه ايله ايضاح ايده بيلير
سك؟ بو حدسز درجهده عجيب شو صنعتلرى نه يه اسناد ايده بيلرسك؟ بو ير
يوزى درجه سنده كنيش بو معجزه يه هانكى پردهٔ غفلتى آتوب قپاده بيلير
سك؟ تصادفك نرده؟ طبيعت ديديگك وكوروب ديگك شعورسز بولداشك
وضلالتده اسنادكاهك وآرقداشك نرده؟ بو ايشلره تصادفك قاريشما
سى يوز درجه محال دكلمى؟ وشو خارقه ايشلرك بيكدن بيرينى طبيعته
حواله سى بيك درجه محال اولميورمى؟ يوقسه جامد، عاجز طبيعتك هر
برشيئك اچنده اوشيئى ياپيلان اشيا عددنجه معنوى ماكينه لرى، و
مطبعه لرمى وار؟

[اون سکزنجی پنجره] [اَوَلَمْ يَنْظُرُوا فِى مَلَكُوتِ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ] يكرمی
ایکنجی سوزده ایضاح ایدیلن شو تمثیله باقکه. ناصل مکمل منتظم صنعتلی سرای
کبی بر اثر بالبداهه منتظم بر فعله دلالت ایدر. یعنی بر بنا بر دوکرلکه دلالت
ایدر. و مکمل و منتظم بر فعل بالضروره مکمل بر فاعله و ماهر بر اوستهیه بر
دوکره دلالت ایدر. و مکمل اوسته و دوکر عنوانلری بالبداهه مکمل بر صفته
یعنی صنعت ملکهسنه دلالت ایدر. و مکمل صفت و او مکمل ملكهٔ صنعت
بالبداهه مکمل بر استعدادک وجودینه دلالت ایدر. و مکمل بر استعداد
ایسه عالی بر روح و یوکسک بر ذاتک وجودینه دلالت ایدر. اویله ده زمینک
یوزینی بلکه کائناتی طولدیران متجدد اثرلر بالبداهه غایت درجهٔ کمالده
بولنان افعالی کوستریور. و شو نهایت درجهدهکی انتظام و حکمت دائره
سندهکی افعال بالبداهه عنوانلری و اسملری مکمل اولان بر فاعلی
کوستریور. چونکه منتظم حکیمانه فعللر فاعلسز اولمدیغی قطعیاً معلوم و صونک
درجه مکمل عنوانلر او فاعلک صونک درجه کمالدهکی صفتلرینه دلالت
ایدر. چونکه فن صرفجه ناصل اسم فاعل مصدردن یاپیلیر. اویله ده
عنوانلرک و اسملرک دخی مصدرلری و منشألری صفتلردر. و صونک درجهٔ
کمالده صفتلر شبههسز صونک درجه مکمل اولان شئونات ذاتیهیه دلالت
ایدر. و قابلیت ذاتیه تعبیر ایدهمهیکمز او مکمل شئون ذاتیه بحق الیقین
حدسز درجهٔ کمالده اولان بر ذاته دلالت ایدر. ایشته بتون عالمدهکی
آثار صنعت و بتون مخلوقات هربری بر اثر مکمل اولدیغندن هربری بر فعله،
و فعل ایسه اسمه، و اسم ایسه وصفه، و وصف ایسه شأنه، و شأن ایسه
ذاته شهادت ایتدکاری ایچون مصنوعات عددنجه بر تک صانع ذوالجلالک
سیله
وجوب وجودینه شهادت واحدیتنه اشارت ایتدکاری کبی هیئت مجموعه

سلسلهٔ مخلوقات قدر قوتلی بر طرزده بر معراج معرفتدر. هیچ بر جهتده ایچنه
شبهه گیرمه‌یین متسلسل بر برهان حقیقتدر. شیمدی ای بیچاره منکر غافل
سلسلهٔ کائنات قدر قوتلی شو برهانی نه ایله قیره بیلیرسڭ. شو مصنوعات
عددنجه حقیقتڭ شعاعنی گوسترن حدسز دلیلکی قنغی شو پنجره‌یی
نه ایله قپاده بیلیرسڭ. هانگی پردهٔ غفلتی اوستنه چکه بیلیرسڭ. -

---

اون طقوزنجی پنجره: ﴿تُسَبِّحُ لَهُ السَّمٰوَاتُ السَّبْعُ وَالْاَرْضُ وَمَنْ
فِيهِنَّ ۚ وَاِنْ مِنْ شَيْءٍ اِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ﴾ سرّنجه صانع ذوالجلال سمواتڭ
اجرامنه اوقدر حکمتلر معنالر طاقمشکه، گویا جلال وجمالنی افاده ایتمك
ایچون سمواتی گونشلر، آیلر، ییلدیزلر کلمه‌لریله سویلندیردیگی کبی جوّ
سماده‌کی اولان موجوداته اویله حکمتلر، ومعنالر ومقصدلر طاقمشکه گویا
او جوّ سحابی برقلر، شیمشکلر، رعدلر، قطره‌لر کلمه‌لریله انطاق ایدییور. وکمال
حکمت وجمال رحمتنی درس ویرییور. و ناطقی زمینڭ قفاسی حیوانات و
نباتات دینیلن معنیدار کلمه‌لریله سویلتدیروب کمال صنعتنی کائناته
گوستریور. اویله‌ده او قفاناتڭ بر کلمه‌سی اولان نباتلری و آغاجلری دخی
یاپراقلر چیچکلر میوه‌لر کلمه‌لریله انطاق ایدوب ینه کمال صنعتنی وجمال
رحمتنی اعلان ایدییور. و بر کلمه اولان چیچکلری و میوه‌لری دخی تخمقلر کلمه
لریله قونوشدیروب دقائق صنعتنی وکمال ربوبیتنی اهل شعوره تعلیم
ایدییور. ایشته بو مدسز کلمات تسبیحیه‌یه ایچنده یالکز تك بر سنبلدن
تك بر چیچکڭ طرز افاده‌سنه قولاق ویروب دیکله‌یه جکز. ناصل شهادت
ایدییور بیله جکز. اوت هر بر نبات هر بر آغاج پك چوق لسان ایله صانعنی اویله
گوستریورلر که: اهل دقتی حیرتلرده بیراقیر. و باقانلره «سبحان الله»

نه قدر كوزل شهادت ايدييور. ديديرتيرلر. آوت هر بر نباتك چيچك آچماسى
زماننده وسنبل ويرمسى آننده تبسمكارانه معنوى تكلملرى هنگامنده كى تسبيحلرى
كنديلرى كبى كوزلدر وظاهردر. چونكه هر بر چيچكك كوزل آغزيله ومنتظم سنبلك
لسانيله وموزون تخمارك ومنتظم حبه‌لرك كلماتيله حكمتى كوسترن او نظام
بالمشاهده علمى كوسترن بر ميزان ايچنده در. واو ميزان ايسه مهارت صنعتى
كوسترن بر نقش صنعت ايچنده در. واو نقش صنعت لطف وكرمى كوسترن
بر زينت ايچنده در. واو زينت دخى رحمت واحسانى كوسترن
لطيف قوقولر ايچنده در. وبربرى ايچنده بولنان شو معنيدار كيفيتلر اويله بر لسان
شهادتدركه: هم صانع ذوالجمالى اسماسيله تعريف ايدر، هم اوصافيله توصيف
ايدر، هم جلوهٔ اسماسنى تفسير ايدر. هم تودد وتعرفنى يعنى سوديرمه‌سنى وطانيتديرماسنى افاده
ايدر. ايشته بر تك چيچكدن بويله بر شهادت ايشيتسه‌ك عجبا زمين
يوزنده كى ربانى باغلرده عموم چيچكلرى ديكله‌يه بيلسه‌ك نه درجه يوكسك
بر قوتله صانع ذوالجلالك وجوب وجودينى و وحدتنى اعلان ايتدكلرينى
ايشيتسه‌ك هيچ شبهه و وسوسه‌ك وغفلتك قالابيليرمى. اكر قالسه
سكا انسان وذى شعور دينيله‌بيليرمى. كل شيمدى بر آغاجه دقتله باق.
ايشته بهار موسمنده ياپراقلرك منتظم آچيلماسى چيچكلرك موزونانه آچيلماسى
ميوه‌لرك حكمتله رحمتله بيومه‌سى وداللرك الّرنده معصوم چوجقلر كبى
نسيمك اسمه‌سيله اويناماسى دائره‌سنده كى لطيف آغزينى كور. تا بر دست كرمله
يشيللنن ياپراقلرك ديليله وبر نشئهٔ لطيف ايله تبسم ايدن چيچكلرك لسانيله
وبر جلوهٔ رحمت ايله كولن ميوه‌لرك كلماتيله افاده ايديلن حكمتلى نظام ايچنده كى
عدللى ميزان وعدلى كوسترن ميزان ايچنده بولنان دقتلى صنعتلر، نقشلر،
ومهارتلى نقشلر وزينتلر ايچنده رحمت واحسانى كوسترن آيرى آيرى..

طاتلی طاتلی طاتلر. و آیری آیری کوزل قوقولر. و خوش طاتلر ایچنده بر معجزهٔ قدرت اولان تخملر و چکردکلر غایت ظاهر بر صورتده بر صانع حکیم، کریم، رحیم، محسن، منعم، مجمّل، مفضّلك وجوب وجودینی و وحدتنی و جمال رحمتنی و کمال ربوبیتنی کوسترر. ایشته اکر بتون روی زمینده‌کی آغاجلرك لسان حاللرینی بردن دیكله‌یه‌بیلسه‌ڭ [یُسَبِّحُ لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ] خزینه‌سنده نه قدر کوزل جوهرلر بولوندیغنی کوره‌جکسك آكلایه‌جقسك:

ایشته أی نانکورلك ایچنده کندینی باشی بوش ظن ایدن بدبخت غافل بوداله! حد سز لسانلرله کندینی سکا طانیتدیران و سویدیرن و سوه دیرن بر کریم ذو الجمال طانیمق ایسته‌ینلمزسه بو لسانلری صوصدیرمالی. مادامکه صوصدیرمازسڭ. دیکله‌مالی. غفلتله قولاغکی قپاسه‌ڭ قورتولامازسڭ. چونکه سن قولاغکی قپامقله کائنات سکوت ایتمز. موجودات صوصماز. وحدانیت شاهدلری سسلرینی کسمزلر. البته سنی محکوم ایدرلر.

[یگرمنجی پنجره] [حاشیه] [فَسُبْحَانَ الَّذِي بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ]

[حاشیه] شو یگرمنجی پنجره‌نك حقیقتی بر زمان عربی بر صورتده شویله قلمه کلمشدی.

تلألؤ الضياء من تنويرك تشهيرك ۞ تموّج الاعصار من تصريفك توظيفك ۞ سبحانك ما اعظم سلطانك ۞ تفجّر الانهار من تذخيرك تسخيرك. تزيين الاحجار من تدبيرك تصويرك ۞ سبحانك ما ابدع حكمتك ۞ تبسّم الازهار من تزيينك تحسينك ۞ تبرّج الاثمار من انعامك اكرامك ۞ سبحانك ما احسن صنعتك ۞ تسجّع الاطيار من انطاقك ارفاقك ۞ تهزّج الامطار من انزالك افضالك ۞ سبحانك ما اوسع رحمتك ۞ تحرّك الاقمار من تقديرك تدبيرك ۞ تدويرك تنويرك ۞ سبحانك ما انور برهانك ما ابهر سلطانك ۞

وَاِنْ مِنْ شَيْءٍ اِلَّا عِنْدَنَا خَزَائِنُهُ وَمَا نُنَزِّلُهُ اِلَّا بِقَدَرٍ مَعْلُومٍ ﴿٢١﴾ وَاَرْسَلْنَا
الرِّيَاحَ لَوَاقِحَ فَاَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً مُبَارَكاً فَاَسْقَيْنَاكُمُوهُ وَمَا اَنْتُمْ لَهُ
بِخَازِنِينَ ﴿٢٢﴾ تا اصل جزئيات ونتيجه لرده وتفرعاتده كمال حكمت وجمال صنعت
كورونيور. اويله ده تصادفى وقارشيق توهّم ايديلان كلّى عنصرلرك بيوك
مخلوقاتك ظاهراً قارشيق وضعيتلرى دخى بر حكمت وصنعت ايله وضعيتلر
آليورلر. ايشته ضيانك پارلاماسى سائر حكمتلى خدماتك دلالتيله يريوزنده
مصنوعات الهيه‌يى اذن ربانى ايله تشهير واعلان ايتمكدر. ديمك برصانع حكيم
طرفندن ضياء استخدام ايديليور. چارشوى عالم سرگيلرنده‌كى آنتيقه
صنعتلرينى اونك ايله ارائه ايديور. شيمدى روزگارلره باق كه سائر حكيمانه
فائده‌لرينك و وظيفه‌لرينك شهادتيله غايت مهم وكثرتلى وظيفه‌لره قوشيورلر:
ديمك او طالغالانمق برصانع حكيم طرفندن بر توظيفدر، بر تصريفدر، بر قوللا
نمقدر. طالغالانمالرى ايسه امر ربانينك چابوق يرينه كتيرلمسنه سرعتله
چاليشمقدر. شيمدى باق چشمه‌لره، چايلره، ايرماقلره، يردن وطاغلردن قاينا
مالرى تصادفى دگلدر. چونكه اونلره ترتّب ايدن آثار رحمت اولان فائده‌لرك
وثمره‌لرك شهادتيله وطاغلرده برميزان حاجتله ادّخارلرينك افاده‌سيله
وبرميزان حكمتله كوندرلمه‌لرينك دلالتيله كوسترييورلركه: بر ربّ حكيمك
تسخيريله وادّخاريله در. وقايناملرى ايسه اونك امرينه هيجانلى امتثال
ايتمه‌لريدر. شيمدى يرده‌كى بتون طاشلرك وجواهرلرك ومعدنلرك انواعنه
باق بونلرك تزييناتلرى ومنفعتلى خاصيتلرى برصانع حكيمك تزيينى ايله،
ترتيبى ايله، تدبيرى ايله، تصويرى ايله اولديغنى اونلره متعلق حكيمانه دائره‌لرى
ومصالح حياتيه ولوازمات انسانيه وحاجات حيوانيه‌يه موافق برطرزده
احضارلرى كوسترييور. شيمدى چيچكلره، ميوه‌لره باق بونلرك كولومسه‌مه‌لرى

وطاتلرى كوزللكارى ونقشلرو قوقو ويرمه لرى برصانع كريم، برمنعم رحيمك
صفره سنده بر تعرفه بر دعوتنامه حكمنده اولارق مختلف قوقو، رنك ،
طاتلرله هر بر نوعه آيرى آيرى تعرفه و دعوتنامه اولارق ويرلمشدر .
شمدى قوشاره باق . اونلرك سويلشمه لرى وحيوبيلدرشمه لرى برصانع
حكيمك انطاق و سويلتمه سى اولمديغنه دليل قطعى ايسه حيرتويرير طرزده
بربرينه اوسلرله مداولهٔ حسيات وافادهٔ مقصد ايتمه لريدر . شمدى
بلوطلره باق . ياغمورك شبيلتيلرى معناسز بر سس اولمديغنه وشمشك
ايله كولك كورلمه سى بوش بر كورولتو اولمديغنه قطعى دليل ايسه خالى بر
بوشلقده اوعجائبى ايجاد ايتمك واونلردن آب حيات حكمنده كى طاملالرى
صانعمى وزمين يوزونده كى محتاج ومشتاق ذى حياتلره آمزيرملك كوستريور كه:
اوشيريلتى، اوكورولتو غايت معنيدار وحكمتداردركه: برربّ كريمك أمريله
مشتاقلره اوياغمور باغيريوركه: سزلره مژده كليور: معناسنى افاده ايديورلر:
شمدى كوكه باق: كولك ايچنده عدسز اجرامدن يالكز قمره دقت ايت . اونك
حركتى بر قدير حكيمك أمريله اولديغى اوقدر متعلق ويريوزينه عائد مهم حكمتلر
دركه: باشقه يرده بيان ايتديكمزدن قيصه كسيورز . ايشته ضيادن طوت .
تا قمره قدر صايديغمز كلى عنصرلر غايت كنيش برطرزده ديوك بر مقياسده
بر پنجره آچار. بر واجب الوجودك وحدتنى وكمال قدرتنى وعظمت سلطنتنى
كوسترير. اعلان ايدرلر. ايشته اى غافل اكر بوكولك كورلمه سى كبى بو
صدانك صوصديره بيليرسه ك وكونشك ايشيغنى كبى پارلاق اوضيادن
بسونديره بيليرسه ك . الهى اونوت . يوقسه عقلكى باشكه آل .
﴿ سُبْحَانَ مَنْ تُسَبِّحُ لَهُ السَّمٰوَاتُ السَّبْعُ وَالْاَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ ﴾ دى:

[یکرمی برنجی پنجره] وَالشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقَرٍّ لَهَا ذَٰلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ]

شوکتنانات لامباسی اولان کونشک کائنات صانعنک وجودینه و وحدانیتنه کونش کبی پارلاق ونورانی بر پنجره در. او منظومهٔ شمسیه دینیلن کرهمزله برابر اون ایکی سیاره جرملری کوچوکلک و بیوکلک اعتباریله پک چوق مختلف وموقعلری اوزاقلق یقینلق نقطهسنده پک چوق متفاوت وسرعت حرکتلری چوق متنوع اولدیغی حالده کمال انتظام وحکمت ایله وکمال میزان ایله وبرثانیه قدر شاشیرمیهرق حرکتلری و دورانلری و کونش ایله جاذبه قانونی تعبیر ایدیلن بر قانون الٰهی ایله باغلاغالری یعنی اونلر امامرینه اقتدالری بیوک بر مقیاسه بر عظمت قدرت الٰهیهیی و وحدانیت ربانیهیی کوسترر. چونکه او جامد جرملری او شعورسز بیوک کتلهلری نهایت درجهده انتظام ومیزان حکمت ایچنده مختلف شکللرده ومختلف مسافهلرده ومختلف حرکتلرده دوندیرمک استخدام ایتمک نه درجه بر قدرتی وبرحکمتی اثبات ایتدیکنی قیاس ایت. بو بیوک واغیر ایشه ذره مقدار تصادف قاریشسه اویله بر پاطلایش ویره جک که: کائناتی طاغیده جق. چونکه بر دقیقه تصادف بریسنی توقیف ایتسه محورندن چیقماسنه سببیت ویرر. باشقهلریله مصادمه ایتمهسنه یول آچار. کرهٔ ارضدن بیک دفعه بیوک جرملرله مصادمهنک نه درجه دهشتلی اولدیغنی قیاس ایده بیلیرسک.

منظومهٔ شمسیهنک یعنی شمسک مأمورلری ومیوهلری اولان اون ایکی سیارهنک عجائبنی علم محیط الٰهییه حواله ایدوب یالکز کوزیمزله اوکنده سیارهمز بولنان ارضه باقیورز کوریورز که: بو سیارهمز بر عظمت شوکت ربوبیتی و حشمت سلطنت الوهیتی وکمال رحمت وحکمتی کوسترر. بر صورتده کونشک اطرافنده امر ربانی ایله یدنجی مکتوبده بیان ایدلدیکی کبی

پك بیوك بر خدمت ایچون بر اوزون سیر و سیاحت اوكا ایتدیریلیور. بر سفینهٔ
ربانیه اولارق عجائب مصنوعات الٰهیه ایله طولاشدیرلمش و ذی شعور عباد اللّٰهه
سیرانگاه کبی بر مسکن سیار وضعیتی ویرلمش و اوقات و مواسمی بیلدیره‌جك
ساعت عقربی کبی قمرده دقیق حسابلرله عظیم حکمتلرله اوكا طاقیلمش و
او قمره باشقه منزللرده آیری سیر و سیاحت ویرلمش. ایشته بو مبارك سیاره
فزلك شومالاری کرهٔ ارض قوتنده بر شهادتله بر قدیر مطلقك وجوب وجودینی
و وحدتنی اثبات ایدر. مادام شو سیاره‌مز بویله‌در. منظومهٔ شمسیه‌یی اوكا
قیاس ایده‌بیلیرسك. هم شمسه کندی محوری اوستنده جاذبه دینیلان معنوی
ایپلری یومق یاپدیرمق ایچون طولاب و چیقریق حکمنده اولان کونشی بر قدیر
ذو الجلالك امریله دوندیردیب او سیاراتی او معنوی ایپلرله باغلایوب تنظیم
ایتمك و کونشی بتون سیاراتیله ثانیه‌ده بش ساعتلك بر مسافه‌یی
کسدیره‌جك قدر بر سرعتله بر تخمینه کوره هرکول برجی طرفنه ویا شمس
الشموس جانبنه سوق ایتمك البته ازل و ابد سلطانی اولان ذات ذو الجلالك
قدرتیله و امریله‌در. کویا حشمت ربوبیتنی کوسترمك ایچون بو امر بر نفرلری
حکمنده اولان منظومهٔ شمسیه اوردوسی ایله بر مانورا یاپدیریر. آی قوزموغرافیاجی
افندی. هانکی تصادف بو ایشاره قاریشه‌بیلیر. هانکی اسباب الی بوكا اولاشه
بیلیر.. هانکی قوت بوكا یناشه‌بیلیر. هایدی سن سویله هیچ بویله بر سلطان
ذو الجلال عجزینی کوستروب ملکنه باشقه‌سنی قاریشدیریرمی.. بالخصوص
کائناتك میوه‌سی، نتیجه‌سی، غایه‌سی، خلاصه‌سی اولان ذی حیاتلری
باشقه اللره ویریرمی. باشقه‌سنی مداخله ایتدیریرمی.. بالخصوص او میوه‌لرك اك
جامعی و او نتیجه‌لرك اك مکملی و زمینك خلیفه‌سی و او سلطانك آیینه‌دار بر
مسافری اولان انسانلری باشی بوش براقیرمی. و اونلری طبیعته تصادفه حواله

ایدوب حشمت سلطنتنی هیچه ایندیررمی. کمال حکمتنی سقوطا ایندیررمی.

٣

«یگرمی ایکنجی پنجره» ﴿اَلَمْ نَجْعَلِ الْاَرْضَ مِهَادًا * وَالْجِبَالَ اَوْتَادًا * وَخَلَقْنَاكُمْ اَزْوَاجًا﴾ ﴿فَانْظُرْ اِلٰى اٰثَارِ رَحْمَتِ اللّٰهِ كَيْفَ يُحْيِى الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا﴾ کرۀ ارض برقفادرکه. یوز بیڭ آغزی واردر. هر برآغزنده یوز بیڭ لسانی واردر. هرلسانده یوز بیڭ برهان واردرکه: هر بری چوق جهتله واجب الوجود واحد احد هرشیئه قدیر. هرشیئه علیم بر ذات ذوالجلالڭ وجوب وجودینه و وحدتنه و اوصاف قدسیه سنه و اسماء حسنی سنه شهادت ایدرلر. اوت آرضڭ اوّل خلقتنه باقیورزکه مایع حالنه کلان برمادۀ سیاله دن طاش وطاشدن طوپراق خلق ایدلمش. مایع قالسه ایدی قابل سکنا اولمازدی. او مایع طاش اولسه ایدی صوڭره دمیر کبی سرت اولسه ایدی قابل استفاده اولمازدی. البته بو وضعیتی ویرن بر سکنه لرینڭ حاجتلرینی کورن بر صانع حکیمڭ حکمتیدر. صوڭره طبقۀ ترابیه طاغلر درجه سنه قدر یوکسلمش تا ایچندهکی داخلی انقلابلردن کلان زلزله لر طاغلرله تنفس ایدوب زمینی حرکتندن و وظیفه سندن شاشیرتماسون. هم دکزڭ استیلاسندن طوپراغی قورتارسین. هم ذی حیاتلرڭ لوازمات حیاتیه سنه بر ر خزینه اولسون. هم هوایی طارسون غازات مضره دن تصفیه ایتسین تا تنفسه قابل اولسون. هم صولری بریکدیروب ادّخار ایتسین. هم ذی حیاته لازم اولان سائر معدنلره منشأ و مدار اولسون. ایشته بو وضعیت بر قدیر مطلق و بر حکیم رحیمڭ وجوب وجودینه و وحدتنه غایت قطعی وقوتلی شهادت ایدر.

ای جغرافیاجی افندی. بونی نه ایله ایضاح ایدرسڭ. هانکی تصادف شو عجائب مصنوعات ایله طولو سفینۀ ربانیه یی بر شهر عجائب یاپارق ٢٤٠٠٠ یگرمی درت بیڭ سنه بر مسافه ده بر سنه ده سرعتله چویروب اوناڭ

یوزنده دیزلمش اشیادن هیچ برشی دوشورمه سون. هم زمینك یوزنده كی
عجیب صنعتلره باق. عناصرلرنه درجه حكمتلی توظیف ایدلمشلر. بر قدیر حكیمك
امریله زمین یوزنده كی رحمانی مسافرلرینه ناصل كوزل باقیورلر خدمتلرینه
قوشیورلر. هم عجیب غریب صنعتلر ایچنده نقاشك عجیب حكمتلی زمین
یوزینك سیماسنده كی بو نقشلی چیزگیلره باق ناصل سكنه لرینه انهار
وچایلری دكز وایرماقلری. طاغ وتپه لری آیری آیری مخلوقاتلرینه وعبادینه
لایق بر مسكن ووسائط نقلیه یاپمش. صوكره یوزینكلر اجناس نباتات و
انواع حیواناتیله كمال حكمت وانتظام ایله طولدیروب حیات ویره رك شنلندیرر
وقت بوقت منتظماً موت ایله ترخیص ایدرك بوشالتوب یینه منتظماً [بعث
بعد الموت] صورتنده طولدیرمق بر قدیر ذوالجلالك بر حكیم ذوالكمالك وجوب
وجودینه و وحدتنه یوزینكلر لسانلریله شهادت ایدرلر.

[الحاصل] یوزی عجائب صنعتنه بر مشهر. وغرائب مخلوقاته بر محشر. و
قافلهٔ موجوداته بر ممر. وصفوف عبادینه بر مسجد ومقر اولان زمین بتون
كائناتك قلبی حكمنده اولدیغندن كائنات قدر نور وحدانیتی كوستریر. ایشته
ای جغرافیاجی افندی. بو زمین قفاسی یوز بیك آغزلرنده یوز بیك
لسان ایله اللهی طانیتدیریسه وسن اونی طانیمازسه ك باشكی طبیعت
بطاقلغنه صوقسه ك درجه قباحتكی دوشون. نه درجه دهشتلی بر جزایه
سنی مستحق ایدر. بیل آییل. وباشكی بطاقلقدن چیقار [آمَنْتُ بِاللّٰهِ الَّذِی
بِیَدِهٖ مَلَكُوتُ كُلِّ شَیْءٍ] دی.

[یگرمی ایكنجی پنجره] [اَلَّذِی خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَیٰوةَ] حیات قدرت ربانیه
معجزاتنك اك نورانیسیدر. اك كوزلیدر. و وحدانیت برهانلرینك اك
قوتلیسی واك پارلاغیدر. وتجلیات صمدانیه آینه لرینك اك جامعی

وألك برّاقيدر. أوت حياتك باشيله بر حيّ قيّومى بتون اسماء وشئوناتيله بيلديرر. چونكه حيات پك چوق صفاتك ممزوج بر مجموعى حكمنده بر ضيا. بر ترياقدر. ألوان سبعه ضياده ومختلف أدويه‌لر ترياقده ناصلكه ممتزجاً برلور. اويله‌ده حيات دخى پك چوق صفاتدن ياپيلمش بر حقيقتدر. او حقيقتده‌كى صفتلردن برقسمى طويغولر واسطه‌سيله انبساط ايده‌رك انكشاف ايدوب آيريليرلر. قسم اكثرى ايسه حسيّات صورتنده كنديلرينى احساس ايدرلر. وحياتدن قايناماصورتنده كنديلرينى بيلديريرلر. هم حيات كائناتك تدبير وادارسنده حكمفرما اولان رزق ورحمت وعنايت وحكمتى تضمن ايديور. كويا حيات اونلرى آرقه‌سنه طاقوب كيرديكى يره چكيور. مثلا. حيات بر جسمه بر بدنه كيرديكى وقت. حكيم اسمى دخى تجلّى ايدر. حكمتليه يووه‌سنى كوزلجه ياپوب تنظيم ايدر. عين حالده كريم اسمى ده تجلّى ايدوب مسكننى حاجاتنه كوره ترتيب وتزيين ايدر. ينه عين حالده رحيم اسمنك جلوه‌سى كورونيور كه: او حياتك دوام وكمالى ايچون درلو درلو احسانلرله تلطيف ايدر. ينه عين حالده رزاق اسمنك جلوه‌سى كورونيور كه. او حياتك بقاسنه وانكشافنه لازم مادّى ومعنوى غدالرى يتيشديريور. وقسماً بدنده ادخار ايديور. ديمك حيات بر نقطهٔ مجراقيه حكمنده مختلف صفات بربرى ايچنه كيرر. بلكه بربرينك عينى اولور. كويا حيات عاميله هم علمدر. عين حالده قدرتدر. عين حالده ده حكمت ورحمتدر. وهكذا. ايشته حيات بو جامع ماهيتى اعتباريله شئون ذاتيهٔ ربانيه‌يه آيينه دارلق ايدن بر آيينهٔ صمديتدر. ايشته بو سرّدندركه: حىّ قيّوم اولان ذات واجب الوجود حياتى پك چوق كثرتله وبذولتله خلق ايدوب نشر وتشهير ايدر. وهر شئ حياتك اطرافنه طوپلاتديروب اوكا خدمتكار ايدر. چونكه حياتك وظيفه‌سى بيوكدر.

آوت صمدیتك آیینه سی اولمق قولای برشی دگل. عادی بر وظیفه دگل.
ایشته گوز اوگنده هر وقت گوردیگمز بو حدود حسابه گلمه ین یکی یکی حیاتلر
و حیاتلرك اصللری وذاتلری اولان روحلر بردن و هیچدن وجوده گلمه لری و
گوندریلمه لری بر ذات واجب الوجود و حیّ قیّومك وجوب وجودینی وصفات
قدسیه سنی وأسماء حسناسنی لمعاتك گونشی گوستردیگی کبی گوستریورلر..
گونشی طانیمایان قبول ایتمه ین آدم ناصل گوندوزی طولدیران ضیایی انکار ایتمگه
مجبور اولویور. اویله ده حیّ قیّوم محیی و ممیت اولان شمس احدیتی طانیمایان آدم
زمینك یوزینی بلکه ماضی و مستقبلی طولدیران ذی حیاتلرك وجودینی انکار ایتملی
ویوز درجه حیواندن آشاغی دوشملی حیات مرتبه سندن دوشوب جامد بر
جاهل أجهل اولمالی..

٣ یگرمی دردنجی کلمه ﴿لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ اِلَّا وَجْهَهُ لَهُ الْحُكْمُ وَاِلَيْهِ
تُرْجَعُونَ﴾ موت حیات قدر بر برهان ربوبیتدر.. غایت قوتلی بر حجّت وحدانیتدر.
﴿اَلَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيٰوةَ﴾ دلالتیله موت عدم، اعدام، فنا، هیچلك، فاعلسز
بر انقراض دگل.. بلکه بر فاعل حکیم طرفندن خدمتدن ترخیص و تحویل مکان و تبدیل
بدن و وظیفه دن پایدوس و حبس بدندن آزاد ایتمك و منتظم بر أثر حکمت اولدیغی
برنجی مکتوبده گوسترلمشدر. آوت ناصل زمین یوزنده کی مصنوعات و ذی
حیاتلر و حیاتدار زمین یوزی بر صانع حکیمك وجوب وجودینه و وحدانیتنه
شهادت ایدییورلر. اویله ده او ذی حیاتلر اولوملریله بر حیّ باقینك سرمدیتنه
و واحدیتنه شهادت ایدییورلر. یگرمی ایکنجی سوزده موت غایت قوتلی بر برهان
وحدت و حجّت سرمدیت اولدیغی اثبات و ایضاح ایدلدیگندن شو بحثی او سوزه
حواله ایدوب یالکز مهم بر نکته سنی بیان ایده جگز. شویله که: ناصل ذی حیاتلر
وجودلریله بر واجب الوجودك وجودینه دلالت ایدییورلر، اویله ده او ذی حیاتلر

ئولوملريله برحىّ باقينك سرمديتنه واحديتنه شهادت ايدييورلر. مثلا، يالكز برتك ذى حيات اولان زمين يوزى انتظاماتيله احواليله صانعى كوستردىكى كبى ئولديكى وقت يعنى قيشى بياض كفنى ايله ئورتلش اوزمين يوزينى قاپاماسيله نظر بشرى اوندن چويرييور. ويا فقط نظرى اوكيدن بهاره جنازه سنك آرقه سنه ماضى كيدر. داها كنيش بر منظره يى كوسترر. يعنى شهيرى بر معجزهٔ قدرت اولان زمين طولوسى بتون كيچن بهارلر مثللو يكى كلهجك بر خارقهٔ قدرت وبر حياتدار زمين اولان بهار طولوسى حياتدار موجودات آرضيه نك كلمه لرينه احساس و وجودلرينه شهادت ايتديكلرندن اويله كنيش بر مقياسده اويله پارلاق بر صورتده اويله قوتلى بر درجه ده بر صانع ذوالجلالك بر قدير ذوالكمالك بر قيّوم باقينك بر شمس سرمدينك وجوب وجودينه ووحدتنه وبقا وسرمديتنه شهادت ايدرلر. واويله پارلاق دلائلى كوستررلركه: ايستر ايسته مز بداهت درجه سنده (آمنت بالله الواحد الاحد) ديديرتير.

الحاصل [وَيُحْيِي الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا] سرنجه حياتدار بو زمين بر بهارده صانعه شهادت ايتديكى كبى اونك ئولمسيله زمانك كيچمش وكلهجك ايكى قناديده ديزلمش معجزات قدرتنه نظرى چويرييور. بر بهار برينه بيكلر بهارى كوستريور. بر معجزه يرينه بيكلر معجزات قدرتنه اشارت ايدر. واونلردن هر بهار شو حاضر بهاردن داها قطعى شهادت ايدر. چونكه ماضى طرفنه كيچنلر ظاهرى سببلريله برابر كيتمشلر، آرقه لرندن يينه كنديلرى كبى باشقه لرى يرلرينه كلمشلر. ديمك اسباب ظاهريه هيچدر. يالكز بر قدير ذوالجلال اونلرى خلق ايدوب حكمتيله اسبابه باغلايه رق كوندرديكنى كوستريور. وكلهجك زمانده ديزيلمش حياتدار اولان زمين يوزلرى ايسه، داها پارلاق شهادت ايدر.

چونكه يكيدن، يوقدن، هيچدن ياپيلوب ارنده ريله جك يرده قونوب وظيفه

كوردير وبر صوكره كونده ريله چكلر. ايشته اى طبيعته صاپلانان و بطاقلقده
بوغولمق درجه سنه كلان غافل بتون ماضى ومستقبله اولاشه جق حكمتلى
وقدرتلى معنوى آل صاحبى اولميان بر شى ناصل زمينك مياننه قاريشه
بيلير. سنك كبى هيچ اندر هيچ اولان تصادف وطبيعت بوكا قاريشه بيليرمى.
قورتولمق ايسترسه ك طبيعت اولسه اولسه بر دفتر قدرت الهيه در. تصادف
ايسه جهلمزى اورتن كيزلى بر حكمت الهيه نك پرده سيدر. دى حقيقته بناء

---

٥ يكرمى بشنجى پنجره ٥ ناصلكه مضروب البته ضاربه دلالت ايدر. صنعتلى بر اثر
صنعتكارى ايجاب ايدر. ولد والدى اقتضا ايدر. تحتيت فوقيتى استلزام ايدر
وهكذا. بتون امور اضافيه تعبير ايتدكلرى بر برسز اولميان اوصاف نسبيه
مثللو شو كائناتك جزئياتنده وهيئت عموميه سنده كورونن امكان دخى وجوبى
كوسترر. وبتون اونلرده كورونن انفعال بر فعلى كوسترر. وعمومنده كورونن
مخلوقيت خالقيتى كوسترر. وعمومنده كورونن كثرت وتركيب وحدتى
استلزام ايدر. ووجوب وفعل وخالقيت ووحدت بالبداهه وبالضروره
ممكن منفعل كثير مركب مخلوق اولميان واجب وفاعل واحد وخالق
اولان موصوفلرينى ايستر. اويله ايسه بالبداهه بتون كائناتده كى بتون
امكانلر بتون انفعاللر. بتون مخلوقيتلر. بتون كثرت وتركيبلر بر ذات واجب
الوجودك فعال لما يريد خالق كل شئ واحد احده شهادت ايدر.
(الحاصل) ناصل امكاندن وجوب كورونيور. انفعالدن فعل. وكثرتدن
وحدت. بونلرك وجودى اونلرك وجودينه قطعياً دلالت ايدر. اويله ده موجودات
اوستنده كورونن مخلوقيت ومرزوقيت كبى صفتلر دخى صانعيت رزاقيت
كبى شئونلرك وجودلرينه قطعى دلالت ايديور. شو صفاتك وجودى دخى

بالضروره بالبداهه برخلاق وبر رزاق صانع رحیمك وجودینه دلالت ایدر. دیمك هر برموجود طاشیدیغی یوزلر بوحیثیه صفتلر لسانیله ذات واجب الوجودك یوزلر أسماء حسناسنه شهادت ایدرلر. بو شهادتلر قبول ایدلمزسه موجوداتك بتون بوحیثیه صفتلرینی انکار ایتمك لازم کلیر..

(یکرمی آلتنجی شجره) حاشیه١ شو کائناتك موجوداتی یوزونده تازه لك و کوزللیکیجین جماللر وحسنلر برجمال سرمدی جلوه لرینك برنوع کولکه لری اولدیغنی کوسترر. أوت ایرماغك یوزونده کی قبارجقلرك پارلایوب کیتمه سندن صوکره آرقه دن کلنلرك کیدنلر کبی پارلامالری دائمی برشمسك شعاعلرینك آینه لری اولدقلرینی کوستردکلری کبی. سیال زمان ایرماغنده سیار موجوداتك اوستنده پارلایان لمعات جمالیه دخی برجمال سرمدیه اشارت ایدرلر. واونك برنوع آماره لریدرلر. هم کائنات قلبنده کی جدی عشق برمعشوق لایزالی یی کوسترر. أوت آغاجك ماهیتنده اولمیان برشی أساسلی برصورتده میوه سنده بولونمدیغی دلالتیله شجرۂ کائناتك حساس میوه سی اولان نوع انسانده کی جدی عشق لاهوتی کوسترر که بتون کائناتده فقط یا بشقه شکللرده حقیقی عشق و محبت بولونیور. اویله ایسه قلب کائناتده کی شو حقیقی محبت و عشق برمحبوب أزه لیی کوسترر. هم کائناتك سینه سنده چوق صورتلرده تظاهر ایدن انجذابلر جذبه لر جاذبه لر أزه لی برحقیقت جاذبه دارك جذبیله اولدیغنی هشیار قلبلره کوسترر. هم مخلوقاتك ألك حساس ونورانی طائفه سی اولان أهل کشف وولایتك اتفاقیله ذوق وشهوده استناد ایدرك برجمیل ذوالجلالك جلوه سنه تجلیسنه مظهر اولدقلرینی..

(١) حاشیه ١ شو شجره عمومه دکل. أهل قلب وأهل محبته مخصوصیتی وار..

واوجليل ذوالجمالك كنديني طانيتديرماسنه وسه ودير لمسنه ذوق ايله
مطلّع اولدقلريني متفقاً خبرويرمه لري يينه برذات واجب الوجودك برجميل
ذوالجلالك وجودينه وانسانلره كنديني طانيتديرماسنه قطعياً شهادت
ايدر. هم كائنات يوزنده وموجودات اوستنده ايشله ين قلم تحسين وتزيين
او قلم صاحبي ذاتك اسماء حسناسنك كوزللكني واضحاً كوستريور. ايشته كائنات
يوزنده كي جمال وقلبنده كي عشق وسينه سنده كي انجذاب وكوزلرنده كي كشف
وشهود وهيئتنده كي حسن وتزيينات پك لطيف نوراني بر پنجره آچار.
اونكله بتون اسماسيله برجميل ذوالجلالي وبرمحبوب لايزالي وبرمعبود
لم يزلي هشيار اولان عقل وقلبلره كوستريور. ايشته اى ماديات قرانلغنده
اوهام ظلماتنده بوغولمش شبهات ايچنده چيرپينان غافل كنديكه كل انسانيته
لايق بر صورتده يركسلسه شو درت دليل ايله باق جمال وحدتي كور. كمال
ايماني قزان. حقيقي انسان اول.

« يكرمي يدنجي پنجره » { اللّٰهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ }
كائناتده اسباب ومسببات كورونن اشيايه باقيورز. كوريورزكه اك
اعلا بر سبب اك عادي بر مسببه قدرتي يتمه يور. ديمك اسباب بر پرده در.
مسببلري ياپان باشقه در. مثلا حدسز مصنوعاتدن يالكز جزئي بر مثال اولارق
انسانك باشي ايچنده بر خردال كوچكلكنده بر يرده يرلشديريلان قوۀ حافظه يه
باقيورز. كوريورزكه اويله بر جامع كتاب بلكه كتبخانه حكمنده دركه بتون
سركذشتۀ حياتي ايچنده قاريشديرمقسزين يازيليور. عجبا شو معجزۀ قدرته
هانكي سبب كوستريله بيلير. تلافيف دماغيه مي. بسيط شعورسز حجيرات
ذره لريمي. تصادف روزكارلريمي. حالبوكه او معجزۀ صنعت اويله بر ذاتك
صنعتي اولابيليركه: بشرك حشرده نشر ايديله جك بيوك دفتر اعمالندن

محاسبه وقتنده خاطره کتیریله جك وایشلدیکی هر فعللری یازلدیغنی بیلدیرمك ایچون برکوچك سنده استنساخ ایدوب یازوب عقلنك الینه ویره جك بر صانع حکیمك صنعتی اولا بیلیر. ایشته بشرك قوه حافظه سنه مثال اولارق بتون یمورطه لری چکردکلری تخماری قیاس ایت. وبو جامع کوچوجك معجزه لرده سائر مسببا تیده قیاس ایت. چونکه هانکی مسببه ومصنوعه باقسه ك اوده بر خارقه بر صنعت وارکه. دکل اونك عادی بسیط سببی بلکه بتون اسباب طوپلانسه اوکا قارشی اظهار عجز ایده جکلر. مثلا. بیوك بر سبب ظن ایدیلن کونشی اختیارلی شعورلی فرض ایده رك اوکا دینیلسه بر سینکك وجودینی یاپا بیلیرمیسك البته دییه جك که. فالقمك احسانیله دکانمده ضیا، رنکلر، حرارت چوق. فقط سینکك وجودنده کوز، قولاق، حیات کبی اویله شیلر وارکه نه بنم دکانمده بولونور. ونه ده اقتدارم داخلنده در. هم نا صلکه مسببده کی خارقه صنعت وتزیینات اسبابی عزل ایدوب مسبب الاسباب اولان واجب الوجوده اشارت ایده رك ﴿وَاِلَيْهِ يُرْجَعُ الْاَمْرُ كُلُّهُ﴾ سرینجه اوکا تسلیم امور ایدر. اویله ده مسبباته طاقیلان نتیجه لر غایه لر، فائده لر بالبداهه پرده اسباب آرقه سنده برربّ کریمك برحاکم رحیمك ایشلری اولدیغنی کوسترر. چونکه شعورسز اسباب البته بر غایه یی دوشونوب چالیشماز. حالبوکه کورییورز. وجوده کلان هر مخلوق بر غایه دکل. بلکه چوق غایه لری چوق فائده لری چوق حکمتلری تعقیب ایده رك وجوده کلیبور. دیمك بر رب حکیم وکریم او شیلری یاپوب کوندریبور. او فائده لری اونلره غایه وجود یاپیبور. مثلا. یاغمور کلیبور. یاغموری ظاهرا انتاج ایدن اسباب حیواناتی دوشونوب اونلره آجیوب مرحمت اتمکدن نه قدر اوزاق

اولدیغی معلوم در.. دیمك حیواناتی خاق ایدن ورزقلرینی تعهد ایدن بر خالق رحیمك حکمتیله امداده کونده ریلییور. حتی یاغموره رحمت دینیلییور.. چونکه چوق آثار رحمتی وفائده لری تضمن ایتدیکلندن کویا یاغمور شکلنده رحمت تجسم ایتمش تقطر ایتمش قطره قطره کلییور.. هم بتون مخلوقاتك یوزینه تبسم ایدن بتون زینتلی نباتات وحیواناتده کی تزیینات وکوستریشلر بالبداهه پرده غیب آرقه سنده بو سوسلی وکوزل صنعتلرله کندینی طانیتدیرمق

وسه وه دیرمك وبیلدیرمك ایسته ین بر ذات ذوالجلالك وجوب وجودینه و وحدتنه دلالت ایدرلر.. دیمك اشیاده کی سوسلی وصنعتلر کوستریشلی کیفیتلر طانیتدیرمق وسه وه دیرمك صفتلرینه قطعیاً دلالت ایدر.. سه وه دیرمك و طانیتدیرمق صفتلری ایسه بالبداهه وددود معروف بر صانع قدیرك وجوب وجودینه و وحدتنه شهادت ایدر.. ﴿الحاصل﴾ سبب غایت عادی عاجز و اوکا اسناد ایدیلن مسبّب ایسه غایت صنعتلی وقیمتلی اولدیغندن سببی عزل ایدر.. هم سببك غایه سی فائده سی دخی جاهل وجامد اولان اسبابه اوره ته دن آثار بر صانع حکیمك الینه تسلیم ایدر.. هم سببك یوزونده کی تزیینات ومهارتلر کندی قدرتنی ذی شعورلره بیلدیرمك ایسته ین وکندینی سه وه دیرمك آرزو ایدن بر صانع حکیمه اشارت ایدر.. ای اسباب پرست بیچاره بو اوچ مهم حقیقتی نه ایله ایضاح ایده بیلیرسك. سن ناصل کندیکی قاندیره بیلیرسك. عقلك وارسه اسباب پرده سنیییرت ﴿وحده لا شریك له﴾ دی حدسز اوهامدن قورتول..

---

۱ یگرمی سکزنجی بحره ﴿وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَاخْتِلَافُ اَلْسِنَتِكُمْ وَاَلْوَانِكُمْ اِنَّ فِى ذٰلِكَ لَاٰيَاتٍ لِلْعَالِمِينَ﴾ شوکا ثنا ته باقیورز کوریورزکه.. حجیرات بدندن طرت.. تا مجموع عالمه شامل بر حکمت وتنظیم وار. حجیرات بدنه

باقيورز كوريورزكه: مصالح بدنيى كورن اداره ايدن بريسنك امريله قانونيله او
كوچوجك حجيره لرده عجيبلى بر تدبير وار. معده‌يه ناصل بر قسم رزق ايچ ياغى
صورتنده ادّخار اولونوب وقت حاجتده صرف ايديلير. عيناً او كوچوجك حجيره لر
ده ده او تصرّف و ادّخار وار. نباتاته باقيورز غايت حكيمانه بر تربيه بر تدبير
كورونيور. حيواناته باقيورز غايت درجه ده كريمانه بر تربيه و اعاشه كوريورز؛
كائناتك اركان عظيمه سنه باقيورز. مهم غايه لر ايچون حشمتكارانه بر تدوير
و تنوير كوريورز. عالمك مجموعنه باقيورز. منتظم بر مملكت بر شهر بر سراى
حكمنده عالى حكمتلر. عالى غايه لر ايچون مكمل بر تنظيمات كوريورز. اوتوز ايكنجى
سوزك برنجى موقفنده ايضاح و اثبات ايدلديكى اوزره بر ذرّه دن طوت تا يلديزلره
قدر ذرّه مقدار شركه ير براقيور. اونلر برلرينه معناً مناسبتدارلركه بتون
يلديزلرى مسخّر ايده‌مه‌ين و الينده طوتميان بر ذرّه‌يه ربوبيتنى ديكله تيره‌مز. —
بر ذرّه‌يه حقيقى رب اولمق ايچون بتون يلديزلره صاحب اولمق لازم كلير. هم
اوتوز ايكنجى سوزك ايكنجى موقفنده ايضاح و اثبات ايدلديكى اوزره سمواتك
خلق و تسويه سنه مقتدر اولميان بشرك سيماسنده‌كى تشخّصى ياپاماز.. ديمك
بتون سمواتك ربّى اولميان بر تك انسانك سيماسنده‌كى علامت فارقه اولان
نقش سماوى‌يى ياپاماز.. ايشته كائنات قدر بيوك بر معجزه كه او نظرله باقيلسه
﴿اَللّٰهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ۞ لَهُ مَقَالِيدُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ﴾
آيتلرى بيوك حرفلرله كائنات صحيفه لرنده يازيلى اولديغى عقل كوزيله ده
كوريله‌جك. اويله ايسه كورميه‌نك يا عقلى يوق. يا قلبى يوق.. ويا انسان
صورتنده بر حيواندر.

«يكرمى طقوزنجى پنجره» ﴿وَاِنْ مِنْ شَيْءٍ اِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ﴾ بر بهار موسمنده
غريبانه متفكرانه سياحتده كيديوردم. بر تپه‌جكك اتكندن كيچركن پارلاق

برصاری چیچك نظرمه ایلیشدی. اسكیدن وطنمده وسائر مملكتلرده كوردیگم او جنس صاری چیچكلری درخاطر ایتدیردی. شویله بر معنا قلبه كلدیكه: بو چیچك كیمك طرّه سی ایسه، كیمك سكّه سی ایسه، وكیمك مهری ایسه، وكیمك نقشی ایسه البته بتون زمین یوزنده‌كی او نوع چیچكلر اونك مهرلریدر، سكّه لریدر. شو مهر تخیّلندن شویله بر تصور كلدیكه: ناصل بر مهر ایله مهرلنمش بر مكتوب، او مهر او مكتوبك صاحبنی كوستریور. اویله ده شو چیچك بر مهر رحمانیدر. شو انواع نقشلرله ومعنیدار نباتات سطرلریله یازیلان شو تپه چیچك دخی بو چیچك صانعنك مكتوبیدر. هم شو تپه چیچك دخی بر مهردر. شو صحرا دخی و بر مكتوب رحمانی هیئتنی آلدی. ایشبو تصوردن شویله بر حقیقت ذهنه كلدیكه: هر بر شی بر مهر ربّانی حكمنده بتون اشیایی كندی خالقنه اسناد ایدر. كندی كاتبنك مكتوبی اولدیغنی اثبات ایدر. ایشته هر بر شی اویله بر پنجرهٔ توحید دركه، بتون اشیایی بر واحده مال ایدر. دیمك هر بر شیده خصوصاً ذی حیاتلرده اویله خارقه بر نقش اویله معجزه كار بر صنعت واركه: اونی اویله یاپان واویله معنیدار نقش ایدن بتون اشیایی یاپابیلیر. وبتون اشیایی یاپان البته او اولاجقدر. دیمك بتون اشیایی یاپامیان بر تك شیئی ایجاد ایده‌مز.

ایشته ای غافل! شو كائناتك یوزینه باقكه بربری ایچنده حدسز مكتوبات صمدانیه حكمنده اولان صحائف موجودات وهر بر مكتوب اوستنده حدسز سكّهٔ توحید مهرلری ایله تمهیر ایدلمش. بتون بو مهرلرك شهادتلرینی كیم تكذیب ایده‌بیلیر. هانكی قوت اونلری صوصدیره بیلیر. قلب قولاغیله هانكیسنی دیكله‌سه‌ك ﴿اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ﴾ دیدیگنی ایشیده‌بیلیرسك.

اوتوزنجی پنجره ﴿لَوْ كَانَ فِيهِمَا اٰلِهَةٌ اِلَّا اللّٰهُ لَفَسَدَتَا﴾ ﴿كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ

الا وجهه له الحكم واليه ترجعون) شو بحثه امكان وحدوثه مؤسس عموم
متكلمينك بحثه سيدر. واثبات واجب الوجوده قارشى جادّه لريدر. بوناك تفصيلاً
شرح المواقف وشرح المقاصد كبى محققلرك بيوك كتابلرينه حواله ايدەرك يالكز
قرآنك فيضندن وشو بحثه دن روحه كلان برايكى شعاعى كوستره جكز. شويله كه:
آمريت وحاكميتك مقتضاسى رقيب قبول ايتمه مكدر، اشتراكى ردّ ايتمكدر. مداخله‌يى
رفع ايتمكدر. اونك ايچوندركه: كوچك بركويده ايكى مختار بولونسه كوى راحتنى و
نظامنى بوزارلر. برناحيه ده ايكى مدير، بر ولايتده ايكى والى بولونسه هرج مرج ايدرلر:
برمملكتده ايكى پادشاه بولونسه قطعه لى بر قارماقاريشيقلغه سببيت ويررلر:
مادام حاكميت وآمريتك كولكه سنك ضعيف بركولكه سى وجزئى بر نمونه سى
معاونته محتاج عاجز انسانلرده بويله رقيب وضدّى وامثالنك مداخله سنى
قبول ايتمزسه. عجبا سلطنت مطلقه صورتنده كى حاكميت وربوبيت درجه
سنده كى آمريت برقدير مطلقده نه درجه ردّ مداخله قانونى نه قدر اساسلى
برصورتده حكمنى اجرا ايتديكنى قياس ايت. ديمك الوهيت وربوبيتك اك قطعى
ودائمى ولازمى وحدت وانفراددر. بوكا بربرهان باهر وشاهد قاطع كائناتده كى
انتظام اكمل وانسجام اجملدر. سينك قنادندن طوت تا سموات قنديللرينه
قدر اويله بر نظام واركه: عقل اونك قارشوسنده حيرتندن واستحساننددن
(سبحان الله ، ما شاء الله ، بارك الله) ديرسجده ايدر. اكر ذره مقدار
شريكه يربولونسه ايدى مداخله سى اولسه ايدى (لو كان فيهما آلهة الا
الله لفسدتا) آيت كريمه سنك دلالتيله نظام بوزوله جقدى صورت
دكيشه جكدى. فسادك آثارى كورونه جكدى. حالبوكه (فارجع البصر
هل ترى من فطور ، ثم ارجع البصر كرتين ينقلب اليك البصر خاسئاً
وهو حسير) دلالتيله وشو افاده ايله نظر بشر قصورى آراماق ايچون نه قدر

چابالاسه هیچ بر یرده قصوری بولامیه‌رق یورغون اولارق منزلی اولان گوزه گلوب اونی گوندەرن منقّد عقله دییه‌جك بیهوده یورولدم قصور یوق دیمکله گوستریبورکه: نظام وانتظام غایت مکملدر. دیمك انتظام کائنات وحدانیتك قطعی شاهدیدر.

(کلکله‌لم حدوثه) متکلمین دیمشلرکه: عالم متغیّردر. هر متغیّر حادثدر. هر بر حادثك بر محدثی یعنی بر موجدی وار. اویله ایسه بو کائناتك قدیم بر موجدی وار. بز ده دیرز: اوت کائنات حادثدر. چونکه گوریبورز هر عصرده بلکه هر سنه‌ده بلکه هر موسمده بر کائنات بر عالم گیدەر، بری گلیر. دیمك بر قدیر ذوالجلال وار که بو کائناتی هیچدن ایجاد ایدەرك هر سنه‌ده بلکه هر موسمده بلکه هر گونده برینی ایجاد ایدر. اهل شعوره گوستریر. و صوگره اونی آلیر، باشقه‌سنی گتیریر. بر بری آرقه‌سنه طاقوب زنجیرله بر صورتده زمانك شریدینه آصیبور. البته بو عالم کبی بر کائنات متجدّده حکمنده اولان هر بهارده گوزیمزك اوگنده هیچدن گلان وگیدن کائناتلری ایجاد ایدن بر ذات قدیرك معجزات قدرتیدرلر. البته عالم ایچنده هر وقت عالملری خلق ایدوب دگیشدیرن ذات مطلقا شو عالمی دخی او خلق ایتمشدر. و شو عالمی وروی زمینی او بیوك مسافرلره مسافرخانه یاپمشدر.

(کلکله‌لم امکان بحثنه) متکلمین دیمشلرکه: امکان ایسه (متساوی الطرفین در. یعنی عدم و وجود ایکیسیده مساوی اولسه بر تخصیص ایدیجی بر ترجیح ایدیجی بر موجد لازمدر: چونکه ممکنات بربرینی ایجاد ایدوب تسلسل ایده‌رك یا خود او اونی، او ده اونی ایجاد ایدوب دور صورتنده دخی اولاماز. اویله ایسه بر واجب الوجود وار که: بونلری ایجاد ایدیور. دور و تسلسل اون ایکی برهان یعنی عرشیه و سلّمیه کبی ناملریله مسمّا مشهور اون ایکی دلیل قطعی ایله

دوری ابطال ایتمشلر و تسلسلی محال کوسترمشلر. سلسلهٔ أسبابی کسوب
واجب الوجودک وجودینی اثبات ایتمشلردر. بزده دیرزکه ۲۴ أسباب
تسلسلاتی براهینی ایله عالمک نهایتنده کیلمه سندن ایسه قرشیده
خالق کلّ شیئه خامی سکّه یی کوسترمک داها قطعی داها قولایدر. قرآنک
فیضیله بتون بیجره‌لر و بتون سوزلر او أساس اوزرینه کیتمشلر. بونکله بربر
امکان نقطه سنک حدسز بر وسعتی وار. حدسز جهتلر له واجب الوجودک
وجودینی کوستریورلر. یالکز متکلمینک تسلسلک کیلمه سی یولینه الحق
کلنیشی و یولک اولان اوجادهٔ یه منحصر دکلدر. بلکه حد و حسابه کلمه ین
یوللر ایله واجب الوجودک معرفتنه یول آچار. شویله که هر برشی وجودنده
صفاتنده مدّت بقاسنده حدسز امکانات یعنی غایت چوق یوللر و جهتلر ایچنده
متردّد ایکن کورییورزکه. او حدسز جهتلر ایچنده وجودجه منتظم بر یولی
تعقیب ایدیور. هر بر صفتیده مخصوص بر طرزده اوکا ویریور. مدّت
بقاسنده بتون دکیشدیر دیکی صفت و حالاردفی بوله بر تخصیص ایله
ویریلیور. دیمک بر مخصّصک اراده سیله بر مرجّحک ترجیحیله بر موجد
حکیمک ایجادیله درکه: حدسز یوللر ایچنده حکمتلی بر یولده اونی سوق ایدر.
منتظم صفت واحوالی اوکا کیدیریور. صونکره انفراددن چیقار وب بر
ترکیبلی جسمه جزؤ یاپار. امکانات زیاده لشیر. چونکه او جسمه بیکلر طرزده
بولونه بیلیر. حالبوکه نتیجه سز اوضعیتلر ایچنده نتیجه لی مخصوص بر
وضعیت اوکا ویریلیر که: مهم نتیجه لری و فائده لری وار جسمه وظیفه لری
کوردیریلیور. صونکره او جسم دخی دیکر بر جسمه جزؤ یاپدیریلیور. امکانات
داها زیاده لشیر. چونکه بیکلر له طرزده بولونه بیلیر. ایشته او بیکلر طرز
ایچنده بر تک وضعیت ویریلیور. او وضعیت ایله مهم وظیفه‌لر کوردیریلیور:

وهکذا ، کیتدکجه دالها زیاده قطعی برحکیم مدبّرك وجوب وجودینی کوستریبور . برآمرعلیمك آمریله سوق ایدیلدیکنی بیلدیریبور . جسم ایچنده جسم بربری ایچنده جزؤ اولوب کیدن بتون بوترکیبلرده ناصل برنفرطاقمنده . بلوکنده . طابورنده . آلاینده . فرقه سنده . اوردوسنده متداخل اوحیثلاردن هربرینه مخصوص بروظیفه سی حکمتلی بر نسبتی انتظاملی بر خدمتی بولونیور . هم ناصلکه . سنك کوز بکلکدن بر حجیره کوزوکده بر نسبتی و بر وظیفه سی وار . سنك باشك حیثیت عمومیه سی نسبتنده دخی حکمتلی بروظیفه سی وخدمتی واردر . ذرّه مقدار شاشیرسه صحّت واداره بدن بوزولور . قان طمارلرینه حس وحرکت اعصا بلرینه حتی بدنك حیثیت عمومیه سنده بر مخصوص وظیفه سی حکمتلی بر وضعیتی واردر . بیکلرله امکانات ایچنده برصانع حکیمك حکمتیله اومعیّن وضعیت ویرلمشدر . اویله ده بوکائناته کی موجودات هربری کندی ذاتیله صفاتیله چوق امکان یوللری ایچنده خاص بر وجودی وحکمتلی بر صورتی و فائده لی صفتلری ناصل بر واجب الوجوده شهادت ایدرلر . اویله ده مرکّباته کیردکلری وقت هر بر مرکّبده دالها باشقه برلسانله بینه صانعنی اعلان ایدر . کیت کیده تا آلك بیوك مرکّبه قدر نسبتی وظیفه سی خدمتی اعتباریله صانع حکیمك وجوب وجودینه واختیارینه وارادهسنه شهادت ایدر . چونکه برشی بتون مرکّباته حکمتلی مناسبتلری محافظه صورتنده یرلشدیرن بتون اومرکّباتك خالقی اولا بیلیر . دیمك برذرّه شی بیکلر لسانلرله اوکا شهادت ایده حکمنده در . ایشته کائناتك موجوداتی قدر دکل . بلکه موجوداتك صفات ومرکّباتی عددنجه امکانات نقطه سنده واجب الوجودك وجودینه دارشی شهادتلر کاسیور . ایشته آی غافل کائناتی طولدیران بوشهادتلری بوصدالری ایشیتمه مك نه درجه صاغیرد عقاسزلق اولدیغی لازم کلیبور . هایدی سن سویله . . .

[اوتوز برنجی پنجره] لَقَدْ خَلَقْنَا الْاِنْسَانَ فِى اَحْسَنِ تَقْوِيمٍ [وَفِى الْاَرْضِ اٰيَاتٌ لِلْمُوقِنِينَ] [وَفِى اَنْفُسِكُمْ اَفَلَا تُبْصِرُونَ] شو پنجره (انسان) انفسیدر. وانفسی جهتنده شو پنجره نك تفصیلاتنی بیكلر محققین أولیانك مفصّل كتابلرینه حواله ایدەرك یالكز فیض قرآندن آلدیغمز برقاچ شعاعسنه اشارت ایدەرز.

شویله كه: اون برنجی سوزده بیان ایدلدیكی كبی انسان اویله بر نسخهٔ جامعه دركه: جناب حق بتون أسماسنی انسانك نفسیله انسانه احساس ایدییور. تفصیلاتنی باشقه سوزلره حواله ایدوب یالكز اوچ نقطه یی كوستره جكز.

[برنجی نقطه] انسان اوچ جهتله اسماء الٰهیه یه بر آیینه در. [برنجی وجه] كیجه ده ظلمت ناصل نوری كوسترر. اویله ده انسان ضعف وعجزیله. فقر وحاجاتیله. نقص وقصوریله بر قدیر ذوالجلالك قدرتنی قوتنی غناسنی رحمتنی بیلدیرییور. وهكذا. پك چوق أوصاف الٰهیه یه بو صورتله آیینه دارلق ایدییور. حتی حدسز (عجزنده) ونهایتسز ضعفنده حدسز اعداسنه قارشو بر نقطهٔ استناد آرامقله وجدان دائما واجب الوجوده باقار. هم نهایتسز فقرنده نهایتسز حاجاتی ایچنده نهایتسز مقصدلره قارشو بر نقطهٔ استمداد آرامغه مجبور اولدیغندن وجدان دائما او نقطه دن بر غنی رحیمك دركاهنه طیانیر. دعا ایله آل آچار. دیمك هر وجدانده شو نقطهٔ استناد ونقطهٔ استمداد جهتنده ایكی كوچك پنجره قدیر رحیمك باركاه رحمتنه آچیلیر. هر وقت اونكله باقابیلیر. [ایكنجی وجه] آیینه دارلق ایسه. انسانه ویریلن نمونه لر نوعندن جزئی علم. قدرت. بصر. سمع. مالكیت. حاكمیت كبی جزئیات ایله كائنات مالكنك علمنه وقدرتنه بصرینه سمعنه. حاكمیت ربوبیتنه آیینه دارلق ایدر. اونلری آكلار بیلدیرر. مثلا بن ناصل بو أوی یاپدم ویاپماسنی بیلیيورم وكوريیورم واونك مالكی یم واداره ایدییورم. اویله ده شو قوجه كائنات سراینك بر اوسطه سی وار. او اوسته اونی بیلیر كورر ویاپار اداره ایدر. وهكذا.

(اوچنجی وجه) آیینه‌دارلق ایسه انسان اوستنده نقشلری کورونن اسماء الهیه‌یه
آیینه‌دارلق ایدر. اوتوز ایکنجی سوزك اوچنجی موقفنك باشنده بر نبذه ایضاح ایدیلن
انسانك ماهیت جامعه‌سنده نقشلری ظاهر اولان یتمشدن (۷۰) زیاده أسماء واردر.
مثلا یاراديلیشندن صانع خالق اسمنی. وحسن تقویمندن رحمن ورحیم اسملرینی. و
حسن تربیه‌سندن کریم لطیف اسملرینی وهکذا.. بتون اعضاء وآلاتیله جهازات و
جوارحیله لطائف معنویاتیله حواس وحسیاتیله آیری آیری أسمانك آیری آیری نقشلرینی
کوستریور. دیمك ناصل أسماده بر اسم اعظم وار، اویله ده او أسمانك نقوشنده دخی
بر نقش اعظم وارکه: او ده انساندر.. ای کندینی انسان بیلن انسان کندیکی اوقو..
یوقسه حیوان و جامد حکمنده انسان اولمق احتمالی وار.

(ایکنجی نقطه) مهم بر سر احدیته اشارت ایدر. شویله که: انسانك ناصل روحی
بتون جسدینه اویله بر مناسبتی وارکه: بتون اعضاسنی واجزاسنی بربرینه یاردیم
ایتدیریر. یعنی ارادهٔ الهیه جلوه‌سی اولان اوامر تکوینیه‌یه و او أمردن وجود خارجی
کیدیرلمش بر قانون أمری و لطیفهٔ ربانیه اولان روح اونلرك اداره‌سنده اونلرك
معنوی شئوناتلرینی حس ایتمه‌سنده و حاجتلرینی کورمه‌سنده بربرینه مانع
اولماز.. روحی شاشیرتماز.. روحه نسبةً اوزاق یقین بر حکمنده. بربرینه پرده اولماز
ایسترسه چوغنی برینك امدادینه یتیشدیریر. ایسترسه بدنك هر جزئیله بیله
بیلیر.. حس ایده بیلیر.. اداره ایده بیلیر.. حتی چوق نورانیت کسب ایتمش ایسه
هر بر جزئیله کوره بیلیر، وایشیده بیلیر.. اویله ده (وَلِلّٰهِ الْمَثَلُ الْاَعْلٰى) جناب
حقك مادام اونك بر قانون أمری اولان روح کوچك بر عالم اولان انسان جسمنده
واعضاسنده بو وضعیتی کوستریور.. ألبته عالم اکبر اولان کائناتده او ذات
واجب الوجودك ارادهٔ کلیه‌سنه و قدرت مطلقه‌سنه حدسز فعللر،
حدسز صدالر، حدسز عالملر، حدسز ایشلر هیچ بر جهتده

اوکا آغیر کلمز. بر برینه مانع اولماز. او خالق ذو الجلالی مشغول ایتمز.
شاشیرتماز. بوتوننی بردن کورور. بتون سسلری بردن ایشیدیر. یقین اوزاق
بردر. ایسترسه بوتوننی بر برینك امدادینه کوندریر. هر شیئی کوره بیلیر سسلرینی
ایشیده بیلیر. وهر شیئی ایله بیلیر وهکذا..

اوچنجی نقطه: حیاتك پك چوق ماهیتی و اهمیتی و وظیفه سی وار. فقط او
بحث حیات پنجره سنده و یگرمنجی مکتوبك سکزنجی کلمه سنده تفصیلی گچدیگندن
اوکا حواله ایدوب یالکز بونی اخطار ایده رز که: حیاتده حسیات صورتنده
قایناپان ممزوج نقشلر پك چوق اسماء و شئونات ذاتیه یه اشارت ایدر. غایت
پارلاق بر صورتده حی قیومك شئونات ذاتیه سنه آیینه دارلق ایدر. شو سرّك
ایضاحی الّٰهی طانیمایانلره و دها تام تصدیق ایتمه ینلره قارشو زمانی اولمدیغندن
قاپویی قاپایورز.

اوتوز اوچنجی پنجره: هُوَ الَّذِى اَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ
عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَكَفَى بِاللّٰهِ شَهِيدًا ﴿٣٤﴾ قُلْ يَا اَيُّهَا النَّاسُ اِنِّى رَسُولُ اللّٰهِ اِلَيْكُمْ
جَمِيعًا الَّذِى لَهُ مُلْكُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ يُحْيِى وَيُمِيتُ ، شو پنجره سماء
رسالتك کونشی بلکه کونشلر کونشی اولان حضرت محمد علیه الصلاة والسلامك
پنجره سیدر. شو غایت پارلاق و پك بیوك و چوق نورانی پنجره اوتوز برنجی [۳۱] سوز اولان
معراج رساله سی ایله اون طقوزنجی [۱۹] سوز اولان نبوت احمدیه [ع ص م] رساله سنده و اون طقوز [۱۹]
اشارتلی اولان اون طقوزنجی [۱۹] مکتوبده نه درجه نورانی و ظاهر اولدیغنی اثبات
ایدیلدیگندن او ایکی سوزی و او مکتوبی و او مکتوبك اون طقوزنجی اشارتنی بو
مقامده درج ایدوب سوزی اونلره حواله ایدوب یالکز دیرز که: توحیدك بر برهان
ناطقی اولان ذات احمدیه علیه الصلاة والسلام رسالت و ولایت جناحلریله یعنی
کندندن اول بتون انبیانك تواترله اجماعلرینی و اوندن صوکره کی بتون اولیانك

آصفیانڭ اجماعکارانه تواترلرینی تضمن ایدن بر قوتله بتون حیاتنده بتون قوتیله وحدانیتی کوستروب اعلان ایتمش. و عالم اسلامیت کبی کنیش پارلاق نورانی بر بحره‌یی معرفت اللهیه آچمشدر. امام غزالی رض. امام ربانی رض. محی الدین عربی رض. عبد القادر کیلانی رض کبی میلیونلر محققین آصفیاء و صدیقین او بحره‌دن یاقیورلر. باشقه‌لرینه ده کوستریورلر. عجبا بویله بر بحره‌یی قیاره‌جق بر پرده وارمی.. و اونی اتهام ایدوب بو بحره‌دن یاقمیه‌نلرده عقلی وارمی. هایدی سن سویله..

«اوتوزاوچنجی بحره» ﴿الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذٖى اَنْزَلَ عَلٰى عَبْدِهِ الْكِتَابَ وَلَمْ يَجْعَلْ لَهُ عِوَجًا قَيِّمًا﴾ ﴿الٓر كِتَابٌ اَنْزَلْنَاهُ اِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ اِلَى النُّورِ﴾

بتون کیچمش بحره‌لر قرآن دکزندن بعض قطره‌لر اولدیغنی دوشون صوکره قرآنده نه قدر آب حیات حکمنده اولان انوار توحید وار اولدیغنی قیاس ایده بیلیرسڭ. فقط بتون او بحره‌لرڭ منبعی و معدنی و آصلی اولان قرآنه غایت مجمل بر صورتده غایت بسیط بر طرزده باقیلسه دخی ینه غایت پارلاق نورانی بر بحره‌یی جامعه‌در. او بحره نه قدر قطعی و پارلاق و نورانی اولدیغنی یکرمی بشنجی سوز اولان اعجاز قرآن رساله‌سنه و اون طقوزنجی مکتوبڭ اون سکزنجی اشارتنه حواله ایدیورز و قرآنی نزه کونده‌رن ذات ذوالجلالڭ عرش رحمانیسنه نیاز ایدوب دیرز.

﴿رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا اِنْ نَسٖينَا اَوْ اَخْطَاْنَا﴾ ﴿رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ اِذْ هَدَيْتَنَا﴾ ﴿رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا اِنَّكَ اَنْتَ السَّمٖيعُ الْعَلٖيمُ وَتُبْ عَلَيْنَا اِنَّكَ اَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحٖيمُ﴾

اخطار

شو اوتوزاوچ بحره‌لی اولان اوتوزاوچنجی مکتوب ایمانی اولمیانی ان شاء الله ایمانه کتیرر. ایمانی ضعیف اولانڭ ایمانینی قوتلشدیرر. ایمانی قوی

اولانڭ ايماننى تحقيقى ياپار. ايمانى تحقيقى اولانڭ ايماننى گنيشلتديرر. ايمانى
گنيش اولانه بتون كمالات حقيقيه نڭ مدارى و اساسى اولان معرفت اللهده
ترقيات ويرر. داها نورانى، داها پارلاق منظره لرى آچار. ايشته بوناڭ ايچون
بر تجربه بڭا كافى گلدى يتر ديه مز سڭ. چونكه سنڭ عقلڭه قناعت گلدى.
حصه سنى آلدى ايسه. قلبڭده حصه سنى ايستر. روحڭده حصه سنى ايستر.
حتى خيالده اونوردن حصه سنى ايسته يه جك. بناءً عليه هر بر تجربه نڭ آيرى
آيرى فائده لرى واردر. معراج رساله سنده اصل مخاطب مؤمن ايدى.
ملحد ايكنجى درجه ده استماع مقامنده ايدى. شو رساله ده ايسه مخاطب
منكردر. استماع مقاملرنده مؤمندر. بونى دوشونوب اوقومه باقمالى...
فقط مع التأسف مهم بر سببه بناءً شو مكتوب غايت سرعتله يازلديغندن
و حتى مسوده حالنده قالديغندن البته بڭا عائد اولان طرز افاده مشوشيت
و قصورلر اولاجقدر. نظر مساحه ايله باقمالرينى و آثارندن كليرسه اصلاحلر
و مغفرت ايله بڭا دعا ايتمه لرينى اخوانلرمدن ايسترم.

{{ والسلام على من اتّبع الهدى والملام على من اتّبع الهوى }}
{{ سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ }}
اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى مَنْ اَرْسَلْتَهُ رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ
وَعَلٰى اٰلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلِّمْ آمين.

اوتوز اوچنجی سوز

لمعات

من بين هلال الصوم وهلال العيد

جار دكار شكارى

رسالهٔ نور شاگردلرینه لوحه‌لی بر مثنوی
و ايمانلی بر ديواندر

مؤلفی

بديع الزمان

سعيد النورسى

باسمه سبحانه

[تنبيه] بو لمعات نامنده کی اثر، سائر ديوانلر کبی بر طرزده برلی موضوع ايله التزام ايديلمه ديکنک سببی: اصلی اثرلرمده حقيقت چيچکلری نامنده کی قصيده‌جه وجيزه‌لری بر درجه‌يه ادماج ايتمک ايچون. هم نثر طرزنده يازلمش. هم سائر ديوانلر کبی خيالاته، فنونه حسياته کيرمه‌مش. باشدن آشاغی‌يه منظوما ايله حقائق قرآنيه و ايمانيه اولارق يانينده کی برادرزاده سی کبی بعض طلبه‌لرينه بر درس علميدر. بلکه بر درس ايمانی و قرآنيدر. استاديمز باشده کی افاده سنده ديديکی کبی.. بزده اکلاديغمزه نظمه و شعره هيچ ميلی و اشتغالی ده يوقدر. « وَمَا عَلَّمْنَاهُ الشِّعْرَ » سرينک بر نمونه‌سنی کوستريور. بو اثر عمومه شامل و دار الحکمه‌ده کی وظيفه‌سنده يکرمی کون رمضانده هر کونده ايکی ويا ايکی بچوق ساعت چاليشمه ايله بو اوزون اثر منظوم کبی يازلمش. بو قيصه زمانده منظوم بر صحيفه اون صحيفه قدر مشکل اولديغی جهتله برده‌ن دقتسز، تصحيحسز بويله سويلنمش، طبع ايدلمش. بر جهتده رسائل النور مسابقه بر خارقه‌در. هيچ بر نظملی ديوان بونک کبی تکلفسز نثراً اوقونابيلير کورنميور.. ان شاء الله بو اثر بر زمان رسائل النور شاکردلرينه بر نوع مثنوی اولاجق. هم بو اثر، لمعاتده‌ن اون سنه صوکره چيقان و يکرمی دورت سنه‌ده تماملانان رسائل النورک مهم اجزالرينه بر اشارت غيبيه نوعنده مژده‌لی بر فهرسته حکمنده‌در..

رسائل النور شاکردلرندن

صونغور محمد فيضی خسرو

* اخطار: « المرءُ عدوٌّ لما جهل » قاعده‌سيله، بن دخی نظم و قافيه‌يی بيلمديکمدن اوکا قيمت ويرمزدم. صافی حقيقتی قافيه‌يه فدا ايتمک طرزنده حقيقتک صورتنی نظمک کيفنه کوره تغيير ايتمک هيچ ايسته‌مزدم. شو قافيه‌سز، نظمسز کتابده او عالم حقيقتده او حقيقته بر لباس کيديردم. اولاً: داها ايیسنی بيلمزدم. يالکز معنايی دوشونوردم. ثانياً: جسدی لباسه کوره يونتمقله رندلره، شاعرلره تقليدی کوسترمک ايسترده‌دم. ثالثاً: رمضانده قلب ايله برابر نفسی دخی حقيقتله

مشغول ايتمك ايچون بويله چوجقجه بر اسلوب اختيار ايديلدى. فقط أى قارئ! بن خطا ايتدم. اعتراف ايدرم. صاقين سن خطا ايتمه. بيرتيون اسلوبه باقوب او عالى حقيقتلره قارشو قصورلك ايله حرمتسزلك ايتمه..

سعيد النورسى

[افادهٔ مرام]

أى قارئ! ايشيتديكمى اعتراف ايدرمكه: صنعت خط ونظمده استعدادمدن چوق مشكليم. حتى شمدى اسميده دوزگون يازاميورم. نظم وزنه ايسه: عمرمده بر فقره يا پاماشدم. بر دنبره ذهنمه نظمه مماثل بر آرزو كلدى. صحابه لرك غزوانه دائر كردجه [قول نالاسپيان] نامنده بر دستان واردى. اونك آهنگ ذهنمده كى طبيعى نظمنه روحم خوشلانيوردى. بنده لسانمه مخصوص اونك طرز نظمنى اختيار ايتدم. نظم بلمزدم بر نثر يازدم. فقط وزن ايچون قطعيا تكلف يا پمدم. ايستدم آدم نظمى خاطره كتيرديكمدن جهتنده شعراً اوقويابيلسن، هم نثراً اولارق باقيلى. تا معنا آكلاشيلسين. هر قطعه ده اتصال معنا واردر. قافيه ده توقف ايديلمسين. كلمه يولسز اولور. وزنده قافيه سز اولور. نظمده عددسز اولور. ضمناً لفظ ونظم [صنعتيده] بوزولسه، نظرى لسانمه مشغول ايدر.] فقرى معناده چوريمك ايچون پريشان اولمسى داها اييدر.

شو أثرمده استادم قرآندر. كتابم هيالتدر. مخاطبم نفسمدر. سن ايسه اى قارئ! مستمعسك.. مستمعك [٢] تنقيده حقى يوقدر. بكنديكنى آل، بكنمديكنه ايليشمه. شو أثرم بو مبارك رمضانك فيضنى ولادتنده اميد ايديرمكه: ان شاء الله ديه قرداشمك قلبنه تأثير ايدر ده لسانى بكا بر دعاء مغفرت بخش ايدر ويا بر فاتحه اوقور..

---

[٢] حتى تاريخى (بَجْمُ أَدَبٍ وُلِدَ لِهِلَالَىْ رَمَضَانْ) جمعدر. يعنى: رمضانك ايكى هلالنده طوغمش بر أدب يلديزيدر. (بيك اوچيوز اوتوز يدى) ايدر..

❁ الدّاعى ❁

[١] يقينمسه بر مزارمده: يقينمسه در ايچنده .. سعيد ده يتمش طوقوز [٧] امواتِ با آثامِ آلامه..
سكساننجى اولمشدر مزاره بر مزار طاشى .. برابر آغليور خسرانِ اسلامه ..
مزار طاشمله بو اموات اينن دار او مزارمله .. ولكن ساعهٔ عقباى فردامه ..
يقينم واركه: استقبال سماوى زمين آسيا .. باهم اولور تسليم يد بيضاى اسلامه ..
زيرا يمين يمنِ ايماندر ويرر امن امانه ايله أثامه ..

---

[١] بو قطعه اونك امضاسيدر.

[٧] هر سنه ده ايكى دفعه جسم تازه لنديكى ايچون ايكى سعيد اولمش ديمكدر. هم بو سنه سعيد يتمش طوقوز سنه سنده در. هر بر سنه ده بر سعيد اولمش ديمكدر: بو تاريخه قدر سعيدك شايه جوم..

[٩] يكرمى سنه صوكره كى بو شمديكى حالى حس قبل الوقوع ايله حس ايتمش.

بسم الله الرحمن الرحيم

[الحمد لله رب العالمين والصّلوة على سيّد المرسلين وعلى آله وصحبه اجمعين]

[توحيدك ايكى برهانِ معظّمى]

شو كائنات تماميله بر حلقهٔ عظمى در، لسانِ غيب و شهادتله سجاده‌سى موجوداتدر. ايت توحيدى جمعاً ايله سوليور بر سسله ذكر ايدركه لا اله الا هو ..
بتون ذرّات جزئى بتون اعضاسى بر لسانله ذكر ايدر، او بيوك سسله برابر ديركه لا اله الا هو ..
او ديللرده تنوّع وار، او سسلرده مراتب وار. نقطه بر نقطه ده قويلان اونك ذكرى اونك صوتيكه لا اله الا هو ..
بو بر انسانه اكبر در بيوك سسله ايدر ذكرى بتون اجزاسى ذرّاتى لوحه ملك سسله او بلند سسله برابر ديركه لا اله الا هو ..
شو عالم خلقهٔ ذكرى ايچنده اوقويور عشرى شو قرآن هر شيئه نورى بتون ذى روح ايدر فكرى كه لا اله الا هو

بو قرآن جليل الشان توحيدى شويله بر ضو ايله بتون آيات صارحه لسانيله .. شعاعاتى بارقه ايمانيه ايله بر بر ديركه لا اله الا هو ..

قولاغى كور اولا شيطانك شو قولاقلرك سينه سنه درينده تا درينه صركا ايشيديرسك سماوى بر صدا ديركه لا اله الا هو ..

او سسدر غايتا علوى نهايت درجه ده جدى حقيقى بك صميمى هم نهايت مونس و مقنع و تكرار تكرار ديركه لا اله الا هو ..

شو بوكلرى منور ده جهات ستّه سى شفافدر او ستنده منقّشدر مزهّر اعجاز كنده رايات نور هدايت ديركه لا اله الا هو ..

اوت التنده نسج ولش مهفهفا منقوش و بوياسى صباغنده عقلى استظلال مرفرف هر طرف اذهانه (صدقت) ديركه لا اله الا هو ..

يمين اولان شماللنده ايدر وجدانى استشهاد امامنده حسن خير در هدفنده سعادتدر اوت مفتاحيدر هر دم كه لا اله الا هو ..

امام اولان وراسنده اوكا مستند سماويدر كه وحى محض ربانى بو شش جهت ضيادار بر جهتنده تجلى دار كه لا اله الا هو ..

اوت بو شرايره باوهم شبهه طارقه نه حدى وار كه واره كيره بيلسين بو روقه قصره هم شارقه كه سوروطر

شاهقه هر كلمه بر ملك ناطقه كه لا اله الا هو ..

او قرآن عظيم الشان ناصل بر كنز توحيددر بر تك قطره مثال ايچون بر تك سوره فقط قيصه بر رمزى نهايتسز كوستريورسه

بتون انواع شركى رد ايدر هم ده يدى انواع توحيدى ايدر اثبات ايچى منفى ايچى مثبت شو آلتى جمله ده بردهسه

[بر نجى جمله] (قل هو) قرينه سز اشارتدر. ديمك اطلاقله تعيين در. او تعيين ده تعيّن وار. اى لا هو الا هو ..

شو توحيد شهوده بر اشارتدر. حقيقت بين نظر مستغرق اولورسه ديركه : لا مشهود الا هو ..

[ايكنجى جمله] (الله احد) در. كه توحيد الوهيته تصريحدر. حقيقت موحده لسانى ديركه لا معبود الا هو ..

[اوچنجى جمله] (الله الصمد) در. ايكى جوهر توحيده صدفدر. بر نجى درّى توحيد ربوبيت اوت نظام لسانى ديركه لا خالق الا هو ..

ايكنجى درّى توحيد قيوميت .. اوت هر كركسنا اده .. وجود وهم بقاده مؤثره محتاج لسانى ديركه لا قيوم الا هو ..

[دردنجى] (لم يلد) در. بر توحيد جلالى مستتردر. انواع شركى رد ايدر كفرى لسرلى اشتباه ..

يعنى تغير يا تناسل يا تجزى ايدن البت .. نه خالقدر ، نه قيومدر .. نه اله ..

ولد فكرى تولد تفريعى (لم) رد ايدر ، بو ده بو كسر آثار. شو شركلندركه : او لمشدر بشر الآن بيلمره ..

كه عيسى يا عزيرك يا ملائك يا عقولك تولد شركى ميدان آليور نوع بشرده .... طاه باطاه ..

[بشنجيسى] (و لم يولد) بر توحيد سرمدى اشارتى شودر. واجب قديم ازلى اولمزسه اولمز اله ..

یعنی: یا مدّۀ حادثه ایسه یا ماده ده تولّد یا بر آصلدن منفصل اوله. البته اولمز شو شانه بناه..

اسباب پرستی نجوم پرستلك صنم پرستی طبیعت پرستلك شركك بر نوعیدر ضلالتده بر چاه..

[الثنجی] (ولم یكن) بر توحیدما مصدر. نه ذاتنده نظیری نه افعالنده شریكی نه صفاتنده شبیهی (لم) لفظنه نظره..

شو آلتی جمله معنا بر برینه نتیجه هم بر برینك برهانی مسلسلدر براهین مرتّبدر نتائج شو سوره ده قرارده..

دیمك شو سورهٔ اخلاصده كندی مقدار قامتنده سلسل هم مرتّب اوتوز سوره مندرج بو نمونه ده مستتر..

لا یعلم الغیب الا الله..

سبب صرف ظاهریدر..

عزّت عظمت ایسترکه: اسباب طبیعی — پرده دار دست قدرت اوله عقلك نظرنده..

توحید و جلال ایسترکه اسباب طبیعی — [٢] الین چكش تأثیر حقیقی اوله قدرت اثرنده

وجود عالم جسمانیده منحصر دكل..

وجودك حصره كلمز مختلف انواعی — منحصر اولماز صیقیشماز شو شهادت عالمنده

عالم جسمانی بر تنته لی پرده كبی.. — شعله فشاندر غیبی عوالم اوزرنده..

قلم قدرتده اتّحاد توحیدی اعلان ایدر..

اثر اتقان صنعت فطرتك هر كوشه سنده.. بالبداهه ردّ ایدر اسبابك ایجادینی.

نقش كلّی عین قدرت خلقتك هر نقطه سنده.. بالضروره ردّ ایدر وسائطك وجودینی.

بر شی هر شیسز اولماز..

اشیانده سر بسر سرّ تساند مستتر هم منتشر.. لكن جوانبده تجاوب هم تعاون كوستریر.

[٢] حقیقی تأثیرده الی چكسین، ایجاده قارشماسون دیمكدر.

كه يالكز بر قدرت عالم شمولدر ياپيدر .. ذره يى هر نسبتيله خلق ايدوب يرلشديرر ..
كتاب عالمك هر سطريله هر حرفى حق .. احتياج سوقيله ايدوب طانيشديرر ..
هر ذره ده كثرت كلسين نداء حاجت لبيك زندر .. سر توحيدنا منه اطرافى كوروشديرر ..
ذى حيات هر حرفى هر برجمله يه متوجه بر يوزى هم ده ناظر بر كوزى باقديرر ..

كونشك حركتى جاذبه يه كوندر جاذبه استقرار منظومه سى كوندر ..

كونشه بر ميوه داردر سياره لرينى تا دوشمه سين، منجذب سيارات اولدلر بيشلرى ..
كر ساكتيله سكونت ايلسه جذبه .. قاچار اغلار فضاده منتظم مجذوبلرى ..

كوچك شيلر بيوك شيلره مربوطدر .

سورى سينك كوزينى خلق ايليندر مطلقا .. كونشى هم كهكشانى خلق ايلمش ..
پيره نك معده سنى تنظيم ايدندر مطلقا .. منظومهٔ شمسيه يى نظم ايلمش ..
كوزده رؤيت، معده ده هم احتياجى درج ايدندر مطلقا .. سماء كوزينه ضيا سورمه سى چكمش ..
زمين يوزينه غدا صفره سى سرمش ..

كائناتك نقشنده بيوك بر اعجاز وار ..

كائناتك كوركه تأليفنده بر اعجاز وار .. كر توسه اسباب طبيعيه بالفرض المحال
اوله هر برى مقتدر بر فاعل مختار .. او اعجازه قارشو نهايت عجز ايله بالامتثال
ايدرك سجده كه سبحانك لا قدرة فينا .. ربنا انت القدير الازلى ذو الجلال ..

قدرته نسبت هرشی مساویدر .

ماخلقكم ولابعثكم الاكنفس واحدة — بر قدرت ذاتیه‌ده هم ازلی عجز تخلل ایده‌مز ..
اونده مراتب اولمایوب موانع تداخل ایده‌مز .. ایسترسه کل ایسترسه جزء نسبت تفاوت ایلمز .
هرکله هرشی باغلیدر هرشی ایله — هرشئ یاپامایان برشئ ده یاپاماز ..

کائناتی آلنده طوتامایان ذره‌یی خلق ایده‌مز ..

تسبیحی نظم ایلیوب قالدیرامین .. آرضی ، شمسی ، نجومی حصره کلمز ..
شو فضانک باشنده هم سینه‌سنده طاقمین .. اویله قوتلی آلده بر کیمسه مالک اولماز ..
دنیاده هیچ برشیده دعوای خلقه .. ایدوب ادعای ایجاد ایده‌مز ..

احیای نوع احیای فرد کبیدر .

موت آلود بر نوم ایله قیشده اویوشمه برسینک ناصل اونک احیاسی قدرته آغیر کلمز ..
شو دنیانک موتی ده احیاسی ده اویله‌در .. بتون ذی روح احیاسی اونده فضله نازلانماز .

طبیعت بر صنعت الهیه‌در .

دکل بو طبیعت بالله مطبع . دکل نقاش او بلکه بر نقشدر . دکل فاعل او قابلدر . دکل مصدر او مسطردر ..
دکل ناظم او نظامدر . دکل قدرت او قانوندر ، ارادی بر شریعتدر . دکل خارج حقیقتدار ..

وجدان جذبه سیله اللهی طانیر ..

وجدانده مندمجدر بر انجذاب وجذبه .. بر جاذبک جذبیله دائم اولور انجذاب ..
جذبه‌ده وار ذی شعور کرد والجمال کوررسه . ایسته تجلی دائم بر شعشعه‌ی حجاب ..

بر واجب الوجوده صاحب جلال وجمال .. شو فطرت ذی شعور قطعی شهادت مآب ..

بر شاهدی اوجذبه .. هم دیگری انجذاب ..

❧

فطرتك شهادتی صادقه در ..

فطرتده یالان یوقدر . نه دیرسه طوغریدر . چهره دگل لسانی ..

میل نمو دیر : بر سنبله نوب میوه دار طوغری چیقار بیانی ..

یومورطه‌نك ایچنده دیر بر دیری سویلر حیاتك میلانی ..

که بن پیلیچ اولورم اذنه الهی اولسه صادقه اولور لسانی ..

بر آووج صو بر دمیر گلله ایچنده گر نیت ایتسه انجماد بوزودتك زمانی ..

ایچنده کی انبساط میلی دیر : گنیشلن بکا لازم فهمنده بر امر الهامانی ..

متین دمیر چاتلیشیر اونی یالان چیقارماز . بلکه اونده طوغریلغه هم ده صدقه جنانی ..

او دمیری پارچه‌لار شو میلانلار بتون بر امر تکوینی ، بر حکم یزدانی ..

بر فطری شریعت ، بر جلوۀ ارادۀ الهی ، ادارۀ اکوانی ..

امرلری شونلردر : بر بر میلانه بر بر امتثال اوامر ربانی ..

وجدانده کی تجلی عیناً بویله جلوه در که انجذاب وجذبه ایکی مصفا جانی ..

ایکی مجلا جامدر عکس ایدر ایچنده جمال لایزالی هم ده نور ایمانی ..

❧ ❧

نبوت بشرده ضروریه در ..

قرینجه‌یی امیرسز ، آریلری یعسوبسز براقمیان قدرت ازلیه البته ..

بشری ده براقماز شریعتسز ، نبی سز سر نظام عالم بویله ایستر البته ..

ملکلرده معراج انسانلرده شق قمر کبی در ..

بر معراجی کرامتله ملکلر گوردیلر الحق .. که مسلّم بر نبوتده معظم بر ولایت وار ..

او بالذات برقه بینمزده برده اولمز .. قمروارى سراسر عالم نوری ده کورمشدر ..

شو شهادت عالمنده منتشر انسانلره حتی بیوك بر معجزه ناصلکه انشق القمر در ..

بو معراجدر عالم ارواحده کی ساکنلره اك بیوك بر معجزه که سبحان الذی اسری در ..

کلمهٔ شهادتك برهانی ایچنده در ..

کلمهٔ شهادت وار در ایکی کلامی بربرینه شاهددر هم دلیل و برهاندر ..
[٧]
برنجیسی ثانی یه بر برهان لمی در .. ایکنجیسی اوله بر برهان انّی در ..

حیات بر نوع تجلی وحدتدر ..

حیات بر نور وحدتدر شو کثرتده ایدر توحید تجلّی .. اوت بر جلوهٔ وحدت ایدر کثرتلری توحید و یکتا ..

حیات بر شئ هر شیئه ایدر مالك .. حیاتسز شئ اوطا نسبت عدمدر جمله اشیا ..

روح وجود خارجی گیدیرلمش بر قانوندر .

روح بر نورانی قانوندر وجود خارجی گیمش بر ناموسدر ، شعوری باشنه طاقمش ..

بو موجود روح شو معقول قانونه اولمش ایکی قرداش ایکی یولداش ..

ثابت وهم دائم فطری قانونلرکبی روح دخی هم عالم امرهم اراده وصفندن کلیر ..

قدرت وجود عینی گیدیرر ، شعوری باشنه طاقار .. بر سیاله لطیفه یه جوهره صدف ایدر ..

اگر انواعده کی قانونلره قدرت خالق وجود خارجی گیدیرسه هر بری بر روح اولور ..

گر وجودی روح چیقارسه ، باشندن شعوری ایندیرسه یینه لایموت قانون اولور ..

اعلم ان البرهان اما (لمّی) وهو الاستدلال بالمؤثر على الاثر [illegible] واما (انّی) وهو الاستدلال بالاثر على المؤثر .. [illegible] ٢٦/٢٧ [٧]

حياتسز وجود عدم گبيدر.

ضيا ايله حياتك هر برى موجوداتك بر كشافيدر. باعث نورانيت اولماسه..
وجود عدم اولوردى. بلكه عدم گبيدر. اوت غريب يتيمدر حياتسزلر كمسه..

حيات سببيله قرينجه كرّه دن بيوك اولور

كر ميزان الوجودده.. قرينجه‌نك طارتسنده اونده حياتيه نكات كرهمزه صيغيشماز..
بنجه كره حيواندر.. باشقه‌لرك ظنّنجه ميّت اولان كره يى كركيدروب قويارسك
قارينجه‌نك قارشيسنه.. او ذى شعور باشنك نصفى بيله اولاماز..

نصرانيت اسلاميته تسليم اولاجق..

نصرانيت انطفا يا اصطفا بولاجق. اسلامه قارشو تسليم اولوب ترك سلاح ايده‌جك..
مكرراً ييرتيلدى. پروتستانته قالدى. پروتستانتده گورمه‌دى اوكا صلاح ويره‌جك..
پرده ينه ييرتيلدى. مطلق ضلاله دوشدى. بر قسمى لكن بعضى ياقلاشدى توحيده. انده فلاح گوره‌جك..
حاضرلانير شيمدى بو ييرتيلمغه[٧] باشلايور. بو بوزلمسه صفوت بولوب اسلامه مال اولاجق.
بو بر سرّ عظيمدر. اوكا رمز و اشارت ايتمش فخر رسول ديمشدر: عيسى شريعتمله عمل ايدر امتمدن اولاجق..

تبعى نظر محالى ممكن گورور

مشهوردركه عيدك هلالنه باقاردى جماعت كثيره.. كيمسه برشى گورمه‌دى.
زوالى بر اختيار يمين ايتديكه گوردم. حالبوكه گوردكلرى بياض بر كيرپيكنك تقوّس ايتمه بياض بر قيلى ايدى..
او قيل اولدى اونك هلالى. او مقوّس قيل نره‌ده هلال نره‌ده؟! افلاطونك شو رمزى
ذرّاتده‌كى حركات بيلمك عقلك اولمسه بر قيل فلسفه‌جيلر گوسترمه ماددى گوزى..

[٧] بو دهشتلى حرب عمومى نتيجه‌سنده‌كى وضعيته اشارت ايدر. بلكه ايكنجى حرب عموميده تام خبر ويرر..

تشكيل جمله أنواع فاعلنى كوره مز دوشر باشنه ضلال ..
او حركت نره ده .. نظّام كوسه نره ده ؟. اونى اوطا وهم ايتمك محال اندر محال ..

قرآن آيينه ايستر .. وكيل ايسته مز

امته كى جمهورى هم عوامك عمومى برهاننه زياده مأخذه كى قدسيت شوقه طاعت ويرر سوقه ايدر امثاله ..
شريعت يوزده طقسانى .. مسلّمات شرعى ضروريات دينى برر آلماس ستوندر ..
اجتهادى ، خلافى فرعى اولان مسائل يوزده انجق اون اولور .. طوقسان آلماس ستونه اون آلتونك صاحبى
ليسه سنه قويامز . اوطا تابع قيله مز .. آلماسك مصدقى قرآن وهم حديثدر . اونك مالى اولاديه هر زمان ايستمه لى ..
كتابلر اجتهادلر قرآنك آيينه سى ياخود دوربينى اوله لى . لوكله وكيل ايسته مز وشمس معجز بيانه .

مبطل باطلى حقه نظريله آلير .

انسانده كى فطرتى مكرّم اولديغندن قصداً حقّى آيور . بعضاً كلير اليله باطلى حقه ظن ايدر . قويونده صاقليور ..
حقيقتى قازايله اختيارى اولمادن ضلال دوشر باشنه .. حقيقتدر ظن ايدر قافاسنه كيچيرير ..

قدرتك آيينه لرى چوقدر ..

قدرت ذوالجلالك بك چوق قدر مرآتلرى هر برى اوته كيندن داها اشف والطف سخره لر آمور بر عالم مثاله ..
صودن هوايه قدر هوادن تا اثيره اثيردن تا مثاله مثالدن تا ارواحه ارواحدن تا زمانه زماندن تا خياله ..
خيالدن فكره قدر مختلف آيينه لر دائما تمثيل ايدر شئونات سيّاله ..
قولاغكله نظر ايت آيينهٔ هوايه كلمهٔ واحده اولور ميليونلرجه كلمات ..
عجيب استنساخ ايدر او قدرتك قلمى شو سرّ تناسلاته ...

تمثلك اقسامی مختلفه در .

آیینه ده تمثل منقسم درت صورته . یا یالکز هویت یا بر خاصیت یا هویت هم شعلهٔ ماهیت یا ماهیت هویت ..
اگر مثال ایسترسك ایشته انسان وهم شمس ملك وهم کلمه کثیفك تمثاللری آیینه ده اولویور بر متحرك میت ..
بر روح نورانینك کندی مرآتلرنده تمثاللری اولویور برر حی مرتبط عین والمازسه اگر غیر دخی اولمایوب ..
بر نور منبسط گبی شمس حیوان اولایدی اولوردی حرارتی حیاتی ضیاسی اونك شعوری شو وضعیتده مثاللر آیینه ده تمثالی .
ایشته بودر شو اسرارك مفتاحی جبرائیل هم سدره ده هم صورت دحیه ده مجلس نبویده ..
هم بیلیر قاچ یرده عزرائیلك برآنده الله بیلیر قاچ یرده روحلری قبض ایدیور پیغمبرك برآنده ..
هم کشف اولیاده هم صادقه رؤیالرده امتنه کورونور هم حشرده عموم ایله شفاعتنه کورونور ...
ولیلرك ابدالی چوق یرلرده برآنده ظهور ایدر کورونور ..

مستقل مجتهد اولابیلیر مشرع اولاماز .

اجتهادك شرطنی حائز اولان هر عصرده ایده بیلیر نفسی ایچون نص اولمایانده اجتهاد اوله لازم غیره الزام ایده مز
امتی دعوتله تشریع ایده مز . فهمی شریعتده اولور لکن شریعت اولاماز . مجتهد اولابیلیر فقط مشرع اولاماز .
اجماع ایله جمهور سند شرعی کورور . بر فکره دعوت ایتمکدن قبول جمهور شرط اول اولویور ...
یوقسه دعوت بدعتدر رد ایدیلیر آغزینه چارپیلیر اونده داها چیقاماز ..

نور عقل قلبدن کلیر .

ظلمتلی منورلر بو سوزی بیلمه لیلر : ضیای قلب اولاماز نور فکر منور ..
او نور ایله بو ضیا مزج اولمازسه ظلمتدر ظلم وجهل فیشقیریر .. نورك لباسنی کیمیش بر ظلمت مزور .
کوزیکده بر نهار وار لاکن ابیض ومظلم ایچنده بر سواد وار که بر لیل منور ...
او ایچنده بولونمامش اوکیم باره کوز اولماز .. هیچ ده بر شی کوره مز بصیرتسز بصرده نه ایتمز ..

كه فطرت بعناده سوداء قلب اولمازسه خليطهٔ دماغى علم و بصيرت اولماز ..

قلبسز عقل اولاماز ..

دماغده مراتب علم مختلفه در، ملتبسه ..

دماغده مراتب وار. بربريله ملتبس حكملرى مختلف اول تخيل اولور صوكره تصور كلير ..
صوكره كلير تعقل صوكره تصديق ايديور. صوكره اذعان اولويور صوكره كلير التزام صوكره اعتقاد كلير..
اعتقاد باشقه در. التزام باشقه در. هر برنده چيقار برر حالت. صلابت اعتقادده ..
تعصب التزامده، اشتمال اذعانده، تصديقده التزام تعقلده بى طرفجى هم تصورده ..
تخيلده سفسطه حاصل اولور. مزجنه اگر اولماز دقت باطل شيلرى اول تصويرى هر دمده ..
صافى اولان ذهنلرى چرپدرهم اضلالى ..

هضم اولميان علم تلقين ايديلمه ملى ..

حقيقى مرشد عالم قويو اولور، قوش اولماز حبى وير علمنى
قويو وير قوزوسنه هضم اولمش مصفا سودينى ..
قوش ويريور فرخنه لعاب آلود قيئنى ..

تخريب اسهلدر ضعيف تخريبجى اولور ..

وجود جملهٔ اجزا شرط وجودلردر. عدم ايسه اولويور بر جزئك عدميله تخريب اسهل اولويور ..
بونك ايچوندركه: عاجز آدم سبب ظهور اقتدار مثبتده ياپاماسه، منفى متحرك دائم تخريبكار اولور.

قوت حققه خدمتكار اولمالى

مدنيتده كى دساتير حاكميتده نواميس حقده اولان قوانين، قوتده كى قواعد بربريه اولمازسه مستند و معتمد
جمهور ناسده اولماز نه محرومدرلر، شريعتده شعائر قالير مهمل معطل اونتاسده اولماز مستند و معتمد

بعضاً ضد ضدّينى تضمّن ايدر .

[٧] زمانه اولور ضد ضدينى صاقلارسه . لسان سياستده لفظ معنانك ضديدر . عدالت كلاهنى ظلم باشنه كيدرسه . حميت لباسنى خيانت اوجوزكيمسه . جهاد وهم غزايه بغى اسمى طاقيلسه . اسارت حيوانى استبداد شيطانى حريت نام ويريلسه . ضدلرده امثال اولمش صورتلرده تبادل ايتمشلر مقاملرده بجايسه معانى ..

[٧] بو زمانى تام كورمش كبى بحث ايدر ..

منفعتى اساس طوتان سياست جناوردر .

منفعت اوزره چرخى قورولمش اولان سياست حاضره مفترسدر جناوار .. آچ اولان جناواره قارشو تحبّب ايتسه‌ك مرحمتنه دكل اشتهاسنى آچار .. صوكره دونر طيرناغنك هم ديشنك كراسنى سندن ايستر ..

قواى انسانيّه تحديد ايدلمدكندن جنايتى بيوك اولور .

حيوانك خلافنه انسانده‌كى قوّه‌لر فطرى تحديد اولمامش . اونده حقيقةً خير وشرلرى نهايتسز كيدر .. [٧] اونده اولان خودكاملق بو نشئه‌يه خودبينلك غرور عناد بركلشسه اويله كناه اولور كه بر شركى قدر اوكا اسم بولنامش . جهنمك لزومنه دكل اولديغى كبى جزاسى ده يالكز جهنم اولابيلير .. هم مثلا بر آدم تك يالانجى سوزينى طوغرى كوسترمك ايچون اسلامك فلاكتنى قلباً آرزو ايدر .

شو زمانده كوستردى : جهنم لزومسز اولماز جنت اوجوز دكلدر .

بعضاً خير شرّه واسطه اولور ..

فوق صدده‌كى مزيت في الحقيقه سببدر تواضع محويته اولمش مع التأسّف سبب تكبّر . تكبّره هم علّت فقيرلرده‌كى عجزى عاليلرده‌كى فقرى في الحقيقه سببدر احسانه ومرحمته ..

[٧] بونده ده بر اشارت غيبيه وار .

لكن مع التأسف منجر اولمشدر شمدی ذلت واسارته برشیده حاصل اولان محاسن وشرفی ..
خواص ورؤسایه اوشی پیشلرینه ایدیلر . اوشیدن نشئت ایدن سیئات وشرلری افراد وهم عوامه ..
تقسیم توزیع ایدیلر . عشیرت غالبده حاصل اولان شرف حسن آغا آفرین . حاصل اولان شرلری
افراده اولور نفرین . بشرده شر حزین .

غایهٔ خیال اولمزسه اتانیت قوتلشیر ..

برغایهٔ خیالی اولمزسه یاخود نسیان باصیرسه یا تناسی ایدیلرسه البته ذهنلر اتالره دونرلر .
اطرافنده گزرلر . اتا قوتلشیور ، بعضاً تأثرلنیور . دیشیلمز نحن الیوم اتالرینی حوه باشقلری گومزلر ..

حیات اختلال .. موت زکات ، حیات زیادهٔ حقیقیه ..

بالجمله اختلالات بتون هرج ومرج وفسادات هم اصل هم معدنی رذائل وسیئات بتون فاسد خصلتلر ..
محرک ومنبعی ایکی کلمه درتك یاخود ایکی کلامدر . برنجیسی شودر که : بن طوق اولیم باشقه لر
آجیندن اولسه نه لازم . ایکنجیسی : راحتم ایچون زحمت چك سن حاصلی سن چالیش بن ییه یم بندن یمك سندن مطلب ..
برنجی کلمه ده اولان سمّ قاتلی هم اوتونی سربیك شافی دوا اولاجق تك بر دواسی واردر ..
اوده زکات شرعی که برکن اسلامدر . ایکنجی کلمه ده زقوم شجر منبع اولان عرقنی کسجك ربانك حرمتیدر ..
بشر صلاح ایسترسه حیاتنی سوه رسه .. زکاتی وضع ایتملی ربایی قالدیرملی

بشر حیاتنی ایسترسه انواع ربایی لغو ایدرملی

طبقهٔ خواصدن طبقهٔ عوامه صلهٔ رحم قوپمشدر . آشاغیدن فیرلیور .
صدای اختلالی واویلای انتقامی کین وحسدی یوقاریدن اینیور .
ظلم وتحقیراتی تکبرك تعلق تحکم صاعقه‌سی .. آشاغیدن چیقمالی ..

تحبّب وطاعت حرمت وهم امتثال . فقط مرحمت واحسان يوقاريده ايجلى ..

هم شفقت وتربيه . بشر بونى ايسترسه صاريلمالى زكاته ربانى طرد ايتملى .

قرآنك عدالتى باب عالىده طوروب ربايه دير طاسا قدر حقك يوقدر دوغلى ..

ديقله مدى بو امرى بشريدى برسيلله مدهشى يمه دير بو امرى ديقله ملى . [*]

بشر اسيرلكى بار چالاديغى كبى اجيرلكى ده بار چالار چقدر .

بر رؤياده ديمشدم : دولتلر ملتلرك خفيف محاربه سى طبقات بشرك شديد اولان حربنه ترك موقع ايديور .

زيرا بشر ادوارده اسيرلك ايسته مدى . قانيله بار چالادى . شمدى اجيرلقدر اونك يوكنى چالماديني ده بار لديور ..

بشرك باشى اختيار ادوار خمسه سى وار . وحشت وبدويت ، مملوكيت اسارت شمدى دخى اجيرلقدر مسندر كيمور .. باسلاميه

غير مشروع طريقه .. ضدّ مقصوده كيدر ..

القاتل لايرث بر دستور عظيمدر غير مشروع طريقيله بر (مقصده) كيدن ذات غالباً مقصودينك ضديله كورور مجازات ..

آوروپا محبّتى غير مشروع محبّت هم تقليد وهم الفت عاقبتى عطافات : محبوبك غدارانه عداوتى جنايات ..

فاسقه محروم بولمز نه لذت ونه نجات ..

جبر واعتزالده بر دانه حقيقت بولونور

اى طالب حقيقت . ماضيه هم مصيبت .. مستقبل ومعصيت آرى كورديشريعت ضيى مصائبه نظر اولورقدره

سوز اولور جبريه مستقبل ومعاصى نظر اولور تكليفه سوز اولور اعتزاله . اعتزال ايه جبر ..

شوراده باريشيرلر بشو طاللى مذهبلرده بر دانه حقيقت موجود عندرجدر مخصوص محلّى وار در باطل اولديه تعميمدر ..

---

[*] قوتلى بر اشارت غيبيّه در . اوت بشر ديقله مدى . بو دهشتلى سيلله يى ده يدى ..

عجز و جهل بیچاره لرك كاریدر.

كیم ایسترسه ك حیاتی چاره لری بولنسون شیده عجزه یاپیشسین..
كیم ایسترسه ك راحتی چاره سی بولونمیاسین شیده جزعه صاریلسین..

بعضاً كوچك بر شی بیوك بر ایشه یارار.

اویله شرائط اولویور تحتنده آز بر حركه صاحبنی چیقاریور تا اعلای علیینه..
اویله حالات اولویور كه كوچك بر حركت كاسبنی ایندیریور تا اسفل سافلینه..

بعضیلره بر آن بر سنه در

فطرتلرك بر قسمی بردنبره یاقلیور، بر قسمی تدریجیدر شیئاً فشیئاً یاقلیور. صنعت انسانیه ده كوریلیور.
سراجلر یاقیلیور. اوكا كوره دكیشیر. بعضاً تدریجی كیدر، بعضاً دفعی اولویور. باروت كبی قلبلی بردنبره فشقیریور..
نورانی بر نار اولور. بعضی اولور بر نفر فحمی الماس ایدیور، بعضی اولور بر تماس طاشی اكسیر ایدیور. بر نفر پیغمبر
بردنبره قلب ایدر بر بدوی جاهل بر عارف منور. اكر ایسترسه ك اسلامده اول عمر اسلامده صوكره عمر..
بو بر ایله قیاسی بر چاره ك بر تجربه دفعةً ویردی ثمر اونلار جهدی و همت پیغمبر..
جزیرة العربده فحم اولمش فطرتلری قلب ایتدی الماسلره بردنبره سراسر..
باروت كبی اخلاقی پارلاتدیردی اولدیلر بر نور منوّر..

یالان بر لفظ كافردر.

بر دانه صدق یاقار میلیونله یالانی. بر دانه حقیقت ییقار قصر خیالی. صدق بیوك اساسدر بر جوهر ضیالی.
یری ویر سكوته اگر حقیقت ضررلی یالانه هیچ یری یوقدر. چندن اولسه نادره لی. هر سوزك طوغری اولسون هر كلمك حق اولملی..
لازم حقك اولمامالی هر طوغری‌یی سویلمك بولنمیی بیلملی، «خذ ما صفا دع ما كدر» كندیكه دستور ایتملی..

کوزل کور هم کوزل باق . تا کوزل دوشونه سن . کوزل بیل هم کوزل دوشون تا لذیذ حیاتی بولاسین ..

حیات ایچنده حیاتدر حسن ظنده أمل . سوء ظنده یأسدر سعادت مجربه هم ده حیاتک قاتلی ..

بر مجلس مثالی ده

شریعتله مدنیت حاضره .. دهای فنی ایله هدای شرعی

موازنه لری ..

متارکه باشنده بر جمعه کیجه سنده بر رؤیای صادقه ده عالم مثالده بر مجلس عظیمده بندن سؤال ایتدیلر؟ مغلوبیت صوکنده اسلام عالمنه نه حال پیدا اولاجق ؟ عصر حاضر مبعوثی صفتیله سویله دم . اونلرده دکلدیلر : اساسی تملی استقلال اسلامک بقاسی هم کلمة اللهک اعلاسی ایچون فرضی و نقاء جهادی اولا زمه دیانت .. درعهده ایله دکنی بو وجود و وحدتی اسلام عالمنه فدای وظیفه دار خلافته بایراقدار کورمسی اولان بو دولت .. شو ملت اسلامک فلاکت مصیبتی ایسه جلده البت اسلام عالمنه سعادت وحریت اوله جق مصیبت .. استقباله تلافی ، ایچی ویره جک اوچ قات قازاندیره جق تصور البته جسارت . حالبوکه استقباله تبدیل ایدن همت .. زیرا شو مصیبت حمیت اسلامی اولان شفقت اخوت اسلامی خارقه ده ایدی انکشاف اخوت .. تسریع اهتزازی تخریب مدنیت دنیت حاضره صورتی دکیشه جک . بیستمی بوزولاجق چهره یه اجک اووقت اسلامی مدنیت .. مسلمانلر بالاختیار البت اوله جک یوزلرینه ایتریسه شریعت مدنیتی کیدیکی مدنیت .. اساساته دقت ایت .. تا که نظریت . شیمدیکی مدنیت اساساتی منفی در . منفی اولان بش اساس اوزرینه عمل هم قیمت .. اونلره چرخ قورولور . ایشته نقطه استناد حقه بدل قوتدر قوت ایسه شانیدر تجاوز و تعارض بوندن چیقار خیانت .. هدف قصدی فضیلت بدلنه حسیس بر منفعتدر . منفعتک شانیدر تزاحم و تخاصم بوندن چیقار جنایت .. حیاتده کی قانونی تعاون بدلنه بر دستور جدالدر . جدالک شانیدر تنازع و تدافع بوندن چیقار ضلالت .. قوملرک بیننده رابطه اساسی آخرلرک ضررینه منتبه عنصریت . باشقه لری یوطمقله بسله نیر الیم قوت .. ملیت منفیه عنصریت ملیت شانی اولور دائما بویله مدهش تصادم بویله فجیع تلاطم بوندن چیقار هلاکت ..

بشنیسی شودر که: جاذبهٔ دار خدمتی هوا وهوسی تشجیع تسهیل هوسات ایدر، آرزولری تطمین بوندن چیقار سفاهت..
اوهوا هم هوس شأنی بودر دائما انسانی مسخ ایدر سیرتی دکیشدیرر معنوی مسخ ایدیور. دکیشیر انسانیت..
شو مدنیتلرده چوغنک اگر ایچنی طیشنه چویرسه‌ک کورورسک: باشده میمونلکی یلانلقی خنزیر سیرتی دلو صورت..
کلیر خیالی قارشیکه.. بوسترله تویلری ایشته شو نقطه‌لره، ونونمیلرنده‌کی آثاری زمینده‌کی موازین میزانیدر شریعت..
شریعتده‌کی رحمت سماء قرآندندر. مدنیت قرآنیه اساسلری مثبتدر بش مثبت اساس اوزره دونر چرخ سعادت..
نقطهٔ استنادی قوته بدل حقدر. حقک دائم شأنیدر عدالت وتوازن بوندن چیقار سلامت زائل اولور شقاوت..
هدفنده منفعت یرینه فضیلتدر. فضیلتک شأنیدر محبت وتجاذب بوندن چیقار سعادت زائل اولور عداوت..
حیاتده‌کی دستوری جدال قتال یرینه دستور تعاوندر. او دستورک شأنیدر اتحاد وتساندحیات بولایر جماعت..
صوریت خدمتنده هوا وهوس یرینه هدای هدایتدر. او هدانک شأنیدر انسانه لایق صورتده ترقی ورفاهت..
روحه لازم صورتده تنور وتکامل کیلدیرک ایکنده جهت الوهدتیده طورد ایدر عنصریت هم ده منفی ملیت..
هم اونلرک یرینه رابطه دینیدر. نسبت وطنیدر. علاقهٔ صنفیدر. اوقیلانی شو رابطه‌نک شأنیدر صمیمی اخوت..
عمومی بر سلامت خارجی ایسه تجاوز اوده ایدر تدافع. ایشته شمدی آکلادک سری ندر که لو تمیه آلمدی مدنیت..
شمدی بر قدر اسلاملر اختیاریله کیرمسه شو مدنیت حاضره اولره بالماسه هم ده ودیسه مدهش قیدیات..
بلکه نوع بشره تریاق ایکن زهر اولمش بوندن ده سکسان آتمش مشقت ووته شقاوت بوزده اونی صفارسه مزخرف بردت..
دیگر اونی برا قسمه بین بین براحت. ظالم اقلک اولمش کلمه بر تجارت.. اللهه سعادت اوده کثیر سعادت..
لاقل اکثریته اولمه مدار نجات. نوع بشره رحمت نازل اولان شو قرآنک نجوه قبول ایدیور بر طرز مدنیت..
عمومیا اکثره ویرسه بر سعادت. شمدیکی طرز حاضر هوس کزبست اولمشدر هواده جو اولمشدر حیوانی بر حریت..
هوس تحکم ایدر هواده مستبددر. غیر ضروری حاجاتی موضع ضروری حکمنه کیجمشدر ازاله ایتدی راحت..
بداوتده بر آدم درت شیئه محتاج ایکن مدنیت یوز شیئه محتاج فقیر ایتمشدر سعی حلال مصرفه ایتمشدر کفایت..
اونده حیله حرامه بشری سوق ایتمشدر. اخلاقک اساسنی شو نقطه‌دن بوزمشدر جماعته هم نوعه ویرمشدر ثروت حشمت..
فرد شخصی اخلاقسز هم فقیر ایلمشدر. بونک شاهدی چوقدر قرون اولی ده‌کی مجموع دهشت وجنایت هم غدر وهم خیانت..

[٧]

شو مدنيت خبيثه‌نك بر دفعه ده قوصمسى ، معده‌سى ده بولانير. عالم اسلامده كى استنكاف معنيدار هم ده بر دقت ..

قبولده مضطربدر، صوغوقده طورانمشدر. اوت شريعت غرّاده اولان نور الهى خاصّه‌سى تمازيدر، استغناى استقلاليت ..

او خاصّه در. بيراغمزده او نور هدايت شو مدنيتك روحى اولان روما دهاسى اوكا تكلم ايتسين. اونده اولان هدايت ..

بونده كى فلسفه ايله مزج اولمزلر هم آشيلانمزلر. هم ده تابع اولمازلر. اسلاميت روحنده شفقت عزت ايمان بسلم دكلى شريعت ..

قرآن معجز بيانه طوتمش يد بيضاده حقائق شريعت او عينى بيضاده بر عصاى موسى كبيدر. سحّار مدنيت

استقباله ايده جك اوكا سجدۀ حيرت ..

شمدى بوكا دقت ايت : اسكى روما يونانك ايكى دهاسى واردى. بر آصلده توأمدى. برى خيال آلوددى.. برى مادده پرستدى ..

صو ايله ياغ كبى امتزاج اولامدى. مرور زمان ايسته دى. مدنيت چابالادى، خرستيانلق ده چالشدى تزكيه‌سنه موفق اولمدى .. هيچ برى ده

هر برى استقلالنى فى الجمله حفظ ايلدى. حتّى الآن دخى او ايكى روح شمدى ده جسدلرى دكيشمكله آلمانجه فرانسز اولدى .

كويا بر نوع تناسخ ايله باشلرنده كزديلر. اى برادر مثالى ايله بويله كوسترردى. او ايكى ايكى دها اوكوزلى رد ايتدى

تمزيجك اسبابى شمدى ده بارشمدى. دائم اونلر توأمدى قرداشه و آقداشدى تركيبده بولداشدى بربرله دوكشدى .

هيچ ده بارشماديلر . ناصل اولوركه اصلى هم معدنى مطلقا باشقه جنسيد او لمشدى. قرآنده اولان نور شريعت هدايتى

[شو مدنيتك روحى اولان روما دهاسى بربريله بارشير هم مزج اتّحادى]

او دها ايله بو هدا مثاللرى آيريدر. هدا سماده ايندى . دها زمينده چيقدى. هدا قلبده ايشلر ، عقلى ده قيار. وما

دها دماغده ايشلر قلبى ده قاريشديرر. هدا روحى ايدر تنوير، دائملرى سنبلله تدبير، قوّتلقاتى طبيعت و نفس استقلاليتر ..

استعداد كمالى بردنيه يول آلير. نفس جسمانى يار خدمتكار. قرتك ملك سيما ايدييور انسانه همّتيرور ..

دها ايسه اوّلا نفسه و جسمه باقيور، طبيعته كيرييور. نفسى بار ايدييور. استعداد اخفائى نشو و نما بولويور ..

روحى ايدر خدمتكار دائملرى قورويور . شيطانك سيماسنى بشرده كوستريور . هدا حياته سعادت ويرير ..

دائمنه صفا نشر ايدييور .. انسانى يوكسلديور ..

[٧] ديمك دها دهشتلى قوصمجه. اوت اويله قوصديكه : هواء دكز، قره يوللرينى بولانديرردى .. قاتيله تكله‌لر دى ..

[٧] دجال مثال دهانڭ كوزى كور. بر دانه‌ايله بر حياتى آلار. مادّه پرست اولور. دنيايى بر انسانى يا بر بر جناوار..

اوت دها صاحبى غير طبيعته طاپار. كور قوّته فرمان بر. فقط هدى شعورلى صنعتى فاطر حكيملى قدرته باقر..

دها زمينه لقرانه پرده‌سى چكر. هدى شكرانه نوريني سرپر..

بو يرده دها اعمادر هم. هدى سميع بصير. دهانڭ نظرنده زمينده‌كى نعمتلر صاحبسز غنيمتدر.

فتنه غصب و سرقت طبيعتدن قوپارمه جناوار حس ويرر. هدانڭ نظرنده زمينڭ سينه‌سنده تا يوزنده

سرپيلمش اولان نعم رحمتڭ ثمراتى. هر نعمتڭ آلتنده بر يد مرحمت كورور. شكرانيله اوپيدرر..

بونى ده انظار ايتديم: مدنيتده وار ده. محاسنه لكتيره. للّه اوندن دكلدر: نه نفرتيت ملّى نه اوروپا ايجادى.

نه شو عصرڭ صنعتى. بلكه عموم ماليدر. تلاحق افكار ده‌نه سماوى شريعتڭ هم فطرتيه خصوصى

شرع احمدى.. اسلامى انقلابدن نشئت ايدن ماللردرلكه تملك ايتمز..

مبعوثلر مجلسى اوجلسڭ رئيسى تكرار صوردى هم ديدى:

مصيبت اولوهردم خيانت نتيجه‌سى مكافاتڭ سببى اى شو عصرڭ آدمى قدر بر سيئله و قضا ده زيده زرى..

هانكى افعاله قضايه هم قدره شويله فتوا ويرديكر: قضاى الهى مصيبتله حكم ايتدى. بزلرى جزا ايلادى..

خطاى اكثريت اولوب سبب دائما مصيبت عامه‌يه.. ديدم: بزڭ ضلالتمزى نمرودانه عنادى فرعونانه غرورى..

شيشدى شيشدى زمينده پيشدى سماواته هم ده طوقوندى سنن خلقته سماوات اينديردى..

طوفان عموم مثالى شو حربڭ زلزله‌سى وورديه باصيشديردى سماوى بر سيللى. ذيلك شو مصيبت مصيبتدى..

نوعا عموم شامل بر مشترك سببى: ماديونلر مقدمه حاله ضلالت فكريدى. حريت حيوانى هوانڭ استبدادى..

مخصص مرك سببى: اركان اسلاميه اهمال و ترك دى. زيرا خالق تعالى يكرمى درت ساعتده بر ساعتى ايستردى..

بش وقت نماز ايچون يالكز ساعتى بزدن بزم ايچون امر ايتدى. هم ايستردى..

تنبللكله ترك ايتدك. غفلتله اهمال اولدى..

شويله ده جزا كوردك. بش سنه ده يكرمى درت ساعتده دائما تعليم و مشقتله تحريك و

قوشدرمقله بر نوع نماز قيلديردى..

---

[٧] بونده ده بر اينجه اشارت وار..

هم ده یالکز بزی اوروج ایچون نفسمزده ایسته‌دی نفسمزه آجیدی. کفارة بسن سنه جبراً اوروج طوتدیردی.
ویردیکی
کندی ویردیکی مالدن قورقدن یا اوندن بری زکات ایسته‌دی بخل ایله هم ظلم ایدن جرمنی تشدید ایتدی احتیاطله
اوده بزدن آلدیردی. متراکم زکاتی حرامده ده قورتاردی. عمل جنس جزادر. جزا جنس عملدر.. صالح عمل ایلیدی..
بر مثبت و اختیاری بر منفی اضطراری. بتون آلام مصائب اعمال صالحه‌در. کلامه خفی در اضطراری حدیث تسلی ویردی..
بو ملت گناهکار قائله ایدیت آلدی. فعلی بر توبه ایتدی. مکافات اعلی شو ملتک حمی درت میلیونی چیقاردی..
درجهٔ ولایت مرتبهٔ شهادتله غازیلک ویردی. گناهنی سیلدی. بو مجازاتک علیٔ عثمانی بو سوزی تحسین ایتدی..

بن ده بوندن اویاندم. بیلدم یقظه ایله یاتی یاتدم. بنجه یقظه رؤیادر.
رؤیا بر نوع یقظه‌در. اوراده عصرک ولیلی بوراده سعید نورسی.

جهل مجازی آلتنده آلسه حقیقت یاپار..

علمک ألینده اگر جهلک الینه دوشسه مجاز ایدر انقلاب حقیقته. هم آچار خرافاته قاپولر..
کوچکلکمده کوردم که خسوف اولمشدی قمر. صوردم والده‌مدن: دیدی ییلان یوتمشدر. دیدم نه دن کورونور؟
دیدی اوراده ییلانلر بویله‌یم شفاف اولور. ایشته بویله بر مجاز حقیقت ظن ایدیلمش. مدار شمس و قمر
تقاطع نقطه‌لری اولان رأس و ذنبه ارضک حیلوله‌سیله بر امر فلکی ایله خسوف اولور قمر..
ایکی قوس موهوم تنین یاد ایدیلمش. خیالی بر تشبیه ایله اسم مسمی اولمش. تنین ایسه ییلاندر.

مبالغه ذم ضمنیدر

هانکی شی وصف ایتسک اولدیغی کبی وصف ایت. حدک مبالغه‌سی بنجه ذم ضمنیدر.
احسان الهیده قضانک قسانک احسانی دکلدر..

شهرت ظالمدر ..

شهرت بر مستبددر. صاحبنه مال ایدییور باشقه سنك مالنی مشهور موجب نصر الدین لطائفی کبی اوده رتی آصل مالی ..
رستم سیستانینك اونك خیال شانی غارت ایتدی بر عصر مفاخرینی غصب ویا غارت ایله شیشدی ونامدار قیلدی ..
خرافاته قاریشدی .. آلدی نوع انسانی ..

دین ایله حیات قابل تفریق اولدیغنی ظن ایدنلر فلاکته سببدرلر.

شو زمانه تورکلك فطانتسزلغی بیلمدی او یزده که دین حیاتك اساسی ملت و اسلامیت آیری بری ظن ابتدی.
مدنیت مستمر مستولی و هم ابلهدی. سعادت حیاتی اکنده گوروبوردی. شمدی زمانه گوستردی:
مدنیت سیئه‌سی بوزوقدی هم مضردی. [۷] تجربۀ قطعیه بره بونی گوستردی ..
دین حیاتك حیاتی هم نوری هم اساسی احیای دین ایله اولور شو ملتك احیاسی اسلام بونی آکلادی ..
باشقه دینك عکسنه دیکره تمسك درجه‌سی نسبةً ملتك ترقیسی اهمالی نسبتنده ایدی
ملتك تدنیسی تاریخی بر حقیقتدر ندم اولمسی تمناسی ..

موت توهم ایدیلدیگی کبی دهشتلی دگل ..

ضلالت وهمیدر موتی دهشتلندیرر. موت تبدیل مکاندر. یا تحول حالدر. سجندن بوستانه چیقار ..
کیم حیاتی ایسترسه شهادتی ایستملی. شهیدلك حیاتنه قرآن اشارت ایدر. سکراتی طاتماسی هر شهید لندیکی
حتی بیلمیورلر گوروبیور. لکن بیلمه‌یکی علتی واهانزیه بولوبور ظن ایدرکه اولمه‌مش قتیجه نسبی دقت ایتسه اولمدیکنه:
آیلی آدم رؤیاده لذائذ انواعنه جامع گوزل باغچه ده ایلیسی گزیبورلر. بری رؤیا اولدیغنی بیلورلذت آلیور.
اونی مفرح ایتمز. بلکه تأسف ایدر. او بری بیلمیورکه عالم یقظه‌ده حقیقی لذت آلیر وحقیقی اولور.
رؤیا ومثالك ظلی .. مثال ایسه برزخك ظلی اولمشدر. اونده ایرز دستورلری بربرینه باکیبور.

---

[۷] تام بر اشارت غیبیه در. سکراتده اولان دیمز ظالم مدنیته ... باقیه ...

سیاست افكارك عالمنده بر شیطاندن استعاذه ایدیلملی.

سیاست مدنی اكثرك راحتنه فدا ایدر اقلی، بلكه اقل ظالم لذتینه قوربان ایدر اكثریت عوامی..
عدالت قرآن ترك معصومك حیاتی قانی هدر كوره مز. اونی فدا ایده مز دكل اكثریته حتی نوعك عمومی..
آیت (من قتل نفساً بغیر نفس) ایلی سر عظیمی وضع ایدیور نظره بری محض عدالت بو دستور عظیمی
كه فرد ایله جماعت شخص ایله نوع بشر قدرتنا صحنه برابر دور عدالت الهی یه كسنسه بر اقار. بر سنت دائمی..
شخص واحدك حقنی كندی فدا ایدیور كاسه فدا ایدیلمز حتی عموم انسانه اونك ابطال حقی هم اراقه دمی..
هم زوال عصمتی ابطال حقی نوعك هم عصمت بشرك مثلیدر هم نظیری.. ایكیسی سری بودر خودمی بر آدمی
حرص وهوس بولنده بر معصومی اولدیرسه.. اگر الیندن كلسه هوسنه مانع سه خراب ایدر دنیایی محو ایدر بنی آدمی..

ضعف خصمی تشجیع ایدر.. الله عبدینی تجربه ایدر.
عبد اللهی تجربه ایده مز،

أی خائف وهم ضعیف.. خوف وضعفك بیهوده هم سنك علیهكده، تأثیرات خارجی تشجیع ایدر جلب ایدر..
أی وسوسه لی وهام محققه بر مصلحت مضرت موهومه ایچون فدا ایدیلمز. شرط لازم هر كله نتیجه: اللهكدر..
ایشته قارشیلماز.. الله هر عبدینی دیدی امتحانه بویله یاپارسه‌ك اگر بویله یاپارم نه دیه..
عبد ایسه هیچ یاپاماز اللهنی تجربه. رغم موفقیتنه بن ده بونی ایشلرم دیسه تجاوز ایدر..
عیسی (ع م) یه دیمشدی شیطان: مادام هرشیئی او یاپار، قدر بر در دیگشمز، طاغدن كندیكی آت اوده نه یاپار.. ؟
عیسی (ع م) دیدی: أی ملعون..! عبد ایده مز ربنی تجربه وامتحان..

بلمدیكك شیده افراط ایتمه..

بر دردك درمانی باشقه درده درد اولور. پانزهری زهر اولور.. درمانك حدی تجاوز ایدلسه
دردلیری اولدیرر..

عنادڭ گوزی .. ملکی شیطان گورور ..

عنادڭ ایشی بودر: شیطان یاردم ایدرسه برسنه ملکدر دیر رحمت ده اوقور ..
مخالف طرفنده اگر ملکی گورسه لباسنی دگیشدیر اونی شیطان ظن ایدر، عداوت لعنت ایدر.

حقی بولدقدن صوڭره اصوله ایکوم اختلافی چیقارمز ..

ای طالب حقیقت.. مادام حقده اتفاق حقده اختلافدن بعضاً اولور حقدن احقدر..

هم ده اولور حسن احسندن احسن ..

اسلامیت سلم و مسالمتدر.. داخلده نزاع و خصومت ایستمز ..

ای عالم اسلامی حیاتڭ اتحادده کر اتحاد ایسترسڭ دستورڭ بو اولمالی ..

هو الحق یرینه هو حق اولمالی .. هو الحسن یرینه هو الاحسن اولمالی ..

هر مسلم کندی مسلک مذهبنه دیمهلی ایشته بو حقدر. باشقه‌سنه ایلیشمم. باشقه‌لری گوزلسه بنمکی اڭ گوزلدر.
دیمهملی بودر حق، باشقه‌لری باطلدر. یالڭز بنمکی در گوزلدر. باشقه‌لری یاڭلیشدر هم چرکیندر ..
ذهنیت انحصار حب نفسدن گلیور. صوڭره مرض اولیور. نزاع اوندن چیقیور. درد ایله درمانڭ
تعددی هم اولور. حقده ده تعدد ایدر. حاجات و غدانڭ تنوعی هم اولور. حقده ده تنوع ایدر ..
استعداد تربیه‌لر تکثری هم اولور. حقده ده تکثر ایدر. بر ماده‌ده هم زهر و هم پازهر
ایکی مزاجه گوره مسائل فرعیه‌ده حقیقت ثابت دگل. اضافی و مرکب مقلدین مزاجلر ..
اوڭا بر حصه ویروب اوڭا گوره ایدیور تحقق و ترکب هر مذهبڭ صاحبی مهمل مطلق علم ایدر ..
مذهبڭ حدودی تعیینی بر اقتضای تمایل مزاجه تعصب مذهبی تعمیمه سبب اولور ..
تعمیمڭ التزامی سبب اولور نزاعه. اسلامیتده اول طبقات بشرده درین اوچوروملر ..
هم تباعد عجیبی ایسه دی بو وقتده تعدد انبیاء تنوع شرایع متعدد مذهبلر ..

بشره بر انقلاب اسلامیت یاپدیردی. بشر، تقارب ایتدی. شرع ایتدی اتحاد. واحد اولدی پیغمبر
سویه بر اولدی. مذاهب تعدد ایتدی. تربیهٔ واحده کافی کلدیکی زمان اتحاد ایدر مذهبلر..

ایجاد و جمع اضداده بیوک بر حکمت وار.. قدرت الینده شمس و ذره بردر

ای برادر قلب هشیار! اضدادک جمعندندر تجلی اقتدار. لذت ایچنده الم خیرک ایچنده شری..
حسنک ایچنده قبحی نفعک ایچنده ضرری نعمت ایچنده نقمت نورک ایچنده ناری بیلیرمیسک نه سری..
حقائق نسبیه ثبوت تقرر ایتسین.. بر شیده چوق شی اولسون بولسون وجود کورنسون کثرتلی خطلر بر نقطه‌لر اولور..
چیرکینک سرعتی لطافت بر لمعهٔ نور دائرهٔ نورک حقائق نسبیه وظیفه‌سی دنیاده دانه‌لر سنبل اولور.
کائناتک چاموری روابط نظامی علاقه‌نک نقشنی اویدرتشکیل ایدیور. آخرتده بو نسبی امرلر اوراده حقائق اولور..
حرارتده مراتب وار اولسه‌در سبب تخلل برودت. حسنده درجات قبحک تداخلیدر. سبب علت اولیور..
ضیا ظلمته بورجلی. لذت المه مدیون. صحت مرضسز اولمز. جنت اولمازدی اکر جهنم تعذیب ایتمزسه زمهریرسز حرارت اولمایور..
کر زمهریر اولمازسه او ده حرارت ایده‌مز. او خلاق لم یزل خلق اضداد ایچنده حکمتنی کوستردی. حشمتنی ایتدی ظهور..
او قدیر لایزال جمع اضداد ایچنده اقتداری کوستردی. عظمتنی ایتدی ظهور. مادام او قدرت الهی لازمهٔ ذاتی اولور..
او ذات ازلیه هم ضرورهٔ ناشئه اونده ضدی اولماز. عجز تخلل ایده‌مز. اونده مراتب اولماماز. هر
شیئه نسبتی بر. هیچ بر شی آغیر اولمایور..
او قدرتک ضیاسنه کونش مثال اولسه‌در. بو مثالک نورینه دکیز یوزی آینه شبنملرک یوزلری بر مرآت اولسه‌در..
دکزک لیسه یوزی اوستردیکی کونشی عین جبیننده‌کی قطره‌لرده کوستر. شبنمک کوچک یوزی بیلدیرمکی یاپلایور.
عین هویت ظهور اتلر. شبنم دکز بر اولور. کونشک نظرنده قدرتی تقطیر ایدر. شبنمک کوزبکی کوچوجک بر کونشدر.
شو محتشم کونشه ده کوچک بر شبنمدر. کوزبکی بر نوردر. شمس قدرته کلیر او قدرته قمر اولور..
سماوات بر دکزدر. بر نفس رحمانله عین جبینلرنده موجلنوب قطراتله نجوم و هم کوستر.
قدرت تجلی ایتدی. او قطراته سربدی نورانی لمعاتی هر کونشه بر قطره هر بر یلدیز بر شبنم هر بر لمعه تمثالدر.

او فیض تجلینك لمعه‌سی بر عکسیدر، او قطره مثال کوکنه ایدر جلا جاننی اولمیه زجاجه دری مثال پارلایور.
او شبنم مثال ییلدیز لطیف کوزی ایچنده بریر پاپارلمعه‌ی لمعه‌دار اولور بر سراج کوزی اولور زجاجه
مصباحی نورلاندیرور ..

مزیتك وارسه خفا توبنده قالسین .. تا نشو نما بولسون ..

ای ذی خاصهٔ مشهوره .. تعینله ظلم ایتمه .. لیکن خفاده قالیرسه قالیریك خوانده ویرلك احسانه ویرلی ..
هر افرادك اثناسنده حقیقی هم ده ظنی ولی اوطاره احتمالی هر برینه غلبه ایدر بر نظر حرمتی ..
اگر تعین ایدرسه بر ده اثناسنده حقیقتك ملزم ایسه اثناده اوستنده ظالم اولورسك .. لوحه ایله
اوراده بوراده کوکلم ایدرسك .

خوانلی دوشوندیرویب هم نظر حرمتسه دیمك تعین و تشخص ظالم بر امرده صحیح طوغری بوئیله
ایسه هم ده بوئیله کورورسك ..

نره ده قالدی یالانجی تصنع و ریا ایله سبب تشخص شهرت ایسته بر کره عقلم له قالمت آه و انتقامسه ..
برفرد فوقم ده العالیدی نوعی ایچنده ستر ایله بر ده چوق .. بونکله قیمت ویریدیر هم ده ایدر مستحسنه
ایشته سطح مثالی: انسان ایچنده ولی عمر ایچنده اجل اولسه مجهول و مهمل .. جمعه‌ده مستتردر
بر ساعت قبول اولور دعا ایدرسه ..

رمضانده منتشر بر لیلهٔ ذوقدر اسماء الحسنی ده مضمر اسم اعظم بو مثالارك عشقی هم ده وکرمسه ..
ابهامده اظهار ایدر افاده اثبات ایدر. مثلا: اجلك ابهامنده بر موازنه وار، هر دقیقه ده
طورتار نه وضعیت آلیرسك .

کسفتین خوف و رجا خدمت عقبا دنیا توهم بقائی لذت عمری ویرر یکری سنه مبهم بر عمر اولسه ..
لطافتی معین بیك سنه‌دن بر عمره زیاده فضیلتی هر ساعتی کوییا آدم اتارده
دار آغاجنه کیدرسك ..

شیئاً شیئاً اوزولمك .. وهم ده تسلی ویرمز. سن ده راحت ایتمزسك ..

اللهڭ رحمت و غضبنده فضله تجسس خطادر

اللهڭ رحمتندن فضله رحمت ايديلمز. اللهڭ غضبندن فضله غضب ايديلمز..
اويله ايسه ايكى براهه‌ده عادل رحيمدن فضله شفقت المدر، فضله غضب ذميمه..

اسراف سفاهتدر.. سفاهت سفالتڭ قاپوسيدر،

اى مسرفلى قارداشم.. تغذّى نقطه سنده بر ايكى لقمه بر لقمه بر غروش، بر لقمه‌ده اون غروش
نوشه هم آغزده ليره‌ده هم بوغازده ايكيسى مساوى بر اولورلر، ياللكز آغزده اون دقيقه‌ده بش غروشڭ ويرر..
ذوقى بر فرقه بولونور. دائماً اونى آلدانير. او قوۀ ذائقه بدنڭ هم معده‌نڭ قاپوجى مفتشى..
حوشه اونڭ تأثيرى منفى مثبت دگل وظيفه ياپار. بو قاپوجى تلطيف و ممنون ايتمك اوچ ويرسك اوچى
آصلى وظيفه سنده اونى مشوش ايتمك ايچون بر غروش يرينه اون غروش ويرمك اولور شيطانى يه،
اسرافڭ اڭ سفيهى، تبذيرڭ اڭ شقيى.. بر طرزده بر حشيش هوس ايتمه بوليه..

ذائقه تلغرافجيدر.. تلذيذ ايله باشدن چيقارمه..

[٤٧٦] ربوبيت الٰهيه.. حكمت و عنايتى آغزه هم بوندن ايكى مركزى تشكيل ايله مشدر، ايچنده حدود و قوه قوللى هم مخبرلرى ده قويمشدر. عالم صغيرده خبرلرى تلفونڭ اعصابلرى تلغراف حكمنده وضع ايتمشدر. تلفونڭ هم تلغرافڭ ذائقه عنايتدر، موضعى و رزاقِ حقيقى آغزه و سينه قويمشدر. رحمتندن بر تعريف طعم و لونه و هم رائحه ايسته خواص ثلاثه او رزاقه حاجتندن بر اعلاننامه بر دعوتنامه بر اذننامه هم بر دلالدر.. محتاج و مشتريلره هم اونلره جلب اولور، مرزوقڭ حيواناته ذوقه و رؤيت و شم آلتيرمشدر هم طعاملرى مختلف زينتلرله سوسلتمشدر. هوائى لوكظلرى او وتوب لاقيدلرى هيچ بر جذب ايتمشدر و قتا فتاما كرم هم آغزده بونده ذائقه هر طرفده بر تلغرافچى بدنڭ قطاريه شامه تلفون ويريور كه طعام نوعى هم حسيدلرى ده سويلر. حاجتلرى مختلف ايسه بر مرزوقه اولا كوره ويرير و كوره حاضرلانير جواب بر دلير هم

[٤٧٦] اقتصاد. اسلامستڭ چاره سيدر. بلكه اونڭ صحيفه اولان اقتصاد رساله‌سى قبل الوجود اونڭ شرحيدر اوقوسه..

قابو طیشاری آثار، بو زینده دوام ایدر. عنایت طرفندن مادام بو قالمیور در. ذوق باشدن چیقارمه هم تلذذ ایله الده ایتدیکی صوکره ده اوندور. طوغری اشتها نه در. بر اشتهای کاذب کلیرسه غذا افساد ایدر هم علتدر، حتی حقیقی لذت حقیقی اشتهادن چیقار. طوغری اشتها احتیاجدن چیقار. بو لذت حقیقیده هم کدا بر پادشاه هم برابردر. بر دینار و بر درهم اولذت بر هم زنده اولور هم..

نیتکبی طرز نظر دخی عادتی عبادته چویرر..

شو نقطه‌یه دقت ایت: نیت ایله مباح عادات عبادات اولور. طرز نظرله فنون الوانی اولور معارف الهی.. تدقیقده دخی تفکر یعنی حرفی نظرله هم صنعت نقطه‌سنده نه کوزلدر دیرسه نه کوزل صانع نامی وارسه الهی.. نقطه نظرنده کائناته باقسه نقش نقاش ازل نظام و حکمتله لمعه قصد و انتظام تنویر ایدرسه الهی.. دونر علوم کائنات معارف الهی. اکر معنای حرفیله صنعت نقطه‌سنده ذی نظامه کل اولمازسه اکر ایتسه نظاهی.. باقسه کائناته دائره فنونک دائره جهل اولور. بیچاره حقیقتی قیمتسز الا قیمتسز ایدر هو قدر بونک کواهی..

بویله زمانده ترقیده اذن شرعی بزی مختار براقماز..

[96] لذائذ چاغیردیغی حالده صانکی یدم دیملی، صانکی یدم دستورینی بر کبری یمه‌دی..
اسکیده اکثر اسلام فی الجمله آج دکلدی. تنعم اختیاری بر درجه وار ایدی..
شمدی ایسه اکثری آچلغه دوشدی قالدی. تلذذه اختیار اذن شرعی قالمدی..
سواد اعظم هم اکثریت معصومک معیشتی بسیطدر. تغذی بسائطیله اولمه تابع اولمه..
بیک کره مرجحدر اقلیت مسرفه یا بر قسم سفیهه تقلیده ترفه نقطه‌سنده بلکه ملک..

زمانه اولورلکه عدم نعمت نعمتدر..

حافظه بر نعمتدر. فقط فلاکتلر آمده مصیبت زمانده نسیانه وکالت ایدر.
نسیان ده بر نعمتدر. یالکز هر کونک آلامی چکیلیر. متراکم اولمش آلامی اونوتدیرر..

[96] استانبولده صانکی یدم نامنده بر جامع وار. صانکی یدم دییه بر آدم هوسنه قیوردیغی پاره‌لر ایله اینشا ایتمشدر.

هر مصیبتده : بر جهت نعمت وار ..

ای مصیبتزده ده مصیبتك ایچنده بر نعمت مندرجدر. دقت ایت ده اونی گور. ناصل هر شیده وار در بر درجهٔ حرارت. هر مصیبتده وار در بر درجهٔ نعمت. داها بیوگی دوشون. کوچکده کی نعمتك درجه‌یی گوره رك اللهمه شکر ایت.. یوقسه استعظام ایدرکسك اوف اوفله اوفلارسك اوده گسینه شیشر. شیشرده دهشتلنیر. اگر مرقه ده ایتسه ك بر الیه ایلیشیر. قلبده اولان مثالی دونر حقیقت اولور.. حقیقتدن درس آلیر. صوکره دونر باشلایور وقلبی طوقالایور..

بیوك گورونمه کوچولورسك ..

ای اناسی حیفه‌لی قافه‌سی ده لیرلی. شو میزانی بیلملی: هر آدم ایچون ایت جمعیت بشرده اجتماعی بناده.. گورمك گورونمك ایچون شو مرتبه دیفیان بر پنجره سی وار. او پنجره قامت قیمتندن یوکسك تکبرله تطاول ایده جك، او زاناجق. او پنجره قامت قیمتندن آلچاقسه تواضعله تقوس ایده جك، اگیله جك. کاملده بیوکلك مقیاسی کوچکلك.. ناقصده کوچکلك ینه ایندر بیوکلك

حقیقتلرك یرلری دگیشسه ماهیتلری دگیشیر ..

بر حقیقت، بر یری سماء، گاه دیو گاه ملك. گاه صالح گاه طالح مثالی شونلردر.
ضعیفك قوی‌یه قارشو عزت نفس صانیلان بر صفت کر اولورسه قویده تکبر و غروردر..
قوینك بر ضعیفه قارشو تواضع صانیلان بر صفتی کر اولورسه ضعیفده تذلل و ریادر..
بر اولی الامر مقامنده اولورسه جدیتی وقاردر، محویتی ذلتدر..
خانه سنده بولونسه محویتی تواضع جدیتی کبردر..
متکلم وحده اولسه اگر بر ذاتده مسامحه حمیت فداکارلق بر فضیلت بر عمل صالحدر..
متکلم مع الغیر اولسه اگر او ذاتده مسامحه خیانت فداکارلق بر صفت بر عمل طالحدر..

ترتيب مباديده توكل تنبللكدر. ترتب نتيجه نقطه سنده كى تفويض توكل شرعيدر..
ثمرهٔ سعينه قسمته رضا ايسه ممدوح بر قناعتدر. ميل سعيه قوّت ور.
موجود ماله اكتفا مرغوب قناعت دكل بلكه دونه همتلكدر. مثالار داها چوقدر.
قرآنه مطلوبه ذكر ايدر. صالحات و تقوى ايچنده ذكر ايدر. مقاماتك تأثيرى ايجازى بر تفصيلدر.
سكوتى لسانه سوزدر..

الحق يعلو: بالذات هم عاقبت مراددر..

أى آرقداشم.. بر زمان بر سائل ديدى: مادام (الحقّ يعلو) حقدر. نه دن كافر مسلمه قوت حقّه غالبدر..
ديدم: درت نقطه يه باق. بو مشكل ده حل اولور. برنجى نقطه شودر: هر حقك هر وسيله سى حق اولمسى لازم دكلدر.
اويله ده هر باطلك هر وسيله سى باطل اولمسى جينه لازم دكلدر. نتيجه سى شو چيقار: حق اولان بر وسيله باطل وسيله يه غالبدر.
طولاييسيله بر حق بر باطله مغلوبدر. موقتاً بالواسطه اولمشدر. يوقسه بالذات هم دائما دكلدر.
لكن عاقبة العاقبه هردم جينه حقكدر. قوتك بر حقّى وار بر خلقى وار. ايكنجى نقطه شودر:
هر مسلمك هر وصفى مسلم اولمه واجب ايكن خارجاً هردم واقع ثابت دكلدر..
اويله ده هر كافرك هر وصفى كافر اولمه كفرندن نشئت ايتمك جينه لازم دكلدر..
هر فاسقك هر وصفى فاسق اولمه فسقندن نشئت ايتمك اويله ده هردم ثابت دكلدر..
ديمك بر كافرك مسلم اولان بر وصفى مسلمده كى لا مشروع وصفنه غالب اولور بالواسطه او كافر غالبدر.
هم دنياده حياتك حقى شامل عامدر. او رحمت عامه نك بر جلوهٔ معنيدار اونك بر سرّ خلقتى و الغرضى دكلدر.
اوچنجى نقطه شودر: او ذات ذو الجلالك ايكى وصف كمالدن ايكى شرع تجلى، وصف ارادهٔ دن عالمه مشتمل تقديردر.
او ده شرع تكوينى، وصف كلامدن علمه شريعت مشهوره شرعى. اوامره قارشو اطاعت عصيان..
ناصل اولور اويله ده تكوينى اوامره اطاعت عصيان اولور. برنجيسى غالبا دار آخرده كورور.

– مثلا –

مجازاتی ثوابی ایکیسی اغلبا دار دنیاده جمع مکافات و عقابی ناصل صبرک مکافاتی ظفردر ..
عطالتک مجازاتی سفالت اویله ده سعیک ثوابی اولور ثروت شبابده ده غلبه در مکافات ..
زهرک عقابی بر مرض یا زهرک ثوابی بر صحتدر ..

بعضاً ایکی شریعت اوامری برشیده برابر مجتمعدر هر برینه برجهت دیمک تکوینی بر اطاعت کبی مقدر ،
الطاعت غالب اولور . اوامرک عصیاننده کبی مغلوبا ظلمدر . بر باطله وسیله اولمسه اولور بر حقه قناعت غالب اولسه ..
بر باطلکده اولسه اوده وسیله حقه بالواسطه بر حقک بالباطله مغلوبدر . فقط بالذات دکلدر ..
دیمک در الحق یعلو "بالذات دیمکدر . هم عاقبت مراددر . قید حیثیت مقصوددر . دره بحی نقطه شودر :
بر حقه بالقوه قالمسه یا خود قوتسز قالمسه یا مخلوط در هم مخلوش اولوده بر انکشاف باتاره قوت ویرمک لازم کلمشدر ..
مهذب و مذهب باحیه بحق موقت باطل اولا مسلط تاکه بسبیله حقه نه مقدار لزوم واردر .
تا مخلص وخالص حقسین . بتا بده دنیاده باطل ایسه غلبه فقط قارنما زحرلی عاقبة المتقین اولماوه دردر
بر حزبه .. ایشته باطل مغلوبدر . الحق یعلو سری وغالبا اعجازیته مقدر اولیدر .

.. بر قسم دساتیر اجتماعیه ..

اجتماعی هیئتده دستورلری ایستراحت مساواتسز عدالت اوتحه عدالت دکل تماثلسه دن تضاد هم بر سببی در .
تناسبسزلنک اساسی صغر نفسدر تکبرک منبعی . ضعف قلبدر غرورینک معدنی اولسه
عجز مخالفت منشأی . مراق علم فواجه در .
احتیاجدر ترقینک استادی صیقنتیدر معلمه سفاهت . دیمک سفاهتک منبعی صیقنتی اولسه
صیقنتی ایسه معدنی یأسله سوء ظندر .
ضلالت فکریدر . ظلمات قلبیدر اسراف جسدیدر .

قادینلر یووالرندن چیقوب بشری یولدن چیقارسه

یووالرینه دوغلی

اذا تأنّث الرجالُ السفهاءُ بالهوسات، اذا ترجّل النساءُ الناشزاتُ بالوقاحات [٧]..

حاضر مدنیت طائفهٔ نسایی یووالرندن اوچوروب حرمتلرینی قیروب مبتذل متاع یاپمش. شریعت اسلامیه ایسه رحمةً دعوت ایدر. اونلری یووالرینه، حرمتلری اوراده. راحتلری اولرده. حیات عائلهده. تمیزلك زینتلری. شمائللری حسن خلقدن. لطف و جمالی عصمت. حسن کمالی شفقت. اگلنجهسی اولادی. بونجه اسباب افساده دینت قارشی.. لازمدر تا دایانسین. بر مجلس اخوانده گوزل، ایرکیرینه ریا ایله رقابت حسد ایله خودگاملق تخم ساچارلر.. یاتمش اولان هوسات بردنبره اویانیر. طائفهٔ نساده گوستریش انکشافی سبب اولمش بشرده فلاکتك بردنبره شو مدنی بشرك چیرکینلاشمسی. روحنده شو صورتلر دیسینلر کوچك جنازهلر تبسم ایدنلر، ویا عظیمدر، هم ده تأثیری [١٦].. ممنوع هیكل صورتلر؛ یا ظلم متحجّر یا متجسّد ریا یا مجسّد هوسدر، یا طلسمدر، جلب ایدر او خبیث ارواحی..

تصرّف قدرتك وسعتی وسائط و سببلری ردّ ایدر.

او قدیر ذو الجلال تصرف قدرتی توسّع تأثیری نقطهسنده اولویر شمس ذرّه مثال.. نوع و فردده اولان تصرّف عظیمی فرقسی واحدر. ایکی ذرّه بیننده جاذبهیی اله آل.. لیستهٔ تا شمس الشموس و کهکشانه بیننده کی جاذبهنك بانیه قوی. یوکی بر (قار) داندی بر شمعی ملکك الانه مثال ملفك بانیه گتیر. ایکینه قدر یالکز بالبته یالغزده یاپیایه براقم.. او قدیر ازلی ذو الجلال. تجلّی واحدی اصغردن تا اکبره انتقال مکمّلی بردن تصویر آل جاذبه و ناموس و سائل برمثال

[٧] تستر سالر سنك اساسیدر. یلری سنه صوکره مؤلفك محکومیتنه سبب گوسترهرك بر محکمه کندینی و طلبهلرینی ابدی محکوم و محجوب ایلمسه..

[١٦] نا محرم میتّه بر ری بر نفسانی نظرله باقمق نفسك دهشتلی الحاقانهنی گوسترر. اولمده رحمته محتاج بر بیچاره میتّهنك گوزل تصویرینه شهوتانه بر نظرله باقمق روحك حسیات علویهسنی سوندیرر..

کبی عرفی أمرلر تجلی قدرته تصرّف حکمته .. بر اسم اولمسی .. اودر یالکز مثال ..

باشقه مآلی اولمز . برابر ده بر دوشونه . بیلمه ملسك بالضروره که اسباب حقیقی وسائط ذی مثال .

معنیلر لفظ شرطلر بر امرلردر . بر خیال محال اوقدرت نظرنده .. حیات وجوده کمال ..

مقامی بیوك عمدر . بوکا بنا ءً دیرم : کرهٔ من عالمز . نه دیه مطیع مسخّر اولماسونه حیوانه مثال ..

او سلطانه اثرلك بو هرنه حیوانه طیوری لشکرله منتشردر شومیدانه فضاده محتشم دیر جمال ..

بو ستانه خلقتنه صالمشده دونیور اونلرده کی نغمات بونلرده کی حرکات تسبیحاتدر اقوال

عباداتدر احوال قدیر لم یزله حکیم لایزاله کرهٔ من حیوانه بك بکزیور ابا حیات کوستریور اگر بو طرفه قدر کوچوك بالفرض المحال ..

مینی مینی بر حیوانه اولمسی یك محتمل بو ازلامه بر خوبنه کرهٔ قدر بوسه اوده بویله اولمسی یك قریب بر احتمال ..

عالمز انسانه قدر کوچولسه بیلدیزلری ذرّه لر صورتنه دونسه : بر ذی شعور حیوانه دونمسی شاید اولور عقلده بولور مجال ..

دیمك عالم ارکانلریله بر عابد مسبّح بر مطیع مسخّر خالقِ لم یزله قدیرِ لایزال) ٥ ..

تمامًا بیوك اولمسی لیتفًا بیوك اولمسی هر وقت لازم کلمز . زیرا اهاجز الکبیدر ساعتِ خردل مثال ..

بر ساعتده که : تعالی آیا صوفی قدردر .. بر سینکك خلقتی حیرت فزادر فیلدم اوخاوه بر فضال ..

کرقلم قدرتله بر جزءٔ فرد اوستنه اثری جوهر فرد یله یازیلسه بر قرآن که صغیر صحیفه نسبتی بر کبیر صنعت مآل ..

صحیفهٔ سماده بیلدیزلرله یازیلانه بر قرآنه کریمه جز الذهب مساوی سی نقطه ازلیتك صنعتی هر طرفده بر جمال و کمال ..

هر طرفده بویله در درجه کمالده قلمده کی اتحاد توحیدی اعلان ایدر بو کلام بر مثال ایکی بر دقته آل ..

ملائکلر بر امّتدر .. شریعت فطریه ایله مأموردر ..

شریعت الٰهی ایکیدر ، هم آیای صفتدن کلمسه ایکی انسانه مخاطب هم ده مکلّف اولمسه صفت ارادهدن کلمه شرع تکوینی ..

انسانلر اولانه عالملك اموالی هم ده حرکاتی که اختیاری دکل تنظیم ایدن شرعدر او مشیئت ربانی ..

باکیسه بر اصطلاحه طبیعت ده دینیلیر صفت کلامندن کلمه شریعت ایسه عالم اصغر اولانه انسانك افعالی

که اختیاری اولمسه تنظیم ایدن شرعدر . ایکی شرع جردن بعضا ایدر اجتماع ملائکهٔ الٰهی بر امّت عظیمه هم بر جنود سبحانی

٣٩٢

برنجی شرعه اولمسه جمله‌ٔ ممثل عمله‌ٔ ممثل هم اولمردن بر قسمی عبادن مستبددر بر قسمی ده مستغرق عرشك عقربی ..

ماده نه وقت پیدا اینجه‌لیکه .. حیات شدت پیدا ایدر ..

حیات اقلّ اساسدرده مادّه‌یه تابعدر . هم ده اونکله قائمدر . بر طرفده بینی قوتك قوتی جسملر انسانك قوتی
موازنه ایدرسه‌ك کورورسك انسان اوندن نه درجه بیوك قوتی اودرجه اونکلنده عجز و قوتیله سندر قوارنده‌ن
هم ده کورورسك فقرلر انسان قدر بیوك قوتی حیرت‌افزا حیاتی شعله قیام رؤیتی ده برده آسا پرتو آسمانی ..
انسانه بر لئله مواددن بر ذی حیات دکلدر . بالعکس میلیارلرله ذی حیات حجیراتندن مرکب و ذی حیات بر حجرهٔ انسانی ..
إِنَّ الْإِنْسَانَ كَصُورَةِ (يس) كُتِبَتْ فِيهَا سُورَةُ (يس) فَتَبَارَكَ اللّٰهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ ..

[٩]

مادیونلق بر طاعون معنویدر ..

مادیونلق بر طاعون معنوی بشره ده طوتیلدی شو مدهش بر حمّیلی هم ده آنی مابعدی بر غضب الهی تلقین
تنقیده قابلیت توسعی نسبةً او طاعون ده ایدیور توسع و انتشار تلقینی قندن آلمسه مدنیتدن تقلید .. هم ده تقلید ..
حریت تنقید ویرمه .. غرورندن ضلالت حیقمه ..

وجودده عطالت یوق .. ایشسز آدم وجودده عدم حسابنه ایشلر ..

آه بدبخت حیقیقتیلی مضطرب ایشسز اولان آدمدر . زیرا عطالت وجود ایچنده عدم حیات ایچنده موتدر ..
سعی ایسه .. وجودك حیاتی .... هم حیاتك یقظه‌سیدر ..

ربا اسلامه ضرر مطلقدر ..

ربا عطالت ویرر . شوق سعی سوندیرر . ربانك قاپولری هم ده اونك قالری اولان بو بانقه‌لرك هر
دم نفعی ایسه بشرك اك فنا قسمنه‌در . اونلرده کاوورلردر . کاوورلرده‌کی نفعی اك فنا قسمنه‌در . اونلرده ظالملر هر

دم ظالملرده کی نفعی آنی فنا قسمندر. اونلرده سفیهلردر. عالم اسلامه برضرر مطلقدر. مطلوب شرهر
دم رفاهی، نفرشرعده یوقدر. زیرا حرب برکاه و برحرمتسز عصمتسزدر. دمی هدردر هر
د .... م ..

قرآن .. لندی لندینی حمایه ایدوب حاکمیتنی ادامه ایدر .. [٧]

بر ذاتی کوردمکه یأس ایله مبتلا بدبینلکله خسته ایدی. دیدی علماء آزالدی کمیت کیفیتی قوّه‌لر دنمز سونه‌جک ده برزمان ..
دیدم ناصل شعائرات سوندیریلمزسه ایمان اسلامی سونه‌مز .. اولده زمینک یوزنده قالمسه منارلر حالنده هرآن ..
اولاسه اسلامی شعائر دینی منارات الٰهی معابد شرعی معالم احطا اولمزسه اسلامیت یاپلا یاپه جوهر آن بآن ..
هربر معبد بر معلّم اولسه صبحیلر بعضه درس دیرهرلم دخی بر استاد اولشدر اونک لسانه حالی بدر الیقین دینی نشر ایدر ..
هربر شعائر برخواجه داناور روح اسلامی دائم انظاره درس دیریور مرور اعصار ایله سبب استمرار زمان ..
کویا تجسم ایتمسه انوار اسلامیت شعائری اکینده او تصلّب ایتمسه زلال اسلامیت معابدی اکینده بر ستونه ایمان ..
کویا تجسّد ایتمسه احطام اسلامیت معالمی اکینده کویا تحجّر ایتمسه ارکان اسلامیت عوالی اکینده برستون اسلام نقش برتقدیرنی ایلمه ..
لاسیّما بو قرآنه هغیب معجز بیانه دائماً تکرار ایدر بر حفظه ازل اقطار اسلامیده قالماسه هیچ ده برکوی هم دخی هیچ بر دکانه ..
نفعی دیکلمه‌سین تعلیمی نشیته‌سین. [انّا له لحافظون] سرّینه برفقدر. یک ده بول بر تلاوت انس ومه ..
اونک اکینده تعلیم هم مسلمانی تذکر تکرّر ایمانله نظریات قلب ولو مسلمانه هم ده دونر بدیهیاته ایسته مزدهامه ..
ضروریات دینی نظریاته صوقوب ضروریات اولشدر. تذکیره‌سی قید اخطاره‌سی دقیده شافیدر هردم قرآنه ..
اخطاره هم تذکیره شو انتباه اسلام هم اجتماعی یقظه هرببینه وبریور عمومه شده اولاسه دلائل وهم بیزان ..
مادام اجتماعی حیات اسلامیده ثابت اولمشدر هربرینک ایمانی لندینه مخصوص اولاسه دلیلم منحصر اوجمل مستند وجدانه ..
بلکه جماعتک قلبنده غیرمحدود اسبابه دخی بدر استنادحقی حالی دقیدرمه مذهب ضعیفی مرور ایتدیلجه زمانه ..
ابطالی قابل اولور نره ده که بو اسلام (وحی) ایله فطرت کبی ایکی متین اساسه هم استنادعمیده هم بوقدر بروده فذ علمه ..
راسخ اساسلریله باهر اثرلر ایله کره‌نک یاپیسیله التحام ایتمسه بر روح نظری اولمسه ناصل سوقه کره‌ی سوقته‌سه حقیقته اولمه ..

[٧] اوتوز سنه اول یازیلان بو مقام بو سنه یازیلمه طرزینی کوستریور. دیمک رمضانه بر لیله یازدیرلمسه ..
برنوع اخبار غیبی در ..

فقط مع التأسف بعض زنديقلر كفره سفسطه‌لى آدملر شو قصر عقللريله متين اساسلرينه ايليشير بولندقلرندن..
اونلرى تيتردير. اساسلره ايليشيلمز اونلرله اوينانيلماز. خصوصيله كندى دينسزلك افلاسنى ايدن و كيسه‌ده‌كى كفرينى ويرلر..
بو عالم اسلامك عالملرنه قارشو انك ايلرى قره‌قول شو دار الفنونه ايدى لاقيد و غفلتلرله خصم مبعوث ايله..
كدايى عدى جهنمنك آرقه‌سنده دينسزلك هجوم ايتدى. ملتك اصلاحيدى. انك ايلرى قره‌قول اسلاميت روحيله تنور ايتمه حتى..
ان متصلب والى انك متيقظ والى بافود ادى. والملى اسلامى الدتمه ملى ايمانك يرى قلبده دماغ ايسه اولوبور عكس نوريمانه..
بعضاده مجاهده بعضا سوپوره‌جيدر. دماغده وسوسه‌لرله هيك موقعه احتماله قلب ايچنه كيروب صاحبلرى زيانه وجدانه..
يوقسه بعضيلرك ظننجه ايمان دماغده اوله روح ايمان اولمه قوة اليقينيه احتمالات عقليه اوله بر خصم ايمانه..
قلب ايله وجدانك محل ايمانه حدس ايله الهام دليل ايمانه بر حس درس طريقه ايمانه فكر ايله دماغ بكجى ايمانه..

تعليم نظرياتدن زياده.. تذكير مسلّماته احتياج وار..

ضروريات دينى مسلّمات شرعى قلوبلرده حاصلدر. اخطار ايله حضورى تذكير ايله شعورى
مطلوبده حاصل اولور عبارهٔ عرب.. [9] داها علوى ايدر تذكيرى هم اخطارى..
اونك ايچون جمعه‌ده خطبهٔ عربيه ضرورياتى اخطار مسلّماتى تذكيرله الغايه اولور اونك حرز تذكرى.
نظرياتى تعليم اونده مقصود دگلدر. هم اسلامك وجدانى سيماسنده شو برقسم ومعتدر قبول ايتمز تكثيرى..

حديث دير آيته.. طايشمك محال..

حديث ايله آيتى موازنه ايدرسهك بالبداهه گوريورسك بشرك ابلغى (وحى) ده مبلّغى ودخى ابلغ والمز
بلاغت آيته.. اوده اولمايه‌جق. ديمك كه لسان احمديدن كلمه هر بر كلام هر دم اونك اولاماز..

ايجاز ايله بيان اعجاز قرآن..

(آغرى)
بر زمان رؤياده گوردم كه آگرى طاغ آلتنده‌يم.. بردن و طاغ پاطلادى طاغ گبى طاشلرى عالمه طاغيتدى صارصدى فضا..
فجئةً بر آدم يانمده پيدا اولدى.. ديديكه ايجاز ايله بيان ايت اجمال ايله ايجاز ايت بيلديگك انواع اعجاز قرآنى..

---

[9] اون سنه صوكره كلن بر حادثه‌يى حس ايتمش.. مقابلنده چاليشمش..

داها دنیاده ایله تفسیرینی دوشوندم، دیدم شو عالمده کی انقلاب بشرده بر انقلاب مثال انقلابده ایسه البت هدای قرآنی ..

هر حرفده بو اسلوب هم ده تام اولاجه اعجازینك بیانی زمانی ده گلمه‌لك او سائله جواباً دیدم اعجاز قرآنی ..

یدی منابع کلیه‌ده تجلی هم یدی عناصردن ترکب ایدر. برنجی منبع: لفظك فصاحتندن سلالت لسانی ..

نظمك جزالتندن معنی بلاغتندن مضمونلرك بداعتندن مضمونلرك براعتندن اسلوبلرك غرابتندن بردن تولد ایدن رقت بیانی ..

اونلرله اولدی ممتزج مزاج اعجازنده. عجیب بر نقش ایله غریب بر صنعت لسانی تکراری هیچ بر مانه و تدیرز انسانی ..

ایکنجی عنصر ایسه: امور کونیه‌ده غیبی اولان اسرارات الهیه حقائقدن غیبی اولان اسراردن غیبی بر اسمانی ..

ماضیده غائب اولان غیبی اولان اموردن مستقبلده مستتر قالان اولان احوالدن بردن تضمن ایدن بر علم الغیوب خزانی ..

عالم الغیوب لسانی .. شهادت عالمیله قونوشویور اطنابی رموزایله بیانی هدف نوع انسانی اعجازك بر لمعه نورانی ..

اوچنجی منبع ایسه: بش جهتله خارقه بر جامعیت واردر. لفظنده، معناسنده، احکامنده هم علمنده مقاصدك میزانی ..

لفظی تضمن ایدر بك واسع احتمالات هم وجوه کثیره که هر بری نظر بلاغتده مستحسن عربیتجه صحیح تشریعه لایق کوریوردی ..

(معناسنده) مشارب اولیا اذواق عارفینی مذاهب سالکین طرق متکلمین مناهج حکما او مجاز بیانی ..

بردن احاطه ایتمه هم ده تضمن ایتمه دلالتنده وسعت معناسنده گنیشلك بو نکته ایله باق اك لورده گنیشلیگی ..

(احکامنده کی استیعاب) شریعت فارقه اونده ولمه استنباط سعادت دارینك بتون دساتیری بتون اسباب امنی ..

اجتماعی حیاتك بتون روابطی وسائل تربیه حقائق احوالی بردن تضمن ایتمه اونك طرز بیانی ..

(علمنده کی استغراق) هم علوم کونیه هم علوم الهیه اونده مرتب دلالات رموزایله اشارات سوره‌لر سوزلرنده جمع ایتمه‌سندر حنانی ..

(مقاصد و غایاتده) موازنت اطراد فطرت دساتیرینه مطابقتده اتحادا تمام مراعات ایتمه حفظ ایلمه میزانی ..

ایشته لفظك احاطه‌سنده معنانك وسعتنده حکمك استیعابنده علمك استغراقنده موازنه غایاتده جامعیت بر شانی ..

دردنجی عنصر ایسه: هر عصرك درجه فهمنه ادبی رتبه‌سنه هم هر عصرده کی طبقاتك درجه استعداد رتبه‌لرینه قابلیت نسبتنده عمومه حصه ابراز و افاضه نورانی ..

هر عصره، هر عصرده کی هر طبقه‌یه قارشی یوکسك شان ده گویا هر دمده هر یرده تازه نازل اولویور او کلام رحمانی ..

اختیارلاندقجه زمانه قرآن ده گنجلشیور رموزی هم ترضح ایدر طبیعت و اسبابك پرده‌سنی ده بر تار و بر اخطار یزدانی ..

نور توحیدی هردم هر آیتده فشقیریر شهادت پرده‌سنی غیب و ستنده قالدیرر علویت خطابی دقته دعوت ایدر او نظر انسانی ..

که اولسون غیبدن شهادته عالمیله بالذات اوده قونوشور. شو عنصردن بو ... رقه تازه‌لکی برخاصه عثمانی..

تا انس اذهانه ایچون عقل بشره شو آلهی تنزلات تنزیلک اسلوبنده شو عمومی مونسلکیدر محبوب انسی و جانی..

بشنجی منبع ایسه: نقل وحکایاتنده اخبار صادقه‌ده اساسی نقطه‌لرده مظهرلکی بر اسلوب بدیع برهانی..

نقل ایدرک بشری اونقله ایقاظ ایدر. منقولاتی شونلردر: اخبار اولینی احوال آخرتی اسرار جنت و جهنمی..

حقائق غیبیه هم اسرار شهادت سرائر الهی روابط کونیه دائر حکایاتیدر، حکایت عیانی..

نه واقع رد ایلمسه نه منطوقه تکذیب ایتمسه منطوقه قبول ایتمزسه رد ده سیلهٔ بیده‌مز سماوی بیان لمعه‌جانی.

اتفاقی نقطه‌لرده مصدقه نقل ایدر. اختلافی یرلرده مصححانه بحث ایدر. بونلرله نقلی بونلر بر (امی) دن صدوری رقه بیانی..

آلتنجی عنصر ایسه: متضمن و مؤسس اولسه دین اسلامه اسلامیت مثلنه نه مقتدر ده مستقبل مقتدر اتدیرمز ایله‌نی..

ارضی سنوی یومی دائره سنده شو ضبط ایدر. دونیور. کره‌لر غیرتامه هم دخی و بنه بر اقسور عصیانی..

یدنجی منبع ایسه: شو آلتی منبعدن صیقانه انواریله برده ایدر. امتزاج اوندن صیقال بر حسن بونده بر کلامدر قدس ولطف نورانی.

شونده صیقالی بر ذوقدر. ذوق عجازی بیلینیر، تعبیرینه لائق بیشمز فقط دخی طردی کور. دونوزده طوتولمز او نجوم آسمانی..

اون اوچ عصر مدتده میل التحدی وارمسه قرآنک عدیسنده شو تقلیده و یا تمسه قرآنک مقابلنده ایشته عجازی برهانی..

شو آیاتی میل شدیدله یازیلشدر. میداننده سلیولرله کتب عربیه طلمشدر کتیخانه وجوده و انلرایله تنزیلی دوشرسه برمیزانی..

موازنه ایدلسه دکل داناء بی مدانی حتی آن عامی دم کورقولا قله دیرجک بونلر ایسه انسانی شو آیه آسمانی..

هم ده حکم ایده جک. شو بونلرده یوقده مز. رتبه سنده اولامز. اولیه ایسه عموماً آشاغی بونیه بالبداهه معلوم ولمسه بطلانی..

اولیه ایسه عموماً فوقنده در. مضمونلری و قدر زماننده قابل توصیف بشره و قف ایدلمسه لندینه دعوت ایتمسه ارواحیله اذهانی.

برادنده تصرف لندینه دمال ایتمسه اونک مضمونلریله بینه قرآنی شو قامقامه هیچ بر زمان حقائق التحدی نه امتحانی..

سائر کتابلره بکزه‌مز. اوانده مقیس اولمز. یرایکرمی سنه ظرفنده نجماً حاجتلره نسبه نزولی متفرقه متقابل حکمت ربانی.

اسباب نزولی مختلف متباین بر ذره ده اسئله متکرر متفاوت حادثی احکامی متعدد مقتضیاتی مختلف متفاوت نزولی زمانی.

حالات تلقیسی متنوع متخالف اقسام مخاطبی متعدد متباعد غایات ارشادنده متدرج وقت شو سائره مستندی هم بیانی.

جواب هم خطاب. بونقله ده بر سلاست و سلاسته تناسب ونده کمالی لو سترسه ایشته اونک هدی فن بیانه معانی..

قرآنده بر حصه وار. باشقه کلامده یوقدر. بر کلامی ایشیتسه ك اصل صاحبنی آرقه سنده کورورسك ایچنده بولورسك بیلورسك انسانی

ای سائل مثالی. سنله ایجازیته دك بن ده اشارت ایتدم. اگر تفصیل ایسترسه ك خدمتك خارجنده سنك سیر ایتدیکك آسمانی..

زیرا اقرومه انواع اعجازنده یالکز بر تلیني که جزالت نظمیدر اشارات الاعجازده صیقشمادی تبیانی..

یوز صحیفه تفسیردم اوتاظفی کلمدی. سنك کبی روحانی الهاملی زیاده بن ایستیورم سنده تفصیله بیانی..

اولا شکست ادب غرب هوس بار هواکار دهادار

داب ادب ایدمدت قرآن ضیابار شفاکار هدی دار..

کاملین انسانلرك ذوقنه معالیسنی خوشنود ایدن بر حالت. جوجقی بر هوس شفیه جی بر طبیعت صاحبنه خوش کلمز..

اونلری اگلندیرمز. بو حکمته بناءً بر ذوق سفلی شفیه هم نفسی و شهوانی اکیندهم بسلنن ذوق روحی بیلمز..

آوروپانك ترشح ایتمسی حوض ادبیات روما و اوتلرله قرآنده اولان لطائف علویت مزایای حسنی کوره‌مز هم طتمز..

کلندره کی محکی او عیار ایده‌مز. ادبیاته وار. ادب اوچ میدان جولان ایدر کیده‌مز خارجنه چیقاماز..

یا عشقله حسندر یا حماست و شهامت یا تصویر حقیقت. ایشته یانی ادبی حماست نقطه سنده قوت پرستلکی ایتمز..

بلکه ظالم نوع بشرك غدار لقلرینی آلقیشلامقله قوت پرستلك حسنی تلقین ایدر. حسن و عشق نقطه سنده عشق حقیقی بیلمز..

شهوت انگیز بر ذوقی نفسلره ده زرق ایدر. تصویر حقیقتده سنده ماتا صنعت الهی صورتنده باقمز..

بر صبغه رحمانی صورتنده کوره‌مز. بلکه طبیعت نقطه سنده طوتار تصویر ایدیور. هم اوندن ده چیقاماز..

اونك ایچون تلقینی عشق طبیعت اولور، ماده پرستلك حسنی قلبده یرلشدیرر. اوندن ایچیندن کندینی قورتارامز..

چنه اوندن کلن ضلالتلرده نشئت ایدن روحك اضطرابلرینه او ادبسزلگنه ادب مسکن هم منوم حقیقی نه ویرمز..

تك بر چاره بولمش اوده رومانلریدر. کتاب کبی بر جسم میت، سینما کبی بر متحرك اموات. میت حیات ویره‌مز..

هم تیاترو کبی تناسخ وار. ماضی دینیلن کلنسه قبرك خورتلاقلری کبی شو اوچ نوع رومانلری هیچ ده اوتانماز..

بشرك اغزینه یالانجی بر دیل قویمسه هم انسانك یوزینه سوء بر کوز قویسه دنیایه بر لطیفه فستانی کیدرمسه محو ایتماز..

کوزلشی کوسترسه صاری صاحبلی کوزلر بر ترلی تائیه اظهار ایدر. ظاهر اودر: سفاهت فنادر انسانلره باقیماز..

نتیجهٔ مضره‌سنی گوسترر.. حالبوکه سفاهته اولان مشوقانه بر تصویرات یاپار: آغزی صولاندیرر، عقلی قالدیرر..
اشتهای قابارتیر. هوسی قمچیلر، حس داها سوز دیکلمز... قرآنده‌کی ادب هوای قاریشدیرماز..
حقیقت‌پرستلك حسی، مجرد عشقی، جمال‌پرستلك ذوقی، حقیقت‌پرستلك شوقی ویرر، هم ده آلداتماز..
کائناته طبیعت جهتنده باقمیور. بلکه بر صنعت الهی، بر صبغهٔ رحمانی نقطه‌سنده بحث ایدر، عقللری شاشیرتماز..
معرفت صانعك نورینی تلقین ایدر. هر شیده آیتنی گوسترر.. هر ایکیسی رقتلی بر حزن ده ویرر، فقط بربرینه بکزه‌مز..
آوروپا زاده ادب، فقد الاحبابدن، صاحبسزلقدن نشئت ایدن غملی بر حزنی ویریور، علوی حزنی ویره‌مز..
زیرا صاغیر طبیعتدن، هم ده کور قوتدن ملهمانه آلدیغی بر حس حزن غدار، عالمی بر دهشتلی یابانجی شکلده گوسترر.
او صورتده گوسترر، هم ده محزونی آتار، صاحبسزده اولارق یابانجیلر ایچنده قویار، امید ویرمز..
لذتینه ویردیگی شوق هیجانیله گیت گیده الحاده قدر گیدر، تعطیله قدر یول ویرر، دوغری مشغول اولور بلکه دونمز..
قرآنك ادبی ایسه اویله بر حزنی ویرر که عاشقانه‌در، یتیمانه دگلدر. فراق الاحبابدن گلیر، فقد الاحبابدن گلمز..
کائناته نظری کور طبیعت یرینه شعورلی هم رحملی بر صنعت الهی اولنك مدارکی، طبیعتدن بحث ایتمز..
کور قوتك یرینه عنایتلی حکمتلی بر قدرت الهی اولارق تعریف ایدر، اونك ایچون کائنات وحشتلی بر صورت گیمز..
بلکه مخاطب محزونك نظرنده اولیور بر جمعیت احباب.. هر طرفده تجاوب، هر جهتده تحبب و آشنالق ویرر..
هر کوشه‌ده استیناس و جمعیت احبابده محزونی وضع ایدیور، بر حزن مشتاقانه، بر حس علوی ویرر، غملی بر حزنی ویرمز..
ایکیسی بر شوقی ده ویرر. اوروپانك ادبی ویردیگی بر شوق ایله نفسی دوغورهیجان، هوسی اولور منبسط، روحه فرح ویرمز..
قرآنك شوقی ایسه روحی دوغورهیجانه شوق معالی ویرر. ایشته بوکا بناءً شریعت احمدیه لهویاتی ایسته‌مز..
بعض آلات لهوی تحریم ایدر، بر قسمی حلال دیه اذن ویرر. دیمك حزن قرآنی و یا شوق تنزیلی ویرن آلت ضرر ویرمز..
اگر حزن یتیمی و یا شوق نفسانی ویرسه آلت حرامدر. دگیشیر اشخاصه گوره، هر کس بربرینه بکزه‌مز..

داللر ثمرات رحمتنی تقدیم ایدیور..

شجرهٔ خلقتك داللری هر طرفده ثمرات نعمتی ذی روحلرك اللرینه ظاهراً اوزانیور..

حقيقتده بر يد رحمت بر دست قدرتدركه: او ثمراتى او داللرى ايچنده سزلره اوزاتيور..
او يد رحمتى سزده شكر ايله اوپڭز.. او دست قدرتى ده حمد ايله تقديس ايديڭز..

[فاتحه‌نك آخرنده اشارت اولنان اوچ يولك بيانى]

اى برادر! املى.. خياللكى ده آل.. بنمله برابر گل.. ايشته بر زمينده يز اطرافنى قرانلقده گورمز بزى..
چادرى ديره كلرى عالمنده يوكسك طاغلر اوستنده قرانلقلى بر بلوط طبقه سى آلتنده هم اوده قالاتيه انسانى بوزى..
منجمد بر سقف اولسه فقط آلتى بوزى آچيقسه. او بوزكونش كورمش ايسته بلوط آلتنده بز صيقيلير ظلمت بزى..
صيقيشمه ده بوغوليور هواسزلقده اولدير. شمدى بزه اوچ يول وار. بر عالم ضيادار بر كره سير ايتمدى بو زمينه مجازى..
اوت بر كره بورايه ده گلمشم او صنده آيرى آيرى كيتمشم. برنجى يول بودر: آلتى بور ده كيدرو ده دور عالمده صباحه گيدر بزى..
ايشته بزده يولده يز بويله يايا كيده رز. باقه شو صحرانك قوم دريالرينه خلق حدت صاحبورى تهديد ايديور بزى..
باقه شو دريانك طاغ وارى امواجنه اوده بزه قيزيور. ايشته الحمد لله اوته كى يوزه چيقديق كورورز كونشه يوزى.
فقط چيلديلگمز رحمتى انجه ده بز بيليرز. اوفه تكرار بورايه دوندك شو زمينه وحشترز. بلوط طاغلمقدر ظلامه نقدار بزى قلبده كورى..
بر عالم ضيادار فوقه ده العلا اگر بر چاره‌ك وار. كيده رزده بزلر بو يول بر خطرلى ايكنجى يولمزى..
طبيعت آچى ده لرز اوطرفه گيدرز يا فطرى بر تونلده سيتره يرك كيده رز. بو وقتده بو يولده سير ايتدم كيديم ده تا بزى..
فقط اوزمان طبيعتك زمينى آينه جك بر تاجو بر ماده وار ايدى اليده .. اوچنجى يولك او دليل معجزى..
قرآندر بونى ده وردى. قرداشم آقه مى ده بير اقمه هيچ ده قورقمه. باقه شو اده ده تونل وار مغاره‌لر تحت الارض اقسنهه بكلرلر الكرزى..
برئ كيده ده جكلر. طبيعت ده شو مدهش جموديه لرينى هيچ قورقوتماسين. زيرا بو عبوس چهره‌سى آلتنده مرحمتلى صفا تسكيلى بوزى..
راديو صواى و ماده قرآنى ايشقله سزمشدم. ايشته لو يايله آيدم ضيادار عالمه چيقدوقه باقه شوئيمه كورنى..
بو فضاى لطيف شرينه يا هو باشيلى قالدير. باقه سماوات سرچه سى بلوطلريده بر نعمه اشاغيده بر قسمه دعوت ايديور بزى
شو شجره طوبى مثلما و قرآنيه. داللرى هر طرفه اوزانمه تدلى ايدير بو دالدن بزده صيلمالى يز اوراسى السين بزى..
او شجره سماوى بر تمثالى زمينده اولمش شرع نورى ديمك رحمت ظلمه ده بو يول ايله چيقاردقجه بو عالم
فضاءه صيقمادن رحمت بزى..

مادام یا طیبه تبشیرا اسمایی ایله دوغدی طوغری یولی بولورز . بادیهٔ وهمی یولنده شو ضالّ اوستنده دوزنسه ولایت شهبازی ..

هم ده بتون جهانه اوقویوب اذانی باده ذنه عظم محمد الهاشمی دعوت ایدر انسانی عالم نورلرده الزام ایده بیلر ایلدنمازی ..

یا اوطارده دیرتسه باق بوهدی طاغلرینه سماواته برقیامه بو شریعت جبالنده نا اصل برتپهٔ تیمه برشیمدی یوزی ..

ایشته جبهالی بو یوردده همت طیاره سیله ضیای نسیم اوراده نورجمال اوراده ایشته یورددهدر احد توحید و جبل عزیز ..

ایشته شوراده در جودی سلامت و جبل سلامت ایشته جبل النور ولامع قرآنه نزول ایل قبور او محتشم منبعدن ..

ایچ او آب لذیذی ..

فتبارک الله احسن الخالقین وآخر دعوانا ان الحمد لله رب العالمین ..

ای ارقداشم . شمدی خیالی شدیدیه حقا عقلی قنادیله یحر اوالی ایکی یولك مغضوب و ضالّین یولی [illegible] قیشدردم کوزیاش ..

یورده بری قورتولوب اولاجوم صراطکی . وهمی یول محلده هم قریب [illegible] صحیحت قوی [illegible] یولده کیدر [illegible] شهید [illegible] ..

ایشته شیمدیه قدر زیارت دها فنی اولکی ایکی یولدن اوّل مسالك مذهب فقط هدی قرآن وهمی یولدن صراط مستقیم [illegible] ..

اللهم اهدنا الصراط المستقیم صراط الذین انعمت علیهم غیر المغضوب علیهم ولا الضالین آمین ..

حقیقی بتون الم ضلالتده بتون لذت ایماندهدر . خیال لباسنی کیمسه معظم بر حقیقت

ای یولداشم هوش دار صراط مستقیم و مسالك نورانی مغضوب و ضالین و طریقهٔ ظلمانی م [illegible] ..

کل وهمّای اوه آن . خیال اوستنده بین شمدی شغل ایدهرز ظلمات عدم وموازی البری و [illegible] زیارت ایدهرز ..

برقدیر ازلی لندی دست قدرتله بو ظلماتی قطع ده بزی حقا بو وجوده کتیردی کوندردی شو دنیایه شو کمال [illegible] ..

ایشته شمدی بز کلدك شو عالم وجوده اصحری ابد اولوزده [illegible] جهتده بر وقت اول استحالات اولورز ..

لکن بابیلر اللهی اولومزده دوشمانلی نهاجم ایدر . ازنده قورقده جلبندك هوله شر عنایه باقرز [illegible] ..

لکن بز لوریسوزکه انلرك قلبلری قاسیه مرحمتسز دشلرینی بیلرلر هدتلی ده قیلر . نه نار دیشلر نه نیار ..

مضطر آدملرکی ما بو نه نقری یوری قایه قالیردوه هم استمدادکارانه جرم علویه یه [illegible] دهشتلی تهدید ایده لور ..

کویا بر کله بو حیاتلمشدر یولرده عسکر هم اطراف فضاده بات کرخلی [illegible] ایلر بر بریه اوقوتماز ..

کبیره‌سی یولنی قپامق ایسته‌یور. العیاذ بالله شو عالم شهادت اودیدهٔ طلابه‌جه تصادفه غلیبدر بونده دخی فرار ایتملی..
مأیوسانه نظری اوجهنمدن چویردک الیم حیرته دوشدک باشمزه گلمدی سیندر دهٔ قلانده نفسمزه باقارز مطالعه ایدرز
ایشته ایشیدیورز زوالی نفسمزده بیکلرله حاجتلر صیحه‌لری گلیور بیکلرله فاقتلر انینلری چیقیور گلیبیک بیکلرله نوحه ایدیورز..
اونده فرق کیمی یک التجا ایده‌یه وجدانمزدن گیرن اچینه باقیورز بیچاره‌یز بیکلرز اوراده ینه بولمیورز مدد ویرمیورز..
زیرا اونده گورونور بیکلرله املاری غلیبانلی آرزولر هیجانلی حسیات نقاوت نماشیه هر بری بیر ستره مزقی یاردم ایده‌مییور.
اونلر حیثیتلی وجود عدم ایچنده بر طرفده یا هم طرفده بزی چکمیورلرله دشمنی کردینالی یوبسه او وجدانده طوقونیورز..
ایشته بو الیم بولده نره‌یه باقسه‌ق او ده غفلت و ضلالت بولدق زیرا مغضوب و ضالین یولنی بولدق ظلمات و ضلالات بولده بز عذاب چکیورز..
اونلری نظاره قدر بو حاله بویله دوشدک شیمدی دخی عالمزکه مبدأ و معادی هم صانعی و هم حشری موقت و بو عقیمز..
جهنمدن بتر او نده داها نه قدر روحمزی ازیور زیرا اوشش جهتدن که او نلرده باسه‌ووده او حالت تلیشیدر..
که باطلسه او حالت هم خوف ایله دهشت ده هم عجز ایله دهشت ده هم قلق و وحشت ده هم یتیم و هم یأسده بولیب وجدانمزده..
شیمدی هر جهته مقابل بر چاره تپیب آلیرز دفعه تحلیل ایشیرز. اول قدرتمزه مراجعت ایده‌رز و اسفا گورورز
که عاجزه ضعیفه.. ثانیاً: نفسه و لا یملکلک صوصماسنه توجه ایدیورز و اسفا طویمیوب باغیریرلر گورورز
ثالثاً: استمداد مانه بر خلاصکار ایچون باغیریرز باغیرمامزه کیم ایشیدیور نه جواب ویریر. وهر یرده ضبط ایدیورز
هر شی بزه دوشمان هر بری بزه غریب هیچ بر شی قلبمزه بر تسلی ویرمیور هیچ امنیتبخش بر حقیقی ذوق ویرمیور..
رابعاً: بز اجرام علویه‌یه باقدیغمزده اونلر نظره ویرر بر خوف ایله دهشتی هم وجدانک فزعی بوتون عقل سوزدی
ایشته ای یار. بو ضلالتک یولی ماهیتی شویله دیگرده‌کی ظلمتی بویله ایدی تماما گوردک گیدی ده گل قرداشم او عدمه دونز:
... ایچنه گلیرز. بوکره صراط مستقیم ایله یولمز بولیدر دلیل و اساسمز عنایت و قرآندر شهبازلرده واردر..
ایشته سلطان ازلک رحمت و عنایتی و قرآنک بزی ایستدی قدرتک حقاری لطفا بزی بیندیردی بوشیشه‌ده صورتلی اونده‌مزدی..
شیمدی بزی گتیردی شفقت ایله گلیدی شو غفلت و جورن طائفه رتبه‌سنی بزه توحید ایله دی نشان بیاز دیمان..
شو اودا و اطوارک بو وزوسه‌ی پولمزده بر منزل تاذر بولمزده تسهیلات ایچونده که قدر دیم کرم و ریسه صحیفه‌ده عکس‌مز..
هر یره کاینه هم عنانلی طائفه‌یه مسافر اولیورز یک نوعارانه استقبال گورورز مالکمزدن ویریرز مالک ندم آلیرز..

تجارت محبتی اونلری بیلدیلر هدیه‌لرله سویلرلر هم ده تشییع ایدرلر جمله دولت ایشته دنیا قاپوسنده نه ایشیدیورز آواز

یاوه گیردك کوزمیزه یا غمزی یا صدقه شهادت عالمنه شهر آیینه رنگین کورولسون انسانه هیچ بیلمیز دلیل وعاجز

مشیئت چماند دلیل دلیلمز نازینی کوزلریز کوزلریمزی آییدده دنیا ایچنه صالدقه فاطرینه یارمی اولدی کاشیمز

غریب یتیم اولمشده دوشمانلریز چوقدی بیلمزدك عجزی شمدی نوایا ایله اوده دوشمانلره قارشو بر رکن متینمز

استنادی نقطه‌مز هم حمایتکاریمز دفع ایدر دوشمانلری ایمانه الله هدیه‌لری ایمان روحمز هم نورعینایمز هم ده روح روحمز..

ایشته قلبمز راحت دوشماندن آلدیغمز بالله دوشمانی یماز اولدی بوبزده دوشمان قالدی ایشتدك اونعمته

فقط الحمد لله شمدی کلشیرده بولدق نقطه استمداد که دائم عیانت ویرر و استعداد آمالنه تا ابد الآباده او نوری ایدر رواته..

اونلره یول کوستره او نقطه‌ده استمداد هم استمداد ایدیور هم آب حیاتی ایچرکن ملالنه قوشویوردی نقطه استمداد و شوق بتاریمز وار

ایلمجی قطب ایمانه کز تصدیق شهودی در سعادت ابدی او صدقك جوهری ایمان برهانی قرآن وجدانم انسانی بر رمز

شمدی باشیلی قالدیر شو کائناته باقه اونك ایله کوزوموش اولان یولمزده بك مدهش کورونوردی کمرده چشم هر فرقه کوزونده

کورمزمیسك کوزیچمزه ای تشال اولشدر هر طرفه دوغویور کائنات بوستانیدر هر طرفه صحبتله هرصحت ده وریور او ماجراب لذیذ

هم انسیت تسلی تجلی ویریور اوده الرکینه شهید شهادت یاپار بالدور بال اتیدیرمز اسوار اکبرز شهبازد..

حرکات اجرامه یا نجوم یا شوبه نظریز قونده‌جه الاریمزه ویرلر خالقك علمتی هم ماریه عبرتی هم جلوه رحمتی الرایروده..

کویا شولونسه بزلرله قونوشیور دیوای قرداشیم توحشه میقیلمیکز اهلا سهلا مرحبا خوش تشریف ایتدیکز منزل بزی برقوم بر شهبازد

بن ده سزك کبی یم فقط صاحبنده عبا اثر مطیع بر عبد مستطیم اوذات هر کمکه قهرمان رکیپیان هر کسکه بنی سکری ایوراشته حضور بریز

یا اهو قوتك قمره بیاید بزلرله دیکرلر هم برلرده لذیذ تفرض ایر لسانله اهلا سهلا مرحبا دیرلر خوش کلدیکز بزی لحاظ ایدیسانز

سر تعاونه باقه رمز نظاسله دیکلم هر برینی سویلیور برده هر قدمتلادرجه ذو الجلال بربینه داری مزیج هم ده وطن یکزه بزم هم میقیلمیکز

یلزده نعمتلری حاجات صیحه‌لری سزه هیچ قورقوتماسین دهشت ده وبرسو نه زیرا دوتلر کیمده برمزمه زانی الرده دهشت ایتدولمانز..

سزه بزه کوندرن او ذات ذو الجلال الرزده قومشدر بو نارك دوگیکنلرتی یالمه کوزی او قوت یوزلرنده رحمتکهر بودی ارادد

ای مؤمن قلب هشیار شمدی کوزلریکز بزه دیکله نسانا واروك بدلنه عبادت قولاغنی ایمانك مبارك الینه تسلیم ایدرز

دنیایه کوندریرز دیکلاسین لذیذبر ساغ...

اوّلکی یولمزده بر تام عمومی هم واویلای موتی ظن اولنان و سسلر شمدی یولمزده بر نوا ثمار بر آوازه نسیم اخذ ..

دیکلر هواده‌کی دمدمه قوشلرده‌کی جیوجیو یاغمورده‌کی زمزمه دکزده‌کی غمغمه رعدلرده‌کی قرقره طاغلرده‌کی تفرقه بدیعنی دیکنلاز ..

ترنمات هوا نعرات رعدیه نغمات امواج بر ذکر عظمت نغمات حزین قوشلر سبحانی بر تسبیح رحمت حقیقته مجاز ..

اشیاده اولان اصوات بر صوت وجود در جاده دائم دیرلر او طاشلر ساکت ده سوزه باشلایورلر مدح ایدن انسانه بوش بوغاز ..

ضیورلری سویلتدیر. یا لذت نعمت یا نزول رحمت آیری بر سسلر کوکلک آغازلریله رحمتی لقیالر و نسنده نعمت شکر ایلر دوق ..

رمز اولنلر دیرلر: ای کائنات قرداشلر نه کوزلدر حاللر شفقته بوردیمز حاللرده جمعونز سوری دیکدیکلریله صفالی صحبتلریده بزه اوزانار ..

کوکلتوه کائنات علوی بر موسیقی ایمانه نوری ایشیدر ذکر و تسبیحاری زیر علمتینه بدیع نظام وجودینه تم فرد ایدر اتفاق و هم سار ..

ای یولداش شمدی شو عالم مثالیدن چیقارز. خیالی و همده بزز عقل میداننده طوریرز بیز اعمالمز ایدرز بو ولاک بر انداز

اولکی الیم یولمز مغضوب والین یولی و یول و بر وجدانه تا ان دیه بینه هم بر حس الیم هم بر شدید الکی شعور و ویر کوستر شعوره ضد و المشتر ..

هم قورتولمه ایچون ده مضطر و هم کتاجز یا و تسکین ایدلمین یا حاسده والین یوقسا تا ابد بر فریاد فیزار ایتدیکمز ..

هده ای شعار هو ابطال صدد بوده تسلی ایستر بوده تغافل ایستر بوده شغلا ایستر بوده اکلنجه ایستر هوت سکرات ..

تا وجدانی الداتسین روحی نوم ایدلسین تا الم حس اولنمسین یوقسه والم الیم وجدانی حرقه ایدر فیزارده یلمز الم آلتی جالیلر ..

دیمک صراط مستقیم نه قدر اوزاقه دوشسه او درجه نسبتده شو حالت تاثیر ایدر. وجدانی خز ایدر هر لذتک ایچنده الم اولر ..

دیمک هوس هوا اکلنجه سفاهت ممزوج ولا شعور شنیدن بو شکلا لنده کلن شو مدهش حقیقتی بر یالانجی مرهم او یودیجی ...

ای عزیز آقه داشم ایلکی یولمزده اولدوغی طریقده بر حالی حس ایتدک او حاله اولویت حیات معدنه لذت آلام اولور لذائذ ..

او نقطه بوتی بیلدک که متفاوت درجه ده قوقا بیمانه نسبتنده روح بر حالت دیر جسدده روحله متلذذ دار روح وجدانله متلذذ ..

بو سعادت عاجله وجداننده مندرجدر. بر فرد و مطوی قلبنده مندرجدر دوشونکله ده شکلد شعور ایسه شعار ایدر ..

شمدی نه قدر قلب ایقاظ ایدیلیرسه وجدان تحریک ایدیلیرسه روح احساس ویریلرسه لذت زیاده اولور آتشی نوره تبدیل ..

وجداننده فرد و سلرت قابولری جلیلر دنیا اولور بر جنت ایچنده روحلر نکیدر بروازه بر زان ولویشهبازوشهنازلرمز نماز و نیاز .

ای عزیز یولداشم.. شمدی اللهم اصحابلرده عمل بربر دعا ایده رز صوکرده بولوکموه د زده ایدرلیم ..

...اللهم اهدنا الصراط المستقیم.. آمین...

ثم هم نه دور

قصهٔ موسی نك تكرارنده دیقات [؟] اعجاز

ان قصة موسى اجدى من تفاريق العصا اخذها القرآن بيده البيضاء فخرت سحرة البيان

ساجدين لبلاغته الزهراء

شو قصّه قرآنده تكراراً ذكر اولور. بر اعظم [؟] حقیقتی وار. حقیقتی بر كره چوق تكرار ایدلدر تأسیس سلامت قوتلنه دلالت. (٢١)
تحمل وشفقت قوتلقین ایت تلقی ملتده بر اسوهٔ حسنه قومرسال نسب وقصهٔ موسی ده اساسات رسالت..
وسایر قصه اوقصه‌نك شنده در وجولهنده تنوع جهاتنده لیزه ابلغی درجه ده تنبیه بر حكمت..
حیاتك ماضیده مستقبلده اولمسی دینی هیكلده كلیش اجتماعیاتك دائره علمیه [؟] بعد ضمنا خدا الی درجه اعتنا حقیقت..
دستوری تكرار ایتسه دیس ده تكرار ایدر. ابلغی درجه ده بیكار دستورلرندن بیچ قاچ دانه نمونه مثلا فرعونه یا شوجمله قطعا... [؟]

مثلا : [فاليوم ننجيك ببدنك]

شو فرعونلرین مصریلك نو[؟]الرلرینی تولنك اپساپنی ماضیده مستقبله نقل ایدیم غریب بر دستور حوتی اولوتی انظارده وی دوقت..
حتی فرعونك موسی بوقت ده جیدر سیل زمانه تشدد مومیا حالنه اوستنده شو عصرك دلیله عیبوبه بیرادكار عبرت..

مثلا : [يا هامان ابن لي صرحاً]

شو كلام بزه دیور: اوطاغم زدن قطعه نك طاغی سلاطینده هرملرك اثاری اوزدی غریبی بریلان عبرت..
علم ولیفی محتشم اهرلیده ظلم وجبت سیاره وجود و ده پر دستور بو جمله ابرازغاز و ویربر درس علمیه..

مثلا : [ان قارون كان من قوم موسى]

شو كلم بزه دیر: اقوام جهانك بیننده قوم بنی اسرائیل افرادلری ایندده عصرلرده جرائم غایت چوق بر زرق..
لاسیّما وسائل ربا ایله ثروتلری توپلایه هرده ادنی طوپلایه حریصتلار ریستوری شو جمله قطعاتده ده تطویریت..

مثلا : [ولن يتمنوه ابداً]

شو جمله نك كنندنده قوم یهوده خصوص بر طوی حرص حیات بر سید شوق ممات سیده انظاریدر بر دستور غایت..
اونلردن بر جماعت حضوریده مناظره اولسه‌لر لذتی عقلایی بیان موتی تمنی ایدوب اظهار ایتسونلر رحمت..
تعلیف ایتدی بیغمبر كریم لسانه قال ایله ایتمدی هیچ صادق بینه لسان حال ایله حرص حیات شیاء كمدی بر دلیلت.

مالا يقدر استنكافى. موتى ايتمز تمنّى بونى بيلسين هرحين خوف موت موت كتير حرص حيات ذلّتى ايسته اعجاز آيت..

مثلا : (يذبحون ابناءهم ويستحيون نساءهم)

بو جملهنك ضمننده بدبخت قوم يهودك قدرك قتلميله آلينارنه باريلمسه حيا مدهشه دستور دائمى بر مصيبت..

اوده بودر. او قوملك جهانك اقطارنده همسهشمدىيه قدر ملرهدف اولمسى و بدبخت اولمسى ملتًا...

يك چوقه قتل عاملره قيزلريله حياتده سفاهت عالمنده بيوك رول اويناتلمسى ايسته بوگوم ديده وعصرده دهشتلى مصيبت

اعصارك دستوريدر. اخطار ايدر بشره حادثه دستور اولمسى وملتك معنوى شخصيتى گوسترمسى مشخّص بر جماعت..

مثلا : (وضربت عليهم الذلّة والمسكنة)

اوت خوف موت موته سبب حرص حيات علت ذلّت بوايكى دستور حكمت اكينه آلمسه ايكى جمله آيت..

هم شو جملهنك ضمننده اولكى دستوركى قدرى بر دستورى خبار غيب نوعنده بشره اخطار ايدر هم ده بر اشارت..

كه او قوم عظيمك اسكيده حاكميت عظمتلى بر تاريخ اولمسى ولديغى حالده عناد وحرص حيات ويرمسه اونلره ذلّت ايله اسارت..

مثلا : (ولا تعثوا فى الارض مفسدين لتفسدنّ فى الارض)

شو جملهده او قومك بوزمانه قدر ده بشرده اويناديغى افساد ايله ربا ايله حيله ايله هم خيانت..

دينى بر استقامله مفسدانه بر رولى او عنادلى رولنى او يناتديرنه حالت روحيهلى دستورى اخطار ايدر شو آيت..

شو قاچ جمله نمونه دگلدر ديدى قطره حادثه ايسه تكرّر انقلاب ايدر دستوره قرآنده كى تكرر بوكه ايدر رمزى هم ده ايدر دلالت..

تكرار قرآنك بر سرّى..

بعضًا اولور و اولور بر نوردهكه تحقيقده تكرار تذكار ايله تقرير ترداد ايله اخطار گورلدر بالغايه خطابه

انسانه كه اصل هر آن هوايه هر گون غدايه هر هفته ضيايه هر آى نايه هر سنه دوايه..

محتاج وهم فقيردر. تكرّر اسبابله مسبّبات ايدر تجدّد اعاده اوطكى تكرار ديناملرايلهده انسان ذوقايه

عقلى جانى جنانى هم سرّى هم وجدانى هر آن حقيقته محتاجدر هر دقيقهده صفه دخى مشتاقدر هرزمانه عالىٰ شعشعه تجلّايه..

هرساعت لذا ذكره فقيردر هر گونده معرفته طالبدر. شو حاجات تكرّر ايدر قرآن دخى تكرار ايله سوقه بر بر جنابه..

تكرارى جدّى تذكار اوت تكرار بعضًا قصوردر فقط لذائذ و زوائد اولانه موردده كه زينت اولور اشيايه..

مثلا بر طعامده اگر قوت وغدا ايسه تكرارى الفت ويرر انسيته سببدر. مزاج دائم مستأنسدر مألوف اولان غدايه..

اگر تفكه نوعندن ايسه لذتى تجدده تكرارى واصاندير مثلا بر كلامده حقيقت ثابته لر قابلدر نمايه..

تكرارى تقرير ايدر اعاده سى تحقيقدر قلب دخى اويله ايستر اگر اسلوب صورتسه تنوعى لازمدر مستحسن بلغايه..

صورت اسكيلنيور تجدد ايستيور. قرآن باشنده آثارى قوت قلبدر قوت وجدانه يوكسلدر زمينده تا سمايه..

هم غداى انواع هم دواى اذهاندر. تكرار وترداد ايله تحقيق ايله تقرير در. تنوير ايله تكميلدر قوت ويرر هدايه..

اوندن بر قسمى ايسه: او قوتك خلاصه سى اولا حاجت زياده تكرارى او نسبتده او قدر بر قسمى صفة الخلاقه مطابقه بولايه..

متجدد بر نوردر، سرمدى بر حمدله او ده بسمله كبى او حاجت آنيدر. هواى نسيم كبى حياتى بر هوايه..

مادام قرآنده حقدر، هم نورانى حقيقت حقيقت مص ايدلمز تكلم ويرر بر ضيايه هم هو ده هضم اولونمز ابصال سقايه..

[روحك درت خواصنه درت غاية الغايات وار]

وجدانده درت عناصر روحده ده درت خواصدر اراده وذهن وحس لطيفه ربانى..

شو درت ده هر برينك وار بر غاية الغاياتى اراده نك غايتى عبادت رحمانى..

ذهنك معرفة الله حسك محبت الله لطيفه نك شهوددر، اشارتى سبحانى..

عبوديت مطلقه عبادت كامله، دردينه ده متعدد بونك اسمى تقوادر، بر تعبير قرآنى..

شريعتك اسلحسى شو درتى تربيه تنميه وتهذيبدر، هم غاية الغاياته سوقه دهم ميزانى..

[لا مؤثر فى الكون الا الله]

ايجاد وخلق كونده واسطه صرف ظاهرى كر واسطه حقيقى اولسه ايدى هم حقيقى بر تأثير ويرسه ايدى

هم بر شعور كاملى ويرلمك لازم ايدى هم اتقانك اثرى هم صنعتك كمالى مختلف اولاجقدى..

حالبوكه اك غبى ديدكمز حالى اك عاقل كچه نك بيوك قدرى هم بر وقتده نظر فتورى قصور كورمدى..

هر شيده اتقانى هر شانده اهتمام درجه كماله هر ماهيت متقنده بتنده تخليص كيدر شيرده موجدى..

دیمك مؤثر حقیقی اولمیان ذاتی واجبه تأثیر نقصانسنده دینلمز بعض قریب برقسمی ده بعید ویا ابعاددی ..
انقیاد قطعیاً کوستریر برقسمی واسطه‌سز قسماً واسطه ایله قسماً وسائطیله اولماشدر ایجادی ..
انسانده اختیار وار . زیرا اثرنده نقصان وار . انقیادسزلغه کوستریر . جبر یوقه اختیار وار تکلیفك عمادی ..
بزك اختیاری بر واسطه‌در فقط اعتباری اشیاده نسبی اولان شئونده وحدت رضا کوستردی حکمت بویله ایستردی ..
شایان تماشادر جزوی بر اختیارك توسط ایتمه‌سیله عقل وذکا اثری اولان بر انسان شعری ایچنده‌کی افرادی ..
جماعت انتظامجه کیریدر هیچ بر وقت ایشتمدی ایشتمز وحی والهام نوعی بر آری قوواننده‌کی جمعیتلر هم اونلرك افرادی ..
هم آریلر مشهوره صنعتلری بر بیتك حجرات شعری اولان برلر وجلنار دن انتظامجه کیریدر سبب اختیاردی ..
دیمك جاذبه عمومی هانکی قلم یازمشدر جواهر فرده ده کوجوجك جاذبه‌لر اوتقاعده‌یه ذره‌لری طالعادی سر بیلدی ..

.. اسلامیت اولیالریله نصرانیت عزیزلرینه طرز نظرلرینی موازنه ..

اسلامیت شعاری (لاخالق الاهو) وسائط واسبابك حقیقی تأثیرینی قبول ایتمز طانیمز واسطه‌یه باقیور ..
بر نظر حرفیله عقیده توحیدی اوطا اویله کوسترسه وظیفه تسلیمی اونی اویله سوقه ایتسه مرتبه توکل اودرسی ویریور ..
اخلاص عبودیت اوطا اویله نور ویرسه . نصرانیت ویریور وسائطه اسبابه بر تأثیر حقیقی هم اونلره باقیور ..
بر معنای اسمیله ذاتنده تأثیری وارضی ایدر ره صاپیور ولدیت مذهبی عقیده تولد اویله ده کوستریور ..
وظیفه رهبانی مسلك رهبانیت اونی اویله سوقه ایتسه فلسفه طبیعی اودینی مغلوب ایتمه ایشنه قاریشیور ..
اوطا اویله درس ویرسه . خرستیانلغه بر معنای اسمیله کندی عزیزلرینه نظر ایدر باقیور لامبا مثال کوریور ..
بر فکره کوره لامبا نوری کونشدن آلسه فقط تملك ایتسه دیمك عزیزلرك طرزی اونلرك نظرنده منبع فیض اولیور ..
یا بالذات بر معدن نور بو نظرده بر شرکك ترشحی ظاهردر . اسلام ولیلرینی بر حرفیله معنا نظرنده کوریور .
مستضئ بیلیر مستعار آیینه مثال قانیر نوری کونشدن کلیر . طبیعتنده یوقدر شمس ازل صنعتی آیینه‌ده تشهیر ایدیور ..
دیمك انبیاء اولیایه بر تجلی معکس بر فیضك آیینه‌سی شهد شهودك ماسی نظریله باقیور ..
بو سر ماشدر نقشبند رابطه‌سی شیخده تشخص یوقه حضوری معنی اگر اولماسه ده مرید اونی فانی بیلیور ..

بو سردندرلر ؛ بزده تواضعدن باشلایور. طریقتك سلوکی محویتده کیجیور کیت کیده تا فنا فی اللّه مقامنی بولویور..

صوکره صفاتیسز مرتبده سیر و سلوك باشلایور . بو سردندرلر : (انا) هم ده نفس امّارهله بر ایله قیریلیر غروریله اونوتور..

[حاشیه] حاضر حرستیانده ایسه (انا) بنونه لوازمیله قوتلنیر غرور قیریلماز انا سی قوتلی متشخص بر آدم حرستیانده اولورسه متصلب اولور.

فقط اگر مسلمانلرسه لاقیددر، لاابالی بولوندرلر : حرستیانلك عکسنه عوام مؤمنلر خواصدن زیاده دیندار دینه مربوط قالیورلر..

ایکنجی نکته : فعالیتده بیوك بر لذت وار..

بر حکمت : ازلی دست قدرت فطرتده بالقوّه دیه بالفعله چیقارمق ایچون هر شیئی عمله تحریک ایتمش که فعالیت درج ایتمش..

او فعالیت ایچنده شدید بر لذتی مزج ایتمش. متنوع هر شیده مستتر اولان لذت تغیّر عالمه حکمفرما ایتمش..

او مایهٔ قانونِ تکامل و نموّه بر دائره نوه ایتمش. او نوه یه قدرت وجود وریر. حکمتی بر صورتی کیدیریر رحمت اونی سسلندیریر..

ناقصلقلرندن لطیف بو استثنائی حقیقتی آدم بر لذتدر، او لذتده دخی دائره سنده بر تکمیل ذاتی او منفعتلندن ایکی منبسط بر لذتمی،

امتزاج کیمیوی استحاله یه تحریک و صیانت حرارت وریر. اوراده فعالیت استحاله یه تحریک ایله لذت تزیید ایدر، اطرافده نشر ایدر..

وظیفهده لطفتی طاشیدیر، او طاتدر. شوقی ویرن او لذت ذی شعوره نسبةً غایتده اولان کمال نه قدر جاذب ایسه

غیرمدرکه نسبت بالذّات او فعالیت اویله جاذبه دار. سعیه دخی سوق ایدر. تسبیحله شکر ایدر خالقنه عرض ایدر..

بو سردندرکه راحت زحمت، زحمت راحتدر. عاطل لذتی، ساعی شاکردر. مستثناسنه طبعی تقاعد عاطل عاصی، ساعی مطیع ایدر..

اکثرك آتشیله اقلّ ده یانار. بو قسم سرّ تکلیف فائده اولورسه حکمت امتحان ضایع اولور.

معصوم اقلیّت کناهکار اکثرك مصیبتنده اولور قصّه عذابی زیرا تکلیف نظری قابل اختیار..

سرّ تکلیف شرعی هم حکمت ابتلا قطعاً تحقّق ایدر. تکلیفك تقیضنده بداهت و ضرورت اولورسه اضطرار..

" .. .. اختیار زائل اولور هم حکمت تکلیفی ابتلا ضایع اولور .. .. بر عاصی کناهکار

محترق فانینده بر معصوم ده وار ایدی کرچه دست غیبله معصوم قالمش ایدی معناً اونك تمییز ایدر

هم سبب هذی و لانه او امر فتنالی نواهی اجتنابی سببله الّا شمسه ایو کور مدار هم ده وصاحب غار

[حاشیه] یعنی بو حوصله شریف ایدیلمه عیسوینك دینی حقیقیسنده اوز اقلا تسمه بر نفر دیت..

.. .. .. وصدّيق صادقك وروح مصفّاسی اوتك عكسيله قماشسه ... . ابوجهلك ظلمتدر

روحنده يوز تعالى ايده مزدى . برى ظلمت يلدا برى بر نجم زهرا . برى بر سم مردار برى بر سركوزدر ..

.. .. .. بونك سببى اولمشدر تكليفده تفريت تلقيده مشقت جهاد و مسابقت .. نورا كندن بر

اونلا ايله هم تهذيب هم تذهيب و تصفى ارواح عاليه ايله ارواح فلدده دا ولدى بر شجر ثمر ولدى ميوه دار ..

بعضاً ضعف ظالم اولور ..

ياس ايله سوء ظنده ضعف قلب نشئت ايدر اويله آدم كوروبور ظالملك جزالرى بر مظلومى دوكيور ..

اليم ضربه اينيور او مظلوملك آدمى طبيعى عكس ايديور اوضعيفك قلبنده تأثر اولاويريور ..

تألمات ايجيندر ، ضعفى تحمل ايتمز اوندن قورتولمه ايستر . راحت : قلبى كوچه مظلومك استحقاقى جزايى ويريور .

هم ظالم بولونيور . بلكه ديرستحقدر . مادام و سفيل لونثل و ويريور نه ده كوكله ايديور .

معناً ظالم اولويور . ظلمه ياردم ايديور . بوقبلا ايله جالايور بر بيچاره آدمى ضعفنده قابيور ..

فلاكتك سببى : جنايت اولارده وشدر . بيچاره نك ضعفيسه اوظاهر بهانه در . وحشتيله ضعفى محكوم ايديور ..

عدمك كناهيله وجود محكوم اولويور ..

اسلام يا قيشام خدا بيناته تضافدر ، خود بيناته تضيد و گل ..

غرور ، ضعفده كبر ضلالته ليده در . غرور داخلده الحاددر

خارجده تفارك افكارينه قارشو ضلالتدر ..

بر منبع ضلالت غرور فكريدر ، غرور دنی چيقاريرتى جادّه جمهوريه آمسوه بر ده براقير لندينه جادّه يا ميوه اوتى كيبو ايديور

غيبتك درجه شناعتى (ايحب احدكم ان يأكل لحم اخيه ميتاً)

بو آيت كريمه شو آلتى كلمه ايله آلتى درجه شدتله غيبتى تقسيم ايدر . ذمّى ذم ايدوب توبيخ ايدر آدمى ..

صوڭی نفوذ ایدن کلمات ستّه‌ده استفهامی همزه ایله دیر: عقلکز یوقمی بویله شرّ بر شیئه جواز ویریرمی؟

مستقیم عقلڭ یوقسه قلبڭ کور می اوله؟ اگر قلبڭ وار ایسه بویله الیم بر شیئه هیچ محبّت ایدرمی؟

سلیم قلبڭ یوق ایسه وجدانڭده می یوق که بویله کندی دیشکله هم ده کندی ایلیکی هم کمیکنی کمیرمی؟

یا جلاوتلی منالی اجتماعی حیاتی افساد ایدن وجدانڭ روی رضا بویله‌جه کوستریرمی؟...

اجتماعی وجدانڭ اگر اوده اولمز ایسه انسانیتڭه بویله جناوری افتراسیتها هیچ کلمزمی؟

انسانیتڭ اولمز ایسه رقّت جنسیّه‌ڭ قرابت رحمیّه‌ڭ بویله بویله‌لندی بلنی قیره‌جق حرکته هیچ میل ایدرمی؟

قرابت رحمیّه‌ڭ هم رقّت جنسیّه‌ڭ ده اوده اگر اولمز ایسه هیچ صاغلام طبیعتڭ سلیم فطرتڭ یوقمی؟

که محترم میّتی دیشکله پارچالارسڭ. دیمک عقل ایله هم قلب وجدان و انسانیت هم قرابت رحمی

هم رقّت جنسیّه طبیعت و شریعت نظرنده اوقدر مرض ذم مذموم مردوددر که غیبت مطرود حرمی هم دم دمی..

[فاسقه اشاعه فاسقه یوقدر. اخلاقی دینمز قائمدر] [اهمیتلی بر حقیقت اجتماعیه]

بزده بری فاسقه غالبًا اخلاقسزدر. اکثر وجدانسز اولور زیرا بر آرزوی وجداننده‌کی ایمانک صداسنی..

اسقاط ایله صوصدیرمقله انشا ایده‌بیلیر. دیمک و شخص فاسقه وجدانی قلبنی بر دنیوه صاحب ... هم معنوی حیاتنی

استخفاف اسقاط ایتمه‌دن تام بر اختیار ایله سرکشت ترک ایتمه‌مز. بوندن اسلام دینی فاسقه هر کوروره ...

شاهدلکنی ردّ ایدر. جرمنده اوزهرینده هم ده بر کیم قاتل اولسه اعدام ایدر هدم ایدر قاتلی..

فقط ذمّی و معاهدی شرطیله ابقا ایدر. نیّت هم خیری خیر ایدر هم جزای عدالت ده نافعه‌دن اولی تا قلب عقل و وجدانی

(روح) ایله ده بر تأثر اولسونلر امثال ده ایشتمه‌لری یوقسه یالکز قانونًا نافعه اولسه یالکز تأثر اولور و هم انسانی

هم و هم ایلود بر عقلی تأثر ایدیور. و فقط شرّه میل ایتسه اونی و هم ده شونلر حکومت جزاسی دیمک قاچمیسی

یالکز اوندن قورقار. اگر تحقق ایتسه تحقیقده‌کی اشکالی ده وهمی تشجیع ایدر یا خود عتاب سنده تأثیر علی‌الخصوص..

شاید تبیّن ایتسه تبیّن هم وقت ده اوزاتلی ویرر. بو کرسبب اولمشدر اسم ده عدالت غیبتی جریمتی..

شرع کریم صفحه‌ده اولمایان عدالت صندوق محکمه‌سی اویله غازه‌نی یالکز یاپتسه اولویور قبله‌ده ... آیدینه قبیلسون اوباطل..

دیه نامه اولورسه هركسك قفاسنده بر پاساقجی بولونور. بر كره راست كلیرسه تا ابجیسی منع ایدرلر اولونمه‌لی‌مینی..
بوكره دندركه: بیكلرجه جاسوس خفیه ركی مأمورلر ملتی بوك ولسه‌لر دین منه اولسه ایدی بر تك مأمور منع ایدردی كرینی

مؤمنك مؤمنه قارشی وظیفه‌سی: بیوكه حرمت، كوچوكه مرحمت، مساوی‌یه
محبت، مروتدر..

تك برانی یوزنده معصوملری محتوی بر كمی باطیرلماز. اونك كبی بر جانی وصف وفعلك یوزنده چوق اوصاف معصوم محتوی بر مؤمنه عداوت هیچ ایدیلمز. لاسیما سبب محبت اولان ایمان توحید واسلام كبی اوصاف مكرمه (احد) طاغی كبی در. عداوتك سببی اولان خصالی شیلر چاقل طاشلری كبی در. او اوصاف مذمومه اوت چاقل طاشلری (احد) طاغندن داها آغیر تلقی ایتمك نه قدر عقلسزلق ایسه هم جنت كورمه. مؤمن مؤمنه قارشی عداوتی و قدر البته قابسزلقدر هم ده ضرر حسده مؤمنلرده عداوت صندر اسلامه.. اولسه اولسه یالكز آمیموعنا سنده غرضسز اولابیلیر. الحاصل اسلامیت اخوتی ایستیور، محبتی ایمان لازم.. سوء خلقك عذابی ایچنده مندمجدر، حسن خلقك ثوابی ایچنده مندرجدر. ویلرلیسی ایراقه ودل حكمه.. فن حاضر ایچنده جهل محض مستتردر زیرا آثار خالق قدیر اسبابك حسابنه و تلقك منه قید ایدیور تلقین ایدر عالمه..

[1]

بشرده شو زلزله اسلامده كی تزلزل تنزل تذللی ازاله ایدرك
اوطا استقلال استقرار ویره‌جك. بلكه غربی غالب شرقی شاقه ایده‌جك..

بر وقت بری دیدی: مدنیت كفار اسلامیلا اولدی. شمدی سوسیالیست حقیقی بی دیلشدیردی دنیا قاپ مفر قلری دهشتلی..
به دیمشدم هیچ قورقمه مدنیت عوام سوسیالیسته غالب ایدر. دستورلری بوزیسو اسلامی اساتی دوشونوب آوره‌ولی..
فقط. خواصه مخصوص مدنیت سفیهه بوزمه خالیشیری اسلامیتك یهالی دوشدی هم ده بلالی
بیوك رشوتی آلدی زیرا مادیونلوه هم انكلیزیسیونلوه ماه بیله بوغور ولمسه شوحضر مدنیت جاذبه جریزه‌لی..
آلدادیجی شوقه و سائله مجهز. هوسلر جاذبه‌دار اوسحاره قتانه دیه ناموس فضیلت حسیا مصالی..

[2] بو محشده كی بلاء غیبی بركی هوبره دكل ایلنجی حرب عمومیده تمامیله حقیقدی..

بدلنه گلندیگی اسلاملره صاتیور. تشعشعلی بر حیات گوستروب تقدیم ایدر. دینده هم دهاء موسویه هم دهاء بر اکلی قابلیتلی
فعله ثبوت ایلیور. فقط سوسیالیستلکه بسیط وهم ده بر سیاسی حیاتی گوستره جمهوره تقدیم ایده اونك ده مقابلی
گیمه دینده ناموسدن بیوك بر حصه ویرمك هم ده فدا ایتمك اجبار ایتمز ایده مز هم ده گیمه حس ایتمز گلندیگی وطبیعتی
ناصل هر انسانده غذایه احتیاج وار. اونك گبی ذوقده ده بر احتیاجی واردر. نفس وهوایلنده شغلی وهم ذلیلی
ذوقی تعلیم ولازمه روح وهدی وجهنده ذوقنی ارجعه. مثلا بورده ایای آدم وار، سه اونلره دعوتلی ..
برنجی یك مشعشع هم دخی جاذبه دار. آلمنجه لیهو طارسنی بر ضیافته تشریفاتله چاغیرر. ادیبی ساده لی
فقیرانه بریرده هم بسیط بر چوبانی گی عمومله چاغیرر. نماز وقتی ده گلمسه برنجی دعوت ایکوینه او بك تشعشعلی
جماعت وسنت بابلده ده هم نمازی ترك ایدرسك، ایده رسك ذوقنی دیگر دعوته ذوق روحانی اولان لذت بی زوالی
عبادت وسنتی ترك ایتمزسك گیدرسك. برنجی ضیافته تشریکی مدنیت. ایکنجی ضیافته عمومی مدنیت اولدها لتلی
عدالت خالصه الاسلامیتده حقا ر موجودیت ویریور. حیاتی تولیدیمز ظلمتسز دریالی حقیقتده کمالی ..
اگر دیرسك نه دنده: اسلامیت یك غریب دوشدیده ضعیف اولدی. عزتی غائب اولدی. دقی سعادتی آفاقلره غروب ایتدك
بیلدیز طلوع ایتمدی؟ دیرم: اونك سببی: غربه قاشو استحسانه محبتمز اولدی. بز منحوس بر محبتله غربه توجه ایتدك.
شمس اسلامیتی ده غروبه یوز طوتدیردی. غربه شدید نفرتله نه وقت یوز چویروب شرقه بر محبتله جدا توجه ایتدك.
شوکت اسلامیت قمری اثراتیله ایدر اسلامیت شمسنده نوری آلیر. فقا غیدر الهلالی لیدر تعالی الدانده فطا ایتدك.
محبتی فقا بر جده خصوصی داخلده صرف ایتدك هم ده دوشدك قالقمه اکویه لازمدر بونلری بجانبه فطار اتمك ایتدلرده گوردك ..

[آنغلیقانه کلیسانه جواب]

بر زمانلی آنانه اسلامك دوشمانی سیاسی بر دسیسه ایله کلندیگی گوستره‌ن لیسته‌یه وسوالی بر پاپاس دسیسه‌سیله هم نظار صوبنده
هم ده بو غلبه نیجه سیله صیقدیغی بر زمانده الیمده ایك شماتتکارانه بر استفهامیله درت شئ صوردی. بزدن
آلتی یوز کلمه ایسته‌دی شماتتنه قارشو یوزینه توه دیك دسیسه‌سنه قارشو تولوتکله سکوت ایتمك انظارینی ده
موقعه گی بر جواب مسلمانه ویرمك لازمدی. ولی مخاطب ایتمم بر حقیرست آدم بوپله هو مز وار ودیدی بر کیده

(محمد) دینی نه‌در ؟ دیدم ایشته قرآندر. ارکان ستهٔ ایمان ارکان خمسهٔ اسلام اساس مقصد قرآن دیدیکنده

فکر و حیاته نه ویرمه‌لی ؟ دیدم: فکره توحید حیاته استقامت بوکا دائر شاهدم [فاستقم کما امرت] ..

[قل هو الله احد]. دیدیکنده

امراض حاضره‌نك اصل تداویسی ندر ؟ دیدم: حرمت ربا هم وجوب زکاتدر بوکا دائر شاهدم [یمحق الله الربوا] ده

... ... (و احل الله البیع وحرم الربوا) (و اقیموا الصلوة واتوا الزکوة) ... دیه دوردیکنده

اختلال بشره نه نظرله باقیورسن ؟ دیدم: سعی اصل اساسدر. ثروت انسانیه ظالملرده طوپلانمامالی تا صالح الانده

بوکا دائر شاهدم: (لیس للانسان الا ما سعی) (والذین یکنزون الذهب والفضة ولا ینفقونها

فی سبیل الله فبشرهم بعذاب الیم]

جاذبهٔ عمومیه‌دن زیاده کره‌مزی محافظه ایدن جاذبهٔ معنویه

قرآندر ..

آیا سنوی یومی دائره‌سنده شو ضبط سماوییه طوتمشده دونن بو کره‌یه آغیر باصمه‌مه هم دخی باشنه بر قیمومه عصیانی ..

شریعت غراسنده ایندیرلمشده حیقاردی نورانی بر عبادت عبادتده‌سن نماز باشلرنده اذان غازیله اذانی

دانه دانه اولمشدر بربرینه متصل هم عالم غیب ایله هم ده عرش عظمه انسانه ایله زمینی باغلامشده ...

باشی اوقات خمسه نهایتی عرش و غیب عینیه نازه ولمش رابطهٔ اتصال شهادت غیب ایله زمین ایله انسانی انسانه ایله سمانی

بو بشلر بو کره‌یه بسهٔ هم ... هم آری هم متصل هم طرده هم کوملك ایلی قطبی ایکی الحی بو قدر سطانی

بر آن واحده بشی بدن بر برصنای شکه بکزه هم ده ایری آریلیر قوجه قدر مثالی ونوره‌نك اولانی ..

بر نقطهٔ واحده ده هم عرشه ایله باغلانیر هم کره‌یی باغلسور حیات ویره دوندیرر کرکو ملکی سرتلسه کره کز دانی ..

ویا ایپی بر قوپسه بر ایله کوموبوزی ظلمت [حاشیه] صاووغی باصراوده انجماد ایدر او وقت موتی طلسورینی قوپوبوم

دهاسه زلزله‌هانی "

، [حاشیه] اوت یاکازعرب اذانم هم یالکز بر حمالیده قوما سیله دهشتلی بر زلزله و دهشتلی

برحرب ایله اویله بر کومبوزی قوباردی زمینك باشنی سرکم ایلدی.

[وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ]

بری دیدی: نه دندن حمل امانت اولان مرتبهٔ عظیمه یالکز انسانه ویرلدی و نقله تکریم ایدلمه و تقدم خلیفه اولمسه

دیدم: زیرا او وسط خیر الامور اوساطها کائناتک وجودی بر شکل مخروطیده در. سوری و جنده جزء لایتجزا ... سیه

جسیم قاعده سنده شمس الشموس قدر نورانی بر قطره وار. تام قطرک ذروه سنده انسان آیاقده طورسه امانتی یوکلرسه..

انسانده تا ذره ده هم اونده تا او شمس اولان ایکی مسافه بر برینه مساوی قلادهٔ خلقتده بر جوهر فرید در..

زیرا او جوهر یکتانه (محمد الهاشمی) اولان در یتیمه بر صدف لطیفدر انسان نموذج معدن غیب و شهادت اولمقدر..

بتون عوالملره بر نجیره‌سی وار. او نقطه اونلره تماس وار. معلوم باطنی و ظاهر اونه سنده باشقه جوقه‌ها سیرلری وارد..

شامه ذائقه لمس نقطه ده بر حسدر نقطه دیگر بر حس ایکیسی ده بك حاسه عقل و نفرلیرمه جوق یرلرده گزمس..

من قبل الوقوع علم رؤیای صادقه ایله هم ده کشف صحیح ایله درك اولنان جوق شیلر مفتاعلری معلوم الاشیاء نده طوتلمه..

قشری لب ظن ایتمك لبی ضایع ایتملدر.

بسم شی بسم شیئه پرده شهادت ایسه غیبه صبحت شیئه لو قوته قدر لفظ مدلول ذهنی بر لو ردقی معنایه

پرده یه حصر نظر دائم اولور بر خطر وسوسه اوندن صقالم. مثلا که عدلولك ذهنده او ظهور اگلنجه در ذکایه

ای ماده ده بر ست ضبعتده آلوده لو رقوته کورتمه لفظ و صورت آلداتمه برقم دهافی تاسیسلك بر هدایه..

بسم پرده دن بر پرده ده كتمثال لو ستردم کرشنی اك او جوکه باشقه لری قطع ایت سفسطهٔ مادیون

سنی آثار غیبیه صادر سلسله کمایه..

ایصال ایدر او بزی تا جنت اعلایه..

دعا محال، هم معصیت اولماملی

دعا قطعا صمیمی ایسه قبول اولور لکن عینا لکن معنا فقط شرط طلب ذاب ادب دائم اولور لازم ادب بو قیناز اولمز..

تهور طلبی ناز وار عتاب وار دعا اولمز محالی یا محال وار نظام و حکمت و یا ناموسی استملك اولمز..

نهایتلی نه دردر بر نهایتسز عددده ولحاصل بقادر اقصی الغایاتی تجاوز ایدر بر ناز ده نیاز بر دعا اولمز..

عدد معلومات (الله) ویا مقدار مقدورات دعا مقابلی قالدیرماز مگر اولمیه کنایت کثرت ده هر دم بیتی ایسه بولونمز..

[(حَتّٰى عَادَ كَالْعُرْجُونِ الْقَدِيمِ) نك بر نكته سى،]

بری دیدی قرآنده قمر هلال اولدیغنه (كالعرجون القديم) له تنزیل تشبیه ایلمسه قاهر دوقه خوش طرز لطافتی گورونمز

دیدم: یاهو ثریا اوعنقود کاوی برنزل قمردر. (قدرناه منازل) هلال اولا قوندیغنه اوصافر قریندر..

گوجك بیاضی آلیمسه بر دال ایله باغلامسه لؤلؤمثال بر صالقم ثریا صورتی هلال ایله گوستررزه نیناندیریز..

گویا عظیم بر آغاج سماوات آرقه سنده طورسه ده هو نا صلسه کیابوزنی یرتمسه اونك سیوری دالی صفره کی بك لذید..

باشی اوندن چیقارسه ثریا بله هلالی گولر دیری انسانه موقاری نظاره ده بر باقیلر بتمی لطافتلی بر بانخورمه آغاجیلر..

عنقودلی اغصانلر صف اول نخلات بناء نخل وصحرا بر زمینه بر سمایه باقر او اده ازهار و ثمار

بو اده هلال و یلدیز..

سبحانك لا علم لنا الا ما علمتنا انك انت العليم الحكيم

سعيد النورسى

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

يَا اَللّٰهُ ❀ يَا رَحْمٰنُ ❀ يَا رَحِيمُ ❀ يَا فَرْدُ ❀ يَا حَيُّ ❀ يَا قَيُّومُ ❀
يَا حَكَمُ ❀ يَا عَدْلُ ❀ يَا قُدُّوسُ ❀

اسم اعظمك حقنه و قرآن معجز البيانك حرمتنه و رسول اكرم
عليه الصلاة والسلامك شرفنه. بر قلم ايله بش يوز نسخه يازان
بو سوزلرك كاتبنى و مبارك ياردمجيلرينى و نورجى آرقداشلرينى
جنت الفردوسده سعادت ابديه يه مظهر ايله آمين ❀ و خدمت
ايمانيه و قرآنيه‌ده دائما موفق ايله آمين ❀ و دفتر حسناتلرينه
سوزلر مجموعه‌سنك هر حرفنه مقابل بيكك حسنه يازدير
آمين ❀ و نورلرك نشرنده ثبات و دوام و اخلاص احسان
ايله آمين ❀ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ عموم رسالهٔ نور شاكردلرينى
ايكى جهانده مسعود ايله آمين ❀ انسى و جنى شيطانلرك
شرندن محافظه ايله آمين ❀ و بو عاجز و بيچاره سعيدك
قصوراتنى عفو ايله آمين ❀

عموم نور شاكردلرى نامنه

سعيد النورسى